**Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)**

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

ДОКУМЕНТАЛЕН СБОРНИК

РАЗШИРЕН ВАРИАНТ

НИВОТО НА КЛАСИФИКАЦИЯ СЕ ПРЕМАХВА!
КРДОПБГДСРСБНА
Дата.....20.....8
Правно основание:& 17 от ПЗР на ЗДРДОПБГДСРСБНА
Длъжност:секретар на КРДОПБГДСРСБНА

Архивите на ДС

Committee for disclosing the documents and announcing affiliation of Bulgarian citizens to the State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army (CDDAABCSSISBNA)

SSTATE SECURITY AND BORDER TROOPS

Documentary volume

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

I. Въведение 5

II. Списък на документите с анотация 9

III. Факсимилета на документите 34

IV. Справочен апарат:

1. Организационна структура на Гранични войски 1184
2. Информационен масив и картотечна дейност в Разузнавателния отдел към Управлението на Гранични войски 1185
3. Етапи и методи на психологическо портретиране и изучаване на обекта 1186
4. Списък на по-важните съкращения и термини 1189
5. Списък на използваните фондове и архивни единици 1192

Комисия за разкриване на документите и за обявяване принадлежност
на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби
на Българската народна армия, 2014 г.

ISBN 978-954-2986-48-5

ВЪВЕДЕНИЕ

Двадесет и третият документален сборник от поредицата „Из архивите на ДС“ проследява развитието на Граничните войски на Народна република България и отношенията им с репресивния апарат на Българската комунистическа партия. Темата за охраната на българските граници през периода на социализма е интересна и многоаспектна, но за съжаление е слабо разработена, а литературата по въпроса е оскъдна.[1]

Включените в тома документи се обнародват за първи път и показват „доброволната“ изолация на България и нейните граждани от останалия свят в условията на започналата през 1947 г. Студена война. Страната ни е на огневата линия на това противопоставяне, заради общата ни граница с Гърция, Турция и социалистическа Югославия, след разрива й със Съветския съюз. Показателна в това отношение е една телеграма от поделение „Ком“, Златоград, изпратена до вътрешния министър и командира на Гранични войски, в която тържествено се обещава: *„Не ще пожалим своя младежки живот, за да заключим границата между двата свята и я направим непристъпна за враговете!“* **(Вж. Документ №24)**

В такава обстановка, броени дни преди провъзгласяването на Народната република, е обнародван Законът за създаването на Граничната милиция (27 август 1946 г.), по силата на който МВР е натоварено с охраната на българската държавна граница. През есента на същата година структурното звено, изпълняващо тази задача, е преименувано в Гранични войски, чиито редици се попълват от младежи, подлежащи на редовен военен набор (**Вж. Документи №№8-15**).

Най-ранните свидетелства за състоянието на границите и тяхната охрана са свързани с работата на Съюзната контролна комисия и Съветското командване в България през пролетта на 1946 г., когато се очертават забранените гранични зони (**Вж. Документи №5 и №6**).[2]

На южната граница на България военно-политическото напрежение е съпътствано с активно разузнаване при използването на всички възможни сили и средства, включително прехвърлянето на разузнавателни групи през границата.[3] Разузнавателната работа, извършвана от Гранични войски, е в тясно сътрудничество с органите на Държавна сигурност и на Народната милиция. Ръководството на МВР обръща особено внимание на тази дейност посредством специални заповеди и инструкции. В тях се описват поотделно задачите на разузнавателните органи на ГВ и на ДС в граничната зона и се урежда съгласуването на действията им при преследването, арестуването и воденето на разпити на заловени нарушители на държавната граница (**Вж. Документи №17, №36, №42 и №89**). Координацията между гореспоменатите служби не винаги е добра, което води до несработване и проблеми в работата (**Вж. Документи №35 и №71**).

---

[1] Вж. напр. *Охрана на българските държавни граници 681-2006*, С., 2011 г., с. 126-234. Посоченото съчинение е най-новото от общо няколко, които са посветени на охраната на границата през изследвания период. Използваните в него архивни документи са основно от фондовете на ДВИА – В. Търново. Цитирани са и няколко документа от ф. 14 на Служебния архив на МВР.

[2] През годините тези зони варират в дълбочина от 50 до 15 км, а малко преди падането на Желязната завеса са сведени до 7 км. В края на 40-те години започва тяхното прочистване от вражески и неблагонадеждни елементи. Повече по този въпрос вж. В: – Държавна сигурност. Административни, принудителни и наказателни мерки, С., 2014 г.

[3] Разузнавателните органи на Гранични войски изпълняват следните задачи: 1/ организират и водят разузнавателна и контра-разузнавателна работа в пределите на граничната зона; 2/ провеждат разузнаване на територията на съседна държава в дълбочина до 25 км от граничната линия; 3/ извършват арести и водят предварително следствие по делата на задържаните нарушители на границата и на арестуваните в граничната зона лица. Историческа справка на отдел V УГВ, АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 14.

Сред основните задачи на Гранични войски е борбата с т. нар. бандитски групи[4] в граничната зона, за които се смята, че са подкрепяни от противниковите разузнавателни служби с оглед привличане и склоняване на повече хора към измяна на Родината и диверсии на българска територия. През пролетта на 1950 г. се предвижда създаването на специален отдел към ДС, който да разследва действащите бандити. В граничните околии, където има бандитски прояви, са въведени значителни мерки по затягане на режима – усилват се патрулите и се поставят допълнителни секретни постове и засади (**Вж. Документи №44 и №45**).[5]

Неуредените въпроси по определянето на границите между България и Гърция по река Марица довеждат до тежки инциденти в този район, при които освен гранични подразделения, участват и сили от армиите на двете страни (**Вж. Документ №115**). В началото на 50-те години в изпълнение на решенията на партията започва ускореното изграждане на инженерно-техническите съоръжения за охрана, както и минирането на границите с южните ни съседки (**Вж. Документи №68 и №73**). През периода голямо внимание се отделя на инженерно-техническото оборудване на границата. От 1959 г. в експлоатация са електронните съоръжения, които през следващите няколко десети-летия се налагат като основно средство в охранителната дейност (**Вж. Документ №205**).

Освен инцидентите на островите на р. Марица периодът до края на 50-те години се характеризира с множество въоръжени сблъсъци и тежки нарушения. Емблематичен в историята на Гранични войски остава инцидентът при „Римския мост“ и смъртта на мл. лейтенант Вергил Ваклинов, предаден подробно в няколко документа (**Вж. Документи №132 и №135**). Въпросните документи са подредени един след друг в изданието, като изключение от хронологичния принцип.

Съгласно разпореждане на Министерския съвет №1057 от 20 юни 1962 г. и Заповед №228 от 20 юни 1962 г. Гранични войски преминават към Министерството на народната отбрана, с изключение на контра-разузнавателните органи – V отдел УГВ и контролно-пропускателните пунктове (КПП). По същество функциите на V отдел се прекратяват, а тези на КПП се предават на Второ управление на ДС. През 1972 г. ГВ отново са поставени на подчинение на МВР.[6]

Темата за Гранични войски неминуемо е свързана с тази за бягствата през границата. Това деяние е определено като вредно за обществото и заплаха за сигурността на страната. То е източник за получаване от противниковото разузнаване на военна, политическа, стопанска, техническа и друга информация за страната. По тази причина и самото бягство се смята като едно от най-тежките престъпления срещу държавата.[7] През 70-те години на века целият апарат на ДС се включва по издирването, профилактирането и предотвратяването на бягствата (**Вж. Документ №166**). УГВ работи в тясно сътрудничество с Второ главно управление на ДС и провежда в южната и западната гранични зони активни оперативни мероприятия с цел разкриване на канали за извеждане на българи и други граждани на социалистическите държави през граница. В един доклад от 27 октомври 1978 г. е изготвен и психологическия портрет на беглеца. Смята се, че това са хора предимно на възраст от 18 до 26 години, без добро образование и възпитание. Често мотивите им за бягство не са свързвани с конкретни

---

[4] Често срещан в документите на ДС през 50-те години е оперативният термин „бандити“ и „диверсанти“, с който са характеризирани голяма част от хората, нелегално преминаващи границата. Тук трябва да се подчертае, че абстрахирайки се от гледната точка на службите, подобни квалификации може да бъдат давани едва след запознаване с всеки конкретен случай поотделно.

[5] През 1952 г. на войските е наредено да не бъдат допускани безнаказани нарушения на държавните граници. Допускането им ще се смята за неизпълнение на бойна задача и дезертьорство, а виновните ще бъдат привличани към най-строга отговорност (Вж. Документ №100).

[6] *Историческа справка на отдел V УГВ, АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 14.*

7 Съгласно Наказателния кодекс на Народна република България, в сила от 1 май 1968 г., нерегламентираното преминаване на държавната граница е характеризирано като престъпление против реда на управлението. За това деяние в Чл. 279 е предвидено лишаване от свобода до пет години и глоба до три хиляди лева, като съдът може да постанови и задължително заселване.

политически причини и в повечето случаи лицата са движени от „авантюризъм“. Доста са случаите на бягства от страна на срочно служещи в БНА, както и на криминално проявени лица, които търсят начин за избягване на наказателна отговорност **(Вж. Документ №184).** Един от нюансите, който се откроява при опитите за нарушение на границата е, че гражданите на бившите социалистически държави, които искат да избягат на Запад през България, в повечето случаи се легендират като туристи.[8]

От документите на службите за сигурност виждаме и как политическите промени в страната се отразяват върху тази специфична структурна единица на вътрешното министерство и охраната на границата. След като в началото на 1989 г. се планира укрепването на инженерно-техническите съоръжения (**Вж. Документ №217**), на следващата година вече е взето решение за поетапното им демонтиране от западната граница **(Вж. Документ №236)**. Последното е наложено от „извършващите се динамични промени на цялостния обществено-политически живот и по нататъшното разширяване на демокрацията в нашата страна“.

Разширеният електронен вариант на сборника „Държавна сигурност и Гранични войски“ съдържа 236 документа, обединени по хронологичен принцип. В изпълнение изискванията на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към ДС и РС на БНА в незначителна част от документите е заличена чувствителна информация.

В процеса на работа бяха прегледани над 300 архивни единици. Публикуваните документи основно са от Служебния архив на МВР (АКРДОПБГДСРСБНА – М) от фондовете на: Секретариата на МВР (ф. 1) и отдел V УГВ (ф. 14). Частично са привлечени материали от документалното наследство на НРС (АКРДОПБГДСРСБНА – Р), а за периода от 70-те до края на 80-те години на XX в. са използвани документи от Служба „Военна полиция и военно контраразузнаване“ (АКРДОПБГДСРСБНА – ВК).

Настоящото издание няма как да изчерпи сюжетно богатата тема за охраната на българските държавни граници по времето на социализма. Неговата главна задача е да постави основата и да предизвика интереса на обществото и най-вече на изследователите към архивните масиви на Комисията, които имат още много за разказване.

КРДОПБГДСРСБНА

[8] Повече по този въпрос вж. В: – *Държавна сигурност и туризмът,* С., 2014 г.

СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ С АНОТАЦИЯ

1. **Окръжно №915 относно снабдяване на дипломатическите представители в България с открити листове от Щаба на войската, София, 16 май 1946 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 2
   За придвижването на дипломатически представители в пограничната ивица в дълбочина до 50 км са необходими открити листове.

2. **Окръжно №76 за допълнение и уточнение на дадените устни инструкции във връзка с положението на южните крайгранични райони, населени с българо-мохамеданско население, София, 25 май 1946 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 3-3 гръб
   Южните гранични центрове се подсилват с милиционерски части, създават се подвижни бойни групи за устройване на засади и преследване на бегълци. Внедряват се агенти сред самите помаци.

3. **Окръжно №177 за охраната на границата и бежанците от Тракия, София, 1 юни 1946 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 4
   Мероприятията в граничната полоса по отношение на явно враждебно настроеното помашко население към властта на ОФ са занемарени. Изказано е мнение, че помаците могат да са проводник на влияние на чужди разузнавания.

4. **Заповед №7641 относно организацията на забранената зона между българо-турската и българо-гръцката граници, установена от СССР и СКК, София, 17 юни 1946 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 5 - 5 гръб
   Наредено е да се усилят постовете на входните и изходни пунктове на установената забранена зона.

5. **Окръжно №1713, описващо границите на забранената зона в България, София, 18 юли 1946 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 6-6 гръб
   Влизането в посочената зона на поданиците на всички държави става с разрешение на Съветското командване в България.

6. **Карта на България с очертанията на забранената гранична зона, Б.м., б.д.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309 Д, л. 1

7. **Конференция при Главния секретар на МВР по въпросите, свързани с учредяването на Граничната милиция и нейното организиране, София, 27 август 1946 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 19-20 гръб
   Засегнат е въпросът за набиране на кадри за Граничната милиция.

8. **Мотиви към Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за Граничните войски, Б.м., [август 1946 г.]**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 201, л. 3-4
   Предлага се привличане на подходящи лица, които ще служат като военни чиновници, приравнени към офицерите и ще се ползват с правата на съответния чин, докато служат в ГВ.

9. **Мотиви на Законопроекта за граничната милиция, Б.м., [август 1946 г.]**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 8-9
   Описана е спецификата по охраната и надзора на пограничните области и на самата граница, която трябва да залегне в законопроекта.

10. **Проект на закон за Граничната охрана, Б.м., [август 1946 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 14-18
При МВР се учредява Управление на граничната милиция, на която се възлага охраната на държавните граници. Попълва се измежду младежите, подлежащи на редовен набор и тяхната служба продължава две години.

11. **Известие относно охраната на границата, София, 3 юли 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 1, л. 5
Относно проведен разговор между представители на СКК и граничари.

12. **Доклад по някои въпроси и препоръки, свързани с укрепване на охраната на границите, София, 4 ноември 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а.е. 22, л. 1-7
В доклада е описано положението на граничните застави по южната и югоизточната граници на България. Засяга отношенията между Турция и България във връзка с мюсюлманското население на българска територия.

13. **Заповед №933-П за спогодбите, сключени между правителствата на НРБ и СФРЮ за използване на двувластните имоти и улесненията за преминаване на българо-югославската граница, София, 31 декември 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11, а. е. 2, л. 29-29 гръб
От 1 януари 1948 г. българските поданици могат да пътуват през тази граница през установените пропускателни пунктове с нарочни паспорти или със специален щемпел в обикновените паспорти.

14. **Доклад по външното разузнаване, Б.м., 3 януари 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 36, л. 58-59
Затруднения в охраната на границите се очакват от възможно групиране на т. нар. монархо-фашистки сили и на бандитски групи на територията на Гърция.

15. **Инструкция за реда по оформяне на отчетността и водене на агентурни разработки от оперативните служби при щаба на ГВ за лица, групи и организации от граничната зона и вътрешността на страната, София, 20 януари 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 30, л. 2-7
Документалните масиви на ГВ се състоят от преписки, досиета и архивен материал. Разгледан е начинът за формиране на всеки масив и как се подрежда и поддържа архив и справочна картотека.

16. **Разузнавателно известие „Пронард“ за 7 ГО, София, 28 януари 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 36, л. 18-19
Според известието в участъка няма обезпокоителни явления сред граничарите, дисциплината и духът са високи. Не са забелязани произшествия и противоречия между войници и командващия ги състав.

17. **Заповед за уреждане отношенията за сътрудничеството между разузнавателните органи на ГВ и ДС в граничната зона, София, 13 февруари 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 1, а. е. 31, л. 1-3
Заповедта урежда отношенията между двете служби при арест на лица в граничната зона и разследването на нарушителите.

18. **Реч на Антон Югов при откриването на школа за гранични подофицери, Б.м., 31 март 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 612, л. 1-30

19. **Инструкция във връзка с реорганизирането на КПП и преминаването им под командването на ГВ, София, април 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 792, л. 56-59
Урежда начините за контролиране преминаването на български и чужди граждани през границите на страната и издаването на визи за престой.

20. **Заповед №229-П за обезпечаване на широкото използване на служебни кучета в борбата с престъпността и защита на нашите държавни граници, София, 17 април 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11, а. е. 2, л. 59-60
В района на София трябва да се създаде Централен развъдно-дресировъчен пункт със задачи да отглежда и дресира до 50 служебни кучета годишно и да подготвят толкова на брой водачи за тях.

21. **Заповед №272-П относно правата и задълженията на помощник министрите при МВР, директора на НМ и отговорния секретар на вътрешното министерство, София, 24 април 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 2, л. 72-75
Определя правомощията на ген. Йонко Панов при управлението на ГВ на НРБ.

22. **Доклад от Антон Югов относно състоянието на милицията, граничарите и оперативните работници в МВР, София, 7 май 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 606, л. 11-14
Според документа състоянието на материално-битовата обстановка на служителите е плачевно. Предвидени са извънредни разходи за храна и униформено облекло.

23. **Доклад относно състоянието на службата в поделенията на IV граничен сектор - гр. Елхово, София, 4 юни 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а.е. 654, л. 2-12

24. **Доклад по външното разузнаване за времето от 5 май до 5 юни, Б.м., 10 юни 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 35, л. 17-19
Описано е положението по гръцката граница и дислокацията на противниковите сили.

25. **Доклад на министъра на вътрешните работи за засилването на охраната по западната граница, София, юли 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а.е. 606, л. 18-19
Във връзка със създало се напрежение в Югославия се засилва щатния състав на ГВ за сметка на този на трудоваците по западната граница, подобрява се бюджета на ГВ.

26. **Рапорт за извършена обиколка в гр. Малко Търново, Бургас, 21 юли 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 655, л. 77
Касае проблеми в отношенията между местното население и ГВ.

27. **Доклад по външното разузнаване на поделение „Перелик“ за времето от 25 юни до 25 юли 1948 г., с. Петрово (Св. Врачко), 25 юли 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а.е. 36, л. 438-440
Отнася се за граничната охрана срещу противниковите застави в Серес и Демир Хисар.

28. **Доклад от министъра на вътрешните работи за изселване на част от турското и помашкото население от южната и югоизточната граници, София, 27 юли 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 606, л. 20-20 гръб

29. **Бюлетин №185 за инцидентите, произшествията и оперативните показатели на ГВ по границите на НРБ, София, 7 август 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 1, а. е. 52, л. 116-117
Описан е инцидент, при който е ранен български войник.

30. **Заповед №1003-П относно съществуващи недопустими враждебни отношения между органите на ДС и ГВ, София, 3 ноември 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 2, л. 104-104 гръб
Указано е, че между службите трябва да има пълна съгласуваност и сътрудничество. Отдел „Особена инспекция“ да разследва нарушенията и да предложи наказания за виновните.

31. **Телеграма №А-609 от командира на поделение „Въча“ до командира на Гранични войски относно частична реализация на групата „Странджа“, Елхово, 1 декември 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1084, л. 35
Изложен е план за залавяне и ликвидиране на бегълците от с. Странджа.

32. **Доклад на командира на поделение „Витбол“ по ликвидирането на част от групата от с. Странджа, Елховско, Б. м., [1948 г. вж. предишния документ]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1084, л. 38-39
В доклада се разказва за залавянето и разстрела на четирима жители на с. Странджа, опитали се да избягат в Турция.

33. **Писмо №П-48 до зам.-командирите по политическата част на ГВ и учебните гранични дружини, София, 22 декември 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а.е. 1168, л. 2
В чест на Петия конгрес на БКП ГВ поднасят приветствия и подарък на партията – лека разузнавателна кола, предназначена да се ползва в крайграничните райони.

34. **Доклад относно погрешни методи, прилагани от органите на граничното разузнаване, София, 17 януари 1949 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 651, л. 2-3
В доклада се съобщава за престъпления, извършени от разузнавателната секция при граничен сектор Елхово спрямо населението в с. Странджа. Извършени са убийства, под претекст, че заловените са правили опити за бягства. Селото е разположено непосредствено до Турция и традиционно съществуват постоянни връзки с лица отвъд българската граница.

35. **Доклад относно получени сведения за несработване между органите на Дирекция „Държавна сигурност“ и ГВ и неспазване на Заповед №69-П, София, 17 януари 1949 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 655, л. 236-243
След извършена обиколка в гр. Кърджали е установено непознаване и неспазване на заповед № 69-П, както и на други важни документи на министъра. Налице е системно нарушаване и заобикаляне на разпоредбите от страна на поделенията на ДС и на ГВ.

36. **Инструкция за взаимоотношенията и сътрудничеството между органите на ГВ, ДС и НМ в граничната зона, София, 7 март 1949 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е . 61, л. 7 гръб-10 гръб
Инструкцията регламентира работата на ДС и НМ в граничната зона и позволява на службите за сигурност да извършват неограничена разузнавателна дейност. ГВ нямат право да се намесват в работата на ДС. НМ и ДС се включват в преследването на бегълци, като се предвижда сътрудничество между оперативните работници от трите структури.

37. **Инструкция по издаване на открити листове (разрешителни) на лицата, които посещават и се придвижват в граничната зона, София, април 1949 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 27, оп. 1, а. е. 27, л. 1-1 гръб
Всички, заети с работа в граничната зона са задължени да притежават открити листове. В инструкцията е посочено къде се издават разрешителните документи и етапите за получаване на такъв лист.

38. **Решение „Б“ на ПБ на ЦК на БКП относно усъвършенстване командния кадър в граничните сили, София, 28 юли 1949 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 66, оп. 1, а. е. 10, л. 1-2
Търси се съдействие от правителството на СССР за усъвършенстване и обучение в съветски школи на български гранични офицери.

39. **Предложение за подобрение на контра-разузнавателната работа в ГВ, София, октомври 1949 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 113, л. 1-2
Като слабости в работата са отчетени недостиг на началнически щат за Щаба, непопълнен щат в поделенията на ГВ и лошата организация на картотекирането на случаите на нарушение на границата.

40. **Правилник за използване на двувластните имоти на границата между НРБ и Кралство Румъния, София, б.д.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 792, л. 28-34
Урежда начина на използване на т. нар. двувластни имоти, които се намират от двете страни на общата граница между държавите в сектора от р. Дунав до Черно море.

41. **Проект за Споразумение между НРБ и НР Румъния относно улеснението за преминаване границата между двете републики, София, б.д.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 792, л. 15-17

42. **Из доклад за взаимоотношенията между органите на ГВ, ДС и НМ, София, б.д.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а.е. 26, л. 1-5
В документа са разгледани отношенията на ГВ с органите на ДС и НМ при залавяне на нарушители на границата и гранични инциденти.

43. **Доклад за положението на помашкия елемент от крайграничните села в района на поделение „Стрела“, Б.м., б.д.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 36, л. 441-442
Описани са икономическото състояние и политическата ориентировка на помаците. Предлагат се мерки по приобщаването им към идеите на ОФ.

44. **Доклад от министъра на вътрешните работи до ПБ на ЦК на БКП за бандитските прояви в страната, София, 20 април 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 66, оп. 1, а. е. 15, л. 5-9
Според документа, чуждите разузнавания подкрепят и организират бандитски групи, действащи на гръцка и турска територия срещу България за нелегално преминаване на границата. Набелязани са мерки за ликвидирането на бандитските групи.

45. **Окръжно №920-П до Дирекция „Държавна сигурност“, ДНМ, КГВ и поделенията на МВР в страната за противодействие на бандитизма и тероризма, София, 22 април 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1260, л. 25-32
За целта се предвижда създаването на специален отдел към Дирекция „Държавна сигурност“. В пограничните околии, където има действащи бандити, да се поставят секретни наблюдения и засади и да се усилят с допълнителни патрули.

46. **Телеграма на делегатите от поделение „Ком“ - Златоград относно проведена участъкова конференция, Златоград, 27 април 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а.е. 1268, л. 3
В документа делегатите тържествено обещават: „Не ще пожалим своя младежки живот, за да заключим границата между двата свята и я направим непристъпна за враговете.“

47. **Заповед №188 за резултатите от проверката на състоянието на службата в 6 и 7 гранични сектори, охраната на турската граница и мероприятията за отстраняване на проявените недостатъци и подобрение охраната на границата, София, 17 май 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2306, л. 180-186
Тъй като състоянието на охраната е незадоволително, след извършена проверка, се набелязват точки, които следва да се изпълняват стриктно.

48. **Окръжно №1353-П относно приложението на Закона за държавната тайна в Дирекция „Държавна сигурност“, ГВ, ДНМ и поделенията на Министерството в страната, София, 22 май 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 5, л. 107-110
Засяга въпроса за секретните деловодства и архиви и работата със секретна информация.

49. **План на агентурно-оперативните и войскови мероприятия на НРБ, провеждани във връзка със създалата се обстановка на Югославската граница и в изпълнение на Решението на ПБ на ЦК на БКП, София, 23 май 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 129, л. 1-3
Според плана, разузнавателните органи на Югославия усилват работата си против НРБ. ГВ се включват в помощ на ДС в обучение и набиране на задгранична агентура.

50. **Заповед №1407-П за състоянието на агентурната работа на отдел IX - ДС по линия на ГВ и ВВ и мероприятията за отстранение на недостатъците, София, 25 май 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11, а. е. 5, л. 130-132
Агентурният апарат по обслужване на ГВ е малочислен, работата е слаба. Предложени са мерки за разширяване на резидентурата, провеждане на курсове за обучение на кадри.

51. **Заповед №179 по установяването на ограничителния милиционерски час по западната и южната граници на страната, София, 4 юли 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 4, л. 196
Установява се милиционерски час от 22 до 5 ч. за селища, намиращи се до два километра от границата.

52. **Циркулярно писмо №2149 относно обезщетяване на българските граждани, чиито земи остават на югославска територия, София, 5 юли 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1272, л. 4-5
Вследствие обезсилване на спогодбата за използване на двувластните имоти на югославската граница, извън българска територия остават много земи на български граждани.

53. **Заповед №2963 за обезпечаване бърз и квалифициран разпит на лицата, преминали нелегално границата, София, 4 септември 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11, а. е. 5, л. 199-200
Всички заловени нелегално преминали границата се разпитват от представител на ГВ до 24 часа от тяхното задържане. След това се изпращат под силен конвой на началника на отдел VII при ДС - София. В отдела се вземат мерки по тяхната изолация и провеждането на активен разпит.

54. **Протокол „Б“ №20 на ПБ на ЦК на БКП за решение във връзка с обезоръжаване на 14-та линейна застава от 1-ви граничен сектор от граничари-изменници на Родината и бягството им в Югославия, София, 7 септември 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 66, оп. 1, а. е. 22, л. 1
Избягалите се осъждат на дезертьорство и бандитизъм, и се извършва пълна конфискация на имуществата им. Семействата им се изселват.

55. **Доклад от министъра на вътрешните работи и командира на ГВ за обезоръжаване на 14-та линейна застава от 1-ви граничен сектор от граничари-изменници на Родината и бягството на същите в Югославия, София, 7 септември 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 66, оп. 1, а. е. 22, л. 2-7

56. **Окръжно №4344-П за следене движението на населението в граничните зони, София, 5 октомври 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1260, л. 84
Отнася се до задължението всички лица, придвижващи се в граничните зони да носят в себе си открити листове.

57. **Доклад за състоянието на войските при МВР, охраната на границата и вътрешния ред, и мероприятията за тяхното укрепване, 9 октомври 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1666, л. 1-34
В документа е описана историята по създаването на Гранични и вътрешни войски и задачите, които стоят пред техните ръководства. Смята се, че до началото на 1950 г., когато идват съветски специалисти за обмяна на опит, охраната на границите е била слаба.

58. **Постановление на ПБ на ЦК на БКП за състоянието на войските при МВР, охраната на държавните граници и вътрешния ред на НРБ, София, 16 ноември 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1666, л. 38-52

59. **Справка относно слабостите и недостатъците в ГВ, София, 21 декември 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1667, л. 1-3
Състоянието на боевата и политическата подготовка е незадоволително. Дисциплината - слаба. Това се подсилва и от лошите материални и битови условия, в които живеят граничарите.

60. **Справка за агентурно-оперативната работа на отделение I-во, отдел IX-ДС за 1950 г., София, 23 декември 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 35, оп. 1, а. е. 4, л. 18-27
Отделението разполага с агентура в 310 самостоятелни поделения на ГВ и ВВ. Най-голям процент на вражески елементи се съсредоточават в ГВ и са описани случаи на бягства на войници през границата. Приложени са таблици с цифрови данни за движението на агентурата на отдела в ГВ.

61. **Окръжно №V-208 до началниците на всички гранични отряди за изпращане на кодограми и шифрограми в УГВ по линия на разузнаването, София, 20 януари 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 5
Нарежда се съблюдаване на конспирацията при изпращане на строго поверителните сведения в и от отрядите на УГВ, за да не се разкрива агентурата.

62. **Окръжно №V-467 за изясняване на агентурната обстановка в граничния район на противника, Момчилград, 16 февруари 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 9
Отнася се до подбора и качествата на подходяща задгранична агентура.

63. **Проект за постановление на ПБ на ЦК на БКП за състоянието на партийно-политическата работа в ГВ и ВВ, София, март 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1968, л. 28-36
Партийно-политическата работа в ГВ и ВВ се организира и провежда по съветски модел.

64. **Окръжно №V-650 за състоянието на разузнавателната работа в ГВ, Момчилград, 3 март 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 11-12
Набелязани са препоръки за предотвратяване на слабостите в разузнавателната дейност на ГВ.

65. **Окръжно №V-676 за разузнавателните разпити, правени на нарушители на границата, Толбухин, 15 март 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 15-16
Дадени са указания каква информация да се отразява в протоколите от разузнавателните разпити.

66. **План за мероприятията по изпълнение на решението на ПБ на ЦК на БКП от 2 март 1951 г., София, 18 март 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1968, л. 24-26

67. **Доклад на комисията по обследването на партийно-политическата работа в ГВ и ВВ, София, 27 март 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1968, л. 73-91
Състоянието на партийно-политическата подготовка в ГВ е слаба. В-к „Граничар“ не изпълнява функциите на политически орган. Отправени са препоръки за засилване на политическите отдели.

68. **Доклад за изпълнението на постановлението на ПБ на ЦК на БКП от 16 ноември 1950 г., състоянието на войските при МВР, охраната на държавните граници и вътрешния ред на НРБ, София, 14 април 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1738, л. 22-37
Реорганизацията на ГВ е в ход, но състоянието на охраната на държавните граници все още не е задоволително.

69. **Справка за състоянието на отношенията между органите на ДС и ГВ в 6 ГО - Елхово, Б.м., 16 май 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2158, л. 10
Бригадата от МВР, извършила обследване на околията констатира лоша координация между органите на ДС, НМ и ГВ.

70. **План за използуването на ГВ във военно време, София, 18 май 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1968, л. 15-23
Задачите на ГВ са да охраняват и отбраняват границите на НРБ до развръщането и влизането в бой на частите и съединенията на БНА.

71. **Справка за отношенията по места между органите на ДС, ГВ и НМ, София, 21 май 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2158, л. 11-13
В повечето околии е отчетена липса на координация и несработване между посочените служби.

72. **Окръжно №V-1313 за срочно внедряване на качествена агентура в ГВ, Момчилград, 25 май 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 26
Наличната агентура не притежава подходящите качества за изпълнение на задгранични задачи.

73. **Доклад за изпълнение на решение №100 от 10 май 1951 г. на ПБ на ЦК на БКП и състоянието на държавните граници на НРБ, София, 15 юни 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1736, л. 33-40
Описани са действията по реорганизирането на ГВ в съответствие с партийните предписания.

74. **Доклад за възстановяването на разрушените и повредени гранични пирамиди на българо-гръцката граница, София, 20 юни 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1736, л. 23-26
Между 1941 и 1944 г. голяма част от пирамидите по българо-гръцката граница са разрушени, вследствие на партизанското движение в Гърция. Необходимо е да се свика двустранна комисия, която да обходи граничните райони и пристъпи към строителство на нови пирамиди.

75. **Проект за Указ за граничните войски, София, [1951 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1736, л. 30-32
В документа са описани същността и функциите на ГВ, съставът и задачите. Указът трябва да отмени Наредбата-закон от 1938 г. за граничната стража и Закона за граничната войска от 1946 година.

76. **Окръжно № 4880 за сведения за американското разузнаване, София, 21 юни 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 222, л. 4-5
По донесения става ясно, че американците вербуват българи, избягали на територията на Гърция, за дейност срещу България.

77. **Окръжно №V-1837 за арестите в комендатурите и отрядите, София, 23 юни 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 33-34
Установява се редът за поддържане на затворническите килии в помещенията за арест към казармите.

78. **Положение за разузнавателните отделения на ГВ и изпълняваните от тях задачи, София, 30 юни 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 43-46

79. **Заповед за състоянието на агентурно-оперативната работа в ГВ - МВР - НРБ, София, 12 юли 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 221, л. 22-25
Разузнавателните и контра-разузнавателните органи на ГВ имат за основна задача обезпечаване нерушимостта на държавните граници чрез своевременно разкритие на плановете на чуждите разузнавания в приграничната зона на противника.

80. **Окръжно №V-2365 за приграничните зони на 3, 4, 5 и 13 ГО, където има помашко и турско население, София, 3 август 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 41
Наредено е да се започне проучване на всички ходжи, имами, мюфтии и прочие духовни водачи, като се обърне внимание на личния им живот. Целта е да се събере компрометиращ ги материал с оглед привличането им за агенти на УГВ.

81. **Окръжно №V-2532 за вербоване на агенти из средите на завръщащи се изменници на родината, София, 15 август 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 50-51
Започва се щателно проучване на завърналите се бегълци, на техните близки и пристъпване към вербовката им, след гарантиране на бъдещ спокоен живот в страната.

82. **Предложение за награждаване на съветски генерали и офицери-съветници, по случай петата годишнина от създаването на ГВ на НРБ, София, 17 август 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2160, л. 7-9
На руски език. С поименен списък на предложените за награда офицери.

83. **План на мероприятията на УГВ по изпълнение на постановлението на ПБ от 16 април с. г. за укрепване на ГВ и подобрение охраната на държавните граници, София, 28 август 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1968, л. 147-155
Набелязани са общо 42 мероприятия по реорганизацията на ГВ.

84. **Обръщение на делегатите от Втория общограничен сбор към военнослужещите от ГВ, София, 28 август 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1968, л. 142-146
В документа се дава обещание работата на граничарите да се подобри, да се увеличи и бдителността им срещу „враговете“ на народната власт и родината.

85. **Заповед №762 относно задържане на заловени бандити в граничните отряди и комендатури, София, 3 септември 1951 г.**
АКРДОПБГДГСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 221, л. 5
Всички намерени вещи на нарушители на границата да се предават на органите на ДС, заедно със самите заловени.

86. **Справка за изпълнението на решението на ПБ на ЦК на БКП от 10 май 1951 г., София, 24 септември 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1736, л. 18-22
Засяга партийно-политическата и бойна подготовка на ГВ.

87. **Окръжно №3135 за заплахата от пренасяне на заразни болести по животните от страна на чужди разузнавания, София, 29 септември 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 66-67
Повишава се бдителността в граничната зона с Турция, откъдето е възможно да се пренася болестта шап.

88. **Заповед №18016 за агентурно-оперативната работа в ГВ, София, 1 октомври 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 221, л. 14-18
Наредено е да се укрепват отделенията на ДС в граничните околии с опитни и проверени оперативни работници.

89. **Инструкция №16018 по взаимодействията между разузнавателните органи на ДС, Гранични войски и Народната милиция на МВР, София, 1 октомври 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 221, л. 11-13
Регламентирани са отношенията между трите структури при залавяне на нарушители на границата и работата с тях.

90. **Доклад относно одобряване на Указ за ГВ, София, 15 октомври 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1736, л. 27-29
Указът трябва да уреди пълноправно положението и задачите на ГВ, които отговарят за цялостното опазване неприкосновеността на границите.

91. **Доклад относно причините за слабата охрана на границата и предложение за подобряването ѝ, София, 13 ноември 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2165, л. 1-15
Висшите ръководители на ГВ проявяват известен либерализъм в работата си, което се отразява на качеството при изпълнение на заповедите и води до отслабване на охраната на границите, липса на координация, дисциплина и добра бойна подготовка.

92. **Справка за състоянието на агентурно-оперативната работа по гръцката граница към 20 ноември 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 284, л. 54-58
Американското и английското разузнаване действат чрез гръцката държава, поради което органите на ДС наблюдават поведението на гръцките граничари, както и на българското население в близост до южната граница.

93. **Справка за състоянието на агентурно-оперативната работа по турската граница, София, 20 ноември 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 284, л. 59-60

94. **Заповед №4024 във връзка с отчетността по линията на V отдел на УГВ, София, 27 декември 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 221, л. 1-2
Отнася се до завеждането в картотека на данните за лицата, направили опит за бягство през граница.

95. **Доклад относно агентурно-оперативната работа на отдел IX-ДС за времето от 9. IX. 1050 г. до 9. IX. 1951 година, София, 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 35, оп. 1, а. е. 6, л. 23-25
Изброени са по-характерните задачи за изпълнение.

96. Доклад относно неизпълнените задачи и мероприятия от войските при МВР по постановленията на ЦК на БКП от 16 ноември 1950 г., от 2 март и от 10 май 1951 г., София, 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2479, л. 42-45

97. Доклад от министъра на вътрешните работи за осигуряването на радиовръзките на МВР, София, [1951 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2163, л. 46-48
Съобщава за проблеми с изработването на радиостанции от военен тип за нуждите на министерството. ГВ са комплектовани едва с 4% от полагащата им се радиоматериална част, което влияе на оперативността и става причина за допускане на безнаказани нарушения.

98. Заповед № 18 за отстраняване недостатъците и провеждането на твърд граничен режим в граничната зона, София, 25 януари 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 9, л. 76-81
Необходимо е укрепване на паспортно-граничния режим в двукилометровата ивица на граничната зона, контрол по издаването на открити листове и върху движението на гражданите в този район.

99. Заповед №29 за мероприятията по усилване охраната на държавните граници и укрепване на граничната зона, София, 7 февруари 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 9, л. 123-124
Във връзка с гласуването на закона на Труман от 10 октомври 1951 г. става необходимо да се затвори границата на България, за да се предотврати проникването на чужди агенти в страната.

100. Заповед №32 за резултатите от оперативно-служебната дейност и инспекторския преглед на ГВ през 1951 г. и задачите по охраната на държавните граници, бойната и политическата подготовка на личния състав през 1952 г., София, 15 февруари 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 9, л. 155-162
През 1952 г. главна и основна задача на войските е да не бъдат допускани безнаказани нарушения на държавните граници. Допускането им да се смята за неизпълнение на бойна задача и дезертьорство, и виновните да бъдат привличани към най-строга отговорност.

101. Окръжно №44 за правилното организиране и използване на Групите за съдействие от страна на Народната милиция и Гранични войски в граничната зона, София, 27 февруари 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 9, л. 226-227
Органите на НМ и ГВ привличат, организират и възпитават отделни Групи за съдействие из средите на местното население при изпълнение на специални задачи.

102. Докладна записка от ген.-лейтенант Йонко Панов относно отношенията и взаимодействието между органите на ДС и ГВ, София, 28 февруари 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2632, л. 4-6
Поставен е въпросът за строгото разграничаване и определяне на задачите на ГВ и ДС, независимо от единоначалието в граничната зона, което принадлежи на окръжните управления на МВР.

103. Справка за сведенията, които се дават от отрядите на УГВ, София, 3 март 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2479, л. 100-101
Представя основните видове информационно-аналитична дейност извършвана от граничните отряди.

104. Заповед № 98 за създаване на музей на Гранични войски, София, 7 април 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 9, л. 388-389
Целта на музея е да отразява оперативно-служебната дейност на ГВ. Сред експонатите, които се предвижда да се покажат, са иззети документи и вещи, граничарско въоръжение и др.

105. Справка за нереагиране от страна на командването на ГВ по сигнали, дадени му от отдел IX-и на ДС, София, 15 април 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2163, л. 41-42
УГВ не е преместило на неоперативната граница 41 млади граничари, които са политически неблагонадеждни и съществува потенциална възможност да изменят на Родината.

106. Доклад от комисията по обследването на свързочната служба при МВР, София, 16 април 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2163, л. 52-56
Относно техническото обезпечаване, състоянието на свръзките и предложение за организиране на единно ръководство на службата.

107. Справка за зачестилите небоеви загуби, София, 26 май 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2479, л. 113-115
Отчетено е като грешка даването на непрекъснат наряд „секрет“ по охрана на границата от 8-9 часа неподвижно на едно място.

108. Заповед №128 за реда на употреба на оръжие от ГВ, София, 13 юни 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 10, л. 124-127

109. Протокол относно вземане на мерки срещу горски пожари в граничната зона на Елховска, Грудовска, М. Търновска и други околии, София, 1 юли 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 2, а. е. 114, л. 42-43
Предвижда се гората на разстояние 20 метра от граничната линия да се изсече с оглед предотвратяване на горски пожари.

110. Окръжно №I-961 за разяснение на пункт 3 от заповед 128 от 13 юни 1952 г., София, 7 юли 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 10, л. 128
Разяснява кога е наложителна употребата на оръжие без предупреждение от граничните наряди.

111. Справка за построените по границата инженерно-технически съоръжения, София, [юли 1952 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2306, л. 81

112. Доклад за изменение и допълнение на Наказателния закон, София, юли 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 12, оп. 1, а. е. 11, л. 70-73
Бягството зад граница е посочено като често явление. Административните мерки не способстват за ограничаването му. Предложени са наказателни мерки за лицата, извършили подобно деяние.

113. Личният състав на ГВ по щата за 1953 г., София, 4 юли 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2306, л. 82-85
Увеличението на щата, фиксирано в табличен вид.

114. Заповед №174 за мерките по подобрение охраната на държавната граница на НРБ, София, 3 август 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 10, л. 425-429
Съществуващата бюрокрация, примиренчество, книжнина и формализъм са пречки за подобрението на дисциплината в ГВ.

115. Справка за проведените агентурно-оперативни мероприятия по изясняване на обстановката по цялата българо-гръцка граница през време на инцидента в района на р. Марица на 27 юли 1952 г., София, 22 август 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 359, л. 167-172

В края на юли 1952 г. гръцка въоръжена група от около 30 души, състояща се от военни и цивилни, прави опит да премине на големия остров на р. Марица с провокационна цел. Българската застава открива огън по тях и убива на място един гръцки офицер. След инцидента гръцките власти съсредоточават войскови части в района на инцидента.

116. Инструкция за взаимоотношенията между РУ на ГЩ и УГВ на МВР за прехвърляне на агенти зад граница, София, 7 октомври 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 5, а. е. 10, л. 9-13
Урежда реда по прехвърлянето на задгранична агентура.

117. Докладна записка за увеличение на съветническия апарат към войските на МВР, София, 14 октомври 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2632, л. 7-8

118. Справка за методите на работа на врага и борбата на разузнавателните органи на ГВ срещу тях, София, 15 октомври 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 346, л. 57-67
Съдържа сведения за тактиката на чуждото разузнаване на българска територия, принципите на подбор и вербовка на агентура, придвижването в граничната зона и воденето на бой с българските граничари.

119. Заповед №227 относно провеждането на арести и задържания на лица от граничната зона, София, 20 октомври 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 11, л. 198-203
Утвърждава ред за въвеждане и провеждане на агентурни и следствени мероприятия, разработки и разпити при задържане на нарушители на границата.

120. Писмо на министър Цанков до ПБ на ЦК на БКП за войските на МВР, София, 20 януари 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2766, л. 1-3
Състоянието на войските при МВР не отговаря на изискванията по решенията на Политбюро. За главен виновник е посочен Йонко Панов.

121. Протокол на заседанието на Колегиума при МВР, състояло се на 23 януари 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2766, л. 3а-45
В дневния ред се обсъжда предложение на министъра за снемане на ген. Панов като помощник-министър за несправяне с работата. По време на съвещанието Йонко Панов е упрекнат в погрешно управление на войските на МВР.

122. Решение на Колегиума при Министерството на вътрешните работи във връзка със случая на Йонко Панов, София, 1 февруари 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2766, л. 46-52
Йонко Панов е обвинен в опити да противопостави ДС на ГВ и да наруши единоначалието във войските на МВР. Ето защо е взето решение да му се потърси не само служебна, но и партийна отговорност.

123. Справка за извършената проверка по изказването на Йонко Панов, че бил разработван от органите на ДС, Б.м., б.д.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2766, л. 53-56
IX-и отдел на ДС няма право да разработва помощник-министрите и не е следил ген. Панов.

124. Бележка от министъра на вътрешните работи до началника на V-и отдел УГВ с искане да бъдат предоставени за публикуване данни и факти, който да изострят бдителността на народа, на партията и на органите на МВР в борбата срещу вражеската диверсия, София, 10 февруари 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 1, а. е. 410, л. 104

125. Инструкция по отчета на извънредните произшествия, дисциплината и практиката в частите и поделенията на войските на МВР, София, 29 май 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11, а. е. 14, л. 64-70
Отчетът на „черезвичайните“ произшествия се прави по доклади, предоставяни лично на министъра на вътрешните работи от командирите на самостоятелните части и поделения.

126. Заповед №С-140 относно борбата за предотвратяване на извънредните произшествия, състоянието на дисциплината и мерките за нейното повишение във войските на МВР, София, 11 юни 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11, а. е. 14, л. 61-63
Изброени са примери за извращения и злоупотреби сред самите граничари и спрямо населението.

127. Заповед №С-243 за одобряване на таблица за условните знаци на ГВ, София, 30 юни 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11, а. е. 15, л. 6-18

128. Заповед С-158 за мероприятия по укрепване на линейната гранична застава, като основно поделение на ГВ, София, 15 юли 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11, а. е. 14, л. 162-169

129. Справка за местата, през които преминават изменниците на родината, изпращани от УДБ, София, 4 август 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 1, а. е. 410, л. 55-55 гръб

130. Справка за получените данни за положението и охраната на гръцката граница, София, 21 юли 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 1, а. е. 410, л. 136-137 гръб
Описани са методите и хитростите при осъществяване на нелегално преминаване на границата. Анализиран е и инцидента при „Римския мост“.

131. Заповед №С-171 за награждаване и наказване на военнослужещи от 16 ГО за ликвидиране на въоръжена група нарушители, София, 28 юли 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11, а. е. 14, л. 233-235
Отнася се за инцидента при „Римския мост“ и производството в чин на участниците в престрелката с бандитската група.

132. Доклад за награждаването с почетно звание „Герой на НРБ“ на военнослужещи от ГВ - МВР, София, [преди 15] септември 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2760, л. 6-11
Докладът разкрива подробности около граничния инцидент край „Римския мост“ на 2 км от границата с Гърция, както и други специфични случаи, в които граничари загиват или биват тежко ранени.

133. Проект на Указ за награждаване с почетното звание „Герой на НРБ“ за особени боеви прояви и изключителни геройски подвизи при стълкновение с въоръжени нарушители на границата на НРБ, София, ноември 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2760, л. 12
Предвижда се военнослужещите от ГВ–Вергил Ваклинов (посмъртно), Боню Бонев и Гето Тодоров да получат златна звезда и орден „Георги Димитров“.

134. Писмо №444 относно изработване сценарий на филм за Вергил Ваклинов, София, 30 юни 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2761, л. 2
На писмото има бележка: „Другарю министър, считам предложението за много целесъобразно. Филмът ще играе голяма възпитателна роля за войските на МВР и младежта“.

135. Доклад от министъра на вътрешните работи за изработване на сценарий и филм за героичния подвиг на граничаря мл. лейт. Вергил Ваклинов, София, 29 юни 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2761, л. 5-8
Според доклада животът на Ваклинов е образец за честна и саможертвена служба на партията и Родината и трябва да стане пример за всички бойци и командири от ГВ.

136. Справка от началника на политическия отдел на ГВ с описание на инцидента при „Римския мост“ и смъртта на мл. лейт. Вергил Ваклинов, София, Б.м., [1954 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2761, л. 17-19

137. Доклад от министъра на вътрешните работи за увеличаване тиража на в-к „Граничар“, София, октомври 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2772, л. 2
Тиражът от 5000 броя на вестника се оказва крайно недостатъчен за нуждите на личния състав на ГВ. Предлага се да се увеличи до 10 000.

138. Проект на решение на ПБ на ЦК на БКП за усилване войските на МВР, Б.м., б.д.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2306, л. 145-151
През 1953-1958 г. МВР трябва да увеличи числеността на Вътрешни войски. Гранични и Вътрешни войски в мирно и военно време трябва да изпълняват непосредствено възложените им от министъра задачи.

139. Справка за доставените лошокачествени обувки за Гранични войски, София, 27 февруари 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 2, а. е. 114, л. 56
По сигнал на Гранични войски, помощник-министърът на вътрешните работи съставя Комисия за проверка на обувките, дадени на войниците от 11 граничен отряд - гр. Кюстендил, оказали се с лошо качество.

140. Протокол - опис на вещите от З/А „Ивайло“, донесени при прехвърлянето му на българската територия, София, 15 април 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 457, л. 6

141. Писмо до началниците на ПГУ и ВГУ - ДС, и на РУ на ГЩ за практиката по приемането, предаването и отчитането на задграничните агенти на управленията, София, 14 юли 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 457, л. 29-31
Установената практика при завръщането си агентите да се предават директно на граничните наряди и да се отчитат в заставите се явява неудачна и има опасност от разконспириране на задграничните мероприятия. Предлагат се мерки за съдействие от страна на Гранични войски за запазване на тайната.

142. Препис от решение №16 от 19 ноември 1954 г. на ПБ на ЦК на БКП за намаляване числения състав на ГВ, София.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 10, оп. 2, а. е. 102, л. 34
Щата на ГВ се намалява с 5743 длъжности, като не се намалява войнишкият състав от заставите на западната и южната граници.

143. Проект на решение №18 от 19 ноември 1954 г. от заседание на ПБ на ЦК на БКП за отмяна решенията на ПБ за създаване на дивизион гранични стражеви катери, София.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 10, оп. 2, а. е. 102, л. 35
Предвижда разформироване на дивизиона гранични стражеви катери (отряд преследвачи на подводни лодки) и поемането на охраната на българската черноморска граница от Военноморските сили.

144. Писмо относно партийно-политическата работа в Гранични войски, София, 17 юли 1955 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1272, л. 9-10
Според документа политическата работа в ГВ е на лошо ниво, тъй като не се търсят съветите, насоките и помощта на съветниците от СССР.

145. Справка за санкционирани лица от командването по справки на III-то отделение за времето от 1.1.1954 до 15.10.1955 г., Б.м., [1955 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 35, оп. 1, а. е. 73, л. 23

146. Мирновременен щат на УГВ за 1957 г., София, 8 февруари 1957 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 10, оп. 5, а. е. 452, л. 1-15

147. Оперативна дейност на Гранични войски, София, 31 май 1957 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 5, а. е. 68, л. 52-56
Отчетено е, че след Априлския пленум и особено след Унгарските събития активността на Гранични войски се понижава, което се изразява във влошаване на дисциплината.

148. Статистически анализ за агентурно-оперативната работа в РО - УГВ през първото шестмесечие на 1958 г., София, 3 юли 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 646, л. 1-10
Съотношението между агентите и обектите е 1:1, но граничната агентура все още не е достатъчна. Съдържа препоръка да се вербуват жени и младежи.

149. Справка относно оперативните направления по южната и западна граници, София, 31 януари 1961 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 852, л. 5-15
Въз основа на анализ на показания на заловени и доброволно завърнали се бегълци е установено, че съществуват 26 оперативни направления по южната и западната граници с участъци, през които нарушителите минават незабелязано и тяхното движение не прави впечатление на хората, които ги срещат.

150. Анализ на оперативните показатели по охраната на границата през януари 1962 г., София, 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 7, а. е. 139, л. 34-37
Документът съдържа статистически данни за задържаните нарушители по границите, техния профил, социално-демографски характеристики и други.

151. Специално съобщение за появата на подводница в Бургаския залив и откриване на изоставена лодка на брега на морето в участъка на 10 линейна застава от 8 ГО, Бургас, 15 януари 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 895, 9-11

152. Специално съобщение относно наказано нарушение на границата в участъка на 10 застава от 6 ГО, София, 19 юни 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 893, л. 52-53

153. Заповед №I-363 за някои организационни промени в бившия V-и отдел на ДС, София, 28 септември 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 50, л. 200-201
След преминаването на Гранични войски към Министерството на народната отбрана V-и отдел минава към Второ управление на Държавна сигурност.

154. Историческа справка за щаба на УГВ, София, 18 февруари 1967 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-1, т. 1, л. 2-3
Съдържа кратка справка за създаването, структурата и ръководството на ГВ.

155. Доклад на министъра на вътрешните работи за откриване на постоянно действащ курс към школата „Г. Димитров“ - МВР за специална подготовка на офицерите от Гранични войски, София, 28 февруари 1968 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 7, а. е. 157, л. 1-2
До 1955 г. подготовката на офицерите от ГВ се извършва в Народното военно гранично училище. Настъпила е необходимост от създаване на постоянен курс за подготовката им, който се организира към школата със срок на обучение до шест месеца.

156. Справка относно анализ на изтекли данни за Гранични войски към 30 септември 1971 г., София, 29 септември 1971 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 1, л. 5-11 гръб
Съдържа информация със сведения за числеността, личния състав, структурата и особеностите на ГВ, които са станали достояние на противникови разузнавания.

157. Таблица за избягалите военнослужещи от поделенията на ГВ, Б.м., 1971 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 1, л. 12-12 гръб
Съдържа статистически данни за избягали военнослужещи за периода от 1948 до 30 септември 1971 г.

158. Справка за възможностите за изтичане на военна тайна чрез телеписните машини на УГВ, София, 20 април 1972 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 3, л. 1-3

159. Някои съображение и постановки за взаимоотношенията на ПГУ с Гранични войски, София, 7 юни 1972 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - Р, ф. 9, оп. 2, а. е. 126, л. 7
С цел бързо решаване на всички въпроси от оперативен порядък е необходимо службите да се координират.

160. Съображения по взаимоотношенията на ПГУ с ГВ, София, 7 юни 1972 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - Р, ф. 9, оп. 2, а. е. 126, л. 9-10
Указано е, че ГВ трябва да съгласуват с ПГУ по-важните мероприятия по разузнавателната дейност в крайграничните райони на противника и да предават получената информация на управлението.

161. Предложение за изпращане в СССР на група от Разузнавателния отдел с цел обмяна на опит и консултация по въпросите на контраразузнавателната и разузнавателната работа в ГВ, София, 5 октомври 1972 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 10, л. 9-9 гръб
По време на посещението ще се изясняват въпросите какви са курсовете на ГВ за подготовка на разузнавачи и контраразузнавачи, какво е взаимодействието с КГБ и други органи на МВР и военното министерство.

162. Предложение от командващия Гранични войски за командироване на офицери в ГДР, София, 23 март 1974 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 10, а. е. 1059, л. 43
Граничните войски на ГДР са внедрили по-ефикасно и усъвършенствано електросъоръжение за охрана на границата. Целесъобразно е да се направи обмяна на опит.

163. Заповед №4240 за организацията на работата на органите на МВР по линия на бягствата през граница, невъзвращенствата и издирването на укриващи се лица, които се търсят от органите на ДС, София, 12 ноември 1974 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 289, л. 274-290
Възлага се на ДС още по-активно да следи и провежда разкриването, предотвратяването и пресичането на всякакви опити за бягства през границата.

164. Информация за проведените събори по българо-югославската граница през 1974 г., София, 14 февруари 1975 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 43, л. 72-76
В съответствие с описаните споразумения между НРБ и СФРЮ ежегодно се провеждат 13 събора. С времето съборите губят първоначалния си замисъл като място за свиждане между близки и роднини и добиват чисто търговски характер, като стават сборище на спекуланти.

165. Справка за работата на РО по разкриване подготовките за бягства и пресичане опитите за извършването им през февруари 1975 г., Драгоман, 28 февруари 1975 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 40, л. 55-58
Съдържа таблица с отчет на показателите за изменение на обстановката по охраната на границата. Заловени са българи и чужди граждани при опит за бягство, а двама унгарци са ликвидирани от военнослужещи от 5 ГЗ.

166. Справка за характерните особености при оформяне на настроения за бягство, избор на маршрут за движение, начините, средствата и хитростите при преодоляване на С-100 от нарушителите на границата, София, 30 юни 1975 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 43, л. 186-195
Настроения за бягство има предимно в селата с мюсюлманско население.

167. Заповед №I-3300 за дейността на разузнавателните органи на Гранични войски, София, 14 юли 1975 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, СДОТО, служебен архив, а.е. 66, л. 1 (с. 1-10)
Разузнавателните органи на ГВ организират и водят разузнаване на територията на Гърция и Турция, като събират информация за дислокацията и въоръжението на противника и спецификите на оперативната обстановка в съседните държави.

168. Специално съобщение за получени данни за опит за нарушаване на морската граница и проведените агентурни мероприятия, Бургас, 15 август 1975 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 44, л. 102-104

169. Справка за получени сигнали по бягството на яхта „Чавдар“, София, 5 ноември 1975 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 44, л. 245-249

170. Справка за придобитата от разузнавателните органи на ГВ по южната граница информация, която е предадена на БНА, София, 6 ноември 1975 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 68, л. 2-6

171. Окръжно до командирите на 1 и 8 ГО - Видин и Бургас за постъпили данни за действия на западно-германската банда „Мирендорф“, София, 14 ноември 1975 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 44, л. 279-280
По данни на ВГУ ДС банда, която се занимава с извеждане на граждани на социалистическите страни на Запад, е обмисляла възможността за извеждане на граждани на ГДР през българското Черноморие с помощта на катери.

172. Предложение за организиране на информационно-аналитичната работа в РО при УГВ, София, 29 декември 1975 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 68, л. 7-11
Заложено е този тип дейност да се води от Звено за информационно-аналитична и картотечно-справочна работа в разузнавателния отдел.

173. Информация за агентурно-оперативната работа по разкриване, предотвратяване и пресичане на вражеските и противообществените прояви сред младежта в граничната зона, София, 30 януари 1976 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 68, л. 25-28

Броят на младите хора в граничната зона намалява. Опитите за бягство през границата се смятат за остра форма на противообществени прояви сред младежите.

174. Справка за уточняване на контингента и неговото агентурно наблюдение и разработка за I-то шестмесечие на 1976 г., София, 18 юни 1976 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 52, л. 266-268

175. Справка за обстановката в граничната зона и оперативното осигуряване охраната на държавната граница, София, 1976 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 67, л. 55-57
Описано е състоянието на граничните зони - численост и характер на населението им, режим на охрана, мерки по предотвратяване на бягства.

176. Справка за състоянието на безличната връзка със задграничната агентура на РО - 6 ГО, София, 6 септември 1976 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 48, л. 251-252
С цел своевременно получаване на важна информация за обстановката на съседна територия е изградена мрежа от тайници, намираща се на подходяща дълбочина на българска територия.

177. Заповед №I-20 за ограничаване достъпа и пребиваването на чужди граждани в граничната зона и специално в районите на южната граница, София, 7 януари 1977 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11, а. е. 315, л. 52-54

178. Инструкция №I-42 за водене на отчета на нарушенията на държавната граница на НРБ в УГВ, граничните отряди (комендатури) и застави, София, 14 февруари 1977 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11, а. е. 315, л. 201-214

179. Справка за в-к „Граничар“ и други информационни източници като канал за разгласяване на служебни и секретни данни за ГВ, София, 1 март 1977 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 5, л. 3-7
Вестникът е предназначен за военнослужещите от ГВ, но съдържа информация, която може да представлява военна тайна. Цитирани са и други печатни органи, където са публикувани статии от офицери на ГВ, които се отнасят до специфични за войските проблеми.

180. Справка за работата на РО по оперативното осигуряване охраната на границата през август 1977 г., Момчилград, 30 август 1977 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 102, л. 151-156
Сред чужденците, гостуващи в България, се активизират намеренията за бягство през границата. Съобщава се за ликвидирани граждани на ГДР.

181. Информация №31 за нарушение на държавната граница по море от гражданин на ГДР, София, 13 септември 1977 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 96, л. 105-106
Гражданин на ГДР осъществява бягство с гумена лодка и достига до турския бряг, където се среща със свои роднини от ГФР.

182. Статистически таблици за броя на опитите за нарушаване на границата на НРБ от граждани на социалистически страни, от 1973 до септември 1977 г., Б.м., 1977 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 134, л. 122-123

183. Заповед №I-1430 за измененията в оперативната обстановка по канала на международния туризъм и опасността за сигурността на страната, София, 25 април 1978 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 112, л. 120-123
Дадени са указания и насоки за повишаване на равнището на разузнавателната и контраразузнаванелната работа на органите на МВР по това направление.

184. Доклад за бягствата през държавната граница, София, 27 октомври 1978 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 134, л. 133-143
Според документа бягството през държавната граница е едно от престъпленията с най-сериозни и опасни последици за страната. Повечето бягства нямат конкретна политическа цел, но носят вреда на обществото и са заплаха за националната сигурност. Разгледана е тактиката и психологията на беглеца, както и начините за пресичането им.

185. Справка за подривната дейност на югославските специални служби срещу НРБ в граничната зона през 1978 г., Драгоман, 11 декември 1978 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 114, л. 102-106
Югославските служби засилват дейността си по отношение на временно пребиваващите и избягалите по нелегален път в СФРЮ. Ежегодните събори на границата се използват за оказване на влияние върху българските граждани.

186. Протокол за разпит на свидетел, във връзка със задържането на гражданин на ГДР, Бургас, 1978 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 112, л. 320
Описана е случка по арест на германски гражданин.

187. Указания за подобряване взаимодействието и съвместната работа на ВКР и органите на РО на ГВ, София, 30 януари 1980 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-ВК, IV-И-18, т. 1, л. 146-148
Набелязани са мерки за подобряването на съвместната работа на двата отдела.

188. Докладна записка за посещението на делегация на ГВ на ГДР в НРБ, София, 21 октомври 1980 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 12, а. е. 263, л. 141-143

189. Заповед №I-84 за реда за излъчване на поделения и подразделения-първенци по бойната и политическата подготовка от Гранични войски, връчване на юбилейни знамена и участие в подготовката на военния парад по случай 1300-годишнината на Българската държава, София, 30април 1981 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 333, л. 94-98

190. Заповед №I-100 относно състоянието на бойната и мобилизационна готовност в ГВ и задачи за нейното подобряване, София, 14 май 1981 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 333, л. 183-190
С цел повишаване на полевата сглобеност на частите на ГВ е наредено задачите да се отработват до автоматизъм, така както ще се водят бойните действия при реална обстановка.

191. Из справка за подривната дейност на турските разузнавателни органи срещу подразделенията на 6 ГО, Елхово, 25 февруари 1982 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-9, т. 3, л. 21-24; л. 31-32

192. Заповед №I-54 за изменение и допълнение за инструкцията по паспортно граничния режим и заповед №3000/ 1974 г., София, 26 април 1982 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 337, л. 360-363
Отнася се за придвижването на лица в забранената и двукилометровата гранична ивица и граничната зона на НРБ.

193. Справка за получени данни за действията на нарушители на границата - граждани на ГДР, Петрич, 30 юни 1982 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 190, л. 46-48
Предрешени като туристи, източногермански граждани правят опити за бягство през България. Една от причините да избират българските граници е слухът, че те се охраняват „по-слабо“.

194. Справка за организацията на ежедневния оперативен поиск в Доспатския район, провеждан от РО - 16 ГО - МВР и РУ на МВР, гр. Доспат, Гоце Делчев, 4 септември 1982 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 190, л. 92-95
Засилва се наблюдението на границата в този район, заради официалното откриване на Ягодинската пещера за посещение от туристи, а за чужденците „Балкантурист“ оказва специален маршрут. Приложена е схема за организиране на ежедневен оперативен поиск в Буйновското оперативно направление.

195. Донесение до началника на под. 56550 - гр. Смолян относно поведението на немски граждани в района на Триград, Смолян, 8 декември 1982 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 190, л. 110
През лятото на 1979 г. в района на местността „Портата“ до 15 ГЗ от 16 ГО са забелязани четирима граждани на ГДР, сред които и две жени. Последните са се представили за заблудени туристи и били освободени.

196. Специално съобщение за намерени раници на немски граждани в тила на 15 гранична застава, Г. Делчев, 9 декември 1982 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 190, л. 105-106
В местността „Портата“ са намерени четири раници, скрити под една скала и коренището на голям бор. Принадлежали са на неизвестни немски граждани, а намиращите се вещи са напълно изгнили и ръждясали, има и дамски принадлежности, както и карта с маршрут за движение по граничната полоса в близост до „Портата“. Очевидно е, че са укрити от лицата, забелязани през 1979 г.

197. Справка за вероятна информация, предадена на противника от бегълци и невъзвращенци, София, 22 май 1984 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 1, л. 23-25
През периода 1963-1983 г. над 720 души, служили в поделенията на БНА и ГВ, бягат зад граница. Около 70 от тях бягат по време на службата си. Службите виждат в тях потенциален източник за изтичане на секретна информация.

198. Справка за състоянието и проблемите на работата в отдел IV-и по опазването на тайната в ГВ, София, 8 май 1985 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 1, л. 108-113

199. Окръжно №I-156 за бягствата на лица със сменени имена, София, 17 юни 1985 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 350, л. 181-184
Отбелязано е, че бягствата на лица със сменени имена са опасност за сигурността и политическия престиж на НРБ. Необходимо е повишаване на бдителността и надеждността на охраната на държавната граница по суша и вода.

200. Система от контраразузнавателни мерки за обезпечаване сигурността на щаба на УГВ, София, 4 юли 1985 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-1, т. 1, л. 16-26

201. Справка за интереса на противниковите разузнавателни служби към ГВ, София, 23 октомври 1986 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 1, л. 135-137
Съобщава се, че през 1982 г. в САЩ е утвърдена правителствена директива с указания към ЦРУ и ФБР да планират специални операции за организиране на бягства през граница и невъзвращенства на граждани от социалистическите страни.

202. Информация за подбора, изучаването, обучението и възпитанието на младите граничари в учебните пунктове и мерки за отстраняване на слабостите и нерешените въпроси, София, 13 януари 1987 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 299, л. 8-20

203. Справка за извършени нарушения от турски плавателни средства, търгуващи с външно-търговско предприятие „Кинтекс“, Бургас, 18 февруари 1987 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 301, л. 74-76
Съобщено е за турски плавателни съдове, извършващи нарушения на териториалните води и ПГР. Без да разполагат с информация от „Кинтекс“, че очакват турските плавателни средства, ГВ изкарват по море български гранични кораби за проверката им.

204. Циркулярна нота от МВнР до дипломатическите мисии в София с информация за закритите зони за движение на членове на мисиите, София, 27 март 1987 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-9, т. 1, л. 25-26

205. Информация за състоянието на електро - сигнализационните системи „С-100“ и „Скала“ и мерки за по-ефективното им използване в охраната на границата, София, 11 май 1987 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 299, л. 81-87
Описани са качествата на едно от най-ефективните технически средства при осъществяване охраната на границата, известно още като „Кльон“.

206. Докладна записка от Славчо Трънски, народен представител на 165 Трънски избирателен район, относно решение 173 на МС от 21 юли 1972 г., София, 29 юли 1987 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 297, л. 142-144
Повдига въпроса за затрудненията и неприятностите, които охраната на границата създава на населението на Трънски и Брезнишки район. Подчертава, че съоръженията за охрана на границата са скъпи и не чак толкова надеждни и необходими, защото изменниците на родината откриват други канали за бягство, а съседна Югославия е все пак социалистическа държава.

207. Писмо до поделение 72000 по повод докладната записка на Славчо Трънски, София, 6 август 1987 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 297, л. 146-148
В документа се обяснява, че опасността от тероризъм и провеждането на Възродителния процес налага вземане на допълнителни мерки по усилване охраната на границата.

208. Докладна записка от Димитър Стоянов - министър на вътрешните работи за охраната на държавната граница, София, 13 септември 1987 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 298, л. 5-12
До 1955 г. границата се охранява предимно с физически сили, оперативни и режимни мероприятия. След тази година се внедряват и използват инженерно-технически съоръжения, установена е гранична зона и въведен паспортен режим. Направена е равносметка на установените опити за бягства от 1984 г. насетне. Най-голяма е активността на западната граница.

209. Система от мерки за контрол и опазване на оръжието, боеприпасите, взривните и отровни вещества в щаба на УГВ, БОО и СШИСК, София, 12 ноември 1987 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-1, т. 1, л. 37-41

210. Информация относно проведените мероприятия за облекчаване режима в граничната зона, София, 18 декември 1987 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 297, л. 175-176 гръб
Граничната зона на южната граница е намалена на 7 км, а инженерните съоръжения трябва да бъдат изместени на нов рубеж.

211. Доклад от Димитър Стоянов относно отменяне на постановление № 16 от 25 април 1964 г. и допълненията към него и утвърждаване на гранична ивица и гранична зона на НРБ, София, 6 януари 1988 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 623, л. 6-19

Поради препоръките на ПБ на ЦК на БКП за облекчаване на режима в граничните райони е необходимо намаляването на граничната зона на юг.

212. **Оценка за оперативната обстановка по Дунавската граница за времето от 20 декември 1987 г. до 15 март 1988 г., София, 18 март 1988 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 548, л. 46-49
В оперативната обстановка няма съществени промени. Наблюдава се тенденция за опити за бягство от семейства с възстановени имена.

213. **Информация за физическата подготовка и психическото състояние на личния състав от ГВ и мерки за подобряването им, София, 11 май 1988 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 549, л. 87-94
Отчетено е, че над 70% от постъпващите донаборници във Въоръжените сили имат психически и физически отклонения в една или друга степен. Голяма част от младежите, които постъпват в редовете на ГВ, имат слаба предварителна физическа подготовка и психическа нагласа.

214. **Програма за извършване на инспекторска проверка на I-ви граничен отряд, София, 7 юли 1988 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 550, л. 1-25

215. **Доклад за състоянието на работата по преустройството на цялостната дейност на войските за повишаване бойната и мобилизационната готовност, подобряване охраната на границата, бойната и политическата подготовка и дисциплината през учебната 1988 и задачите за 1989 г., София, 22 септември 1988 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 551, неномерирани листове, стр. 1-32

216. **Докладна записка за процесите на преустройство и охрана на границата, София, 14 октомври 1988 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 552, неномерирани листа 1-5
Съдържа предложения за изменение и допълнение към Инструкцията за охрана на държавната граница.

217. **План за строителството и поддържането на инженерно-техническите средства по границата през 1989 г., София, 4 януари 1989 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 785, л. 33-34
Предложените промени са представени схематично в табличен вид.

218. **Докладна записка за внесените във Военния съвет за обсъждане и приемане планове за инженерно-техническото оборудване на държавната граница през 1989 и 1990 г., София, 5 януари 1989 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 785, л. 24-32

219. **Насоки за усъвършенстване взаимодействието между ВКР и РО на ГВ и отделенията на граничните отряди, София, 10 януари 1989 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 1, л. 144-145

220. **Проектопрепоръки за подобряване работата с младите граничари, София, 10 януари 1989 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 785, л. 23
Набелязани са мерки за повишаване на подготовката и психо-физическата закалка на младите граничари.

221. **Докладна записка за резултатите от комплексна проверка на ГВ и ВВ на МВР по изпълнение на социалните програми, София, 25 януари 1989 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 741, л. 1-11

222. Бележки за задачите и организационната структура на ГВ съгласно Заповед №I-1740 от 30.5.1974 г., София, 9 февруари 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 2, л. 76-79
Отбелязано е, че ГВ осъществяват своята дейност съгласно решенията на ПБ на ЦК на БКП, законите и указите на Държавния съвет, постановленията на Министерския съвет, заповедите и разпорежданията на ръководството на МВР.

223. Бележки по оценката за оперативната обстановка по Дунавската граница през месеците януари, февруари и март 1989 г., Б.м., 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 783, л. 39-41
Посочва се необходимостта от засилване на контрола върху режима на плаване в средното и долното течение от българската част на река Дунав. Това се налага от обстоятелството, че в Североизточна България живее компактна маса от българи-мюсюлмани, част от които не са съгласни с Възродителния процес и продължават да предприемат опити за бягство към съседна Румъния.

224. Паметна бележка относно проведена среща на началника на отдел Консулски с Йомер Лютем, извънреден и пълномощен посланик на Република Турция в България, Б.м., след 25 април 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 745, л. 66-68
Разгледан е въпросът за нарушаване на българската морска граница от турски плавателни съдове.

225. Специално съобщение за нарушение на териториалните води на НРБ от страна на турски плавателни съдове на 24 април 1989 г., София, 28 април 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 745, л. 94-96

226. Признаци, които да се използват в работата с агентурата за разкриване интереса на противниковите разузнавания към ГВ, София, 20 юли 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 1, л. 149-150
Изведени са въпроси, от които се интересува чуждото разузнаване.

227. Сравнителна таблица на показателите от 1988/89 към 1987/88 г. по нарушенията на границата, София, [след 31 август 1989 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 785, л. 63-63 гръб

228. Таблица за допуснатите извънредни произшествия в Гранични войски през 1988/ 1989 г., София, 18 септември 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 785, л. 65
Отразени са произшествия като самоубийства, извращения и издевателства, изгубване на документи и кражби на вещи, катастрофи с МПС и др.

229. Препоръки на Военния съвет на ГВ от заседанието, проведено на 6.10.1989 г., София, 11 октомври 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 785, л. 132-135
Отправени са препоръки за повишаване бойната и мобилизационната готовност, охраната на границата, бойната и политическата подготовка и дисциплината през учебната 1989 и задачите през 1990 г.

230. Предназначение, задачи, функционални възможности и технически параметри на Командно-сигналната система, София, 18 декември 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 787, л. 1-5
Командно-сигналната система се явява главна функционална подсистема на комплексната автоматизирана система за охрана на границата и е предназначена да осигури повишена устойчивост на въоръжените сили по време на война.

231. Разследвани бягства и опити за бягства през границите на страната. Незаконно преминаване на чужди граждани, София, 19 декември1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 748, л. 56-59
Съдържа данни и анализ на бягствата през периода 1987-1989 г.

232. Съображения относно снемането на съоръженията на границата и премахването на откритите листове, София, 7 февруари 1990 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 912, л. 45-48
Прави се равносметка на охраната на границите от 1952 г. насетне и опитите за бягства. Настъпва време за облекчаване на граничния режим и поетапно премахване на граничните зони със съседни страни.

233. Съображения относно необходимостта от снемане на електро-сигнализационните заграждения на западната граница, София, 6 март 1990 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 974, л. 63-67
Строителството на ЕСС по западната граница започва сред решение на ПБ на ЦК на БКП от 1974 г. След 10 ноември 1989 г. се налага преоценка на тяхното използване. Представени са възможните негативни ефекти за страната от бързото снемане на заграждения, затова то трябва да се извърши поетапно.

234. Информационно сведение за донаборниците – български мюсюлмани, заминали в Турция през лятото на 1989 г., София, 6 април 1990 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-9, т. 1, л. 36-37

235. Мотиви към проекта за Постановление за изменение и допълнение на Постановление на Министерския съвет № 36 от 1988 г. за утвърждаване на гранична ивица и зона на държавната граница на НРБ, София, б.д.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 974, л. 69
Снемането на граничните съоръжения би облекчило свободното движение в граничните райони и извършването на селскостопанска и друга дейност, и отпадане на необходимостта от открити листове.

236. Заповед за снемането на електро-сигнализационните заграждения на Западната граница и изменение съдържанието на задачите, изпълнявани от ГВ, София, б.д.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 974, л. 71-73
Снемането на заграждения трябва да започне поетапно от пролетта на 1990 г.

Лично-поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МИНИСТЕР...
ЩАБ...
ПОДЕЛЕНИЕ 50230
№ 915.
16. V 1946 г.
СОФИЯ

Т У К - г.Министра на Външните Работи
КОПИЕ: -"- г.Министра на Вътрешните Работи 2

Имам чест да Ви замоля г.Министре,да наредите да се извести на чуждите дипломатически представители в България, включително и консулските такива,с изключение на членовете на С.К.К.и съответните мисии,че за да се осигури безпрепятственото им движение из определените забранените зони и забранени райони в страната,същите следва да бъдат снабдявани с открити листове издадени от Щаба на войската,или от съответните щабове на армейските области,а именно: Пловдив,Варна и Плевен - за консулствата в провинциалните градове.

Като забранени зони са определени участъците от територията на страната включващи пограничната ивица на южната, западната,северната и източната граници в дълбочина на 50 км. от граничната линия към вътрешноста на страната.

Като забранени райони са определени:

1. Района гр.Перник - гр.Радомир
2. -"- гр.Самоков - гр.Дупница
3. -"- гр.Пловдив - гр.Симеоновград,-гр.Сливен - гр.Сопот.
4. -"- гр.Враца - Червен бряг - гр.Ботевград
5. -"- гр.Габрово - гр.Търново - гр.Г.Оряховица
6. -"- гр.Шумен - гр.Разград - гр.Търговище

При това моля да обърнете вниманието на чуждите дипломатически представители,че ако същите не притежават споменатите открити листове,Щабът на войската снема отговорноста за нежелателните инциденти,които биха произлезли от това.

ПРИЛОЖЕНИЕ: една карта.

ГЕН.ЛЕЙТЕНАНТ - Н-К ЩАБА НА ВОЙСКАТА:

Лично-строго поверително

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

3

ДО
ОБЛАСТНИТЕ НАЧАЛНИЦИ НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ: Стара-Загора, Пловдив и Горна-Джумая.

Копие- МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Тук

В допълнение и уточнение на дадените Ви от мен на 30.IV. и 1.V. т.г. устни инструкции в връзка с положението в южните крайгранични райони, населени с българо-мохамеданско/помашко/ население, до второ разпореждане,

НАРЕЖДАМ:

1. Областните началници да формират от вътрешността на областите специални, леко подвижни милиционерски части и ги командируват в околийските крайгранични центрове за да се подсили милицията в районите населени предимно с българо-мохамедани /помаци/

2. Да се усилят подучастъците на народната милиция по селата на крайграничните южни околии, особено тези, които са населени с българо-мохамедани /помаци/, като се удвои или утрои числения състав на тези подучадтъци.

3. Околийските началници в тези райони да създават специални подвижни, бойни групи от униформена милиция за устройване засади и преследване на нелегални групи, ако такива се появят в района. Съставът на групите да бъде 10 - 15 и по-вече души, според нуждите и характера на месността. Те трябва да бъдат надлежно екипирани, въоръжени и снабдени с храна за 10 - 20 дена, и да получат специално изработени конкретни задачи. В тях трябва да бъдат включени достатъчно количество бойци, знаещи местността и условията в района.

4. Органите на Държавна Сигурност да организират най-щателно разузнаване всред помашкото население, като обърнат особено внимание на влиятелните помаци /местни политически водачи и активисти, настроени антиотечествено-фронтовски, имами и др./ в тези райони, на близките на изчезналите и т.н.

За тази цел областните служби на Държавна Ситурност да усилят щата в помашките околии, чрез временно командироване на хора от вътрешността на областа.

5. Да бъдат предупредени и поставени в боева готовност всички помощни сили, като резервна милиция, сътрудниците на всички служби на милицията и пр.

6. Всички административни органи и по-специално органите на милицията да съблюдават най-коректни отношения с местното население, да се стараят да се сближат максимално с последното. За тази цел да се избегват каквато и да е използуване на безплатен труд /ангария/ и други такива мерки всред помашкото население,

От архивите на ДС

които биха могли да предизвикват недоволство у него.

7. Да се изработят конкретни оперативни планове за действие по области и особено по околии, съобразно особеностите на местността, за организиране ефикасна борба срещу каквито и да е вражески въоръжени прояви и действия насочени против нашата власт, за залавяне и ликвидиране на нелегални групи, където и щом като се появят такива, като се използува и помощта на населението.

8. Всички тези мерки за усилване бдителността, за опазване границите и предотвратяване всякакви нежелателни за властта инциденти, да бъдат съгласувани с военните власти, като за тази цел се влезе в контакт с тях и се съгласуват съответните мерки. Трябва да се помни, че без осигуряване правилно взаимодействие и пълно сработване с военните погранични органи, борбата ни с врага ще бъде осъдена на неуспех.

9. За всяко по-важно произшествие или сведения, да се донася незабавно в Дирекцията на народната милиция.

10. Всички указани мерки да бъдат проведени спокойно и тактично, без да се създава надценяване на опасността, излишна тревога и паника.

ДИРЕКТОР НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ:

Вярно,

СЕКРЕТАР: /Н. Спасов/

* М. В. Р. * ДИРЕКЦИЯ НА НАР. МИЛИЦИЯ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Лично поверително.

У

МИНИСТЕРСТВО НА ВОЙНАТА
Щаб на войската
Гран.войски
№ 177
Юний 1946 година
С о ф и я.

ТУК - Началнику поделение 50200 /Към № 758 от 29.XI.1945 г./
ТУК - Министерство на вътрешните работи - Главен Секретар /Към № 340 от 24.X.1945 г.и № 758 от 29.XI.1945 г./

Заместник Председателя на С.К.К.в България в писмото си № 0416 от 4.VI.т.г.до Господин Министра на външните работи,копие до Началник Щаба на войската обявява следните констатации и препоръки:

Службата по охрана на границата се усложнява още и затова,че в крайграничните села и в близко разположение до граничната линия се намират бежанци от Тракия и помаците.

В Петричката околия бежанците наброяват около 2,000.В повече от половината им част,техните семейства се намирали на Гръцка територия. В връзка с което те постоянно и систематически нарушават границата - нелегално я преминавали.Такива бежанци активно били използвани от контрабандистите,реакционерите и чуждестранните разузнавачи.

В 7 граничен участък /Неврокопска околия/ в граничната полоса преживяват 18-20 хиляди помаци.В 8,9 и 10 гранични участъци /Доспат,Рудозем,Чорбаджийско/ основното население е помашко.

Никак не се провеждат мероприятия по очистване граничната полоса от политически неблагонадеждните и враждебни елементи,които се явяват като основна база на чуждото разузнаване и опора на реакцията вътре в страната и техното широко използуване в своите противонародни и противодържавни интереси.Всичкия този елемент и вече известните контрабандисти е необходимо незабавно да се изселят от пределите на граничната зона във вътрешността на страната.

Не се провеждат решителни и най-вече действени мероприятия в граничната полоса по отношение явно враждебно настроеното към О.Ф.помашко население,проживяващо обикновенно около граничната линия.Нуждно е най-активните враждебно настроени към О.Ф.лица,из състава на помаците,да се изселят от граничната полоса ведно с техните семейства,което несъмнено ще окаже положително влияние на останалото помашко население, на неговото поведение по отношение към О.Ф.

Явява се,като съвършенно нетърпимо пребиваването в граничните населени пунктове бежанците от Тракия.Това причинява голяма вреда на българската държава и нейната държавна безопасност.

От различни източници се вижда,че с настъпване на лятото,ако не се вземат съответните мерки за отстраняване от белязаните недостатъци, може да се очакват въоръжени провокации от страна на Гърция и профашистките враждебни елементи,избягали в Гърция,организирани в групи и въоръжени.

За взетите мерки и провеждане на горните препоръки,моля незабавно уведомление понеже са във връзка със срочния отговор до С.К.К. ЗАПОВЕД.

ПОЛКОВНИК - Командир Граничните войски.
/Хр.Братанов/.

В.Г./

От архивите на ДС

Препис

ДИРЕКЦИЯ НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

ЗАПОВЕД

№ 7641

София, 17 юни 1946 год.

Съюзната контролна комисия в България уведоми Дирекцията на народната милиция, че Съветското командване в България е установило една 25 километрова забранена зона на българо-гръцката и българо-турската граница и една 10 километрова забранена гранична зона на българо-югославската граница. Линията на така установената забранена гранична зона съвпада с тази, която бе установена по-преди с заповед от Министрите на вътрешните работи и на войната и която Ви беше съобщена с мое нареждане. Линията на установената от съветското командуване забранена гранична зона минава през следните населени места:

А. На българо-турската граница: Царево-Факия-Стефан Караджово-Елхово-Устрем, включително.

Б. На българо-гръцката граница: Левка-Любимец-Върбово-Черни /Черни Рид/-Крумовград-Момчилград-Ардино-Устово-Смолян-Девин-Доспат-Сатовча-Горница-Плоски-Цапарево, включително.

В. На българо-югославската граница: Цапарево-Брезница-Ковачета-Фролош-Гирляно-Долно село-Гарановци-Трекляно-Мрамор-Драгоман-Берковица-Еловица-Горни Лом-Чупрене-Дъбрава-Цар Шишманово-Кула-Бойница, включително.

Влизането в посочената забранена зона за поданиците и военнослужащите от всички държави, в това число и на СССР, САЩ и Великобритания, се разрешава от Съветското командуване в България.

При необходимост да се посети забранената гранична зона, молбите [illegible] да се отправят чрез Съюзната контролна комисия в България, която [illegible] издава специални удостоверения за даване право на посещение [illegible] граничната зона, в които удостоверения ще бъдат посочвани пунктовете в забранената зона, които е разрешено да бъдат посетени.

Всички лица, които нямат на ръка такива удостоверения, не трябва да се допускат в забранената зона.

Във връзка с това съобщение на СКК, в допълнение на заповед № 5986 от 13. юни т. година и инструкцията за спазване режима на забранената зона

ЗАПОВЯДВАМ:

1. Да се усилят поставените вече постове на входните и изходни пунктове на така установената забранена зона. Постовете да проверяват и всички чужди поданици, в това число и гражданите и военнослужащите на СССР, САЩ и Великобритания, които искат да посетят някой пункт от зоната, дали притежават нужното разрешение от СКК за право да посетят такъв пункт. Проверката трябва да се извършва във вежлив

форма, но строго – не трябва да се допуска никакво лице да влиза в зоната, ако няма на ръка нуждното удостоверение.

2. Освен лицата, указани в пункт 1, да се проверят и всички движещи се моторни превозни средства, с които тези лица си служат, като се иска разрешение, както на пътниците в колата, така и за самата кола и шофьора.

3. Да се проверят не само лицата и превозните средства, но и точното спазване на маршута, указан в удостоверението на СКК.

4. Лицата непритежаващи нуждното разрешение за влизане в зоната след като бъдат поканени да се върнат обратно, ако не се подчинят, да се задържат и предадат на най-близкия представител от СКК.

5. Да се вземат незабавно мерки да бъдат поканени вкички чужди поданици и военнослужащи, които не са се снабдили с удостоверение от СКК за разрешение да останат в забранената зона да напуснат последната.

6. Да се обърне наново сериозно внимание на кметовете и кметските наместници, там където няма милиция, че те са длъжни да следят най-строго за изпълнение настоящата заповед, като и на инструкцията за режима на забранената зона и че за немарливо отнасяне към този въпрос ще бъдат подвеждани под отговорност.

За най-малките констатирани от Вас пропуски по прилагане настоящата заповед, да се иска най-строга отговорност и наказание на провинилите се.

Препис от настоящата заповед да се изпрати на Господин Министъра на Вътрешните Работи и на началниците на отдели при Дирекцията, за сведение и на областните началници и столичния комендант на народната милиция за най-строго изпълнение.

Д И Р Е К Т О Р: /п/ Р. Динтов

Б я р н о,

С Е К Р Е Т А Р:

/Н. Спасов/

6

МИНИСТЕРСТВО НА ВОЙНАТА
Щаб на войската
Гран.войски
№ 1713
18.юлий 1946 год.
София.-

Тв.бързо!
[redacted]

ТУК - Командиру 1.граничен сектор
ПЛОВДИВ - Командиру 2.граничен сектор
СЛИВЕН - Командиру 3.граничен сектор
ШУМЕН - Командиру 4.граничен сектор
ВРАЦА - Командиру 5.граничен сектор
Т У К - Началнику поделение 50200
Копие: Т У К - Командиру I.армия
-"-ПЛОВДИВ - Командиру II.армия
-"- ВАРНА - Командиру III.армия
-"- СЛИВЕН - Командиру IV.армия.
-"- Т У К - М-во на Вътрешните работи - Главния секретар.-
-"- Т У К - Дирекция на народната милиция
-"- ТУК - М-во на финансите - Дирекция на митниците.-

1.- В изпълнение решението на Съветското Командване в България,- се установява забранена погранична зона,- 25 километра за българо-турската граница и българо-гръцката граница и 10 километра за българо-югославската граница.

2.- Разграничителната линия на така установената погранична зона минава по следните населени места и пунктове:

А. На българо-турската граница.

Царево - Факия - Стефан Караджово - Елхово - Устрем, включително.

Б. На българо-гръцката граница.

Левка - Любимец - Върбово - Черни /Черни рид/ - Крумовград - Момчилград - Ардино - Устово - Смолян - Девин - Доспат - Сатовча - Корница - Плоски - Цапарево, включително.

В. На българо-югославската граница.

Цапарево - Брезница - Ковачета - Фролож - Гърляно - Долно село - Гарановци - Треклян - Мрамор - Драгоман - Берковица - Еловица - Горни Лом - Чупрене - Дъбрава - Цар Шишманово - Кула - Бойница, включително.

- Ограничителната линия,- между казаните пунктове да се счита по права линия. Пунктовете и населените места през които се случи да мине самата ограничителна линия се включват в забранената зона.

.- Влизането в посочената забранена зона за поданиците и военнослужещите от всички държави в това число и на С.С.С.Р., Американски Съединени Щати и Великобритания, се разрешава от Съветското Командване в България чрез С.К.К.-

При необходимост да се посети забранената зона, молбите требва да се отправят към Съюзната Контролна Комисия в България, които ще издава специални удостоверения за даване право на посещение на граничната зона, в които ще бъдат обозначени имената на пунктовете за които се отнася разрешението.

4.- Влизането в посочената забранена зона за българските поданици и военнослужащите да става съгласно нарежданията, изпратени Ви с надпис № 174 от 7.VI.т.г. към сл.писмо № 1057 от 4.VI.т.г.на поделение 50230,- които не са в противоречие с настоящето.

Да се има в съображение и сработване заповед № 1660 от 28 март т.г.на Дирекцията на народната милиция.

5.- Влизането на военнослужащите, военните чиновници и др., намиращи се на гарнизон извън забранената зона и които не са командири на части квартируващи в същата,- да става по реда на т.4 с разрешение от Щаба на войската - поделение 50200.

6.- Всички лица, които не притежават на ръка изискуемите се по настоящето нареждане документи да се задържат и недопускат в забранената зона,- като за освобождаването им се иска телеграмно разрешение от поделение 50200 - Щаба на войската.

7.- Всички до сега издадени разрешителни за посещения в забранената зона,- следва да бъдат презаверени по реда указан в настоящето.

8.- За издадените нареждания във връзка с настоящето,- /справка сл.п.№ 3910-III.т.г.на М-вото на Външните работи и на изповеданията, което притежавате/ умолява се г. Главния секретар на Министерството на Вътрешните работи и г.Директора на народната милиция,- да изпратят по един препис в отговор на настоящето.- Също и г.Директора на митниците.

9.- Нарежданията дадени относно забраната за посещаване чужди поданици и в района Пещера,-Девин,- Доспат,- Орлино и Ракитово,- остават в сила.

10.- Да се вземат най-строги мерки за осъществяване и контрол на режима в установената забранена зона.

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ - Началник Щаба на войската
/Ив.Кипов/

МТ/Др.

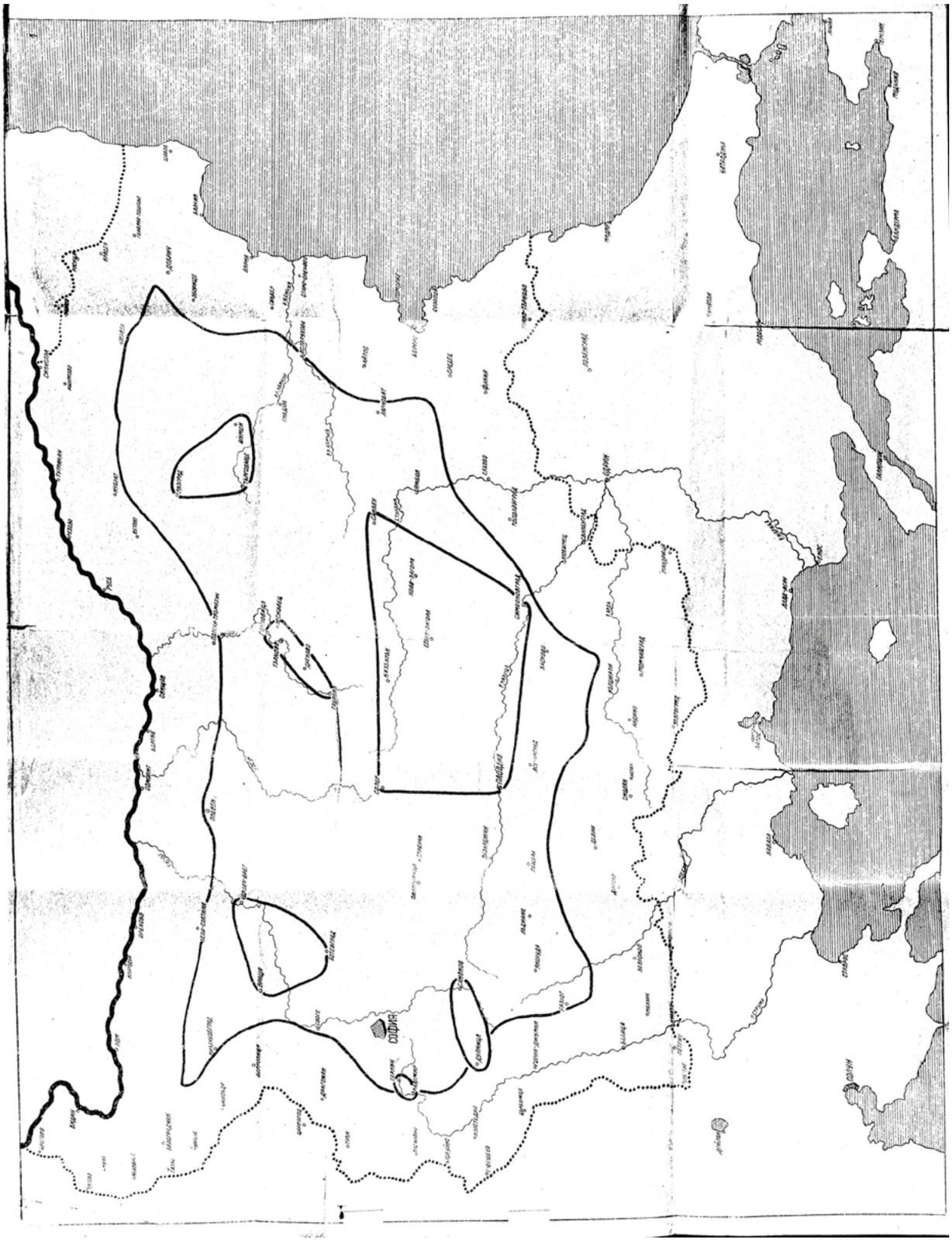
СОФИЯ

София, 27 август 1946 година.

19

К О Н Ф Е Р Е Н Ц И Я

при Главния Секретар на М-во вътр.работи по въпросите свързани с учредяването на Граничната милиция и нейното организиране.

Дневен ред:

1. ...
2. ...
3. ...
4. ...
5. ...

Изказвания:

.....

.....

.....

Ген.ВИНАРОВ: Кадрите за Граничната милиция да се подберат внимателно, като се отстранят всички несигурни и негодни офицери и подофицери от Гран.войски.

Ген.ТОШЕВ: Да се направи подбор, но не е и всички досегашни офицери от Гран. войски да се отстранят.

Полк.ГЛАБАНЧЕВ : Предлагам да се докладва, какво представляват сегашните гранични войски в своето организационно и оперативно устройство.

Полк.ЙОНКО ПАНОВ: /Докладва по устройството на Граничната войска /.

- Лошо е устройството на гранич.войска до сега у нас. За да имаме действително здрава и сигурна във всеко отношение гранична милиция, необходимо е да се комплектуват кадрите й от средата на най-добрите офицери, подофицери и войници. Това е войска, която и в мирно време воюва, поради което трябва да се даде всичко необходимо за доброто устройство на гранич.милиция.

Може да се спори по въпроса за самото наименование, за думата "гранична милиция". Ние в същност създаваме войска, под абсолютното ръководство на МВР, която ще изпълнява изключително важни функции както в мирно, така и във военно време. Милиция, това понятие значи е построено на принципа на незадължителността, а тука ние вече ще имаме задължителност, по редовни набори.

Граничната войска трябва да се комплектува от най-добрите кадри, да бъде въоръжена и снабдена най-добре, поради трудните условия при които носи и ще носи службата. Досегашната лоша практика, на границата да се пращат най негодните военни чинове, най-лошо облечените войници и пр., трябва да се прекрати и поради това, че граничната охрана има представителен характер, дава първото впечатление на чужденеца за нашата страна.

Ген.ВЪНАРОВ:В допълнение към горните мисли,предлагам: Още в началото Гран. войски да се обучават отделно и специално.

Гл.Секр.ЕВГ.КАЧЕНОВ: Всички сме в съгласие и на еднакво становище по въпроса за подбора на офицерските,подофицерски и войнишки кадри за Гран.мил. и затова по него са излишни повече разисквания.

Ген.ТОШЕВ:Ние имаме към 1400 клм.сухоземна граница с 450 поста,имаме и речна и морска граници към 600 клм. Може ли да се охраняват тия големи граници по един ефикасен начин от проектираното число гранични милиционери,от този сравнително малък числен състав.

Полк.ЙОНКО ПАНОВ: Границите се охраняват ефикасно не само от специалните гранични войски,но и в дълбочина,т.е.от добре подготвеното психологическо и пр.население в пограничната зона,ако можем така да се изразим - от граничната агентура.Това именно налага и нашите кадри да са политически и морално добре подбрани и подготвени,за да бъдат в състояние да поддържат тесен контакт със самото погранично население.

Полк.ГЛАВИНЧЕВ: Аз схващам задачите на граничната охрана така: Първата задача е да се пазят границите от неприятелско нашествие и преминаване на граничната линия.Втората и не по-маловажна задача е да се организира добре разузнаването и контраразузнаването в дълбочина.Ето защо,трябва да се подготви към граничн.милиция и специална разузнавателна служба с необходимите й кадри. В това отношение трябва да се поучим от Червената армия и охр.гран.на СССР.

Дир.нар.мил.Р.ХРИСТОЗОВ: Много големи и широки задачи се поставят тука по разузнаването и се прави една колизия с Държавна сигурност и нейните разузн. служби.По въпроса за разузнавателната служба,предлагам да се състои една среща между представителите на РО /ген.Врачев/,Държ.сигурност/Д.Дичев/ и Гран.милиция/полк.Й.Панов/ - за уточняване.

Гл.Секр.ЕВГ.КАЧЕНОВ:Предлагам да се разгледа въпроса - дали е необходимо да се внасят някои изменения и допълнения към установената вече организация на граничната войска и какви именно.

Полк.Й.ПАНОВ: -/Обяснява сегашната организация на гран.войски -щаб,сектори, участъци,подучастъци и постове/.Смята,че общо съществуващата сега организация трябва да се запази в основата си,като се направят само някои изменения и допълнения.

Охраната на бълг.-югославската граница е от особен характер и двете страни еднакво са заинтересовени,нямат спорове,което улеснява твърде много нашата задача по тази граница.За югосл.граница е необходим един сектор със седалище София. За водните ни граници трябва специална охрана и се явява нуждата от създаване охранителни плавателни съдове.Дунавския сектор да има за седалище Плевен,морския - Варна . По-особено и създаващо специални грижи е положението с нашите южни граници.Нататък трябва да се насочи нашето внимание.

Полк.НИКОЛОВ: Напълно е съгласен с доклада на полк.Й.Панов.Счита,че южната

ни граница трябва да се организира най-внимателно и двата южни сектори да се разделят така: Сливенския сектор да се простре до Маказа, а от там до в.Тумба - 2и граничен сектор,който е и най-важния.

Гл.СЕКРЕТАР и полк.ПАНОВ:- Да си вземе бележка комисията от изказаните мнения по въпроса за разпределението на секторите и се изготви заповед за ново разпределение на секторите по нашите граници,а също така и съответно разпределение на участъците,подучастъците и постовете.

Комисията приема новото разпределение,предложено от полковниците Йонко Панов и Николов.

ОТНОСНО ЩАТА:

Полк.ПАНОВ:_ Предлагам да се предвидят към Щаба на Гран.войски и двама инспектори /с ранг команд.на полк/ и пом.командири по политич.ръководство, а също така още: Началник на санитарната служба, началник на ветеринарната служба,интендант.Към секторите да се предвиди поне още по един младши офицер,взводен командир /адютант,офицер за поръчки/. Съвсем недостатъчни са 8 войници на пост,затова югославската и Дунавската -Добр.граници да имат даже и по-малко от I души на пост,но за сметка нах това пък да се увеличат до 15 души на пост тези по южната ни граница.

Комисията приема това предложение,а също е съгласна да се предвиди в бюджета чувствително увеличение на допълнителното възнаграждение на граничните офицери,както и двойни дажби,поради изключителните условия при който ще работят и живеят .

Ген.ТОШЕВ: Щабът на Граничн.войска да има състав и всички длъжности,служби,които са предвидени на един дивизионен щаб,даже и увеличен тука,защото гран.мил.ще обхваща огромно разстояние .

Ген.ВИНАРОВ: Помощник-командири да има и по-надолу -до участък или подуч.

ОТНОСНО ПОДГОТОВКАТА И ПОПЪЛВАНЕ НА КАДРИТЕ:

Полк.Панов: Граничните войници да бъдат определяни още от наборните комисии.Аз смятам,че е необходимо да се обучават гран.войници още от самото начало отделно и от специално подготвени офицери,като се обърне особено внимание на морално-политическата подготовка. Ако този първи набор сега не може да получи такова специално подготвяне,поради технически причини,то за в бъдаще горното да бъде основата на граничн.обучение.

Ген.ТОШЕВ:Ако се вземат от армията най-добрите офицери и се пратят в граничната милиция,то има опасност да се оголи офицерския корпус и се увреди на бойната подготовка на войската.

Полк.ПАНОВ: Граничните офицери трябва да си бъдат специалисти граничари и постоянни на служба само като гранични офицери.

ПолкНИКОЛОВ:Не е удобно да обучаваме специално само офицери за гран.сл.,

защото после как ще ги пращаме на обща служба във войската,където нема да са годни.

Гл.СЕКР.КАНЕЛОВ:На мнение съм,че за в бъдаще офицерите за гран.милиция трябва да се подготвят от Военното училище,като получават общата военна подготовка и се специализират по специалната гранична служба,както това става с подготовката на офицерите кавалеристи,артилеристи,пионери и др.Сега ще попълним офиц.кадър за гран.мил.от където намерим,а за в бъдеще - по горния начин

Комисията се съгласи с мнението на Главния Секретар.

ОТНОСНО СНАБДЯВАНЕТО:

Полк.ГЛАВИНЧЕВ: До сега снабдяването на погран.войска е било много лошо,както с облеклото така и с продоволствието.Щаба на Гран.войска има идеята,че трябва резко да се отдели снабдяването на граничарите от това на войската, по сектори,участъци и пр.,като връзката да бъде само с Главното интендантство.

Полк.ПАНОВ:Да се образуват и специални самостоятелни работилници за облеклото на граничната милиция.

Полк.НИКОЛОВ:Предлагам да се създаде специално интендантство /разширено дивизионно/,с всички отделни снабдит.служби и превозни средства.Особено превозните средства да се организират добре,защото има граничните пунктове обикновено са много затънтени и откъснати.

Подп.МИШЕВ: Да се учреди веднага един център,който да проучи и бързо предложи как точно ще се учреди нашето дивизионно интендантство и пр.

ОТНОСНО УНИФОРМАТА:

Комисията е на мнение,че униформата на гран.милиция трябва да бъде военна с отличителни знаци и цветове,както на другите родове войска.

Необходима е една заповед на г.Министра за назначаване комисия по точно и подробно описание на униформата.

оОТНОСНО ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА МЕЖДУ ГРАН.ВОЙСКИ,ВЪТР.ВОЙСКА И МИЛИЦИЯТА:

Полк.ЙОНКО ПАНОВ:НЕ ТРЯБВА ДА ИМА НИКАКВО СЪМНЕНИЕ,ЧЕ МИНИСТРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ ЩЕ БЪДЕ ВЪРХОВЕН ШЕФ НА ГРАНИЧНАТА ВОЙСКА.Но от друга страна ние ще подържаме постоянен контакт и тесни връзки в оперативно отношение и с Щаба на войската. Граничните офицери трябва да са поставени на еднаква нога с другите офицери,а ще имат само материални привилегии.По авансирането и старшинството не трябва да има никакви различия.

ОТНОСНО ПРАВИЛНИКА:

Комисията е на мнение,че до изработване на новия правилник за гран.в. да се прилага съществуващия такъв за войската.

На края се учреди комисията по изготвяне на щата и реорганизацията на Гран.милиция,в състав:

Полк.Йонко Панов,полк.Николов,полк.Главинчев и подп.Комс

3

М О Т И В И

към законопроекта за изменение и допълнение на закона за граничните войски

-оо-

ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Опитът придобит в процеса на организацията и ръководството на граничните войски, след прехвърлянето им от Министерството на войната към Министерството на вътрешните работи, показва че се налагат известни изменения и допълнения на закона за граничните войски, за да може да се посрещнат възникналите нужди и се отговори на някои особености характерни за службата и задачите на тези войски.

По силата на сега съществуващия член 5 от закона, младежите постъпили в граничните войски служат с набора си, а това означава, че ако наборът им служи една година и 6 месеци, толкова трябва да служат и войниците от граничните войски. Но, характерът на службата в тези войски налага войниците да служат пълни две години. Преди всичко тяхната служба е по-трудна от обикновената служба в другите видове войски и следователно е необходимо те да бъдат обучавани по-продължително и по-специално. Но, щом войниците бъдат обучени и подготвени за една отговорна и не лека служба, ще трябва придобитите от тях опит и знания да бъдат използувани по-дълго време, за да се охранява добре нашата граница, а това поражда нуждата от предлаганото изменение на член 5.

При организирането и попълването на командния състав, се почувствуваха известни трудности, които могат да бъдат отстранени само с привличане в граничните войски за временна служба, като военни чиновници, на подходящи лица, които да могат да получат и офицерски чинове съответствуващи на длъжностите които им се възлагат. За попълване на този състав ще се търсят преди всичко кадри между запасните или действуващи офицери, но ако такива не се укажат, в интереса на службата ще бъде, ако се привлекат и използва енергията, опитността на други подходящи лица, които изкажат готовност да се посветят на служба в граничните войски. Те ще служат като военни чиновници, които ще бъдат приравнени към офицерите и ще се ползуват от правата на съответния чин, докато носят службата в граничните войски.

Из архивите на ДС

Условията за приемането им, правата и задълженията им,ще се определят в наредбата по прилагането на закона.

В законопроекта са предвидени допълнителни възнаграждения за чиновете и служащите в граничните войски,в размер на 15% върху основната им месечна заплата, една извънредна заплата за всяки три години гранична служба, 45-дневен платен отпуск вместо 30 дни,както разпорежда закона за държавните служители и по една дарена година за всяки две години гранична служба,при пенсионирането им по закона за пенсиите за изслужено време.

Всички тези подобрения в условията на службата и специални права които се дават на служителите в граничните войски, са напълно оправдани, като се има пред вид особеностите на тяхната служба,която е действително отговорна,трудна и придружена с голями несгоди,както за самите служители,така и за семействата им. Даваните с законопроекта права ще бъдат справедливо възмездие за понасяните от тези служители тяжести и ще засвидетелствуват разумните грижи,които Народната република полага за онези които денонощно бдят за сигурността на нейните граници.

Поради всички тези съображения,моля, господа народн представители,да одобрите и гласувате предложения законопроект.

М И Н И С Т Ъ Р:

ЕК.

8

М О Т И В И
на
законопроекта за граничната милиция
-оо-

При всички условия,охраната и надзора на пограничните области и на самата граница съставлява неразделна част от общите грижи за опазване вътрешния ред и сигурност в страната.Основната задача на пограничната охрана е да предотврати влизането и движението в страната на лица неснабдени с редовни документи,на лица опасни за вътрешния ред и сигурност,на контрабандисти и на други лица занимаващи се с противозаконна и престъпна дейност.В това отношение задачите на пограничната охрана са тясно свързани с задачите на вътрешната охрана, т.е. с задачите на органите на Министерството на вътрешните работи и са от еднакво естество с тях.С една дума,подържането на реда и сигурността по цялата територия на страната е цялостна и неделима задача.Не случайно в редица страни,като Съветския съюз,Франция,Швейцария,Чехословакия,Югославия и др.,пазенето на държавните граници е възложено на специални части,които се числят към Министерството на вътрешните работи.Само така се постига пълно единство в ръководството и организацията и ефикасна съгласуваност в действията на пограничните части и на всички милиционерски и административни органи,натоварени с задачата да обезпечат реда и сигурността в страната.

От друга страна, отделянето на пограничните части от войската,ще освободи последната от тия странични грижи,които по своето естество не могат да бъдат задачи на нашата армия.Освободени от тия,по същество чисто политически функции,армията ще има по-голями възможности да се посвети изключително на своите специални задачи и боева подготовка.

Очевидно в пограничните райони,трябва да има и военни гарнизони,но те ще се поставят в действие за пазене на границата само тогава,когато би била застрашена териториалната цялост на страната.Те не ще бъдат заангажирани с ежедневната грижа по пазенето на границата.

Такава цялостна охрана на нашата граница,която обезпечава пълното взаимодействие на пограничните части с милицията и администрацията,дава възможност да бъде привлечено към по-активно сътрудничество в опазване на границата и самото население от пограничните области.

9

Редовният състав на граничната милиция ще се попълва от младежи на редовния набор и там те ще отслужват редовната си военна служба, а командният състав ще се състои от офицери и подофицери, които ще получават своята подготовка във военните училища и школи.

Провеждането на такава една реформа е крайно наложително Тя е продиктувана от интересите на страната и грижите да се обезпечи цялостното и най-целесъобразно опазване на нашата граница, като важно условие за осигуряване реда и спокойствието на страната.

По всички тези съображения, моля, Господа Народни представители, да разгледате и гласувате предложения законопроект.

50

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

/Ант.Дгов/

ЕК.

Из архивите на ДС

Проект. 14

З А К О Н
за
граничната охрана

1. При Министерството на вътрешните работи се създава управление на граничната охрана,на която се възлага пазенето на границите.

2. На чело на граничната охрана стои началник назначен с указ по доклад на Министра на вътрешните работи.Той е пряко подчинен на Министра на вътрешните работи.

3. Организацията и състава на граничната охрана се определят с нарочен щат одобрен от Министерския съвет,по доклад на Министра на вътрешните работи.

4. Граничната охрана се попълва от младежите подлежащи на редовния набор.

Командният състав се състои от офицери и подофицери назначавани и уволнявани от Министра на вътрешните работи.

5. Чиновете на граничната охрана имат всички права на съответните служители при държавната милиция и войската.За своите провинения те носят наказателна отговорност по военно съдебните закони.

6. Службата на всички чинове в граничната охрана се зачита като служба във войската.Офицерите и подофицерите запазват правата и старшинството които имат във войската.

7. Чиновете от редовния състав служат две години.През време на службата си те не получават заплата,а оклад и възнаграждение по специален щат.

8. За създаване кадрите на граничната охрана,се използуват наличните кадри в граничните войски.С публикуването на настоящия закон ръководството над последните преминава върху Министра на вътрешните работи.

Оръжията,инвентара,превозните средства,помещенията и всички други материали,вещи и съоръжения,които обслужват действуващите сега гранични войски,остават за използуване от управлението на граничната охрана.

9. Подробностите по прилагането на този закон,по отношение устройството,подготовката,униформата,дисциплината и снабдяването на граничната охрана,се уреждат с правилник одобрен от Министерския съвет, по доклад на Министра на вътрешните работи.

10. Настоящия закон отменява всички закони и наредби които му противоречат.

Из архивите на ДС

Проект. 45

З А К О Н
за
попълване на народната милиция с младежи от редовния набор.

Чл.1. Една част от униформената милиция при Дирекцията на народната милиция,се комплектува от младежите подлежащи на редовния набор.

Чл.2. Броя на новобранците които всяка година се вземат на служба в милицията се определя от Министерския съвет,по доклад на Министра на вътрешните работи.

Чл.3. Новобранците взети на служба в народната милиция служат две години и не получават заплата,а само оклад и възнаграждение,определени в специална таблица изготвена от Министерството на вътрешните работи и одобрена от Министерския съвет.

Чл.4. Службата на младежите прослужили две години в народната милиция съгласно този закон,се признава за изпълнена редовна военна служба.

Те имат право на предпочитание при постъпване на щатна служба в униформената милиция и се освобождават от стаж,ако отговарят на другите условия по закона за народната милиция.

Чл.5. Подробностите по прилагането на този закон,относно събирането на младежите,организацията и преминаването на службата,се уреждат със специален правилник одобрен от Министерския съвет,по доклад на Министра на вътрешните работи.

Чл.6. Настоящия закон отменява всички закони и наредби които му противоречат.

Подържането на реда и сигурността по цялата 16
територия на нашата страна е [illegible]
и неделима задача. Тази задача както
у нас по-[illegible] всички други страни
се възлага на Мин. на Вътр. работи.
Досега у нас охраната на границата
бе поверена на [illegible] на войската.

МОТИВИ

къ законопроекта за граничната охрана

Почти във всички държави охраната на границите е организирана отделно от военното ведомство. У нас тази грижа е възложена на войската. С което нашата войска се [illegible] с [illegible] задачи. Предлаганият законопроект цели да създаде при Министерството на вътрешните работи едно специално управление, което да организира и поддържа охраненото стражата на границите. Естеството на задачите, които си поставя граничната охрана я отличават твърде много от войската. Главната задача на пограничната охрана е да не допуска нелегално преминаване през границата и контрабандирането. Тя може да бъде постигната най-добре като ръководството на стражата се повери на специално учреждение.

От друга страна, често се налага, щото органите на Министерството на вътрешните работи да действуват заедно с граничната стража в интереса на реда и сигурността в страната. Такова сътрудничество и единодействие мъчно може да се осъществи, ако границата се охранява от войската, а зоната зад нея от органи на Министерство на вътрешните работи. Необходимостта от единодействие е едно съображение в полза на законопроекта. С неговото приемане войската се освобождава от грижата за граничната стража, с което й се дава възможност да се посвети изключително на своите задачи и подготовка.

Въпроса за подготовката на офицерския кадър

Редовният състав на граничната охрана ще се попълва от младежите подлежащи на редовен набор, където те ще отслужват военната си служба. А командният състав ще се състои от подготвени лица измежду офицерския и подофицерския кадър, които запазват правата и старшинството си придобити във войската. Всичко това е гаранция, че ще се създаде една организация, специално подготвена и приспособена за охраняване на границата и която действително ще изпълни своето предназначение.

По съображенията, изложени по-горе, моля Господа Народни представители, да приемете предложения законопроект.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

17

МОТИВИ НА ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ГРАНИЧНАТА ОХРАНА.

При нормалните условия на мирновременната обстановка охраната и надзора на пограничните области и на самата граница съставлява неразделна част от общите грижи за опазване вътрешния ред и сигурност в страната. Основната задача на пограничната охрана е да предотврати влизането и движението в страната на лица не снабдени с редовни документи за пребиваване в страната, на лица опасни за вътрешния ред и сигурност в страната, на контрабандисти и на други лица занимаващи се с противозаконна и престъпна дейност. В това отношение задачите на пограничната охрана са тесно свързани с задачите на вътрешната охрана т.е. с задачите на органите на Министерството на вътрешните работи и са от еднакво естество с тях. Поддържането на реда и сигурността по цялата територия на страната е целостна и неделима задача. Това е наложило в [illegible] редица стратии като; Съветският съюз, Франция, Швейцария, Чехословакия, Югославия и др. граничната охрана да се извършва от органи на Министерството на вътрешните работи. Само при такова единно ръководство и организация на вътрешната и гранична охрана може да се постигне пълно единство и ефикасна съгласуваност в действията на пограничните части, на милиционерските и административни органи. А това съгласуване е абсолютно наложително за правилното функциониране и действие както на едните така и на другите служби.

От друга страна отделянето на пограничните части от войската ще освободи последната от тия странични задачи и ще й даде възможност да се посвети изключително на своите специфични задачи и подготовка. Очевидно към граничната охрана трябва да има и известни военни гарнизони, но те ще се поставят в действие за охрана на границата само тогава, когато би била застрашена териториалната целост на страната. Към ежедневните грижи към охраната на границата, обаче, те не могат да имат никакво отношение.

При такава целостна охрана на нашата граница ще се осигури по-ефикасен контрол над лицата преминаващи границата и ще се осуети възможността за нелегално преминаване на лица и групи през границата.

Новата организация като осигурява пълната съгласуваност в действията на пограничните части и на органите на милицията и администрацията, ще даде възможност едновременно с това да се привлече към по-активно сътрудничество в опазването на нашите граници [illegible] и самото население от пограничните области.

///

18

Редовният състав на граничната охрана ще се попълва от младежи подлежащи на редовен набор и там те ще отслужват редовната си военна служба, а командния състав ще се състои от лица с специално висше военно образование.

Тази реформа е належаща за да може по-скоро да се организира и проведе ефикасен контрол по нашите граници.

Из архивите на ДС

5

И З В Е С Т И Е

Командира на 8.граничен участък съобщава,че днес към 14 часа Подкомисията е била на к.1500/Липа/ където се е срещнала с уредника на 3/8 граничен подучастък от когото са поискали да ги пустне да минат на наша територия.Уредникът в отговор на това тяхно искане е казал,че съгл.разпорежданията за охраняване на границата той няма право да ги пусне.

След това американския представител от Подкомисията е задал на уредника следните въпроси:

Въпрос - какви гарнизони има по границата ?

Отговор - по този въпрос не мога да кажа нищо,тъй като това е военна тайна.

Въпрос - какви главни постове имате по границата ?

Отговор - по границата няма главни и второстепенни постове,всички са еднакви.

Съветският представител одобрил отговора на уредника и го запитал как върви службата.

След това американския представител изказал благодарност на уредника за вниманието и коректноста му,ръкувал се с него и Подкомисията се завърнала в посока към с.Сингелово.

София,3.юлий 1947 година.

За вниманието
на Г. Димитров
За сведение

Строго-поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

По някои въпроси и препоръки свързани с укрепване охраната на границите.

1.ПОЛОЖЕНИЕТО НА ЮЖНАТА И ЮГОИЗТОЧНА ГРАНИЦИ.

Съседите на Народната Република България - Гърция и Турция все по определено се превръщат в платцдарм и предни постове на международната реакция,а нашите южни и югоизточни граници - в граници между блока на империалистическите сили и подпалвачите на нови войни от една страна и блока на демократичните народи,начело със Съветския съюз от друга.

Поради това,трябва да се очаква,че тия наши граници в най-близко бъдаще могат да добият характер на едни от най-невралгичните пунктове в света.

В Гърция и Турция,американските и английски империалисти хвърлят огромни средства и много сили;особено голямото засилване на разузнавателната дейност,която съпътствува всяка агресия, е в пълен ход.По някои данни мрежата от разузнавателни центрове, както на гърцка така и на турска територия се е увеличила;в разузнавателните служби на тия две страни са изпратени опитни американски и английски инструктори,които в същност ръководят шпионажа против нас.

Независимо от това,че гърците са заети със своите вътрешни работи,разузнаването им е много активно.По известната нам договореност между турската и гръцката разузнавателни служби и пропаганда на нашата южна граница се води една упорита разложителна работа всред турското и българо-мохамеданско население

Из архивите на ДС

58

от родопския край.

В средата на това население вражеската пропаганда е извършила и върши огромни опустошения,успяла е да създаде и се опитва да разшири своята агентурна мрежа,която с обикновените средства не може да бъде ликвидирана.

Турската разузнавателна служба,с главни централи в Гюмюрджина,Одрин и Лозенград,води особено активно разузнаване против нас.Чрез своите агенти тя успя да постави и изостри до крайност въпроса за изселването на турците и българо-мохамеданите от България и да вдъхновява една постоянна и упорита тяга към "Отечеството-слънце".

От своя територия турското разузнаване води усилена дейност по проверка на своята досегашна агентура у нас,укрепява и разширява същата и с особена упоритост разузнава съветските части в България,нашите гарнизони в района между р.Тунджа и Черноморския бряг, и Маричинското оперативно направление.

Тук турските разузнавателни централи базират своята работа на многобройните контрабандисти,крадци на добитък и опозиционно настроени елементи в граничната зона и вътрешността на страната.

Пред вид на това положение на нашата южна и югоизточна граници,налага се да бъдат взети без отлагане бързи и решителни мерки и на всяка цена се обезпечи тяхната сигурност.

Мероприятията по реорганизиране Граничните войски и охраната на границите представляват само едната страна,и само половината от въпроса за издигане на една действителна бариера против агресията от юг и югоизток от страна на близки и далечни враждебни на славянските народи сили.

II.ТУРСКИЯ МАЛЦИНСТВЕН ВЪПРОС.

Въпроса за турското малцинство у нас се превърна в въпрос за изселването на турците от България в Турция.

Отказа на българското правителство да позволи това изселване,умело се използува от турската пропаганда и турските агенти за разпалването на изселническите тежнения и засилване ненавистта на турското малцинство към народната власт в България

Нашето правителство няма инициативата по този въпрос и турската агентура и пропаганда се постави в много по изгодно положение.

Струва ми се,че нашето политическо ръководство трябва да обърне особено сериозно внимание на убеждението,до което дойдоха всеки по свой път органите,които непосредствено се натъкват на турската агентура и пропаганда,а именно,ЧЕ ЗА ТУРЦИЯ НЕ Е ТОЛКОВА ВАЖНО ИЗСЕЛВАНЕТО НА ТУРЦИТЕ ОТ БЪЛГАРИЯ,ОТКОЛКОТО РАЗПАЛВАНЕТО НА ТЕЖНАТА КЪМ ИЗСЕЛВАНЕ.

Чрез разпалване изселническите тежнения всред турското малцинство в България,турската агентура и пропаганда се стреми да държи на разстояние турците от господствуващите идеи в нашата страна и да създава верни хора,на които да се опира турското разузнаване.

Тежненията на изселване се разпалват чрез буржоазните турски среди в градовете,които са недоволни от народната власт и имат влияние над невежата селска турска маса.

Намирам за необходимо да препоръчам нашето ръководство да излезе с една декларация в смисъл,че българското правителство НЯМА НАМЕРЕНИЕ ДА ГОНИ ТУРЦИТЕ ОТ БЪЛГАРИЯ,НО ЧЕ ТО Е ГОТОВО ДА РАЗРЕШИ ИЗСЕЛВАНЕТО НА ВСЕКИ КОЙТО БИ ПОЖЕЛАЛ ДА СТОРИ ТОВА.

По този начин ние бихме излезли от неизгодното положение,в което се намираме и ще изправим турското правителство пред много трудната дилема да приеме или не всички ония,у които то самото разпали изселническите тежнения.

Трябва да бъдем сигурни при това,че Турция в никой случай не би решила въпроса за приемането на масата от турското население у нас и не би се лишила от своите бази на разузнаване и от оперативните изгоди при евентуален конфликт.

Практиката показа,че Турция е готова да приеме турци, които имат капитали,някои квалифицирани кадри и проявилите се като националисти у нас и компрометирани пред нашите власти турски агенти.Селската беднота и турците населяващи Родопа, Турция не желае да пустне в "Отечеството-майка".

Из архивите на ДС
59

Из архивите на ДС

60

При една такава политика от наша страна се получава възможността,да се разруши влиянието на буржоазните градски групи и лица върху селската маса и градска беднота,а сами бихме могли да хвърлим моста към последните за едно действително превъзпитание.

Заедно с това,необходимо е да се проведе твърдо принудителното изселване на проявилите се активни националисти и турски агенти без право на връщане в България.

От гледището на охраната на границата,моля,да се приеме,че при това политическо положение на южната ни граница и набелязаното близко развитие,ненормално,неправилно и във висша степен погрешно е да продължаваме да търпим едно враждебно на България инородно население,да живее на компактна маса в околиите прилежащи към южната наша граница.

Върховните интереси на страната в настоящия момент налагат населението от турски произход да бъде изселено от районите край южната ни граница.

III.ВЪПРОСА ЗА БЪЛГАРО-МОХАМЕДАНИТЕ.

Българо-мохамеданите в България според преброяването в 1934 год.наброяват общо 110.322 души.Това число сега е вероятно намаляло,поради изселването и бягството на българо-мохамеданите след 1934 год.

Българо-мохамеданите населяват главно нашите крайгранични околии,при което в тия околии същите живеят на компактни маси и най-често в чисто помашки села и райони.

В граничните околии българо-мохамеданите наброяват:

- Неврокопска	-	15234 души.
- Девинска	-	13000 "
- Смолянска	-	17197 "
- Златоградска	-	14635 "
- Ардинска	-	15234 "
- Момчилградска	-	846 "
- Крумовградска	-	4667 "
- Ивайловградска	-	126 "

или всичко в граничните околии - 80939 души.

Във вътрешните околии на по-компактни маси българо-моха меданите живеят:

- Разложка - 8.258 души
- Пещерска - 9.057 "
- Асеновградска - 5.493 "
- Тетевенска - 3.556 "

Останалите българо-мохамедани на незначителни групи са пръснати по цялата страна.

Трябва да признаем, че считаните от нас с право за българи - българо-мохамеданите тръгнаха с една чужда държава и ненавиждат своята Родина.

Къде се коренят причините за този печален за нас факт?

1. Икономически причини.

Силно подчертания планински характер на родопската област, населена главно с българо-мохамедани, я обособява географски, но заедно с това я прави напълно зависима от равнината. Без Пловдивското или беломорско полета тази област не може да се храни. Липсата на храна за хората и фураж за добитъка особено остро се е чувствувала през пролетта и лятото.

Скотовъдството в Родопската област беше жизнената връзка между планината и полето, главно Беломорието. След 1912 г., тази връзка беше нарушена, без да се създаде същата с Пловдивското поле. Благодарение на това, постепенно едрото скотовъдство замря и изчезна. Започнаха изселническите вълни и бягства на българо-мохамеданите в Турция.

2. Верски.

Насилственото покръстване на българо-мохамеданите след 1912 година, много често придружено с кръв, остави тежки поражения всред помашкото население, които поражения много трудно могат да бъдат излекувани.

Помохамеданчени през 15 - 17 векове от феодална Турция, помаците започнали да се считат турци, без да могат столетията да променят техния език. Тогава се е считало, че промени ли се вярата, променя се и народността, а и до сега помаците са ориентирани народностно на религиозна почва и се считат за турци.

Да се отдели тяхното народностно битие от религиозното им убеждение може само чрез решително повдигане тяхното икономическо и културно ниво, за което старите правителства никога сериозно не са мислили и все повече отдалечаваха от себе си това иначе добродушно, морално-запазено и трудолюбиво, но поста-

Из архивите на ДС
61

Из архивите на ДС

62

вено във вътрешно противоречие население.

3.Административните произволи.

Органите на властта в този край до 9.IX.са се представлявали почти винаги от най-корумпирани елементи,считайки себе си за господари на това население.Кметове,падари,горски,митнически, акцизни,гранични офицери и пр.са се нахвърляли върху помашкото население като хищници и разпалваха в него още по-силно глухата ненавист към всичко българско.

Всичко това,взето заедно,създаде безпримерно благоприятната почва за работа на турската пропаганда и агентура,която довършваше разложителния процес всред българо-мохамеданите.

Не може още да се каже,че народната власт след 9.IX.е изправила до край грешките допуснати от старите режими,макар общото нейно отношение да е вече коренно различно.

Във всеки случай остава си факта,че край-нашата най-невралгична граница и в днешния толкова отговорен момент,живее едно население враждебно на нас,население в средата на което е насадена и се насажда гъста мрежа на вражеската агентура.

Изхождайки от интересите на страната и от необходимостта да се създаде сигурност на южната и югоизточни граници,считам за нуждно да препоръчам,Правителството на Народната Република България да реши и разпореди следните мероприятия:

1.Да се вземат мерки за осигуряване снабдяването на населението в крайграничните околии,като в сравнение с вътрешните околии към първите се проявят повече и по-голями грижи.

2.Да се засили масовата политико-възпитателна работа всред турското и помашко население по линията на отечественофронтовските организации.

3.Да се засилят и подобрят грижите за здравеопазването на населението в Родопския край.

4.Да се проведе решението на Министерския съвет за прочистването на местните държавни,общински и др.органи в граничната зона.

5.Да се вземе ясно отношение по изселническия въпрос за турците в България и по него се отнеме инициативата от турското правителство,като изселването на помаците от друга страна не се разрешава и допуска.

6.На една дълбочина най-малко от 10 клм.от граничната линия да бъдат изселени във вътрешността на страната всички турци и българо-мохамедани като на тяхно място се заселят българи с високо народностно съзнание.

7.Да бъдат изселени незабавно от граничната зона семействата на дезертьорите,забегналите в Гърция и намиращите се на чужда служба българо-мохамедани.

8.Всички заподозряни в противо-българска дейност турци и българо-мохамедани от граничната зона също така да бъдат изселвани във вътрешността заедно със семействата им.

9.Да се увеличат санкциите за незаконно преминаване на границата,като се измени час по-скоро Закона от 1935 год.

Освен горните мероприятия,от гледището на надеждната охрана на границите,необходимо е да се постанови,в една ивица от граничната линия към наша територия от 300 до 1.000 метра пълни разпоредители да бъдат граничните войски.В тази ивица да няма села,махали,колиби или каквито и да било постройки,никакви обработваеми полски имоти,да не се пасе никакъв добитък и,където освен граничните войски,никой да не може да прониква и се движи.

Да се даде право на Министра на вътрешните работи да определя дълбочината на тази ивица съобразно условията във всеки участък и район,но тя в никакъв случай да не бъде с по-малка дълбочина от 300 метра.

В тази ивица разпоредители с горите,водите,земята и пр.да бъдат Граничните войски,които само така биха могли да приложат някои прости но ефикасни съоръжения и препятствия,за пресичане възможностите за нарушение на границите.

В заключение,намирам за необходимо да повторя,че не се ли постановят и проведат горните мероприятия,новата организация на Граничните войски и новата система на граничното охранение няма да дадат очакваните резултати,т.е.не може да бъде решена задачата,поставена пред граничните войски - да направят границите на нашата Родина непристъпни за враговете на народа и разни видове други нарушители.

София,...9...ноември 1947 година.

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР:
/Панов/.

Из архивите на ДС
63

3929

Министерство на вътрешните работи

ЗАПОВЕД

№ 933-Пі

По стиск утвърден на 16.VII.1955 г. от др. зам. м-р Кумбилиев заповедта се счита загубила значение и котията подлежат на връщане.

Спогодбите сключени между правителствата на Народната република България и Федеративната Република Югославия за използуване на двувалстните имоти и относно улесненията за преминаване на българо-югославската граница, са одобрени и влязоха в сила.

За да започне практическото прилагане на тези спогодби и се даде възможност на населението от двете страни да използуват предвидените в тях улеснения, от 1 януари 1948 година преминаването на българо-югославската граница за поданиците на двете братски страни с паспорт, ще става без визи. Премахват се формалностите по регистрация и контрола на югославските поданици в България и на българските поданици в Югославия. Използуването на двувластните имоти от двете страни на българо-югославската граница от собствениците на двувластните имоти, ще става при условията предвидени в специалната спогодба.

Във връзка с това на органите на Дирекция на милицията и на Граничните войски,

З А П О В Я Д В А М:

1. Начиная от 1 януари 1948 година българските поданици могат да пътуват през българо-югославската граница по установените пропускателни пунктове с нарочни паспорти и с обикновени паспорти, на които на мястото за визи се поставя щемпел с надпис: "Важи само за Федеративната Народна Република Югославия". Тези паспорти да се издават от паспортните служби при Дирекция на милицията, които поставят и горепоменатия щемпел.

2. Югославските поданици снабдени от надлежните югославски власти с нарочни паспорти или с обикновени паспорти, на които е поставен щемпел с надпис: "Важи само за Народната република България", да бъдат допускани в територията на Народната република България през българо-югославската граница, без да се иска да представят специална входна виза.

3. Така издадените паспорти по точки първа и втора важат за срок от два месеца и с тях може да се пътува многократно през границата за Югославия и обратно, без виза.

М.ов.

Нарочните паспорти за служебните лица и за учащите се важат за срок ~~от~~ определен в самия паспорт, но не повече от една година.

На пътниците, които пътуват с специални или щемпелувани паспорти от България за Югославия или обратно, се попълват само гранични контролни листове и в паспортите им се означават датите на пристигането и излизането в страната, без каквито и да било други формалности.

4. Югославските поданици влязли в България по така установения ред се освобождават от регистриране и плащане такси като чужденци и могат свободно да се движат в страната, с изключение на забранените гранични зони. но те са длъжни в срок от 24 часа да подадат адресна карта в местопребиваването си.

5. Да ~~се~~ вземат надлежните мерки, ~~за да~~ се дадат улеснения за преминаване ~~то~~ на границата от граничното население с открити листове в рамките на сключената спогодба.

5. Органите на Народната милиция и на Граничните войски да вземат всички необходими мерки, за турянето в действие от 1 януари 1948 година на спогодбата по двувластните имоти, като допускат през границата югославските поданици, които имат право по тази спогодба да работят в имотите си на българска територия.

Да се даде възможност, също така, на българските поданици, които притежават имоти на югославска територия, да преминават границата, за да обработват своите двувластни имоти.

Изпълнението на настоящата заповед възлагам на Директора на народната милиция и Командира на Граничните войски.

гр. София, 31. XII. 1947 година

М И Н И С Т Ъ Р:

ЕК.

17 3. I 58 8 164

Д О К Л А Д

ПО ВЪНШНОТО РАЗУЗНАВАНЕ

-о-

АГЕНТУРНИЯ АПАРАТ ПО ВЪНШНОТО РАЗУЗНАВАНЕ В ПОЧТИ ВСИЧКИ УЧАСТЪЦИ ПРОДЪЛЖАВА МУДНО ДА СЕ СЪЗДАВА, НЕЗАВИСИМО ОТ ПРОЯСНЕНАТА МЕЖДУНАРОДНА ОБСТАНОВКА И НЕЗАВИСИМО ОТ ВЪЗМОЖНОСТИТЕ В ХОРА И МАТЕРИАЛИ. ОБАЧЕ, В МОМЕНТА СЕ ЯВЯВА ИЗВЕСТНА СКОВАНОСТ ОТ СТРАНА НА ОПЕРАТИВНИТЕ НИ РАБОТНИЦИ, ПОРАДИ ТОВА, ЧЕ ПО ПРОТЕЖЕНИЕ НА ЦЕЛАТА ЮЖНА ГРАНИЦА СА РАЗПОЛОЖЕНИ ДЕМОКРАТИЧНИТЕ ВОЙСКИ, КОИТО КОНТРОЛИРАТ ЦЕЛАТА ОТВЪДНА ГРАНИЧНА ИВИЦА И ПО ОТНОШЕНИЕ НА КОИТО, НАШИТЕ КОМАНДИРИ И ОПЕРАТИВНИ РАБОТНИЦИ ИМАТ ПРЕВРАТНО РАЗБИРАНЕ, ЧЕ СА "НАШИ"И, ЧЕ ОТ САМИТЕ ТЕХ, МОЖЕ ДА СЕ ИСКА САМО КАТО ОТ"НАШИ ХОРА". СТИГА СЕ ДАЖЕ ДО СЕРИОЗНО ОТПУСКАНЕ И ИЗОСТАВЯНЕ В СВОЯТА ОПЕРАТИВНА РАБОТА, ПО ВЕРБОВКАТА НА С.С.ПО ВЪНШНО РАЗУЗНАВАНЕ.

ЗА АКТИВИВИРАНЕ НА ТАЗИ ВАЖНА И ОСНОВНА ДЕЙНОСТ, В ОХРАНАТА НА ГРАНИЦАТА Е НЕОБХОДИМО, ОЩЕ ПРЕЗ ТОЗИ ЗИМЕН ПЕРИОД ДА БЪДАТ ИЗВИКАНИ НА КРАТКИ КУРСОВЕ, ЗА ПОДГОТОВКАТА ИМ КЪМ ПРАВИЛНОТО ОРГАНИЗИРАНЕ ВЪНШНОТО РАЗУЗНАВАНЕ ПРЕЗ ПРЕДСТОЯЩАТА 1948 ГОДИНА.

ОТ ДОСЕГАШНИТЕ ДОКЛАДИ, ПО ВЪНШНОТО РАЗУЗНАВАНЕ НА ВСИЧКИ ГРАНИЧНИ УЧАСТЪЦИ, ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЮЖНАТА НИ СЪСЕДКА, НЕ МОЖЕМ ДА НАПРАВИМ ОПРЕДЕЛЕНИ ИЗВОДИ, ТЪЙ КАТО МАТЕРИАЛА, С КОЙТО РАЗПОЛАГАМЕ, НЕ ПРОИЗЛИЗА ОТ НАШИ СЪТРУДНИЦИ. ДЕЙСТВИТЕЛНОТО ПОЛОЖЕНИЕ В ОТСРЕЩНАТА 25 КИЛОМЕТРОВА ГРАНИЧНА ИВИЦА, НАМ НЕ НИ Е ИЗВЕСТНО. ПО СЪЩАТА СА РАЗПОЛОЖЕНИ РЕДИЦА ЦЕНТРАЛНИ СЕЛИЩА КОНТРОЛИРАНИ ОТ МОНАРХО-ФАШИСТИТЕ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ ВЪЗЛОВИ ОПОРНИ МЕСТА, КАТО ДЕМИР ХИСАР, ЗЪРНЕВО, ПАПАЗКЬОЙ, ШАХИН, ГЮМЮРДЖИНА, ЗА КОИТО СМЕ ДЛЪЖНИ ДА РАЗУЗНАВАМЕ. ОБАЧЕ НАШИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ СЕ ОГРАНИЧАВАТ, КАТО РЕЗУЛТАТ НА ВАШЕ СЛ.ПИСМО №-С- , СЛЕДСТВИЕ НА КОЕТО, ТРЕБВА ДА СЕ ЗАДОВОЛЯВАМЕ САМО С ПОЛУЧЕНИЯ МАТЕРИАЛ ИЗКЛЮЧИТЕЛНО ОТ НАРУШИТЕЛИТЕ НА ГРАНИЦАТА.

ОТ СУМИРАНИЯ МАТЕРИАЛ, НАШЕТО МНЕНИЕ Е, ЧЕ Е ВЪЗМОЖНО ИЗВЕСТНО ГРУПИРАНЕ НА МОНАРХО-ФАШИСТКИ СИЛИ ПО ОПЕРАТИВНИТЕ ПОСОКИ: КУЛАТА-ДЕМИР ХИСАР, НЕВРОКОП, ЗЪРНЕВО, РУДОЗЕМ, ЗЛАТОГРАД, КСАНТИ, СЕАЧЕ, КАТО СЕ ИМА ПРЕДВИД НАРАСВАНЕТО И АКТИВИЗИРАНЕТО НА ДЕМОКРАТИЧНИТЕ ВОЙСКИ, ЗАДАЧАТА НА МОНАРХО-ФАШИСТКИТЕ СЪСРЕДОТОЧЕНИЯ, НА ПРЪВ ПОГЛЕД ИЗГЛЕЖДА ДА Е НАСОЧЕНО СРЕЩУ ПАРТИЗАНИТЕ, С КОИТО ИСКАТ ДА СЕ СПРАВЯТ И ОЧИСТЯТ ТЕРЕНА НА СЕВЕР, ОТ ТЕХНИТЕ СЪСРЕДОТОЧЕНИЯ, ОБАЧЕ, ТОВА НИ КАРА ДА СЕ СЪМНЯВАМЕ, ЧЕ ТЕ ИСКАТ САМО ДА СЕ ОСВОБОДЯТ ОТ ЗАТРУДНЕНИЯТА, КОИТО ИМ СА СЪЗДАДЕНИ ОТ СЪЩИТЕ- СТНОВО ДА ОПРАТ НА ЮЖНАТА НИ ГРАНИЦА, ВЕРОЯТНО С БЛИЗКИ ЗАДАЧИ, СЪГЛАСНО МЕЖДУНАРОДНАТА ОБСТАНОВКА.

ТОВА НАШЕ МНЕНИЕ ИЗВЛИЧАМЕ И ОТ ФАКТА, ЧЕ В ПОСЛЕДНО ВРЕМЕ УПОРИТО ГОВОРЯТ И СЕ СТРЕМЯТ ДА ПОДГОТВЯТ БАНДИТСКИ ГРУПИ В ИЗВЕСТНИ РАЙОНИ /ДЕВИНСКО И СМОЛЯНСКО/ ОТ ФАШИЗИРАНИ ЕЛЕМЕНТИ, С ЗАДАЧА ДА СМУТЯТ СПОКОЙНОТО РАЗВИТИЕ НА НАШАТА СТРАНА И ОТВЛЕЧАТ ВНИМАНИЕТО НИ ОТ ТОВА, КОЕТО СТАВА ВСРЕД ТЯХ.

ЗА ТАЗИ ЦЕЛ ТЕ ДЪРЖАТ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ ХОРА ИЗБЕГАЛИ ОТ НАШАТА СТРАНА ЗА ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ВЪРШЕНИ НАД НАРОДА И НА КОИТО СЕ ВЪЗЛАГАТ ГОРНИТЕ ЗАДАЧИ ПОДПОМАГАНИ ОТ ЗАБЕГНАЛИТЕ В НЕЛЕГАЛНОСТ ПОМАЦИ. ТЕЗИ ОПИТИ, ОБАЧЕ, ЗА СЕГА СА ОСУЕТЕНИ, СЛЕДСТВИЕ СЕРИОЗНИТЕ ПРОТИВОРЕЧИЯ ВСРЕД САМОТО ПОМАШКО НАСЕЛЕНИЕ - НЕЗАВИСИМО ЧЕ НАШИТЕ ХОРА ПО МЕСТА НЕ МОГАТ ДА ГО ИЗПОЛЗУВАТ СРЕЩУ БАНДИТИТЕ И МОНАРХО-ФАШИСТКИТЕ ПЛА-НОВЕ.

КАТО ПРЕДСТОЯЩА ЗАДАЧА НА НАШИТЕ ОПЕРАТИВНИ РАБОТНИЦИ ПО ВЪНШНОТО РАЗУЗНАВАНЕ, ОСТАВА ДА СЕ ОТОЧНЯТ ДОНЕСЕНИЯТА ПО МОБИЛИЗАЦИЯТА И СЪСРЕ-ДОЧАВАНИЯТА, ЗА КОИТО СТАВА ВЪПРОС, В ДОКЛАДИТЕ НА КОМАНДИРИТЕ НА УЧАСТЪЦИТЕ, А ТОВА МОЖЕ ДА СТАНЕ, АКО УСПЕЕМ ДА ВНУШИМ НА СЪЩИТЕ ДА ИЗЛЕЗАТ ОТ ТАЗИ СВОЯ ОГРАНИЧЕНОСТ.

П О Л К О В Н И К - КОМАНДИР 2. ГРАНИЧЕН СЕКТОР
/РАДЕВ/

Из архивите на ДС

Държавна сигурност и гранични войски
I5
Из архивите на
68

2

"УТВЪРЖДАВАМ"
.....
Зам.Командир
20.I.948 г,София.

1

Строго-поверително.
Да се пази като
шифъра !

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н С Т Р У К Ц И Я

За реда по оформяване на отчетността и водене на агентурни разработки, от оперативните служби при щаба на граничните войски за лица, групи и организации от граничната зона и вътрешността на Страната, провеждащи в миналото или водещи по настоящем шпионска, антинародна и контрабандистка дейност или заподозрени в такава.

Материалите които идват в гранични войски се разделят на три:

1. Преписки
2. Досиета
3. Архивен материал.

1. Под преписки се разбира, събран и подреден, постъпил по един или друг или няколко поводи писмен материал за дадено лице, или друг обект, които по преценка на съответния орган на граничните войски не представлява интерес за по-нататъшна работа, се предава в картотеката като преписка /обаче, подредена, описан материал в описа и заключителен рапорт до началника си, че настоящата преписка не представлява повече интерес за службата и се предава в архива на съхранение.

2. Досиета напротив представляват интерес за граничните войски, събраните и подредени писмени материали в резултат на планова разработка с всички средства на граничните войски.

3. Под архивен материал се разбира, всички заповеди, нареждания, окръжни телеграми, месечни доклади, сведения от секторите, участъците и др. се предават в архива на картотеката да съхранява, обаче, описани, подредени, подвързани, пронумеровани, прошнуровани и подпечатани от самата служба, която ги предава за пазене в архива на картотеката, за което се вписва в специална книга Архивен материал.

ДОСИЕТАТА БИВАТ ДВА ВИДА:

1. Лични - отнасящи се за отделни лица.

3

2. Сборни -колективни, за няколко лица участвували в едно и също произшествие или престъпление, за което е водено следствие без разлика на резултата.

ПРЕПИСКА се образува при постъпване на какъвто и да е компроментиращ писмен материал за дадено лице, което в момента не представлява интерес за оперативна разработка. Когато оперативния работник реши да образува преписка, той е длъжен да провери в картотеката, да не би това лице да е зарегистринано и ако не е, той трябва да поиска № на преписката с попълнен картон № 1 като попълни всички данни по картона, а ако има вече образувана преписка, то той иска преписката със специална бележка, подписана от началника му за да му се даде за по-нататъшна работа, която преписка той е длъжен да я съхранява и пази, а ако има достатъчно обвинение, може да я превърне от преписка в досие, по реда за оформяване на досиетата.

ДОСИЕТАТА се образуват тогава, когато оперативния работник, командира на участъка или командира на сектора сметнат, че дадено лице представлява интерес за граничните войски, оперативния работник изготвя писмено предложение за компроментиращ материал, събран до момента в службата и мотивирана необходимостта да бъде взет обекта на оперативен отчет. Оперативния работник, който има разрешение за образуване на досие иска № за досието от заведующ картотеката. За целта оперативния работник попълва картон № 1 с всички данни на картона, а в случай, че обекта, за който иска № за досието, има вече такъв в друг сектор или участък, то досието ще продължи да се разработва само от един сектор или участък, по споразумението между самите командири на заинтересованите страни. Ако в случай, че не може да се постигне съгласие, спора ще се разреши от по-горните началници. Досието се съхранява до като се работи по него и подрежда от оперативния работник, който има задължението да набави следните данни:

а/ Опис на документите

б/ Рапорт-искане за откриване на досието с резолюция от щаба на граничните войски или сектора.

в/ Въпросник-декларация обр.....попълнена с проверени данни, събрани по агентурен път.

г/ Справка от картотеката на гранични войски.

Из архивите на ДС

д/ Рапорт за закриване на досието / за предаване/ в картотеката с параф на началника, че е съгласен да се предаде в архива на картотеката.

е/ Справка - кратко резюме на съдържанието на досието, направен в три екземпляра от самия оперативен работник.

Прехвърлянето на досието по разработка, може да става вътрешно - сектора и от един сектор в друг сектор, но това става само със съгласието на по-горните началници.

З а б е л е ж к а: Когато се иска да стане прехвърляне на даден обект от един участък в друг, трябва да се иска съгласието на сектора, а когато стане прехвърлянето на даден обект от един сектор в друг, то трябва да се иска съгласието на щаба на гранични войски. Това прехвърляне става с мотивиран доклад, защо се иска това прехвърляне да стане, причини и ако щаба на гранични войски или сектора е съгласен, то командира или неговия заместник слага своя параф - подпис, съгласен или не и чак тогава става прехвърлянето на обекта.

Оперативния работник, който е държал досието до момента е длъжен да го предаде подредено и придружено със справка, кратко резюме на съдържанието на документите, които го съставляват в момента на предаването.

Териториално прехвърляне на досието може да става по принципа на местожителството, там където е жител дадено лице, там трябва да се намира и неговото досие, ако това е невъзможно в интерес на службата, то да се изпрати картон № 2 с кратко резюме, ако се изпрати досието, в службата да остане картон № 2 с кратко резюме, за сведение.

Прехвърлянето на досието извън щаба на гранични войски, не може да става под никакъв предлог. На външни лица или служби могат да се дават справки по надлежно установен ред.

Закриване на досие. Закриване на досие става обезателно при следните случаи:

Когато обекта умре,

Когато обекта отиде в затвора,

Когато оперативния работник или началника сметне, че обекта не представлява интерес,

Когато обекта се предаде на следствените власти или на Д.С.

Из архивите на ДС

70

5

В срок не по-малко от 10 дни закритото досие се изпраща в служба картотека при щаба на граничните войски, като картона остава по места.

КАРТОТЕКИ.

В служба картотеки и архив се създават следните картотеки:

а/ Обща справочна картотека.

б/ Оперативна справочна картотека.

в/ Отчетна картотека за движението на досиета и преписките.

г/ Специална картотека, ако има нужда от такава - например, запретителна за излизане вън от страната, за издаване по бюлетина, ако има такъв за минали в нелегалност и др.

1. Обща справочна картотека.

Общата справочна картотека в централната служба на досиета и картотеки - София гранич.войски, съдържа картон № 1 на всички досеирани обекти в страната по линията на гранични войски и на всички преписки и архивни материали предадени в архив.

Общата справочна картотека при секторите на гранични войски, съдържат картон № 1 за всички досеирани обекти в сектора и преписки и др. канцеларски материали.

Обща справочна картотека по участъци не се води, за обектите се води регистър - тефтер и се уведомява сектора, като му се изпраща картон № 2, а ако се наложи някъде, може да се заведе картотека. За всеко досие или преписка при картотекиране се поставят два картона обр. № 1, които се подреждат, една на бащино, а другия на фамилно име.

З а б е л е ж к а № 1. Когато лицето има прекор, то се вдига трети картон на прекор.

З а б е л е ж к а № 2. А сборните /колективни/ досиета и за досиетата на други обекти се издига толкова картони, колкото думи съдържа заглавието. Например: Кюстендилската Нелегална Организация " Никола Петков " 1946 година.

Пример: окръжни заповеди на министра.

Пример: годишни доклади 1947 година.

Всеко преминаване на преписка в досие и досие в архивен материал трябва да се отбелязва в картона на общата картотека.

Из архивите на ДС
71

Из архивите на ДС

72

6

Оперативна справочна Картотека

В централната служба "картотека и досиета" в София и в секторите се води:

Оперативна картотека за досиета и преписки по които в момента работят службите, отделенията и секторите, се състои от картон № 1 нареден по азбучен ред или фонетичен и като се използуват сигналите. Оперативните картотеки служат за евентуален контрол върху работа в даден момент.

Отчетна картотека служи да ни покаже движението на досиета и преписките. Всички картони, които следва да бъдат извадени от оперативната картотека, било поради настъпила промена, било, че досието или преписката са изпратени в архив, или друго е станало с оперативните картони, които се унищожават, а се запазват, заедно с всички сигнали и се подреждат в особена картотека, по месеци, където се съхранява до края на отчетния период, така подредената картотека формира отчета. Тая картотека ни дава възможност да съставим в края на всеки месец и в края на годината, статистически сведения за движението на досиетата и преписките през отчетния месец и година.

Отчетната картотека се разделя на два отдела:

1. Картотеката съставена от изваденитe картони от оперативната справочна картотека, подредена по месеци и в азбучен ред.

2. Картотеката съставена от изваденитe картони от оперативната справочна картотека, подредени по сектори месечно.

III. Ползване на картотеките, преписките и досиетата. Преписките, досиетата, които са приключени и дадени на съхранение в архива на картотеката, се ползват само опер. работници със специално разрешение за това. Външни лица, или други служби нямат достъп до архива, на някои сродни служби, или съда могат да се дават само сведения, но затова трябва да има специално разрешение от К-та. Гр. Всички досиета се подреждат по номера също и всички преписки и се поставят в специален шкаф или кардекси и се заключват. За контрола по службата картотека или досиета е отговорен началник. На разп. отд. и началник картотеката.

При така съставения план можем да почнем да работим и се даде да се отпечатат нужните формуляри, картони и изпратят по сектори за да се почне работа, като за целта отида след то-

Из архивите на ДС

ва по секторите и проверя на самото място как върви самата работа. За подреждане на същата упътвания ще се дават допълнително, в периода на работата. За сега е нужно да се отпечатат и то по възможност по-скоро следните материали:

1. Въпросник - декларация
2. Опис на документите
3. Индификационна справка
4. Справка от картотеката
5. Картон № 1
6. Картон № 2
7. Картон № 3, който ще служи за отбелязване къде отива досието и кой се интересува от него.
8. Дознание.

След подреждане на натрупания материал и службата тръгне в ред, тогава можем да пристъпим към образуването на личните досиета на [redacted], подофицери и чиновниците в граничните войски, за да се следи за техния растеж, като се отбелязват всички прояви, похвали, наказания и др.получени през време на службата.

КАПИТАН - Заведующ службата картотека и досиета.
/ Генев /

Лично-поверително.

РАЗУЗНАВАТЕЛНО ИЗВЕСТИЕ "ПРОНАРД".

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

I.Вътрешно политически преглед.

1.Напоследък Отечествения фронт за лишен път доказа своята сила и мощ в желанието си да прекъсне класовите противоречия в нашия народ. Извършените крупни политически и икономически актове от страна на О.Ф. дадоха дълбок отпечатък върху съзнанието на населението.В голямата си част населението се радваше защото най-после и те станаха притежатели на индустриални предприятия.Те се радваха и от това,че сключения договор с Н.Р.Румъния ще допринесе за затвърдяването на мира на балканите.Сключения договор за тях е удар срещу империалистичния лагер. Вестта,че братския съветски съюз изпраща на българския народ жито ги накара да забравят и да разобличат всеки един който мисли,че ние изсясяме храни в Съветския съюз.Но докато тия актове дават такива положителни отражения върху голямата част от населението,то има и такива,които не могат да разберат голямите значения именно на тия мероприятия извършени от отечествения фронт,почват критики изказват недоверие.Разбира се всичко това се дължи на обстоятелството,че тяхния културен уровен е много нисък,а и от местните фактори не се работи много за да се подобри същия.Има села където буквално се говори така, че при тях се е ходило само когато е трябвало да си дадат гласа.Селата покрай границата наистина са изостанали във всяко едно отношение.

2.В района на участъка не са извършвани особени мероприятия от местните административни власти и организации,освен разясненията дадени във връзка с крупните отечественофронтовски поменати по горе мероприятия.Отношението на населението спрямо проведените мероприятия е отношение задоволяващо копнежите и желанията на народа,но има една част която благодарение на слабия и културен уровен не може да оцени тоя грамаден принос към изграждането на нашата страна.Войската разбира смисъла и значението на всяко едно проведено мероприятие на О.Ф.,затова защото над тях се работи денонощно в политико-просветно отношение.

3.Особени чужди влияния в района на участъка не се чувствуват, освен това,че има опастност от една война.Чувствува се известен страх от населението,че може да възникне един конфликт между англосаксонците и СССР по международните въпроси и това да доведе до война.За да се ограничи всичко това се води разяснителна работа групово и индивидуално,като се подчертава желанието на СССР да възтанови един траен мир, докато англичани и американци желаят да подчинят света,първо икономически и после политически.

II.Противонародни проявления.

1.Нелегални организации.

Такива не са разкрити нито от военните органи,нито от държавна сигурност.

2.Разкрити конспирации.

Също не са открити.

3.Въоръжени нелегални групи.

Също не са открити.

4.С а б о т а ж и.

Също не са забелязани.

5.Вражеска пропаганда.

Не се чувствува [redacted] в редовете на войската.В населението се чувствува това,че се говори за война,че се изнасят храни извън България,което напоследък отпадна след внасянето на жито от СССР и царевица от Н.Р.Румъния.

6.Чуждап пропаганда.

В района на участъка не се чувства.

III.Политическа и културно-просветна дейност. дух и дисциплина.

От архивите на ДС

1.Политическата и културно-просветна работа през тоя месец не е водена добре,като изключим щаба на участъка.Във два подучастъка имаме само подофицери,които са командири на същите.В един от подучастъците имаме офицер,който работи в това отношение не не е достатъчно.В щаба на участъка са водени редовно политико-просветни занятия и има добър резултат.Все пак има положени известни усилия от страна на началниците по места,което дава сравнително добри резултати. Изпратените тезиси за беседи се разработват от войници и така се изнасяха.Информациите също се правеха и то в седмицата по един два пъти.Подофицерите по места,макар още млади и далеч от общия кипеж на политическия живот те успяват да държат установената политическа линия,като държат своите подчинени в течение на актуалните въпроси на деня.Във войниците личи желание за работа,така войниците от щаба на участъка изнесоха една вечеринка и една забава.

2.Дух. Духът във граничарите е на нужната висота,особено след разрешаване на десетдневната отпуска.Реформите които направи напослетък О.Ф.ги вдъхновява и те обещават да служат по съзнателно за да може нашата граница да се заключи,както се изразяват някой по постовете

3.Дисциплина.

Произшествия от какъвто и да било характер няма.Наказани са дисциплинарно 5 войника.

Нередни прояви във взаимоотношенията между началствуващите лица и войниците няма.Но се чувствува едно облегчение във всички началствуващи след заминаването на г.Капитан Ковачев от участъка.Причина за това е неговото лошо отношение към личноста,а не към службата.

IV.З а к л ю ч е н и е

Изобщо желанието на всички началствуващи лица е чрез дружни усилия да се създадат войници съзнателно дисциплинирани,квалифицирани,идейно политизирани,за да може да отговарят на всички назначения и да изпълнят всички задачи които Родината поставя.Резултатите са добри.Ние на границата наистина имаме войници които достойно с чест и дъзнание носят службата по физическото охранение на границата.

ПОДПОРУЧИК - Вр.Началник специал.секция 7.гран.участък.
/Дамянов/

Министър на Вътрешните работи
№ 69-П
13 февруари 1948 година.
С о ф и я.
КОНТРОЛЕН № 0037

Лично поверително.
1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

З А П О В Е Д

В допълнение на лично-поверителна заповед № 7 от 17.XII. 1947 година и с цел да бъдат уредени взаимоотношенията и осигурена сътрудничество между разузнавателните органи на Граничните войски и органите на Д.С.в граничната зона, заповядвам:

1. Старши оперативен работник в граничната зона за района на граничния сектор да се счита командира на сектора, без същия да има право да се меси в работата на органите на Д.С., които са подчинени на своите по-горни началници, а не нему.

Това старшинство на командира на граничния сектор в оперативно отношение към органите на Д.С.е само в следните случаи:

а/ При произвеждане на арести в граничната зона и

б/ При вербоване на агенти.

Решението на командира на граничните сектори е задължително за органите на Д.С., а за обективността на своето решение, той носи лична отговорност.

2. При отпочване на разработка или подготовка на вербовка на агентура в граничните зони двете служби се задължават да направят взаимно справка в следната форма: "Имате ли сведения за лицето/или групата/". На което в случай, че лицето е вербовано или на разработка да се отговаря: "Лицето е на оперативен отчет у нас". В противен случай за лицето се отговаря: "Нямаме сведения" или "има открита преписка".

При отговора "лицето е на оперативен отчет" не бива да се работи по това лице без координация по взаимно съгласие. При същия отговор в случай на несъгласие на съответната служба да съгласува на място оперативната работа, ако се преценява за необходимо въпроса да се отнесе до центъра на съответната служба /Щаба на Граничните войски или Дирекция Държавна сигурност/.

2

3. При извършване на арест от една от двете служби в граничната зона, предварително да се взема съгласието на другата служба. При различие относно мненията за или против ареста въпроса да се отнася до командира на сектора, който взема решение за което незабавно донася в Щаба на Граничните войски.

4. Органите на Д.С. в граничната зона се задължават при поискване от Граничните войски на "справка" ако лицето се намира на отчет у тях да дават писмени такива в срок от 24 часа.

5. Оперативните органи на Граничните войски могат да поискат за лица живущи по цялата страна "проучвания". Това те, обаче, да правят само в извънредно важни случаи и то чрез Командира на сектора до съответния областен началник Д.С. или чрез Щаба на Граничните войски.

6. Когато Граничните войски се сдобият със сведения, уличаващи в противонародна дейност лица живущи в страната вън от пределите на граничната зона да уведомяват писмено в срок от 48 часа съответните органи на Д.С.

7. Органите на Д.С. занимаващи се с гранично противоразузнаване да разследват граничните нарушители съобразно въпросника представен от Граничните войски на Д.Д.С. Получените сведения да се предават периодически всеки 15 дена чрез началник Д.Д.С. на Щаба на Граничните войски.

8. За всеки разследван граничен нарушител Д.Д.С. да дава кратка справка на Щаба на Граничните войски съдържаща къде и от кои власти е задържан нарушителя и резултата от следствието /дали е той случаен нарушител, политически беглец, дезертьор, агент на разузнаване и пр./.

9. Граничните войски са длъжни заловените от тях нарушители на границата, които подлежат на предаване, да ги предават на органите на Д.С. колкото се може по-скоро но по-късно от 7 дни, като за неоправдано забавяне, първите носят отговорност. Задържаните нарушители се предават с обстоятелствен протокол, протокол за обиск, протокол за задържаните от Граничните войски вещи, препис от предварителното дознание. Предаването да става с протокол.

10. Органите на Д.С. могат да прехвърлят лица през границата или да екстредират лица само ако Щаба на Граничните войски е наредил до съответния командир на граничния участък с указание кой ще извършва прехвърлянето и кога ще се извършва то.

77

Из архивите на ДС

3

11. Д.С.да предаде на Щаба на Граничните войски списък на своите служители в отделните гранични райони за да бъдат те зачислени на храна при съответните гранични поделения.

12. Задължават се органите на Д.С.и тези на Граничните войски да си взаимно помагат в оперативната работа,взаимно да си разменят информации,да изпълняват исканите взаимни услуги,да си правят братски и другарски забележки при констатирани слабости и грешки за да бъдат те отстранявани.За всички случаи на проявено нежелание за координиране дейността на двете служби и другарско сработване,да се донася и лично ми се докладва.

Изпълнението на настоящата заповед възлагам на пом.министрите генерал-майор РУСИ ХРИСТОЗОВ и генерал-майор ЙОНКО ПАНОВ.

Същите да вземат мерки,настоящата ми заповед да бъде вниманието прработена с всички оперативни работници в подведомствените им служби и следят за нейното изпълнение.

ЙР/

МИНИСТЪР: /п/ А.Югов

31
1

РЕЧ НА ДР.ДГОВ ПРИ ОТКРИВАНЕТО НА ШКОЛА ЗА ГРАНИЧНИ ПОДОФИЦЕРИ НА 31.III.1948 ГОДИНА.

Другари граничари,войници,подофицери,офицери и генерали,драги другарки и другари,

Днес ние откриваме първата в историята на нашата страна специална школа за гранични подофицери. Сам по себе си тоя факт говори за станалите дълбоки промени в нашата страна и в живота на нашия народ. Беше време,когато на граничарите се гледаше с пренебрежение и всеки който се изпращаше на границата считаше своята служба като наказание. Беше време,когато на никого не се искаше да отиде на границата, когато самите ръководни хора не отделяха необходимото внимание и грижи за добрата организация на охраната на границата и подготовка на кадъра.Но това беше така когато в нашата страна господствуваше монархофашистката клика.

9 септември коренно промени положението. Не монархофашистката клика днес управлява в нашата страна. Господар на своята страна стана българския народ. Поел своите съдбини в собствените си ръце той се отдаде на мирен творчески труд за икономическото и културно въздигане на своята Родина. В своите усилия за изграждането на свободна и независима България,нашият народ отстрани капиталистическите паразитни елементи от своя път и върви смело към пълното изграждане на своята наро на демокрация,към поставяне основите на социалистическа България. /Ръкоплескания и ура/.

Из архивите на ДС

80

Но точно затова,драги граничари и другари,за демократична България е необходимо да се създаде нова организация на граничните войски,която да бъде в състояние да брани границите на нашата Народна Република и да осигури спокоен творчески труд на нашия народ.Днес да се служи в граничните войски това е висока чест за нашата будна патриотична младеж,за всеки патриотичен български гражданин /ура/.

Да служиш в граничните войски,това значи да пазиш зорко териториалната цялост на нашата страна,да пазиш зорко нейните граници,да осигуриш сигурността на нашата страна ,за да може българският народ от села и градове спокойно да твори,да гради едното настояще и светло бъдеще./Ръкоплескания и ура/.

Не случайно над граничните войски пое шефството нашата прекрасна демократическа младеж из чиито среди е съставена нашата доблестна гранична войска,на която българският народ разчита и отдава безграничното свое доверие в защита на нашите граници и на териториалната ни цялост.

Ясно е,не са това днешните наши граничари,което те бяха до 9 септември. Ясно е,не е такова отношението на нашия народ и на неговата прекрасна младеж към днешните наши граничари,каквото то беше до 9 септември. Граничната войска,това е рожба на нашия свободен народ,кръв от кръвта и плът и плътта на нашия народ,войска,която с чест ще изпълни възложените й задачи и не ще позволи нито на вътрешните,нито на външните врагове да нарушават спокойствието на нашия народ./Ръкоплескания и ура/.

Драги другари, охраната на нашата граница в днешната международна и вътрешна обстановка има извънредно важно значение. Вътрешните и външни врагове на нашата страна правят всичко възможно, за да предизвикват смущение, да провокират и създават безспокойство по нашата граница. В тия си престъпни намерения враговете пред нищо не се спират и не подбират средства. Съвършено вярно е ако се каже, че нашата гранична войска днес, в мирновременна обстановка, служи на бойния фронт, където всеки граничар ден и нощ трябва да стои будно на своя пост и зорко да следи всеки опит на врага за нарушение на нашите граници и спокойствието на нашия народ.

Граничната войска е неразделна част от въоръжените сили на нашия народ, от народната армия, но в мирновременна обстановка народната армия има като главна своя задача да подготви необходимите кадри, да стегне, да повдигне боевата способност не само на ония, които служат в армията, но и на цялия народ, за да бъде той готов в случай на война да даде достоен отговор на провокаторите. /Ура/.

Граничните войски в мирновременна обстановка освен тая задача да подготвят обучени кадри с висок боеви дух и дават военни знания, трябва да изпълняват и боеви задачи преки и посредствени.

На всички е известно, че враговете на нашия народ по всякакви пътища, с всевъзможни интриги и разпространяване на зловредни слухове целят да понижат духа и да обезверят нашия

Из архивите на ДС

81

Из архивите на ДС

82

34 4

народ в пътя по който е тръгнал и в ръководството на днешното наше държавно управление.

С такава цел беше произнесена и известната вече Труманова реч, която не е нищо друго освен да внесе малко куражец в техните приятели, да окуражи международната реакция, да засили тяхната активност срещу народните демокрации, срещу прогресивните и демократични движения в капиталистическите колониални страни.

Може би някои са останали с впечатление, че Труманова-та реч представлява непосредствена заплаха от една нова световна война. В същност не такова е днешното международното положение, защото силите на демокрацията, силите на народите които не желаят войната са повече и тоя, който би се опитал да предизвика един нов световен конфликт ще си строши главата така както Хитлер строши своята във втората световна война. /ура/.

Предназначението на тая реч е да окуражи Дегасперивци в Италия и ако им се отдаде да внесат смут в силите на италиянски народен фронт. Тая реч е предназначена да окуражи гръцките монархо фашисти в избиването на доблестния гръцки народ, да окуражи Франко-убиеца на испанския народ, да окуражи с една дума тъмните сили на международната реакция, в това число и реакцията в нашата страна.

Ние можем с увереност да гледаме на своето бъдеще, на бъдещето на нашата страна, защото българския народ, нашата Народна Република е на страната на силите на демокрацията, на страната на антиимпериалистическите сили начело с Великия Съветски Съюз.

Из архивите на ДС

83

Непосредствена угроза от една трета световна война за сега не съществува,но това не означава че не са изключени провокации срещу демократичните народи,това не означава,че не са изключени провокации и срещу нашия народ,който се е отдал на мирен творчески труд.

Ето защо,драги другари,ние трябва да увеличим нашата бдителност и зоркост,да засилваме нашата подготовка и квалификация,да увеличаваме нашите знания,за да бъдем по-годни да се справим с всяка вражеска провокация от където и да идва тя. /Ура/.

Географското разположение на нашата страна и нейното развитие,което води към социализъм я правят обект на особено яростни нападения от страна на международната и вътрешна реакция. Враговете на нашия народ не искат да оставят нашата Родина да се развива в мир и творчески труд.

Ето ,при това положение охраната на границите е един от най-важните елементи за създаване на здрав вътрешен ред и държавна сигурност. Задачата на граничните войски е първостепенна задача,задача от общонационално значение.

С оглед на това в граничните войски се извърши реорганизация,реорганизация която прави нашите гранични войски , тяхната организация ,по-стегната,по-стройна и по-боеспособна , с по-големи възможности,при тая нова организация и нови методи на действие,да охранява нашите граници и да води борба срещу

Из архивите на ДС

84

36
50

всяка вражеска провокация по нашите граници и гранични райони.

В тай връзка позволете ми да кажа няколко думи и за ролята на младия команден кадър в нашите гранични войски. За разлика от войската младият команден кадър в граничните войски носи много по-голема отговорност . Той трябва да притежава по-високи качества на съобразителност,на боева маневреност и способност на добър организатор ,да бъде способен правилно да се ориентира във всякаква обстановка и при всякакви случаи .

Младшият командир е командир не само на своето отделение. На него се поверява един сектор за охраняване на границата, за охраняване живота и имота на граничното население,за охраняване териториалната цялост на нашата страна. В своя сектор той често трябва да изпълнява самостоятелно важни задачи,за които е необходимо да има сериозна подготовка. Командирите на нашата граница са и организаторите и изпълнителите на охраната. Те са лице срещу лице с врага ,който действа подло и срещу когото трябва да се действа умело и тактично,но същевременно твърдо и най енергично.

Ето защо,нашата гранична школа в подготовката на ръководния кадър ще има да изиграе извънредно важна роля. Тя трябва да подготви високо квалифицирани гранични подофицери,а и офицери . Школата на граничните войски трябва да се издигне на такава висота,че да бъде способна да се справи с такава важна и отговорна задача,да подготви необходимите кадри за нашата гранична войска.

6
37

Но школата си е школа. В тая школа ще се учат живи хора,млади,енергични,каквито сте вие,драги граничари,първите школници на нашата гранична школа. От вас се иска не да се отнесете формално към учебния материал,а да залегнете здраво,така както умее нашият младеж да се учи,да работи,да брани своята страна. От вас се иска ежедневно,ежечасно,да увеличавате вашите знания,да повишавате вашата квалификация,да станете достойни младши командири,на нашите гранични войски,от вас се иска с безпределна любов да изпълните това ваше войнишко и народно задължение,да изпълните задачата,която поставя пред граничните войски нашето правителство,българския народ и нашия любим учител и вдъхновител - др.Георги Димитров./ръкоплескания и ура/.

Като поздравявам първите наши школници ,лястовичките в граничната школа,на които пожелавам упорит труд в тяхната теоритическа и боева подготовка,аз обявявам Школата на запасните подофицери на граничната войска за открита./Ръкоплескания и ура/.

В съгласие с др.Георги Димитров,нашият любим Министър-Председател,и по решение на Комитета по външните работи и народната отбрана при Министерския съвет,Граничната школа наименоваме на името на легендарния български народен герой Хаджи Димитър./Ръкоплескания и ура/.

Хаджи Димитър ,първият борец,който влиза със своята чета в поробена България ,за да подготви българския народ на въоръжена борба за свобода и независимост ,това е висока чест

85

Из архивите на ДС

за нашата школа и за нашите граничари. Но това е и задължение за всички ни и преди всичко за нашите граничари,които трябва да изучат примера на Хаджи Димитър ,на хилядите борци последовтели на Хаджи Димитър,да имат пред очи неговата безпределна преданност и вярна служба на своя народ,за да служат също като него,със същата любов ,със същата им безпределна вярност, всеотдайно и честно на българския народ за неговото щастие и благополучие. Да служат честно и всеотдайно на своя народ,да пазят зорко границите на нашата Народна Република,да бъдат бдителни,да осигурят спокоен,творчески труд за нашия народ, за щастието му и за изграждането на социализма в нашата народна Република./Ръкоплескания и ура/.

ДА ЖИВЕЯТ НАШИТЕ СЛАВНИ ГРАНИЧАРИ!/Ура и ръкоплескания/.

ДА ЖИВЕЕ НАШИЯ УЧИТЕЛ И ВОЖД ,ВДЪХНОВИТЕЛ НА ГЕРОИЧЕСКИ ПОДВИЗИ,ЛЮБИМИЯ НАШ ДРУГАР ГЕОРГИ ДИМИТРОВ! /Продължително ура.Малките ученици скандират:"Нашата любов за Георги Димитров".Музиката свири/.

ДА ЖИВЕЕ И КРЕПНЕ ЗДРАВАТА ЧИЛИЧЕНА ВРЪЗКА МЕЖДУ НАРОДНАТА ВОЙСКА,ГРАНИЧНИТЕ ВОЙСКИ ,НАШИЯ НАРОД И НЕГОВАТА ПРЕКРАСНА МЛАДЕЖ! /Ура.Музиката свири/.

ДА ЖИВЕЕ НАШАТА НАРОДНА РЕПУБЛИКА!

УРА! /Продължително ура,музиката свири/.

8

~~39~~

Драги граничари,войници,подофицери,офицери и генерали,

Днес ние откриваме първата в историята на нашата страна школа за подофицери на граничната войска.Сам по себе си тоя факт говори за станалите дълбоки промени в нашата страна и в живота на нашия народ.Беше време,когато на граничарите се гледаше с пренебрежение и всеки,който се изпращаше на границата,считаше своята служба като наказание. ~~Нихтвахбинихтихи~~

Но това беше така,когато в нашата страна господствуваше монархо-фашистката клика.9 септември коренно промени положението.Днес българският народ е взел съдбините на своята страна в свои ръце.Той гради своя нов живот и своята Народна република, отстранявайки от своя път паразитните капиталистически елементи и създавайки своя крепка политическа и икономическа основа.

Нашият народ се отдаде на творчески труд за бързото възстановяване на нашето стопанство,за всестранното икономическо, социално и културно издигане на своята страна.

Но точно за това бе необходимо да се създаде стройна организирана гранична войска,която да бъде в състояние да брани границите на нашата Народна република и да осигури спокоен творчески труд на нашия народ.Днес да се служи в граничните войски е висока чест за всеки младеж,за всеки честен български патриот.

Охраната на нашите граници в днешната международна и вътрешна обстановка има извънредно важно значение. Вътрешните и външни врагове на нашия народ правят всичко възможно,за да предизвикват смущения в нашата страна,да провокират и създадат

Из архивите на ДС

безпокойствия по нашите граници.

В тия си престъпни намерения враговете не подбират средства.

В света се очертаха ясно два лагера -лагерът на империалистите и подпалвачите на нови войни,начело с американските империалисти и лагерът на демократическите,антиимпериалистически сили, начело с великия Съветски съюз.

а/Какви са плановете на империалистическите подпалвачи на войната;

б/Нарастване силите на мира и демокрацията;

в/Как трябва да се обясни речта на Труман.Представлява ли тя непосредствена угроза от една нова световна война.Такава опасност за сега няма.Тя е предназначена за окуражаване силите на реакцията и точно затова е необходима нашата бдителност и готовност да отсечем всяка провокация.

Географското разположение на нашата страна и нейното развитие,което води към социализма,я прави обект на особено яростни нападения от страна на международната и вътрешна реакция. Враговете на нашия народ не искат да оставят нашата родина да се развива в мир и творчески труд.

При това,положение охраната на границите е един от най-важните елементи,за създаването на здрав вътрешен ред и държавна сигурност. Задачата на граничните войски е първостепенна задача, задача от общо-национално значение.С оглед на това,в граничните войски се извърши основна реорганизация,реорганиза ия,която прави

77:10

организацията на нашите гранични войски по-стегната, по-стройна и по-боеспособна, която ще има по-голями възможности при тая организация успешно да охранява нашите граници и да води борба срещу всяка вражеска провокация.

Ролята на младия команден кадър в решаването на задачите на граничните войски.

За разлика от войската, младият команден кадър носи много по-голяма отговорност. Той трябва да притежава по-високи качества на съобразителност, на боева маневреност и способност на добър организатор, да бъде способен правилно да се ориентира във всякаква обстановка и при всякакви случаи. Младшият командир не е само командир на своето отделение, а на него се поверява един сектор за охранение на границата, за охраняване живота и имота на граничното население, за охраняване териториалната цялост на нашата страна. Той в своя сектор често трябва да изпълнява самостоятелно важни задачи, за които е необходимо да има сериозна подготовка. Те са на самата граница и организаторите и изпълнителите на охраната. Те са лице срещу лице с врага, който действува подло и срещу когото трябва да се действува умело, тактично и същевременно твърдо и енергично.

Ето защо, ролята на Граничната школа за издигане квалификацията на граничните подофицери и офицери, е от изключително значение. Школата на граничните войски трябва да се издигне на такава висота, че тя да бъде способна да се справи с тая важна и отговорна задача -да подготовлява способни, високо квалифицирани

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

11
12

боева подготвени млади подофицерски и офицерски кадри за нашата гранична войска.

Като поздравлявам нашите първи школници, на които пожелавам успех в тяхната теоритическа и боева подготовка, обявявам Школата на запасните подофицери на граничната войска, за открита.

В съгласие с др. ГЕОРГИ ДИМИТРОВ, наименоваме Граничната школа за запасни подофицери на името на легендарния български национален герой ХАДЖИ ДИМИТЪР. Едновременно с това призовавам нашите доблестни граничари, по прим ра на патрона на школата да бъдат безпределно верни и преданни на своята родина, да служат честно и всеотдайно на своя народ, да пазят зорко границите на нашата Народна република, да бъдат бдителни, да осигурят сигурност и спокоен творчески труд за нашия народ.

Да живеят нашите славни граничари!

Да живее нашият учител ивождь, вдъхновителят на героически подвизи, любимият другар ГЕОРГИ ДИМИТРОВ!

Да живее нашата Народна република! Ура !

ЕК.

Из архивите на ДС

12
43

СЛОВО НА ДРУГАРЯ ЮГОВ
ПРИ ЗАКРИВАНЕ СЪБРАНИЕТО, НА КОЕТО НАШАТА ДЕЛЕГАЦИЯ В УНГАРИЯ, ВЪВ ВРЪЗКА СЪС СТОГОДИШНИНАТА ОТ НАЦИОНАЛНАТА ИМ РЕВОЛЮЦИЯ, ИЗКАЗА СВОИТЕ ВПЕЧАТЛЕНИЯ.

-о-

Драги граждани,

Вие чухте впечатленията, които нашата делегация днес сподели с Вас и чрез Вас с цялия наш народ, впечатления, които бяизразени по различен начин, но във всеки случай искрено, такива, каквито действително ние получихме при престоя си в Унгария.

Нашата дружба с унгарския народ не е платоническа дружба. Може би има в нея поезия и всичко друго, но тя е дружба реална, здрава, солидна, дружба, от която и двата народа могат да имат само полза за настоящето си и за своето бъдеще.

Ето защо, преди да завърша аз отправям към Вас молба, а чрез Вас и към цялия български народ, всеки честен български патриот, според своите сили да работи за укрепването на българо-унгарската дружба, /ръкоплескания/ всеки според своите сили и способности да популяризира постиженията на нашия приятелски унгарски народ. Всеки честен български патриот да изпитва дълбоко удовлетворение от успеха на унгарския народ, да счита, че всеки успех на унгарския народ е и наш успех, успех на българския народ.

Ние се убедихме на собствения си опит, че от тоя непосредствен контакт, който се създаде чрез нашата делегация, ние извлякохме, както каза и др. Шафранко, полза, ние видяхме с собствените си очи онова, което твори днес унгарския народ и в областта на

Из архивите на ЦС

стопанството,и в областта на политиката,и в областта на културата. И,трябва да Ви кажа,Унгария бързо се съвзема,върви напред,развива се.Унгарският народ е малък,но както и българският народ,е жилав, народ,който е решил да гради своята страна така,както диктуват неговите интереси,народ,който е решил здравоV да държи собствените съдбини в своите ръце,народ,който е решил да върви заедно с всички демократични свободолюбиви народи,начело на които стои великия Съветски съюз,/ръкоплескания/

Това е едно ново потвърждение на многократните заявления,които са правени от нашите първи хора,заявления,които е правил и нашият любим министър-председател,др.ГЕОРГИ ДИМИТРОВ,че България,в своя път на развитие,днес не е сама,че тя има свои искрени приятели,приятели в лицето на Югославия,приятели в лицето на Румъния,приятели в ли ето на Унгария,с която е предстоящо ние да сключим съюзен договор,/ръкоплескания/..... приятели в лицето на Чехословакия,на Полша.Нашият народ,както и народите от страните с народна демокрация,имат за приятели цялата демократична общественост в света и затова ние можем да гледаме с увереност и да се отдадем на спокоен творчески труд в изграждането на нашата Народна република и благоденствието на нашия народ./ръкоплескания/.

Да живее българо-унгарската дружба! /ръкоплескания/

ЕИ.

Из архивите на ДС

17
45

Драги граждани и граждани,

Както Ви е известно,Националният съвет на Отечествения фронт и Правителството,във връзка с тържествата по случай 100-годишнината от унгарската национална революция,решиха да изпратят наша делегация на тия тържества.

Трудно би могло на кратко да с предадат нашите впечатления ,макар ние и съвсем кратко да престояхме в демократична Унгария,но едно е безспорно,което може да се предаде с няколко думи.

Унгарският народ,както и българският,смело е тръгнал в върви по демократичен път,изгражда своята демократична република, новия живот,унищожавайки всичко онова,което е спъвало развитието на Унгария. Затова,нашата делегация още от границата намери топъл прием,сърдечен,непринуден,без протокол. Затова от първата унгарска станция,така както е обичай в нашата страна,по унгарски обичай,ние бяхме посрещнати и почерпени с известната унгарска ракия "Борац".

За краткото наше престояване,ние можахме със собствените си очи да видим,че унгарският народ е напрегнал всички свои сили,за да ликвидира с последиците от войната.Тържествата,в същност,бяха не само тържества по случай 100-годишнината,едно голямо събитие за унгарския народ,но те бяха същевременно и една голяма демонстрация на успехите на унгарския народ в изграждането на

Из архивите на ДС

94

своята народна демокрация и в създаване на предпоставките,за да върви напред в своето прогресивно развитие.

Аз трябва с задоволство да споделя с Вас,че силите на унгарската демокрация здраво са стъпили на своите крака,че силите на унгарската демокрация обединяват огромното болшинство от унгарския народ,който,както и българския,е въодушевен от творчески ентусиазъм.Силите на демокрацията в Унгария са твърдо решени да вървят напред и да отстраняват всичко онова,което би се изпречило в прогресивното развитие на тяхната страна.

Ние бяхме радушно посрещнати от първите хора,с които при най-дружеска атмосфера споделихме своите впечатления за Унгария и нашите общи разбирания за връзките,дружбата и сътрудничеството,които се създават между двата наши народа и другите демократични страни.

Аз трябва да Ви кажа,унгарските ръководни хора,техните първи представители,разбират нещата така,както ги разбират и нашите ръководители,но не само ръководителите.

Ние макар и за малко,посетихме един от най-крупните унгарски заводи "Чепер".Работниците ни посрещнаха така,както биха могли да се посрещнат свои братя,свои близки другари,което показва,че между нашите народи се създават съвършено нови отношения, не такива,каквито са съществували в миналото,приятелство на книга, формално,а приятелство дълбоко,приятелство,преди всичко,между самите наши народи,приятелство,което тия народи желаят и работят с всички сили за неговото укрепване.

Ние можем да гледаме на унгарския народ,като на свой искрен приятел,като на свой искрен другар.И не случайно в своите

поздравление,което трябваше да поднесем в унгарския Парламент,по случай тържествата,ние подчертахме,че българският народ с радост следи успехите на унгарския народ,че успехите на унгарския народ ние считаме като свои успехи,защото крепка,здрава Унгария значи крепка и здрава България./ръкоплескания/Никакви сили не ще бъдат в състояние да ни разделят,затова защото,както в България,така и в Унгария господари на своята страна са самите народи,те управляват.Ние бяхме свидетели как унгарският народ на своя тържествен, величествен митинг изрази чувствата си към героите от националната революция , своите чувства , безгранична вяра и преданост към днешните ръководители на нова,демократична Унгария.

Аз няма да се спирам върху другите наши впечатления, тъй като моите другари от делегацията ще споделят с Вас впечатленията си и предполагам ще се спрат на някои по-специални юменти, които представляват интерес за нашия народ.

Едно е неуспоримо,драги другари,унгарският народ има прекрасни чувства към нашия народ. Затова има основания,разбира се Ние никога не сме се карали с него.Ние заедно с унгарския народ сме страдали.И на унгарския народ и на българския народ,както знаете,бяха наложени чужди династии.И унгарският народ и българският народ,против собствената им воля,бяха прикачвани към колесницата на германския империализъм и както е известно,и в първата и в втората световна война,претърпяха тежки поражения.Нито българският народ,нито унгарският народ не ще забравят никога тия дълбоки рани,които им бяха нанесени,не ще забравят страданията. Народи,които заедно са страдали,които са се борили,не само добре ще

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

помнят тия свои страдания и тежкия път,който са изминали,но и не ще позволят никога вече на нови,тъмни реакционни сили да върнат тия народи там,от където те са се измъкнали с много жертви.
/ръкоплескания/

Ние бяхме на една другарска среща на техните бойци против фашизма,или както те го наричат "Съюз на бойците за свобода". Нас ни посрещнаха като свои другари.Оказа се,че както представители от нашата делегация,така и техни представители заедно са се борили на Источния фронт ,Испания и на други места,против общия враг на човечеството -фашизма. Значи,връзките между нашия народ и унгарския народ са близки,неразривни,запечатани с общо пролятата кръв на нашите и техни борци против фашизма.

Ние в Унгария,с унгарските представители се разбирахме, макар че унгарският език за нас се оказа труден.Но и в Унгария, както в България мнозина знаят руски език,който стана международен език. Понятно защо. Както на българския,така и на унгарския народ помогна за освобождение от немското робство и от унгарските чокои великият Съветски съюз и неговата непобедима армия.Ние бяхме свидетели на една величествена манифестация,на дълбок израз на симпатии и любов към Съветския съюз от страна на унгарския народ,когато се появяваше съветската делегация,начело с прославения маршал Ворошилов.
/ръкоплескания/

С една дума,ние,цялата делегация,се връщаме от Унгария напълно задоволени.Задоволени от това,което видяхме,задоволени от

Из архивите на ДС

18

топлотата,която проявиха,както унгарският народ,така и неговите ръководители,към нашата делегация,която топлота и приятелски чувства ние приехме,като топлота и приятелски чувства към нашия български народ.

Ние бяхме изпратени до границата и до напускането на унгарската територия,между нас се създаде такава дружба,такава обстановка,в която не можеше да не се запеят български и унгарски песни,да не се потанцуват български танци и унгарския чардаш.

Ние донесохме на българския народ тая топлота и аз съм длъжен,от името на нашата делегация да предам сърдечните приветствия,големите симпатии и вярната дружба на унгарския народ към българския народ,/ръкоплескания/.Дълбоката увереност,че българския и унгарски народи ще вървят заедно напред,ще си помагат взаимно в изграждането на своите народни демокрации,нещо повече,в изграждането и в Унгария и в България на един по-висш и по-справедлив обществен строй -социалистически строй./ръкоплескания/

С тия няколко думи аз откривам днешното наше събрание и предоставям думата на др. генерал-лейтенант Козовски.

ЕК.

Из архивите на ЦС

19

НАШАТА ПОЛИТИКА КЪМ СЕЛЯНИТЕ

Великото и непоколебимо учение на Ленин и Сталин ни учи, че въпросът за селяните е от жизнено и първостепенно значение за работническата класа. В лицето на селяните работническата класа намира свой последователен и естествен съюзник, както в ежедневните икономически и политически борби против експлоататорските и капиталистически елементи, така и в борбата за събаряне на буржуазно капиталистическата власт и създаване на своя власт, властта на трудящите се. Следователно въпроса за селяните е въпрос за съюзника на пролетарията в борбата му за власт.

"Нима не е ясно – казва др. Сталин – че ако пред Ленинизма не стоеше практическия въпрос за завладяването на властта от пролетарията то не щеше да съществува и въпроса за съюза със селяните?"

~~Обаче~~ Съюза на работническата класа със селяните не се изчерпва само в борбата му за власт. Той се съхранява и продължава да съществува и след вземането на властта, дори нещо повече, той става жизненонеобходим в борбата на работническата класа против все по засилващата се съпротива на съборените от власт класи, до тяхното окончателно унищожение.

Без здравия съюз между работниците и селяните трудностите около възстановителния период биха били непреодолими, а построяването на безкласовото социалистическо общество почти невъзможно.

Следователно Ленин и Сталин ни учат, че съюза на работническата класа със селяните е еднакво необходим и продължава както в борбата за вземането на властта, така също след това, в периода на социалистическото строителство.

Изхождайки от характера на нашата страна въпросът за съюза на

работническата класа със селяните придобива особенно голямо значение. Неразбирането му или погрешнощо схващане на този въпрос може да има пакостни последици за живота и развитието на нашата партия и българския народ.

В такъв ред на мисли трябва да кажем обаче, че нашата партия не винаги е имало правилно болшевишко отношение към селяните. В продължение на дълги години въпросът за селяните, като съюзник на пролетарията на работническата класа, въобще не е съществувал за нея. Основната причина за такова неправилно, не болшевишко отношение към селяните е недоотценяването на революционните способности в селяните, в липсата на вяра в това, че трудящите се селски маси са способни за революционни борби срещу буржуазната власт. В резултат натова нашата партия неизбежно трябваше да претърпи редица поражения и разочарования, като Владайските събития, 9-ти юний и др..

Септемврийското възстание от 1923 година представлява първият опит за практическото осъществяване на съюза между работници и селяни. ~~Макар и неполучливо,~~ Макар и да завърши с поражение ~~на народните маси~~, ~~септемврийското възстание~~ то бе акт на болшевишка зрелост за нашата партия, за нейното сериозно и правилно отношение към селския въпрос. ~~Тук~~ за пръв път бе поставен по новому въпросът за отношението към селяните. като въпрос за съюзника на работническата класа в борбата против буржуазията, против настъпващата реакция и фашизма, в борбата за завоюване на държавната власт.

Взаимно пролятата кръв на работниците и селяните през кървавите септемврийски дни, послужи като здрава спойка за изграждането й здравината на тяхния съюз. Този съюз, въпреки допуснатите отклонения и

Из архивите на ДС
99

Из архивите на ДС

100

грешки нананата партия през сектанския период,не позволи на буржуазията да използува трудящите се селски маса като свой резерв в борбата против работническата класа и нашата партия.Именно за това трудящите се селски маси,които бяха обект на безмилостен грабеж и изглеждяване от страна на монархо-фашистката клика у нас,все присърдце идеята за изграждане на О.Ф.и активно се включиха в ~~разрастналото се~~ партизанско движение.~~По такъв начин победата на 9 септември до де в~~ резултат на здравия съюз между работници и селяни.Следователно победата на 9 септември потвърди правилността на политиката на нашата партия спрямо трудящите се селяни,като съюзници на работническата класа в борбата за власт.9-то септемврийското народно въстание обаче, наред с непосредствените демократически задачи,които си поставят т.е. като събаряне от власт монархо фашистката клика,изгонване немските пълчища от нашата страна,отстояване националната ни независимост и пр. не можеше да не доведе до растърсване основите на капиталистическата система,до посягане върху господството на капитализма т.е.слагане началото на бързото развитие на страната по пътя на социализма.

Необходимостта от крепък съюз между работническата класа и трудящите се селяни бе необходим еднакво както преди 9 септември, той се явяваше,една от важните предпоставки за сломяване съпротивата на съборените от власт ~~клики~~ и осигуряване развитие на социализма у нас.

Периода след 9 септември се характеризира с провеждането на редица мероприятия,които доведоха до големи изменения,както в икономиката,така и в класовата структура на нашата страна.Такива меро-

Из архивите на ДС

приятия като ~~провеждане~~ аграрната реформа, прогресивно по доходния данък, ограниченията на кръчмите, регламентиране на търговията, поставяне началото по изграждане на ТКЗС, МТС и пр.. ~~мероприятия които~~ не можеха да не засегнат чувствително интересите на кулашко-капиталистическите елементи и да доведат до по рязка класова деференциация в селото. ~~От друга страна~~ Тези мероприятия бяха насочени преди всичко към подпомагане на бедните и средни селяни на които се раздадоха по голямата част от фондовите земи, земите придобити чрез аграрната реформа, привилегиите които получаваха влизайки в ТКЗС и пр..

Следователно мероприятията проведени от ~~правителството на~~ ОФ власт неизбежно доведоха до изостряне на класовата борба както в града, така и в селото. И ако кулашко-капиталистическите елементи в селото се оформиха като кръвни врагове на О.Ф. власт, то в същото време работническата класа начело с своя комунистически авангард БРП/к/, успя да откъсне трудящите се маси от влиянието на буржоазията и кулашко-капиталистическите елементи в селото, да задълбави съюза на пролетарията с трудящите се селяни и да ги въвлече в осъществяването на широко стопанство, политическо и културно строителство у нас.

Опирайки се на този съюз, партията можеше с по голяма увереност да проведе такива мероприятия, като национализацията на индустрията, на банковото дело, одържавяване на външната и едра вътрешна търговия, отчуждаване на едрия земеделски машинен инвентар и пр. мероприятия които доведоха до още по решително настъпление срещу икономическата база на капиталистическите елементи ~~в България.~~

Не можеше да се предполага обаче, че съборената от власт капиталистическа реакция и засегнатите от провежданите от ОФ мероприя

Из архивите на ДС

102

тия,не ще се съпротивляват и не ще се опитват с позволени и непозволени средства да възвърнат своя "изгубен рай".

Съвсем естествено бе,особено като се има предвид,че България е предимно селска страна,реакцията и недоволните ще потърсят закрилата на такава партия,каквато бе БЗНС и на такива реакционни самозвани земеделски "водачи",каквито бяха Гемето и Н.Петков. Следователно целото съдържание на борбата против Гемето и Н.Петков непосредствено още след 9 септември 44 година бе за нашата партия борба за съюза на работническата класа с трудящите се селяни, достатъчно е да разгледаме само няколко отделни моменти от борбата на опозицията против ОФ и нашата партия,за да се убедим в това.

I. Така например те издигаха лозунга за "Самостоятелна селска власт",което не означава нищо друго освен насочване острието си против ръководната роля на партията и разсъдяване съюза на работническата класа със селяните. защото както марксизма,така и горчивия опит от 1.23 година ни учат,че самостоятелна селска власт не може да има.Всеки опит в това отношение води до подчинение на селяните подъ ръководството на буржуазията и е насочена против интересите на работническата класа.

2.Добре разбирайки огромното значение което има ТКЗС за селото,те насочиха стрелите си именно против него,плашейки селяните,че ще им бъде отнета земята и пр.

С тези и редица други свои лозунги и искания те преследваха разкъсването съюза между работниците и трудящите се селяни, защото само по такъв начин би могла да бъде бита нашата партия и да извърши реставрация на буржоазно капиталистическата власт

Нашата партия обаче, въоръжена с могъщото оръжие маркисзмо-ленинизма, водейки правилната политика за укрепване на съюза между работническата класа и селяните, противонародната опозиция в лицето на Гешето и Никола Петков ще бъде.

Неправилно ще бъде разбира се, ако някой мисли, че след разгромяването на опозицията класовата борба ще спре. Напротив с развитието на производителните сили в нашата стран, както в града и особенно селото, класовата борба ще се изостря. В тоя етап работническата класа като елемент, като основна ръководна сила в построяването основите на социализма, опирайки се на селската беднота и имайки за съюзник средния селянин, ще водят решителна борба за сломяване на кулашко-капиталистическите елементи в селото.

103

Из архивите на ДС

От това се определя и нашата политика в сегашния момент спрямо селяните. В какво конкретно се изразява тая политика?

Първо, в стимулиране развитието на селско-стопанското производство, като се оставя на селските производители свободно да разполагат със своите излишеци, след като са изпълнили задълженията си към държавата; в насърдчаване и подкрепа, преди всичко, на трудовите земеделски стопанства, провеждайки твърда и последователна политика на ограничаване кулашко-експлоататорските елементи в село.

Второ, в насърдчаване и подпомагане на ТКЗС като нова обществено-стопанска форма, която съдействува за социалистическото преобразование на селото.

Трето, в изграждане на машино-тракторни станции, с модерна селско-стопанска техника, за обслужване на селското стопанство и като важна техническа база за социалистическото развитие на селското стопанство.

Четвърто, в изграждане и укрепване на държавни земеделски стопанства, като образци на едри машинизирани стопанства, които да служат за пример и да стимулират изграждането на колективните, уедрени трудово-производителни кооперации.

Пето, развиване на индустрията за производство на селско-стопански машини, химически торове и преработка на селско-стопанските произведения.

Това са основните направления на нашата политика към селяните, която сочи пътя за изграждането на социализма в село, политика, която се опира на здравия съюз на работническата класа с бедните и средни селяни.

Тази политика е крайъгълният камък на партията за работата

на зърнените храни, царевицата, фуражите и други земеделски произведения, внесе известно успокоение в селото и послужи като стимул за получаване по-голям добив, по-голямо производство, т.е. включване и на земеделските стопани във от ТКЗС в изпълнение на производствените планове.

Следователно, политиката на стимулиране на селско-стопанското производство е политика правилна, защото тя има за задача, преди всичко, укрепване на съюза на работническата класа с бедните и средни селяни. Политиката на стимулиране земеделското производство улеснява преминаването на средните селяни на страната на ОЗ, укрепва връзките й с работническата класа и нашата партия, най-после това приближава средните селяни към новия път на развитие в нашето земеделие - кооперативното обработване на земята.

Някои другари не разбират правилността и необходимостта от тази политика към селяните, те се страхуват от това, че сме предоставили на селските стопани да разполагат свободно със своите излишеци и да ги продават на свободни цени. За аргумент им служи това, че от тази политика се възползували по-заможните и кулашки слоеве в селото, обикновено тия другари ни препоръчват да възприемем политиката на пълно ограничение селските производители и провеждането на такава ценова политика, която да не остави нито един селско-стопански артикул, който да не е поставен под специалния режим.

В какво се състои грешката на тези другари и недооценяването необходимостта от тази политика на партията към селяните? :

1. Тия другари забравят, че у нас, за сега, все още частните селски стопанства са основният източник на материали за индустрията и за населението, че ние сме заинтересовани не от намаляване на производството, а от увеличаване на селско-стопанските произведения.

105

Из архивите на ДС

Тия другари не виждат,че мерките и политиката,която те препоръчват,би довела до намаляване личния интерес в селския стопанин за увеличаване на производството,би довела до сериозно затормозяване ~~възстановяването и~~ развитието на селско-стопанското производство,а от тук до затормозяване развитието на нашата индустрия.

2. ~~Същите~~ Тия другари не виждат,че тази политика на партията има за задача,преди всичко укрепването на съюза между работническата класа и трудещите се селяни.Възприемането на политиката,която препоръчват тия другари,би нанесло тежък удар върху този съюз.

За правилността на тази политика на партията към селото, показва и все по-нарастващия брой на ТКЗС. За 1948 година бе запланувано броя на ТКЗС да достигне 800,а до сега да изградени над 1000 с повече от 70.000 кооператори и над 3.000.000 декара земя.Тяхният бързо увеличаващ се ръст се дължи на очевидния успех и преимуществата на уедрените кооперативни стопанства,благодарение на по-добрата обработка на земята,от въвеждането на агротехниката,снабдяването им с сортови семена и пр..

Ленин и Сталин учат,че за безвъзвратното спечелване на средните селяни за делото на работническата класа,за социализма,е необходимо,преди всичко,да се извърши социалистическа реконструкция на селското стопанство,да се освободят те от дребното,разпокъсано,слабо производително селско стопанство,да бъде превърнато в едро,машинизирано,селско стопанство,способно за натрупване,за разширено възпроизводство и по такъв начин да бъде преобразувана селско-стопанската база на народното стопанство. "Затова"-казва др.Сталин - има два пътя.Има път капиталистически,който се състои в това,да се направи земеделието едро чрез насаждане на капитализма в него,път,който води към обединя-

Из архивите на ДС

4

селското стопанство.Този път - казва Сталин - ние отхвърляме като път, който е несъвместим със социалистическото стопанство.Съществува друг път,път социалистически,който се състои в насаждането на колхози и совхози в селското стопанство,път,който води към обединението на дребните селски стопанства в едри колективни стопанства,въоръжени с техника и наука,и към изтласкването на капиталистическите елементи от земеделието".

Възможно ли е у нас развитието на селското стопанство по социалистически път и коя е формата,която при нашите условия би улеснила социалистическата реконструкция на нашето селско стопанство.Да,това е напълно възможно.И в условията на народната демокрация,в която основна ръководна сила се явява работническата класа в съюз с трудещите се селяни,е напълно възможно развитието на селското стопанство по социалистически път.

Безспорно ТЗКС у нас в сравнение със съветския селско-стопански артел е по-висша обществено-стопанска форма. Тя,обаче,на дадения етап на развитието на нашата страна съдействува за преобразуването на нашето селско стопанство от дребно,разпокъсано и слабо производително,в едро,колективно,машинизирано стопанство.При това,въпреки,че ТЗКС се градят на основата на частната собственост на земята,но като форма на съвместно обработване на земята и при кооперирането на основната част от средствата за производство,те,в тоя си вид,тласкат развитието на селското стопанство не по капиталистически път,т.е. по пътя на създаване едри капиталистически земеделски стопанства,а по социалистически път,т.е. по пътя на кооперативното/колективно/ обработване на земята и по такъв начин поставят нашето селско стопанство на социалистически релси.

Из архивите на ДС

108

Кооперирането на стотиците хиляди селски стопанства в ТКЗС, разбира се, независимо от зарегистрираните успехи, е една от най-трудните задачи за партията. За да се разбие консерватизма в психологията на селските стопани и страхът им да не изгубят земята си, е необходима продължителна, системна и упорита работа.

Намериха се другари, които не искаха да вземат предвид горните съображения, те искаха да прескочат цял един етап и да започнат повсеместното изграждане на ТКЗС, без да се съобразяват има ли на лице условия за това. На други места бяха направени опити да се наруши принципа на доброволността.

"Колхозите - казва др. Сталин - не бива да се насаждат насила. Това би било и глупаво и реакционно. Колхозното движение трябва да се опира върху активната подкрепа на основните селски маси". "Само в този случай - казва др. Ленин - ако успее на практика да покаже на селяните предимствата на общественото, колективното, кооперативното, артелното обработване на земята, само ако успее да помогне на селянина чрез кооперативното артелно стопанство, само тогава работническата класа, която държи в ръцете си държавната власт, действително ще покаже на селянина своята правота, действително ще привлече на своя страна трайно и както трябва многомилионната селска маса".

До какво можеше да доведе едно такова преждевременно изкуствено форсиране на кооперирането на селските стопани у нас?

Първо - това би довело до принудителност, до упражняване на насилие спрямо основната част от селяните, които не бяха подготвени да влязат в ТКЗС; това би довело до разрушаване съюза на работническата класа със селяните, когато те още не бяха убедени в преимуществата на колективните трудово-земеделски стопанства.

12

Второ - преждевременното изкуствено и повсеместно кооперира-ране, без наличието на необходимата техника, която да подпомогне ТКЗС, би силно компроментирала идеята да уедряването, колективизирането на нашето селско стопанство и би разучаровало селските стопани.

Трето - преждевременното създаване на повсеместни кооперации би довело до изостряне на класовата борба в селото, преди още да е укрепнала народната власт, властта на Отечествения фронт, преди още да са укрепени позициите на работническата класа, на трудещите се градски и селски маси.

Четвърто - това би наляло вода във воденицата на ударения и недоубит класов враг, до засилване ва веногите позиции, до възстановяване на господството на буржоазно-капиталистическата класа,

Др. Сталин каза: "Изкуството да се ръководи е сериозна работа. Не бива да изостазаш от движението, защото да изостанеш - значи да се отъсне ш от масите. Но и не бива да избързваш напред, защото да избързаш напред- значи да изгубиш връзката с масите".

Затова стана нужда нашата партия да удари срещу подобни увлечения, да задържа тия другари, които си представляваха, че морето е до колене.

109

56

ДО КОМАНДИРА НА ГРАНИЧНИТЕ ВОЙСКИ
ДО ДИРЕКТОРА НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ.
Т У К

И Н С Т Р У К Ц И Я

Във връзка с реорганизирането на Контролно-пропускателните пунктове и преминаването им под командването на Граничните войски,

Н А Р Е Ж Д А М:

1. Назначението на Контролно-пропускателните пунктове е:

а/ да контролират преминаването през границите на страната на български и чужди граждани и недопускат преминаването на тези, на които това не е позволено по реда на Закона за паспортите и милиционерската контрола над чужденците и наредбите издадени въз основа на него;

б/ да издават визи на български и чужди граждани, в случаите определени от Министерството на вътрешните работи.

За тая цел, Контролно-пропускателните пунктове проверяват паспортните документи на всички български и чужди граждани, минаващи през границата на страната.

2. Контролно-пропускателните пунктове позволяват да минат през границата на страната за чужбина български граждани, които имат редовно издадени от Дирекцията на народната милиция паспорти, визирани от надлежните органи /легации или консулства/ на чужда държава и имат издадена милиционерска виза от Дирекцията на народната милиция, околийските милиционерски управления или милиционерските комендантства.

Българските граждани с дипломатически паспорти трябва да имат визи от органите /легации или консулства/ на чужда държава и една служебна бележка, че имат разрешение от пом.министра - Р.Христозов да напуснат страната, издадена от отдел "Паспортен и специални служби" при Дирекцията на народната милиция. На тия паспорти не се издават милиционерски визи.

57

Българските граждани при напускане на страната освен горните документи трябва да имат и по един гранично контролен лист за излизане от страната.

3. Българските граждани с редовни паспорти се пускат да влезат в страната. За тези паспорти не се изисква виза.

Българските граждани с паспорти, издадени преди 9.IX.44 г. или с пътни листове/пасавани/ се пускат да влезат в страната, като тия им паспорти или пътни листове/пасавани/ се извземат, а на лицата се връчва покана, да се явят в Дирекцията на народната милиция - отдел "Паспортен и специални служби" , да си получат извзетите им документи.

Българските граждани, които влизат в страната, независимо от изискванията за редовността на документите им, трябва да представят по един гранично контролен лист.

4. Чужди граждани се допускат да влезат в страната, когато имат редовни паспорти или пътни листове/пасавани/, издадени от органите на техната държава и визирани от българските паспортни власти /Дирекцията на народната милиция, легациите и консулствата в чужбина и Министерство на външните работи - за дипломатическите паспорти/. Тия визи могат да бъдат за влизане в страната или за преминаване през страната. Последните важат ако чужденецът има виза и за следната страна по маршрута си.

Чужди граждани, независимо от изискванията за редовността на документите, трябва да представят и по един гранично контролен лист.

5. Чужди граждани могат да напускат страната, когато имат редовно издадени паспорти от органите на техната държава и виза за влизане в страната, в срока на тая виза. Чужденци, които са пребивавали в страната и срока на поменатата виза е изтекъл, т.е. са стояли в страната с "Разрешително за пребиваване в страната", трябва да имат и изходна милиционерска виза. Независимо от тези документи те трябва да притежават към паспорта си два гранични контролни листове за излизане

Из архивите на ДС
111

Из архивите на ДС

112

Чужденци, които минават през страната с пътни листове, пасавани, също представят два гранични контролни листове за влизане.

6. Във всеки Контролно-пропускателен пункт се води дневник за влезлите и излезли от страната пътници.

7. Граничните пропускателни пунктове всеки ден изпращат в Дирекцията на народната милиция - отдел "Паспортен и специални служби гранично контролните мистове и извзетите паспорти, пътни листове/пасавани/. Тези-от Драгоман и Свиленград изпращат тия книжа с влака, който пристига след обед по специален куриер. Контролно пропускателните пунктове свързани чрез директен влак със София-по началника на влака, който предава пакета в Милиционерското комендантство на гара София. Останалите-изпращат гранично контролните листове и книжа по куриерите на Министерството на вътрешните работи.

8. Контролно пропускателните пунктове ежедневно изпращат на Щаба на граничните войски и Дирекция на народната милиция извлеченията от дневника по реда на п.7.

9. Контролно-пропускателните пунктове правят месечни доклади до Щаба на граничвите войски с копие до Дирекцията на народната милиция-отдел "Паспортен и специални служби". В тоя доклад те указват как е протекла службата през месеца, какви пропуски са извършени в службата, какви нарушения са констатирани от тях, какви хитрости се вършат за заобикаляне паспортните разпоредби и какви мерки препоръчват за подобрение службата им, с оглед на ефикасно изпълнение на възложените им задачи.

10. При извънредни и много спешни случаи, по искане на Дирекцията на народната милиция - отдел "Паспортен и специални слуби", Щабът на граничните войски може да нарежда направо на Контролно пропускателните пунктове по телефона, телеграфа или по друг начин да бъдат пропускани да влезат или излезат в страната пътници без спазване на някои от паспортните формалности или да не бъдат пуснати някои, макар че имат редовни документи.

59

От своя страна, при подобни случаи, началниците на Контролно пропускателните пунктове се свързват направо с Щаба на граничните войски за надлежни разрешения.

Всички предадени по телефона или по друг начин не писмени нареждания, трябва незабавно да се потвърдят писменно от органа, който е дал съответното разпореждане.

София , 1948 година.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

Из архивите на ДС

Министерство на вътрешните работи

ЗАПОВЕД

№ 229-П

По списък утвърден от н-ка на войските на 10.VII.1955 г. 59 заповедта се счита изгубила значение и копията подлежат на връщане.

За обезпечаване по широкото използуване на служебни кучета в борбата с престъпността и защита на нашите държавни граници и с оглед отглеждането и дресирането на същите както и подготовката на квалифицирани водачи да се централизира в единен за целото Министерство пункт.

З А П О В Е Д В А М:

1. Да се създаде в района на гр.София централен развъдно дресировачен пункт /Ц.Р.Д.П./ със задачи:

а/ Да развъжда,отглежда и дресира на две смени до 50 служебни кучета годишно и да подготвя толкова квалифицирани водачи за тях;

б/ Да държи на разположение и снабдява съответните отдели на Д.С. и Н.М.с достатъчно служебни кучета и водачи;

в/ Да работи над подобряване расата на съществуващите животни при близкото сътрудничество с представители на Държавния университет;

г/ Да заведе картотека на намиращите се в населението племенни кучета с оглед същите при нужда да бъдат мобилизирани.

2. Ц.Р.Д.П.да се организира на базата на съществуващата при Криминалния отдел на Н.М. "Служба криминални кучета".

3. Ръководството на пункта да се поеме от Гранични войски за което представител на Криминалния отдел да сдаде,а представител на Граничните войски да приеме,не по-късно от 1 май т.г.поменатата в т. 2 служба,като за това бъдат съставени съответните протоколи.

4. От деня на приемането Ц.Р.Д.П.става поделение на Граничните войски със всички произтичащи от това последствия в областта на командването,снабдяването и организацията.

Из архивите на ДС

7000

5. За организацията,командването и начина за обучението в Ц.Р.Д.П.да се изработи специален правилник,който да ми се представи за одобрение до 15 май т.г.

6. Независимо от хода на окомплектоването на Д.С.и Н.М. с квалифицирани водачи и обучени кучета,да се създаде при пункта оперативна група,състояща се от 5 добре обучени служебни кучета,водена от квалифицирани водачи - кандидат подофицери,която да бъде винаги на разположение за общо ползуване.

7. Подготовката на първата група водачи-граничари да започне не по-късно от 10 май т.г.с оглед същата да бъде изпратена по южната и югоизточна граница не по-късно от края на месец август т.г.

8. Да се проучи възможността за построяването в района на София нова сграда за Ц.Р.Д.П.разчетена за жилищно помещение за 40 човека със съответните спомагателни и учебни стаи и 50 клетки за животните.Резултатите от проучванията,заедно с проекта на пункта да ми се докладва до 1 юни 1948 година.

17 април 1948 година.

С о ф и я.

ЙР/

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

/ А.Й г о в /.

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Поверителна!

ЗАПОВЕД

№ 2725

По списк утвърден на 16.IV.1955 от др. Зам. м-р Кумбилев заповедта се счита загубила значение и копията подлежат на връщане

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

На основание на Закона за правата, които Министърът на вътрешните работи може да възлага на длъжностни лица от същото министерство възлагам следните права и задължения:

I. НА ПОМ.МИНИСТРА РУСИ ХРИСТОЗОВ:

1.Да отговаря за общото ръководство на министерството и ръководи Дирекцията на държавна сигурност;

2.Да назначава, повишава, уволнява и премества всички служители от Дирекция на държавна сигурност, с месечна заплата до 12,500 лева и дава разрешение за назначаване на служители без необходимите цензове, съгласно ал.III на чл.12 от Закона за народната милиция, на служби с заплата до 12,500 лева в Дирекцията на държавна сигурност;

3.Да разрешава законните отпуски на служителите от Дирекцията на държавна сигурност, до началник отделение включително;

4.Да налага дисциплинарни наказания на служителите, които назначава, съгласно точка втора, а на останалите служители от Държавна сигурност може да налага всички наказания, с изключение глоба и уволнение.

5.Да командирова и одобрява командировките на всички служители от Държавна сигурност, които назначава, до 30 дни, а на всички останали без началник отдел -само до 20 дни;

6.Да издава заповеди за помощи и награди на всички служители от Дирекцията на държавна сигурност, в размер до 10,000 лева;

7.Да утвърждава уставите на организациите и дружествата, съгласно чл.46 от Закона за народната милиция.

II.НА ПОМ.МИНИСТРА ЙОНКО ПАНОВ:

1.Да ръководи Управлението на граничните войски и отговаря за състоянието и дейността на Дирекция на народната милиция;

2.Да назначава, повишава, уволнява и премества подофицерите и административния и технически персонал от Граничните войски, с месечна заплата до 12,500 лева.

3.Да премества офицерите на Граничните войски до командири на рота;

83/3

4.Да дава разрешение съгласно ал.III на чл.12 от Закона за народната милиция,за назначаване на служители в Дирекцията на народната милиция,които нямат необходимия образователен или служебен ценз,на служби,за които се предвиждат месечни заплати до 12,500 лева;

5.Да разрешава законните отпуски на всички административни и технически служители от Граничните войски и Народната милиция,до началник отделение включително,а на офицерите -до чин полковник включително;

6.Да налага дисциплинарни наказания на служителите от Дирекцията на народната милиция,като на служителите от началник отделение нагоре и чин милиционерски полковник -само наказание мъмрене;

7.Да издава заповеди за помощи и награди на всички служители от Граничните войски и Дирекция на народната милиция,в размер до 10,000 лева;

8.Да командирова и одобрява командировките до 30 дни на всички служители от граничните войски; командироването на заместник-командира,началник политическия отдел и началник щаба на Граничните войски извършва,при съгласуване с министра;

Командирова и одобрява командировките до 20 дни на началниците на отдели и приравнените към тях от Дирекцията на народната милиция,при съгласуване с министра;

9.Да упражнява правата дадени му с Наредба-закон за военните лица по дисциплинарния правилник на българската войска,относно военните чинове в Граничните войски;

10.Да разрешава встъпване в брак на офицери по-млади от 27 години и нямащи чин поручик;

11.Да одобрява протоколите за наемане помещения за нуждите на Граничните войски.

III.НА ПОМ.МИНИСТРА ЛЮБОМИР АНГЕЛОВ:

1.Да ръководи Отдела противопожарна защита, Отдела затвори и трудово-възпитателни общежития,Отдела интендантство,Плановото отделение, Отделението за трудова мобилизация,да отговаря за работата на института "Народен страж" и за дейността на предприятията и стопанствата числящи се към тях;

2.Да назначава,повишава,уволнява,премества всички служители от отделите и отделенията посочени в точка първа,с месечна заплата до 12,500 лева; да дава разрешение за назначаване служители без необходимия ценз,съгласно ал.III на чл.12,във връзка с чл.66 от Закона за народната милиция,на служители с заплата до 12,500 лева,в службите по точка първа.

Из архивите на ДС

3.Да разрешава законните отпуски на служителите от изброените служби,до началник отделение включително;

4.Да налага дисциплинарни наказания на лицата,които се назначават от него,а на останалите служители в тези служби,да налага наказание до мъмрене;

5.Да издава заповеди за помощи и награди на всички служители от службите,които ръководи,в размер до 10,000 лева;

6.Да командирова и одобрява командировките на длъжностните лица от службите,които ръководи и които назначава,а за всички останали длъжностни лица от тези служби -без началници на отдели -само до 20 дни

7.Да одобрява поемните условия,търгни,спазарителни,приемателни и други протоколи и договори за предприятията за изброените по-горе поделения и да назначава комисиите свързани с тях;

8.Да одобрява протоколите за бракуваните имущества на изброените в точка първа служби;

9.Да председателствува Висшия противопожарен съвет;

10.Да назначава медицинска комисия,предвидена в чл.5 в Закона за трудова мобилизация за освобождаване мобилизираните лица; да нарежда с заповед трудово мобилизиране,съгласно чл.7 от този закон;

11.Да одобрява докладите за създаване на стопанства,работилници и предприятия към затворите,възпиталищата и поправителните домове, както и за промените,които трябва да станат в техните организации и дейност;

12.Да разрешава отпускането на материали от складовете на министерството за други държавни и обществени учреждения,съгласно забележка първа към бюджета на министерството;

13.Да разпорежда с бюджета на фонда "Затворно дело",в кръга на разрешените кредити.

IV.НА ДИРЕКТОРА НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ БЛАГОЙ ПЕНЕВ:

1.Непосредствено да ръководи Дирекцията на народната милиция и всички нейни поделения;

2.Да назначава,повишава,премества,уволнява служителите от тайния и явен щат при Дирекцията на народната милиция,с месечна заплата в размер до 10,500 лева;

3.Да разрешава законните отпуски на всички служители от Милицията,до началник служба и чин милиционерски майор включително;

4.Да командирова и одобрява командировките до 20 дни на секторните началници,комендантите,командирите на конните ескадрони и моторизираните роти и всички служители от отделенията и отделите на Дирекцията на народната милиция,с изключение на главните инспектори и началниците на отделите;

Из архивите на ДС

25 25

5.Да налага дисциплинарни наказания на всички служители от Дирекцията на народната милиция,а на служителите от началник служба и чин милиционерски майор нагоре,може да налага наказание-мъмрене и глоба

6.Да одобрява протоколите за наемане помещения,за бракуване имуществата и за продаденото имущество на Дирекцията на народната милиция;

7.Да заверява разходо-оправдателните документи на Дирекцията на народната милиция до 300,000 лева;

8.Да подписва заповеди за въдворяване на ново местожителство или изпращане в трудово-възпитателно общежитие на лицата по чл.53 от Закона за народната милиция.

V. НА ОТГОВОРНИЯ СЕКРЕТАР БОРИС МАНОЛОВ:

1.Да ръководи канцеларията на Централното управление на Министерството и да поддържа връзки с другите ведомства;да ръководи гражданското отделение,домакинската служба,куриерската служба,бюро жалби и отговаря за работата на б.к.отдел;

2.Да назначава,повишава,наказва и уволнява служителите с месечна заплата до 10,500 лева в службите определени в точка първа;

3.Да дава законните отпуски на служителите в горепосочените служби,до началник служба включително;

4.Да назначава комисия за купуване на литература и всички комисии от административен характер и одобрява техните протоколи;

5.Да подписва окръжните от финансов характер до поделенията на министерството;

6.Да подписва писмата до Министерството на финансите,във връзка с приложение бюджета,освен писма,с които се иска издаването на постановления от Министерския съвет и за прехвърляне или усилване на кредити;

7.Да подписва проекти за тримесечните бюджетни планове и месечните касови планове на Министерството на вътрешните работи до Министерството на финансите;

8.Да свиква и председателствува комисията по определяне лицата,които могат да получат добавки към заплатата по схемата на стр.28 от Закона за щатната таблица,с високо квалифициран или вреден за здравето труд;

9.Да разрешава ежегодното продължаване на договорите за наемане на помещения и одобрява сключените нови договори за наемане на помещения за службите на Министерството на вътрешните работи,с изключение на Граничните войски.

гр.София, 24 IV 1948 година

М И Н И С Т Ъ Р:

Из архивите на ДС

ДО ДРУГАРЯ МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ 11

Изх. №: 311-Б
1 Май 1948 г.

Д О К Л А Д

От АНТОН ЮГОВ - Министър на Вътрешните Работи.

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Както е известно нашата милиция, граничарите и оперативните работници от МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ работят при извънредно сложна обстановка. При това поставени са и при тежки условия, както в материално-битово отношение, така и в носенето на службата. Работата е тежка, съпроводена с много неприятности и отговорности, а заплатите са низки. Поради тия трудности, текучеството особено сред униформените милиционери, взема доста широки размери. Това текучество ще се увеличава ако не се вземат сериозни мерки. Броят на вакантните места също се увеличава. Докато към 31.XII.1947 год., броят на вакантните места е 1127, през първото тримесечие на настоящата година е 1539, независимо от това, че общия щат на униформената милиция бе намален с 458 души. Големия процент вакантни места, обременява службата на останалите милиционери, а това от своя страна още повече съдействува за увеличаване броя на желающите да напуснат милиционерската служба.

Тежко е положението също така с изхранването, облеклото, обуването и създаване на елементарни условия за правилното носене на службата от милиционерите, граничарите и оперативните работници.

Недостатъчния порцион от 70 лева е причина, щото често пъти милиционерите и другите оперативни служители да остават без закуска или систематически да не си дояждат понеже в казана се слагат продукти в рамера на порционите пари. Повишаването на цените на някои от основните продукти

12

също даде отражение в качеството и количеството на храната.

Кредита за обличане и обуване на милицията, оперативните работници и граничарите бе силно изрязан. През настоящата година се налага да се сменят шинелите на милиционерите на които тригодищния срок на износването отдавна изтече. Материалите по обличането и обуването се оказаха слаби, поради това, че нямаме подбор на сурови материали. Повишаването на цените особено на вълнените платове ни поставя в положението да не можем да получим заплануваното, въпреки, че е крайно необходимо и ако не бъде получено, рискуваме да оставим много от милиционерите без облекло.

Новата реорганизация, която се извърши в връзска с особеното положение на границите, изисква специално екипиране на приносимите роти на милицията по секторите за които кредити по текущия бюджет не са предвидени. За частичното обличане и екипиране на групите за съдействие налага се да се направят също някои извънредни разходи. При това допълнителни разходи се налагат и в връзска с самостоятелното обучаване на младите войници, за които е необходимо облекло с каквото сега не разполагат граничните войски.

След влизане в сила на новия закон за НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ, налага се да се направят извънредни разходи и в връзска с набавянето на необходимите материали за стъкмяването на особената милиция. Тия суми ще бъдат возстановявани от кредите на другите ведомства.

Да не говорим за лошите жилищни условия-спалните и други помещения, които са крайно нехигиенични и тясни, следствие на което има чести и сериозни заболявания.

Лошото материално състояние на нашите служители крие една сериозна опасност, като се има предвид, че те са подложени на постояни изкушения и подхлъзвания.

Ние разбираме все още тежкото финансово положение на страната и затова сами ограничаваме нашите потребности. След като взехме предвид наличните количества материали и вещи, включително и запасите в складовете, намираме, че е абсолютно необходимо да се отпуснат допълнителни кредити по следните ПАРАГРАФИ:

Но те са необходими като оборотни средства за набавяне на материалите по обличането на служителите в особената милиция.

Из архивите на ДС

1.ПО ПАРАГРАФ 2:

За храна и порциони пари

НЕОБХОДИМИ СА ОБЩО	лева	591.700.000.-
ИМАМЕ НА ЛИЦЕ ПО ТЕКУЩИЯ БЮДЖЕТ 4		421.700.000.-
СЛЕДВА ДА СЕ ОТПУСНАТ ОЩЕ	лева	170.000.000.-

Сума която е необходима за освобождаване от глад.

2. ПО ПАРАГРАФ 3:

За облекло на служителите от Д.Н.М.,Д.Д.С.,Затворите и Централно управление на Министерството

НЕОБХОДИМИ СА ОБЩО	лева	220.250.000.-
ИМАМЕ НА ЛИЦЕ ПО ТЕК.БЮДЖЕТ	"	145.250.000.-
СЛЕДВА ДА СЕ ОТПУСНАТ ОЩЕ	лева	75.000.000.-

3. ПО ПАРАГРАФ 3:

За обличане обуване и набавяне снаражение на Гранич.войск

НЕОБХОДИМИ СА ОБЩО	лева	270.000.000.-
ИМАМЕ НА ЛИЦЕ ПА ТЕК.БЮДЖЕТ	"	140.000.000.-
СЛЕДВА ДА СЕ ОТПУСНАТ ОЩЕ	лева	130.000.000.-

4. ПО ПАРАГРАФ 11:

За набавяне снаражение на новите формирования към Секторите на Народната Милиция

НЕОБХОДИМИ СА ОБЩО	лева	32.000.000.-
ИМАМЕ НА ЛИЦЕ ПО ТЕК.БЮДЖЕТ	"	12.000.000.-
СЛЕДВА ДА СЕ ОТПУСНАТ ОЩЕ	лева	20.000.000.-

От архивите на ДС

14

Р Е К А П У Т У Л А Ц И Я

1. Следва да се отпуснат още по § 2 лв. 170.000.000.-
2. Следва да се отпуснат още по § 3 " 75.000.000.-
3. Следва да се отпуснат още по § 3 ГВ 130.000.000.-
4. Следва да се отпуснат още по §11 лв. 20.000.000.-

ИЛИ НЕОБХОДИМО ДА СЕ ОТПУСНАТ ОЩЕ лв.395.000.000.-

==========

От гореизложеното се вижда,че исканите допълнителни кредити са минимални и крайно необходими за нуждите на службите по Министерството.

Моля ДРУГАРЮ ДИМИТРОВ Вашата интервенция да се отпуснат исканите допълнителни кредити от резервния фонд на тазгодишния бюджет или да се гласуват по допълнителен бюджет.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:
/Антон Югов/

22

До Другаря Началник
на отдел Особенна инспекция при
М.В.Р.,

Т у к.

Д О К Л А Д

От майор Борис Георгиев Палагачев-
инспектор при същия отдел.

Донасям, че в изпълнение на устната Ви заповед от 5 до 12 май т.г. проверих службата на поделенията в района на IV граничен сектор гр.Елхово, където установих следното:

1. ЩАБА НА ПОДЕЛЕНИЕ "ВЪЧА" 4 ГРАНИЧЕН СЕКТОР ГР.ЕЛХОВО

Щаба, домакинството, войнишките помещения и складовете се помещават на две места в града. При настоящата обстановка макар и по натясно, сектора има пълната възможност да развие всички секции, включително и маневрената група. Квартирния въпрос, поради жилищнат криза в града до сега още не е разрешен. Щабът в сравнение с новоформираните поделения е добре подреден и обзаведен.

С изключение на няколко души, секциите са попълнени с офицери, подофицери и чиновници. Това създава още по-добри условия за нормалния ход на службата. Повечето от кадъра е от бившия 3 гр. сектор. Същият е добре подготвен и може да даде много по-добра работа, отколкото настоящата. За сега липсва организирано и задълбоче но ръководство и контрол, нещо което ясно проличава в ежедневната дейност на по-малките поделения. Общо взето службата в Щаба на сектора не може да се окачестви като лоша.

Секция бойна подготовка работи добре. Всички инструкции, заповеди, планове и нареждания правилно се асимилират и навременно разработват и изпращат по участъците. Планът за занятията е разбит в годишно календарно разпределение на основание, на което командирите в участъците изготвят своите месечни програми, които както ще видим по-нататък в повечето случаи не намират практическо приложение. До сега началникът на секцията не е обходдал участъците за да проконтролира онова, което нарежда.

Трима от командирите на участъците не са изпълнили М.З. № 32 и 82, съгласно които трябваше да се произведат изпити с офицери и подофицери по новите военни правилници и устави.

По инициативата на секцията в сектора е проведен на две смени 20 - дневен подофицерски курс, който е дал много добри резултати, като опреснил знанията както на старите така и на новоприетите подофицери.

Офицерите и подофицерите от ден на ден изостават и забравят наученото в военните институти и школи и не ще бъде чудно, ако от Щаба на гр.войски не се вземат мерки, нашите хора съвсем да се обезличат като военни. Годината се разполови, а и до сега не са изготвени и изпратени от гранични войски нито един план или програма по занятията с началниците. Пионерният взвод навсякъде най-различно се използва, тъй като до сега никакви конкретни разяснения или окръжни не са издадени във връзка с неговото ползване. Програма за занятия за същия не е работена и не е пращана.

Войнишкият състав в 2,4 и 5 у-ци до сега не е попълнен с 92 души, а тия у-ци още през м.януари т.г. са минали на новото охранение.

Групите за съдействие в района на сектора наброяват около 2,300 души, а оръжие има само за 200 души. Другите поради липса на оръжие не могат добре да се използват.

С.л.поверителни служ.писма № 946-15-III, 1661-5-V, 1684-6-V и 214 от 7.V. са представили в Щ.Гр.войски подофицери за назначение За съжаление, обаче, и до сега последните не са назначени.

Занятия в сектора с маневрената група се водят редовно. Войниците са много по-добре подготвени, отколкото тия в участъците. С резерва не се оперира, съгласно заповедите на Щаба на гран.войски, а в повечето случаи се изпраща за подсилване, след като не е необходим. Такъв е случая в 2/4 гр.у-к . Части от него се изпращат за подпомагане строежа на някоя застава, нещо, за което резерва не бива да се използва.

От хората на разузнавателната и оперативна секции има още много да се желае. Разузнаването не е доведено до там, че на основание на получените данни с оглед опазването на границата, командването да вземе всички изключителни мерки. С една дума то още слабо ползва нашата охрана. Оперативната секция в повечето случаи се движи под знака на събиране, сумиране и изпращане в гр. войски граничните инциденти.

Оръжейната секция се състои само от техническия поручик Ряпов, който освен нея завежда и цялата преписка по инженерното, химическото и свързочното имущества.

125

Из архивите на ДС

4

Всички шнурови книги по горните имущества, с изключение на оръжието са правилно и редовно водени. Оръжието не е оправено, както в сектора, така и в поделенията му. Последното не е редовно водено, не е категоризирано и на много места не се опазва добре. Сектора води голема преписка за шнурови оръжейни книги още от миналата година. Началник щаба се е задоволил да им съобщи, че книгите са поръчани. По всичко личи, че и тази година ще изтече в чака не не само на тази, но и на много други поръчки, направени на едно или друго място, от една или друга секция от Щаба на гр.войски и щабовете на различните сектори. Недостига на оръжие по щата за 1948 г. още не е попълнен.

По липса на тел, апарати, номератори и редица други свързочни материали, сектора не може да постави в изправност всички телефонни линии.

Моторните средства се използват само по посока на участъците. Както навсякъде, така и тук не се полагат сериозни грижи за разумното използване и подържане. Много често пътуват по пътища, по които каруца не би могла да мине.

Секторът има добре обзаведена и уредена лечебница, която все още не разполага с полагащите й се медикаменти и санитарни материали. Такива са искани от Щаба на граничните войски. Грижите от страна на секторния лекар към участъците не са добри. Лекарът не обхожда поделенията и не указва достатъчна помощ в същите. Рецептурната, амбулаторната и приходоразходната книги, са редовно и правилно водени.

Домакинството се оглавява от поручик Григоров, бивш домаки в граничния сектор. Колкото и слабости да проявява в организацията по снабдяването и разпределението, все пак може да се подчертае, че той не е лош и ако му се оказва повече помощ от командира на сектора, ще се справя още по-добре. Сектора и поделенията му са добре снабдени с хранителни припаси. Това,обаче, далеч не може да се каже за интендантското и други имущества. Домакинът не е проконтролирвал как се провеждат неговите нареждания. Обикалял е границата, но никога не е седнал сериозно да провери осчетоводяването на приходите и разходите, така също на много места е трябвало да укаже конкретна помощ. Това той е правил за хората от Щаба на сектора и затова там, за разлика от участъците всички отчетни документи и всички книги на зав.прехраната, зав.интендантското имущество и ковчежника са добре и редовно водени. Някои чинове, поради закъсняването на Министерското постановление за граничното възнаграждение, не са го получили. На командирите на секторите за тази привилегия е било съобщено едва на 23.XII.1947г. Докато да се съберат сведения, да се уредят документи и се требва от ковчеж-

Из архивите на ДС

127

ниците, изтича старата година и граничното възнаграждение остава в дългове за новата 1948 г. Това възнаграждение и за месеците януари, февруари, март и април от т.г. не е още получено.

Друг наболел въпрос е и този, че срока за оправдаването на кредитите, делигиращи се ежемесечно и липсата на налични суми за разходите по различните параграфи, поставя нещата така, че се идва до положението, въпреки нуждите, кредитите да остават неизползвани по следните причини:

а/ Кредитните писма се получават обикновено в сектора на 10 или 12 число от месеца с изрична заповед, разходите да се извършват до 20 число от съответния месец.

б/ В срок от 8 дни следва да се извършат разходите и се осигурят суми за тях с авансови платежни заповеди, време, което при най-благоприятия случай не е достатъчно.

При това положение отчетниците посягат на сумите по храната на хората, които са осигурени с авансови платежни заповеди и които са по друг параграф.

От командирите на сектора се правят редовно проверки на службата - в повечето случаи само в щабовете на участъците, без да се ходи на заставите.

Недвусмислено трябва да подчертая, че запланирани обмислени, основни и задълбочени проверки,не се извършват.

При това положение работата в охраната на границата не може да бъде тикната организирано напред.

4. ПОДЕЛЕНИЕ "РУЕН" - 1/4 граничен участък гр.ИВАЙЛОВГРАД.

Щаба, войнишките помещения, домакинството и складовете на участъка, се помещават на седем различни места. Това създава непреодолими мъчнотии в упражняването на истинско ръководство и контрол, в обезпечаването на солидна охрана на отделните помещения и в провеждането на всекидневните занятия, съгласно програмата за настоящата година.

Началническия кадър представлява 1/3 от полагащия се по щата на участъка за 1948 год.

Със служебни писма № 53 и 54 от 12.III., 516-2.III,93-29. IV и 116 от 7.V.т.г. , командира на участъка е предложил подофицери за назначение от сектора.

Последният за мудността си се оправдава с това, че още не са проверени, поради което до сега не са представени в щаба на граничните войски за назначение. Настоящия началнически и войнишки състав може да даде много по-добра служба. Капитан Желев - командир на участъка, вероятно поради похвалите, които има е отхлабил

Из архивите на ДС

128

6

службата в същия.

Занятия с войниците не се водят. Същите нямат потегнат и спретнат войнишки вид. Някои са с измърсено и скъсано облекло, с коси и бакембарди. Не са обучавани никак по новия строеви правилник.

Подготовката им по гранична служба, стрелково дело, оръжезнание и политически знания е слаба. Охраната по границата не е на нуждната висота. Духа, бойкостта и настроението на войниците не са много добри. Последните поради служба в непоряд за опазване на простнатото на много места имущество, имат изморен вид.

Помощник командира на участъка е нов, поради което не е могъл със своята морално-политическа дейност да облекчи тежестите на войнишкия живот и да създаде настроение и дух, подобаващ на гранични войници.

Началническия кадър не е имал никакви занятия. От щаба на гранични войски не са изготвяни и изпращани програми за занятия с офицери и подофицери.

Не са произвеждани изпити с офицерите и подофицерите за усвояване на новите правилници и устави, съгласно м.з.№ 39 и 82.

Войнишките помещения и канцелариите с изключение на домакинството са добре подредени. Складовете с изключение на оръжейния са удобни, като се изключи това, че се намират на различни места из града.

Хранителното, интендантското, оръжейното и другите имущества се добре съхраняват и подреждат. По оказаните по-горе причини охраняването на складовете не е добро.

Бракуваното още в 1946 год. интендантско имущество и до сега не е прибрано и трансформирано, а е било оставено в едно влажно мазе, където от дългия престой се е развалило. За повредата на последното миналата година е бил съставен протокол от нарочно назначена за това комисия. Тази година със служебно писмо № 333 от 1.II., командира на участъка е поискал да се ликвидира с този брак. Досега, въпреки километрическата преписка, командването на 4 граничен сектор нищо не е направило и брака се подхвърля ту в едно, ту в друго помещение на участъка. Книгите по прехраната на хората и добитъка са редовно и правилно водени. Не са раздадени заплатите на войниците за месец март и април, въпреки че срока за това отдавна е минал. Заплатите на служителите за м.март са раздадени към 18 април.

Книгата за интендантското имущество не е почернена към 1 януари 1948 година. Книгите по оръжието, свързочното и химическо имущества са редовно и правилно водени. Гореизброените книжа до сега не са проверявани нито от домакина нито от командира на 4 гр.сектор.

Амбулаторията и лечебницата не са добре подредени и почистени. Някои санитарни предмети са безотговорно захвърлени и изложени на атмосферни влияния.

Свръзките в сравнение с другите участъци в сектора са добри

Преписката се добре води и съхранява, обаче, не винаги поради липса на пишущи машини се спазват сроковете.

2. ПОДЕЛЕНИЕ "КАМЧИЯ" - 2/4 ГРАНИЧЕН УЧАСТЪК Гр. СВИЛЕНГРАД.

Участъкът разполага с достатъчно помещения и канцеларии , за да може да развие всички служби.

Началническия и войнишки кадър не е попълнен. Чувстват голема нужда от подофицери. Настоящият състав работи добре. Командира, пом.командира и зам.командира се сработват и за в бъдаще ще дадат още по-добра служба.

Занятия с войниците не се водят редовно. Същите във военно и политическо отношение не са добре подготвени, а това дава лошо отражение в обезпечаване на истинска охрана по границата.

Войниците не са обучавани по новите правилници и устави. Началническият кадър не е полагал изпити по същите правилници, поради това, че са им изпратени много късно.

Войниците имат потегнат и спретнат вид, независимо от това, че са с доста износени дрехи и обувки. Не всички,обаче, подофицери и офицери са спретнати и чисти.

Капитан Некезов - командир на участъка, няколко пъти преди отвличането на тримата войници е искал от командира на сектора да му се изпрати в помощ една част от маневрената група в сектора. Последната съгласно нарежданията на командира на гранични войски, не може да предстоява повече от 15 дни в щаба на сектора. Въпреки настойчивото искане на командира на участъка, който и без това не бил попълнен с определеното число войници, не му е била изпратена подкрепа, а това става едва, когато монархо-фашистите отвлекоха и убиха нашите граничари.

Офицерите и подофицерите за обогатяване и опресняване на военните си и политически знания, до сега не са провеждали никакви занятия.

Войнишките помещения и канцелариите са удобни, добре разпределение и подредени.

Складовете се помещават в добри помещения. Държавното имущество се поддържа, съхранява и охранява добре. Оръжейния и вещевия склад не са добре подредени.

Участъка е много добре снабден. Разполага с всички необходими и полагащи се продукти. Хляба се оказа с 20-30 гр.по-малко

Из архивите на ДС
129

Из архивите на ДС

130

Книгите по хранителното,фуражното, интендантското, инженерното, химическото, свързочното и санитарното имущества, са водени редовно и правилно.

Оръжието се води в неформена книга - такава са искали от сектора, но не им е изпратена.

Книгите на ковчежника са сравнително правилно водени. Същият не е много опитен и се нуждае от непосредствена помощ. Поради това, че от Щаба на гр.войски не е издадена заповед за назначението на подофицера Янакиев и Чупетловски за проверителния пункт Свиленград, ковчежникът на участъка не е могъл и няма право да им требва заплати. Поменатите подофицери поради тази нередност не са получили заплата 3 месеци.

До сега при проверките на командирите от сектора, шнуровите и отчетни книги не са предлеждани.

Строежите на заставите върви мудно, тъй като до сега съгласно нареждане от граничните войски се разрешава да се взема само по един майстор-ръководител.

Някои помещения от участъка имат нужда от малки ремонти, но за целта сектора нищо не е направил,за отпускане на дървен материал.

Преписката се разпределя и съхранява добре, но не редовно се спазват сроковете на различните сведения и писма. Завеждането на писмата в книгите и поверителни дневници, се извършва в повечето случаи с големи закъснения.

Лечебницата в участъка е добре организирана, липсват обаче, редица противомаларични средства, за които било направено искане, но не са отпуснати.

3. ПОДЕЛЕНИЕ "ЗАГОРКА" - 3/4 ГРАНИЧЕН УЧАСТЪК с.ВАРНИК.

Участъкат е новоформиран и се помещава в бивш подучастък, постройките и района на който далеч не могат да обезпечат истинско развръщане на всички служби. При тия жилища и помещения в участъка и селото, не ще може окончателно да се разреши и квартирния въпрос.

Като ново формирование, поделението е много лошо обзаведено, независимо от това, че 4 сектор прибра почти целото имущество и най-добрия кадър от бившия 3 граничен сектор.

В продължение на повече от 4 месеци работата на участъка се спъва от големите трудности в доставянето на най-необходимите неща като например: бюро,маси,столове, каса, казани, помпи за вода,

Из архивите на ДС

съдове за готвене и продукти, везни, каруци, седлаф часовници, радио, дрехи, обувки и др. Най-зле в това отношение не са само заставите в този участък, но и всички новоформирани участъци и застави. Щаба на същия отстои на 50 клм. от сектора Елхово. Безспорно това указва големо влияние върху навременото снабдяване. Смятам, че не е зле да спомена, че има застави, които са приспособили консервени кутии за ламби, докато миналата година интендантството на гранични войски изпрати в много поделения лампи № 5, а шишета за същите № 8. Участъка притежава 12 коня, без никакво друго превозно средство, а има 1-2 седла. Имат 12 новоназначени офицери и подофицери, за които облекло не е отпуснато. С една дума - снабдяването както с хранително, така и с интендантско и други имущества е лошо.

Същия не е попълнен с 5 офицери, 20 подофицери и 44 редници. Най-голяма е необходимостта от последните, които представляват една четвърт от целия войнишки състав. Причините за непопълването, както тука, така и в много участъци от турската и гръцка граници, които още в месец януари минаха на новото охранение, се крие в мудността на организационно строевата секция в Щаба на граничните войски.

Временния командир на участъка - поручик Велев не може да се справи с огромната домакинска снабдителна и боево-охранителна дейност на същия. Поручик Велев смята, че е справедливо и редно да му се даде подходящ за възрастта и времеслужението випуск, с оглед на 9 септември 1948 год. да бъде произведен капитан.

Останалия кадър е нов, слаб и неопитен. В това отношение като най-слаби се очертават новоназначените подофицери.

На първата застава от участъка, войниците се нъхвърлиха с открито негодуване граничещо с бунт срещу командира им - подпоручик Петко Маринов Георгиев. Последният с лошото си поведение не е могъл да ги приобщи и да създаде истински боен колектив. В повечето случаи си е служил с грубости, ругатни и масови наказания Установих, че някои наказания са неправилно наложени. Не е полагал нужните грижи за храната и живота на войниците. Допуснал е подофицера да взима от продуктите на войниците. Както той, така и двамата подофицери са се откъснали от войнишката маса.

Целият войнишки кадър на участъка се използва в домакинска работа. Занятия с войници и началници не се водят. По горната причина подготовката им е слаба, а това извънредно лошо се отразява в охраната на границата.

Из архивите на ДС

132

10

Помещенията за складове не са достатъчни, затова и имуществ то се много трудно подрежда и опазва.

Всички приходи и разходи се осчетоводяват редовно и правилно.

Преписката се разпределя и пази добре. Дадените срокове в повечето случаи не се спазват, тъй като писмата се получават с големо закъснение. Например: заповед № 4 от 20.IV.т.г. във връзка с мерките, които трябваше да се вземат по отпразнуването на празника на труда се получава в участъка на 1 май, а в другите участъци на 29 април.

Свръзките са в много лошо състояние. Материалите отдавна са стигнали до брак.

Лечебница не е организирана, тъй като нямат санитарен подофицер. В заставите и щаба на участъка нямат никакви медикаменти, дори един бинт за превръзка. Искане е правено до сектора, но до сега нищо не са получили.

При така изнесените данни, с оглед подобрение на службата в охранение на границата, моля да бъдат възприети следните предложения:

1. Щабът на гранични войски в най-скоро време да изработи и изпрати в поделенията план-програма за занятията с офицерите и подофицерите.

2. Да се уясни как ще се използва пионерния взвод в секторите, като с оглед на това се изпрати и подходяща програма за занятия със същия.

3. Да се следи внимателно как се използват резервите в участъците и маневрените групи в сектора.

4. От щаба на гранични войски да се внушава и изисква най-строго за редовното водене на занятията с войниците.

5. Секторните командири да задължат командирите на участъците при всяка проверка по заставите и граничната линия, да излизат с наредба, от която по един екземпляр да изпращат на командирите на заставите и командира на сектора, с оглед последния да се осведоми, кога и как се правят проверките.

6. Командирите на секторите са задължени след всяка проверка в поделенията си да издават заповед. Да се заповяда и най-строго да се взисква, щото след всяка проверка командирите на секторите да издават заповеди, от които по един екземпляр да пращат в участъците и по един препис в щаба на гран.войски и отдела Особена инспекция.

Из архивите на ДС

133

7. Когато службата в поделенията се проверява от гранични войски, да се изготвя заповед по проверката, от която да се изпраща на Особенната инспекция и поделенията в гранични войски.

8. От Щаба на гранични войски, да се определи с заповед точно през колко време командирите на секторите и другите заведующи секции са задължени да обхождат районите си.

9. На новоназначените и изпратени с предписание на границата, да им се издават незабавно заповеди за назначение, за да не се идва до положение ковчежниците да не им требват заплати за по неколко месеци, какъвто е случая с двамата подофицери на пропускателния пункт в Свиленград.

10. За да се избегнат по-големи нередности, в 3/4 граничен участък, своевременно да се назначи титуляр командир, а сегашния временен командир поручик Велев да остане като адютант или командир на резерва в щаба на участъка.

11. За да се изкоренят всички недоволства и лоши отношения между войници и началници в първата застава от 3/4 гр.у-к, необходимо е веднага целия състав да бъде пръснат по други застави. Командира на заставата подпоручик Петко Маринов Георгиев да бъде привлечен на подходяща работа в щаба на сектора или участъка.

12. Поручик Мирчо Николов Бурнарски началник на разузнавателната секция в 1/4 граничен участък да се преназначи за командир на линейна застава в същия участък, където ще се справи и ще бъде използван много по-добре, отколкото до сега.

13. Да се провери служебното положение на вр.к-р на 3/4 гр.у-к поручик Велев и ако заслужава да му се даде подходящ на възрастта и времеслужението випуск, с оглед в скоро време да стане капитан.

14. Да се вземат сериозни мерки и се окаже конкретна помощ от командването на гр.войски в опитите на к-ра на 1/4 гр.у-к гр.Ивайловград, да събере службите на щаба на едно или две места.

15. Ако е възможно излишъка от 1,500 пушки в 4 гран.сектор да се оставят за ползване от групите за съдействие , освен това да се избърза с изпращането и с попълването на полагащото се по щата за 1948 об.година оръжейно имущество.

16. Заведущ оръжието в 4 гран.сектор поручик Ряпов да се освободи от другите длъжности, с оглед да постави в ред службата си и да може да окаже помощ, съгласно нареждането от гранични войски и на съседния 5 граничен сектор.

17. Оръжейната секция в Щаба на гранични войски да се заем със снабдяването и доставянето на оръжие за офицерите по границат

Из архивите на ДС

18. Интендантството на гранични войски и домакина на 4 гр. сектор да вземат сериозни мерки по обзавеждането и снабдяването на 3/4 гр.у-к.

19. Интенданта да нареди в най-скоро време да се прибере брака от 1/4 гр.у-к, като наред с това се нареди дознание по лошото му опазване.

20. Интендантството да нареди да не се дава на конете еднакво количество фураж през зимата и през лятото. Фуража през летния сезон, когато конете са на паша може и трябва да се намали за в полза на зимния сезон, като разбира се не се изменя общото количество през годината.

21. Б.К.служба при гранични войски да разпределя кредитите за 1/4,2/4 и 3/4 гр.участъци, като съобщава на командирите им точно какъв кредит им се отпуща. По такъв начин ще се избегне търкането помежду им и не ще имат основание да хвърлят упреци върху ковчежника на 2/4 у-к, който отчита и останалите.

22. Б.К.служба да направи всичко възможно, но да изпраща навреме кредитните писма, за да може ковчежниците и командирите да разполагат с повече време за събиране и изпращане на оправдателните документи. Най-добре би се разрешил въпроса, ако с пускането на кредитните писма, се пускат и авансови платежни заповеди, поотделно за всеки параграф, в размера на делегирания им кредит.

София, 4 юни 1948 година.

МАЙОР: /Палагачев/

ТН.

134

Строго поверително. 17

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

По външното разузнаване за времето от 5 май до 5 юни т.г.

Карта М. 1:200,000
1942 г.

10.VI.1942

Г Ъ Р Ц И Я.

I. ПОГРАНИЧНАТА ОХРАНА НА ПРОТИВНИКА.

Изменение в охраната на границата няма. Открити са четири наблюдателни пунктове. Единия при устието на р.Бистрица, другият срещу с.Драготин, третият срещу с.Кара-Таш и Драготин и четвъртият до разрушеното село Гущерак. Моста на р.Струма се охранява от около 60 души.

Само в района от с.Кадъ-Кьой /Пикея/ до с.Чермен се поставят редовно засади и то нощно време.

II. ВОЙСКОВИ ПОДЕЛЕНИЯ.

На местото на 561 планинска дружина в с.Ливадево е дошла нова дружина – 511 планийска дружина. Къде е отишла 561 планинска дружина, не е още установено.

511 планинска дружина е разквартирована в същите селища в които бе и 561 дружина.

При Щаба на дружината в с.Ливадево има една батарея и друга такава на позиция близо до Дава-теис – при гара Моргес.

– Ротата от 553 дружина, която е на гарнизон в с.Зърнево, има на въоръжение освен пушките още 20 автомата "Томинган", 10 леки картечници "Брен", 4 бронеизтребителни пушки и 4 минохвъргачки.

– Батареята придадена към 553 планинска дружина е тежка такава – двуоръдейна, влачена от моторна тяга, обслужва се от 7 влекача Английска марка "Кариен".

От гарнизона на гр.Гюмюрджина е изпратена една рота в бункерите "Нимфея". Ротата е от състава на 554 пл.дружина.

– 557 планинска дружина, която се намираше в с.Метаксадес, Димотишко е напуснала селото /между 10 – 15 май/ и е заминала за гр.Димотика.

Из архивите на ДС

136

18

На нейно място е пристигнала 559 планинска дружина, която по рано беше в с.Киприност.Дружината е усилена с един ескадрон.

- В с.Кипринсс е дошла № 82 нац.гвардеиска дружина от гр. Димотика.Погрешно в миналия доклад тя е посочена като № 40.

Напоследък се забелязва едно предвижване на войсковите дружини от Тракия към източна Македония, като последните сеп заместват от новосвормирани или нац.гвардейски такива.Така например войниците от взвода в с.Драготин и Кара Таш,Демир Хисарско по непотвърдени сведения са били подменени с нови.Забелязани са в близост на границата в този район,цивилни лица да водят и показват пътеките в граничната зона на новите войници.

III. НАЦИОНАЛНИ ГВАРДЕЙСКИ ДРУЖИНИ.

Новооткрити поделения няма.Друга промена в дислокацията освен изнасянето на 40 нац.гвардейска дружина до гр.Димотика в с. Киприност, за сега не е установена.

IV. НАЦИОНАЛНИ ФАШИСТКИ ОРГАНИЗАЦИИ.

Устройството на поделенията на организацията "МАЙ" е както това на войската, като най-големото поделение е дружина.

Въоръжение.

- Всики войник е въоръжен с пушка /карабина/.
- Освен личното оръжие поделенията имат: отделението - 1 лека картечница "Брен";
- взвода - една гранатохвъргачка;
- ротата - една миноxвъргачка.

V. ВОЕННО ОТБРАНИТЕЛНИ СЪОРЪЖЕНИЯ.

1. На височината западно от с.Везма се копаят окопи с фронт към наша територия / искано е да се уточни на скица/.Тук работят и цивилни лица.

2. На 8 клм.северно от гр.Ксанти, по шосето за Шахин са построени два нови бункери.Не е установено точното им местонахождение.

3. Около бункерите "Нимфеа" е забелязано да се копаят нов окопи и да се изхвърлят големи количества пръст.Също така забелязано е голямо натрупване на камани и подвоз на материали с камиони от вътрешността.

19.

През месеците април и май на неколко пъти са идвали камиони до бункерите и са разтоварали материали,но какви не е установено.Работата се извършва от цивилни и военни лица.

Големите изкопи,натрупването на грамади камани и честия подвоз,показва че се поправят част от разрушените бункери и се строят нови такива.Установяване подробностите ще се постави,като отговорна задача на нашто секторно разузнаване.

Както се каза бункерите за сега са заети от една рота в състав от 120-130 души.

ПОЛКОВНИК - Началник Щаб.
/ П е ш е в /.

ПОДПОЛКОВНИК - Началник отделение.
/ Башикаров /.

МН/.

Из архивите на ДС

№ 510-П
16.VI.1948 г.

ДО ДРУГАРЯ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
Т У К.

Д О К Л А Д

от Министра на вътрешните работи.

ДРУГАРЮ ПРЕДСЕДАТЕЛЮ,

С оглед създалото се положение в Югославия, става необходимо да се засили охранението по западната ни граница.

За тази цел, налага се, личния състав на граничните поделения охраняващи тази граница, да бъде увеличен с 500 войници, 70 подофицера и 27 офицера.

С Министерско постановление № 8 от 4 юни т.г. бе постановено да се увеличи щатното число на войнишкия състав на Граничните войски с 1500 души за сметка на трудовите части.

Съображенията да се съгласим увеличението на щатното число на Граничните войски да стане с трудовaци бяха тия, че на югославската граница положението позволяваше да бъдат пратени дори и съвсем необучени войници, каквито са трудоваците, а охраняващите до това време западната граница войници-граничари следваше да бъдат изпратени на южната граница.

При новосъздалото се положение на западната граница такава комбинация не би могло да се направи и ще следва увеличението на щатното число на Граничните войски да стане за сметка на кадровите войници от народната войска, от които 500 - за западната граница и 1500 за южната.

Като се имат предвид гореизложените съображения, моля да внесете настоящия ми доклад в Министерския съвет, който ако се съгласи с него да приеме следното:

14

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

1.Увеличава се щатния личен състав на Граничните войски за усилване на западната граница с 500 войника,2 уредници на роти,68 взводни уредници или подофицери,4 взводни командири и 23 ротни командири.

2.Попълването на увеличения личен състав да стане с хора от войската,за което Министерството на Народната отбрана да преведе в Граничните войски 500 кадрови войници от набор 1927 година,2 уредници на роти,68 взводни уредници или подофицери,4 взводни и 23 ротни командири - за западната граница и 1500 кадрови войници от набор 1927 година,а не трудоваци както е казано в 8-то Министерско постановление от 4 юни т.г.- за южната граница.

3.Всички войници да бъдат снабдени с здраво облекло,постилочни принадлежности,платнища,раници,манерки,сухарни торби, канчета,бельо и съответно оръжие.

4.За храна,заплати,подържане на облеклото и превозки до края на финансовата 1948 година да се усилят съответните кредити от бюджета на Граничните войски общо с 30.000.000 лева.

София,.....юли 1948 година.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

В.Г./С.

Из архивите на ДС

Препис. 6377

ДО ДРУГАРЯ ИНСПЕКТОР СЕКЦИЯ
II-РА
гр. Б У Р Г А С

Р А П О Р Т

Донасям Ви, Другарю Инспектор, че обиколката която направих в гр. М.Търново констатирах за недобрите отношения, които са се създали между граничните войски и населението. Така например на 4-5 т.м. войниците от сектора са ходили по лозята и нивите, които са около М.Търново да проверяват за открити листове, Понеже някои от гражданите са си забравили откритите листове, на други е изтекал срока, а трети не са извадили такива, като така войниците са ги арестували макар, че са виждали пръскачката на гърба или чапите в ръцете на работниците и жените.

Освен това в с. Кладара между войниците и селяните се създали лоши отношения поради факта, че един войник на име БЕЛЧЕВ не го е взела някоя мома от село. Същият с шмайзер една вечер ходил в къщата и заплашвал родителите й. Войника бива арестуван и преместен, но останалите войници озлобени правейки проверка за открити листи се престарават и въпреки, че селяните са с коли и биволи те ги задължават да разпрегнат колата и ги откарват в село за да си извадят открит лист. Явно престарание което дразни населението и хората негодуват.

Както научих, заповедта за това е дал капитана помощник командир, който бил стар офицер. Същия замества командира на сектора, понеже последния е в отпуск.

По същия повод председателя на Окол. съвет др. ШИВАЧЕВ е ходил лично в с. КЛАДАРА да провери тия отношения. В разговор с него той ми каза: "неможеш си представи какво положение са създали воените, наместника който е честен земеделец с мъка го накарах да говори страх го е човека. В Търново идваха 3 души от с. Кладара, които искаха да се изселят това не е било през никое време".

С неправилното разбиране за провеждане наредбата за открити листове и контрол на същите и престараването, което правят пречи на работното население за провеждане полската работа и озлобява хората към днешната власт.

Горното за сведение.

21.VII.948г. НАЧАЛНИК ГРУПА: /Ст.Ружев/

Лично-поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д.

по външното разузнаване на поделение"ПЕРЕЛИК",за времето от 25.юни до 25.юли 1948 година.

Донасям,че през периода от 25.юни до 25.юли т.г. в щаба на поделение"ПЕРЕЛИК" са събрани следните сведения по външното разузнаване:

I.Гранична охрана на противника.

Граничната охрана на противника се извършва от дълбочина. Всички постове пред района на извереното поделение за разузнава в противниковата територия са опразнени и войниците са отеглени по навътре в населените пунктове и по височините.Организацията на противниковите войски пред разузнавателното поделение"ПЕРЕЛИК" е следната: Първа рота от 558 дружина-ОЗС местостоянка гр.Демир-Хисар,е разположена блиско до с.Карагаш в м."Развален Карагаш"-с Командир на ротата поручик .Ротата е разположена в бетонни бункери обградени с бодлива тел. Ротата се състой от 4-взвода.Втора рота от същата дружина е разположена в близос до с.Крушево в м."СВ.Константин" с Командир на същата с чин поручик,още един поручик взводен командир и трима подпоручици взводни командири.Ротата има 4-и взвода.Настанени са в 6 бетонни бункери обградени с окопи ителена мрежа.Към същата има придаден един доктор.Третата рота от същата дружина е в Демир-Хисар.Командир на същата има чин поручик с 4-ма взводни командири -подпоручици.От нея има изпратен един взвод с командир подпоручик за охрана на моста на р.Струма,който свързва с.Вероня с с.Байрям Джумая -Демир-Хисарско по който мост минава ж.п.л.Четвъртата рота която се комплектува от един м.х.взвод с 4- и минохвъргачки,втори взвод т.к. с 4-и тешки картечници и домакински обозен взвод е също в Демир-Хисар 86-та дружина чиято местостоянка и щаб е в гр.Демир-Хисар,войниците са всички от стари набори и са мобилизирани от Демир-Хисарска околия с задача да охраняват границата пред фронта на поделението ни и в борба с демократичната гръцка войска.В гр.Демир-Хисар е 2-а рота от 558 дружина на която щаба е в гр.Серес.Войниците от тази рота са младежи и карат действителната си служба.Тази рота се употребява в акций против демократичната гръцка войска,заедно с другите стари набори войници.558-та дружина в гр.Серес е от 27-а дивизия чийто щаб е в гр.Деде агач.558-та дружина има 4-и роти.Първа рота е в града Серес,втора рота е в гр.Демир-Хисар,трета рота е в планината"Кутрака",която се намира пред Серския "Боздак",четвърта рота е съставена от един м.х. взвод с 4-и минохвъргачки,втори тек. взвод с 4-и тежки картечници и един домакински обозен взвод.Организацията на 558 дружина е следната:Отделението се състой от 7-души.въоръжено е с 1 автомат,една л.к. и останалото с пушки.Взвода се състой от 3-и отделения,с един Командир и един подофицер.Въоръжени са както отделението като към него има една малка гранатохвъргачка.Ротата се състой от от 4-и взвода с Командир на ротата,взводни командири,с уредник на ротата,с един писар и едно отделение с една голема тежка минохвъргачка.Дружината се състой от 4-и роти,като четвъртата рота има три взвода.един м.х.с 4-и минохвъргачки,един т.к. с 4-и тежки картечници и един взвод домакински обозен.По новата организация по типа на англоамериканците в гръцката войска след втората война 1945 година полкове и бригади няма,а направо от тагма-дружина идва таксиерхия-дивизия.Дивизията може да има от 6-7 дружини. В.с.Търлис ,югойсточно от селото покрай протежението на лозето и реката по западните склонове на "Черна гора в три бетони бункери е разположена 2-а рота от 552 дружина на която щаба е в с.Върбово. 552-а дружина е от 25 дивизия е щаб в гр.Драма.В град Драма се на-

439

мира 553-та дружина, а в Папаждес до р.Места се намира 551-ва дружина и двете от 25-адивизия чийто щаб е в гр.Драма.Войниците от тези дружини са все от млад набор и си служат действителната служба.Устройството и на тех е като на горната дружина .

Носенето на граничната служба по охрана на границата се изразява с изпращане на наряд-патраули от 3-а души до 15-20 души наведнаж който се движат за охрана на границата.

На 11.юли т.г. срещу гранична пирамида № 144 в района на поделение"Люляк" на около 1.клм. от граничната линия са забелязани 16 души войници и полицай,като с тях е имало и трима цивилни и 7 коли който са дошли от с.Търлис.През деня са косили сено,като войниците са ги охранявали и вечертьта с пълни каруци сено са се отеглили обратно към с.Търлис.Същия ден са забелязани трима монархо-фашисти на техният пост срещу поделение"Люляк"който през целото време са наблюдавали към наша територия.При отегляне на косачите заедно с войниците са подали истрели,на който тримата им отговорили и са отеглили към с.Търлис.

Граничният режим в граничната зона на противника е установен както следва.Полицейският час е до 8 часа вечерьта и сутрин до изгрев на слънцето.През това време не се позволява никакво движение на цивилни.Освен войската граничният режим се контролира от полицейските и жандармерийски власти по селата.Документи за движение в граничната зона на противника са необходими само лични карти.Също лични карти се търсат и на населението което живее в граничната зона.Движението на местните жители в района на землището става свободно,като има винаги патраули от войници по землището за охрана на населението.Движението от едно село за друго или от село за града става винаги като се предружават от войници,на отиване а така също и на връщане.Заа неспазването на граничния режим полицайте налагат бой на нарушителите.Горните сведения са взети от гръцките бежанци.Всички сведения са проверени и верни като само за граничният режим не са проверени.

II.Войскови поделения на противника разположени в граничната полоса.

Освен горе поменатите дружини в гр.Серес се намира и 557 дружина от 27-а таксиерхия-дивизия.Така също в Серес се намират 60-та и 61 дружини в които войниците са всички стари набори.В Серес има така също и артилерия,която се състой от 4 оръдия с 85 души войници.От тези оръдия две има в гр.Демир-Хисар.Те бият на 15-20 клм.В Серес има също и една кавалерийска рота от 95 войника.Артилерията се тегли от моторна тяга.Горните сведения са взети от гръцките бежанци и са проверени.

VI.Политико економическо описание.

До 17юли т.г. населението в с.Крушево си стоеше.Останало беше само македонското население.Занимаваше се с земеделие и тютюнообработване. За 17. юли т.г. имало наруждане всички селяни на с.Крушево да се иселат към Демир-Хисар.Кмета на село Крушево бил голем фашис, той пръв с семейството си се изелил за Димир-Хисар и се казва Христос Чауджирис.Монархо-фашистите нямали вяра към македонското население.На него те насила чрез арести ипобойща се налагали да взима оръжие и да се бие с демократичната гръцка войска.

Пътиищата от Демир-Хисар за с.Крушево е шосеен.По него свободно могът да се движат и разминанат моторни коли.Така също пътя от Зърнево за към с.Търлис е също шосеен,като и по него са забелязани и се движат моторни коли.От Д.мир-Хисар за Серес и от Зърнево за Драма са също шосейни,по който се движат и разминават свободно моторни коли.Горните сведения са вземени от гръцките бежанци.

Из архивите на ДС

401
440

VII.Разузнавателни ,полицейски,жандармерийски и др.наказателни органи.

Жандармеристи в противниковата гранична зона пред фронта на поделението,разположението им е следното:

В Демир-Хисар има полицейски участък с 35 полицай.В с.Крушево има 6 души жандармеристи с един старшия.В с.Търлис има от 7-10 души жандармеристи.Други наказателни органи това са въоръжените цивилни така наречените"МАЙ".Разположението на същите е следното.В с.Крушево те наброяват около 100-110 души.Там населението е събрано и от с.Кърчево.Имат трима началници -подпоручици.Двамата от тех са облечени в форма и се казват -Янис Германидис от с.Кърчево и Анастас Чавридис от с.Крушево.Третият се движи цивилен и нямам сведение как се казва той.Те държът оръжието в себе си по къщите.На работа по нивите и в землището също така се движат с оръжието.В с.Търлис е оставено само мъжкото население което е въоръжено и брой около 200 души.Всички останали мъже негодни да носът оръжие,жени и деца са изселени към вътрешността

VIII.Срещнати трудности по извършването на разузнаването.

Трудностите който срещам при извършването на разузнаването са тези,че щатът ми е попълнен и болезнено се чувствуна недостик на същите.Агунтурният апарат от ден на ден все повече и повече се увеличава и не съм в състояние сам да го ръковода,а също така се занимавами и с външно разузнаване,водене на шифъра и канцеларската работа.Трудност при извършването на разузнаването е и тази,че на срещите определени с С.С. немога да ги спазвам и изпълнявам навреме,а така също немога да давам и точно по колко време са продължили ,тъй като не разполагам с часовник.

25.юли 1948 година с.Петрово-СВ.Врачко.

ПОДПО[illegible] /Карабойчев/
вр.зам.Командир по разузнаването на поделение"ПЕРЕЛИК".

143

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Повер...

20

2218
27 VII 948

ДО ДРУГАРЯ ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
ТУК

СЛУЖБА
ИНФОРМАЦИЯ И АРХИВ
РАЗПОВЕРЕНО
по Рег. № 333
от 26.04.2005 г.

Относно: изселване на
ист от турското и помаш-
ото население от южната
югоизточна граници.

Д О К Л А Д
от Министра на вътрешните работи.

ДРУГАРЮ ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Комисиите назначени с 16-то постановление на Министерския съвет приключиха своята работа и съставиха цялостен план за провеждане на изселването. Тоя план ще се проведе на няколко етапи, като се започва от прочистването на най-опасните елементи живущи в граничната зона и настаняването им във вътрешността. Подробният план предвижда поименно всички лица и конкретно местата където с настаняват. Предвидени са начините и са определени органите, които ще проведат изселването и настаняването в новите места.

Но това мероприятие изисква участието на повече ведомства и предполага изразходването на извънредни средства за пренасянет и настаняването на изселниците, поради което се налага Министерск съвет да разпореди, както участието на всички тези ведомства в акцията, така също и отпускането на необходимите средства.

Предвид на това, моля да внесете настоящия доклад в Министерския съвет, който да приеме следното

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е :

1. Граничната ивица по южната и югоизточната граница, на дълбочина от 100 до 1000 м. от която се изселва населението, се определя от централната комисия, назначена с 16-то постановление, като се вземат предвид нуждите на граничната охрана.

Министерството на вътрешните работи изготвя списъците на лицата и семействата, подлежащи на изселване във вътрешността.

2. Министерството на вътрешните работи, Министерството на труда и социалните грижи, Министерство на земеделието и местните

Из архивите на ДС

народни съвети вземат необходимите мерки за провеждане на изселването, за настаняване на изселените в други места предварително подготвени и осигуряват временното прехранване на тези лица. Новите местожителства на изселените да бъдат в различни околии в Северна България в селата определени от комисиите по 16-то постановление.

Управите на народните съвети в общините от където лицата се изселват и народната милиция полагат грижи за прибирането, описването и съхраняването имуществата на изселените лица. Покъщнината и едрия добитък на всяко изселено семейство се пренасят изцяло в новите им местожителства. Дребният добитък, пчелите, земеделските произведения, подробно описани, се изкупват от местните кооперации по пазарните цени. Стойността получена от продажбата се прехвърля и продава на правоимащите изселници в новите им местожителства чрез съответната местна кооперация. Народната милиция и местните съвети полагат особени грижи за да не се допусне каквото и да било повреждане или загубване на вещите.

Недвижимите имоти: къщи, ниви, градини, стопански сгради на изселените лица, които остават в старото им местожителство се описват от съответния народен съвет и се причисляват към държавния поземлен фонд. Те се вземат под внимание при тяхното одворяване и оземляване в новото местожителство.

Министерството на социалната политика и общините в които изселените са настанени, полага грижи за тяхното временно прехранване и подпомагане, за да могат в скоро време да организират своя поминък в новото си местожителство. На нуждаещите се, по преценка на местния народен съвет, Българската инвестиционна банка отпуска заеми за стопанско обзавеждане.

3. Министерството на земеделието и горите, в сътрудничество с Министерството на труда и социалните грижи и Министерството на строежите и пътищата да проведат оземляване на преселените семейства и лица с обработваема земя, дворни парцели по реда на Закона за Т.К.С. и постройки на жилища, съобразно с местните условия, като ползуват земи за тая цел от държавния поземлен фонд.

4. Министерството на железопътните, водните и автомобилните съобщения да постави на разположение на комисиите по провеждане на изселването необходимите вагони и други превозни средства.

5. Министерството на финансите делегира необходимите кредити за покриване разходите по пренасянето, временното изхранване и настаняването на преселените. Сметките и документите за тези разходи се представят на това Министерство, което натоварва един свой служител за техното преглеждане и заплащане сумите.

Изпълнението на настоящето постановление се възлага на Централната комисия по изселването, определена в 16-то постановление.

М И Н И С Т Ъ Р :

ВВ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително.

Ю Л Е Т И Н № 185. - 185

ЗА ИНЦИДЕНТИТЕ, ПРОИЗШЕСТВИЯТА И ОПЕРАТИВНИТЕ ПАКАЗАТЕЛИ НА ГРАНИЧНИТЕ ВОЙСКИ ПО ГРАНИЦАТА НА НАРОДНАТА РЕПУБЛИКА Б Ъ Л Г А Р И Я.

за времето от 8 ч. на 6.VIII.
до 8 ч. на 7.VIII.1948 година.
арта М. 1:100.000

ГРЪЦКА ГРАНИЦА.

РАНЕН И ОТВЛЕЧЕН НАШ ГРАНИЧАР.

На 5 август т.г. към 19 часа една гръцка монархо-фашистка част, в състав към две роти, се е изнесла в близост на граничната линия, южно от с. Коларово, Петричко, в местността Демир-Капия, Беласица планина. В посочената местност, на наша територия, се е намирал в охранение на границата наш наряд, състоящ се от един кандидат подофицер и двама редници.

Едно отделение от монархо-фашистите идва на самата гранична линия и забелязвайки нашият наряд, един от тях почнал да дава знак и да вика на български език нашия наряд да се приближи към тях, защото били изпратени да търсят среща с българската гранична охрана.

Изхождайки от положението, че при липса на редовна, гръцка гранична охрана, това е единствен практикуван начин от страна на гърците за влизане в контакт с нашите гранични власти, нашия наряд се е отзовал на поканата и тръгнал по гръцкото отделение, като напред е вървял кандидат подофицера, а зад него, на известно разтояние, двамата редници.

Когато нашият наряд се е приближил на 30-40 крачки, монархо-фашисткото отделение внезапно открива стрелба по нашите войници. Последните веднага са залегнали и отбранявайки се, започнали да се изтеглят назат на по добро прикритие, в очакване на подкрепление.

В резултат на внезапното и коварно нападение на гръцките монархо-фашисти, още при първите изстрели, е бил тежко ранен редника СТЕФАН АЛЕКСАНДРОВ СЕРВИЙСКИ и в последствие отвлечен от монархо-фашистите на гръцка територия.

Във връзка с това подло нападение, след пристигането на и нашите подкрепления, е поискана от наша страна среща с монархо-фашистите, за да се протестира за нападението и се иска вр връщането на отвлечения наш граничар. Монархо-фашистите, обаче, не са се отзовали на поканата.

На следния ден - 6 август т.г. монархо-фашистите са обстрелвали с мини и артилерия наша територия в района на Беласица. На наша територия в дълбочина до 2 клм. ю.и. от с. Елешница, Петричко са паднали 16 мини и снаряди.

В НЕИЗВЕСТНОСТ Л И Ц А.

На 4 август т.г. в района на с. Рудозем, Смолянско са изчезнали семейството на УРУЧЕВ, състоящо се от жена и три деца, и семейството на ЮМЕР КЕЛЮРОВ от с. Барутин, Смолянско.

Взети са мерки за откриването и залавянето им.

ЕГОСЛАВЯНСКА ГРАНИЦА.

ПРЕДАЛ СЕ НАРУШИТЕЛ НА ГРАНИЦАТА.

На 5 август т.г. към 18 часа в района на гара Драгоман в околностите на с. Градини е преминал незаконно границата от Югославия в България ИВАН ЙОРДАНОВ ИВАНОВ 19 г. от с. Чипровци, Михайловградско. Същия е бил работник в Чехословакия и сега се завръщал обратно в България. Предал се е на органите на народната милиция в с. Калотино, Драгоманско.

Наредено е след разпит да бъде предаден на органите на Д.С.

ПОЛКОВНИК - Началник отделение.
/П е й ч е в/.

МН/.

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Лично-поверително.

Министерство на вътрешните работи

ЗАПОВЕД

№ 1003-Я

По сметка утвърден от зам. м-р Руси Христозов зам. директора Йонко Панов заповедта се връща с молба за нейното подписване.

Въпреки дадените ясни нареждания в заповедта ми под № 69-П от 13.II.1948 год.уреждаща взаимоотношенията и сътрудничеството между органите на Държавна сигурност и Граничните войски в граничната зона, не са редки случаите на грубо нарушение на тази заповед - избягване сътрудничеството от едната или другата страна,взаимно подценяване ролята и задачите на органите на Граничните войски и Д.С.,предприемане изолирани действия,когато интересите на работата налагат координиране на същите,грубо вмесване в правата и задълженията на едните или другите,не поискване справки по т.2 от горната ми заповед или извършване на вербовки и разработки противно на основателните искания на другата страна.На някои места се е стигнало дори до недопустими враждебни отношения между органите на Граничните войски и Д.С.

Освен това,на някои места подобни отношения съществуват между органите на Д.С. и Народната милиция, и между органите на Граничните войски и Народната милиция.

За да се сложи край на тези вредни и недопустими отношения между органите на ДНМ, Д.С. и Граничните войски,на които е възложена голямата и отговорна задача да се създаде сигурност на държавните ни граници и вътре в страната,

З А П О В Я Д В А М:

1.Пом.министрите генерал-майор Руси Христозов и генерал-майор Йонко Панов и Директора на нар.милиция-генерал-майор от милицията Благой Пенев,да разработят подробна инструкция в духа на моята заповед № 69-П до всички органи на НМ,ДС и Гранични войски и обезпечат нейното усвояване и точно провеждане,която инструкция да ми се представи за одобрение най-късно до 10.XI.т.г.

2.Началниците и командирите от Д.С.,Н.М. и Граничните войски да възпитават непрестанно своите органи в дух на пълна съгласуваност и сътрудничество.

3.Главният инспектор Константин Бузов и инспектора-майор Борис Палагачев от отдел "Особена инспекция" да разследват всички случаи на нарушение заповед № 69-П от органите на Д.С. и Граничните

м.об.

войски, и ми представят писменно предложение за наказание на виновните.

Изпълнението на настоящата заповед възлагам на Помощник министрите генерал-майор Руси Христозов и генерал-майор Йонко Панов.

София, 3 XI. 1948 година.

М И Н И С Т Ъ Р:

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

:Строго поверително.Екз.№.1 40
35

С О Ф И Я-М.В.Р.-Командиру Гранични Войски.

Към № А-593 от11.XI1948 г.Приложено представям доклада на поделение"Видбол"за извършената частична реализация на групата"Странджа" през нощта на 23.XI.т.г.

Ликвидирването на бягащите се наложи поради това,че ако бяха задържани организаторите биха се научили и разработката не можеше да се доведе до успешен край.

Цел на разробатката е да се ударят организаторите на всички бягства в този район и се разколебаят останалите членове.

Има вероятност,тъй като същите подържат връска с турското разузнаване да научат,че лицата не са в Турция следствие на което да се опитат да избягат.В този случай можеме да разполагаме с точни сведения за датата,местото на преминаването и ще бъдат задържани.Независимо от това,необходимо е да се ускури хода на разработката.

За целта ще организираме събрание на същите вън от селото при което ще бъдат задържани и ликвидирани.Ликвидирването мислим да извършим в близост на граничната линия,като се даде гласност за това,легенди райки,че са убити при опит за бягство.По такъв начин организираните лица подготвени за бягство ще се разколебаят от намеренията си.

Приложение:Същия.

№ А 604, 1. Декември 1948 г.Елхово.

МАЙОР-Врем.Командир поделение"Въча"
/В а с и л е в/

Отпечатано в 2 екз.
№ 1-Гран.войски.
№ 2 към дело"А"
Изпълнител:Подпор.Коцев.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата 04.11.2014г. Секретар :

38

Лично строго секретно

43

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ВИХОВО-командир. отделение "ИЗВОР"

Кюстендилско- СОФИЯ -командир граничните войски.

Д О К Л А Д

по ликвидирането на една част от групата от с.Страмджа-Михалско, която се готвеше да бяга.

Към информационна А-156 от 25-XI-1984 год.докладвам,че от последните писмени и устни сведения на С.С. "ГРАНИЦАР" и информатора "ДАРИН"се научих ,че лицето [redacted] по пример [redacted] от същото село на [redacted] 24-XI-т.г. през нощта е преведен през границата от турските лицето Петър Терзиев киттер на с.Страмджа-Михалско и двама души от гр. Пловдив.Същата нощ Караиванските се върнал на колибата си обратно,в която е укривал двамата през горните три нощувки,преди да ги преведе през границата за Турция.

На другият ден 24-XI-т.г. през целият ден се забелязване усилено движение на село ,освен няколко [redacted]

[redacted] направи ми силно впечатление [redacted] ,които в много редки случаи идат в село , а по-вечето седи на колибата при овцете си,а същият ден тия бяха в село и се срещат с горните три лица,обикновено покрай оборите,дето не работят и подадоха ръка да разберат нещо. Към 7 часа С.С. "ГРАНИЦАР" ни донесе ,че цели да се събират над селото, от където ще бягат за Турция.Да видимо се разпоредих.Всички охранителни на границата,особено постовете "Големият кът",в западно посока,на които на около 300м. отстояха в засада:

[redacted] ,намиращи се в същото село.Председателя на селсъвета [redacted] и секретаря на Р.П.К. от селото, останаха в селото да преследват готвещите се бягащи. В кея посока ще се насочат,като председателя [redacted] селсъвета и секретаря на партията ги бях уведомили ,къде сме ние ,тъй като знаех ,че през тези места, където бяхме ние не преминат бягащите.Към

Към 22 часа,мъжки в засада, забелязахме две фигури ,които да идват много тихо и внимателно към нас .Изчакахме ги да дойдат близо до нас на около 7-8 метра.Засадата беше разпоредена така,че когато им извикахме "стой",те се почувствуваха обкръжени направихма малък опит да бягат ,но ги заплашихме,че ще дадем изстрел след това ги вързахме и оставихме на страна да ги наши нарочни. Докато ахахме да дойдат и другите двама.След момчин час се явиха от десно на нас председателя на селсъвета и секретаря на партията. казаха ни ,че и четирмата се насочили в посока на нас.Само след няколко минути дойдоха и другите двама,които изчакахме да дойдат на същото разстояние и без много мъки ги бяха заловени,без да стреляме

Взехме решение да ги разстреляме,но да не стана до свидетели на селяните..За тази цел ги откарахме в местността "Дебелов гроб",намираща се в района на поделение "ЛАЙКА" в близост до границата,където ги ликвидирахме и хвърлихме в една дълбока 100 метра дупка с вода на дъното,в която никой никога не е влизал. В близост до тази дупка не хедят никакви хора , и няма опасност,че ще бъдат открити. Секретаря на партията и председателя на селсъвета са здрави комунисти и не ще разконспирират под никакъв случай

39 44

тези наши действия. Близките на бегълците 2 дни след това скриваха изчезването на съдите ,считайки ги ,че са отишли в Турция.От разследването ,което им се направи след като съобщиха ,че близките им са избягали,се вижда,че са много спокойни от окото се разбира,че са били известени.

ПОРУ ИК-н-к Р.С. Поделение "ВНДБОЛ"

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6 от ЗДРДОПБГДСРСБНА Дата :04.11.2014г. Секретар :	

МИНИСТЕРСТВО ВЪТР.РАБОТИ
ЩАБ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
Политически отдел
№ П-48
22 декември 1948 год.
С о ф и я

2

ЗАМ.КОМАНДИРИТЕ по полит.част -В.Г.С.
и В.Г.У.- Учебните гранични дружини.
К.п. школа.

В чест на петия исторически конгрес на Българската комунистическа партия и любов към нея редици организации поднесоха приветствия и подаръци.Голям подарък-пътнически самолет - направи нашата народна войска.

От името на гранични войски и служителите при вътрешно министерство също се поднесоха приветствия и подарък - една лека разузнавателна кола с пожелание да се използва в южните крайгранични райони за укрепване партията и отнасяне и до последната колиба великото учение на Маркс-Енгелс-Ленин-Сталин.

Колата ще бъде заплатена от служителите при Вътрешно министерство.Пуснете веднага подписка за събиране на средства.Желателно е членовете на ВООФ да внесът по една надница а останалите в това число и войниците ~~които~~ какото желаят.Събраните средства заедно с подписката да се изпратят до 1 януари 1949 година до началника на полит.отдел-Гранични войски.

Петите роти от учебните гранични дружини да участват в акцията,като в писмата с които се изпращат сумите,се отбележи колко е събрала тая рота.

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР - Командир Гран.войски
/П а н о в/.

ПОЛКОВНИК - Началник полит.отдел.
/М а р к о в/.

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО

Другаря НАЧАЛНИК НА ОТДЕЛ "ОСОБЕНА ИНСПЕКЦИЯ" ПРИ М.В.Р.

Т У К

Д О К Л А Д

От Константин Бузов,гл.инспектор в отдел О.И.при МВР.

ОТНОСНО: Погрешни методи,прилагани от органите на граничното разузнаване.

ДРУГАРЮ НАЧАЛНИК,

В връзка с доклада,който давам от името на комисията,натоварена да обследва проявите на несработване между органите на ДДС и тези на Гранични войски,искам да поставя някои въпроси,които,поради желанието на останалите двама членове от комисията,не можаха да намерят място в рамките на общия доклад.Тези въпроси са следните:

1. От разузнавателната секция при граничния сектор в гр.Елхово /поделение "Въча"/ са усвоени и се прилагат,с знанието на временния командир на поделението,коренно погрешни методи на действие,които могат да доведат и отчасти вече са довели до твърде неприятни политически последици.Така,от началото на м.октомври м.г. до 20.декември с.г. само от едно единствено село - с.Странджа,Елховско - са били хванати и след това избити 6 души селяни,предимно младежи.Първият път е бил заловен младеж-българин,идващ от Турция;без да си напише даже и показанията и без да бъде основно разпитан той бива ликвидиран.Вторият път четирма души биват примамени към границата,хванати и без какъвто и да било разпит и написване на показания също биват ликвидирани.И трети път по същия начин изчезва,т.е.,бива ликвидиран още един.Пред Щаба на гранични войски тези избивания са били легендирани като извършени при "опит" за бягство отвъд границата;а за местното население била пусната легендата,че са избягали в Турция.

От архивите на ДС

При положения,че с.Странджа е непосредствено до турската граница и местното население подържа почти постоянни връзки с лица отвъд границата,последната легенда е явно съшита с бяли конци.

За същия период от време от същото село е изчезнало по мистериозен начин още едно лице,за което нищо не се знае къде се намира.По мое убеждение и това лице е ликвидирано от автора и на другите ликвидации.

За същото време от гр.Елхово е изчезнало едно лице,жител на същия град.То е било арестувано от органите на граничното разузнаване и след това ликвидирано.Според данни от ДС-Бургас в Елхово определено се говореше за действителната съдба на това лице.

Поради особения характер на тези случаи не съм навлизал в по-дълбокото им разглеждане.но доколкото можах да разбера някакви сериозни оперативни или други изгоди от усвояването на такъв един метод на действие няма.Политическите последици,обаче,от ликвидацията на местни хора не са положителни.

2. Прави впечатление,че доста от чиновете на граничните сектори,без да са включени в апарата на разузнавателните секции и без да имат специална школовка,са в течение или пряко се занимават с работата на разузнавателните секции.Нещо повече,даже.Лица,които нямат никаква подготовка по специалните въпроси на разузнаването,пряко ръководят и направляват граничното разузнаване.Така е напр.с временния командир на гранич.сектор в Елхово./А вероятно така е и с другите сектори/.При това положение не може усвояването на погрешни методи да не се свърже с професионалната некомпетентност на ръководителите.

По мое мнение,налага се случаите на ликвидации да бъдат разгледани основно,за да могат да се извлекат поуки от усвояването на погрешни методи на действие,а и за да се пресече по-нататъшното приложение по същия начин на тези методи,признаци за което има на лице.

Струва ми се също така,че е необходимо работата на разузнавателните секции при Гранични войски да бъде поставена на по-здрави професионални основи,за да се отстранят някои отрицателни резултати в тяхната работа.

17.1.1949 г.
С о ф и я

ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР: Конст.Бузов

/Конст.Бузов/

писма
76, 77, 78, 91
17.II.49г. 18.II.49г.

ДО

Другаря НАЧАЛНИК НА ОТДЕЛ ОСОБЕНА ИНСПЕКЦИЯ ПРИ М.В.Р.

Т У К

Д О К Л А Д

От Константин Бузов, гл. инспектор в отдел О.И. Георги Башикаров, полковник и Борис Палапачев, майор от Гранични войски.

ОТНОСКО: Получени сведения за несработване между органите на ДДС и органите на Гранични войски и неспазване М.З. № 69 -П.

ДРУГАРЮ НАЧАЛНИК,

В изпълнение заповед № 1195 - П от 14.XII.1948 г. на другаря Министър, в течение на 10 дни от 15. до 24. декември обиколихме поделенията на ДС и на Гранични войски от гр. Кърджали на изток по протежение на граничната зона.

Значително затруднение в изпълнение на поставените ни задачи представляваше обстоятелството, че мнозина от другарите/особено от Гранични войски/, от които изхождат дадените сведения и доклади за несработване между двете служби в граничните райони, не се намериха на своите служебни места, поради факта, че са били преместени на друго местослужене или се намират в безсрочен отпуск поради предстоящо заминаване. Това не ни позволи да оточним редица от изнесените факти на несработване между двете служби непосредствено с лицата, донесли за тези факти, които в същото време са и отговорни за правилното и добросъвестно провеждане на заповед 69-П. Това обстоятелство се оказа твърде важно, особено при положението, че за повечето от фактите на несработване няма на лице нито в Гранични войски, нито в ДС писмени документи, по които да може да се провери как в действителност

48 237

стоят нещата.При това положение,трябваше да възприемем крайно несигурния метод на даване вяра на едни или други обяснения,който метод не можеше да ни доведе до много положителни констатации и твърди изводи.

Известно затруднение за установяване истината и действителните недоразумения представляваше и обстоятелството,че в докладите и сведенията много неща са дадени като безспорни факти,от тях се правят изводи за проявено недоверие,за преднамерено злепоставяне,за неискреност,за съзнателно проваляне на работата и пр.А в действителност се оказва,че много от тези "факти" отразяват само отчасти обективната действителност,че данните не са достатъчно добре или даже никак не са проверявани,че не се е влезло в контакт с другата служба по дадения въпрос,за да бъде той уяснен,а твърде субективно и едностранчиво се предава като факт на несработване. Една от причините за този начин на процедиране е следната: По линия на ДС /съгласно устни указания дадени от II отдел преди и след излизането на заповед 69-П/ са изпращани редовно периодически информации до ДДС за прояви на несработване или лоши методи на работа от страна на Гранични войски веднага,след като тези прояви са били констатирвани,без при всички случаи тези прояви да са били разглеждани съвместно с Гранични войски за отчняване и уясняване. А по линия на Гранични войски е била изпратена до граничните сектори специална шифрограма на Щаба № С-1680/8.X.48 г.,с която се искат да бъдат изпратени "материалите относно неспазване заповед 69-П и другите такива ОТ СТРАНА НА ОРГАНИТЕ НА ДС". По наше мнение тази шифрограма е изиграла отрицателна роля,тъй като допущаме,че е дала възможност на граничните поделения да смятат,че може би между ДДС и Щаба има недоразумения и несъгласия,за които и те трябва да дадат необходимите факти.Може би на такова предположение е резултат обширният,но не особено прецизен в фактическо отношение,доклад на капитан Ванков.

Несвоевременното разглеждане и уясняване на случаите на недоразумения и несъгласия между ДС и Гранични войски,оставянето им да се натрупват в течение на много месеци също така затрудни нашата работа по оточняване конкретните данни;освен това,то е подхранило и подсилило на места породилите се нездрави и недружески отношения.

Все пак,поради многото случаи,които разгледахме по места,макар понякога и без лицата,докладвали за тях на ДДС и Щаба,в състояние сме да направим следните констатации:

157

Из архивите на ДС

~~13~~ 238

1. Може да се сметне,че от средата на м.март 1948 г. министерска заповед № 69-П/13.11.1948 г. е била доведена до знанието на всички служители и оперативни работници от поделенията на ДС и Гранични войски в граничната зона на източната половина от южната граница.От това време взаимоотношенията и действията на тези две служби трябва да се основават на тази заповед.

Министерска заповед № 7/17.XII.1946 г. не е била известна на органите на ДС в граничната зона,освен в тази й част,която определя,че първият разпит на нарушителите на границата принадлежи на органите на граничните войски.

2. Въпреки съществуването на горепосочените заповеди,урегулиращи взаимоотношенията на поделенията на ДС и на Граничните войски в граничната зона,все пак отношенията между тези поделения само привидно,формално се основават на тези заповеди.В действителност в ход е систематическо нарушение и заобикаляне постановленията на тези заповеди от страна и на двете поделения.На лице е също така нежелание да се признае и непризнаване собствените грешки и нарушения в това отношение и стремеж в същото време да се обвини колкото се може повече другата служба в нарушаване и неизпълнение на заповедите.Това е особено подчертано в докладите и сведенията,изпратени до централните им управления и от двете поделения.

3. На особено систематическо нарушение и неизпълнение от страна и на двете поделения са подложени следните пунктове от заповед 69-П: 2,3,4,9,10 и 12.

Въпреки задължението да си правят взаимно справки при откриване на разработки или подготовка за вербовка на агентура и двете поделения се отнасят несериозно към това си задължение;или въобще не се правят справки,или исканата справка се забавя твърде много,като през това време запитаното поделение прави вербовки на подходящите лица от списъка на запитващото поделение и едва след това отговаря,че еди кои си лица се намират на отчет при тях,или използуват правенето на справки за да установяват и разкриват агентурния апарат на другото поделение и пр.

Не винаги при извършване на арести двете поделения се предупреждават взаимно било поради "спешност" на случая,било поради извършване на "секретен" арест и пр.

Не винаги органите на ДС спазват задължението си да дават писмени справки в срок от 24 часа/независимо от обстоятелството,че

14239

Из архивите на ДС

съвършено неоснователно това задължение се отнася само до тях/.

Не в всички случаи поделенията на Гранични войски предават в определения 7 дневен срок граничните нарушители на органите на ДС мотивирайки се в някои случаи,че чакат нареждане от щаба;самите предавания не винаги се извършват по установения ред.Но има и случай, когато органите на ДС са отказали за известно време приемането на заловени нарушители поради това,че са се почувствали обидени от поведението на представителя на Гранични войски.

В някои случаи органите на ДС са прехвърляли лица през границата само с уведомление на командира на граничния участък,без последният да е получил необходимото нареждане и указание от Щаба на гранични войски.

На изискванията на пункт 12 от заповедта-за оказване взаимна помощ,за размяна на информации,за взаимни услуги,за правене помежду си братски и другарски забележки при констатирани слабости и грешки за да бъдат те отстранявани - никое от заинтересованите поделения не е обърнало необходимото и сериозно внимание.

И 4. Особено невралгичен пункт на лоши и неправилни взаимоотношения между поделенията на ДС и Гранични войски се е явявал гр.Елхово За началник бюро ДС в Елхово от началото на 1948 г. е бил преведен груповия началник Димитър Раданов,а нач началник РС при поделение "Въча" през това време е бил капитан Ванков.И двамата са се оказали не напълно подходящи за работата,с която са били натоварени.Раданов се е считал за всесилен велможа,комуто всичко е позволено и който не е обязан да се счита нито с министерските заповеди,нито с конкретните политически условия и изискванията на околийския партиен комитет,нито пък е зачитал авторитета на ДС и необходимостта да се укрепва този авторитет.За него заповед 69-П като че ли не е имала безусловно задължителна сила в всички свои пунктове.

След сменяването на Раданов работата в Елхово и сработването между двете поделения е поставено сравнително доста добре - според изказванията на представителите и на двете поделения.

И Също такъв невралгичен пункт на лоши отношения между двете поделения се явява и Свиленград.Тук сред органите на Гранични войски се е създало подчертано недоверие към органите на ДС и заповед 69-П е подложена на тежки нарушения.Кулминационната точка на тези лоши отношения,липса на взаимно доверие и несработване е ареста от органи на гранични войски на оперативния работник от ДС Пелев/за случая има специална анкета/и изисканата и наложена от граничния во

Из архивите на ДС

45-240

ски проверка-провокация по отношение на агент на ДС,въпреки указанията на ДС,че такава проверка не е нужна.А според нас проверка агентурата на една от службите не е задача и право на другата служба,ако това изрично не е изискано,или по-точна ако за това другата служба не е специално помолена от заинтересуваната служба,притежаваща нуждаеща се от проверка агентура.За тези прояви и за това състояние на отношенията значителен принос има командира на поделение "Камчия" капитан Неказов,който не е успял да овладее ръководството на поделението както следва.

5. Нарушенията на заповед 69-П до известна степен се дължат и на непълнотите и неточностите,съдържащи се в самата заповед,както и липсата на специална инструкция,изработена съвместно от централните ръководства на ДС и Гранични войски,която да третира и разработва въпроса за практическото приложение на заповедта.Вместо такава инструкция,някои от пунктовете в заповедта са разработени по такъв начи,че имат характер на инструкция,но все пак с непълноти.Типичен в това отношение е пункт 2 от заповедта,който разработва въпроса за взаимните справки,но не е фиксирал в какъв срок следва да се дава справката и с това са отворени вратите на нарушенията.Не е определено даже справката устно или писмено ще се прави.А пункт 4 пък задължава само органите на ДС да дават писмени справки на Гранични войски в срок от 24 часа.Какви са били съображенията да не се включат в това задължение и органите на Гранични войски не е известно,както не ни е известно и съображението и необходимостта такова едно задължение само за ДС да се отдели в специален пункт;а логически би следвало такова задължение да фигурира в пункт 2 и за двете поделения.

Непълноти съдържа и пункт 1,определящ старшинството в граничната зона;пределите на това старшинство с оглед разнообразието на агентурно-оперативната работа,формите в които то ще се изрази и пр. не са конкретно определени. Така стои въпросът и с пункт 3 относно съгласуването между двете поделения при извършване на арести - не са дадени формите,в които ще се изрази тази съгласуваност,влизат ли тук и секретните арести,както и другите оперативни мероприятия,наподобяващи арест и пр.

Почти всички пунктове от заповедта съдържат такива непълноти и неточности,които подчертават крещящата необходимост от специална инструкция,която да обхване и разработи всички тези въпроси и улесни и уясни практическото приложение на заповедта.Липсата на такава инструкция е благоприятствувала широкото и разтегливо тълкува-

16 291

ние на заповедта и създаването на толкова много недоразумения.

6. Недоразумения между двете поделения на МВР са възниквали и вследствие на обстоятелството,че граничните сектори обхващат по няколко административни околии,в всяка от които има отделна служба на ДС;последната иска да бъде информирана за всички събития,станали по границата,за да може съответно да информира своето ръководство;граничните поделения отказват информация под претекст,че те са длъжни такава да дават само на своите ръководства,до които може да се обърне съответната околийска ДС.Различното административно деление на Гранични войски,не съвпадащо с административното деление по околии, при отсъствието на разбирателство и сработване,е извор на недоразумения и дрязги между двете поделения.

7. Сериозно недоволство сред пограничните органи на ДС от органите на Гранични войски е създало и лишаването на оперативните работници от ДС в граничната зона от допълнителните продоволствени дажби за 9 септември м.г. и други подобни,които са били раздадени и се раздават на чиновете от Гранични войски.

С заповед № 53/24.4.1948 г. на другаря Министър в продоволствено отношение опер.работници на ДС в граничните зони се снабдяват от граничните поделения и са приравнени с граничните офицери; с заповед № 118/20.9.48 г. на др.Министър се нарежда даването на допълнителни дажби по случай 9 септември,без да се изключват специално пограничните органи на ДС;а с писмо № 5716/2.XI.48 г. от Щаба на гранични войски,подписано от др.полковник Главинчев,специално се указва,че органите на ДС се лишават от допълнителната дажба.Струва ни се,че това лишаване е съвсем неоснователно и е породило справедливи недоволства.

8. Сериозни недоразумения се пораждат и вследствие несъгласувани нареждания,изхождащи едновременно от ДДС и от Щаба на гранични войски и които нареждания предизвикват едновременни и несъгласувани ~~нарежда~~ действия от поделенията им долу по места.Пресен е случаят в това отношение с нареждането да се задържат и изпратят в София идващите от Турция Богдан Николов х.Панайотов,Наню Димов Начев и Стефан Христов Стефанов.III отдел на ДДС изпраща радиограма до ДС-Свиленград,а граничния участък получава нареждане по телефона от майор Беров и подпоручик Ненов.След като ДС е била вече взела необходимите мерки и настанила лицата в влака с милиционер,идват въоръжените с шмайзери войници на Гранични войски,задържат влака няколко минути,вземат под своя охрана арестантите,при което благодарение

АБ-242

благоразумието на присъствуващия представител на ДС не се е стигнало до по-голям скандал.

9. В процеса на нашето обследване фактите на несъгласия и недоразумения между поделенията на ДС и Гранични войски се натъкнахме и на сериозни недъзи в извършване на агентурно-оперативната работа и от двете поделения, както и на коренно погрешни методи на действие.

От органите на ДС, особено в районите на Харманли, Свиленград и Елхово, е усвоен един особен метод на извършване секретни арести, при който арестът е "секретен" само по отношение на Гранични войски, т.е., не е съгласуван с тях, а близките на арестувания, понякога и по-широк кръг от хора, знаят за ареста.

Съществуващите недъзи в работата говорят и за недостатъчната професионална подготовка и школовка на разузнавателните и контраразузнавателни кадри, работещи по границата. Особено бие на очи слабата професионална школовка на тези кадри в Гранични войски.

Това са основните и обобщени констатации, които смятаме, че е необходимо да се направят, без да навлизаме в подробното разглеждане и оценка на всеки един отделен случай на несработване между двете поделения на МВР.

Въз основа на тези констатации можем да направим следните изводи и предложения:

1. Заповед 69-П е била систематически нарушавана и заобикаляна без да получи пълно и цялостно приложение, от една страна, поради липсата на добро желание и от двете поделения на МВР, както и поради наличието на редица непълноти и неточности в самата заповед, и от друга страна, поради отсъствието на специална инструкция, която да разработва в подробности практическото приложение на отделните постановления на заповедта.

Такава една инструкция е необходима, според нас, за да могат за в бъдаще фактите на разногласия и несработвания между двете поделения на МВР да се сведат до минимум, при положение, че и по-нататък те ще останат да работят паралелно, с паралелни централни и местни ръководства, но с един и същи терен на действие - за крайграничните органи, и с почти еднакви задачи и методи на работа. Защото, според нас, при такива условия колкото и съвършено да е организирано сътрудничеството все пак известен минимум от разногласия ще се проявява.

Из архивите на ДС
162

18-243

Такава една инструкция се налага и поради обстоятелството, че и при новата реорганизация поделенията на Гранични войски,а с това и разузнавателните секции при тях,остават вън от обсега на общия на общия ръководител на поделенията на МВР.

Тази инструкция ще трябва да уреди и въпроса за пълната съгласуваност в нарежданията,които централните управления на двете поделения - ДДС и Щаба на гранични войски - ще изпращат до своите органи в граничната зона.

2. Пред вид на голямото количество от случаи на неразбирателство и несработвания,които не са били разглеждани и решавани своевременно,а са оставани да се трупат в течение на много месеци,както и поради това,че основната маса от случаите отделно взети не са от голямо значение,смятаме,че не е необходимо да предлагаме за всеки случай на нарушение санкция за нарушителите.Необходимо ще е,обаче,да се направи едно общо предупреждение и бележка до поделенията на МВР в граничната зона за допуснатите несработвания и необходимостта от пълно разбирателство.

За двата невралгични пункта - Елхово и Свиленград - смятаме,че е необходимо да се направи следното:

За бившия и.д. н-к бюро ДС в Елхово - Димитър Раданов/сега преместен като гр.н-к в Ямбол/да се оформи писмена заповед,с която да бъде снет от заеманата от него длъжност в Елхово,поради допуснатите нарушения и несправяне с работата.

На подпоручиците Асен Йорданов Григоров и Витлеем Енчев Витлеемов,извършили произволно ареста на Пелев,оперативен работник от ДС,да бъде наложено като наказание - преместване в друг участък на границата/южната/,но в никакъв случай не при по-добри условия на работа от досегашните.

3. Теоретическата професионална школовка на органите на граничното разузнаване е твърде слаба.Това положение дава и ще дава отражение на качеството на тяхната работа.Смятаме,че е необходимо кадрите на граничното разузнаване да преминат школовката на един,макар и кратковременен - 45 дена,професионален курс.

4. Необходимо е пълно уреждане продоволствието на граничните органи на ДС,като се спазва МЗ № 53,която ги приравнява с граничните офицери.

17.I.1949 г.
София

КОМИСИЯ:
1.
2.
3.

163

Из архивите на ДС

ИНСТРУКЦИЯ

за взаимоотношенията и сътрудничеството между органите на Граничните войски, Държавна сигурност и Народната милиция в граничната зона.

1. За охраната на държавните граници на Народната Република България отговарят Граничните войски при М. В. Р.

За да решават успешно тази отговорна задача, Граничните войски, чрез свои органи водят самостоятелно разузнаване и противоразузнаване в граничната зона и на дълбочина до 25 клм. в противната страна

В изпълнение на тая своя задача органите на Граничните войски са подчинени изключително на заповедите и разпорежданията на своите по-горни командни инстанции и органите на Д. С. нямат право да се месят в тяхната работа. Това, обаче, не освобождава органите на Д. С. от задължението да донасят по своя линия за забелязани слабости, допуснати грешки или своеволия от страна на органите на Граничните войски.

Настоящият пункт да се разработи с всички органи на Д. С. **по-специално** и се ликвидират всички остатъци от схващания и настроения за това, че Граничните войски не трябва да се занимават с агентурно разузнаване въобще.

2. За борбата с чуждата агентура и гарантиране вътрешната сигурност на страната носи отговорността Държавна сигурност.

При решаването на тая своя задача Д. С. **на общо основание** и в граничната зона води презгранично разузнаване — неограничено по обем, обекти и дълбочи-

на и противоразузнаване независимо от тилната линия на граничната зона.

При изпълнението на тази неограничена по обем и обсег разузнавателна дейност, органите на Д. С. в граничната зона са подчинени изключително на своите по-горни служебни инстанции и органите на Граничните войски нямат право да се месят в тяхната работа, като същите не се освобождават от задължението да донасят по командна линия за допуснатите слабости, грешки и действия, които влияят върху охраната на границата.

Настоящият пункт да се разработи **по-специално** с органите на Граничните войски и се ликвидира с всички остатъци от схващания и настроения за това, че разузнаването на Граничните войски може да се справи с задачите на общодържавното разузнаване и следователно, органите на Д. С. „нямат работа в граничната зона".

3. Старши оперативно-разузнавателен орган в страната се явява Държавна сигурност. Това се обуславя от задачата поставена пред нея, което обстоятелство трябва да се има предвид и винаги помни от разузнавателните органи на Граничните войски. Но тъй като Граничните войски не са представени в граничната зона само с разузнавателните си органи и не вършат само разузнаване, а представляват войски поставени, на бойна нога да пазят с оръжие неприкосновеността на държавните граници и реда в граничната зона, и носят за това пълна отговорност пред правителството на страната, на органите на тия войски се признава известно старшинство — по отношение всички останали органи на държавната власт в граничната зона.

4. Поради това, при всички случаи на наложено действие с оглед охраната на границата, подържане и запазване на реда, преследване на банди, диверсанти и терористи, командването на военните действия се възлага на органите на Граничните войски, а органите на Д. С. и Народната милиция оказват на тия органи пълно съдействие. Обаче, в зависимост от получените сведения и наложена необходимост да се вземат неза-

Из архивите на ДС

бавни мерки за ограничаване на престъплението или укриване на нарушителите, органите на Д. С. и Н. М. вземат необходимите мерки и предприемат наложените действия, като незабавно установяват контакт с органите на Граничните войски за съгласуване по-нататъшните действия.

5. Органите на Д. С. и Народната милиция не могат да предприемат никакви арести, обиски и пр. свързани с изпълнението на техните задачи, без да са съгласували това с органите на Граничните войски. Органите на Граничните войски, от своя страна, не могат да предприемат подобни действия, без да ги съгласуват с органите на Д. С. и Н. М., обаче действуват независимо от това дали органите на Д. С. и Н. М. са съгласни с това действие, като органите на Граничните войски поемат всичката отговорност за евентуално лошите резултати.

При преследване на нарушители на границата, когато възникне необходимост от блокада на местност или населено място, Граничните войски действуват незабавно, като едновременно уведомяват и искат съдействие от органите на Н. М. и Д. С.

6. Старши оперативен работник в гранчната зона за района на граничния сектор да се счита командира на граничния сектор, (но не и неговите разузнавателни органи). Командира на граничния сектор, обаче, няма право да се меси в работите на органите на Д. С. и Н. М., които са подчинени на своите по-горни началници, а не нему.

Това старшинство на командира на граничния сектор в оперативно отношение към органите на Д. С. и Н. М. да се счита като право да разрешава възникнали спорове и несъгласия между оперативните работници на Д. С. и Граничните войски в следните случаи:

а) при произвеждане арести в граничната зона и

б) при вербоване на агенти.

Решението на командира на граничния сектор в тия случаи е задължително за органите на Д. С., а за обективността на своето решение, командира на сектора носи лична отговорност.

При извършване на арест от една от трите служби

(Д. С., Н. М. и Г. В.) предварително да се взема съгласието на останалите две служби, освен при изключително бързи случаи. При различие относно мненията за или против ареста, въпроса да се отнесе за решение до командира на граничния сектор.

В случай, че ареста е заповядан от Д. Д. С. или Д. Н. М. органите на Граничните войски не противодействуват дори и при несъгласие, обаче донасят незабавно за несъгласието си в Щаба на Граничните войски.

7. При отпочване разработка или подготовка на вербовка на агенти в граничната зона, двете служби се задължават да направят взаимна справка в следната форма: „Имате ли сведение за лицето (или групата)". В случай, че лицето е на разработка или вербовано, да се отговаря: „лицето (или групата) е на оперативен отчет у нас". В противен случай за лицето се отговаря: „Нямаме сведения" или „имаме открита преписка".

При отговора „лицето е на оперативен отчет у нас", категорично се забранява работата върху това лице без координиране и взаимно съгласие. При същия отговор, в случай на несъгласие на една от службите да съгласува на място оперативната работа, ако се намери за необходимо, въпроса да се отнася за разрешение до центъра на съответната служба (Щаба на Граничните войски или Дирекция държавна сигурност).

Строго се забранява на службата, към която е отправен въпроса „имате ли сведения за лицето (или групата)", да се дават неотговарящи на истината отговори и след това да се правят опити за вербовка или за разработка на същото лице (или група).

Предмета на тия справки трябва да се пази в абсолютна тайна.

8. Особено строго се забранява да се правят каквито и да било опити за превербоване на агенти, един път завербовани от другата братска служба. Напротив, когато даден агент на една от другите служби се окаже, че може да бъде използван по-пълно и по-резултатно от другата служба, трябва агента да се предава за използване на тази именно служба. Така например, ако даден агент от Граничните войски се окаже пригоден за

разузнавателна работа в голяма дълбочина и за изпълнение на разузнавателни задачи, надхвърлящи задачите свързани с охраната на границата, то такъв агент трябва да бъде предаван на Д. С. Или обратно, ако агент на Д. С. се укаже пригоден за разузнавателна дейност свързана със задачата по охраната на границата, същия трябва да бъде предаван за използване от Граничните войски.

Изобщо, да се счита за престъпление към интересите на страната всяка проява на егоистично задържане на агент от едната служба, когато същия би могло да бъде използван по резултатно от другата служба.

9. Категорично се забранява на органите на Д. С. да вербоват свои агенти из средата на личния състав на Граничните войски и Н. М. и обратно — на органите на Граничните войски и Н М. да вербоват агенти из средата на личния състав на Д. С.

10. Органите на Д. С. са длъжни при поискване на справка от страна на Граничните войски или Народната милиция, ако лицето се намира на отчет при тях, да дават писмено такова в срок от 24 часа. Същото задължение имат и органите на Граничните войски и Народната милиция по отношение на Д. С.

11. Оперативните органи на Граничните войски могат да поискат от Д. С. проучвания и за лица живущи във вътрешноста на страната. Това те, обаче, да правят само в извънредно важни случаи и то чрез командира на граничния сектор до секторния началник на Д. С. с копие до Д. Д. С. и Командира на Граничните войски.

12. Когато Граничните войски се сдобият със сведения, уличаващи в противонародна дейност лица живущи вън от пределите на граничната зона, са длъжни да уведомят писмено органите на Д. С. в срок от 48 часа.

Разузнавателните сведения, които имат общ характер за сигурността на страната, да се предават писмено от Щаба на Граничните войски на ДДС ежемесечно, а тия от особено важен характер — незабавно.

13. Когато органите на Д. С. и Н. М. по места или в центъра се сдобият със сведения, които имат отношение към охраната на границата, независимо от това, по

Из архивите на ДС

кой път и от къде са получени те, са длъжни да ги съобщават незабавно в Щаба на Граничните войски в такава форма, че да е възможно тяхното оперативно използване, а когато е необходимо да се дават подробни указания, как би могло и трябва да бъдат използвани.

Органите на Д. С. натоварени да разследват предадените им нарушители на границата, са длъжни да произведат разпит и по представения от Граничните войски на Д. С. въпросник. Получените по този начин сведения, засягащи охраната на границата да се съобщават писмено и незабавно в Щаба на Граничните войски.

14. Граничните войски са длъжни, заловените от тях нарушители на границата да предават на органите на Д. С. колкото се може по-бързо и в никой случай не по-късно от 5 дни след задържането. За всяко неоправдано забавяне, органите на Граничните войски носят лична отговорност.

Задържаните на, ушители се предават на органите на Д. С. заедно с напълно оформена преписка, която съдържа следните грижливо изготвени документи:

а) обстоятелствен протокол за задържане,
б) протокол за намерени при обиска **вещи,**
в) „ „ „ „ **документи,**
г) оригинала от предварителното дознание, като у себе си оставят препис от същото.

Към всяка преписка да се прилага един непопълнен формуляр, който след приключването на дознанието се попълва грижливо от органите на Д. С. и изпраща в Щаба на Граничните войски. В същия да се съдържат данните за самоличността на нарушителя, дали той е случаен нарушител или политически беглец, дезертьор, агент на чуждо разузнаване и пр.

Предаването на заловените нарушители на границата на Д. С. да става с протокол, съставен в два екземпляра — единият от които се прилага към следственото дело, а другия остава в Щаба на граничното поделение което предава нарушителя.

Настоящата инструкция да се разработи и усвои напълно от всички оперативни работници от Д. С. от

командирите на граничните участъци, сектори и техните разузнавателни и оперативни работници, както и от секторните и околийски началници от Народната милиция в граничната зона, като от всички се вземе подпис, че тя им е известна и нейните постановления ясно разбрани.

За неизпълнение на настоящата инструкция, която съставлява неотделна част от министерска заповед № 69 — П, виновните ще бъдат държани отговорни за неизпълнение на заповед и ще бъдат строго наказвани.

София, 7 март 1949 година.

Директор на Държавна Сигурност
п. (ген. майор Р. ХРИСТОЗОВ)

Комнадир на Граничните войски
п. (ген. майор ПАНОВ)

Директор на Народната милиция
п. (ген. майор ПЕНЕВ)

Верно,

ПОЛКОВНИК — Началник Щаб Гранични войски
(П Е Ш Е В)

ОДОБРЯВАМ
/п/Руси Христозов
Пом.Министър на Вътр.работи
№ 85
3.V.1949 год.

Отменена с инструкция от 23.Септимврия 1958 год.

строго поверително

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Препис

И Н С Т У К Ц И Я

по издаване на открити листове /разрешителни/ на лица,които искат да пътуват по гранична зона.

За установяване цялостен контрол на лицата,които посещават,напускат или дважат в гранична зона да се спазва следното:

1.Всички лица,независимо от това,дали пътуват по служба или частна работа,цивилни или униформени/военни,милиционерски служители и др./,са длъжни при посещение на населените места в граничната зона,да притежават разрешителни/открити листове/

Гражданите,милиционерските и военни служители/цивилни и униформени/получават разрешителни от съответните милиционерски учреждения както е указано по-долу:

2.Разрешителни се издават:
а/За жители на София от Столичното управление на МВР
б/За жители на секторните центрове-от секторно управление на МВР
в/За жители от околиите- от околийските управления на МВР

ИЗБРОЕНИТЕ ПОДЕЛЕНИЯ НА МВР ИМАТ ПРАВО ДА ИЗДАВАТ РАЗРЕШИТЕЛНИ ЗА ВСИЧКИ ГРАНИЧНИ ЗОНИ.

В градовте които не са околийски центрове и в селата,намиращи се в граничната зона,разшителни се издават от милиционерския участък ако няма такъв от народния съвет.

Тези открити листи важат само за района на околията.

При пускане на войници при общи отпуски/гарнизонни и др./разрешителни/открити листове/се издават от съответното поделение където служат.

4.На чуждите граждани/чужденците/ разрешителни се издават само от МВР -Административен отдел на ДНМ.,а дипломатическите лица чрез Министерството на Външните работи от Административен отдел при ДНМ.

За чужденците се счита като забранена гранична зона и пространството включено между населените места -Пещера,Девин,Орлино и Ракитово.

5.Лицата които искат да пътуват из южната и западни гранични зо зони,трябва да изложат мотивирани причини за необходимоста от пътуването.На същите разрешително се издава след писмено мнение на ДС.

6.Разрешителни се издават след справки в адресно бюро за авизо и по всички останали картотеки на управлението на МВР/Криминална,Административна и ДС/.

7.Заедно с заявлението за палечаване на разрешително,гражданите представят и личните си карти.Данните от личната карта се записват върху молбата от чиновника след което същата се връща.

8.Лицето полечило разрешително е длъжно при отиване в крайния пункт на пътуването си и при заминаването от там да представи в съответното милиционерско учреждение разрешителното за заверка.

Из архивите на ДС

9.Разрешителни се издават най много за 15 дни,в който срок лицето може да пътува с него.Ако е необходимо по дълго предстоявне в зоната,продължението на срока да става от околийското управление на МВР в района на което се мира пътуващото лице.

10.Върху лицата пристигнали с разрешително в дадено населено място на граничната зона,се организира негласно оперативно наблюдение.

11.Във всяко околийско управление на МВР се водят отделни книги за издаване на разрешителни,а в граничните околий и книга за заверка при пристигането и заминаването.

За по дълъг срок разрешителни се дават от Администретивния отдел пир ДНМ.

Д И Р Е К Т О Р:
/п/Ген.майор Бл.Пенев.

Вярно,

С Е К Р Е Т А Р:
/п/Н.Ненов

Вярно,

С Е К Р Е Т А Р АДМИНСТРАТИВЕН ОТДЕЛ:
/п/ Р.Андреева.

Лично поверително 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

До секретариата на ЦК на БКП

Т. К.

Получено 30.7.49 г.

Да се отправи такова молба. Да се съдави текст на молбата и се даде на уговуждение.

8.8.49 г.

РЕШЕНИЕ „Б" 39

ДР. ДРУГАРИ

С цел за усъвършенствуване на командния кадър в граничните войски и подобрение охраната на границите, моля да се обсъдят следните предложения и се разреши:

1. Да се помоли правителството на СССР да ни даде необходимите сведения за възможностите да изпращаме за усъвършенствуване младши и старши наши гранични офицери в съветските гранични школи вместо в академия "Фрунзе" и школата "Бистрел".

2. Да се помоли правителството на СССР да разреши следващите сега в "Фрунзе" и "Вистрел" наши гранични офицери, след завършване на тия учебни заведения, да бъдат оставени на двумесечен курс в съответните съветски гранични учебни заведения.

3. Да се помоли съветското правителство да разреши изпращането на двама съветници към щаба на граничните войски, единия от които да бъде запознат и с устройството, подготовката и задачите на вътрешните войски.

4. Да се помоли съветското правителство да разреши отиването на една делегация от подбрани гранични офицери, които на място да се запознаят с охраната на границата в равнинна и планинска местност, на морска и речна граница, както и да ни се помогне при съставянето на устав за граничната служба, нуждата от който вече се чувствува извънредно много.

5. Да се поиска от правителството на СССР да разреши на полит. управление при съветските гранични войски

да ни подбере и достави художествена литература и белетристика за подвизите на съветските граничари, която да преведем и използуваме при възпитанието на нашите граничари.

София, 28 юли 1949 год.

МИНИСТЪР:

Строго-поверително

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Т У К - Началнику разузнавателно отделение

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЕНИЕ НА КОНТРА-РАЗУЗНАВАТЕЛНАТА РАБОТА В ГРАНИЧНИТЕ ВОЙСКИ.

Щ А Б А

1. В Щаба не е попълнен щата в контра-разузнавателната секция с началник на същата. Има двама пом.началници на секцията. от които единия от десет месеци насам е преангажиран с воденето на картотеката и се занимава повече с работа на оперативното отделение, по картотекирането на нарушителите на границата. При това положение с един О.Р. в секцията е трудно да се справи с работата и да прави необходимите обиколки в поделенията.

За да се обхване цялата работа в секцията, е необходимо да се попълни щата с началник и да се назначи офицер, който да ръководи картотеката.

2. Секцията не разполага с никаква каса или желязен шкаф, а временно се използва един кардекс от картотеката, който е необходим за същата. Необходими са за секцията две каси или два железни шкафа.

ПОДЕЛЕНИЕ "ЕРМА"

Работата по контра-разузнаването в поделението напоследък много нарасна, обаче района на поделението е много-голям и О.Р. не могат да обхванат цялата работа, а са ангажирани само в разпит на нарушители. Започната агентурно-оперативна работа не е оформена. От Щаба на Гранични войски не е изпращан до сега офицер да обследва работата. Необходимо е от Щаба на Гранични войски да се вземат енергични мерки за оформяне на работата и изпращане на повече офицери разузнавачи в поделението.

ПОДЕЛЕНИЕ "ДРАВА"

Щата на поделението не е попълнен. Началника на Р.С. майор Ангелов, е и вр.командир на поделението и същия няма възмож-

ност да ръководи цялостно разузнавателната работа в поделението.След провеждането на 45-дневните курсове.е започнато преустройването на работата,обаче липсата на достатъчно О.Р. не дава възможност да се разгърне цялостна работа.

Превозните средства в поделението са разбити,което спъва работата.

ПОДЕЛЕНИЕ "БИСТРИЦА"

Поделението е новосформирано и О.Р. срящат голяма трудност при постовяне началото на разузнавателната работа.Необходимо е да им се помогне от Щаба на Гранични войски,като се изпрати О.Р.,който да даде инструкций на самото място.

ПОДЕЛЕНИЕ "КРЕМЕН"

До скоро в щаба на поделението нямаше О.Р.,който да възглавява службата,а може да се каже,че въобще е липсвало ръководство.Оперативния отчет не е оформен.Необходимо е да се изпрати О.Р., който да обследва работата,да посочи грешките на самото място и да даде необходимите инструкции за бъдещата работа.

ПОДЕЛЕНИЕ "ЧАВДАР"

Агентурно-оперативната работа в поделението не е оформена,което се дължи на слабия контрол от щаба на поделението и не добро ръководство.

Необходимо е да се внуши на капитан ГОЧЕВ.да се активизира в работата.

ПОДЕЛЕНИЕ "СПАРТАК"

В щаба на поделението Р.С. се възглавява от вр.началник подпоручик ХРИСТОВ,който.въпреки големите усилия,които прави му е трудно да се справи с цялата работа.Оформяването на работата не е обследвано.

Необходимо е да се изпрати О.Р. от Щаба на Гранични войски,който да се запознае с работата и даде инструкции за бъдащата такава.

София,... октомври 1949 г.

Пом.началник секция

ПОДПОРУЧИК:...../Николов/

ДТ/

П Р А В И Л Н И К

за

ИЗПОЛЗУВАНЕ НА ДВУВЛАСТНИТЕ ИМОТИ НА ГРАНИЦАТА МЕЖДУ НАРОДНАТА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И КРАЛСТВО РОМЪНИЯ.

Чл.1. Настоящият правилник урежда начина за използуването на двувластните имоти,които се намират от двете страни на общата граница между България и Ромъния в сектора от Дунава до Черно-море.

Чл.2. Двувластни се считат онези полски недвижими имоти /ниви,зеленчукови или овощни градини,лозя,ливади,пасища,бранища и гори/, които се намират в една зона дълбока ... км. от граничната линия и чиито притежатели /собственици/ живеят уседнало в обсега на същата зона от другата страна на границата,ако тези недвижими имоти са били придобити от собствениците им преди границата да бъде прокарана или ако ги притежават като наследници,по закон,по завещание или чрез акт между живи лица,които могат да наследяват,и които са били техни собственици по време на прокарване границата.

Чл.3. Собствениците на двувластните имоти определени в предшествуващия член,трябва да бъдат вписани в особени списъци,които двете страни ще си доставят по дипломатически път най-късно до края на 1947 година. Те могат да бъдат само поданици на една от двете договорящи държави.

Чл.4. За всяка промяна,която настъпи в собствеността надвластните имоти заинтересуваните уведомяват съответните административни управители,на които двувластнитък представя препис от съртния акт и удостоверение от общинската власт за имената на наследниците.

Административните управители уведомяват надлежните власти за нанасяне поправка в списъка на двувластниците,след което се съобщава на надлежните власти на другата договоряща страна ,за да съобразят своите списъци с новото положение.

Чл.5. Списъците на двувластните имоти трябва да съдържат трите имена на собственика,местожителството,поданство,местонахождението,вида,размера на имота и на какво разстояние се намира от границата.

Чл.6. Имотите купени след прокарването на границата или придобити по други начини,освен предвидените в чл.2,не се считат за двувластни.

Чл.7. Като двувластни ще се смятат и общоселските имоти доколкото същите се намират отвъд границата.

Чл.8. Жителите на селата които имат двувластни имоти,могат да се ползуват с право да използуват тези имоти ако са жители на съответното село.

Из архивите на ДС

Използуването на двувластните общоселски имоти става по следния начин:

I. За използуване горите:

Ще се установят списъци на всички работоспособни жители по домакинства,които се заверяват от местните власти и се изпращат на пограничните власти на другата държава.

Въз основа на теди списъци се позволява на жителите на всяко село на смяни и в групи до 30 души да преминават границата за сечене държа за горене или строеж и сечене шума за храна на добитъка.

Лицата вписани в списъците получават специални пропускателни билети по образец приложен към този правилник.Пропускателният билет се издава на името на главата на домакинството и в него се вписват всички работоспособни членове на семейството.Той дава право за преминаване на едно кое да е от вписаните в него лица.

II. Използуване на пасбищата.

На всеки 10 до 15 домакинства според броя на добитъка се определя едно лице да преминава границата за да пасе добитъка.

Ако пасбищата да до 2 клм. от границата,добитъка изпратен на паша трябва да се връща на своя територия всеки ден преди залез слънце. При по-голяма отдалеченост на пасбищата граничните власти могат да позволят добитъка да остане по-дълго време.

Пастирите ще бъдат снабдени с двувластнически пропускателни билети по определен образец д забележка на първата страница:"Важи за пастира на селския добитък и за преминаване и отиване на селския двувластен имот".

Чл.9. Двувластникът има право да преминава и отива на своя имот за да го използува и обработва през всяко време на годината /включително неделните,праздничните и пазарни дни/ само денем и винаги с знанието на пограничните власти. На пограничните участъци трябва писменно да се споразумеят кога двувластниците да преминават границата,кога да се връщат и през кои пунктове да минават.

В особени случаи на природни стихии,нещастия или ако се налага от характера на полската работа на двувластника може да се позволи да пренощува в своя имот най-много до 3 нощи,но за това трябва да уведоми граничната стража,ако това е възможно.

Чл.10. Двувластните имоти които се намират на дълбочина до 12 клм.от границата могат да бъдат обработвани и използувани непосредствено от самите стопани.Тези от тях които се намират на по-голямо разстояние,се дават под наем на местни жители от общината в чието землище се намират.Договорите за наем се сключват по доброволно съгласие и се намират под покровителството на законите на страната в която се сключват.Собствеността върху тези двувластни имоти се зачита от договорящите страни до уреждане на тяхното заменяване или ликвидиране със специална спогодба.

Из архивите на ДС

Чл.21. Двувластниците които притежават имоти в зоната до 15 клм. от границата могат да преминават границата за обработване и използуване своите имоти,след като се снабдят със специални легитимации които се наричат "двувластнически пропускателни билети".

Тези билети имат форма на книжка по приложения образец "а" и се печатат на български и румънски език.

В билета се вписват освен двувластникът още и членовете на семейството му,които живеят постоянно с него под един покрив.

В двувластническия пропускателен билет могат да бъдат вписани и наемни работници /слуги,пастири/,ако двувластникът поради старост малолетие,болест,вдовство или друга причина е в невъзможност сам да обработва имота и няма други работоспособни членове в домакинството.

Чл.12. Двувластниците които притежават имоти на разстояние от границата по-голямо от 15 и по-малко от 30 клм. получават специални пропускателни билети образец "б",които им дават право да отидат на своя имот и в населеното място в чието землище се намира той за уреждане на своите интереси и наемни отношения,в година до 10 пъти.

Пропускателните билети носят фотографии с милиционерски формат на всички лица,които са вписани в тях,с изключение на децата помалки от 7 години,както и с подписа на двувластника.

Билетите се издават от надлежните административни или милиционерски власти срещу заплащане тяхната косвена цена без плащане на каквито и да било други такси. Административните и пограничните власти ги визират безплатно.

За да получи пропускателен билет,двувластникът подава молба до съответния милиционерски началник към която да прилага:

а/ общинско удостоверение,от което се вижда името,презимето, занятие,местожителството му,че той и членовете на семейството му имат добро поведение;

б/ удостоверение от общината,в чието землище се намира двувластния имот в което да бъдат упоменати: трите имена,занятието,размерите и описанието на всяки парцел и всяки вид имот,притежаван от него в землището на общината;

в/ удостоверение от съответния държавен ветеринарен лекар, че добитъка който ще бъде прекарван през границата е здрав и че в общината от която той изхожда не е имало през последните 30 дни никаква заразителна болест по добитъка.

Чл.13. Удостоверенията по буква "а" ~~и "б"~~ на предходния член важат за една година,а удостоверенията по буква "в" - за три месеци, доколкото през това време не се наложи да бъдат отеглени.След изтичане валидността им,удостоверенията трябва да се подновят.

Ветеринарните лекари на двете страни са длъжни да следят за издадените удостоверения и ако в общината в която добитъка се числи се появи заразителна болест за съответния вид добитък,удостоверенията се отеглят предсрочно.

Из архивите на ДС

180

31
372

Чл.14. Административните гранични власти ще се уведомяват взаимно в първите три дни на всеки месец за здравословното състояние на добитъка.

За двувластния работен добитък или прекарания на пата добитък се прилагат всички законни ветеринарно-милиционерски предписания, които важат и за добитъка от местен произход. Собственикът или неговия заместник е длъжен да съобщи на най-близката гранична власт на държавата в чиято територия се намира пашата или обработвания имот за всяко появяване на признаци от заразителна болест и за всяко загинало животно.

Унищожените животни поради заразна болест се обещетяват на общо основание, от страната от която животното произхожда. За такива животни се съставят необходимите протоколи според изискванията на законите на страната която заплаща обещетението.

Пренасянето на загиналите животни през границата се позволява ако това не противоречи на ветеринарните разпоредби.

Чл.15. Двувластническите пропускателни билети важат само за една година, ~~начиная от 1 април~~.

Като изключение и по взаимно съгласие на договарящите държави този срок може да бъде продължен с още една година. При получаване на нов пропускателен билет заверен от административните и гранични власти старият трябва да се върне.

Само по уважителни случаи пропускателния билет може да се издаде ~~след края на м.март~~.

Ако двувластникът изгуби пропускателния си билет може да му се издаде дубликат въз основа на списъка двувластниците. Старият билет се обявява за невалиден за което съответната стража бива уведомена.

Чл.16. Всякакви поправки, изменения или унищожавания на двувластния пропускателен билет може да се правят само от властта, която го е издала. ~~Също важи и за визите.~~

Всички поправки, изменения или унищожавания се съобщават служебно на надлежната власт от другата страна на границата.

Допълнителни бележки могат да се вписват в пропускателния билет само от контролните органи или от властта, която е издала или ~~визирала~~ двувластния пропускателен билет. За всяко унищожаване или загубване на пропускателния билет притежателят трябва да съобщи незабавно на властите, които са го издали. Последните уведомяват надлежната власт от другата страна на границата.

Чл.17. Двувластниците могат да прекарват и пренасят през границата без плащане на мита, такси или каквито и да било други налози:

Из архивите на ДС

181

а/ работен добитък и добитък,който се отвежда на паша,както и необходимите за същите храна.Добитъкът и храната при пренасянето и превозването се вписват в пропускателните билети;

б/ по-големите инструменти и земеделски оръдия,като кола, плугове,и други подобни се вписват в пропускателните билети,а малките инструменти като: сечива,коси,сърпове,лопати,търнокопи,брадви,пръскалки и други подобни,не се вписват в билетите;

в/ подпорни колове за лозята,семена за посев,пръскачки и всичко което служи за борба с вредните паразити/насекоми/ както и естествен тор,само в размера необходим за обработваната земя;

г/ произведенията събрани или произведени отвъд границата на тяхните имоти,като: зърнени храни,овошки,дървета,зеленчуци,приплод от животни,животински,млекарски произведения,както и предмети,които служат за тяхния превоз и опаковка. Също така гроздето от тяхните лози в естествено състояние или изцедено в шира с джибрите;

д/ необходимата храна за лицата вписани в двувластните пропускателни билети за времето което престояват на своя имот и по една кутия цигари на ден за всеки пушач.

Чл.18. Горите се експлоатират съобразно законите и наредбите,действуващи в договорящата държава,на чиято територия същите се намират.

Чл.19. Лицата вписани в двувластния пропускателен билет, могат да преминат границата само по работа във връзка с обработването и управлението на двувластния имот,~~в противен случай те се третират като нарушители на граничните наредби и се предават на съответните административни власти,за да бъдат наказани.~~

По друга работа двувластниците могат да преминат границата, само с редовни паспорти през определените за това пътища,по които се допускат всички други пътници.

Чл.20. С двувластен пропускателен билет може да се минава границата само през пропускателните точки,означени в самия билет.

Комисия в състав: ~~комендантите~~ на съответните български и румънски гранични подучастъци и представители на милицията или администрацията от двете страни,определя удобните места за преминаване границата от двувластниците.

Чл.21. Забранява се на лицата преминали с двувластни билети през границата,да се отдалечават от своите имоти,освен в случай на бърза и важна нужда,за което трябва да получат предварително одобрение от местните или гранични власти. Ако това предварително одобрение не е могло да се получи поради непреодолими причини,лицата сторили това са длъжни допълнително да уведомят надлежните власти.

Чл.22. Двувластникът,както и всички лица вписани в двувластния пропускателен билет,се подчиняват на законите и разпорежданията

Из архивите на ДС

33

на държавата, в територията на която се намират.

Чл.23. Улесненията, дадени от правилника, не пречат на властите на всяка от договарящите страни, да предприемат мерки, които те смятат за необходими в интерес на своята сигурност и спокойствие.

Договарящите страни си запазват правото да забраняват пребиваването в тяхна територия на упоменатите по-долу лица, дори ако отговарят на другите условия в правилника:

а/ на контрабандистите-рецидивисти;

б/ на осъдените за убийство, палежи, разбойничество и квалифицирана кражба;

в/ на опасните за сигурността и обществения ред и на осъдените за престъпления против народните режими в една от двете страни.

182

След влизане в сила на присъди за горепоменатите деяния, осъдените лица се лишават от пропускателните билети.

Ако осъдените бъдат реабилитирани, те отново могат да получат билет.

Чл.24. В случай, че пропускателния билет на двувластника бъде отнет през течение на годината по причини изложени в предходния член, в най-кратък срок трябва да бъдат уведомени властите на другата страна.

Чл.25. Административните и гранични власти, както и други органи на публичната власт, са длъжни да следят за точното изпълнение на правилника.

За всяко непозволено деяние на двувластниците и на лицата записани в пропускателните билети, или за които има доказателства, че са нарушили разпорежданията и улесненията на тоя правилник, се донася на началника на съответната гранична стража, който заедно с надлежната административна власт могат да отменят временно или постоянно пропускателния билет.

Когато някое лице вписано в пропускателния билет бъде наказано от митническите или административните власти на другата държава за извършено на тяхна територия наказуемо деяние, тия власти уведомяват за това надлежния началник на граничната стража. Последният предупреждава двувластника да не изпраща повече провиненото лице на своя двувластен имот; в противен случай пропускателния билет на двувластника може да се отнеме. Уведомява се също така административната власт на другата страна.

Чл.26. Разпорежданията с които се засягат правата на двувластника по този правилник, се вземат под форма на решения най-непродължително време от митническите, граничните и милиционерските власти, които заверяват двувластните пропускателни билети.

Против тяхните решения недоволните могат да подават жалби в 15 дневен срок до Министра на вътрешните работи. Решенията на последния са окончателни и не подлежат на обжалване.

34

Чл.27. За своите двувластни имоти, находящи се в другата договоряща държава двувластниците не плащат по-големи такси и данъци от тия, които плащат поданиците на тази държава.

Чл.28. Когато няма наблизо вода за пиене или водопой, на двувластниците се позволява да използуват водата от чешми, извори, кладенци и пр., намиращи се отвъд границата на недалечно разстояние, по устно одобрение на пограничните власти.

Чл.29. Когато загубен добитък премине границата, собственикъ му уведомява за това чрез граничната стража на своята държава граничната стража на държавата, в която добитъка е преминал и придружен от един пограничен войник от последната отива да го потърси. В случай, че добитъка не се намери в непосредствена близост, съответната страна уведомява за това най-близката гражданска власт, която е длъжна веднага да предприеме издирване, с цел да намери и върне добитъка. Гражданската власт предава намерения добитък на най-близкия пограничен пост. Ако добитъка е причинил някаква повреда на чужд имот, собственикът му трябва да плати обещетение за тази повреда, съгласно съответните законни разпоредби.

Предаването на добитъка става писмено от одната погранична стража на другата.

Чл.30. Общините и селата, които имат значителна част двувластни имоти в територията на другата държава, могат да назначат пазачи на тези имоти. Тия пазачи могат да бъдат само поданици на държавата, в чиято територия се намират имотите. Тяхния избор се одобрява от надлежната власт на съответната държава, която е длъжна да им съдействува при изпълнение на тяхната служба.

Чл.31. Малките инциденти възникнали по двувластническите имоти се уреждат от страна на граничните офицери по същия начин, както и всички малки гранични инциденти.

Чл.32. Настоящият правилник влиза в сила от деня на ратифициране споразумението, от което става неразделна част, и важи още една година след писмото денонсиране.

Съставен в София на ....

БВ

183

Проект 15

С П О Р А З У М Е Н И Е
МЕЖДУ НАРОДНАТА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И НАРОДНАТА РЕПУБЛИКА РОМЪНИЯ ОТНОСНО УЛЕСНЕНИЕТО ЗА ПРЕМИНАВАНЕ ГРАНИЦАТА МЕЖДУ ДВЕТЕ Р Е П У Б Л И К И.

I. УЛЕСНЕНИЯ ЗА ПРЕМИНАВАНЕ ГРАНИЦАТА С ПАСПОРТ.

Чл.1. Премахват се входните и изходни визи за поданиците на Народна Република България и Народна Република Ромъния, които са снабдени със служебни паспорти, които пътуват в една от договорещите страни.

Чл.2. Премахват се таксите за входни, изходни и транзитни визи върху паспортите на поданиците на двете договорещи страни, пътуващи в или през една от двете страни.

Чл.3. Всека една от договорещите страни се задължава да дава отговор на всяко искане за входна виза направено от поданиците на другата страна в срок най-много от 30 дни.

Чл.4. Таксите за издаване на паспорт за пътуване в една от двете договорещи страни се определят на: за българските паспорти 500 лева и за ромънските паспорти 250 лей.

Чл.5. Транзитните визи за минаване през една от двете страни за българските и ромънски поданици се дават направо от съответните дипломатически представителства без да е нуждно предварителното съгласие на съответното Министерство на външните работи.

II. ПРЕМИНАВАНЕ НА ГРАНИЦАТА С ОТКРИТИ ЛИСТОВЕ.

Чл.6. За посещения до 30 дни, Министерствата на вътрешните работи на двете републики издават специални открити листове, валидни само за едно пътуване по приложен към спогодбата образец.

За входните и изходни визи на тези специални открити листове важат разпорежданията на чл.5.

16

Чл.7. Гражданите от двете страни на граничната линия, живеещи в дълбочина от 10 клм., които имат доказани роднински връзки по права линия и по сребърна линия до V степен могат да минават в съседната страна с открити листове по приложен образец.

Тези открити листове се издават в България от околийските началници на милицията и респ. служби на държавна сигурност в Ромъния и важат за едно пътуване на дълбочина до 10 клм. от границата и престой най-много до 5 дни.

Преминаването на границата трябва да става в предварително определени за това пропускателни пунктове от граничните власти на двете републики.

Лицата преминали с такива открити листове са длъжни да съобщят това на съответните компетентни местни органи.

Чл.8. Във връзка с празднци или културни, спортни тържества или с цел да заякчат българо-ромънските отношения, поданиците на двете републики, живущи в дълбочина от 15 клм. от двете страни на граничната линия могат да минават от едната в другата също в дълбочина до 15 клм. с колективни открити листове по приложен образец.

Колективните открити листове се издават в България от околийските началници на милицията и в Ромъния от съответните органи на държавна сигурност, по искане на обществени, спортни, културни и други организации и важат за едно пътуване и престой най-много до три дни.

Водачът на групата е длъжен да уведоми съответните органи на местото, където пребивава групата.

Преминаването на границата се извършва през предварително определени пропускателни пунктове от граничните власти на двете договорящи се страни.

Чл.9. Премахват се визите за влизане и излизане на отритите листове, издавани на собствениците на недвижими градски имоти

185

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

в Северна и Южна Добруджа, които се ползуват от Българо-румънския протокол от 17 септември 1947 година.

За тях се издават открити листове за България - от околийските началници на милицията, Силистра и Добрич, а за Румъния от инспектората на държавна сигурност в Кюстенджа.

III. ЗА КОНТРОЛА НА ЧУЖДЕНЦИТЕ.

Чл.10. Личните карти, които се издават за правопребиваване на румънски поданици в България и на български поданици в Румъния са безплатни.

Чл.11. Българските поданици, които се намират на румънска територия и румънски поданици, които се намират на българска територия не могат да получат визи за излизане в една трета страна, за която нямат изходна българска виза от компетентните органи издали паспорта, без съгласието на съответното Министерство на външните работи.

186

ТН.

IV. ВЗАИМООТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ОРГАНИТЕ НА ГРАНИЧНИТЕ ВОЙСКИ, Д.С. и Н.М.

1. Поради това, при всички случаи на наложено действие с оглед охраната на границата, поддържане и запазване на реда, преследване на банди, диверсанти и терористи, командването на военните действия се възлага на органите на Граничните войски, а органите на Д.С. и Народната милиция оказват на тия органи пълно съдействие. Обаче, в зависимост от получените сведения и наложена необходимост да се вземат незабавни мерки за ограничаване на престъплението или укриване на нарушителите, органите на Д.С. и НМ. вземат необходимите

2

мерки и предприемат наложените действия,като незабавно установят кантакт с органите на Граничните войски за съгласуване по-нататъшните действия.

2. Органите на Д.С. и Народната милиция не могат да предприемат никакви арести,обиски и пр.свързани с изпълнението на тяхните задачи,без да са съгласували това с органите на Гранични войски. Органите на Граничните войски,от своя страна,не могат да предприемат подобни действия,без да ги съгласуват с органите на Д.С. и Н.М.,обаче действуват независимо от това дали органите на Д.С. и Н.М. са съгласни с това действие,като органите на Граничните войски поемат всичката отговорност за евентуално лошите резултати.

При преследване на нарушители на границата,когато възникне необходимост от блокада на местност или населено място,Граничните войски действуват незабавно,като едновременно уведомяват и искат съдействие от органите на Н.М. и Д.С.

3. Старши оперативен работник в граничната зона за района на граничния сектор,да се счита командира на граничния сектор,/~~не по-горни ... органи~~/. Командира на граничния сектор, обаче,няма право да се меси в работите на органите на Д.С. и Н.М., които са подчинени на своите по-горни началници,а не нему.

Това старшинство на командира на граничния сектор в оперативно отношение към органите на Д.С. и Н.М. да се счита като право да разрешава възникнали спорове и несъгласия между оперативните работници на Д.С. и Граничните войски в следните случаи:

а/ при произвеждане арести в граничната зона и

б/ при вербоване на агенти.

Решението на командира на граничния сектор в тия случаи е задължително за органите на Д.С.,а за обективността на своето решение,командира на сектора носи лична отговорност.

При извършване на арест от една от трите служби /Д.С.,Н.М. и Р.В./ предварително да се взема съгласието на останалите две служби,освен при изключително бързи случаи. При различие относно мненията за или против ареста,въпроса да се отнесе за решение до командира на граничния сектор.

В случай,че ареста е заповядан от Д.С. или Д.Н.М.,органите на Граничните войски не противодействуват дори и при несъгласие, обаче донасят незабавно за несъгласието си в Граничното управление.

3

4. При отпочване разработка или подготовка на вербовка на агенти в граничната зона, двете служби се задължават да направят взаимна справка в следната форма: "Имате ли сведение за лицето /групата/". В случай, че лицето е на разработка или вербовано, да се отговаря: "лицето /или групата/ е на оперативен отчет у нас". В противен случай за лицето се отговаря: "Нямаме сведения" или "имаме открита преписка".

При отговора "лицето е на оперативен отчет у нас", категорично се забранява работата върху това лице без координиране и взаимно съгласие. При същия отговор, в случай на несъгласие на една от службите да съгласува на място оперативната работа, ако се намери за необходимо, въпроса да се отнася за разрешение до центъра на съответната служба /Граничното управление или Дирекция държавна сигурност/.

Строго се забранява на службата, към която е отправен въпроса "имате ли сведения за лицето /или групата/", да се дават неотговарящи на истината отговори и след това да се правят опити за вербовка или за разработка на същото лице /или група/.

Предмета на тия справки трябва да се пази в абсолютна тайна

5. Особено строго се забранява да се правят каквито и да било опити за превербоване на агенти, един път завербовани от другата братска служба. Напротив, когато даден агент на една от другите служби се окаже, че може да бъде използван по-пълно и по-резултатно от другата служба, трябва агента да се прадава за използване на тази изенно служба. Така например, ако даден агент от Граничните войски се окаже пригоден за разузнавателна работа в голяма дълбочина и изпълнение на разузнавателни задачи, надхвърлящи задачите свързани с охраната на границата, то такъв агент трябва да бъде предаван на Д.С. Или обратно, ако агент на Д.С. се укаже пригоден за разузнавателна дейност свързана със задачата по охраната на границата, същия трябва да бъде предаван за използване от Граничните войски.

Изобщо, да се счита за престъпление към интересите на страната всяка проява на егоистично задържане на агент от едната служба, когато същия би могло да бъде използван по резултатно от другата служба.

6. Органите на Д.С. са длъжни при поискване на справка от страна на Граничните войски или Народната милиция, ако лицето се намира на отчет при тях, да дават писмено такова в срок от 24 часа. Също

Из архивите на ДС
189

Из архивите на ДС

то задължение имат и органите на Граничните войски и Народната милиция по отношение на Д.С.

7. Оперативните органи на Граничните войски могат да поискат от Д.С. проучвания и за лица живущи във вътрешността на страната. Това те,обаче,да правят само в извънредно важни случаи и то чрез командира на граничния сектор до секторния началник на Д.С. с копие до Д.Д.С. и Командира на Граничното управление.

8. Когато Граничното управление се сдобие със сведения,уличаващи в противонародна дейност лица живущи вън от пределите на граничната зона,са длъжни да уведомят писмено органите на Д.С. в срок от 48 часа.

Разузнавателните сведения,които имат общ характер за сигурността на страната,да се предават писмено от Граничното управление на Д.Д.С. ежемесечно,а тия от особено важен характер - незабавно.

9. Когато органите на Д.С. и Н.М. по места или в центъра се сдобият със сведения,които имат отношение към охраната на границата, независимо от това,по кой път и от къде са получени те,са длъжни да ги съобщават незабавно в Граничното управление в такава форма,че да е възможно тяхното оперативно използване,а когато е необходимо да се дават подробни указания,как би могло и трябва да бъдат използвани.

Органите на Д.С. натоварени да разследват предадените им нарушители на границата,са длъжни да произведат разпит и по представения от Граничничните войски на Д.С. въпросник. Получените по този начин сведения,засягащи охраната на границата да се съобщават писмено и незабавно в Граничното управление.

10. Граничните войски са длъжни,заловените от тях нарушители на границата да предават на органите на Д.С. колкото се може по-бързо и в никой случай не по-късно от 5 дни след задържането. За всяко неоправдано забавяне,органите на Граничните войски носят лична отговорност.

Задържаните нарушители се предават на органите на Д.С. заедно с надлежно оформена преписка,която съдържа следните грижливо изготвени документи:

а/ обстоятелствен протокол за задържане,

б/ протокол за намерени при обиска вещи,

в/ " " " документи,

г/ справка от предварителното познание,като у себе си

5

оставят препис от същото.

Към всяка преписка да се прилага един непопълнен формуляр, който след приключването на дознанието се попълва грижливо от органите на Д.С. и изпраща в Граничното управление. В същия да се съдържат данните за самоличността на нарушителя,дали той е случаен нарушител или политически беглец,дезертьор,агент на чуждо разузнаване и пр.

Предаването на заловените нарушители на границата на Д.С. да става с протокол,съставен в два екземпляра - единият от които се прилага към следственото дело,а другия остава в Щаба на граничното поделение което предава нарушителя.

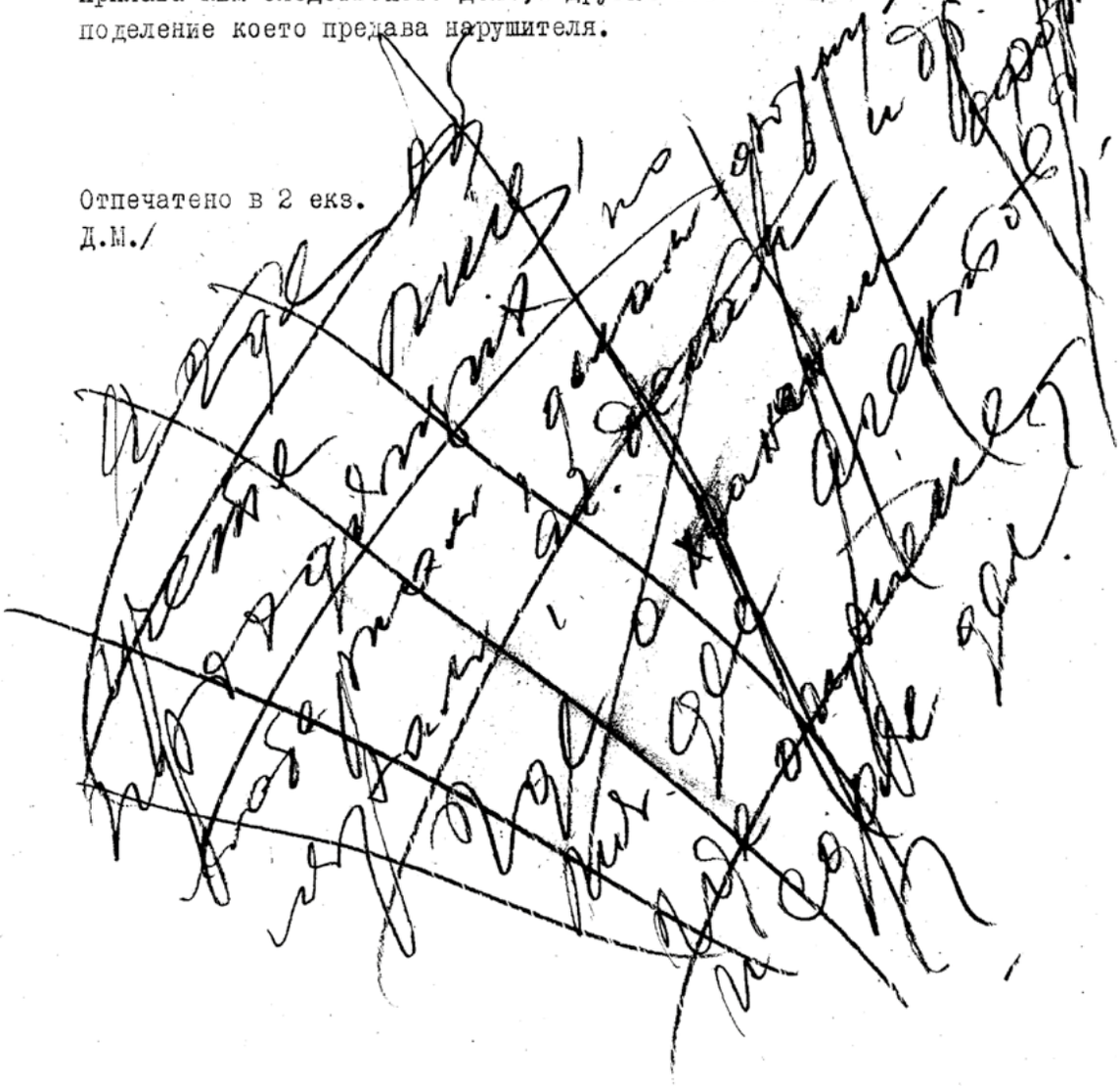

Отпечатено в 2 екз.
Д.М./

Из архивите на ДС

~~102~~
144

Д О К Л А Д

За положението на помашкия елемент от крайграничните села в района на поделение "СТРЕЛА".

А. Икономическо положение.

1. Земеделие.- Главен поминък на помашкото население в крайграничните села е земеделието. Садят предимно тютюн, много малко памук за лични нужди, а от житните култури ръж, ечемик, овес, малко пшеница и др.

Градинарството и овощарството почти не са застъпени.

Средствата за обработване на земята са крайно примитивни. Няма никаква плановост при работата, подобренията, съветите на компетентните лица в това отношение, като агрономи и други благодарение на верския си фанатизъм, приемат като ерес и се отнасят крайно резервирано към тях.

Примитивното обработване на земята, която в голямата си част е крайно неплодородна, незнанието и верският им фанатизъм, който е против всяко ново въведение, се отразяват извънредно зле върху добива на някои от засятите култури.

2. Скотовъдство.- Второ средство за поминъка на това население е скотовъдството.

От товарния добитък отглеждат предимно магарета, мулета и поради лошия терен и оскъдицата на фураж, много малко коне. Отглеждат и впрегатен добитък предимно волове, които са дребни - местна порода.

От дребния рогат добитък отглеждат повече кози. В миналото са имали много повече от тях с които са торили и нивите си. С намаляването на козите имота им още повече изпустял. Известна част от нивите им били напълно напуснати поради липса на тор, от което са стигнали до пълна негодност.

На верския им фанатизъм и невежество се дължи изостаналостта на скотовъдството. Отглеждат се местни породи домашни животни, които са дребни и недоходни. Не предприемат нищо за расова подобрение на добитъка.

От горе изложеното се вижда, че доходите им са много малки. Живеят при крайно тежки условия. Жилищата им са нехигиенични. Не са редки случаите когато хора и добитък живеят заедно.

Близостта на границата също се отразява зле върху поминъка им, тъй като на много села половината от имотите им са в гръцка територия.

Общо взето по отношение на поминъка помаците в района на сектора могат да се разделят главно на две: Тия от Неврокопска околия, които в материално положение са много зле и помаците от Дебинска околия, които благодарение на това, че са по редко населени, имат по хубав имот а освен това работят като горски работници сравнително са много по-добре.

Б. Политическа ориентировка.

1. Отношението им спрямо Отечествения Фронт.- Вземат много слабо участие в обществения живот. Ако вършат нещо, то е защото "властта го иска". Отнасят се с равнодушие към отделните отечествено-фронтовски организации, макар и да има известен стремеж за навлизане в тях и то на по видни и издигнати помаци. Това се дължи на инструкциите които получават отвъд границата чрез бандитите помаци - да заемат ръководни постове и под тяхно прикритие да вършат своята работа и държат помаците в ръцете си.

Чувствуват, че Отечествения Фронт им е дал свобода както политическа така и религиозна въпреки това обаче не са доволни тъй като властта е българска, а не турска.

Това се дължи на изостаналостта и верският им фанатизъм, който ревностно се поддържа от ходжите и отделните по издигнати и влиятелни помаци. Нея същото влияние и религиозните организации се дължи отрицанието на всяко прогресивно мероприятие. Не искат да изпращат децата си на училище - претендират за турски такива въпреки, че не знаят турски

Архивите на ДС

193

език. Всека пропаганда водена вред тех, пак под влиянието на същите се приема като опит за побългаряване.

Фашиските режими преди 9-и септември, техният опит за побългаряване чрез грубо насилие - събаряне на джамии, [redacted] на фесовете и фереджетата и пр. са изиграли отрицателна роля в това отношение и са са задълбочили още повече тази им омраза към всичко българско.

Обективни причини за недоволство в това отношение няма. Власта не прави разлика между българи, турци и помаци.

Лейни помаци, които да са членували открито в Б.Р.Н.С.-Н.Петков, преди същият да бъде разтурен не е имало. Но пропагандата водена от опозицията намираше отзвук сред тях - тя им допадаше. Добре се допълваха външната англо-американска пропаганда и тази на опозицията. Особено ясно проличава това от писмото на бандита "ПАРЧО" в което той казва, [redacted]: "Скоро ще дойде на власт Н.Петков и тогава ще излезна с моята чета".

Помашкото население в миналото е подържало всички превратажии - по [redacted] същият път върви и сега.

.....

2. Отношението им спрямо Гърция. - Благодарение на пропагандата която се шири сред тех, че в Гърция съществува свобода, че там им дават най хубавите имоти на избягалите комомунисти и което е най важно, че които иска гръцкото правителство безплатно ще го преведе в Турция с която Гърция е приятелка, отношенията им спрямо нея са отношения като към страна която ги покровителсвува.

Наред с това се пръскат и други слухове, че скоро ще има война между Турция и Русия и че в тази война непременно ще победи Турция, тъи като я подържат англичани[redacted] и американци[redacted]. Турскато армия била снабдена с много модерно оръжие, наи простата пушка е автоматична и стреля най малко с 18 патрона.

.....

В. Връските им с гърците.

Връските с гърците подържат чрез бандитите помаци.

За отбеляязване е, че напоследък бандитите-помаци отбягват грабежите, а се ориентират към водене на пропаганда, диверсии и шпионаж. Това ги издига и в техното лице помашкото население вижда не бандити, а носители на "свобода" и защитници на техните интереси.

Подробно за диверсионните групи, места за техното преминаване и ятаци е донесено в докладите за състоянието на бандитските групи - на "АЛИРИЗА" изпратен с сл.п.№ А-193 и за "ФАИК" и "ПАРЧО" изпратени с сл.п.№ А-293.

.....

Г. Мероприятия за подобрение бита на това население.

1. Да се подмени целият учителски и чиновнически кадър, като в помашките села се изпратят само здрави Отечествено-фронтовски кадри. Да се подберат такива хора, които покрай преката си работа разгърнат широка разяснителна дейност. Да обхванат отделни по издигнати и влиятелни помаци и чрез тех да ръководят и провеждат цената работа.

Сегашния кадар там с своите постъпки още повече засилва умразата към власта. Не са редки случайте, когато сами подпомагат вражеската дейност на помаците.

2. Да се подобри транспорта и вземат мерки за подобрение бита на това население.

Всичко това изисква време, много сили и средства, а резултатите ще бъдат малки.

Настоящият момент налага, ако, [redacted] не целостното им изселване и пръсване за да не преставляват отделна компактна маса, то изселването на всички открито враждебно настроени срещу власта и всички блиски и ятаци на бандитите-помаци.

КАПИТАН - Началник Р.С. при поделение "СТРЕЛА"
/[redacted]алезов/.

5

Строго поверително!

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ
№ 812-П
15 април 1950 г.
СОФИЯ

Решение на П. Б. от 20. IV 50 г.

До Политбюро на ЦК на БКП
Т у к

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Относно: Бандитските прояви в страната.

Д О К Л А Д
от Министра на вътрешните работи

ДРУГАРИ,

Министерството на вътрешните работи разполага с данни, които говорят за това, че под ръководството на разузнавателните органи на САЩ са активизирали вражеската си дейност срещу Народната република България турското, гръцкото, югославското и австрийско разузнаване.

Дейността на посочените разузнавания се води по създаването върху нашата територия, особено в южните и западни гранични райони на страната, нелегални и бандитски групи.

Чуждите разузнавания, за създаването на бандитски групи върху нашата територия използуват бившите членове на опозиционните партии, фашистки организации и други вражески елементи, избягали от България зад границата и организирали се там за борба срещу Народната република България.

Така например:

В Гърция е организиран "Български противоболшевишки легион на народното спасение", който се явява бойна секция на "Българския национален фронт", възглавяван от бившите офицери от българската армия майор Кутафчиев и полковник Гологанов.

Освен това, там се намира и така наречената група на Комитета "Свободна и независима България".

Също такава група е била организирана в Турция, която се ръководи от изменника на Родината си Стратия Скерлев.

Върху територията на Сърбия и Вардарска Македония, от органите на югославската УДБ са създадени два диверсионни бандитски центрове.

...ият отговор да се указва № и отд.

В Австрия съществува "Български противоболшевишки съюз на легионерите", възглавяван от предателя Иван Дочев.

Участниците на посочените организации нелегално изпращат своите членове на територията на Народната република България, с цел да се създадат тук нелегални бандитски групи, от лица вражески настроени към Правителството на Народната република България.

По непълни данни от органите на МВР, са открити и се водят на отчет 11 бандитски групи -общ брой 50 души, които систематически се прехвърлят от задграничните заговорнически центрове на територията на Хасковския, Горно-Джумайския, Видинския и Старо-Загорския окръзи.

Така например:

През м.октомври 1949 г. от Гърция е била прехвърлена бандитска група от 7 души в Хасковския и Старо-Загорски окръзи, начело с предателя Кутафчиев.

Посочената група е провеждала работа за създаване на бандитски групи, събирала шпионски сведения, водела вражеска пропаганда и разпространявала литература, издавана от задграничните заговорнически центрове.

През 1949 г. от Гърция на територията на Хасковския окръг, около 15 пъти е преминавала бандитска група от 4 души, начело с предателя Костадинов.

Посочената група се е занимавала със събирането на шпионски сведения, подготвяла диверсии по ж.п.линии, минирани шосета, бандитски нападения върху военни коли и създаване нелегални групи.

Аналогична вражеска дейност на територията на Горно-Джумайския, Видинския и Старо-Загорски окръзи са провеждали бандитските групи, изпращани от чуждите разведки от Турция, Гърция и Югославия.

Посочените бандитски групи си поставят за задача създаването върху територията на посочените окръзи въоръжени нелегални групи, с цел впоследствие те да бъдат превърнати в по-големи банди.

Наред с организирането на бандитски групи, те се занимават със събиране на шпионски сведения, разпространение позиви сред населението, издавани от заговорническите центрове, намиращи се зад границата.

В своята вражеска дейност те използуват емиграционните настроения на известна част от малцинствата -турци, македонци и др.

195

Из архивите на ДС

В резултат на тази вражеска дейност на задграничните бандитски групи, в редица окръзи из средата на николапетковистите, михайловисти, земсисти и анархисти, се създават групи, които се готвят за нелегално минаване зад границата.

Основните причини, които спомагат за създаването върху нашата територия на нелегални бандитски групи и опити на реакционните и неустойчиви елементи за минаване зад границата, са следните:

1.Активната вражеска пропаганда и агитация от страна на опозиционните, фашистки и други вражески елементи, в която се използуват временните трудности в нашата страна и отделни извращения в провеждането политиката на Партията от страна на някои ръководители по места.

2.Крайно недостатъчната културно-масова и възпитателна работа от страна на някои окръжни и околийски партийни и обществени организации, особено сред малцинствата.

Не се води достатъчна работа за разобличаването на предателите на българския народ и техните агенти.

Почти съвсем не се води възпитателна работа сред онази част от младежта, която е излязла от реакционни семейства. Тази част от младежта направо се зачислява във вражеския лагер, което без съмнение се използува от бандитските елементи.

3.Органите на МВР и партийните организации много слабо използуват актива на местното население по мобилизирането му за провеждане агитация сред населението по засилването на революционната бдителност, за борба с чуждите шпиони и бандити.

Има случаи, когато отделни работници на органите на МВР и партийните организации създават съвършено неправилни взаимоотношения с местното население, накърняват неговите лични интереси, изопачавайки политиката на Партията и Правителството по отношение търговията, нарядите и други мероприятия.

4.Основните недостатъци на органите на МВР в борбата с бандитизма са следните:

а/Не е създаден достатъчно количество квалифициран агентурно-информативен апарат за борба с бандитизма. Няма ценна агентура за внедряване в бандитските групи, за откриване и разобличаване укривателите и връзките на бандитите.

Там, където такава агентура биваше създадена, благодарение на слабото ръководство и възпитанието й, тя тръгваше по пътя на предателството.

б/Ръководящият състав на Окръжните управления на МВР и някои отдели на ДДС и ДНК до сега не са обръщали нужното внимание на оперативната работа с бандитите. Не са били достатъчно запознати с разработките по тази линия, вследствие на което не са били разработвани и провеждани цялостни мероприятия за откриване и ликвидиране на бандитските групи, техните организатори, подбудители и укриватели.

До сега основното внимание на органите на МВР е било заострено в борбата с помагачите на бандитите.

В резултат на това, органите на МВР до сега не са разкрили организираните центрове на бандитите вътре в страната и са дали възможност на чуждестранните шпиони систематически нелегално да минават на територията на България, да водят вражеска дейност и безнаказано да се връщат обратно зад границата.

За да се ликвидират бандитско-диверсионните групи, създадени от чуждите разведки на нашата територия и за да не се допусне създаване на нови подобни такива, органите на МВР са длъжни преди всичко да изпълнят следните основни задачи:

1.Да се създаде на първо време в граничните околии масов агентурно-информативен апарат, който би могъл да обхване всичките гранични села, горски стопанства, овчари и т.н.

Да се създаде специална агентура, която в най-скоро време трябва да бъде внедрена в центровете, намиращи се зад граница, в бандитските групи, а също така и в средата, върху която те се опират.

2.Колкото се може по-бързо да се преустрои работата на МВР, с задачата всичките органи да се включат в борбата срещу бандитизма и да координират провеждането на мероприятията против същия.

3.Да се реорганизират групите по бандитизма на ДДС и да се създаде специален отдел при ДДС, за борба с бандитизма, за сметка на съществуващия щат на МВР, а в провинцията да се създадат специални групи.

4.В най-кратък срок да се изселят от граничните околии и Столицата всички активни и най-опасни лица, замесени в шпионаж или помощ на бандитите, като напр.: михайловисти, укриватели на бандити, мюфтии, ходжи и пр.

197

Из архивите на ДС

5.Окръжните и околийски началници на МВР трябва да излязат с доклади пред бюрата на окръжните и околийски комитети на БКП за бандитизма, охраната на границите и участието на партийните и обществено-политическите организации в борбата срещу бандитизма.

Бюрата на окръжните и околийски комитети на БКП, въз основа на тези доклади трябва да излязат с конкретни мероприятия по борбата с бандитизма, охраната на границите и включването на населението в борбата срещу бандитизма.

6.Необходимо е да се вземат бързи и енергични мерки за наказанието на всички сътрудници на МВР, които са допуснали своеволия и беззакония по отношение към местното население, а също така да се вземат бързо и енергични мерки, с цел да не се допуснат подобни случаи за в бъдеще.

Докладвайки за гореизложеното, считам, че е необходимо Политбюро да издаде специално постановление за необходимите мерки, които трябва да вземат партийните и държавни институти и специалните отдели на МВР, за най-бързо ликвидиране на съществуващите бандитски групи и недопускането на нови такива.

М И Н И С Т Ъ Р: /Р.Христозов/

Написан в 5 екз.:
1 за Политбюро
1 " др.Министър
2 " др. Пом.м-р Райков
1 " др.Ив.Иванов

ЕК

СЛУЖБА "ИНФОРМАЦИЯ И АРХИВ" МВР

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

25

Строго поверително!

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ
№ 920-П
22 IV 1950 г.
СОФИЯ

До Дирекция държавна сигурност,
Дирекция на народната милиция и Командването на гранични войски
КОПИЕ: Столичния и окръжните началници на МВР в Страната

При отговор да се указва № и отдела

Дирекция държавна сигурност разполага с данни, че под ръководството на разузнавателните органи на САЩ -турското, гръцкото югославското и австрийското разузнавания активизират своята дейтелност по отношение на Народна република България.

Дейтелността на посочените разузнавания се води с оглед създаването на наша територия, особено в южните погранични райони на страната, на бандитско-диверсантски групи, с оглед понататъшното им разширение в по-крупни въоръжени въстанически банди.

Наред с организирането на бандитско-диверсантски групи, те се занимават със събиране на шпионски сведения, разпространяване сред населението на позиви, апели и бюлетини, издавани от намиращите се зад граница заговорнически централи.

Чуждите разузнавания в борбата си срещу Народна република България използуват най-острото средство на вражеска дейност - терора, като възлагат на своите агенти да организират и извършват терористически действия по места или в центъра.

За постигане на посочените по-горе задачи, чуждите разузнавания се опират на бившите членове на опозиционните партии, на фашистките организации и на всички вражески елементи, избягали от България зад граница и организирани там за борба против Народната република България.

За извършване на терористически действия те разчитат и на квалифицираните в това отношение кадри на бившата македонска терористическа организация ВМРО.

В своята вражеска дейност тези разузнавания използуват. нашироко настроенията за бягство и емиграция, имащи място сред отделна част от турското малцинство, българо-мохамеданите и сред националистическите елементи в Пиринския край.

В резултат на посочената вражеска дейност на задграничните бандитски групи, в редица окръзи на страната в средите на н.петювистите, анархистите, михайловистите и др. се създават групи, които се готвят нелегално да преминат границата.

Из архивите на ДС

Основните причини, способствуващи за създаването на наша територия на бандитски и тетористически групи и за подтикването на реакционните и неустойчиви елементи към опити за бягства вад граница, са следните:

1.Активната вражеска пропаганда и агитация от страна на опозиционните, фашистки и други вражески елементи, която използува временните трудности в нашата страна и отделни извращения в провеждането политиката на Партията от страна на някои ръководители по места.

2.Крайно недостатъчната културно-масова и възпитателна работа от страна на някои окръжни, околийски, партийни и обществени организации, особено сред малцинствата.

Недостатъчната работа по разобличаването на предателите на българския народ и техните агенти.

Слабата възпитателна работа сред онази част на младежта, която произлиза от реакционни семейства.Същата направо се зачислява към вражеския лагер,което безсъмнение се използува от бандитските и терористически елементи.

3.Слабото използуване от органите на МВР и партийните организации актива на местното население по мобилизирането му за провеждане агитация сред населението, по засилване на революционната бдителност за борба с чуждите шпиони,бандити и терористи.

Случаите, когато отделни работници от органите на МВР и партийните организации създават съвършено неправилни взаимоотношения с местното население,накърняват неговите лични интереси, изопачават политиката на Партията и Правителството по отношение на търговията, нарядите и другите мероприятия, са твърде чести.

4.Основните недостатъци на органите на МВР в борбата им с бандитизма и тероризма са следните:

а/Не е създаден количествено достатъчен и квалифициран агентурно-информативен апарат в борбата с бандитизма и тероризма. Няма ценна агентура за внедряване в бандитските и терористическите групи за откриване и разобличаване укривателите и връзките на бандитите.

Там,където такава агентура се създаваше,поради слабото ръководство и възпитание,тя често тръгваше по пътя на предателство

б/Ръководящият състав на окръжните управления на МВР и някои отдели на ДДС и ДНМ до сега не са обръщали нужното внимание на агентурно-оперативната работа по бандитизма и тероризма.

Не са били достатъчно запознати с разработките по тези линии, вследствие на което не са били разработвани и провеждани цялостни мероприятия за откриването и ликвидирането на бандитските и терористически групи, техните организатори, подбудители и укриватели.

До сега основното внимание на органите на МВР е било заострено в борбата с помагачите на бандитите. В резултат на това органите на МВР до днес не са разкрили организираните центрове на бандитите вътре в страната и са дали възможност на чуждестранните шпиони систематически да минават нелегално на наша територия, да водят вражеска дейност и безнаказано да се връщат обратно зад граница.

С цел да се ликвидират в най-кратък срок допуснатите до сега грешки и слабости и се осигури на дело провеждането на цялостни агентурно-оперативни мероприятия, с които да се ликвидират бързо съществуващите бандитски групи и терористически гнезда и за да не се допусне появата на нови такива и в изпълнение специалното постановление на Политбюро на ЦК на БКП

Н А Р Е Ж Д А М:

1. ДДС, ДНМ, Командването на граничните войски, Столичният и окръжните началници на МВР да вземат бързи и енергични мерки за ликвидирането на действуващите бандити, терористи и други нелегални и прекратяването на бягствата зад граница.

2. Пом. министърът за ДДС-др. Ив. Райков, в срок от 10 дни да създаде специален отдел в ДДС за борба с бандитизма и тероризма.

3. Да се създадат групи по борба с бандитизма и тероризма в окръжните управления на ДС, за сметка на щата на всички секции при окръжните управления и околиите. Групите по окръзи да имат следния състав:

Г. Джумайски	-	1	гр. н-к с	7 разуд.
Хасковски	-	1	-"-	11 "
Бургаски	-	1	-"-	7 "
Ямболски	-	1	-"-	6 "
Пловдивски	-	1	-"-	8 "
Софийски	-	1	-"-	10 "
Врачански	-	1	-"-	5 "
Видински	-	1	-"-	6 "
Ст. Загорски	-	1	-"-	5 "
Плевенски	-	1	-"-	5 "

201

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

22

Русенски	- 1	гр. н-к с	5 разузн.
Г.Оряховски	- 1	-"-	6 "
Коларовградски	- 1	-"-	5 "
Сталински	- 1	-"-	6 "
Столично у-ние	- 1	-"-	10 "

Групите да се комплектуват до 30.IV.т.г.В тях да се включват най-проверените, смели и квалифицирани групови началници и разузнавачи от окръга.

Групите по бандитизма и тероризма да работят в окръжното управление и да се ръководят преко от окръжния началник на ДС.

За всяка околия да се определи работник от оперативния състав на групата, който да завежда борбата срещу бандитизма и тероризма.

4.По дадени действуващи бандитски и терористически групи да се формират от състава на групата по бандитизма и оперативния състав на секциите при окръжните управления на ДС, НМ и околийските управления на МВР специални оперативни групи, които,освободени от всякаква друга работа да работят по дадена банда до нейното ликвидиране.

Същите групи да са под прекото ръководство на един от окръжните началници или инспектори,на когото ежедневно да докладват за извършената от тях работа, а те от своя страна всеки петък от седмицата да докладват на ДДС.

Създаването на тези групи в никакъв случай не освобождава от отговорност и не отменя общите мероприятия и отделните задачи по бандитизма и тероризма в окръга и околиите. Те също така се провеждат с ускорени темпове, паралелно с тези на специалната група.

5.В срок до 30.IV.т.г. да се реорганизират и определят районите на милиционерските подучастъци в околиите. Същите да се превърнат в здрави и надеждни опорни оперативни пунктове в борбата срещу бандитизма. За тая цел техните места и райони да се определят с оглед борбата срещу бандитизма и оперативните интереси на ДС. За завеждащи подучастъците да се подберат най-добрите младши командири и старши милиционери. В същите да се изпратят на работа най-опитните и проверени разузнавачи от ДС и НМ, които постоянно да живеят и работят там.

В срок до 30.IV.т.г.лично от окръжните и околийски началници на МВР и ДС да се проведат в тези пунктове специални инструктивни конференции на целия оперативен състав на ДС и НМ по

задачите и метода на работа на така оформените подучастъци на МВР.

6.Да се изгради в най-кратък срок във всички окръзи и преди всичко в пограничните райони масов агентурно-информационен апарат за установяване и залавяне на бандитите и помагачите им.

Същият да се сведе към резидентура, която да обхване всички пътища, райони на действие на бандитите, горските райони и места, удобни за развитие на бандитизма. Агентурно-информационният апарат да се вербова из средите на овчари, горски работници, мандраджии, селяни, имащи имоти и живущи до границата, по ханчета, манастири, хижи и пр.

7.Да се подготви специална агентура за внедряване в задграничните центрове бандитските и терористически групи, както и в средите на които се опират. За тази цел подробно да се изучават, разграничават и анализират контингентите, от които се попълват бандитските и терористически групи и тия, от които последните получават подслон и храна, които им служат за връзки и сред които се изграждат нелегални групи, предназначени да улесняват бандитската дейност.

Агентурата, която се подготвя за внедряване, в никой случай да не остава на връзка и ръководство при разузнавачите. Същата да бъде преко държана и ръководена от най-отговорните другари в окръга -окръжните и околийските началници МВР и инспекторите и началниците ДС.

8.Редовно да се изпраща маршрутна агентура в районите, където действуват бандити. Такава агентура да се държи на прека връзка от началниците на ДС, МВР, НМ и инспекторите.

9.Окръжните и околийски началници на МВР и ДС да разработят подробни планове за всяка околия за начините и условията, по които ще поддържат връзки с разузнавачите и агентурата от балканските райони -като шифри, кодове, тайници и др.

10.Да се изучат основно районите на движение на бандитите и се съставят специални схеми на пътищата, по които се движат и местата, по които се явяват. Към тези схеми да се дадат подробни справки за терена на населените пунктове, източниците на води, продоволствие, наситеност с вражески елементи, ятаци и връзки на бандитите, за агентурата, която имаме в тези райони и пр.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

204

11.В пограничните околии, съвместно с граничните и вътрешни войски, Народната милиция, ГС и пр. да се изработят конкретни планове, по които да се нареждат засади, секретни наблюдения, негласни патраули и пр. там, където има действуващи бандити.

12.Да се вземат на разработки и отчетни наблюдения всички роднини, близки, приятелски и политически връзки на бандитите, като около същите срочно се изгради агентурно-информационен апарат.

13.Да се откриват незабавно активни агентурни разработки на всички лица, които са дали някаква терористическа проява или имат отношения към активни терористи.

Разработките по терор да се водят с извънредно бързи темпове и в кратък срок да се довеждат до реализация.

Всеки оперативен работник, който безпричинно забави разработките по тероризъм, да се държи отговорен за това и наказва.

14.Разработките по терор, като правило да се водят по линиите и обектите, където са възникнали.

Само разработките по централен терор и други важни такива по преценка, да се водят непосредствено от групите по бандитизма. в окръжните управления и отдела при ДДС.

Всички разработки по тероризъм да се водят на контрол в ДДС.

15.Да се издирят и установят всички лица, които в миналото са се занимавали с тероризъм, като на първо място се обърне внимание на терористите от бившата ВМРО.

Най-опасните от тях, по преценка на ДДС и окръжните управления да се вземат незабавно на ОН, независимо от това, че сега същите не дават признаци на активна вражеска дейност.

16.Окръжните управления на МВР да вземат срочни мерки за организирането ефикасна охрана на всички отговорни партийни и държавни ръководители в окръга, като излязат с подробни доклади и предложения по въпроса до ДДС.

За централните партийни и правителствени органи тази задача се възлага на отдел V-ти ДДС.

По отношение на застрашените от терористически действия другари, да се вземат специални мерки за обезпечаване на охраната им

17.Да се установи тесен и постоянен контакт между отдела по бандитизма и тероризма и V-ти отдел в ДДС, а за окръжните - между разузнавачите от групите по бандитизма и тероризма и тези, на които е поверена охраната на ръководящите другари в окръга, с

31

дел борбата срещу тероризма и мерките по охраната винаги да бъдат съгласувани.

18.За всички терористически действия,изказвания,закани, анонимни документи с терористическо съдържание и други терористически прояви,да се съобщава веднага с радиограма в ДДС,след което да се изпращат специални съобщения.

19.Окръжните и околийски управления на МВР и ДС,в началото на всяко тримесечие да изработват и представят за утвърждение в ДДС планове за общи мероприятия по бандитизма и тероризма - съответно за окръзите и околиите и планове за агентурно-оперативните мероприятия по отделните разработки.Отчитане изпълнението на плановете и резултатите от тях да става на 1 и 15-то число на месеца в ДДС.

20.Пред целия оперативен състав на ДС, НМ и Гранични войски широко да се разясни,че борбата с бандитизма и тероризма се явява най-важния участък в работата, успехът на който осигурява мирния труд на нашия народ и спомага за изпълнението на набелязаните от Партията и Правителството стопански и политически мероприятия.

Да се представят за похвала и награждение отделните работници и поделения на МВР, отличили се в борбата против бандитизма.Едновременно с това да се изразява благодарност и награждават лица от населението, активно участвуващи в борбата против бандитизма.

21.До края на м.април т.г. окръжните и околийски началници на МВР да излезат съответно пред окръжните и околийски бюра на Партията със специални доклади по състоянието на борбата против бандитизма и тероризма, по охраната на границата и степента на участието на Партията и обществено-политическите организации в това дело.

До 15.V.т.г. да се проведат съвещания във всички участъци със секретарите на партийните организации,председателите и пълномощниците на селсъветите,относно масовата бдителност и се поставят конкретни задачи по обекти и предприятия,във връзка с борбата против бандитизма и тероризма.

Съвместно с окръжните и околийски ръководства на ДСНМ, БНЖС,началници отдели "Просвета" при окръжните и околийски народни съвети да се изработят специални планове за ангажирване в борбата срещу бандитизма и тероризма на младежите,жените,учителите и останалото население по места.

205

Из архивите на ДС

22.В срок до 15.V.т.г.всички окръжни началници да представят в ДДС списъци на лица и материали за тях, от които е видно, че водят активна вражеска дейност и практически подпомагат задграничните вражески центрове, с цел изселването им от пограничните райони.

Съвместно с окръжните и околийски комитети на Партията, окръжните и околийски народни съвети, окръжните и околийски началници на МВР да се полагат грижи за изселените и им дават подходяща работа.

23.Окръжните и околийски началници на МВР, в срок до 20.V.т.г. да представят в бюрата на околийските и окръжни комитети на БКП всички материали, с които разполагат за служащи от държавния апарат, уличаващи ги във вражеска дейност, като вражеска пропаганда, помагачество на бандити и пр.,с оглед тяхното уволнение, преместване във вътрешността на страната или изселването им от тези райони.При решение на тези въпроси, строго да се съблюдава класовия подход.

24.Изпълнението на настоящето окръжно възлагам на пом. министрите -др.др.Ив.Райков, ген.Йонко Панов, директора на милицията -др.Бл.Пенев, на Столичния и окръжните началници на МВР в страната.

За изпълнението на настоящето окръжно писмено да ми се докладва на 30.V.1950 г.

М И Н И С Т Ъ Р:

ЕК

206

Т Е Л Е Г Р А М А

3

До М-ра М,В, Р, - С о Ф и я.

Копие- К-ру гранични войски.

Днес 27 април 1950 год.,делегатите от поделение "Ком"-Златоград,събрани на участъкова конференция,отчитайки своята едногодишна дейност на остра критика и самокритика Ви приветстваме и обещава ме.

1. Ще овладеем до съвършенство воената СТАЛИНСКА наука и оръжието което имаме за да маниполураме добре среш врага.
2. Ще затегнем дисциплината гаранция за изпълнение на нарежданията и заповедите на нашите командири.
3. Ще изострим революционата бдителност за да не допустнем нито един деверсант или бандит който бика преминали нашата граница и нарушили нашето строителство.

Не ще пожалим своя младежки живот за да закрием границата между двата света и я направим непрестъпна за враговете.

ДА ЖИВЕЯТ НАШИТЕ НАРОДНИ МИНИСТРИ И НАРОДНИ КОМАНДИРИ КОЙТО ДА НИ УЧАТ И ВЪЗПИТАВАТ ПРАВИЛНО В НАШИЯ ЖИВОТ.

ДА ЖИВЕЕ БЪЛГАРКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ РЪКОВОДИТЕЛКА В ПОЛИТИЧЕСКО ОБЩЕСТВЕНИЯ ЖИВОТ И СОЦИАЛЕСТИЧЕСКОТО СТРОИТЕЛСТВО В НАШАТА СТРАНА.

ДА ЖИВЕЕ ГЕНИАЛНИЯТ ПЪЛКОВОДЕЦ НА ПРОГРЕСИВНИТЕ НАРОДИ ВЕЛИКИЯТ С Т А Л И Н.

ОТ КОНФЕРЕНЦИЯТА.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Препис.
Строго-поверително!
Екз.№ ....

180

З А П О В Е Д

на Министра на вътрешните работи НРБ
17 юни 1950 година, гр. София.

СЪДЪРЖАНИЕ: За резултатите от проверката на състоянието на службата в 6 и 7 граничен сектори, охраната на турската граница и мероприятията за отстраняване проявените недостатъци, и подобрение охраната на границата.

В периода от 1 май до 4 юни 1950 година, съгласно моята заповед, командира на Гранични войски др. генерал-майор ПАНОВ е извършил проверка на състоянието на службата в 6 и 7 граничен сектори и охраната на турската граница.

От проверката е установено:

1. Състоянието на охраната на границата е неудовлетворително. По данните към 1 юни 1950 година на 6 и 7 граничен сектори са допуснати много безнаказани нарушения на границата: 19% от количеството случаи и 16% от числото нарушители.

От това е видно, че държавната граница се охранява все още ненадеждно.

Особено лошо планира, организира и охранява границата 7 граничен сектор с командир майор ХРИСТОВ, на чийто участък само зарегистрираните безнаказани нарушения съставляват повече от 50%, когато в 6 сектор те са много по-малко – 12%.

2. Основните недостатъци в охраната на границата, състоянието на службата и личния състав се явяват:

а/ Слабата агентурно-оперативна работа в нашата гранична зона, съвършено-липсващата разузнавателна работа в чужбина.

б/ Командирите на 4 участък от 6 сектор – 1, 2 и 3 участъци от 7 сектор – поручиците: ДРАГОВ, ГРАДСКОВ, ЮЛИЯН и ХРИСТОВ, при пропуски на командирите на секторите, не изпълняват заповед № 11 и другите ръководящи документи по уреждането и развиването на агентурно-оперативната работа, лично не работят с агентурата, почти не ръководят агентурата и офицерите-разузнавачи, в това число и своите заместници по разузнаването, имат малко

Из архивите на ДС

агентура,а във 2 граничен участък от 7 сектор съвсем няма такава;не изучават и не знаят обстановката в нашата и противна гранична зона,не създават задгранична агентура,не отчитат строго и не разработват подотчетния елемент на своя участък.

Командирите на секторите и техните заместници не предприемат мерки за уреждане разузнавателната работа и отстраняване на тези недостатъци,проявявайки към тях примирителско отношение на гранични наблюдатели

в/ Преустройването на службата по охраната на границата по новому,както това изисква обстановката,се извършва бавно.

В планирането и организирането на охраната на границата преобладава стария отживял метод и шаблона.

Изискванията на моя заповед № 32 и другите ръководящи документи за личното планиране и организиране охраната на границата,не са изучени дълбоко от командирите на участъците и секторите,разбрани са повърхностно и се изпълнява не напълно и формално.

г/ Нарядите за охраната на границата се изпращат от заставите в едно и също време,по един и същи път - маршут,на едно и също място.

Личния състав на нарядите носи службата без да се маскира - наблюдението води невнимателно,действува тактически неграмотно,пренебрегва такива елементи,като скритост и внезапност на действие,които обезпечават успеха на службата.

Вследствие шаблона в службата и лошото пазене военната тайна,такава система на охрана на границата е станала безусловно достояние на околното местно население.

д/ Търсенето и преследването на нарушителите при тяхното проникване през границата: в нашия тил - до резултат /до залавянето им/,и към съседната държава - до самата гранична линия - в никой случай не се върши от граничните наряди и не се организира от командирите.

Агентурно-оперативни мерки не се вземат.

Подобно отношение към врага във всички станали случаи на проникване през границата се явява пряко пропускане и неизпълнение първите задължения на всеки офицер-граничар.

е/ Ръководящите офицери,отиващи на заставите,по време престояват много малко,не се занимават конкретно и сериозно с основните въпроси по подготовката на личния състав;занятия лично не провеждат,недостатъчно се интересуват от бита и живота на личния състав и не проявяват никакви грижи за него.

Носенето на службата от граничните наряди се проверява малко и

Из архивите на ДС

210

не от всички офицери.

Подобен род посещения на заставите от офицерския състав носи характера на гастролиране и е съвършено безполезно.

ж/ Заповедите на ръководството и командването по организиране и охраняване държавните граници се изпълняват от ръководящия офицерски състав на секторите непълно и още не са станали закон за военния живот, което свидетелствува за слабата войнска дисциплина на много офицери.

Командирите на сектори - подполковник ГРИЧКОВ и майор ХРИСТОВ още не вземат достатъчни мерки за насаждане войнска дисциплина и сами не служат достатъчно за пример в това отношение; предявяват малка и слаба взискателност към своите подчинени.

з/ Подготовката на личния състав е низка по качество, програмата за занятията е минала по-малко от 50%, провеждат се такива занятия като строева подготовка, т.е. по ония дисциплини, които не изискват особена подготовка и са най-малко важни.

Щурмови учебни пътеки и стрелбища на заставите не са устроени. Стрелковата и физическа подготовка на личния състав е лоша, служебно-тактическата - слаба.

и/ Групите за съдействие, както това се изисква с заповед на Командира на Гранични войски, още не са реорганизирани, занятия с тях се водят много малко, ГС в охраната на границата се използват "въобще", планове за тяхното използване няма, няма планове за взаимодействие и вдигане на ГС по тревога.

к/ Учебните занятия с офицерите, както това се изисква, не са организирани и се провеждат редко и некачествено.

На младите офицери помощ се оказва малко, към тях се предявява слаба взискателност.

Ръководящите документи, регламентиращи службата и агентурно-оперативната работа, с редки изключения, офицерския състав знае повърхностно, дълбоко не ги е изучил, не е разбрал значението на взискателността.

л/ Войнския порядък в заставите е лош: оръжието и бойните припаси се пазят открито, разхвърлени и безотчетно. Обмундироването е разхвърляно, закачалки няма, креватите и наровете /където няма кревати/ се застилат лошо и се държат мръсни, много войници денем почиват с обувките; помещенията са мръсни, подовете не се мият, с изключение 15 гранична застава от 6 сектор с командир подпоручик СТОЛНОВ.

Бани на заставата няма: бельото, в това число и постилачното се пере лично от войниците в лоши условия "кой как може". Санитарните условия са лоши.

Из архивите на ДС

211

м/ Храненето на личния състав е неудовлетворително.Част от продуктите,полагащи се по норната,не винаги се дават.Домакинските работници злоупотребяват с замяната на недостигащите продукти само с фасул,прикривайки с това своята неподвижност.

н/ Пазенето на секретните документи на заставите не е организирано място за запазването им няма и не се предприема нищо за направата на такива.

Книгите по граничната служба с други секретни документи се държат открито,което води към разгласяване на военната държавна тайна.

о/ Политико-възпитателната работа сред личния състав се организира и провежда неудовлетворително и в същност е пусната на самотек.

Сериозните въпроси,решавани от командването по подготовката на личния състав,организацията на службата по охраната на границата и повишаване нейното качество не се подхващат от политическите работници и партийните организации и почти не се провеждат политически и партийни мероприятия по обезпечение изпълнението на поставените задачи.Например: зам.командира на 8 граничен сектор по политическата част от 7 сектор - поручик [illegible] е запланирал да се доведе до личния състав и се мобилизира същия за изпълнение обръщението на 1 сьезт на най-добрите граничари от Гранични войски за подобрение службата и охраната на границата едва в края на м.юни,а първите дни на същия месец е запланирал обиколка на заставите с задача - да изнесе лекция на тема? "Гръцкия въпрос

Въпросите за авангардната роля на комунистите и членовете на ДСНМ в службата и подготовката на партийните и младежки събрания нито един път не са били поставени и не са били обсъждани.

Също така не са били поставяни и не са обсъждани въпросите за политическата бдителност и запазване военната тайна,независимо от наличността на тревожни сигнали за неблагополучие в това отношение.Например: войниците от 14 гранична застава на 6 сектор - ИРЖОВ и от 3 гранична застава на 7 сектор - [illegible]ВЪВ са предавали на враговете държавни тайни,стъпили на пътя на предателството,заковето са привлечени към съдебна отговорност.

От това се вижда,че вследствие ниската политическа бдителност и лошото изучаване на личния състав,в нашите редове попадат вражески елементи,които не се разкриват своевременно.

п/ Не се изпълняват указанията за това,че всеки нарушител трябва да бъде разпитван по всички въпроси,отнасящи се до нарушението на границата,а така също да се произвежда и разузнавателен разпит от офицерите на служба и тия от разузнаването,командирите не изискват това и з

Из архивите на ДС

212

стават на пътя на неизпълнение и нарушение дисциплината,от данните на обстановката не се интересуват и не познават обстановката.

Например: цигани,нарушили границата за Гърция в участъка на 6 гранична застава на 6 сектор на 20 май и задържани в тила при завръщането им от Гърция на 26 май 1950 година не са били разпитани.

р/ Към разследването на произшествията на границата и в поделенията командирите се отнасят равнодушно,разследванията се произвеждат бавно, некачествено,причините не се разкриват,виновните не се наказват,личния състав не се учи и възпитава на положителните и отрицателни факти и живи примери,което води не към съкращение,а към увеличение отрицателните произшествия.

3. Причини за недостатъците и лошото състояние на службата и охраната на границата се явяват:

а/ Малката опитност и низката служебна подготовка на младия още по възраст и стаж офицерски състав,който още не е разбрал и не е осъзнал необходимостта срочно да измени своето отношение към службата,да преустрои своята служебна дейност съответно на изискванията на съвременната обстановка и изпълняваните задачи,да проявява творческа инициатива и настойчивост в работата.

б/ Една сериозна причина се явява - проявите от страна на много офицери елементи на безотговорност и даже мързел в работата.

в/ Низката още взискателност към офицерския състав и много слабия контрол над неговата работа от страна на старшите командири в Управлението на Гранични войски.

г/ Личния състав не се мобилизира за изпълнение на служебните задачи,неговите усилия и инициатива не се повдигат.

д/ Политическата и партийна работа се проявява откъснато от живот на поделенията на границата и изпълняваните от тях задачи.

е/ Командирите на 6 сектор - подполковник ПРИЧКОВ и на 7 сектор - майор ХРИСТОВ,командващи секторите от около 3 месеца още не са проявили настойчивост в работата и не са поискали от подчинените им офицери рязко подобрение качеството на службата и надеждната охрана на границата.

ж/ Низката войнска дисциплина,особено на офицерския състав.

з/ Низката политическа бдителност и липсата на борба за запазване военната тайна.

От проверката също така е установено,че политико-моралното състояние на личния състав в 6 и 7 гранични сектори е здраво.

Из архивите на ДС

185

Войнишкия и подофицерски състав е добър, идеологически издържан, патриотичен и при правилно обучение, възпитание, използуване и ръководство същия е способен да изпълни всякакви задачи

З А П О В Я Д В А М:

1. Командирът на Гранични войски др.генерал-майор НАНОВ да свика на 30 юни 1950 година всички командири на граничните сектори и техните заместници по политическата част за доклад лично на мен за състоянието на охраната на границата.

Да се направи с тях равносметка на службата за първото полугодие на 1950 година, да се разгледа обстановката и недостатъците и се постави по-нататъшната задача по организиране службата, агентурната работа и надеждната охрана на границата.

2. Да се въведе като система и вменим в дълг на командирите на секторите, техните заместници и началник-щабове да бъдат на всяка застава най-малко на три месеца един път и да престоят по два дни; командирите на секторите имащи не повече от двадесет застави - не по-малко от един път на два месеца; командирите на участъците, началник-щабовете и заместниците им - не по-малко от един път в месеца.

3. Да проведе десетдневен учебен сбор с командирите на заставите, които не са били на проведените по-ранс сборове.

4. Да нареди да се проведат незабавно занятия в секторите с всички офицери по изучаване ръководящите документи, тяхното знание и точно изпълнение.

5. Да се усили и строго осъществява контрола по изпълнението на заповедите. За всеки случай за тяхното изпълнение от командирите на секторите да им се докладва.

6. Да се поиска от командирите на секторите и се следи за това, що-то за напред, при всяко проникване на нарушители през границата и при опит да се наруши тя от страна на тила, във всички случаи да бъдат организирани и незабавно провеждани търсене и преследване, както и паралелно преследване към нашия тил до резултат до залавяне и към съседната страна - до самата гранична линия.

7. Да се допуснат към работа и се дават на лична връзка по 4-5 информатори на офицерите - не разузнавачи: зам.началника по политическата част и другите офицери от граничен участък и сектора, които знаят или могат да изпълняват тази работа.

8. Да поиска от командирите от всички степени да събират данни за

Из архивите на ДС

186

обстановката, да я изучават и знаят, а също така да изучават и добре познават своите участъци от границата.

9. Началника на политотдела - др. полковник ЛАРКОВ не по-късно от 25 юни 1950 година да даде указания за отстранение недостатъците и уреждане политическата и партийна работа в Граничните войски с оглед на разкритите недостатъци и поставените задачи по охраната на границата.

10. За напред назначенията на офицерите да става само след личното им повикване в отделение "Кадри", след запознаване с тях и беседа на Командира на Гранични войски или неговите заместници.

11. Да се усили живото ръководство над граничните сектори, практическата помощ и контрол от страна на Управлението на Гранични войски.

12. Да се предупредят командира на 6 сектор - подполковник ТРИ - ХОВ и командира на 7 сектор - майор ХРИСТОВ, че ръководството на ЦНР очаква от тях резко подобрение на службата и надеждна охрана на границата от поверените им сектори.

13. На виновните за лошото отношение към изпълнението на техните задължения и лошото състояние на службата, Командира на Гранични войски - генерал-майор ПАНОВ да наложи дисциплинарно взискване със своята власт.

14. Заповедта да се доведе до целия офицерски състав на Гранични войски.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ /п/ Христосов

Верно,

Др. Началник Щаб Гранични войски
Полковник п/ Димитров

Верно,

Др. Началник оперативен отдел ГГВ:
ПОДПОЛКОВНИК - [signature] Владимиров/.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

107

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Централно управление
№ 1353-П/22.V.50 г.
София

Строго поверително!

До Пом.министрите на ДДС,
Гранични и вътрешни войски, Директора
на ДНМ, началниците на Столичното и
окръжните управления на МВР и ДС
в Страната

О К Р Ъ Ж Н О

относно приложението на Закона за
държавната тайна, в Дирекция дър-
жавна сигурност, Гранични и вътреш-
ни войски, Дирекция на нар.милиция,
Столичното и окръжните управления
на МВР и ДС в Страната.

Законът за държавната тайна е публикуван в Д.в.бр.227 от 1948 година. Той има за задача да преследва всички съзнателни или по непредпадливост извършители на престъпления с книжата, материалите и въпросите, съставляващи държавна тайна.

За правилното опазване на книжата и материалите, съставляващи държавна тайна, Министерският съвет, след публикуването на Закона за държавната тайна, изработи специален правилник, който поради своята поверителност не е публикуван в Държавен вестник.

Съгласно Закона за държавната тайна, специалният правилник на Министерския съвет и списъка на въпросите и материалите, съставляващи държавна тайна, публикуван в Д.в.бр.261 и 286 от 1948 година, Министерството към края на 1949 г. изработи свой правилник и ориентировачен списък на материалите и въпросите, съставляващи държавна тайна за Министерството и поделенията му в страната, които своевременно Ви бяха изпратени.

Във връзка с приложение Закона за държавната тайна и изпратения Ви правилник и ориентировачен списък към него, пред Дирекцията държавна сигурност, Гранични и вътрешни войски, Дирекцията на народната милиция, Столичното, окръжните и околийски управления на МВР и ДС в страната, стоят срочно следните задачи за изпълнение:

1. Незабавно да се пристъпи към организирането на специални поверителни служби за получаване на поверителните материали, контролиране техното движение през време на работа, както и да съхраняват същите след като премине техната оперативна стойност.

2. Веднага персонално да се подредят служителите в поверителните служби, като за тези длъжности се подберат политически здрави и подготвени другари, за да могат по-добре да се справят с работата. В окръж-

103

Из архивите на ДС

216

ните и околийски управления за настоящата година по бюджета не е предвиден щат,по тая причина окръжните началници на МВР и ДС,околийските началници на МВР и заведующи ДС,по своя преценка да натоварят служители от наличния щат на съответните управления с работата на поверителната служба.

За организирането и добрата работа на поверителните служби отговорни са началниците на съответните поделения.

3. Поверителните служби да се устроят в здрави,зидани,измазани изолирани подходящи помещения и по възможност не в партера,които да не са в съседство с балкони,тераси,водосточни тръби,растящи и други дървета,по които може да се катери,закача и пр.,от което врагът може да се възползува и добере до стаите,в които се помещават поверителните служби. Прозорците да се обковат с железни решетки.Вратата на помещението,по възможност,да е една и с двойно заключване. Да се направи всичко възможно поверителните материали,по всяко време,когато не се работи с тях,да се държат в зависимост от степента на поверителността,заключени в каси,огнеопорни шкафове,кардекси и други здравозаключващи се съоръжения,които при свършване на работния ден да се запечатват с червен восък,като се слагат и други контролни знаци.Същото се отнася и за вратите на помещението. В помещението на поверителната служба могат и имат право да влизат само лицата,които работят в тях.При загубване на ключовете веднага да се сменят съответните ключалки.

4. Когато едно и също поделение се помещава в няколко отделни сгради,в един или различни дворни места,във всяка отделна сграда се организира спомагателна поверителна служба,като с заповед на началника се натовари подходящ служител да отговаря за поверителните материали през време на почивка,обед или временно прекъсване на работа,като се създадат и необходимите условия за това. Организираните спомагателни поверителни служби,наложило се поради помещаването на поделението в няколко сгради ,отделени една от друга,се ръководят и контролират от длъжностното лице,което изпълнява главната поверителна работа в поделението. Началникът на съответното поделение и най-висшите началници при отделните сгради са пряко отговорни за правилното,своевременно и бдително приложение на Закона за държавната тайна и за добрата работа на поверителните служби.Настоящето важи и за отделите на Министерството на вътрешните работи,които се ползуват от една централна поверителна служба.

109

5. Да се изработи списък на данните,и сведенията,които съставляват държавна тайна,съгласно правилника на Министерството и ориентировачния списък към него,като конкретно се подходи зъ съответните поделения и особено внимание се отдели на граничните околии, шифрованите материали,агентурата,оръжието и др..

6. Да се определят с заповед от началника на съответното поделение лицата,които според тяхното служебно положение ще трябва да работят с един или друг вид сведение и материали. Ползуването на поверителните материали може да става само във връзка с ъс служебната работа,като за това се държи строга отчетност.

7. Всички материали,с които се работи в поверителните служби и са станали неизползваеми,като чернови,индига,похабени пликове,восъчни и циклостилни листове и други,в края на работния ден да се унищожават, като се изгарят на определени и подходящи места и пепелта неколкократно се размества.Изгарянето на неизползваемите материали да става от длъжностното лице на поверителната служба или в негово присъствие от начало до край на унищожаването.

8. Своевременно да се набавят необходимите канцеларски материали, входящи и изходящи дневници,червен восък,метални печати,канапи ,щемпели за отлебязване степента на поверителността върху материалите и др. каквото е необходимо.

9. Да се следи и контролира за най-точното и пълно адресиране на поверителните писма и пратки ,като на бланките се отбелязва броя на отпечатаните листове и инициалите на съответния началник и техническия изпълнител. Винаги да се отбелязва степента на поверителността,както върху материалите,така също и върху пликовете и опаковката на поверителните писма и пратки.

10.Дирекция държавна сигурност да изпълни задачите на настоящето окръжно - централно и за окръжните и околийски управления на ДС.

11. Дирекция на народната милиция да изпълни задачите по настоящето окръжно централно и за поделенията в Столицата.

12. Окръжните управления на МВР - за окръга и околийските управления на МВР,без службите на ДС.

13. Граничните и вътрешни войски - централно в Столицата и страната.

14. Столичното управление на МВР централно и за районните управления на МВР в Столицата,без службите на ДС.

15. Настоящето окръжно важи съответно за отделите и службите на Министерството на вътрешните работи,като онези,които са извън сградата

217

Из архивите на ДС

218

на Министерството ,организират отделно свои поверителни служби.

16. Онези поделения,които по някаква причина не са получили до сега правилника и ориентировачния списък на Министерството на вътрешните работи,да го изискат веднага от централната служба при Министерството на вътрешните работи - отдел "Секретариат".

Настоящето окръжно задължава горепосочените служебни ръководители основно да проучат изпратения правилник и списък на Министерството, като запознаят изцело с него първите свои помощници и служителите от поверителната служба,а останалите служители с принципиалните положения и специално с оная част,която съвпада с характера на тяхната работа.За целта да се проведат служебни и партийни съвещания и конференции. Да се направи всичко възможно за техното правилно и срочно приложение като до 25.VI.т.г.се организират поверителните служби и отпочнат работа.След горната дата ще се направи проверка за изпълнението на поставените задачи от централната поверителна служба при Министерството на вътрешните работи,която има контролни и директивни права над всички поверителни служби в поделенията на Министерството на вътрешните работи в Страната.

За допълнителни сведения във връзка с тези задачи,можете да се обръщате към централната поверителна служба на Министерството на вътрешните работи - отдел "Секретариат",от където ще Ви бъдат дадени указания по конкретни въпроси.

М И Н И С Т Ъ Р:/п/ Р.Христозов

вярно,

ОТГОВОРЕН СЕКРЕТАР: /Йорд.Стефанов/

БВ

Строго лично-поверително.
Екз.№ 3..

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

УТВЪРЖДАВАМ

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ Н.Р.Б.

...../Р.Христозов/

23... май 1950 година

П Л А Н

НА АГЕНТУРНО-ОПЕРАТИВНИТЕ И ВОЙСКОВИ МЕРОПРИЯТИЯ НА Н.Р.Б., ПРОВЕЖДАНИ ВЪВ ВРЪЗКА СЪС СЪЗДАЛАТА СЕ ОПЕРАТИВНА ОБСТАНОВКА НА ЮГОСЛАВСКАТА ГРАНИЦА И В ИЗПЪЛНЕНИЕ РЕШЕНИЕТО НА ПОЛИТБЮРО НА Ц.К. НА Б.К.П.

Кратки сведения за оперативната обстановка	Кратко съдържание на основните мероприятия		Срок на изпълнението
	На органите на Д.С.	На Гранични войски М.В.Р.	
а/ В граничната зона на Югославия 1. Югославските разузнавателни органи, намиращи се в граничната зона в населените пунктове: Неготин, Зайчар, Княжевац, Пирот, Цариброд, Ниш, Бабушница, Босилеград, Царево-село, Ново-село, Струмица /изброени от дясно на лево/, усилват своята разузнавателна работа против Н.Р.Б. По разнасяжаемите агентурни данни, готвят прехвърляне на българска територия по направление Зайчер - Кула /Видински окръж/ около 20 свои агенти - разузнавачи. 2. Системно прехвърлят на българска територия отделни агенти със задача да възстановят старите и създадат нови връзки. Прехвърляния са установени по направление на българските населени пунктове: Врабча, Шипковци, Чудинци, Раково, Логодаж, Лешко, За водите разузнаване, широко се използват български реакционни и други елементи избягали от България и тамъ канал, какъвто представляват емигрантите от Югославия в България, отделни лица и групи, на почвата на нетърпимия Титовски	1. За създаването и увеличаването на агентурната мрежа в граничната зона на Югославия, до 30.VI.1950 г. да се извърши прехвърлянето на проверени агенти на оседание в населените пунктове: Неготин, Зайчар, Цариброд, Бабушница, със задача за вербоване агенти. В същият този срок и със същата задача да се насочат агенти - маршрутници в районите: Неготин, Зайчар, Княжевац, Пирот, Ниш, Цариброд, Бабушница, Босилеград, Царево-село, Пехчево, Берово и Струмица. Да се усили вербовката на агенти из числото на избягалите през границата от Югославия лица. Чрез ново-завербованата агентура да се установят разузнавателните органи, тяхния състав, ръководство, задачи, методи на работа, каналите на връзките и агентурата, като се вземат същите на активна разработка. 2. Да се пристъпи към създаване масов агентурно-информационен апарат, като такъв се изгради във всеки населен пункт в нашата гранична зона. Чрез агентурно - оперативната мрежа да се	1. Командирът на Гранични войски др.Ген. майор Панов да командирова в 1,2,11 и 3 гран. сектори офицери разузнавачи, от разузнавателното отделение при Управлението на Г.В. със задача да изучат всички възможности, преди всичко, връзките на нашето население с югославянската граница на зона, да набележат и проведат по план вербовка на задгранична агентура, с оглед, щото на всички оперативни направления да има задгранични агенти. Агентите да се предадат на свръзка на командирите на граничните сектори и тяхните заместници по разузнаването, и офицерите от разузнавателното отделение при Управлението на Г.В. Дейността на задграничната агентура да се насочи към разкриване на каналите на разузнавателните органи и тяхната агентура, готвящите се към нарушение на границата, прехвърляне на агентура на У.Д.Б. на българска територия и връзките на агентите на У.Д.Б. на наша територия. 2. На първо место на оперативните направления, в своята гранична зона, да се създаде агентурно - информационна мрежа съгласно плана, дейност	20.7.1950 г.

режим и политическите преследвания от страна на органите на У.Д.Б.,а също така и своите граждани, преминаващи границата на българска територия за обработване на двувластните имоти. Българското правителство е взело решение да не допуска в бъдеще обработването на двувластните имоти на българска и югославска територия.

3. С цел на антибълграгска и антисъветска пропаганда,разузнавателните органи прехвърлят на българска територия титовска литература,особено срещу Пиринския край /част от Македонската територия/.

4. В своята гранична зона водят усилена шовинистическа пропаганда. Усилиха работата и по идеологическата обработка на личния състав на гранични войски,подбирайки за тях надеждни за себе си хора.

Отбелязани са много случаи когато войници и офицери демонстративно произнасят високо въгласи с антибългарско и антисъветско съдържание и в полза на Югославия и Тито.

5. Югославските власти усилват охраната на границата с България. По разполагаеми данни,границата се охранява от части в състав на една дивизия.

Строят отбранителни съоръжения на своите гранични поделения и по граничната линия - на отделни направления. Прикриват границата с повече от три дивизии,разположени в граничната зона.

По данни,получени от югославски граждани,обработващи своите двувластни имоти на българска територия близо до границата и по данните на граничното войсково наблюдение е установено:

В периода от 10 до 20.5.950 г. югославски инжинерни поделения минират в /поставят противопехотни мини/,по граничната линия следните участъци - направления: с.Шипиково - Бориловци; Малък Ясеновец-Шипиковски колиби /в участъка на 1-ви граничен сектор/. На тия минирани полета са се натъкнали и са били убити три овце,едно куче и била ранена една пастирка; с.Радейна - Липинци; Цариброд - Калотино; Ветзар - Новоселски Чифлик /в участъка на 2-ри граничен сектор/.

На 20.5.950 г. 12.00 ч. е била снета и изпратена на 21.5.950 г. в София една мина система "Ж" разкрият всички канали на връзките,да се открие тяхната агентура и се парализира дейността на югославските разузнавателни органи в граничната зона на Н.Р.Б.

3. Да се систематизира и да се заведе строг учот на всички реакционно и враждебно настроени против народната власт и комунистическата Партия лица,живущи в граничната зона /бивши реакционери, членове на фашистки и профашистки партии и организации,емиграционно настроени,семействата на изменниците на Родината и други/.

Срок за изпълнение - 1.7.950 година.

4. В изпълнение решението на Политбюро на Ц.К. на Б.К.П.,до 1.8.950 г. да се извърши изселването на всички вражески елементи,на първо место изселените в 1945 година от София и други места,живущи понастоящем в граничната зона,и семействата на изменниците на родината.

5. Да се усили агентурната работа вред преминалите нелегално на наша територия от Югославия и югославските граждани в България; да се води строг учот и се фиксира всяко тяхно придвижване,да се разкрива вред тях,на първо място, агентурата на югославските разузнавателни органи. Да се помоли правителството да екстернира враждебно настроените югославски граждани,а всички ония,които заемат важни от гледището на държавната сигурност длъжности,да бъдат уволнени от служба.

6. Да се вземат мерки и се провежда работа по изолирането на югославските дипломатически и други официални представители в България,лишавайки ги от възможността да водят разузнавателна работа в страната,разработвайки активно всички тяхни връзки. Да се помоли правителството да доведе числото на югославските представители и помощния персонал в България съответно числото на българските официални представители и помощният персонал в Югославия.

7. Помощник Министъра др.Иван Райков и Командира на Гранични войски др.Генерал-майор Панов да прегледат инструкцията по взаимодействието на Д.С. и Г.В.

та на която да се насочи към разкриване каналите, на връзките на противниковата агентура,на готвящите се нарушения,каналите и емиграционно настроените лица и имащите роднински и други връзки за граничната линия. 20.7.1950 г.

3. Да се систематизира оперативният отчет и се уреди активната разработка ни лицата заподозрени във връзка с разузнаването на противника, дейността по превеждане през границата и готвящите се да бягат задграница. 20.7.1950 г.

4. Да се прегледат и средствата на югославската граница и се организира надеждната охрана на оперативно важните направления: стикът на българо - югославската - ромънската граница от Дунава до гр.Видин; Зайчар - Кула; Кралево село - Салаш; Кална - Чупреме; Пирот - Годеч; Пирот - Драгоман; Пирот - Трън; Клисура - Трън; Босилеград - Трекляно; Босилеград - Кюстендил; Крива-Паланка - Кюстендил; Царево-село - Кюстендил; Царево-село - Благоевград; Пехчево - Брезница и Струмица - Петрич. от 25.5.950 г.

5. Съвместно с местните органи М.В.Р. да се извърши изселването от граничната зона на реакционните елементи изселени през 1945 година от София и други места. А също така - семействата на избягалите в Югославия изменници на родината. до 1.7.950 г.

6. Да се усили контрола по изпълнението и спазването на режима в граничната зона. от 25.5.950 г.

7. Да се усили възпитателната работа сред местното население в граничната зона и групите за съдействие за което политическият отдел и Щабът на Гранични войски да съставят конкретен план на тази работа. от 30.5.950 г.

8. Командирите на всички гранични поделения на югославската граница всемерно да указват съдействие и помощ в провеждането на партийните и правителствени мероприятия в граничната зона.

9. Генерал-майор Панов да докладва за хода по изпълнението на своите мероприятия на Министра на Вътрешните работи всека неделя.

Из архивите на ДС
220

/запъваща/.

6. Във връзка с голямите налози и влошаване политическото и икономическо положение, сред местното население от югославската гранична зона /предимно българи и част македонци/ се засилва недоволството от режима на Тито и заедно с това и емиграционните настроения.

б/ В своята гранична зона.

1. Непосредствено в граничната зона живеят реакционни елементи: бивши полицаи, офицери, членове на бивши фашистки и профашистки партии, в това число и реакционни елементи, включително и бивши министри на царска България, изселени от София и други места през 1945 г. които наброяват във Видин ски окръг около 700 - 800 и в Кюстендилска околия около 500 души.

Тези лица се явяват несъмнено /или могат да се явят / като база на югославското разузнаване, а част от тях може нелегално да избягат зад граница.

В изпълнение решението на Политбюро на Ц.К. на Б.К.П., тези лица следва да бъдат изселени от граничната зона.

2. В граничната зона живеят семействата на лицата избягали в Югославия, които не са изселени /всичко около 250 семейства/.

Сред македонското население /Пиринския край/ има агентура на югославското разузнаване, тъй като югославяните и преди резолюцията на Информбюро, провеждаха голяма работа и несъмнено са вербували агентура.

Значителна част от населението на Годечка и Трънска околии, и Пиринския край има родински връзки в югославската гранична зона, което може да бъде използвано от югославското разузнаване.

Част от тия лица живеят в непосредствена близост до граничната линия.

Освен това значителна част от духовенството в граничната зона е враждебно настроена, върши антинародна агитация /против правителството и комунистическата Партия/ и се явява база за югославското

Цялата работа по всички набелязани мероприятия в граничната зона да/ провеждат при строг контакт и съгласуване по всички въпроси, касаещи се до органите на Държавна сигурност и Гранични войски.

130

Стр.поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Дирекция Държавна Сигурност

По списък утвърден на 16.VII.1955 от др. зам. М-р Кумбилиев заповедта се счита затрудна значение и контрата подлежат на втрупане.

ЗАПОВЕД
№ 1407 П.
София 25.V 1950 год.

ОТНОСНО: - Състоянието на агентурната работа на отдел IX-ти - ДДС по линия на гранични и вътрешни войски и мероприятията за отстранение на недостатъците.

При изучаване намиращите се в отдел IX-ти на ДДС оперативни материали и при обследване състоянието на агентурната работа на отдела по линия на гранични и вътрешни войски се установи:

Агентурния апарат по обслужване на гранични и вътрешни войски е малочислен. Например, на 20 от 67 обслужвани обекти с 8,000 души военнослужащи, агентура няма. Особено недостатъчна е агентурата по обслужване на офицерския и подофицерски състав.

Двамата резиденти, с които разполага отдела, далеч още не са достатъчни. Агентурните разработки не са обезпечени с работоспособна агентура и се намират в застой.

Работата с агентурата е слаба. Качеството на агентурната работа - низко. До 20% от оперативните работници не държат лична връзка с агентурата и с агентура не работят. Значителна част от срещите с агентурата са безрезултатни, а постъпващите агентурни материали до 60 - 70% не представляват оперативна ценност.

Значителна част от завербованата агентура са членове на БКП. Няма агентура по разработките и на редица важни оперативни обекти.

Конспирацията в работата с агентурата не се съблюдава достатъчно. В някои случаи срещите с агентурата се провеждат в служебните кабинети, което води към разконспириране на агентурата. Конспиративни и явочни квартири няма.

131

За подобрение агентурната работа на отдел IX-ти - ДДС по линия на гранични и вътрешни войски

З А П О В Я Д В А М:

1.Да се вземат решителни мерки за създаване на работоспособен агентурен апарат.През месеците юни,юли и август да се обезпечат с агентура важните оперативни обекти и особено наличните агентурни разработки.

2.Незабавно да се вземат мерки за създаване на необходимото количество резидентура,на първо място в граничните участъци.

3.Да се вербова и организира необходимото количество конспиративни и явочни квартири.Да се прекратят срещите с агентурата в служебните помещения.

4.В края на м.май т.г.да се проведе петдневен учебно инструктивен курс с оперативните работници.В бъдаще оперативно инструктивни курсове да се провеждат ежемесечно с оперативните работници по групи,за което до 25 май т.г.да се изработи програма за месеците юни и юли.

5.Началника на школата "Г.Димитров" да осигури необходимите помещения и преподаватели за провеждането на тези кратки курсове.

6.През месеците май,юни и юли ръководителите на отдела да проверят работата на оперативните работници с агентурата в граничните сектори и дружините на вътрешни войски и вземат мерки за очистване на агентурната мрежа от дезинформатори,двуличници,разконспирирани и неработоспособни агенти и информатори.Да отстранят посочените при проверката недостатъци и едновременно да набележат мерки за коренно подобрение на работата.

7.Зам.Директора ДС др.ПЕНЕВ и началника отдел IX-ти др. ТРОЕВ да подобрят ръководството и засилят контрола върху състоянието на агентурната работа на отдела по линия на гранични и вътрешни войски.

8.Началника на отдел IX-ти и началника на отделение ГВ да набележат конкретни мероприятия за срочно ликвидиране на допуснатите слабости.

Архивите на ДС

Из архивите на ДС

132

Настоящата заповед да се доведе до знанието на началниците на отделения, инспектори и началниците на гранични секции за изпълнение.

За резултата от изпълнението да ми се докладва.

МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ НР БЪЛГАРИЯ:
/Р. Христозов/

В Е Р Н О,

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ IX-ТИ:
/Ж. Троев/

224

20 екз.
ВБ

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ЗАПОВЕД

№ 140

По установяването на ограничителния милиционерски час в граничната зона по западната и южната граници на страната,

З А П О В Е Д В А М:

1. Милиционерския час да се установи само за селища, намиращи се до два километра от границата към вътрешността, като се изключат градовете.

2. За тези селища милиционерския час се определя от 22 часа - вечер, до 5 часа - сутрин, през което време се забранява всекакво движение на населението, с изключение на особено важни случаи - като тежка болест, срочна командировка, бедствие и пр.

3. Всички селища в граничната зона, находящи се по навътре от два километра от граничната бразда, се освобождават от режима по милиционерския час

Изпълнението на настоящата заповед възлагам на окръжните началници на ВР - Видин, Враца, София, Благоевград, Пловдив, Хасково, Бургас и командирите на съответните гранични участъци.

София, 4 юни 1950 год.

М И Н И С Т Ъ Р

ВГ/ЕИ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително!
Екз.№ 2.....

Изх. №149
5.VII 1970 г.

СЕКРЕТАРИАТА НА Ц.К.
на В.К.П.
Т У К

С обезсилването на спогодбата за използуване двувластните имоти на югославската граница, на югославска територия остават значително повече имоти на наши граждани, отколкото такива имоти в наша територия на югославски граждани.

Като се има предвид, освен това, че същото това население ще загуби и част от поземлените си участъци на наша територия при създаването на забранената гранична ивица, че нашите граждани не можаха да приберат плодовете на своя труд от югославска територия, става много възможно всред двувластниците, наши граждани, да се създадат настроения на недоволства, които би се опитала да използува вражеската агентура и пропаганда против нашата страна.

Във връзка с горното, предлагаме:

1. Правителството на Народна република България да излезе с декларация, че двувластниците ще бъдат обезщетени в размерите на нанесените им щети.

2. Да се проведе широка политическа разяснителна работа в Западните гранични райони по линията на партията и народните съвети, като се разяснят следните основни въпроси:

а/ обезсилването на спогодбата за използуване двувластните имоти стана по вина на югославското правителство;

б/ от нашите имоти на югославска територия ние не се отказваме, югославските народи ще се разправят с фашистката клика на Тито и тогава нашите земи ще бъдат пак наши;

в/ правителството ще се притече на помощ на ощетените български граждани;

3. Българските граждани, на които земите остават на югославска територия да бъдат обезщетени и подпомогнати както следва:

а/ да им се предадат за ползуване имотите на югославски граждани - двувластници;

б/ да им се раздадат имотите на вражеските елементи от граничните райони, които предстои да бъдат изселени;

в/ да им се раздадат участъци от фондовите земи, където има такива;

5

г/ отделни двувластници, които не може да бъдат обезщетени, да бъдат изселени на държавни разноски в други райони на страната, като бъдат озеленени в размер на притежаваните земи на югославска и наша територия;

д/ за неприбраната реколта държавата да обезщети двувластниците безвъзмездно или им даде дългосрочни заеми в пари и храни.

4. Да се назначи специална комисия или неколко такива, с представители на партията, министерствата на земеделието и вътрешните работи, които на самото място, опирайки се на партийните комитети и народните съвети, да проучат въпроса за ощетените наши граждани и направят конкретно предложение за тяхното обезщетение.

№ 249...София, 5.VII...950г.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:
/Р.Христозов/

КОМАНДИР НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ:
/ген.майор Й.Панов/

БВ

Из архивите на ДС

199
Препис

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

З А П О В Е Д
№ 2963

София, 4 септември 1950 год.

С цел да се обезпечи бърз и квалифициран разпит на лицата преминали нелегално границата,

З А П О В Я Д В А М :

1.Всички бежанци и лица нелегално преминали границата се задържат.Съгласно установения ред да се състави протокол при какви обстоятелства са преминали границата,протокол за обиск като веднага се вземат мерки за тяхната изолация от други арестувани и лица намиращи се на свобода.

2.Представителя на гранични войски има право да разпитва нелегално преминалите границата лица и бежанците само 24 часа и то от момента на тяхното задържане.След това задържаните под силен конвой да се изпратят на разпореждане на началник отдел VII при ДДС-София.

С конвоя се изпращат протоколите за задържане,за обиск,за иззетите вещи,а също така и първичните показания на задържания.

3.Началника на отдел VII след като приеме бежанците и нелегално преминалите границата лица взема мерки за изолацията им от други арестувани,намиращи се в ареста,дава указания за активния им разпит,проверява задържаните и техните показания чрез оперативните отдели-ДДС и за резултатите докладва лично на Министъра на МВР или на неговия помощник за ДДС.

4.Данните представляващи интерес за разузнавателното управление при генералния щаб на МНО,разузнавателното отделение при щаба на гранични войски и оперативните отдели при ДДС се предават от началника на отдел VII по принадлежност с разрешение на Министъра на МВР или неговия заместник за ДДС.

5.Разпита на бежанците и нелегално преминали границата от заинтересованите служби и отдели при Държавна сигурност,може да се извърши в присъствието на следовател от отдел VII с разрешение на Министъра на МВР или неговия заместник по ДДС.

Със заповедта да се запознае оперативния състав на втори,трети и седми отдели на ДДС,окръжните началници на ДС,началниците на секторите при гранични войски и началника на разузнавателното отделение при щаба на граничните войски.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

/Р.Христозов/

Верно,

С е к р е т а р:

Из архивите на ДС

229

П Р О Т О К О Л "Б" №.20..

на Политбюро от 7 септември 1950 година

Присъствували: др.др. В.Червенков, Г.Чанков Ан.Югов, Г.Дамянов, Вл.Поптомов, Т.Черноколев, Р.Дамянов, М.Нейчев, Д.Димов и др.др. Т.Живков, Г.Цанк Р.Леви и Руси Христозов.

Р Е Ш Е Н И Е

Във връзка с обезоръжаването на 14 линейна застава от 1ви граничен сектор от граничари-изменници на Ролината и бягството на същите в Югославия, Политбюро решава:

1. Срочно да се осъдят изменниците за дезертьорство и бандитизъм, като се накажат най-строго, пълна конфискация на имуществата им и изселване на семействата им.

Присъдата да се публикува.

2. Да се дадат под съд непосредствените началници от заставата, които са допустнали това положение.

3. Да се направи предложение за налагане служебни и партийни наказания на командира на гранични войски и виновните началници за случая от 1ви граничен сектор.

4. Определя се комисия в състав: др.др. Г.Дамянов, Г.Цанков и Р.Христозов, която в едноседмичен срок да подготви за Политбюро предложение за проверка на състоянието и цялата работа на граничните войски-на военната и политическа работа, на целия личен състав, на бдителността и дисциплината.

Др. Стефан Марков, бивш началник на политотдела при гранични войски да не заминава за Турция до приключване на проверката и разглеждането въпроса от Политбюро.

2

Строго поверително

Екз.№ 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП

Т у к.

Д О К Л А Д

от Министра на вътрешните работи и
Командира на Гранични войски.

Относно: Обезоръжаването на 14 линейна застава от 1-ви гран.сектор от граничари-изменници на Родината и бягството на същите в Югославия.

I. РАЗВИТИЕ НА ИНЦИДЕНТА

На 30 август 1950 г.сутринта,вр.командир на 14 застава,лейтенант Николай Йосифов Пенев бива извикан да се яви в участъка - с. Салаш и замине за Управлението на Граничните войски - София.За свой заместник лейтенант Пенев оставя сержанта Георги Николов Атанасов, който към 18.30 ч.същия ден, под претекст, че отива за продукти,вземал със себе си трима войници от заставата и заминава за с.Стакевци.

Секретаря на организацията на ДСНМ е бил по служба в сектора.Заставата остава без командир и липса на всякакво ръководство.

Командването на заставата поема мл.сержант Димо М.Станчев, който е изпращал нарядите,без да има план за охрана на границата.

След получаване на задачите си,нарядите са имали възможност да се срещат и разговарят помежду си.Това е дало възможност на ефрейтора Стоян Димитров Георгиев да съобщи на редника Георги Трендафилов къде ще бъде наряд и кога да отиде през нощта да го извика,за да избягат в Югославия.

Часови на заставата е бил редника Рангел Стоянов Трайков, който пожелал да пази войниците в помещението,а дежурния по застава-редника Андон Иванов Андонов,да пази дерето зад заставата.

Войниците са били много уморени,понеже през деня са работили на заставата.

Из архивите на ДС

Към 22.00 часа редника Георги Трендафилов и редника Стефан Георгиев напущат местослуженето си и отишли при ефрейтора Стоян Димитров Георгиев,който е бил на служба,заедно с редника Николай Чанов на шосето за с.Стакевци.Щом ги вижда ефрейтора Стоян Д.Георгиев арестува редника Чанов,вързват му ръцете и тримата го подкарват вързан към заставата.Когато наближили заставата накарали Чанов да легне оставят да го пази Стефан Георгиев,а редника Георги Трендафилов и ефр.Стоян Димитров отишли при часовоя на заставата - редника Рангел Стоянов Трайков,вземат го и тримата арестуват дежурния по застава - редника Андон Иванов Андонов,вързват му ръцете,без последния да укаже каквато и да било съпротива.Слет това извикват един по един четирма души войници и ги питат ще отидат ли с тях в Югославия,като ги увещавали,че те са уредили всичко и че ще бъдат по-добре.Войниците, обаче,отказали.Тогава изменниците взели оръжието на спящите войници, извадили затворите и ги хвърлили в дерето,а самите сами събрани още през деня от ефр.Стоян Д.Георгиев.

Всичко това продължило около 1.30 часа,без никой от спящите да чуе и се събуди,а вързаните войници стояли изпаднали в безизлвно.

След като обезоръжили заставата четиримата изменници събуждат останалите войници от заставата,строяват ги и редника Георги Трендафилов,с два автомата в ръце,започнал да пита по отделно всеки войник иска ли да отиде в Югославия,но последните отказали.Тогава той им държал реч,хулил народната власт в България и хвалел Титовия режи в Югославия.По това време останалите трима предатели били настрана - редника Рангел Ст.Трайков,бил седнал, ефр.Стоян Д.Георгиев си събира багажа,а редника Стефан Георгиев пазил дерето.

Към 0.30 часа на 31.август т.г.кучето залаело връщащите се от селото - сержанта Георги Николов Атанасов с двамата войници.Ефр. Стоян Д.Георгиев и редника Стефан Георгиев се затичали срещу тях, срелями и убили сержанта Атанасов,а двамата войници ранили в крайната

След стрелбата четиримата изменници си взели раниците,предупредили строените войници да не мърдат и избягали по посока към границата.

Строените войници стояли така до като предателите се изгубят.Едва след това те се съвзели,затичали се да помагат на ранените и да търсат оръжие.Намерили една изправна картечница и започнали да стрелят по посока на избягалите,без някой от тях да помисли за преследване.

Из архивите на ДС

II.ПРИЧИНИ.

1.Претъпената бдителност,като резултат на лошата партийно-политическа работа в Гранични войски и неудовлетворителната работа на отдел девети на Държавна сигурност.

Въпреки,че е имало сериозни сигнали за вражески прояви в заставата,на тях никой не обърнал внимание.

Така преди два-три месеца на заставата е бил нарисуван пречупен кръст;

В началото на 1949 година редника Георги Трендафилов казал пред уредник-школника Груев - сега уволнен и старшината Борислав Иванов - сега в щаба на сектора,че баща му е убит от народния съд,но никой не обърнал на това внимание.Обратно,Георги заработил активно в ДСНМ,бил избран за член в ръководството на младежката организация в заставата и се ползвал с най-голямо доверие пред началниците си;

Редника Васил Цветин,кандидат член на Партията,предупреждавал че редника Георги Трендафилов е враг,но никой не му обърнал внимание.

2.Не е изпълнена изричната заповед на Командира на Гранични войски заставите да не се остават без офицер.

3.Попълването на Гранични войски с войнишки състав стигнало до голяма степен така,че не винаги се отчиташе,че в тях трябва да се изпращат само безусловно верни на Партията и до смърт верни на Родината младежи.Освен това Гранични войски понякога и отчасти се попълвали от войници преведени от Народната войска и за еметка на съвършенно неподходящи хора./Двамата от войниците престъпници са именно такива/

Вследствие на това,в Гранични войски има попаднали не малко идеологически чужди и политически неблагонадежни елементи.

4.Дисциплината и войсковия порядък са на много ниско ниво. Не се чувствува присъствието на началник.Нарядите се пращат на едно и също място.Не се спазва указанието за охраната на границите,за отдаване на бойна заповед и за запазване на пълна секретност на нарядите.Войниците често са възразявали на своите началници и вяло изпълнявали тяхните нареждания.

5.Политическата работа е слаба и абстрактна - голяма част от войниците не познават ЗКПЧ на участъка,партийния и младежки секретари на участъковите бюра,а също така и политическите офицери от сектора.Партийната организация не се е занимавала с работата на младежката организация.

Секретарят на участъковото младежко бюро не познава секретарите на младежките организации към заставите,а също така не знае колко члена броят ръководствата на същите.Офицерите не познават войниците си.В продължение на четири месици ЗКПч на участъка и младежкия секретар на участъковото бюро са ходили само три пъти в 14-та застава,а младежкия секретар на сектора - нито един път.От тук се вижда,че не е давано сестемно и конкретно ръководство на заставата от страна на политическите офицери и поради това младежката организация в заставата е в лошо състояние.

6.Командира на участъка майор Бояклиев проявява пристъпна добромания и нехайство.Не дава конкретно ръководство на командира на заставите,а се задоволява да обикаля същите и да констатира слабости без самия да се помъчи да ги отстрани.Не реагира на сигналите идващи от долу.Той не се интересува от близо за работата на политическите офицери и не е искал никакъв отчет от тях,въпреки че самия е бил преди ЗКПч.

7.Никой не е обръщал внимание на вражеските изказвания на връщащите се войници от отпуск,които са казвали,че народната власт насила взема житото от родителите им и ги оставя да гладуват.Такива изказвания са правели предателите войници,които избягаха в Югославия: Стоян Димитров Георгиев,Рангел Трайков,Стефан Георгиев и др.Нито командира на заставата,нито пък офицерите от участъка са обърнали внимание на тия вражески изказвания и не са направили нищо да разяснят пред войниците въпроса за държавните доставки.Само редника Васил Цветин се е помъчил да изясни на войниците,че въпроса за срочното пребиране на храните е важен държавен въпрос,но той сам нищо не е могъл да направи.

8.По линията на отдел IX-ти на ДС до момента на бягството не е имало никакви сведения относно вражеските намерения на четиримата войници предатели от 14-та л.застава,въпреки че преди бягството и имало такива прояви,например откритите и явни изказвания на някои от изменниците против държавните доставки,писани на пречупени листове и пр.,а с завербованите трима секретни сътрудници на заставата не са правени срещи през последните месеци.

9.Командира на заставата,който същевременно е и ЗКПч на същата и всички политически работници в участъка са още млади офицери и не им е указана нуждната помощ от полит.отдела при УГВ и Зам.командира по полит.част на сектора,за да могат бързо да влезат в курса на работата и правилно политически да възпитават войниците във верност

към Родината и Партията,въпреки че в заставата има много добри войници от пролетарски произход.

10.Сектора не е обърнал нуждното внимание на този участък и специално на тази застава,въпреки че е имало сигнали за вражески прояви,а е хвърлил силите си повече в първи и трети участъци.

Във връзка с допуснатото противонародно престъпление в редовете на Гранични войски,молим Политбяро да обсъди и одобри следнит

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Я:

1.Да се обърне сериозно внимание на Управление Гранични войски,политотдела при същото и лично на Командира на Гранични войски - генерал-майор Йонко Панов,за неблагополучието в състоянието на войските,които да вземе срочни мерки за повишаване качеството на политическото възпитание на личния състав,политическата бдителност, дисциплината и войсковия порядък.

2.ЗКПЧ и врем.командир на 14 линейна застава от 1 гран. сектор - лейтенант Николай Йосифов Пенев,който е на служба само от три месеца и няма боен и граничен опит, да се понижи в чин и премести на друга,по-малко активна граница.

3.Командирът на 2-ри участък от 1 гран.сектор - майор Симеон Стефанов Боюклиев да бъде понижен в чин и длъжност и преведе на дунавската граница.

4.Зам.командира по полит.част на участъка - старши лейтенант Трендю Георгиев Трендев да бъде понижен в чин и длъжност и преведен за ЗКПЧ на застава в друг участък.

5.Зам.командира по полит.част на 1 гран.сектор - капитан Гочев да бъде понижен в чин и преведен на друго място.

6.Поради добрата му работа до сега и поради това,че не му е било докладвано за състоянието на духа в 14-та лин.застава,командира на 1 гран.сектор - майор Ванков да бъде наказан с мъмрене.

7.На началника на отдел IX-ти на ДДС - Желязко Троев да се направи строга бележка,а на началника на отделение "ГВ" при същия отдел - Алипи Иванов се наложи наказание мъмрене за незадоволителното състояние на службата по обслужване Гранични войски.

8.На зав.служба "ГВ" при 1 гран.сектор - лейтенант Кали Атанасов Стефанов и зав.същата служба в 2/1 гран.сектор - лейтенант Драгия Ненов Гичев да бъдат понижени в чин и приведени на служба в друг сектор.

235

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

2

9.Да се повикат пред партийната комисия в УТВ зам.командирите по полит.част на сектора,участъка и заставата,секретарите на партийните и младежки бюра в сектора и участъка,където да се разгледа тяхната работа във връзка с допуснатия провал,като съответно бъдат наказани.

10.Да се назначи комисия от Политбюро,която до 1 ноември т.г да обследва партийно полит.работа в Гранични войски и направи предложение за нейното подобрение и окрепване.

11.Командирът на Гранични войски да проведе незабавно следните мероприятия:

а/Да размести личния състав на 14-та лин.застава от 1 гран.сектор;

б/всички неблагонадеждни войници,намиращи се на служба в Гранични войски,да бъдат преведени в Трудовата повинност,а неблагонадеждните сержанти и офицери бъдат представени за уволнение;

в/всички войници,младши сержанти,сержанти,старшини и офицери от македонски произход,служещи на западната граница да бъдат преведени на служба по другите граници.

12.Генералният Щаб да осигури цото от набор 1930 година и в бъдаще,на служба в Гранични и вътрешни войски при МВР да бъдат изпращани най-верните и преданни на Партията и народната власт младежи - работници и бедни селяни.

13.За подсилване командването,щаба и полит.отдела на Гранични войски,зав.отдел кадри при ЦК - др.Тодор Ненов до 15 октомври т.г да направи предложение пред Политбюро за лица,които да бъдат назначени в Гранични войски:

а/Строеви заместник на Командира на Гранични войски;

б/Началник на Политотдела и зам.командир на Гранични войски по политическата част,на мястото на освободения от длъжност полковник Марков;

в/Заместник на началник щаба на Гранични войски.

№ 3455-П София, 7 септември 1950 година.

Вярно с оригинала

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ: Христов
/Р.Христозов/

КОМАНДИР НА ГРАН.ВОЙСКИ:
/ген.Панов/

Повериделно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
~~СЕКРЕТАРИАТ~~ Центр. у-ние
№ 4344-51
5 ~~X~~ 1950 год.
СОФИЯ

До всички министерства,
ЦК на БКП и НС на ОФ
Т У К

Съгласно П-2072 постановление на Министерския съвет, от 10.VII. т.г., за да се следи движението на населението в граничните зони и обезпечи цялостна охрана на границите на Републиката, от Министерство на вътрешните работи е въведен режим на пътуване с открити листове в граничните зони за всички български граждани, без изключение.

Често пъти, обаче, държавни служители, партийни и други обществени деятели пътуват в граничната зона без открити листове, с което се нарушава въведения режим и вследствие на това имат неприятности с органите на Министерството на вътрешните работи.

Граничната зона е 30 клм. в дълбочина от граничната линия за границите с Югославия, Гърция и Турция и 2 клм. за границата с Ромъния.

Моля, наредете до всички подведомствени служители, партийни и обществени деятели, които ще пътуват в граничната зона, да се снабдят с открити листове от служба "Открити листове" при Столичното управление на Министерството на вътрешните работи - Московска № 5.

М И Н И С Т Ъ Р: [signature]

БВ

При отговор да се указват № и отделението.

гр. Г. Дамянов

Строго секретно

Екз. № 6

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

1

Д О К Л А Д

ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ВОЙСКИТЕ ПРИ М.В.Р., ОХРАНАТА НА ГРАНИЦАТА И ВЪТРЕШНИЯ РЕД И МЕРОПРИЯТИЯТА ЗА ТЯХНОТО ОКРЕПВАНЕ.

I. СЪСТОЯНИЕ НА ВОЙСКИТЕ ПРИ МВР.

а/Обща справка.

За надеждната охрана на държавните граници и вътрешния ред на страната, по решение на ЦК на БКП и Правителството, при МВР се създадоха самостоятелни, специално подготвени войски: Гранични войски – от есента на 1946 година и Вътрешни – от края на 1948 година.

До формирането на Гранични войски при МВР, охраната и отбраната на държавните граници беше възложена на поделенията на Народната войска. Ръководството на дейността по охраната на границата се осъществяваше от Генералния щаб, чрез граничната инспекция при същия. Така поставена, задачата по охраната на границата при коренно различната обстановка след 9.9.1944 г. не можеше да бъде въоб – ще решена, поради следните причини:

1. Като част от проблема за сигурността на държавата охраната на границата бе изкуствено откъсната от системата на МВР и възложена на Генералния щаб, на който лежи отговорността по изпълнението на съвършенно други задачи.

2. Решавайки своите изключително отговорни задачи, Народната войска не можеше сериозно да мисли за създаването на продължително непостоянно обучавани и възпитавани в сложното гранично изкуство специални оперативни войски.

Старото правило да преминава през границата цялия команден кадър на Народната войска и през няколко месеци да се сменя вой – нишкия състав, не даваше абсолютно никаква възможност на командири и бойци да се специализират и изградят като граничари. Нещо повече. Най-често на границата се изпращаха хора за наказание и най-лошо подготвените командири и бойци от Народната войска.

Поради всичко това охраната на държавните граници добиваше съвършенно формален характер и в действителност границата не се охраняваше.

До създаването на Вътрешните войски, охраната на вътрешния ред беше възложена на Народната милиция. Поради начина на комплектоването, малките заплати и пр., в милицията не могат да се подберат най-преданните и верни синове на нашия народ, не можеше да се установи и подържа войнска дисциплина, абсолютно необходима при решаване задачата по охраната на вътрешния ред, нашето ръководство и обекти от национално значение.

Изхождайки от едно здраво разбиране на международната обстановка и развитието на класовата борба вътре в страната, ЦК на БКП и Правителството поставиха въпроса за охраната на държавните граници и вътрешния ред с необходимата острота, а за решаването на тези отговорни задачи, решиха да се създадат и вече са създадени войските при МВР, които постоянно се окрепват и се консолидират и които в непродължително време ще се превърнат във войски, на които ЦК на нашата партия и Правителството могат да разчитат при всички обстоятелства.

б/<u>Организация на войските - структура</u>.

На старото отношение към охраната на държавните граници съответствуваше и една също така стара и негодна при новата обстановка организация.

На самата гранична линия, през всеки 5 до 8 км. бяха разставени гранични постове, помещенията на които се строеха на най-високите точки и имаха повече значение да очертават границата. Организацията на охраната на границата беше предоставена на срочно служещи кандидат подофицери и отборници - старши на постовете, които не можаха и не знаеха що годе дори да се справят с тази задача.

Командването на няколко поста се обединяваше от подучастък, няколко подучастъци от участък - и няколко участъци от управление на граничен сектор. Щабовете на подучастъците, участъците и секторите се намираха на такава дълбочина от граничната линия и на такова разстояние от фланговете на охраняваните участъци, че те в никой случай не чувствуваха границата с нейната огромна значимост

Архивите на ДС

Из архивите на ДС

и в никой случай не можеха да реагират и влияят върху предните поделения и охраната на границата.

Така напр.,държавните граници,имащи обща дължина 2.390 клм.бяха разделени на 4 гранични сектори,щабовете на които се намираха в София,Пловдив,Сливен и Шумен.Първи граничен сектор охраняваше Дунавската ни граница с Румъния от гр.Лом до устието на р.Тимок и цялата ни граница с Югославия до пл.Беласица;втори граничен сектор от в.Тумба на Беласица до р.Марица при Свиленград и т.н.

Постепенно,с помощта на групата съветски другари,начело с др.генерал КОТОМИН през 1947 година и особено с идването на групата съветски съветници с др.полковник ЧУГУНОВ,Граничните войски преминаха и преминават към една напълно съвременна организация.

Старите гранични поделения "пост" и "подучастък" бяха съкратени и вместо тях биде създадено едно поделение -"гранична застава".В зависимост от политическата и оперативна обстановка на дадена граница,граничните застави биват:I категория с личен състав 46 души;II категория - 32;III-категория-20 и IV-категория- от 15 души.В настоящия момент I категория са само линейните застави от Югославската граница,II категория тия на гръцката,турската и морската от устието на р.Резвая до гр.Мичурин.III категория- заставите на добруджанската граница и морската от гр.Мичурин насевер, IV категория - заставите на дунавската граница.Заставите от I и II категория се командват от офицери,а тия от III и IV категория - от сержанти.

Ръководството на 5 до 8 застави се осъществява от участъка а 3 до 5 гранични участъци от гранични сектори.Цялата граница в настоящия момент е разделена на 42 участъци и 11 сектори, при което щабовете на граничните участъци и сектори са изнесени вече значително напред и близо до граничната линия.

Въпреки тия осъществени вече решителни организационни мероприятия,участъците от границата,охранявани от граничните сектори,участъци и застави остават много големи,което извънредно силно влияе върху качеството на ръководството и контрола върху предните поделения, върху планирането и организирането на охраната на границата.

Така напр., средно на един граничен сектор се пада да охранява участък от границата 217 клм. измерено по граничната линия. Характерен е случая с Девинския сектор. Разстоянието от щаба до крайния му ляв участък в с. Рудозем, Смолянско е повече от 70 клм. Разстоянието от щаба на Доспатския участък, от същия сектор, до крайната дясна негова застава е повече от 50 клм. Освен това, често граничните застави охраняват участъци по 10-12, а на Дунавската граница до 22 клм.

Като се има пред вид и обстоятелството, че на нашите активни граници местността е силно пресечена и планинска, както и голямия недостиг на превозни средства, може лесно да се разбере, че при тия големи разстояния неможе да се осъществи действително ръководство и в голяма степен граничните застави и участъци са оставени сами на себе си.

Налага се, следователно, да се създадат освен съществуващите 11 управления на гранични сектори още 4 такива, както и едно незначително увеличение на граничните участъци и застави.

Далече неудовлетворителна е и организацията на Вътрешните войски. В настоящия момент има формирани 10 батальона, от които 2 в София и по един в Благоевград, Пловдив, Ст. Загора, Ямбол, Бургас, Сталин, Плевен и Белоградчик. Същите са направо подчинени на Управлението на гранични войски и се командват от зам. командира на последните, ген. майор ГИЛИН.

При това положение правилно ръководство и управление на Вътрешните войски неможе да се осъществи и се налага да се изгради една стройна организация, като се преформират в една дивизия за мирно време.

в/Попълване и кадри на войските.

Непрестанно увеличение на Гранични войски и особено увеличението за сметка на офицерския и сержантски състав, както и неправилната до сега кадрова политика на командването и ръководството доведоха до едно голямо процентно непопълнение на щатното число сержанти и офицери.

241

Из архивите на ДС

Към 15 май т.г.,сержантския състав на свръхсрочна служба е попълнена едва на 53%.Но ако бъдат набрани всичките 500 души от запаса,за което има вече решение на ЦК,проблемата на сержантите ще може да бъде сравнително лесно разрешена.

Значително по-тежко стои въпроса за попълването на Гранични войски с офицери.

От формирането на Гранични войски до сега офицерския състаз се увеличи 10 пъти и 2 пъти само през настоящата година,в сравнение с миналата 1949 година.

С помощта на ЦК,Гранични войски получиха през настоящата година значително попълнение на офицери и въпреки това, в настоящия момент,те все още са попълнени по щата за 1950 година едва на 70%,а ако бъдат набрани от запаса и останалите,за което има решение на ЦК,заедно с курсантите,които ще завършат Граничното училище, до края на тази година,Гранични войски ще бъдат попълнени с офицери по щата за 1950 година на 92%,което бибило нормално.При положение,обаче, че става необходимо да се създадат нови сектори,участъци и застави,числото на офицерите по щата за 1951 година отново ще нарастне и процента на попълването пак силно ще се понижи.

В същото положение ще бъдат и Вътрешни войски с щата за 1951 година,когато ще трябва да предвидят командване,щаб и всички поделения на една дивизия.

В настоящия момент Вътрешни войски са попълнени с офицери по щата за 1950 година на 76%.

Извънредно неблагоприятно стои въпроса с качеството на офицерите от войските при МВР.По възраст,жизнен опит и стаж на военна служба,в огромното си мнозинство офицерския състав е много млад,по военно образование и подготовка -твърде слаб.

Така напр.,по стаж на военна служба офицерския състав в Гранични войски се разпределя както следва:

- до 1 година служба 54%
- до 2 " " 13%
- до 3 " " 10%

6

- повече от 3 години 23%

Същото разпределение за Вътрешни войски е:
- 1 година служба 35%
- 2 " " 25%
- 3 " " 11%
- от 3 години нагоре 29%

По военно образование:

1. Гранични войски
- завършили военна академия 0.04%
- завършили школа "Вистрел" СССР 0.08%
- завършили нормалния курс НВУ "В.Левски" 4.8%
- завършили Нар.гранично военно училище 8%
- завършили ВПО 44.8%

Останалите завършили съкратения курс от 6 месеца на НВУ "В.Левски" или 3 месечни курсове за политически офицери, а 4% са въобще без всякакво военно образование.

2. Вътрешни войски.
- завършили военна академия 0.04%
- завършили Народно военно училище 25%
- завършили В.З.О 48%
- завършили курс от 3 м.до 1 година 22%
- и без военно образование 5%

Още по-зле стои въпроса с граничната подготовка на офицерския състав.

Почти всички командири на заставите, по-голямата част от командирите на участъците и всички командири на сектори са на тия длъжности само от няколко месеци, липсва им опит и умение, и едва сега започват да изучават граничното дело.

Слабата военна и гранична подготовка на огромната част от офицерския състав на войските на МВР се отразява зле върху тактическо-бойната и служебно-тактическата подготовка на поделенията.

243

Из архивите на ДС

7

г/Идеологическо и морално състояние

Идеологическото и морално състояние на личния състав на в йските при МВР,в основната си част е здраво.Офицерският и особено войнишкия състав е добър,идеологически издържан, патриотичен и при добро и правилно обучение и възпитание,при правилно и добро ръководство той е способен да изпълни поставената от Правителството задача.

В Граничн войски членовете на ко унистическата партия съставляват 10% то отношение на целия техен личен състав.Този процент е почти нацяло за сметка на началствуващия състав,тъй като из средата на войниците има само отделни членове на партията.

Членовете на партията във Вътрешни войски са още по-малко и представляват едва 3%.

От това следва да се направи извод,че партийната прослойка във войските на МВР е малка и слаба.Гранични войски,охраняващи границите между двата свята,в сложната,изострена обстановка, и Вътрешни войски,на които е възложена една също така изключително отговорна задача по охраната на вътрешния ред,се нуждаят от усилване на партийния състав и партийното ръководство.

Попълв ието на войските при МВР се провеждаше,до голяма степен,без да се отчита винаги и навсякъде,че в тях трябва да се изпращат само безусловно верни на партията и преданни до смърт на своята Родина командири и войници.Вследствие на това, във войските при МВР има попаднали не малко идеологически чужди и политически неблагонадеждни елементи.

Освен това,войските при МВР се попълваха по някога и отчасти за сметка на Народната войска/МНО /,от където се провеждаха голямо част от хора съвършенно неподходящи и неотговарящи на условията на службата в Гранични войски и Вътрешни войски.

Напр.,съгласно решението на ЦК от декември 1949 година, МНО трябваше да преведе 1.000 войници и 50 офицери в Гранични войски.Сред тях,една голяма част се оказаха идеологически чужди,политически неблагонадеждни,недисциплинирани и подсъдни.Командирите на частите,използувайки наряда даден им от МНО,очевидно са се постарали да се освободят от най-лошите си войници и офицери.

От набраните чрез Партията в началото на тази година 300 души за политически работници, 38% се оказаха с крайно низка обща и политическа култура и сега, ст нали офицери, не работят и не желаят да се учат и работят.

Някои околийски комитети се отнесоха към задачата си много несер озно, за което би следвало ЦК да потърси отговорност.

Още по-лошо стои въпроса с изпращането на служба в Гранични войски млади войници. Почти всички разкрити врагове и изменилите на родината, в това число и извършилите престъплението на 14 гранична застава от I граничен сектор, са изпратени в Гранични войски с много добри характеристики.

Не е изключено това да се прави от някого и някъде съзнателно.

Извода е, че само поради едно несериозно отношение към задачата за охрана и отбрана на държавните граници и охраната на вътрешния ред, съществува недопустимия факт на известно замърсяване войските при МВР.

Така напр., при едно проучване се установи, че повече от 35% войници и 5 до 6% от офицерския състав са идеологически чужди, политически неблагонадеждни, което представлява един недопустим процент от гледището на обстановката и изпълняваната задача.

Не случайни, следователно, са следните факти:

а/Из средата на войниците -граничари изменихa на Родината през 1949 година 17 души, а през 1950 година в 8 случаи - 11 души, в това число и четиримата, които извършиха злодеянието на 14 линейна застава от 1 граничен сектор.

б/Не особено редко са случаите на грубо нарушение на революционната законност, като с нищо неоправдано разстрелване на задържани вече нарушители, безчинства и своеволия в населените пунктове и др.

в/Все още съществуват отделни факти на лошо отношение към населението в крайграничните райони, като неправилно използуване неговия труд, проява на с нищо неоправдана грубост и др.

245

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

246

д/Състояние на войнската дисциплина

Общото състояние на войнската дисциплина във войските на МВР,не обезпечава качественото изпълнение на задачите в условията на новата и постоянно изменяща се обстановка.

Низкото състояние на войнската дисциплина се явява в настоящия момент една от най-важните,една от най-основните причини за ненадеждната охрана на държавните граници.

Сериозни недостатъци в това отношение се явяват;

а/Заповедите на старшия началник не са станали закон за всеки военнослужащ.Заповедите,указанията и инструкциите не се изпълняват добросъвестно,своевременно и точно,особено от страна на офицерския състав.

б/И до последните дни във войските на МВР има случаи на обсъждане и обжалване на дадени заповеди и бойни задачи.

Нарушенията на войнската дисциплина са все още недопустимо много.По отношение на целия личен състав,за първото полугодие на 1950 година само най-тежките дисциплинирани простъпки съставляват 6%.Въпреки категоричните заповеди все още има отделни факти на преминаване на чужда територия,като в един случай офицер даде заповед да се запали изоставен югославски пост,неоправдана стрелба по отсрещната страна,неспазване указанията за употребата на оръжие вследствие на което има случаи на убийства на невинни хора и др.

Като резултат на низкото състояние на войнската дисциплина във войските на МВР лошо се съхранява военната и държавна тайна.Чувството на отговорност,като пряк резултат от лошата партийно-политическа работа се намира на много низка стъпало и много малко се прави то да се култивира в съзнанието на военнослужащите.Положителните и отрицателни факти и прояви слабо се популяризират и на тях не се възпитава личния състав.

Военното и политическо възпитание на военнослужащите е слабо,слабо се води борбата с нарушенията и нарушителите на

военната дисциплина.

Най-често военната дисциплина се подменява с недопустимите във войската гнил либерализъм и фалшива демокрация.

На низка степен е необходимата взискателност и много слаб е контрола на изпълнението.

Не се води борба, не се организира и подържа постоянен военен порядък - липсва необходимата опрятност и стагнатост у личния състав, липсва ред и чистота в помещенията и районите на поделенията.

Всички тези недостатъци и тяхните причини произтичат от неизживяните буржоазни преживелици, от слабата подготвеност на командния кадър, от неговата неорганизираност, благодушие и липсата на политическа заостреност и бдителност.

Извод: Само така може да се обясни, че въпреки поставената задача за преустройване още в началото на 1950 година, въпреки проведените редица сборове и съвещания, въпреки пуснатия цял ред високо качествени ръководящи документи, преустройването в съгласие с изменилата се обстановка върви нетърпимо бавно.

е/Политическата, бойна и служебно-тактическата подготовка на личния състав:

Политическите занятия във войските на МВР се водят не системно и все още имат просветно-проповеднически характер. Откъснати от остро стоящите въпроси по охраната на държавните граници и вътрешния ред, политическите занятия не дават необходимите резултати за изграждането на съзнанието за дълг и отговорност пред Партията, Правителството и народа. Обзорни занятия за недостатъците в службата, защо и как да бъдат тия недостатъци отстранени, в поделенията на Гранични и Вътрешни войски, не се водят.

Вследствие низката дисциплина и слабата военна подготовка на командния състав във войските на МВР, програмата за занятията по бойна подготовка е отработена по сведението за м.юли, напр. само на 50%. Още по-зле стои въпроса със специалната, служебно оперативната подготовка на личния състав.

247

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

248

Слабата политическа,бойна и служебно-тактическата подготовка на личния състав силно влияе и снижава качеството на службата по охраната на държавните граници и вътрешния ред.

ж/Въоръжение.

Гранични войски са въоръжени с оръжие от различни системи - съветско,немско и др. ,което е извънредно много затруднява стрелковата подготовка на личния състав.Освен това,наличното оръжие е износено и се нуждае от замена. Собствено оръжие за обучение на младите войници,гранични войски не притежават.До 1949 година младите войници се обучаваха в учебни пунктове на материалната база в казармите на народната войска,където най-често се обучаваха с едно оръжие,а на границата получаваха друго,което непознаваха и с което никога не са стреляли.

Управлението на гранични войски организира понастоящем свои учебни пунктове,в които ще се готвят младите войници граничари през настоящата година.

За да се замени износеното оръжие на границата и осигури такова за нормалното обучение на младите войници,са необходими 10,000 пушки и известно количество леки и тежки картечници.

з/Разквартироване и разместване.

Разместването в помещения,особено на поделенията на самата граница неудовлетворява даже най-скромните нужди и изисквания.

Частите и поделенията на гранични войски заемат в настоящия момент повече от 40 училищни и други сгради,които следва да бъдат освободени.Около 40 гранични части и поделения са поместени при невъзможни условия,тъй като няма необходимите помещения.Много поделения са пръснати в един населен пункт на много места и почти целия си резерв разходват за самоохранение.

Поради непрестанно разтящите нужди от казармени помещения на Народната войска и вследствие едно схващане,за даване предимства на МНО при наличния казармен фонд,граничната школа за младши командири се мести вече за трети път и в настоящия момент,пред

настъпването на зимата същата е без казарма.По този начин се лишиха гранични войски от казарма в София,от един по-солиден оперативен резерв и от всяка възможност да организират сборове, съвещания и др. на повече хора от границата.

В тежко положение по отношение на казармените помещения изпадат и вътрешни войски при завръщането им в дивизията.

Крайно необходимо е още през 1951 година да бъдат построени казарми за граничната сержантска школа и за специалните части на дивизията Вътрешни войски.

Почти всички офицери от поделенията на границата/повече от 80%/не са осигурени с квартири,тъй като няма такива.Поради това,офицерите живеят разделени от своите семейства,което се отразява върху тяхната работа.Същото положение е и със сержантите и военните служители.

В никое почти от граничните поделения няма бани.Личният състав на поделенията от границата няма възможност да се къпе през цялото време на службата си на границата.Липсват каквито и да било условия за пране и поддържане най.-елементарна чистоплътност.

Много поделения нямат и най-простите кухненски огнища и що годе покрито място за хранене.

и/Материално и техническо осигуряване.

1.С облекло и обувки личният състав на войските се снабдява редовно и своевременно.Установените норми за износване на дрехите и обувките,както и тяхното качество,са задоволителни.Граничарите,обаче,се нуждаят да бъдат снабдени с ботуши,вместо чипици.Това се налага от обстоятелството,че те носят служба във всяко време от годината ,във всяко време на денонощието,при всички условия на дъжд,кал,сняг,ходят по росата,през храсти и дракы. Панталонът-клин с чипици се оказа крайно непрактичен за службата на границата.

Абсолютно необходимо е също така,през зимата на всяка линейна застава да се дават:топла шапка,къса полушубка,топли

249

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

250

панталони,топли чорапи и партенки,тъй като да се носи службата зимно време в планински райони с обикновеното обмундирование е невъзможно.

На личния състав на контролно-пропускателните пунктове, особено при общение с чужденци при пропускането им през границата,за да има същия постоянен спретнат вид е необходимо да се дава допълнителен комплект обмундирование за две години/шинел, куртка,панталони и ботуши/.

2.Храната по съществуващите норми и по своята калоричност в никой случай неможеда възстанови изразходваната ежедневно физическа енергия.Поради съществуващото лошо хранене на личния състав в гранични войски има необикновено много за оплявания на стомаха и червата.

Поради това,че граничарите носят непрекъсната и тежка служба,която изисква изразходването на физически сили повече,от колкото при обикновената служба,необходимо е да се увеличи калоричността на войнишкия оклад,а за граничарите носещи службата в планиски условия да се установи допълнителна дажба.

Офицерите получават малки дажби от хранителни продукти, които те по правило използуват в семействата си или ги внасят в столовете,където има такива.Съгласно Министерско постановление № 1011 от т.г.при командироване на границата,те нямат право да се хранят в поделенията,дори срещу заплащане.Тъй като продоволствени магазини и столове на границата почти никъде няма,командировките по служба,особено на офицерите от щабовете,станаха голям проблем,понеже отивайки на границата,офицерите се лишават от формално хранене.

В интереса на службата става необходимо да се направи изключение от постановлението и да се разреши на офицерите от гранични войски,намирайки се в командировка да получават храна от поделенията,срещу заплащане.

Чувствува се голяма необходимост от създаването на търговска мрежа в граничните части,чрез която да се осигурят военнослужащите и тяхните семейства със стоки от първа необходимост.

Това е особенно необходимо за ония места,в които няма търговски организации.

3.Заплатите на офицерите,сержантите и военните служители в гранични войски са ниски.Поради това,че граничната служба е по-тежка и по-отговорна от обикновената служба и поради това,че в щабовете на частите се работи по правило много повече от 8 часа, необходимо е да се прегледат щатните таблици и с оглед условията на службата,да се увеличат основните заплати,освен получаваното до сега гранично възнаграждение.

4.Поради ограниченията в бюджета и скъпо струващите у нас бойни патрони,управлението на гранични войски беше принудено силно да намали бойните патрони за стрелбите.Следствие на това, стрелковата подготовка на личния състав е неудовлетворителна.

Тъй като гранични войски употребяват оръжие при охраната на границата,а в случай на военни действия,те първи ще влязат в бой на границата,те се нуждаят от висока стрелкова подготвеност, за което е необходимо да се увеличат кредитите за бое-припасите.

5.Състоянието на превозните средства във войските на МВР е недовлетворително.По щата недостигат 500 авто-машини и 125 мотоциклети.

Не по-добре е положението и с конския състав.Коне,в това число и мулета недостигат около 1000/без магарета и волове/.

Попълване на войските с моторни превозни средства и конски състав може да се реши само с помощта на ЦК и Правителството.

Опазването и експлоатацията на конския състав и моторните превозни средства е слабо.Има още много военнослужащи,които се отнасят към машините и служебните животни лошо.На държавното имущество не от всички се гледа като на свое.

Така например,през 1949 година,са паднали и излезли от строя повече от 40 коня.Повечето от тия коне са загубени по вина на личния състав/счупване на кост,при употреба на оръжие, небрежно хранене и пр./,с което са нанесени на държавата щети за повече от 1 милион лева.

Из архивите на ДС

251

Из архивите на ДС

252

По вина на личния състав;през първото полугодие на 1950 година са станали 7 аварии с моторни коли,с което са нанесени загуби на повече от 100.000 лева.

Въобще пазенето на държавното имущество и материалните ценности е лошо и решителна борба за доброто му гледане и опазване все още не се води.

Сериозен недостатък в снабдяването на войските се явява обстоятелството,че с някой продукти,като месо,зеленчук и други,войските не се снабдяват планово.Доставката по места на тия продукти,срещу делегираните на поделенията парични средства не винаги е възможно.От тук произтича и лошото снабдяване на поделенията с тези продукти,особено там,където липсва инициатива,гъвкавост и грижа за хората от командири и тяхните снабдителни органи.

II.СЪСТОЯНИЕ И РЕЗУЛТАТИ НА ОПЕРАТИВНО-СЛУЖЕБНАТА ДЕЙНОСТ НА ВОЙСКАТЕ.

Състоянието на охраната на държавните граници,след идването на съветските другари-съветници,постепенно и сигурно се подобрява.Охраната на границите се осъществява върху основата на поставените от ЦК на БКП и Правителството задачи.

Изпълнявйки тези задачи,по съветите и при пряката помощ на съветските специалисти,начело с др.полковник ЧУГУНОВ, бяха проведени и се провеждат цял ред мероприятия:

1.Усили се охраната на активните граници и особено на Югославската,където плътността на охраната от 3.6 на един линеен километър от граничната линия се повиши до 7 човека.

2.Въпросът за попълването на гранични войски с команден кадър получи правилно разрешение.Вместо да се чака от някъде да бъдат дадени готови кадри,гранични войски,пристъпиха сами да си ги готвят.Организира се гранично офицерско училище,курсове за политически офицери,като резултат на което гранично войски още в първото полугодие на 1950 година получиха повече от 500 строеви и политически офицери.

Из архивите на ДС

3.Планово,систематически и настойчиво се учи личния състав на съвременното гранично изкуство,създадено от съветските граничари,за което до идването на съветските другари, никой в гранични войски на Н.Р.Б. нямаше и каквато и да било представа.

4.Като един от основните и най-важни елементи на охраната на границата,агентурно-оперативната работа на граничните части и поделения се постави на правилни основи.

5.Пристъпи се към действително организиране на границата, към нейното инжинерно-техническо оборудване.

6.Извършиха се основни проверки на активните граници и оперативно важните направления,в резултат на които се разработиха всички основни въпроси,пуснтнаха се цел ред основни ръководящи документи по правилното планиране,организиране и осъществяване охраната на границата.

До началото на 1950 година,т.е.,до идването на групата съветски съветници,състоянието на охраната на държавните граници беше извънредно лошо.В нашите гранични войски не се анализираха резултатите от служебно бойната дейност,числото на безнаказаните нарушения на границата не съществуваше като осъзнат показател за състоянието на охраната.Командването на гранични войски,следователно не правеше анализ на показателите и фактите и не беше в състояние да даде тласък на едно действително планиране и организиране охраната на границата.С работата по планиране и организиране охраната на границата старшите офицери от Управлението на гранични войски,от секторите и участъците-не се занимаваха. Цялата работа по това беше предоставена на командирите на граничните застави,които поради голямия недостиг на офицери,най-често се командваха от свързсрочни подофицери или срочни канд. подофицери.Липсваше каквото и да било живо ръководство на първолинейните поделения,както и каквато и да била що годе компетентна помощ и контрол.Ръководящите инстанции и офицери даваха сухи, общи и често пъти нищо не значещи заповеди и указания,ръководството бе усвоило негодните за изменилата се и усложняваща се оперативна обстановка на границата методи,което доведе не само

253

Из архивите на ДС

254

до изоставяне,но и до застой,който изправяше охраната на границата пред провал.

Това състояние на охраната на границата можа да бъде разкрито и осъзнато от командването на гранични войски само с помощта на съветските другари.С тяхна помощ,в началото на 1950 година се постави въпроса за коренна преустройка в метода на ръководството и осъществяване охраната на границата.

На основата на това преустройство се постави въпроса за действително обръщане с лице към границата,за живо и конкретно ръководство,като се задължиха ръководящите офицери от всички степени лично да планират и организират охраната на границата. Излезе се от старата скованост и постепенно се преминава към смело маневриране със силите и средствата с оглед на оперативно важните участъци и направления.Започна да се внедрява в съзнанието на личния състав острата необходимост,най-важното в охраната на границата да се счита недопускане безнаказани нарушения на същата.

Като резултат на това начало в преустройството на командването и офицерский състав на гранични войски,в охраната на границите настъпи известно затвърдено и постоянно затвърдяващо се подобрение.

В сравнение с 1949 година,значително се намалиха допусканите безнаказани нарушения на границата.Особено това подобрение е чувствително на ония места,където ръководящите офицери по-смело и по-решително се ползуват от ценните съвети на другарите съветници,където се изучават и изпълняват указанията,дадени и давани във висококачествените вече ръководящи документи. Независимо от несъмненото подобрение,обаче,в охраната на държавните граници съществуват много и сериозни недостатъци,и все още границите се охраняват ненадеждно:

Това се потвърждава от факта,че допусканите безнаказани нарушения и в настоящия момент са недопустимо много - около 1/3 от общото число на опиталите се да нарушат границите.

От общо 473 задържани и убити нарушители през първото полугодие на 1950 година на границата ни с Югославия се падат 202, на гръцката – 151 и на турската 98 или 90% за трите само граници.

Безпрепятствените нарушения се разпределят по граници, както следва:

– Югославска	52	случаи с	67	нарушители;
– Гръцка	35	"	152	"
– Турска	20	"	29	"
– Румънска	7	"	22	"

От това следва да се направи извода, че на югославската, гръцката и турска граници срещу нашата страна се води активно разузнаване и че тези граници изискват по-нататъшно укрепване и усилване.

От общото число нарушители на трите оперативно активни граници 236 са нарушили границата при влизане в наша територия и 418 при опит за бягство или са избягали на територията на съседната държава.

По граници нарушителите се разпределят както следва:

Югославска	– в България	– 130	от България		94;
Гръцка	–	"	90	"	213;
Турска	–	"	16	"	111.

По-голямата част от нарушителите на границата към нас на югославската граница е за сметка на бягащите от титовия режим главно от Царибродско и Босилеградско, а на гръцката граница за сметка на потърсили убежище у нас гръцки партизани. Обаче, не малък процент от числото на нарушителите към нас от Югославия, Гърция и Турция съставляват прехвърлените агенти на разузнаването на тия страни.

От числото на нарушителите от България, най-много се падат на гръцката граница и то главно за сметка на крайграничното турско и помашко население, в средата на което има създадени силни емиграционни настроения.

255

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

256

Вражеските елементи от вътрешността на страната се насочват главно към Югославия и Турция.

Основните причини за ненадеждната охрана на държавните граници, за недопустимо голямия процент на безнаказани наруше - ния са:

1. Неподготвеността и неопитността на личния състав, старите навици застойни методи в работата, отсъствието у много офицери на желание към действителна преустройка; низко и слабо учвство към новото, което като съвети и помощ се дава от съветските другари. Поради слабата партийно-политическа работа и възпитание на личния състав липсва достатъчно силно чувство на отговорност пред Партия, Правителството и Народа, вместо което са на лице вредните за войските благодушие и политическо безгрижие.

2. Неумение конкретно да се планира и организира охраната на границата на заставата, от граничния участък и сектора, липсата на постоянен и строг контрол на изпълнението и носене службата от страна на граничните наряди.

3. Голяма част от офицерският състав притежава много слаба военно-служебна подготовка и не се учи, не работи за своята слу- жебно политическа квалификация.

4. Агентурно-оперативната работа е поставена и организирана все още слабо. В Гранични войски няма подготвени и опитни разузнава чи-граничари, поради което само една крайно назначителна част от пре дотвратените и наказани нарушения са резултат на агентурни данни.

5. Слаба политическа и служебно-бойна подготовка на личния състав на заставите. Стрелковата подготовка е низка. Заспиването на поста, неотиването на нарядите до местоназначението им, както и преждевременното им снемане не са съвсем редки явления. Липсват действителни грижи за личния състав, за живия човек, който все още не се разглежда като най-ценния капитал във войските.

6. Необорудването на границата с прости, но ефикасни средства за препятствия, контрол и сигнали. При сегашната неорганизираност и необорудваност на границата се явява невъзможно да се регистри- рат дори всички безнаказани нарушения.

257

7.Общощо неудовлетворително състояние на връзките.На много места граничните застави нямат свои телефонни линии с с участъците,а 60% от граничните участъци нямат радио-връзка със секторите, поради липса на радиостанции.

8.Лошо е поставена службата за донесенията,в което се отразяна липсата на истинска военна дисциплина.Чести са случаите на несвоевременни, правдиви,неточни и неясни донесения,които въвеждат в заблуждение и дезинформират Управлението на Гранични войски и Правителството.

9.Разяснителната и масово-политическата и възпитателна работа всред местното крайгранично население е слаба.На места, където тази работа е поставена сравнително по-добре има добри резултати.Така напр.,за 6 м.от 1950 година са задържани от групите за съдействие в 49 случаи - 83 нарушители.Наградени за добри прояви в охраната на границата през същото време има 45 члена на ГС с пари и предмети на обща стойност 71,500.

Това,обаче,е далече недостатъчно.Политотдела при УГВ и ЗКПЧ на частите и поделенията почти не се занимават с работа всред местното население,считайки,че с това трябва да се занимават само партийните органи и организации в граничните околии.

Състоянието на охраната на специалните обекти и също така далече от изискванията.Целият личен състав на Вътрешни войски не е напълно проверен,поради което не редко се разкриват идео - логически чужди и политически неблагонадеждни елементи.

И във Вътрешни войски има много и сериозни нарушения на дисциплината,като заспиване на пост,поряви на недоволство и др. И тук опазването на държавната и военна тайни стои на низко ниво.

III.ПОЛИТИЧЕСКА И ПАРТИЙНА РАБОТА ВЪВ ВОЙСКИТЕ.

Политическата и партийна работа във войските се провежда в съгласие с директивата на ЦК, изискваща личния състав на войските при МВР да бъдат възпитавани в дух на безусловна преданност на ЦК и БКП и Правителството на НРБ,на СССР и великия СТАЛИН.

Из архивите на ДС

Политическата и партийна работа във войските е насочена към съзнателното изпълняване на войнския дълг от страна на целия личен състав,на неговите задължения по охраната на държавните граници,към осигуряване войнската дисциплина и войнския порядък, боеспособността и боеготовността на войските;към планиране,организиране и съзнателно и добросъвестно носене на службата по охрана - та на границите;към дружба със Съветския Съюз и страните с народна демокреция в духът на пролетарския интернационализъм - към осъществяване на дело авангардната роля на комунистите при решеване задачата по охраната на държавните граници и вътрешния ред.

258

Изпълнявайки задачите,поставени от ЦК на БКП,във войските при [illegible]Р,е проведена следната работа:

1.Разработи се и изпрати за ръководство на частите и поделенията на войските директива по възпитателната работа сред личния състав.

2.Разработи се и се даде за ръководство директива за провеждане политическите занятия с войнишкия състав и маркс-ленинска подготовка - на командния състав.

3.Дадоха се указания за реда на планирането на партийно-политическата работа в частите и поделенията.

4.Проведе се партийно- отчетно-изборна конференция и партийни събрания в секторите и участъците.

5.При Управлението на гранични войски се проведоха 3-месечни курсове за политически работници -офицери,като резултат на което на войските бяха дадени 300 ЗКПЧ,партийни и младежки ръководители.

6.Периодически се провеждат семинари със състава на граничните застави,участъци и сектори.

Независимо,обаче,от ясно и чотко поставената задача и незначителното подобрение в работата,партийно-политическата работа не е развърната и се намира на низко стъпало; не отговаря на изискванията и задачата поставена от ЦК в съвременната сложна и изострена обстановка.

Партийно-политическата работа не осигурява качеството на служебно-оперативната дейност на Гранични войски и надеждната охрана на държавните граници.Тя още не се проявява като главен лост,чрез който се осъществява практическото изпълнение на зада - чите стоящи пред войските.Тази работа се провежда бавно,вяло,

откъснато от събитията, живота на войските и стоящите пред тях задачи.

Политотдела и партийните организации допускат много сериозни недостатъци и грешки. Не водят работа по мобилизиране личния състав за висока и остра политическа бдителност. ~~На многобройните факти на липса или притъпена бдителност.~~ На многобройните факти на липса или притъпена бдителност никой не реагира. С въпросите за опазване военната и държавна тайна, за воинската дисциплина, строгото съблюдение на революционната законност и грижата за личния състав, като най-ценен капитал - не се занимават.

Въпросът за осъществяване авангардната роля на комунистите, в изпълнение поставените задачи на войските, не се поставя с необходимата острота, което в настоящия момент се явява главната причина за бавното и вяло преустройство в съответствие с обстановката.

Критиката и самокритиката, като изпитан метод в отстраняването на недостатъците и грешките почти не се използува от политическите органи, партийните и младежки организации.

Указанията на др. Червенков пред януарския пленум на ЦК и III-та национална партийна конференция не се изпълнява. Вместо действителна непримиримост към слабостите и грешките в работата, съществува фалшива демокрация и вреден, особено за войските, гнил либерализъм. Яснота как да се използува критиката и самокритиката не е внесена, младшите се боят да критикуват старшите на партийни събрания, критиката се посреща и понася болезнено, а самокритиката е още на много ниско ниво.

Живо, конкретно, оперативно ръководство от страна на политотдела при войските няма.

През първото полугодие на 1950 година, освен писмени указания и няколко отивания на границата от офицерите в политтодела, друго нищо не е направено. По същество работата е оставена на самотек, всичко е оставено на много младите и съвършенно неопитни зам. командири по полит. част и други политически работници в частите и поделенията.

Командирите на граничните сектори и участъци не се стремят лично да се намесват и ръководят работата на политическите работници и фактически са се отстранили от партийно-политическата работа.

Из архивите на ДС

259

Из архивите на ДС

260

Това положение в Гранични войски се явява като следствие на недооценяването и отношението на пренебрежение към идейно-политическото възпитание на личния състав, особено в настоящия момент на остра обстановка; на лошия, остарял и негоден метод на ръководство, на липсата на строг контрол на изпълнението; на ниската взискателност; на недопустимото за войските добродушно и примиренческо отношение към съществуващите слабости и грешки; на загубване политическата заостреност от страна на офицерите -политически работници.

Политическата работа в Гранични и Вътрешни войски се намира на много ниско ниво. Политическите занятия се провеждат несистемно, формално и не качествено. Към занятията политическите работници не се готвят сериозно, конспектите не се проверяват и утвърждават от по-старшите политически офицери, контрол за качеството на политическите занятия от страна на политическите работници от УГВ и секторите няма. Семинари се провеждат редко и на нисък уровен, показни политически занятия въобще не се практикуват.

Политическата информация се провежда не ежедневно, а 2 пъти в седмицата, при това също така на нисък уровен. Масово-културната работа се провежда от случай на случай; вестниците се получават на заставите с голямо закъснение, радио-апаратите излизат бързо от строя и се ремонтират със закъснение и лошо, кино филми се демонстрират редко, библиотеки няма, художествена литература не се чете от личния състав.

Знаейки всичко това, политическите работници не вземат мерки, което се отразява върху политическото развитие на личния състав и му пречи да се ориентира в политиката и мероприятията провеждани от Комунистическата партия и Правителството.

Комунистите, допускащи груби нарушения и наказани от Командването, по партийна линия не се наказват. От партийната комисия за 1950 година са викани и заслушани само няколко такива другари.

Политотдела и политическите работници във войските при МВР, далече не са усвоили, че състоянието на дисциплината и партийно-политическата работа представляват двата основни стълба, особено в този род оперативни войски.

Работата на ДСНМ,също така се намира в неудовлетворително състояние и не съответствува на директивите на ЦК на БКП, ЦК на ДСНМ и обстановката.

Политическите органи и партийните организации не се занимават с въпросите на младежката работа и доколкото се дава помощ, тя е неконкретна,неефикасна.Тази работа е дадена на откуп на млади,неопитни,политически неграмотни секретари на ДСНМ,които сами се нуждаят от много сериозна помощ.

Състоянието на работата на ДСНМ не се обсъжда на партийни и младежки събрания,на заседанията на бюрата и съвещания,независимо от това, че повече от 75% от личния състав на войските членува в ДСНМ.

Организациите на ДСНМ са замърсени от случайни,идеологически чужди и политически неблагонадеждни елементи.Така напр., всички изменници на родината са членове на ДСНМ.Авторите на злодеянието в 14 застава на 1 граничен сектор до един са били членове на ДСНМ,а организатора - член на бюрото на млад.организация на застава.

Дневния ред на събранията не се подготовлява,събранията са неорганизирани и безсъдържателни.В дневния ред често се включват въпроси,които влизат в компетенция на командването,а въпросите свързани с обезпечаване изпълнението на поставените задачи и заповядани мероприятия не се поставят.

Следователно,партийно-политическата работа в Гранични войски и Вътрешни войски е поставена неудовлетворително и практически не е насочена към осигуряване изпълнението на задачите по охраната на държавните граници и вътрешния ред.Същата е откъсната от живота на частите поделенията,от живите хора и изпълняваната задача.

Основните причини за това състояние на партийно-политическата работа във войските при УГР са следните:

1.Лошото ръководство от страна на политотдела при УГВ;

2.Лошия контрол от горе до долу;

3.Слабата практическа помощ от страна на политотдела на зам.командирите по полит.част,партийните и младежки организации.

261

Из архивите на ДС

4.Голямия некомплект на политическите офицери до м. май т.г.

5.Голямата част от ЗКПЧ и политически работници са съвършенно млади по служебен стаж и житейски опит.Завършили 3-месечен курс през м.май т.г.,същите в политическо отношение са подготвени слабо,и опит в партийно-политическа работа нямат.

Освен това,от повиканите и изпратени на 3-месечен курс за политически работници в Гранични войски 300 души - 51 не са членове на партията,което е неправилно и следва да се изправи.

262

6.Особено трябва да се отбележи лошата работа на досегашния началник на политотдела - полковник Марков,който не се интересуваше от службата по охраната на границата,не изучаваше регламентиращите я основни документи,прояви нежелание лично да се преустрои и да преустрои работата на политотдела,не търсеше съветите на съветските другари,а даваните му съвети не използуваше,на критиката реа - гираше болезнено,като неоправдано се сърдеше и по този начин извънредно много допринесе за спъване преустройството не само на партийно-политическата работа,но и преустройството общо на ръководството и войските.

В настоящия момент се вземат мерки за разгъване и подобрение качеството на партийно-политическата работа,но за коренното преустройство войските се нуждаят от засилване с подготвени политически и партийни работници.

IV. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С МНО

Взаимодействието между войските при МВР и Министерството на Народната отбрана са определени от инструкцията и плана за взаимодействие между Народната войска и Гранични войски,съставен от Генералния щаб и Командването на Гранични войски и одобрен от Министрите на вътрешните работи и народната отбрана.Взаимодействието, обаче,е определено не достатъчно чотко,пълно и ясно разбиране по това взаимодействие още няма.

Командването на Гранични войски има следното разбиране по въпроса за взаимодействието с Народната войска:

Отговорността по охраната и отбраната на държавните граници

26

263

Из архивите на ДС

на страната изцяло лежи върху Гранични войски.

В случай на усложнение на оперативната обстановка, като нападение на границата от големи групи от противникови армии и банди, които могат да се опитат или преминат на наша територия, с цел да бъдат бързо ликвидирани, командирите на граничните части, ако това се окаже необходимо, използват предвидената по план за взаимодействие подръжка от частите на Народната войска.

В началото на голям конфликт и военни действия, до подхода и влизане в бой на частите и съединенията на Народната войска, Гранични войски заедно с групите за подръжка водят упорен бой за отбиване нападението и задържане противника на граничните рубежи.

След развръщане и вкарване в бой частите и съединенията на Народната войска, граничните части извеждат от боя останалите поделения и хора, преустройват се и постъпват като цяли единици в разпореждането на командването на армиите и фронтовете с задача организиране и охранение непосредствения тил на войските или, в зависимост от решението на Правителството ще бъдат прехвърлени за усилване охраната на границата в друго направление.

Командването на гранични войски счита, изхождайки от интересите на държавата и нейната отбрана, че такова именно използуване на Гранични войски, в случай на военни действия, е най-целесъобразно.

Основните недоразумения с ГЩ по тия въпроси са вече изгладени и в процеса на работата се внася и ще се внася пълна яснота.

IV. ОПЕРАТИВНА ОБСТАНОВКА

Подготовката на нова война и преминаването на американо-английските империалисти към организиране на преки агресивни действия доведе до усложняване и изостряне оперативната обстановка на нашите западни, южни и югоизточни граници.

Марионетъчните правителства на Югославия, Гърция и Турция, подтиквани от своите господари във Вашингтон и Лондон пристъпиха към провеждане на редица военни мероприятия с определен агресивен характер, насочени срещу нашата страна.

Из архивите на ДС

264

В Югославия усилено се обучават запасните и фактически се извърши частична мобилизация. Срещу нас са съсредоточени няколко дивизии, усилено се извършват инженерно-укрепителни работи в близкия тил и на самата граница, засилиха се войските, охраняващи границата.

В монархо-фашистка Гърция се преустанови демобилизирането на запасните и също така срещу нас се привлякоха и държат в готовност крупни войскови съединения.

Усилено се готви и Турция, която държи на бойна нога огромна армия.

Едно от най-убедителните доказателства за агресивните намерения и планове на нашите западни, южни и югоизточни съседи се явява усилената разузнавателна дейност на тия страни срещу нас и опита на империалистите да създадат в нашата страна бандитско движение и чрез диверсионни, саботажнически и терористически действия да предизвикат несигурност всред отделния се на социалистически труд български народ.

С такива задачи все повече се засилва прехвърлянето през границата на шпиони, диверсанти и контрареволюционна литература.

От друга страна настъпателното движение към социалистическото изграждане на нашата страна предизвиква съпротивата на експлоататорските класи от миналото в града и селото, доведе и води към изостряне на класовата борба.

Загубили спора всред народа отделни враждебни елементи и тяхните слуги се ориентират към бягство зад граница, от където мислят да водят борба срещу своята родина и се върнат заедно с армиите на империалистите като победители. Голяма част от тия изменници и предатели преминават специални школи за шпионска и диверсантска подготовка и се прехвърлят през границата в страната като шпиони, диверсанти и терористи.

Във връзка с тази оперативна обстановка, границата и нейната охрана доби изключително значение за сигурността в нашата държава.

28

VI. З А Д А Ч И.

1.Да продължат усилията за организационното и идейно-политическо укрепяване и засилване Гранични и вътрешни войски при МВР.

2.Да се подобри и повиши качеството на партийно-политическата работа във войските,като основен дост за осигуряване изпълнението на възложената им задача.

3.Използувайки опита на съветските граничари,да се повиши качеството на политическото възпитание,бойната и служебна подготовка на личния състав.

4.Набелязаното преустройство от началото на 1950 година да се доведе до край и резко да се подобри служебно-оператив - ната дейност на войските.

5.Решавайки тези задачи,решително да се подобри охра - ната и отбраната на държавните граници.

6.Да не се допускат безнаказани нарушения на границата.

7.Да се затворят държавните граници и обезпечи на трудящите се от нашата страна спокоен мирен труд.

8.При опит да бъде нападната нашата територия от банди-ти или групи от противникови армии,да се действува решително и същите бъдат унищожавани.

VII. П Р Е Д Л О Ж Е Н И Я

С цел да се подобри състоянието на войските при МВР и повиши качеството на охраната на държавните граници и вътрешния ред,необходимо е да бъдат проведени следните мероприятия:

1.Политически да се укрепят войските,като помоли ЦК на БКП да мобилизира и преведе в тях 30 политически работници с възможности за работа в Управлението на Гранични войски, граничните сектори,дивизията и полковете на вътрешни войски.

265

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

266

2.Да се въведат в щата за 1951 година и формират:

- 5 нови управления на гранични сектори
- 5 управления на гранични участъци
- 15 гранични застави

Да се увеличи по щата за 1951 година числения състав на заставите на Гръцката и Турската граници от 32 на 46 души, а тия от Черно-морската и Румънската граници от 15 и 20 до 32 човека,за което войнишкия състав да се увеличи с 5.200 души.

3.Да се прегледа щата и организацията на Управлението на Гранични войски,същото да реорганизира и проведе разстановката на кадрите така,че Управлението и щаба на Гранични войски. да изградят като пълноценен център за ръководство и контрол.

С цел да се повиши оперативността на ръководството,в щата за 1951 година да се въведат длъжностите заместник ко - мандир на Гранични войски и заместник на началник щаба на същите.

4.Да се усили и укрепи разузнавателното отделение при УГВ и повиши качеството на разузнавателната работа.

5.Съществуващите батальони на вътрешните войски да се преформират в дивизия.

6.Да се помоли ЦК на БКП да мобилизира за вътрешни войски политически работници-членове на партията,необходимото количество за дивизията.

7.Да се помоли Правителството да задължи МНО да преведе във Вътрешни войски при МВР необходимите офицери-специалисти:- артилеристи,танкисти,инжинери,свързочници и мотористи.

По план представен от МВР,във военните училища на родовете войски да се готвят офицери специалисти за сметка на войските при МВР - моряци,артилеристи,танкисти и др.

8.Да се разреши да бъдат внесени следните изменения в Закона за военните лица/Д.В.бр.225 от 1949 год./:

а/Към чл.52 да се прибави нова алинея,в смисъл повишаването в по-горен чин на офицерите и сержантите от Гранични войски да става както в Народната войска,като една прослужена година в един чин се счита за една и половина години.Една за една и половина година да се счита и при изчислението на прослужените години по смисъла на чл.62.

б/Чл.77 да се измени,като се премахне в края фразата "при съгласуване с Министра на Народната отбрана" и добие следната редакция:"Настоящият закон се прилага и по отношение на войските при Министерството на вътрешните работи,като в този случай правата,които има по него Министра на Народната отбрана,се упражняват от Министра на вътрешните работи."

9.За по-ефикасно възпитание и въздействие върху личния състав на войските при МВР,ДС и Милицията,за обезпечаване съблюдението на революционната законност,към МВР да се създаде военен съд и прокуратура.

10.Гранични войски да се превъоръжат с оръжие от единен образец и увеличат отпусканите средства за учебни цели по огневата подготовка на личния им състав.

11.Да се помоли Правителството да отдели за войските на МВР от държавния фонд необходимите моторни коли и коне.

12.Граничният дивизион морски катери,до построяване на своя база,да остане в Бургас.

Да се задължи МНО да вземе на специално снабдяване,докуване и ремонт катерите,като същите във всяко отношение си останат подчинени на Гранични войски.

13.Да се помоли Правителството на НРБ да настои пред Правителството на СССР,да се оставят 6 малки речни катери за усилване охраната на Дунавската граница,за които е направена заявка.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

14.Да се задължи Главната дирекция на трудовата повинност да запланува и построи през 1951 година паралелния на границата път между с.Петрово,Санданско и с.Гайтаниново,Гоце Делчевско,за да се избегне обхода през Предела-Разлог и непроходимия през зимата и пролетта път през Пирин,с дължина около 18 клм.

15.Да се задължат ГЩ,военните окръжия и окръжните началници на МВР,да обезпечат повикването на войските на МВР млади войници само проверени,идеологически стойки и морално издържани младежи.

16.Да се въведе в таблицата за обмундироване даването на граничните застави,в планински райони:топла шапка,къса пола шубка,топли панталони,полти чорапи и партенки.

На личния състав вместо чепици да се дават кожени ботуши.На заставите да се даде необходимото количество бяли маскировачни халати за нарядите през зимата.

17.Да се снабдят ескторите с недостигащите им радиостанции.Да се пристъпи към построяване на сигнални свързочни линии,за което да се помоли Правителството да снабди Гранични войски с материали,апаратура и радио-станции.

18.Да се усили работата по инжинерно-техническото оборудване на границата,като се използуват всички налични подръчни средства.

Да се задължи Министерството на горите да не препятствува на граничните части и поделения при направа на просеки и при извършване на други работи в забранената и предадена в пълно разпореждане на граничарите ивица,както и при използуването на добития при това дървен материал за инжинерно-техническото оборудване на държавните граници/просеки,засеки, завали,вишки,плетове и др./,както отбранителни съоражения/ блокхаузи,ДЗОТ,окопи и др./.

Из архивите на ДС

32

Да се помоли Правителството да отдели за инжинерно-техническото оборудване на границата от държавните запаси 500 тона бодлива тел.

19.Да се въведе в действие постановлението на Министерския съвет за граничните ивици и граничния режим от 15.X.1950 година.

Да се продължи очистването на граничната зона от вражески и емиграционно настроени елементи,в това число и всички помаци и турци,живущи в двукилометровата гранична ивица.

269

20.Да се вземат мерки за подобрение културно-битовите условия на жителите от граничната зона и особено на Гръцката граница/политическо-разяснителната работа,своевременното снабдяване със стоки от първа необходимост и др.мероприятия/.

21.Да се вземат мерки за нормалното разместване на граничните поделения,за което да се помоли Правителството да отпусне допълнително средства за ремонт и строителство на помещенията за заставите,участъците,секторите,за граничната сержантска школа и дивизията Вътрешни войски и даде указания на край граничните местни,околийски и окръжни народни съвети да предоставят квартири на офицерите от граничните застави,участъци и сектори.

Жилищен фонд в съответствие с указ № 463 от 7.IX.1950 година да се образува и при МВР.

22.Да се увеличат основните заплати на военнослужащите в Гранични и вътрешни войски,като за Гранични войски се запази и граничното възнаграждение.

23.Наличния състав,носящ службата на повече от 800 м. над морското равнище да се установи допълнителен планински оклад и да се дава на всяки военнослужащ в повече от обикновеното:

месо	-100 грама
мазнини	- 30 "

Из архивите на ДС

270

Мл.продукти – 40 грама
захар – 25 "

24.В интереса на службата,за офицерите и сержантите-свръхсрочници от Гранични войски да се направи изключение и се разреши при командировка на границата да получават храна срещу заплащане.

25.С цел да се подобрят културно.битовите условия на личния състав и за правилна политико-възпитателна работа, да се обзаведат на всяка гранична застава и участъците ДИМИТРОВСКИ СТАИ.

Да се построят на всяка застава бани и сушилни за личния състав.

За осигуряване снабдяването на офицерите и тяхните семейства със стоки от първа необходимост,да се организират при граничните части малки магазини.

26.Да се одобри следното изменение в названията на граничните части и поделения:

Вместо досегашните названия граничен сектор и участък, да стане – "граничен отряд" и "гранична комендатура".

И вместо длъжностите "Командир на гранични войски", "Командир на сектор" и "Командир на застава" да стане:

"Началник на Гранични войски","Началник на граничен отряд","Началник на гранична комендатура","Началник на застава" и съответно на тяхните заместници.

27.Гранични и Вътрешни войски при МВР да се считат, като авангард на въоръжените сили на Н.Р.Б.,изпълняващи особена,специална задача,поставена им от Правителството и Партията,обезпечаващи държавната сигурност и политическия порядък в страната.

Из архивите на ДС

При осъществяването на горните мероприятия,с помощта на съветските другари и под ръководството на ЦК на БКП,Командването на войските при М.В.Р. счита,че Гранични и Вътрешни войски в близкото бъдеще ще бъдат приведени в състояние да изпълняват своя дълг пред Партията,Правителството и Родината с чест.

№ 8372 София, 9 октомври 1950 година

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

ПОМ. МИНИСЪТР НА ВОЙСКИТЕ ПРИ
МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТР. РАБОТИ:

38

Размножаването забранено.
Да се пази като шифър.
ПРЕПИС-ИЗВАДКА.
Екз.№___

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е

НА ПОЛИТБЮРО НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ВОЙСКИТЕ ПРИ М.В.Р., ОХРАНАТА НА ДЪРЖАВНИТЕ ГРАНИЦИ И ВЪТРЕШНИЯ РЕД НА Н.Р.Б.

Като изслуша доклада за състоянието на войските при МВР, охраната на държавните граници и вътрешния ред, Политбюро на Централния комитет на Българската комунистическа партия констатира следното:

1. Въпреки проведените редица сериозни организационни мероприятия за засилване войските при МВР, особено през настоящата 1950 г., все още тяхната организация не съответствува напълно на изискванията на съвременната обстановка.

Управлението и Щаба на Гранични войски в организационно отношение не представляват пълноценен център за ръководство и контрол.

Охраняваните участъци на границата от граничните сектори и участъци са големи, вследствие на което, и поради планинския характер на по-голямата част от границата, оперативното ръководство на заставите и участъците се извънредно много затруднява.

Личният състав на граничните застави, по южната и юго-източна граници е недостатъчен, за да обезпечи надеждната им охрана.

Далеч неудовлетворителна е и организацията на Вътрешни войски. Подчинението на съществуващите отделни батальони направо на Управлението на Гранични войски не дава възможност за правилно ръководство и управление.

2. Офицерския състав по щата за 1950 г., Гранични войски са попълнени в настоящия момент на около 70%, а до края на годината попълнението с офицери ще стигне до 92%, при условие, че бъдат набра-

ни всички запасни офицери, съгласно решението на ЦК от 1949 година.

При набелязаните организационни мероприятия и усилването на Граничните и Вътрешни войски за 1951 година процента на попълването им с офицерски състав отново силно ще се понижи, главно за сметка на ръководящия кадър, което ще наложи, във войските на МВР да се провежда още по-смело такава кадрова политика, щото добре и отлично работещите офицери, сержанти и войници систематически да се издигат на по-високи длъжности.

Обаче, извънредно зле стои въпроса с качеството на офицерския състав. В огромното си болшинство той е съвсем млад по възраст и служебен стаж, със слаба военна и граничка подготовка и малък житейски опит.

3. Идеологическото и морално състояние на личния състав на войските при МВР в неговата основна част е здраво. Офицерският и особено войнишкият състав, при добро и правилно възпитание и ръководство е способен да изпълни възложените му задачи. Слабо и недостатъчно е, обаче, партийното ядро - за Граничните 10% и за Вътрешни войски 8% по отношение на целия личен състав.

От друга страна личният състав почти изцяло произхожда от селото и носи в себе си остатъците на дребно-буржоазната идеология. Извършващите се процеси на политическо и икономическо развитие, социално преустройство, класовата борба в нашето село и настроенията, свързани с това, намират отражение в средата на личния състав на Граничните и Вътрешни войски.

Заедно с това, поради обстоятелството, че попълването на войските до сега се е провеждало до голяма степен без да се отчита винаги и навсякъде, че в тях трябва да се изпращат само верни на Партията и народната власт войници и офицери, в същите са попаднали не малко политически неблагонадеждни елементи.

През 1950 г. са изменили на Родината в 8 случаи - 11 души. Разкрити са 5 групи, подготвящи бягство зад граница, във връзка с което са задържани 15 души, а други 5 групи се разработват.

При една недавнашна бягла проверка бяха разкрити повече от 350 неблагонадеждни войници, една част от които са изпратени да си

273

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

274

70

дослужват в Трудовата повинност,а други на тилова служба на по-малко активни граници.Разкрити и уволнени през м.септември т.г.бяха и 50 политически неблагонадеждни свръхсрочни сержанти.

Не по-малко 5-6% от офицерския състав,са също така неблагонадеждни,които след основната проверка,която сега се прави ще бъдат уволнени.

4. Вследствие слабата военна подготовка на офицерския състав,някои неизживяни вредни остатъци от миналото,въпреки положените усилия от страна на Командването,общото състояние на войнската дисциплина е на низко ниво и не обезпечава качественното изпълнение на задачите в новата обстановка.

Заповедите на старшия началник не се стриктни закони за военнослужащите ч те не всякога се изпълняват добросъвестно,точно и своевременно,особено от страна на офицерския състав,в това число и от страна на много ръководящи офицери,които дават лош пример на своите подчинени.За неизпълнение на заповед и бойни задачи от страна на ръководящи офицери в последно време се наложиха доста наказания,като например: на командирите на 2 и 11 гранични сектори, на Командира на 3 участък от 8 гран.сектор и някои командири на застави.

5. Политическата,бойна и служебно-тактическата подготовка на личния състав на войските при МВР - слаба,което силно влияе върху качеството на службата по охраната на границите и вътрешния ред.

Политическите занятия се водят не системно и все още имат абстрактен характер,откъснати от задачите,дейността и живота на войските.

Вследствие низката дисциплина и слабата военна подготовка на командния състав,плановете и програмите по бойна подготовка не се изпълняват и водените занятия по качество са на низко ниво.

6. Гранични войски са въоръжени с оръжие от различни системи,много от личното оръжие е изнесено,младите войници до сега са се обучавали с едно оръжие,а на границата са получавали друго, което не познават и с което никога не са стреляли.

Н обходимо е Г анични войски да бъдат превъоръжени с годно, съвременно и от единна система оръжие.

7. Разквартируването в помещения и особено на поделенията на самата граница не удовлетворява даже най-скромните нужди и изисквания. Никъде почти няма баня и условия за подържане елементарна чистоплътност. Много поделения на границата нямат най-простите кухненски огнища и покрито място за хранене.

Болшинството офицери, сержанти и военни служители на границата не са осигурени с квартири и живеят разделени от своите семейства, което се отразява зле върху тяхната работа.

8. Материалното и техническо осигуряване на войските не е задоволително.

Топлив дрехи за зимата на поделенията, които посят службата в планйнски райони не се дават, допълнителната дажба на военнослужащите в тия райони е недостатъчна, снабдяването на офицерите и техните семейства с продукти от първа необходимост не е организирано.

Заплатите на офицерите, сержантите и военните служители са ниски и следва да бъдат увеличени.

Далеч недостатъчни са и превозните средства. По щата на войските не достигат голям брой автомашини, мотоциклети, коне и мулета.

Сериозен недостатък в снабдяването на войските с хранителни продукти се явява обстоятелството, че с някои продукти, като месо, зеленчуци и др. войските се снабдяват непланово. Доставката по места на тия продукти не винаги е възможна, поради което снабдяването на поделенията на границата с месо, зеленчуци и др. е нередовно.

9. След идването на съветските другари - съветници и с тяхна помощ се внесе изменение и подобрение в методите на ръководството, в планирането, организирането и приемите на охраната на границата.

Извършиха се основни проверки на активните граници и оперативно-важните направления, в резултат на което се разработиха основните въпроси и се пуснаха редица ръководни документи, определящи

275

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

276

УД

оперативно-служебната дейност на войските.Проведоха се редица служебни сборове и съвещания с ръководящите офицери от границата,на които се дадоха изчерпателни и конкретни указания по планиране,организиране и осъществяване охраната на границата.Най-горното ръководство се спусна до граничните застави.Проверката и контрола започна да се осъществява от горе до долу.Пристъпи се и се провежда и инженерно-техническото оборудване на границата.

В резултат на проведените мероприятия,начиная от началото на 1950 година състоянието на охраната на държавните граници се подобрява.В сравнение с 1949 година безнаказаните нарушения на границата намаляха с 20%.

Независимо от това несъмнено подобрение,обаче,в охраната на държавните граници съществуват много и сериозни недостатъци и все още границите се охраняват ненадеждно,допусканите безнаказани нарушения на същата са недопустимо много.

Основните причини за ненадеждната охрана на държавните граници са: неподготвеността и неопитността на офицерския и от тук на целия личен състав,старите навици и застойни методи в работата,на слабото чувство към новото и отсъствието у някои офицери на желание към действително преустройство,породи слабата партийно-политическа работа и възпитание на личния състав липсва достатъчно силно чувство на отговорност пред Партията и Правителството,вместо което се на лице вредните за войските благодушие и политическо безгрижие; още слабо поставената и организирана агентурно-оперативна работа; необезпечаването на границата в инженерно-техническо отношение; неудовлетворителното състояние на връзките; слабата разяснителна и масово-политическа и възпитателна работа сред местното крайгранично население и на редките прояви на лошо отношение към това население и нарушение на революционната законност,както и наличието на вражески и емиграционно настроени елементи,с които е замърсена граничната зона.

Особено силно трябва да се подчертае липсата от страна на командния състав,на грижа за живия човек,като най-ценния капитал на войските.

Началствуващите лица не изучават нуждите на личния състав и не реагират своевременно на тия нужди.Не полагат грижи за доставяне и приготовляване на достатъчно,разнообразна и питателна храна.Не се борят за подобрение на културно-битовите условия на личния състав,почти никъде няма бани и сушилни,облеклото и обущата не се подържат.Не полагат усилия да се осигурят на личния състав установения 7 часов непрекъснат сън,вследствие на което заспиванията на пост не са единични и редки явления.В Гранични и Вътрешни войски все още имат място отделни случаи да се бият войници.

10. Щабът на Гранични войски и щабовете на секторите,вследствие тяхното некомплектоване и неподготвеността на офицерите в тях още не са станали действителни органи за ръководство и контрол, и малко се прави за тяхното изграждане и обучение като такива.

11. Отношението към държавното военно имущество,използването и експлоатацията на моторните превозни средства и конския състав е лошо.Много военнослужещи не гледат на държавното имущество и материалните ценности,като на свое и допускат то да се повреждa,разпилява и разхищава,а решителна борба с тия прояви не се води.

12. Партийно-политическата работа в Гранични войски е слаба, неправилно насочена,не осигурява качеството на служебно-оперативната дейност на същата и надеждната охрана на границата.Тя още не се проявява като главен пост,чрез който се осъществява практическото изпълнение на задачите,стоящи пред войските.

Въпросът за осъществяване авангардната роля на комунистите в изпълнение на поставените задачи на войските,не се поставя с необходимата острота,което в настоящия момент се явява главната причина за бавното и вяло преустройство в съответствие на обстановката.

Политотделът при Гранични войски и партийните организации не водят работа по мобилизиране личния състав за висока и остра политическа бдителност.Намиращите факти на липса на политическа бдителност, същите не реагират.С въпросите за опазване на военната и държавна тайна, за войнската дисциплина,строго съблюдение на революционната законност и грижите за личния състав,Политотделът и партийните организации не се занимават.

277

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

278

Критиката и самокритиката, като изпитан метод в отстраняването на недостатъците и грешките почти не се използува от политическите органи, партийните и младежки организации. Вместо непримиримост към слабостите и грешките в работата съществува фалшиво демократия и вреден за войските гнил либерализъм.

Командирите на граничните сектори и участъци не се отремят лично да се намесват и ръководят работата на политическите работници и фактически са се отстранили от партийно-политическата работа.

Политическите занятия се провеждат не системно, формално и не качествено. Към занятията политическите работници не се готвят сериозно, конспектите не се проверяват и утвърждават от по-старшите политически офицери, контрол за качеството на политическите занятия от страна на политическите работници от УГВ и секторите няма. Семинари се провеждат редко и на нисък уровен, показни политически занятия въобще не се практикуват.

Това положение в Гранични войски се явява, като следствие на подценяването на идейно-политическото възпитание на личния състав в настоящия момент на изострена политическа обстановка; на лошия остарял и негоден метод на ръководство, на липсата на строг контрол на изпълнението; на низката взискателност; на недопустимото във войските добродушие и примиренческо отношение към съществуващите слабости и грешки; на загубване политическата заостреност от страна на офицерите - политически работници.

За лошото състояние на партийно-политическата работа носи отговорността К мандването на Гранични войски и предишния досегашния началник на Политотдела и ЗКПЧ - др. Стефан Марков, който не прояви желание сам да се преустрои, да преустрои партийно-политическата работа и насочи всички усилия на комунистите към решаването на поставената на Гранични войски много-отговорна задача. Нещо повече, др. Стефан Марков не изучаваше службата по охраната на границата и с това допринесе извънредно много за откъснатостта на партийно-политическата работа от живота и дейността на войските.

13. Контрола и ръководството върху работата на Политотдела и партийните организации в Гранични войски от страна на ЦК до сега не са били редовно обезпечавани. Този важен недостатък следва да бъде бързо отстранен.

Из архивите на ДС

14. Необходимо е да се внесе пълна яснота върху задачите на Гранични войски в случай на война и да се изработи отчетливо, пълно и ясно разбиране по взаимодействието между Народната войска и войските при МВР. Следва също така да бъдат уредени с МНО всички въпроси свързани с мобилизационните формирования на Гранични и Вътрешни войски.

15. Представляващи авангард на въоръжените сили на НРБ, Гранични и Вътрешни войски, на които Партията и Правителството са възложили изпълнението на изключително важните задачи по охраната и отбраната на държавните граници, по обезпечаването на държавната сигурност и политическия порядък в страната, все още не са на висотата на изискванията на обстановката и решаваните от тях задачи.

Със цел бързо и коренно да се подобри състоянието на войските при МВР и повиши качеството на службата по охраната на държавните граници и вътрешния ред, Политбюро на Централния комитет на Българската комунистическа партия

П О С Т А Н О В Я В А:

1. Гранични и Вътрешни войски при МВР на НРБ да се строят, обучават и възпитават, както са се строили и строят, обучавали и обучават, възпитавали и възпитават Граничните и Вътрешни войски на Съветския съюз.

Под ръководството и контрола на Централния комитет на Българската комунистическа партия, Министра на Вътрешните работи, Командира на Гранични войски и Командира на Вътрешни войски да обезпечат най-широкото и всестранно използуване опита на съветските граничари-чекисти за изграждането, обучението и възпитанието на Гранични и Вътрешни войски, като най-надеждната въоръжена опора на Партията и народно-демократичната власт у нас.

Ценият личен състав на войските да изучава на дело сложното изкуство по охраната на държавните граници и вътрешния ред, създадени от съветските чекисти в жестоката борба за охрана завоеванията на Октомврийската социалистическа революция.

Из архивите на ЦС

280

2. Министъра на вътрешните работи да разработи план на необходимите мероприятия и бързо доведе до край набелязаното в началото на 1950 г.преустройство в работата на ръководството отгоре до долу и се дойде до коренно подобрение в качеството на служебно-бойната дейност на войските - решително да се подобри охраната и отбраната на държавните граници и вътрешния ред и в бъдеще да не се допускат безнаказани нарушения на държавните граници.

3. Командира на Гранични войски,Командира на Вътрешни войски и Началника на Политотдела при УГВ да вземат всички мерки за коренното подобрение и повишение качеството на партийно-политическата работа във войските на МВР и превръщането й в основен лост за осигуряване политическата,бойно-оперативната и служебно-тактическата подготовка на целия личен състав на войските - в главен основен лост за обезпечаване изпълнението на изключително отговорните задачи,възложени на войските.

4. За да се обезпечи по-непосредственото ръководство над Политотдела и осигури постоянен контрол върху партийно-политическата работа във войските на МВР,Политотдела при УГВ да се включи в апарата на ЦК на БКП с права на сектор при същия по партийно-политическата работа във войските при МВР.

5. Комисия в състав: председател - секретаря на ЦК др.Георги Цанков,и членове - инспектора при ЦК - др.Страшимир Кюлянов,представител на политическото управление на Народната войска - подполковник Ханъмов и от Управление Гранични войски - подполковник Радоевски и старши лейтенант Риджалски,до края на настоящата 1950 година да обследва партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски и изложи пред Политбюро с предложение за нейното подобрение.

6. Политбюро на ЦК задължава Министъра на Вътрешните работи, Командира на Гранични войски,Командира на Вътрешни войски и всички комунисти във войските при МВР да поведат решителна борба против бездушното и чуждо отношение към живия човек от страна на командния кадър и гръжите за личния състав да се считат като една от най-важните предпоставки за високия боен дух и политико-моралното състояние на войските.

Из архивите на ДС

При всички случаи на нанасян побой на подчинените, виновните да бъдат уволнявани и давани под съд.

.....

8. Министъра на Вътрешните работи да прегледа щата и организацията на войските при МВР и завърши основното реорганизиране и попълване на същ те с офицери още през 1951 г., като преди всичко бъдат попълнени органит на Управление.

При попълването на войските на МВР с офицерски кадри да се провежда такава кадрова политика, щото добре и отлично работящите офицери, сержантия и войници, независимо от техния чин и срока на службата им във войските, систематически да се издигат и назначават на по-горни длъжности. Тези офицери, които проявяват недисциплинираност и са неспособни да се справят с работата си да се снемат от заеманите от тях длъжности. Лошо работещите офицери да се назначават с понижение на една - две длъжности, а ако е необходимо понижаване в чин, или уволнение.

Министъра на Вътрешните работи да прегледа организацията на Управлението на Гранични войски и управленията на Граничните сектори, и извърши разстановката на кадрите така, че същ те да станат действително пълноценни органи на ръководство и контрол.

9. Възлага се на отдел "Партийни органи" и отдел "Кадри" при ЦК на П ртията до 1.1.1951 год. да подберат, предложат за утвърждение от Политбюро и преведат във войските на МВР - 30 политически работници, подходящи за работа в Политотдела на Гранични войски и граничните сектори, Управлението на дивизията и полковете на Вътрешни войски. Освен тях, в същ срок да се подберат, предложат за утвърждение и преведат 110 подходящи членове на Партията за попълване по-малките длъжности по щата на дивизията Вътрешни войски политически, партийни и младежки работни и - офицери.

Министъра на Народната отбрана за създаване скелет на особената дивизия /Вътрешни войски/, да преведе до края на 1950 год. в същата безусловно верни на Партията офицери - специалисти, както следва: артилеристи - 23, танкисти - 15, инженери - 10, свързочници - 14, химици - 1, оръжейници - 10 и политически офицери - 20, а за идущата 1951 година да преведе за войските на МВР специалисти - офицери: артилеристи - 64, свързочници - 40, инженери - 15, морски - 13, танкисти - 20, медицински - техници - 10, химици - 7, снабдители - 20, оръжейници - 20, автомобилисти - 10 и от НШЗО - 100 пехотинци.

Из архивите на ДС

282

Министъра на Народната отбрана да предостави места в нормалните военни и военно-политически училища на Народната войска,за сметка на войските при МВР,както следва:

а/ За учебната 1951/52 год.политически офицери - 50,артилеристи - 40,моряци - 7,танкисти - 5,инжинери - 15,свързочници - 7, химици - 2,и оръжейници - 30;

б/ За учебната 1952/53 год.политически офицери - 30,артилеристи - 10,моряци - 7,танкисти - 5,инжинери - 18,свързочници - 7,химици - 2 и оръжейници - 18;

в/ За учебната 1953/54 год.политически офицери - 30,артилеристи - 5,моряци - 7,танкисти - 5,инжинери - 8,свързочници - 7, химици - 2 и оръжейници - 8.

10. Министъра на Вътрешните работи да организира на широка основа преподготовката на ръководящите офицери,политическите работници и др.,използувайки граничното военно училище,граничните военни заведения на Съветския съюз и предоставените за войските на МВР места във военно-учебните заведения на нашата Народна войска.

11. Министъра на Народната отбрана да предвиди места за преподготовка на офицери от войските на МВР,за сметка на същото Министерство,както следва:

а/ За 1951 година във ВАК - 4 места,Военната академия - 15, Военно-политическата - 3,курсовете при НВУ "В.Левски" - 25,курсовете при Артилерийското училище - 7 и при Военно-морското училище - 3;

б/ За 1952 година във ВАК - 4 места,Военната академия - 10 Военно-политическата академия - 4,курсовете при НВУ "В.Левски" - 30, курсовете при Артилерийското училище - 10,при Танковото училище - 5 и при Военно-морското училище - 6;

в/ За 1953 година във ВАК - 4 места,Военната академия - 10, Военно-политическата академия - 5,курсовете при НВУ "В.Левски"- 30, курсовете при Артилерийското училище - 10,при Танковото училище - 5 и при Военно-морското училище - 10.

12. Министъра на Вътрешните работи да внесе предложение за следните изменения в Закона за военните лица:

а/ Към чл.52 да се прибави нова алинея в следния смисъл: "Повишаването в по-горен чин на офицерите и свръхсрочните сержанти от Гранични войски,които служат в Граничните застави и участъци,да става,както в Народната войска,като една прослужена в един чин година се смята за една и половина години";

41

б/ Чл.77 да получи следната редакция: "Настоящият закон и издадените по чл.75 от същия устави,правилници,наредби и инструкции на Министъра на Народната отбрана се прилагат и по отношение на войските при Министерството на Вътрешните работи,като в този случай,правата които имат Министъра на Народната отбрана,се упражняват от Министъра на Вътрешните работи.

Всички свои разпореждания,засягащи правата и задълженията,преминаването на службата и при всички случаи на значителни,групови производства в по-горен чин на военнослужащите от войските при МВР,Министъра на Вътрешните работи съгласува въпросите с Министъра на Народната отбрана".

13. За обезпечаване съблюдението на революционната законност и за по-ефикасно въздействие и възпитание на личния състав при МВР,Държавна сигурност и Милицията,към Министерството на Вътрешните работи да се създаде още през настоящата година военен съд и военна прокуратура, за което др.Христозов да направи предложение в Министерския съвет.

.....

15. Др.др.Райко Дамянов,Руси Христозов и Кърло Лукаков,в срок от 15 дни да представят предложение за доставяне на войските при МВР необходимите моторни превозни средства,жица за сигнални телефонни линии и бодлива тел за инженерно-техническото оборудване на границата.

.....

17. Др.др.Панчевски,Христозов и Ангел Цанев да проучат въпроса за възможностите да се довърши остатъка от пътя между с.Петрово,Сандански и с.Гайтаниново,Гоце Делчевско,с оглед същия да бъде направен до края на лятото на 1951 година.

18. Министрите на Народната отбрана и Вътрешните работи да установят система за набиране във войските на МВР само верни и преданни на Партията и народната власт млади войници.

19. Министъра на Вътрешните работи да въведе в таблицата за обмундироване даването на граничните застави в планинските райони: топла шапка,полушубка,памуклийки,топли чорапи и партенки.

За 1951 година да се предвидят и дадат: топли шапки - 6,000 броя,полушубки - 200 броя,памуклийки /комплекта/ - 6,000 броя.

На личния състав,носящ службата на границата и този,носящ охраната на особено важните обекти на Вътрешни войски вместо чепици да се дават ботуши.Да се предвиди и дават на заставите необходимото количество

283

От архивите на ДС

Из архивите на ДС

284

бели маскировачни халати за нарядите,носещи службата по охраната на границите в зимно време.

За 1951 година да се предвидят и дадат: 3,000 чифта ботуши и 2,000 бели маскировачни халати.

20. УГВ да усили работата по инжинерно-техническото оборудване на границата,като се използуват всички налични подръчни материали.

Министерството на горите и неговите органи по места да не пре-пятствуват на граничните части и поделения при направата на просеки и при извършване др.работи в забранената и предадена в жилно разпореждане на Гранични войски ивица,както и при използуването на добития при това дървен материал,необходим за инжинерно-техническото оборудване на държавните граници /просеки,засеки,завали,вишки,плетове и др/,а също така и при построяване на отбранителни съоръжения /блокхаузи,ПЗОТ,окопи и др./ Добития в повече,от необходимия по плана за тази цел,дървен материал, Гранични войски да предоставят на органите на Министерството на горите.

.....

22. Др.др.Райко Дамянов,Димитър Димов и Пало Половски да разработят и в срок от един месец да представят за одобрение от Политбюро план на мероприятия за подобрение културно-битовите условия на жителите на граничната зона /политическо-разяснителна работа,своевременно снабдяване със стоки от първа необходимост и др./.

23. .....

.....

Привилегията с която се ползват при снабдяването с квартири военнослужащите от Народната войска,да се разпространи и за военнослужащите от войските на МВР.

Жилищен фонд,в съответствие с указ № 463 от 7.9.1950 година да се образува и при МВР.Др.Христозов да изготви предложение за съответното допълнение към същия указ.

24. Министерското постановление от 19.8.т.г. за уреждане и заплащане труда на военнослужащите да се разпространи и за военнослужащите от войските на МВР,като на същите се предвиди и даде специална надбавка,изчислена върху основната заплата,както следва: за военнослужащите в граничните застави и участъци и тия от поделенията на Вътрешни

51

войски,които охраняват политбюро и Правителството,- по 15%,а на останалите военнослужащи от Граничните и Вътрешни войски - по 10%.

25. На целия личен състав от поделенията и частите на Гранични войски,носящ службата на повече от 1,000 метра над морското равнище и на този от Вътрешни войски,носящ службата по охраната на Политбюро и Правителството,да се установи допълнителна дажба и се дава към съществуващата на денонощие: месо - 75 грама,мазнини - 20 гр.,млечни продукти - 20 гр. и захарни изделия,като халва и др. - 20 грама.

Останалият личен състав Вътрешни войски да се храни по таблица № 2.

26. Със цел да се осигури снабдяването на офицерите,свръхсрочните сержанти и техните семейства със стоки от първа необходимост,Министерството на Вътрешната търговия да организира и открие специални магазини в местостоянките на граничните сектори.

27. Със цел да се подобрят културно-битовите условия и политико-възпитателната работа на личния състав да се обзаведат на всяка гранична застава и в участъците ДИМИТРОВСКИ СТАИ.

На всяка застава да се построят бани и сушилни за личния състав,като за това се използуват предимно местни средства.

За 1951 година да се предвидят и построят 150 такива бани и сушилни.

28. Окръжните и околийски комитети на Партията и политическия апарат на Гранични войски,в тясно взаимодействие,да организират и провеждат системна и постоянна политическа работа сред местното население да укрепват връзките между него и Гранични войски,да работят за укрепването и спазването на установения граничен режим и го привличат към съдействие при охраната на държавните граници.

29. Министъра на Вътрешните работи да разработи статут за поощрение и награждение на граничарите,личния състав на Вътрешни войски и лица от местното население за особени прояви на държавните граници и вътрешния ред.

.....

.....

32. Министъра на Вътрешните работи и Командира на Гранични войски да подобрят агентурно-оперативната работа на границата,да повишат качеството на службата,бойната и политическа подготовка,и партийно-поли-

285

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

52

тическата работа в Гранични войски така,че да обезпечат надеждната охрана на държавните граници на нашата социалистическа Родина и ги направят недостъпни за враговете на българския народ.

Настоящето постановление да се изпрати на всички министри и Командването на войските при МВР,а извлечение от него - на окръжните, околийските и градски комитети на Партията.

Същото да се прочете и обсъди на закрити събрания в първичните партийни организации във войските на МВР и да се набележат конкретни мероприятия за обезпачаване неговото изпълнение във всички части и поделения.

286

Министъра на Вътрешните работи и Пом.Министра по войоките при МВР,след 6 месеци да докладват за изпълнението на постановлението пред Политбюро на ЦК.

София,16 ноември 1950 година.

СЕКРЕТАР НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА
БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ: /п/ В.Червенков.

Отпечатано в 22 екз.
№ 1 -Н-ку 1-ви отряд
№ 2 - Н-ку 2-ри отряд
№ 3 - Н-ку 3-ти отряд
№ 4 - Н-ку 4-ти отряд
№ 5 - Н-ку 5-ти отряд
№ 6 - Н-ку 6-ти отряд
№ 8 - Н-ку 8-ми отряд
№ 9 - Н-ку 9-ти отряд
№ 10 - Н-ку 10-ти отряд
№ 11 - Н-ку 11-ти отряд
№ 12 - № 19 - К-ра ВВ
№ 20 - Н-ку МСШ
№ 21 - Н-ку НВГУ
№ 22 - Н-ку политотдела
№ 7 - Н-ку 7-ми отряд
Изпълнител:.....
Т.Ф./

1

С П Р А В К А

Относно слабостите и недостатъците в гр.войски.

-оо 0 оо-

1/ Състояние на боевата и политическа подготовка.

Планове се изпращат от УГВ за цяла година,които се разбиват в отрядите по месеци,обаче изпълнението им е много лошо.

Общо взето от страна на комендатурите,отрядите и УГВ не се контролира как се провеждат занятията.Не се оказва конкретна помощ и не се взисква за изпълнението им.

В някой комендатури и застави се провеждат формално,обръщат внимание на количеството за да могат да отчетат пред командуването своята дейност,като добра,обаче това по същество не дава резултат.

В други комендатури и застави лъжат командуването ,че провеждат занятия,като ги отчитат за проведени.

В други комендатури и застави не вършат нито едното нито другото.

Така например в 8 отряд съществува формално отношение към изпълнение плановете.Отчитат количественно;като по този начин създават убеждение,че там се работи добре.

От страна на по-горните началници не се контролира как се изпълняват плановете и заповедите.Така например в 1 отряд н-к Щаба Койнов изпраща заповеди,които завършват с предупреждение,че ще се взисква най строго и ще бъдете дадени под съд за неизпълнение,а не се контролира дали наистина е изпълнена заповедта,а когато се укаже ,че някоя заповед не е изпълнена не се иска отговорност.Това е предизвикало смях между офицерите,които се подиграват помежду си с м-р Койнов.

В 6ж отряд,командир на застава Лейтенант Станев и ЗКПЧ, Минчев въобще не изпълняват никакви планове.Почти всичкото си време прекарват в ловуване,а се оправдават ,че не провеждали занятия защото атмосферните условия или лоши.

Командира на 4 комендатура се обадил от домът си до командира на 22 л.з.по телефона,да впише в книгата,че е посетил заставата и дал указания за провеждане мероприятия/отнася се за 30 и 31-XI-/.

В някои поделения не се реагира своевременно на изменилата се обстановка,Така например,през лятото един селянин е донесъл в 9 л.з.IX-и отряд,че е забелязал едно съмнително лице в гората,а командира не е взел мерки.

В края на месец ноември при нарушение на границата от банцдити,своевременно е съобщено на командира на отряда,който е бил в домът си.Същият с спокойствие се е забавил един час в квартирата си./Отнася се за I-и отряд/

Па к по същия повод,от УГВ е предадено до подполковник Бонев,който в момента се е намирал в отряда,същия от своя страна да нардидо командира на II-ра комендатура в I-и отряд по телефона,да отиде на мястото на нарушената граница с указание какво именно да направи.Същият е отговорил,че било много тъмно и опасно да го убият.Разговора е бил подслушан от телефонистите.

2.Състояние на военната дисциплина.

Дисциплинита общо взето е на ниско ниво.В някои поделения е нормално явление да не се изпълняват заповедите.Пиянството и раз-

Из архивите на ДС

288

врата също.

В това отношение пример дават самите офицери, сержанти и старшини.

В I-ва и II-ра комендатура на VII-и граничен отряд системно не се изпълняват заповедите. Има много нарушения срещу които не се вземат никакви мерки./Заспиване на пост, отлъчване от пост и пр./ За това дават пример самите офицери, като за нарушенията се дават малки наказания, а в някои случаи за малки нарушения се дават големи наказания.

В 17 л.з.и пикета на XI-и отряд, съществува пълен хаос. Същите се ползуват с нарицателното име "пияните застави". Пиянството и разврата са обикновенно явление. Това става начело с командирите. Същите прояви са известни на отряда, обаче, не се вземат необходимите мерки. Командира на пикета го е страх да накаже нарушителите, за да не го убият.

Някои командири нанасят побой над войници. Така например, лейтенант Колев от VII-и отряд, нанася побой на войници, за което само е мъмрен, без да се издаде заповед.

В 22 л.з. I-и отряд, командира нанася побой на войници, за което то е мразен от войниците. При излизане по обиколка на границата, същия се загубва от придружаващия го войник, който от своя страна помислил че ще избяга зад граница. За целта е извикал група войници, за да го търсят и след като са го намерили, са го арестували и са извърнати ръце са го закарали на заставата.

Командира на линейна застава Панайотов, в същия отряд, се напил до самозабрава и в такова състояние е е влязъл в спалното помещение на войниците, мислейки, че това е клозета, като си е извадил члена да ходи по малка нужда. Войниците са се смяли с него. В такова състояние ги е карал да запалят печката, която не е имал кюнци.

Типичен случай на жестокост и бездушие е проявено от лейтенант Христов, който е наказал един войник да бяга по хълма, като го е замервал с камъни. Връщайки се, войника е бил накаран да вика "ура"; което нещо войника не е можал да изпълни от умора. За това е бил наказан с арест в който е имало вода. Войника е плакал и се е молил да бъде пуснат, защото е имало опасност да се разболее. Това е предизвикало възмущение сред войниците.

Съществуват на някои места котерийни борби. Така например, в VIII-и отряд, поделение "Графит" ЗКПЧ и командира на заставата, първият злепоставя втория умишлено, което се тълкува между офицерите, че това се прави с оглед да заеме неговото място като командир.

3. Материално битово обезпечение.

В доста поделения има бездушно отношение към войниците. Така например, в поделение 4Видбол" - VI-и отряд, старши лейтенанта Кинчев е забранил на медицинския сержант да дава почивка на заболели войници. Началник 9 л.з.е крил книгата за болните, като е заплашвал, че който се запише болен ще бъде даден под съд.

По причина на такова отношение е избягал войника Васил Ц. Йотков в Гръция.

Болните въобще не се преглеждат. Така например в IV-а комендатура - VII-и отряд, има войници, които лежат по 6 месеца без медицинска помощ, което е предизвикало негодуването на войниците. В много застави не са взети никакви мерки по подготовка помещенията за зимата. Така например, в VIII-и отряд, няма стъкла, кюнци, печки, дърва и пр.

Не се удоволетворяват исканията и запитванията на войниците. Така например, на 3 л.з.- XI-и отряд, при такъв случай, лейтенант Енчев нервирано отговорил пред всички войници: "Няма да ви отговоря", "Да не мислите, че аз по желание съм дошел да служа. На вас поне ви дават дрехи, а на нас нищо. Ако много искате, ето ви границата за Югославия! Бягайте там!"

3

За неблагополучието, т.е. за лошата дисциплина, лошо охранение и несъответстващата за задачите пред Гранични войски боеспособност на поделенията, голям дял има Политотдела. ЗКПЧ в поделенията от горе до долу общо взето, много лошо водят своята работа. Немогат да подсигурят политически изпълнението на задачите. Така например, беседите, които се изнасят пред войниците и техните информации са формални. На 11, 15, 17 и 20 л.з. на V-и отряд, беседите се изнасят от войници, които не са подготвени, а на една изнесена беседа от ЗКПЧ на 14 л.з. един войник е казал: "Вие не знаете колко нас, а сте седнали да ни учите".

ЗКПЧ на VIII-и отряд-капитан Колев и старши лейтенант Петров-ЗКПЧ IV-а комендатура, минават в кариер по заставите, като не изнасят никакви беседи и лекции, а само се разписват по книгите, че са ги посетили, и че са изнесли беседи.

В 12 и 15 л.з. X-и отряд, се нанася в книгите, че се изнесени беседи, а такива не се изнасят.

ЗКПЧ на XI-и отряд- капитан Кънчев, до сега не е ходил на нито една застава.

От УГВн не е изпратена никаква военна литература и военни списания, въпреки, че не един път е искана такава.

В Щаба на XI-и отряд не се водят абсолютно никакви занятия. Войниците се използуват напълно като трудоваци, за домакинска работа.

На 22 л.з. ЗКПЧ се занимава с домакинска работа и не е изнесъл почти никакви беседи. В същата застава на списанията е написано с едри букви: "В поделение "Тинтява" всички командири са артелчици"

Забележка: /Към материално битово обезпечение/

Храната на войниците в много от заставите е лоша, еднообразна. Така например, в V-и отряд, два месеца в поделението, всеки ден, сутрин и вечер се е готвело само фасул. На пикета Гурбановци - XI-и отряд, цял месец също така е даван само фасул. Това предизвиква справедливо негодуване.

-оо О оо-

21-XII-1950 г.
С о ф и я.

Началник Отделение I-во, -IX-Отдел ДДС.
/Никола Петров Рачев/

Из архивите на ДС

Строго-Поверително! 140

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

за агентурно-оперативната работа на отделение 1-во Отдел IX-ДС.

-оо О оо-

Оперативна обстановка.

Отделението има на агентурно-оперативно обслужване 310 самостоятелни поделения от състава на гранични и вътрешни войски.Най трудни за обслужване и същевременно поделения от особенна важност,поради своето месторазположение се явяват граничните комендатури и тяхните застави.Разбира се те няма да бъдат в състояние да изпълнят своето предназначение ако няма ефикасно ръководство от страна на УГВ и граничните отряди.

Като обекти от особена важност се явяват и поделенията на вътрешни войски,разположени в София и провинцията и имащи за цел да охраняват важни правителственни и партийни обекти,като министерския съвет,членове на ПБ на БКП и ЦК,затворите в страната и пр..За изпълнението на техните задачи трябва да се обърн сериозно внимание на политическия и социален състав на поделенията,които не могат да търпят в себе си чужди и вражески настроени елементи.

Гранични войски са наситени процентно с вражески елементи и политически неукрепнали такива отколкото вътрешни войски.

Най голям процент вражески елементи има всред състава на офицерите от гранични войски.От целия състав 7.5 % от офицерите са регистрирани като социално чужди и вражески елементи.За сержантския състав този процент е 4.7 %,а за войниците около 5 %.Войнишкия състав е много повече наситен с политически неукрепнали елементи,подаващи се лесно на вражески влияния и склонни на такива прояви.За потвърждение на горното може да се спомене положението на "Пикета"в с.Гурбановци от 11 гр.отряд,където има регистрирани 5 войници-вражески елементи, които са успяли да поведат след себеси около 10-15 войници и последните правят вражески исказвания и не годуват от службата.Същото положение съществува в 3 л.з.от същия отряд,където няма регистрирани много вражески елементи но процентно там има най-много вражески исказвания. Подобно е положението и в останалите отряди.

Най характерни форми на вражеска дейност в поделенията са: Измяна на родината,антинародна пропаганда,издаване военна тайна,разхищение на държавно имущество,а така също в по слаба форма на подготовка за извършване на терористични и дивирсионни актове.В последно време има данни от които е видно,че в поделенията се развива активна шпионска и вредителска дейност,а също така и организация в голям мащаб за реставрирането на капиталистическата система.Може да се посочат следните характерни случаи:

На 31-VIII-т.г.четири войници от 14 л.з.при първи граничен отряд извършиха въоръжено нападение на заставатазкато убиха сержанта, раниха двама войници,обезвредили оръжието на заставата и заедно с архивата избягаха в Югославия.

На 5-VIII-т.г.бе осуетен опит за въоръжено бягство на група войници от комендатурата в Созопол за Турция.

В началото на годината бе реализирана групова активна разработка"Дизел"на офицери на военно-морски дивизион гр.Бургас,които бяха уличени в шпионаж и вредителство.В процеса на следствието се установява наличие на нелегална военна организация в която са замесени много офицери/около 20 души/на отговорни длъжности,които са извършили вредителство и са си поставили за цел да се реставрира капиталистическата система.Това се отнася за граничния отряд в Бургас,голяма част от които са изтеглени в УГВ на отговорна работа.Предполага се,че това не е изолиран център,а такива има изградин и по другите отряди,които са свързани с общ център-УГВ.

На 11 л.з.втори отряд се е оформила група от 5-6 души,която

141

си е поставила за задача да разлага дисциплината и преминаване в Югославия.Един от тях е прехвърлял на два пъти писма на Югославска територия на патраулната пътека , с тези писма той е уведомявал Югославските власти,че от наша страна са проведени мероприятия"Звезда" Дал е пълно описание на лицата,в колко часа,къде точно и характера на тяхната задача.Същия войник искуственно е издигнат от командира и заместник командира за колтурно просветник на ДСНМ,въпреки,че на командирите им е било известно,че това са вражески елементи/отнася се за лейтенант Христов и Стоянов,които са задържани за антисъветски изказвания/.

Съществуват агентурни данни,какво,че Лейтенант Джорджилов, к-р на застава първи граничен отряд е в връзка и подпомага бандитите в преминаването им през границата от и за Югославия.

Съществуват също така агентурни данни за един сержант на застава в първи граничен отряд,че има връзка с УДБ.Заловена е прехвърлена от Югославия бележка от резидент на УДБ в която се потвърждава това.

Факта,че от 1-1-до днешна дата има изменили на родината 17 войници е най добрия показател за наличието на вражески елементи в състава на гранични войски.Това от друга страна показва за слабата морално-политическа подготовка и обезпеченост на поделенията от страна на политотдела в УГВ.В този отдел има много слаби политически не подготвени и дори случайни хора.Има такива които изнасят лекции в пияно състояние или съвсем неподготвени с което стават за смях пред войниците.Има такива офицери,които отчитат за изпълнени заплануваните беседи,а в същност те не са изнесени.Така ЗКПЧ на 4-VIII гр.комендатура Ст.Лейтенант Петров е запланувал за м.Октомври по четири информации на застава,които не е изнесал,а ги отчита за изнесени.На лице са случай на вражески изказвания от политически офицери.Така например Лейтенант Георги Маринов Янчев,ЗКПЧ на 3-л.з.от 11 отряд по повод запитването от страна на войниците по лошите битови условия е отговорил"Не съм длъжен да ви отговоря,да не мислите,че аз съм дошъл по желание да служа на тази граница.На вас поне ви дават дрехи и обувки, а на нас нищо не ни дават.Ако искате много ето ви границата!Бягайте в Югославия!".ЗКПЧ на 11 л.з.в втори граничен отряд Лейтенант Стоянов по повод на направената му забележка от др.съветник Себсаков е казал на негов колега"Той Тито за това ги гони".

Почти 50 % от получените агентурни донесения се отнасят за вражески изказвания на войници но политическите офицери не са в състояние да задушат вражеската пропаганда,не насаждат здрав политически морал и не дават личен пример в това отношение.

Дисциплината не е на нуждната висота.Има редица случаи на неизпълнение заповедите на началниците.Характерен пример в това отношение е случая в четвърти граничен отряд,където X 12 войници организирано се противопоставят на заповедта на своя командир и искат да освободят задържания в ареста войник за неизпълнение на заповед редни

В втори отряд са задържани трима войници за съзнателно подриване дисциплината.

При това положение при поделенията на гранични войски се допускат редица пропуски при изпълнението на поставени задачи.Допускат се случаи на безнаказано преминаване границата от бандити.Така от началото на година до края на м.Ноември са заловени 1187 нарушители на граница,а 546 са минали безнаказано или на всеки трима нарушители единия е минал безнаказано.Има и такива гранични отряди,като трети гр.Сандански,където за същото време са заловени 115 нарушители,а са допуснати безнаказано да преминат границата 122 или безнаказаните са с седем човека в повече от заловените.В 5 граничен отряд са заловени 190 а са минали безнаказано 108.В 11 гр.отряд са заловени 29,а са минали безнаказано 25 и пр.Това са случаи известни на управление гранични войски,а положително има много такива,които въобще не са регистр

291

Архивите на ДС

Из архивите на ДС

142

рани.Има заловени диверсанти на връщане от Югославия,които са минавали няколко пъти границата,обаче това нещо не е отбелязано в УГВ.

От казаното до тук е видно,че поделенията при гранични войски не са в състояние да осигурятплътно и здраво охранение на границата.

II-По агентурата.

За времето от 1-IV до 30-XI-т.г.са завербовани 659 информатори от които по общо обслужване 601 и по разработки 58.Агентурата по общо обслужване е вербована предимно за пограничните застави и батальоните на вътрешни войски.По агентурните разработки са вербовани 11 агенти,или към края на м.Октомври отделението разполага с 914 информатори и 15 агенти.

Въпреки,че в всяка застава има от един до четири информатори и в всички останали поделения на гранични и вътрешни войски разполагаме с такива,те все още са недостатъчни за своевременно сигнализиране на вражеските прояви.През същия период са вербовани 45 резиденти и въпреки,че почти всички комендатури и батайони на вътрешни войски има има вербовани такива,те още далеч не са достатъчни.За осъществяване на редовна връзка с агентурата е необходимо за всяка застава да има по един резидент и за всеки батайон на вътрешни войски по трима резиденти.

През отчетния период имаме изключени от състава на агентурататрима с.с.,като расконспирирани и нероботоспособни.Не е имало сериозни сигнали за наличието на агент предатели,но не е правена задълбочена проверка за проверка искренността на агентурата.

Сериозна спънка за правилното ръководство и възпитание на агентурата е голямия недостиг на Я/К.Въпреки,че тази задача е стояла винаги пред отделението като една от най важните задачи,до сега са вербовани само 20 Я/К.Работата с агентурата може да се определи като много слаба.Това личи от постъпилите данни,повечето от които не представляват ни оперативна ценност.

На информаторите се дават общи задачи.Срещите не са редовни и не се инструктират добре по възложените им задачи.Причината за слабата работа и липсата на оперативна ценност в донесенията се дължи предимно на това,че агентурата произхожда предимно от прогресивни среди,които не се ползуват с необходимото доверие пред социално чуждите и вражески елементи и на недоброто ръководство и възпитание от страна на оперативните работници.

От наличните 914 информатори около 200 от тях се държат на връзка от резиденти,а останалите 714 и 15 агенти се държат от о.р.

От насрочените 4093 срещи са проведени 3006,което показва, че 25 % от насрочените срещи са провалени.От постъпилите 1805 агентурни донесения от особена важност са 639,а без значение 1164,което показва,че обектите не са подсигурени с качествена агентура.От донесенията с особенна важност само 330 са реализирани.

Факта,че за наличните 976 с.с.разполагаме само с 20 Я/К показва,че конспирацията при срещите не ее гарантирана,тъй като срещите се осъществяват на открито,в служебните кабинети и други подобни места о.р. не достатъчно сериодно се отнасят към законспириане на срещите с агентурата.Така о.р.Старши Лейтенант Маринов от НГВУ определя на няколко с.с.срещи на едно и също място и в едно и също време.

Не всички обекти са подсигурени с достатъчна агентура.Така например в поделение"Бук"-Пловдив при личен състав 350 души разполагаме само с трима информатори,поделение "Днепър"-Белоградчик с личен състав 240 души няма нито един сътрудник,Поделението обучаващо млади войници в с.Панчарево,както и конния ескадрон в София не се обслужват с агентура.Независимо от това по важно остава въпроса за качеството на агентурата,която в голямото си болшинство е вербована на патриотична база и не се ползува с доверие пред разработваемите среди и другите вражески елементи в граничните поделения и тези на вътрешните войски.

292

143

III-По агентурните разработки.

В настоящия момент се водят 9 активни,71 ОНД и 58 предварителни разработки или всичко 138.

Разработките са възникнали по следния повод:

- 20-са заведени за вражеска агитация и пропаганда
- 12-за вредителство.
- 10-за шпионаж.
- 8-за бандитизъм.
- 4-за саботйорство.
- 4-за терор.
- 3-за задокументиране провокаторската им дейност.
- 9-за морално-битово разложение.
- 68-на служители преди 9-IX-1944 г.с неизяснено и лошо минало.

По наличните 9 активни разработки и 71 ОНД се ползуват 58 с.с.,което показва,че разработките не са подсигурени с достатъчна агентура.Наличните такива в по-голямата си част произхождат от прогресивни среди и не са в състояние да разработват обектите.Въпреки,че няма точното число на проведените агентурни комбинации,от състоянието на разработките се вижда,е такива малко се провеждат.

През отчетния период са реализирани 6 активни разработки 7 ОНД и 8 предварителни разработки.

IV-По кадрите.

Щата на отделението за 1950 г.е подпълнен 100 %.В настоящия момент от всичко 72 длъжности всички са заети,като остава вакантна д длъжноста Н-к служба,а в замяна на това има назначен един о.р. в повече.Назначени са трима о.р.по щата на гранични войски,които работят в отделението.

През отчетния период един о.р.е завършил шест месечен служебен курс,един о.р. четири месечен служебен курс,14 о.р.тримесечен служебен курс,39 о.р.15 дневен инструктивен курс и 15 о.р.петдневен. Понастоящем пет души следват шест месечен служебен курс и двама началници секция едногодишен такъв.Освен това изнесени са четири лекции по специална подготовка пред всички о.р. в гр.София.

Уволнен е един началник служба като неподходящ.

V-Ръководство и контрол.

Ръководството и контрола е недостатъчно ефикасен,което личи от факта,че има поделения като 10 гр.отряд,където от отделението не е правен никакъв контрол на място.В повечето от останалите поделения е отиване само по конкретен случай,без да се оказва достатъчна помощ.В повечето случаи се дават книжни указания или такива по телефона. Едвам в последното двумесечие се заведе като система слизането на място,където се прекарва по 10-15 дни и се дава конкретна практическа помощ,какъвто е случая в 1-2-3-5-11,което даде много добри резултати.

Не се провежда системен контрол по изпълнение задачите в резултат на което същите не се изпълняват в указания срок,а също така и лошокачественно.Не се взиска и се търси лична отговорност.

Проведени са пет съвещания с всички началници секции и завеждащи служби,а началник секциите провеждат такива с о.р.двуседмично.

Направено е обследване работата в 1-II-III-V-XI-отряди,секцията при УГВ,поделение"Амур"и поделение"Хаджи Димитър".

VI-Резултата от агентурно оперативна работа на обектите-.

В резултат на агентурно оперативната работа са уволнени от състава на гранични войски 35 служители,като вражески и неблагонадежни елементи.В реда на прочистването поделенията от сациално чужди и вражески елементи са преместени на друга работа или преместени в други поделения 246 души.

293

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

294

144

Задържани са 55 войници и офицери,от които 7 групови и 17 единични.Вражеската им дейност се изразява;Замисъл и подготовка за измяна на родината,неизпълнение заповед на началниците,съдействане на бандити за преминаване границата,подготовка на терористични действия и други.

По издирване на социално чуждите и вражески елементи -1002 души.

Откритите разработки 90 % не са открити по агентурни данни.

Основни недостатъци,които продължават да съществуват и причините за тези недостатъци.

1/Формално отношение към аг.оп.работа.

По придобиване на агентурата-.Вербоват се почти всички за общо обслужване обектите,като не се считат с това,че трябва да се обхванат различните категории:Социално чужди и вражески елементи,членове на ДСНС, членове на партията,безпартийните и служители от преди 9-IX-1944 г.Откриват се разработки,а по разработките много малко или почти никакви вербовки не се извършват.По тези именно причини откритите разработки са в мъртво или полумъртво състояние.

Ръководство на агентурата-.Заплануват се срещи,а не се провеждат.Тези срещи които се провеждат са пародия на срещи.Липсват Я/К За всички отряди има само 20 Я/К,т.е. падат се по 50 с.с.на Я/К,а дори и тези Я/К не се използуват.Срещите се провеждат в канцеларийте на службите,по коридорите,на улицата и извън населените места и то най много за половин час.Срещите се провеждат главно за да се вземе донесението.Естествено е при така осъществена среща,при липса на ръководство и възпитание да се получават незадоволителни,лоши и дори никакви донесения.

За всички отряди има само 47 резиденти,които фактически още не се използуват.Средно на о.р. за сега се падат 15-20 информатори,които ще следва да станат в близко време по 80-100.Заставите са разпръснати от 50 до 150 клм.,разделени една от друга с пресечен терен.Обикалянето на заставите от о.р. е доста затруднено.Понеже о.р. сам осъществява срещите не му остава време да обикаля всички застави а като се има предвид колко неподготвени о.р. има ясно е какво ръководство и възпитание ще дадат на агентурата.Причината е в липсата на резидентура.

По работата с придобитите агентурни материали.-Липсва своевременно реализиране,задълбочаване и умение за задълбочаване в ценните донесения и в най важното от донесението.Заплануваните мероприятия по донесенията са стериотипни и никаде не може да се види дали се провеждат тези мероприятия.

Архивата на секциитеи тази в отделението са в безпорядък Въпреки,че архивата още не е голяма,ако стане нужда да се направи справка за някое лице или въобще да се подири някакъв материал,това много трудно ще ни се отдаде.

Както личните,а така също и работните досиета на с.с.все още не са оформени.

Голямачаст от агентурата,която се отчита от секциите не е картотекирана в отделението,а за тази която е отпаднала по различни поводи не се уведомява в отделението.

2/Борбата срещу враговете не се води активно.

Пред о.р.не е стоял въпроса за издирване на социално чуждите,вражеските,членове на фашиски организации и други по причина на което наличната агентура не е била насочвана с оглед издирване изпълнение на тази задача.В резултат на това о.р. не знаят кои са обектите интересуващи службата,а от тук естествено се получава неправилно,безполезно пилеене на време и не спазване на основните принципи на целестремността и целесъобразността.Едва в последното двумесечие и то кам

141

ниски се отпочна работа за издирването на такива елементи.

Не само ,че не водим активно борба срещу врага но ние не умеем дори и да се отбраняваме.Въпреки и недостатъчните и лоши агентурни донесения,те не се използуват правилно т.е.не всички за които има достатъчно доказателства са наказани назидателно.Вместо да бъдат дадени на съд ние се задоволяваме с това да се смъкнат от заставите или да се изпратят в други части.В резултат на това вместо да се затегне дисциплината в поделението ние способстваме за нейното разстройване.

Съществуват сигнали за остра вражеска дейност но от секциите не уведомяват своевременно отделението,като например в втори отряд още през м.Юни е имало антисъветски изказвания от страна на офицери, а ние научаваме в началото на м.декември и то не от о.р.,а от УГВ.а в първи отряд е имало данни за връзки на к-р на застава с бандитите още в началото на м.Ноември,а на отделението се съобщи след един месец

3/ Лошо ръководство от страна на оперативните работници-ръководители спрямо о.р.

Началник секциите не оказват конкретна помощ на о.р.Задачите се поставят въобще.Не се считат с това,че не всички о.р. имат еднаква професионална подготовка и специфичните условия за поделението и от тук да подходят дифиринцирано в конкретната помощ.Между тях липсва жива връзка.О.Р. са почти оставени да се държат в собствената си мас

Основния недостатък обаче е този,че липсва чуство на лична отговорност за неблагополучието и не се взисква за подобрение работата и се получи прелом в агентурно-оперативната работа.

О.Р.не се чустват отговорни наравно с командирите и ЗКПЧ за неблагополучието в поделенията,а именно за морално-политическото състояние и боеспособноста на поделението.Както о.р.,а така също и командирите на поделенията не са на ясно по задачите на отделението по причина на което службата се бе законспирирала и изолирала от командирите,а също така и от партията на места.В резултат на това от страна на офицерите се гледаше неприязнено към нашата служба.О.Р.не вземат участие в колтурно-просветната работа и не работят за своето самообразование.

4/ Липсва жива връзка и оперативно ръководство от отделението спрямо началник секциите.

Причината за неблагополучието се крие главно в отделението,което то не може да осъществи оперативно ръководство,не може да окаже конкретна помощ на началник секциите.Не се контролира как на практика се изпълняват задачите и не се взисква за срочно и качествено изпълнение на задачите.

Самите началници не са се обърнали с лице към агентурно-оперативната работа.Лично ние много малко или почти никак не работим с агентура.Причината не е в това,че не разбираме как да работим,защо трябва да се работи с агентура,а в това,че се залавят в второстепенни и третостепенни въпроси,а испускат основното,най важното.От тук се явява недостигане на времето.

Какви мероприятия се провеждат за отстраняване на недостатъците.

С оглед отстранението недостатъците в агентурно-оперативната работа се провеждат съвещания с началник секциите,на които се разглежда количественото и качествено изпълнение на плановете,недостатъците и достиженията в агентурно-оперативната работа и се набелязват допълнителни мероприятия за отстранение недостатъците.По този начин се обменя опита между о.р.,които като препис от протоколите се изпращат в секциите,които им служат за ръководство.

По подобие и с същата цел се провеждат двуседмични съвещания в секциите с всички о.р. и преписи от протокола се изпращат в отделението,като по този начин отделението има възможност да следи как се провеждат съвещанията,подобрява ли се работата,какви предложения се

295

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

146

правят и какви слабости все още съществуват.

Тази форма благоприятства на отделението да прави изводи и се възползва от уместните предложения,които от наша страна се ползуват за останалите секции.

С оглед правилното ръководство на секциите,отрядите са разпределени между заместниците началници на отделението,а именно:Капитан Лъков е отговорен за южната граница,а Капитан Кръстев за западната.

За да се създаде още по-тясна връзка между отделението и секциите и им се укаже по-конкретна помощ,за отстранение на недостатъците по агентурно-оперативната работа се утвърди като правило,началника и неговите помощници от отделението да слизат по места за по-продължително време за оказване практическа конкретна помощ в агентурно-оперативната работа,което представлява практически курс за о.р.По този начин наистина се осъществява жива връзка и оперативно ръководство на отделението спрямо секциите.

При така дадени конкретни указания се взиска най-настоятелно а спрямо тези които не изпълняват дадените указания и задачи се привличат под партийна и служебна отговорност.

С оглед уточняване задачите стоящи пред отделението и взаимодействието между о.р. от горе до долу и командирите на поделенията бе издадена заповед изработена и подписана съвместно от началник гранични войски и началник отдела,която уясни предназначението на службата.Това даде много добър резултат.

Изводи и предложения за подобрение агентурно -оперативната работа.

Резултата от гореизброените мероприятия е насърдчителен,но все още сме в началото.

За да настъпи прелом в агентурно-оперативната работа и придобие физиономия на разузнавателен орган е необходимо да взискваме най-настоятелно отгоре до долу за изпълнение горните мероприятия.

Тъй като низовите о.р.по секциите са с слаба професионална подготовка и трудно възприемат дадените им практически и конкретни указания предлагам да се подготвят лекции от страна на ръководството на отделението по агентурно оперативната работа,които ще се изнасят от инспекторите на отделението слизащи по секциите.По този начин практиката ще се съчетае с теортията и в къс срок ще подготвим о.р. за да могат да обхванат работата.

В отделението има о.р.които в процеса на работата по един или друг повод ще отпаднат като неподходящи,а за да създадем здрав разузнавателен орган можем да се възползуваме от благоприятното за отделението положение,а именно:В поделенията,които обслужваме има много добри войници на които в всяко отношение може да се разчита.Предлагам измежду тези войници които са служили шест месеца или една година да доизслужат службата си при нас,след което ще бъдат назначени като о.р.в отделението а също така и по другите отделения.На тези войници може да се даде чин -сержант,старшина или мл.лейтенант и да получават минимална заплата.Същите да бъдат от 20-30 души и преминат през 15 дневен курс организиран и проведен от отдела.

На шесет месечен курс в НВГУ сме изпратили 11 войници,които ще завършат през месец март м.г.и назначени за о.р.,обаче по новия щат ще трябва да се назначат още 20 о.р. поради което предлагам да се изпратят в следващия курс в НГВУ още 20 войници.

За да се преодолее трудноста за осъществяване на жива връзка на отделението с секциите предлагам да се отпусне един Джип,който ще използуваме за близките отряди.

23-XII-1950 г.
С о ф и я.

Началник Отделение I-во,Отдел IX-ДДС
/Никола Петров Рачев/

296

С П Р А В К А

На цифровите данни на агентурно-оперативните р-тки на отдел IX-ти ДДС.

ОБЕКТИ	На лице към 1.IV.1950 г.				Движение на агентурните разработки през второто, третото и четвъртото тримесечие на 1950 год.												Проведени агентурни комбинации		Заверобосвана агентура по разработки	Количество на о.р.ръководещи лично агентурни разработки		
					Заведени				Реализирани				Прекратени				На лице към 1.I.1951 г.						
	Активни	Предварителни	О.Н.Д.	Всичко	Активни	Предвар. ителни	О.Н.Д.	Всичко	Активни	Предвар.	О.Н.Д.	Всичко	Активни	Предвари-телни	О.Н.Д.	Всичко	Активни	Предвар.	О.Н.Д.	Всичко	На 1.IV. 1950 г.	На 1.I. 1951 г.		На 1.IV. 1950 г.	На 1.I. 1951 г.	
	2	8	44	54	23	81	37	131	6	5	7	18	-	26	4	30	9	58	71	138	-	-	58	20	38	

Из архивите на ДС

СПРАВКА

на цифровите данни на агентурата на
отдел IX-ти ДДС за 1950 г.

ОБЕКТИ	На лице към 1.IV.1950 г.				Движение на агентурата за второто, третото и четвъртото тримесечие на 1950 г.								На лице към 1.I.1951 г.				% на работещата агентура.		% на оперативния състав на агентурата.		Количество на конспиративните и явочни квартири.	
					Завербовани				Изключени													
	Резиденти	Агенти	Информатори	Всичко	Резиденти	Агенти	Информатори	Всичко	Резиденти	Агенти	Информатори	Всичко	Резиденти	Агенти	Информатори	Всичко	На 1.IV. 1950 г.	На 1.I. 1951 г.	На 1.IV. 1950 г.	На 1.I. 1951 г.	На 1.IV. 1950 г.	На 1.I. 1951 г.
	2	4	258	264	47	11	659	717	2	-	3	5	47	15	914	976	100%	100%	100%	94.5%	-	20

С П Р А В К А

на цифровите данни за резултатите от агентурно оперативната работа на отдел IX-ти, за периода 1950 година

Разкрити в войската.		Уволнени от войската		Преведени на по-маловажни обекти		Арестувани		Предотвратени престъпления		Разкрити обекти на чуждата разведка.		Разобличена агентура на чуждата разведка.		Разкрити вражески задгранични на чуждата разведка.		Направено по искане на IX отдел		Количество на безрезултатните арести.		
Социално чужди	Други вражески елементи	Социално чужди	Други вражески елементи.	Социално чужди	Други вражески елементи	Социално чужди	Други вражески елементи.	Групови	Единични	Офицерски състав	Редови състав	Офицерски състав	Редови състав	Офицерски състав	Редови състав	Офицерски състав	Редови състав	I-во тримесечие	II-ро тримесечие	III-то тримесечие / IV-то тримес.
484	518	35		246		55		7	17	-	1	1	-	1	1	53	276	-	-	1 / -

Из архивите на ДС

Препис Строго-поверително 5

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Началник на Граничните войски
№ V-208
20.1.1951 година
С О Ф И Я

НАЧАЛНИЦИТЕ НА ВСИЧКИ ГРАНИЧНИ ОТРЯД
САМО: НАЧАЛНИКУ....ГР.ОТРЯД

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

гр. .....

Отбелязани са случаи, когато от граничните отряди се изпращат кодограми и шифрограми в Управлението на гранични войски по линия на разузнаването, в които без да е необходимо се пишат трите имена на агентите или кандидатите за вербовка.

Така например на 14.1.1951 година, началника на 5-ти граничен отряд донася с кодограма № 49 за резултатите от завръщането на З/А, като упоменава трите имена и местожителството на агента зад граница, от който са събрани сведенията. Същата кодограма може да се състави без да се упоменават имената на агента, понеже същият е известен в УГВ от материалите въз основа на които е дадена санкция за прехвърлянето. Това говори за липса на бдителност и незнание да се предават сведенията така, че да се запазва винаги конспирацията.

С цел съблюдаване строга конспирация в агентурно оперативната работа,

Н А Р Е Ж Д А М

При изпращане строго поверителни сведения от командатурите в отрядите и от отрядите в УГВ, да се съставят така, щото те да не разконспирират нашата агентурно-оперативната работа и същевременно да бъдат ясни и точни. Нарушилите по този начин конспирацията ще бъдат подведени под отговорност за разгласяване на държавна и военна тайна.

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ :/п/ Панов

Верно,
НАЧАЛНИК V-ТИ ОТДЕЛ УГВ
МАЙОР /Василев/

МИНИСТЕРСТВО
ИМ
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЩАБ НА ГРАНИЧНИТЕ ВОЙСКИ
№ V. 467
17 II 1951 год.
СОФИЯ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Вх. № 196
5. III 1951 г.

Лично-строго-поверително.
Екз. №

9

НАЧАЛНИЦИТЕ НА ВСИЧКИ ГРАНИЧНИ ОТРЯДИ МВР

САМО: НАЧАЛНИКУ "5" ГРАН. ОТРЯД

гр. Монтиград.

За решителното и бързо подобряване на разузнавателната работа, с цел изясняване целостно и обективно обстановката в граничният район на противника, незабавно да се извърши следното.

1. Да се издирят и изучат основно кандидати за З/А из средата на лица владеещи добре езика, правите и обичаите в отсрещната страна, познаващи добре района, грамотни и умствено развити, честни и преданни на Родината, а също така смели и съобръзителни, с цел изпращането им на временно местожителство в градове и центрове на важните направления. Изучаването на кандидатите да се извърши по агентурен път, при изключителни случаи да се събират данни чрез официални источници.

2. До 20.12.1951 год. да се изпратят в УГИ материалите от изучението на всеки кандидат, като в съпроводителното писмо се укаже, какви възможности има кандидата и в кой район може да се използва.

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ МВР
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ Панов

Отпечатано в 11 екз.
№ 1-в дело V отд.
№ 2-11-и-ците на отрядите
Изпълнител: майор Копаров
16.2.1951 година

не е внесено в ЦК.

Проект

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е

НА ЦК НА БКП ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ПАРТИЙНО2ПОЛИТИЧЕСКАТА РАБОТА В ГРАНИЧНИ И ВЪТРЕШНИ ВОЙСКИ.

След като изслуша доклада на комисията по проверка на партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски, Политбюро на ЦК на БКП констатира:

ЦК на БКП е оказал голяма помощ на Гранични и Вътрешни войски, изпращайки на работа в тях като командири и политически работници предани партийни кадри, предприел е мерки за подобрение материалното положение на личния състав и за общото укрепване на войските, което е позволило на командването да пристъпи към сериозно преустройство на охраната на държавните граници и вътрешния ред на страната. Значително се преустрои и подобри през 1950 година служебно-оперативната дейност на войските.

Известни успехи са постигнати и в партийно-политическата работа на Гранични и Вътрешни войски: партийните организации са укрепнали. Щата на партийно-полотическите работници за 1950 год. е попълнен 75%. През миналата година е направен опит за провеждане на организирана служебна и партийна учебна година. Известно раздвижване и подобрение на партийно-политическата работа се е получило по време на подготовката и провеждането на инспекторския преглед.

Но независимо от тия успехи партийно-политическата работа в Гранични и вътрешни войски силно изостава от изискванията на задачите стоящи пред тях. Работата е откъсната от живота на войските и не обезпечава надеждната охрана на границата и вътрешния ред на страната.

В Партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски съществуват следните основни слабости:

1. Политорганите и партийните организации до сега изключая последните месеци са работили напълно откъснати от ЦК на БКП, недостатъчно настойчиво са търсили неговото ръководство. В резултат на това в ръководството на партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски са допуснати груби политически грешки.

Из архивите на ДС

19

Директивите и указанията на ЦК на БКП, включая и тия за работата на политорганите и партийните организации във войската не са прилагани. Не служат за ръководство на политорганите и партийните организации в Гранични и Вътрешни войски.

2. Командирите - единоначалници не ръководят партийно - политическата работа, дали са я на откуп на политическите офицери. Другарите Йонко Панов и Гилим в много редки случаи са викали началника на политотдела и началника на политотделението да им поставят задачи по политическото обезпечаване на заповедите. Откъснатостта на командирите от партийно-политическата работа е стигнала до там, че те по места не чувствуват отговорност за политическото възпитание на личния състав, считат се освободени от задължението да водят сами политическите занятия и провеждат сами политико-възпитателната работа.

3. В голямото си болшинство политическите работници в Гранични войски работят лошо. Поради слаба политическа подготовка, липса на партиен и практически опит, поради наличие на дребнобуржоазни остатъци в тяхното съзнание, те не проявяват необходимата инициатива и не пристъпват принципиално към решаване основните въпроси на работата. Те не са усвоили и не прилагат колективния метод на работа, критиката и самокритиката, контрола и проверка на изпълнението. Твърде малко те се учат от опита на добре работящите политически офицери, партийни и младежки организации, не прилагат и внедряват в своята работа опита на партийно-политическата работа в съветската армия.

4. Повечето от политическите работници, партийни и младежки организации не са били и все още не са първи помощници на командването и не свързват своята работа със задачите по охрана на границите и вътрешния ред на страната. Те не водят никаква партийно-политическа работа, обезпечаваща в случай на нужда твърда и непристъпна отбрана на нашите граници.

Въпросът за безнаказаните нарушения и решителната борба за тяхното намаление не е стоял пред политическите работници, партийните и младежки организации.

Те почти не се занимават с въпросите на дисциплината и дисциплинарната практика, не анализират дисциплинарните нарушения, не набелязват мерки за укрепване на дисциплината. Партийните и младежки организации не взискват от комунистите и членовете на ДСНМ да бъдат пример на дисциплинираност.

Из архивите на ДС

Въпросът за възпитание в личния състав на висока политическа бдителност, каквото изисква службата по охрана на границите и вътрешния ред, не стои пред политорганите, партийните и младежки организации.

5. Работата по идеологическото възпитание на личния състав в Гранични и Вътрешни войски не е изградена на основата на изискванията на военната клетва и военните устави и не е насочена към възпитание в бойците и командирите на чувство на лична отговорност за защита на границата и вътрешния ред.

Пропагандната и агитационна работа не е насочена към ежедневно разобличаване на титовци, гръцките монархофашисти и турските реакционери. Личният състав не се възпитава в дух на ненавист и непримиримост към врага. Не се използуват случаи на проявено геройство или малодушие и страх от страна на наши бойци при среща с нарушители за възпитание в личния състав на хладнокръвие, смелост и героизъм и т.н.

Зле е разрешен въпросът с радиообслужването в Гранични войски. Поради липса на радиолампи над 50% от наличните радиопарати са повредени и не работят. Поделенията на Вътрешни и Гранични войски се снабдяват незадоволително с художествена, научна литература, а тия на Гранични войски и с вестници.

Агитационно-масовата и културно-просветна работа във войските на МВР е организирана лошо. В съвсем малко застави има димитровски стаи.

Вестник "Граничар" - орган на Гранични войски се списва незадоволително. Той не е станал боеви орган, не отразява живота на поделенията и не популяризира тяхния опит, не критикува нередностите и безобразията. Вестникът няма организиран дописнически апарат.

6. Структурата на партийните и младежки организации в Гранични войски е възприета от цивилните организации, като не е съобразена със структурата и задачите на войските.

Нивото на вътрешно-организационния живот в партийните и младежки организации е ниско. Въпросът за авангардната роля на комунистите и примерната роля на членовете на ДСНМ не е поставен остро и настойчиво и на дело не е разрешен.

Голяма част от партийните събрания се подготвят набързо и често завършват без решения. Някои партийни организации със своите решения подменят командването, като решават въпроса за разпределение-

304

Архивите на ДС

305

то и даване длъжност на кадъра, за даване на продукти на граничарите и т.н.. Обикновенно решенията на партийните и младежки организации са съвсем общи и незадължаващи никого, без срокове и отговорници.

Разпределението на комунистите в Гранични войски е неправилно. В заставите, където е войнишката маса, където се охраняват границите и трудностите са най-големи, има съвсем малко комунисти.

В някои партийни организации на 2, 5, 6, 7, 11 отряди има вътрешно партийни борби, които се дължат главно на двойствеността в ръководството на партийните организации, на неразбиране ролята и задачите на политическите офицери и на неспазване елементарни принципи в партийния живот, като приложение критиката във войските и т.н.. Партийните организации и комунистите се занимават съвсем недостатъчно с работата на младежките организации и не осъществяват ръководящата роля на партията над ДСНМ .

Отговорност за слабата работа на партийните организации носи преди всичко политотдела на Гранични войски, респективно неговия бивш началник полковник Ст.Марков.

7. Въпреки, че въпроса за подобрение на битовите условия е поставян много пъти остро и настойчиво от страна на командването, той не е подхванат от политическите органи, партийните и младежки организации и не стои още пред тях. На повечето от заставите няма устроени бани, сушилни и т.н..

8. Личният състав на Гранични и Вътрешни войски в основата си е предан на партията и правителството. Но в резултат на лошата партийно-политическа работа и ниската бдителност, политико-моралното състояние на известна и то не малка част от чиновете в Гранични и Вътрешни войски не е на нуждната висота. За 1950 год. в Гранични войски са изменили на Родината 19 души, които са избягали зад граница. Предотвратена е чрезвзети в последния момент мерки измяната на други 86[36] военнослужащи. Във Вътрешни войски са избягали през 1950 година 3-ма души.

Сред не малка част от командния състав на Гранични войски, поради ниското политическо съзнание има огъване пред трудностите и желание да се бяга от границата.

Голяма част от личния състав при среща с врага проявява страх, отклонява се да влезе в стълкновение с нарушителя, като стреля отдалече понякога и без да вижда врага.

Из архивите на ДС

Лошо организираната и нецелеустремена партийно-политическа работа се отразява на общата подготовка на Гранични и Вътрешни войски, на резултатите по охраната на границата и опазване на вътрешния ред. На инспекторския преглед тази година Гранични войски показаха слаб успех. Слаба е подготовката на 1/1 п. на Вътрешни войски. През 1950 год. границата е била безнаказано нарушена в 345 случая от 753 нарушители, което представлява 32% от всички нарушители.

За бързо преустройство на партийно-политическата работа и издигането й на нивото на задачите, стоящи пред Гранични и Вътрешни войски, Политбюро на ЦК на БКП

306

П О С Т А Н О В Я В А :

1. Партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски да се организира и провежда така, както е организирана и се провежда партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски в Съветския съюз.

Цялата партийно-политическа работа да се насочи към обезпечаване на надеждната охрана и непоколебима отбрана на границите и охрана на вътрешния ред на страната, като се строи въз основа на изискванията на военната клетва и военните устави, решенията на ЦК на партията и правителството, заповедите на Министра на вътрешните работи, заповедите и нарежданията на командването.

Личният състав да се възпитава ежедневно в дух на вечна и нерушима дружба с великия Съветски съюз, на безпределна верност и преданност към изпитаната БКП/б/ и гениалния Сталин; на беззаветна преданност на БКП, Народното Правителство и българския народ, на съзнателно изпълнение на войнския дълг и на лична отговорност за защита на границите и вътрешния ред на страната; на революционна бдителност, строго опазване на военната и държавна тайна; на смъртна умраза и непримиримост към американо-английските империалисти, титовата продажна клика, гръцките монархо-фашисти и турските реакционери.

2. Заместник-командирите по политическата част, партийните и младежки организации да провеждат системна политическа работа по укрепване на войсковата дисциплина и войсковия ред; да проявяват жив и ежедневен интерес към битовите условия в които живее личния състав, да знаят неговите нужди и се грижат за тяхното задоволяване.

33

3. Партийните и младежки организации да се заемат на дело с обезпечаване на бойната и политическа подготовка, с охраната и отбраната на границите и вътрешния ред, с въпросите на дисциплината и дисциплинарната практика. Като една от най-важните задачи на партийните организации да се счита обезпечаването на челната роля на всички комунисти и примерната роля на членовете на ДСНМ в учението и службата.

В срок от три месеца, а след това периодически командването, политорганите и бюрата на партийните организации при Гранични войски да прегледат разпределението на комунистите и направят разместване обезпечаващо наличието на възможно най-голям брой комунисти на заставите.

Задължават се секретарите на партийните организации и партийните бюра да се занимават редовно с работата на организациите на ДСНМ и им обезпечават ежедневно партийно ръководство, като изпратят на работа в ДСНМ млади и подходящи комунисти.

4. Задължава се ЦК на ДСНМ да отдели специално внимание върху подбора на младежите подлежащи на служба в Гранични и Вътрешни войски, като за Гранични и Вътрешни войски да се подберат най-добрите активисти на ДСНМ.

Ежегодно заедно с набора ЦК на ДСНМ да определя определен брой младежи да политическа и организационна работа в Гранични и Вътрешни войски.

ЦК на ДСНМ да подобри своята работа по шефството над Граничните войски и създаде по-близка връзка на организациите на ДСНМ с тези във Вътрешните войски.

5. Политотделът на Гранични войски да изработва тематика за политическите занятия включваща теми популяризиращи военната клетва и военните устави, изучаването биографиите на др.Сталин и др.Димитров. Въпросите из историята и георгграфията на нашата Родина, да се изучават с оглед на патриотичното възпитание на граничарите. Програмите за политически занятия на сержантите и старшините да се съобразяват с тяхния политически ръст.

За кръжоците и другите форми на партийна просвета да се изработват програми в зависимост от подготовката на партийните членове.

Политотделът на Гранични войски при пряката помощ на отдела за "пропаганда и агитация" при ЦК на БКП да разработва и изпраща периодически в поделенията на Гранични и Вътрешни войски популярни, пропагандни и агитационни материали /плакати, лозунги, брошури/,

307

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

308

Разобличаващи титова Югославия, монархофашистка Гърция и реакционна Турция и пропагандиращи героизма на нашите граничари.

До 20 май т.г. агитпропът на ЦК на БКП да организира обсъждането на в."Граничар" и набележи мерки за неговото укрепване, като подбере и изпрати за редактор на вестника верен и опитен другар. Командването на Гранични войски да разработи щат за вестника, осигуряващ неговото седмично излизане и до 30 май т.г. организира във всяка застава, комендатура и отряд допистнически апарат.

До края на 1951 год. да се организира издаването на вестник на Вътрешни войски, като се предвиди необходимия за това щат, а агитпропотдела на ЦК на БКП подбере и изпрати подходящ другар за редактор на вестника.

Министърът на вътрешните работи да обезпечи отпущането на допълнителни бюджетни средства на политотделите на Гранични и вътрешни войски за 1951 година необходими за тяхната културно-просветна работа.

Министърът на Вътрешните работи до края на 1951 година да обезпечи радиообслужването на Гранични и Вътрешни войски.

6. Началникът и политотдела на Гранични войски, командира и политотдела на Вътрешните войски, всички командири и политически работници във войските да вземат всички необходими мерки за коренно преустройство на методите на работа на политорганите, партийните и младежки организации. Основен метод на работа да стане живото и оперативно ръководство на партийно-политическата работа по места, като се спре с безотговорното писане на директиви и указания. Да се внедрява ежедневно в партийно-политическата работа колективния метод, критиката и самокритиката, контрола и проверка на изпълнението.

7. Командирите и политорганите в Гранични и Вътрешни войски да провеждат такава кадрова политика, щото добре и отлично работящите офицери да се издигат смело на отговорна работа, като се повишават в чин и длъжност.

8. За усвояване на съветския опит в партийно-политическата работа и неговото прилагане в Гранични и Вътрешни войски да се разучат от командирите, политическите офицери, секретарите на партийните и младежки организации, всички преведени и изпратени в поделенията материали по партийно-политическата работа в съветската армия. Началниците на политотделите да организират своевременното изучаване на всички съветски материали по партийно-политическата работа, които се изпращат в поделенията.

35

9. За обмяна на опит между политическото управление на войскатаи политотделите на Гранични и Вътрешни войски, тяхните началници да се уведомяват за всички важни съвещания провеждани във войските, на които да присъствуват сами или изпращат свои представители; да се разменят издаваните директиви и материали по партийно-политическата работа. Политическите работници от Народната войска, Гранични и Вътрешни войски по места да подържат връзки по между си и обменят положителния опит в своята работа.

10. С цел да се подобри партийно-политическата работа в подразделенията на Министерството на вътрешните работи, и се централизира нейното ръководство, да се създаде политуправление при Министерството, което да се включи в апарата на ЦК на БКП.

Срок - 1 юли
Отг. Г.Цанков и
администр.отдел при ЦК

Политотделението при Вътрешни войски да се развие в политотдел. До 20 май да се назначи титуляр на политотдела.

Отг.администр.отдел при ЦК

За по-оперативно ръководство на партийните и младежки организации да се създадат в отрядите малки политотдели с всички права указани в директивата на ЦК на БКП за работата на политорганите и партийните организации в Народната войска, без да се увеличава числото на палитическите работници, предвидени по щата за 1951 год..Към тях да се създадат партийни комисии с щатен секретар.

Да се ликвидира със създадената двойственност в ръководството в партийните и младежки организации в Граничните войски, като се разформират отрядното партийно бюро и комендатурното бюро на ДСНМ.

Първичните партийни организации във Вътрешните войски да се изграждат по полкове, ако баталионите им са събрани на едно място. При разпокъсана дислокация партийните организации се създават по баталиони, като не се избира полково бюро, а се назначава инструктор по партийни организационни въпроси.

По същия начин да се изграждат и организациите на ДСНМ.

11. ЦК на партията задължава окръжните, околийски и градски комитети на БКП, както и местните партийни организации да се отнасят най-сериозно към предварителната подготовка и подбора на младежите за Гранични и Вътрешни войски, като изпращат свои представители в наборните комисии и да установят тесен и близък контакт с поделенията на Гранични и Вътрешни войски по места за сътрудничество и взаимна

309
Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

36

помощ.

ЦК на БКП иска от всички комунисти, работещи в Гранични и Вътрешни войски да се заемат сериозно за подобрение на партийно-политическата и цялостна работа да окажат решителна помощ на командването за рязко намаление на броя на нарушенията на държавните граници и заключване последните за врага, за обезпечаване тяхната твърда и непрестъпна отбрана.

От комунистите във Вътрешни войски ЦК на БКП иска да превърнат последните в остър и надежден меч в ръцете на партията и правителството.

310

Настоящето постановление да се изпрати на Министра на вътрешните работи, командирите на Гранични и Вътрешни войски, а извлечение от същото - на окръжните, околийските и градски комитети на БКП. Същото да се прочете и обсъди на закрити събрания на първичните партийни организации в Гранични и Вътрешни войски, като се набележат конкретни мерки за неговото изпълнение..

Политуправлението при Министерството на вътрешните работи два пъти в годината да представя в ЦК на БКП кратък отчет за състоянието на партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски.

София, март 1951 година

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Вх № 254
19.III.1951 год.

Строго-Поверително.

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Началник на Гранични Войски
№ V-650
16 март 1951 година
С О Ф И Я

ВСИЧКИ НАЧАЛНИЦИ НА ГРАН.ОТРЯДИ
САМО: НАЧАЛНИКУ "V" ГРАН.ОТРЯД
гр. Момчилград

Ре
за строго пайлване
20.3.951 г.

Състоянието на разузнавателната работа в Гранични войски далеч още не удовлетворява стоящите пред нея задачи, а именно: - охрана на държавните граници, недопускане безнаказани нарушения на границата, ликвидиране на чуждата агентура и вражеските елементи в граничната зона. Лошите резултати от агентурно-оперативната работа се дължа на факта, че все още нема създадена широка, квалифицирана агентурна мрежа, която да стои на страж, да наблюдава, изучава и разработва конкретни обекти. Наличната агентура все още не се използва правилно, като не се насочва към конкретни обекти, не се използват всички нейни възможности, не се изпращат по маршрут квалифицирани сътрудници за разработване на чуждата резидентура и шпионско-диверсионите групи.

Сериозен недостатък в работата по създаването на агентурната мрежа е факта, че до сега никъде не се вербоват жени за сътрудници. Практиката обаче показва, че чрез жените сътрудници могат да се провеждат по-лесно всевъзможни успешни комбинации, как то по линията на к/разузнаването, така и в задграничната работа.

Освен това, въпреки неедноократните указания и нареждания не се изпълнява М.З.№ 1657 от 1950 година по очистване на агентурния апарат от предателската и неработоспособна агентура, в резултат на което имаме позорни случаи на измяна на Родината от страна на наши сътрудници. Това говори също така за лошият подбор, възпитание и проверка на агентурата.

Друга основна слабост в агентурно-оперативната работа е извънредно лошата разработка на обектите и подотчетните елементи. Получените денни от агентурата и други източници не се реализират навреме, а се водят разработки с месеци и години, като се оставят шпионите и враговете да вредят дълго време на страната ни.

За незабавното отстранение на горните слабости и решително подобрение на агентурно оперативната работа,

Из архивите на ДС

12

Н А Р Е Ж Д А М:

1. Да се създаде в най-къс срок агентурна мрежа във всеко село или махала в близост до границата, където врага е създал най-много агентура, ятаци и канали.

Да се вербова агентура за обслужване на всички овчари, говедари, дървари, работни групи в близост до границата и по-важните направления, където се движат най-често нарушителите.

2. Незабавно да се пристъпи към подбор и вербовка на жени, пригодни за нашата приграничнa и задгранична мрежа.

3. Незабавно да се прегледа цялата агентурна мрежа и се изключи веднага предателската и неработоспособна агентура. До 25.3.1951 година да се донесе кои агенти и информатори са изключени и поради какви причини. За в бъдаще при предателство и измяна на агентурата от офицерите ръководящи и възпитаващи я ще се нека личната отговорност.

4. За подобряване ръководството и осъществяване редовна среща с информаторите да се пристъпи незабавно към създаване на резидентура там, където мрежата е голяма и трудно се ръководи.

5. Да се изпращат периодически и редовно специални съобщения по важните разработки съгласно "наредбата за разузнавателни органи в гранични войски". Да се изпращат в УГБ незабавно преписи от всички важни донесения от агентурата /за шпионаж, каналджийство, дейност на бандитски групи и др./.

За неизпълнение на горното, ще взисквам най-строго.

Отпечатано в 14 екз.
№ 1-в дело V отд.
№ 2-13-н-ците на отрядите
Изпълнител: майор Копаров
3.3.1951 година

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ. МВР

ГЕН. ЛЕЙТЕНАНТ /Панов/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Вх. № V-38
21-III-1951 г.
15

22.III.1951 г.

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Началник Гранични Войски
V-676
19 март 1951 година
С О Ф И Я

Строго-Поверително
Екз.№

ВСИЧКИ НАЧАЛНИЦИ НА ГРАНИЧН.ОТРЯДИ
САМО: НАЧАЛНИКУ "IX" ГРАН.ОТРЯД
гр. Толбухин

От досегашните разузнавателни разпити правени на нарушителите на границата о видно,че все ощо провеждащите разпита не са достатъчно задълбочават и не изчерпват всички данни имащи значение за охраната на границата известни на нарушителя.Много често некои данни се вземат така непълно,че губят стойността си.Така например нарушителя говори за други лица,които се готвят да преминат на наша територия и оперативният работник не уточнява нито кои са тези лица, от къде са,имената им и как нарушителя е научил това.В други случаи, провеждащите разпита се впускат в изясняване подробности,като описание сградите на разузнавателните пунктове и други,макар и това да е уточнено от много други нарушители,от което се вижда,че провеждащият разпита не се е готвил за провеждането му,не си е съставил въпросите, които може и му е необходимо да уточни,а се о отнесъл шаблонно и формално.По такъв начин се изпускат много сериозни въпроси,като методите на работа на противниковото разузнаване,силните и слаби страни на разузнавачите действащи срещу поделението,агентурата на противникова и наша територия и как се използва,съсредоточаване на войскови поделения,отбранителни съоръжения и пр.

Да не се забравя,че нарушителите са един от нашите източници за добиване на нови данни,а също и за проверка на намиращите се у нас непроверени данни и следователно провеждащите разпита трябва да се отнасят към този въпрос с нуждната сериозност.

За в бъдаще разузнавателните разпити да се оформяват по следният начин:

1. Да започва с установачни данни на нарушителя и причините за идването му на наша територия.

2. Разузнавателните сведения,които са добити да се излагат по обекти в разказвателна форма.Примерно - говори за разузнавателен орган на противника,то вписва се всичко,каквото му е известно за него,след това за граничната охрана,всичко каквото му е известно за нея и пр.

3. Самият протокол да не се състои от въпроси и отговори,а от точки,съвпадащи за нашите обекти.Примерно:

а/ Разузнавателни органи /УДБ/ - център,организация

Из архивите на ДС

85
16

ичен състав, методи на работа, агентура, контингенти и пр.

б. Гранична охрана - местостоянки на поделенията, състав, команден състав, начин на охрана, занятия, снабдяване и пр.

4. След изложените данни по даден обект в забележка да се показва, как източника е установил това.

5. Към протоколите за разузнавателен разпит да се прилагат и схеми от уточнените данни по обектите, като разузнавателни органи, гранична охрана, войскови части и укрепителни съоръжения.

Приложение: образец за оформяне на протокола, като образеца, изпратен с № V-2802 от 10.11.1950 година се отменява.

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ - МВР - НРБ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ /Панов/

Отпечатано в 16 екз.
№ 1-15 - н-ците на отрядите
№ 16-в дело V отд.
Изпълнител: Христозов
15.3.1951 год.

Строго поверително.
Екз. №

УТВЪРЖДАВАМ:
МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ
...../Г.Цанков/
___март 1951 г.
С о ф и я

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

На мероприятията по изпълнение решението на Политбюро на ЦК на БКП от 2 март 1951 година.

№ по ред	КРАТКО СЪДЪРЖАНИЕ НА МЕРОПРИЯТИЯТА	Изпълнители	Срок за изпълнение.	Отметка на изпълнението.
1.	Да се поиска от Генералния Щаб МНО да изпрати в писменна форма изискванията и условията на оперативния план, с който следва да се съобразява организацията на охраната и отбраната на държавните граници и важните военно-политически и икономически обекти във вътрешността на страната.	Ген.лейт.Панов	15.3.51.	
2.	Да се разработят указания за взаимодействията на частите на народната войска и гранични войски, при излизане на народната войска на границата за прикриване мобилизацията, съсредоточаването и развръщането главните сили на войската или с други задачи.	Ген.лейт.Панов	1.4.51.	
3.	Съставяне проекти на оперативни планове:	Ген.лейт.Панов	1.5.51.	
	а/ За използуването на Гранични войски във военно време;			
	б/ За извеждане от боя на ангажираните в началото на военните действия гранични части и поделения и формира-	Ген.лейт.Панов	1.5.51.	

Из архивите на ДС

316

25

не на войски за охрана на тила на действуващите войски; в/ За използуването на Вътрешни войски.	Ген.майор Гилин	1.5.51.
4. Разработване на подробен мобилизационен план на следните мобилизационни формирования на войските при МВР: а/ втората дивизия на вътрешни войски;	Ген.майор Тилин	20.4.51.
б/ 6 резервни гранични полка	Ген.лейт.Панов	20.4.51.
5. Формиране на два нови полка към вътрешни войски - единият за охраната на железните пътища и другият за охрана на особено важни военно-политически обекти.	Ген.Гилин	31.12.51.
6. Формиране на отделен резервен граничен полк с месторазположение гр.Белоградчик.	Ген.лейт.Панов	31.12.51.
7. Изготвяне план за използуване на изтребителните батальони за борба с въздушните десанти и дезертьорите.	Генер.майор Капитанов	1.4.51.
8. Изготвяне план на мероприятията за местната противовъздушна отбрана и противохимическа защита на населението в градовете,индустриялните селища,заводите и фабриките.	Ген.майор Кондов	31.3.51.
9. Изготвяне щатовете на новите мирновременни формирования на войските при МВР.	Ген.лейт.Панов Гел.майор Гилин	20.3.51.

26

10.	Изготвяне доклад за Министерско постановление за необходимия контингент, кредити, материяли, оръжие, бойни припаси, превозни средства и конски снаряжения, моторни коли и др. а/ за новите мирновременни формирования. б/ за мобилизационните формирования	Ген.лейт.Панов	15.4.51.
11.	Изготвяне заявки до организационно-мобилизационното управление МНО за приписване за мобилизационните формирования: а/ офицери б/ сержанти в/ войници г/ конски състав д/ превозни средства и конско снаряжение. е/ оръжие, снаряжение и бойни припаси	Ген.лейт.Панов Ген.майор Гилин	25.3.51.
12.	Изготвяне заявки до Държавната планова комисия за необходимите материяли, хранителни и фуражни припаси и горивно-смазочни материяли.	ген.лейт.Панов ген.майор Гилин	20.4.51.
13.	Изготвяне разчоти и заявки по превозките на хората, материалната част, хранителните и фуражни припаси.	ген.лейт.Панов ген.майор Гилин	15.5.51.

___март 1951 год., гр.София

ПОМОЩНИК МИНИСТЪР ПО ВОЙСКИТЕ МВР

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: ..... Панов/.

317

Из архивите на ДС

73

Д О К Л А Д

на комисията по обследването на партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски.

Комисията,съставена по решение на ЦК на БКП да обследва партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски,обследва политотдела на Гранични и политотделението на Вътрешни войски,беседва с командирите на Гранични и Вътрешни войски.Обследва партийно политическата работа в пет отряда,осем комендатури,девет застави, морския дивизион на Гранични войски и три батальона от Вътрешни войски.

Провери плановете на политорганите,плановете,протоколите и докладите на партийните и младежки организации,беседва с партийно-политическите работници,с голям брой офицери,сержанти и войници.

Комисията присъствува на една младежка отчетно-изборна конференция,на съвещанието на началниците и заместник началниците по политическата част на отрядите свикана от началника на Гранични войски за отчитане на резултатите от инспекторския преглед.Представител на комисията присъствува на съвещанието на командирите и заместник командирите по политическата част на батальони,свикано от командира на Вътрешни войски за обсъждане на същите въпроси.

Освен това,комисията получи ред писмени изложения от войници сержанти и офицери.

Комисията води разговори със секретарите и заведующ военните отдели на съответните партийни комитети.

В началото и в края на своята работа беседва със съветниците към Гранични и Вътрешни войски.

За отстраняване.на констатираните слабости и подобрение на партийно-политическата работа по места са давани указания,а нередности от служебен характер са отправяни към командирите на съответните поделения.

В резултат на обследването,комисията констатира:

I. <u>По състоянието на партийно-политическа работа в Гранични и Вътрешни войски</u>

В последно време в партийно-политическата работа на Гранични и Вътрешни войски са постигнати някои успехи:

Партийните организации в Гранични и Вътрешни войски са изградени.Щатът на партийно-политическите работници е попълнен 75%. През 1950 година е направен опит за провеждане на организирано служебна и

79

и партийна учебна година. Известно раздвижване и подобрение на партийно-политическата работа се е получило по време на подготовката и провеждането на инспекторския преглед.

Общо на партийно-политическата работа на Гранични и Вътрешни войски може да се даде следната оценка:

Партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски е лошо организирана и лошо се провежда. Тя е откъсната от живота на Гранични и Вътрешни войски и не обезпечава надеждната охрана на границите и вътрешния ред на страната.

Политорганите, заместник командирите по политическата част, партийните и младежки организации не водят борба за изпълнение на изискванията на военната клетва за спазване на военните устави и изпълнение на командирските заповеди, за изграждане на здрава, съзнателна дисциплина, за укрепване на войсковия ред. Въпросите на боеспособността и боеготовността на Гранични и Вътрешни войски стоят вън от вниманието на политическите работници, на партийните и младежки организации.

Съвсем слаба партийно-политическа работа се води по повишаване на бдителността в личния състав.

Политорганите, заместник началниците по политическата част, партийните и младежки организации, не обръщат почти никакво внимание на битовите условия при които живее личния състав и не полагат грижи за тяхното подобрение.

Лошо е организирана работата по идеологическото възпитание на личния състав. Тя не е насочена към възпитание у бойците и командирите на чувство на лична отговорност за защита на границите и вътрешния ред в страната.

Партийните и младежки организации провеждат своя организационен живот на нисък уровен. Събранията не се подготвят и провеждат добре и най-често завършват без решения. Партийните членове и организации не разясняват заповедите и нарежданията на командването, не подвеждат база за съзнателното им изпълнение. Много комунисти сами не изпълняват заповедите и нарежданията на командването, ръководят и работят лошо.

Политотдела на Гранични войски и политотделението на Вътрешни войски не се запознават с всички заповеди и нареждания, които издава командира и щаба и не набелязват мероприятия по тяхното политическо обезпечаване.

Политическите работници по места също така не свързват своята и работата на партийните и младежки организации с задачите на

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

320

75

командването.Така през учебната 1950 година 70% от занятията по тактика са сринати,сринатa е учебната година в системата на марксистко-ленинска подготовка и политическите занятия.Стрелбата в Гранични войски е слаба.При инспекторския преглед Гранични войски показаха слаб успех. Нещо повече,оръжието им не бе простреляно. Слаба е стрелковата подготовка на 1 батальон от 1 полк на Вътрешни войски - София. Политическите офицери,партийни и младежки организации,не само че не са обезпечили провеждането на учебната година,не само че не са обезпечили висока стрелкова подготовка,но и не са сигнализирали,не са били тревога по тоя въпрос ако е нужно и в ЦК.

Въпросът за безнаказаните нарушения,което е основен показател на цялата работа на Гранични войски,не е стоял пред политическите работници ,партийните и младежки организации.Нарушенията на държавните граници са отминавани от партийните и младежките организации без необходимото внимание,те не са разкривали причините за грешките и слабостите,и не са вземали никакви мерки за тяхното отстраняване.

Във важни моменти,когато цялата партийно-политическа работа трябва да бъде насочена към обезпечаване на стоящите пред поделенията задачи някои политически офицери се занимават със странични и ненужни въпроси.Така през лятото,когато обстановката на югославската граница бе най-много нагнетната,заместник командита на граничния участък на 2 пограничен отряд по политическата част вместо да се занимае с организирането на действена агитационно-разяснителна и организаторска работа,се е отправил в поверените му поделения да оправи архивата на партийните организации.

Офицери от политотдела на Гранични войски и политотделението на Вътрешни войски,както и други политически офицери не познават достатъчно службата по охрана на границата и вътрешния ред,поради което понякога дават противоуставни указания.Така например ЗНПЧ Вълов от 7 отряд е казал на войниците,че нощта е дадена за почивка,а не за наряд,когато според командирската заповед 70% от нарядите трябва да се дават нощно време.Работник от политотдела на Гранични войски капитан Трендафилов е казал на войниците ,отиващи в наряд да си вземат одеала,което е противоуставно и предполага че в наряд войниците ще спят.

Партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски не е изградена на основата на изискванията на военната клетва,не възпитава бойците и командирите на безусловно и точно изпълнение на военните устави и командирските заповеди.Уставите недостатъчно се изучават и знаят както от строевите,така и от политическите офицери, поради което[в] много поделения има груби наруения на същите.

Из архивите на ДС

321

Дисциплината всред Гранични войски е на низко ниво.През годината са зарегистрирани 107 случая на неизпълнение на заповеди,в това число и от страна на началници на отряди,96 случая на самоотлъчка,200 случая от 293 войника заспивания на пост,в 345 случая от 712 войника незаемане на пост.Общо през 1950 година са допуснати 5.367 нарушения на дисциплината.

Във Вътрешни войски са зарегистрирани 39 случаи на неизпълнение на заповед,44 случаи на самоотлъчка,от които 4-ма офицери,35 случаи на заспиване на пост,4 случаи на самоубийство,29 кражби,2 случаи на вражески прояви.Всичко през 1950 година са допуснати 2.987 нарушения от войници,129 от сержанти и 159 от офицери.

Политотдела на Гранични войски и политотделението на Вътрешни войски,ЗКПЧ,партийните и младежки организации не се занимават с въпросите на дисциплината и дисциплинарната практика,не анализират дисциплинарните нарушения,не набелязват мерки по укрепване на същата. Партийните и младежки секретари не знаят колко от дисциплинарните нарушения са извършени от членове на партията и членове на ДСНМ,не взискват от тях да бъдат примерни и дисциплинирани.

В някои застави има организирано неизпълнение на заповеди, сриване на уставния ред.На 11-та застава в 5-ти отряд е съществувала тъй наречената кръгова поръка.Нарядите ,вместо да отидат по границата лягат да спат край заставите,а дежурния дава сигнал в случай, че командира на заставата или друг началник тръгне по проверка. В 3-та застава на 4-ти отряд войниците са установили като практика да се противопоставят на наказанията на командира и колективно да налагат тяхното отменяване.Така на 9.IX.50 година,когато командирът е наказал един от войниците с арест,в ареста демонстративно влизат всички войници и стоят там,докато командира освободи наказания.Такива случаи от 1948 година на тая застава е имало няколко.

В Гранични и Вътрешни войски се прилагат все още унижаващи достойнството на войника - гражданин наказания като побой - лягане в калта,лицева опора и т.н.. Това става с мълчаливото одобрение на партийно-политическите работници,а понякога се върши и от самите тях. Така в II-ри батальон на 2-ри полк на Вътрешни войски в Пловдив, политическият офицер лейтенант Славков е карал войниците да правят лицева опора в калта,като ги е натискал с крак по гърбовете.Във Вътрешни войски има девет случаи на нанесен побой на войници през 1950 година.

Слаба,притъпена е бдителността в Гранични и Вътрешни войски. Личният състав не дооценява значението на държавните граници в условията за усложнена международна обстановка и изостряща се класова

Из архивите на ДС

322

борба у нас, както и необходимостта от висока революционна бдителност. Секретните документи не се пазят и съхраняват както трябва, което води към тяхното загубване или откраднване. В морския дивизион е изгубен и след известно време намерен проекто-щата на дивизиона. Загубени са и служебни книжки на стражеви катери, в една от комендатурите в 6-ти отряд е откраднатата схема на пътищата и разположение на нарядите. Загубени секретни документи има в 1-ви отряд и другаде. Нарядите се движат по границата непредпазливо, безпечно. Така граничарите Васил Иванов Филипов и Станю Коев Грозев, бидейки в наряд в района на Гюешевската комендатура на 15 метра от граничната линия са седнали гърбом към границата. Последните били разстреляни в упор от титовските бандити. В района на 25 застава на 3-ти граничен отряд е отвлечен от гръцките монархо-фашисти Тодор Колев Карабаджаков. Той е бил в състава на наряд от трима души, останалите двама въоръжени с автомат и карабина, са бездействували при неговото отвличане.

С притъпената бдителност на граничарите може да се обяснят случаите на сравнително свободни прояви на вражеска дейност. Така от 3-та линейна застава на 2-ри граничен отряд са избягали граничарите Димитър Стойнев Илиев и Рангел Петров Караджов. За готвещото се бягство са знаели всички чинове от заставата и никой не е сигнализирал за това пред командването, което говори за откъснатост на командването от войниците.

В четвърти отряд вражески елементи чупят портретите на Маркс, Енгелс, Ленин.

В 11 застава на втори отряд е организирано слушането на радио Белград.

Благодарение на притъпена революционна бдителност на вражеските елементи в 14 застава се отдаде да арестуват целия личен състав, да убият временния командир на заставата, да ранят двама войника и да избягат в Югославия.

Политическите офицери, партийните и младежки организации не възпитават военослужащите в дух на изострена политическа бдителност, не ги мобилизират за разкриване и разобличаване на промъкналите се в Гранични и Вътрешни войски, врагове.

Въпросът за битовите условия, при които живее личния състав и тяхното подобрение не е стоял пред политическите офицери, партийните и младежки организации. Нито един от проверените политически офицери не знае какво се полага на войниците и дали им се дава полагаемата им се храна, облекло, заплата и други доволствия. В Гранични и Вътрешни войски, особено в Гранични, недостатъчно се полагат грижи за живия човек. На войниците не всякъде се обезпечава необходимия 7 часов непрекъснат сън. Въпросът за редовното изкъпване на граничари

78

те все още не е разрешен изцяло - в някои поделения войниците с месеци и години не ходят на баня.Така напр. от 3 застава на 11 отряд не са ходили на баня близо две години. В заставите не са устроени сушилни за сушене на облеклото,на измокрените в наряд войници.

Заплатите на войниците в някои поделения не се изплащат с месеци наред. Така в 1 комендатура на 2 отряд заплати не са плащани 12 месеца. В 1 комендатура на 11 отряд войниците не са получавали заплати 6 месеца. Войниците от 3 рота на поделение "Байкал" не са получавали такава от месец март, 6 души офицери от същото поделение не са получили заплата 4 месеца.

Храната,която се дава на войниците е слаба и еднообразна.Все още от дажбата на войниците се краде. Така в 1 отряд са констатирани големи липси на хранителни продукти. Командирите,полит.работници и домакинските органи не полагат грижи за съхраняването на хранителните продукти.В резултат на което в някои поделения са развалени значителни количества продукти и фураж.В 2-ри батальон от 1 полк на Вътрешни войски - София са развалени 172 кгр.сирене и беше изложен на изгниване 6.000 кгр. кромид лук,който беше спасен поради взетите мерки.В Рудоземската комендатура са похабени значителни количества хранителни продукти и фураж.Вследствие на това,в продължение на месеци на войниците се дават продукти в по-малки количества от полагаемите им се,като се пише в същото време,че им се дава нормална дажба. Така в 2-ри батальон на 2 полк се даваше с 1/3 по-малко от полагаемата се дажба картофи,тъй като част ~~част~~ от продуктите са изгнили. Не се полага никаква грижа за разнообразяване на храната.Обикновено явление е всеки ден да се готви фасул. Редица отряди само благодарение на нехайството на командирите и заместниците им по снабдяването бяха оставени без зеле за зимата /3 и 5 отряди/. Като пример за това какви грижи се полагат за разнообразяване на храната може да се посочи домакина на 5 отряд,който наличните консерви от боб,домати и чушки разпределил по следния начин: на една застава изпратил само боб и на друга домати,а на 3 само чушки. За да не си създават много грижи командирите на много места,особено през лятото,дават полагаемото се през седмицата месо на войниците наведнаж.

В резултат на слабата и еднообразна храна 20% от всички лекувани в лечебниците на Гранични войски са боледували от стомашни заболявания,а 42% от изпратените в болница са стомашно заболяли.

Нехайно и немарливо се снабдяват поделенията с облекло.Обикновено явление е напролет да се дава зимно бельо,а през есента летно. На войниците,когато се превеждат от едно поделение в друго,се взема новото облекло,дава им се скъсано такова и се..натират от поделението

323

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

79

като никому ненужни.На много офицери и старшини от морския дивизион до средата на месец декември не бяха дадени шинели и последните бяха принудени да ходят и да плуват по море по куртки. Характерен пример ,който говори за отсътствието на грижи от страна на командирите към подчинените си е следният: на войниците от 4 отряд,пуснати в отпуск не е било осигурено превозно средство и някои от тях са били принудени да изминат по 160 километра пеша за да се доберат до превозно средство.

Слаби са грижите на местните власти,народните съвети,ЗНПЧ, партийните организации по места и в поделенията за задоволяване жилищните и културно битови условия на офицерите,сержантите и старшините от Гранични и Вътрешни войски. Така над 80% от офицерите,сержантите и старшините в Гранични войски нямат квартира.

324

Работата по идеологическото възпитание на личния състав в Гранични и Вътрешни войски е неправилно насочена и зле организирана. Тя не е насочена към възпитание в бойците и командирите на чувство на лична отговорност за защита на границите и вътрешния ред в страната. Тя не пропагандира изискванията на военната клетва и военните устави. Политорганите,ЗНПЧ,партийните и младежки организации не разясняват решенията на партията и правителството.Не е било резултатно разяснено постановлението на Министерския съвет и Централния комитет за зърнодоставките.Не е била проведена никаква работа с отиващите и завръщащите се от отпуск граничари. Част от тях са изпаднали под кулашко влияние.По най-различни пътища,кулашкото влияние е проникнало вред чиновете на Гранични войски,без да срещне своевременно отпор от страна на командирите,политическите работници ,партийните и младежки организации.

Голяма част от бойците във всички проверявани поделения не бяха запознати с постановленията на Министерския съвет и ЦК на БКП за строителството на азотно-торовия завод,за строителството на язовира "Сталин",постановлението за ТКЗС и т.н..

Агитационната и пропагандна работа не е насочена към ежедневно разобличаване на титовци,гръцките монархофашисти и турските реакционери.Ежедневните провокации ,които те вършат по нашите граници не се използуват за разобличаването им и за възпитанието на бойците чрез конкретни факти в дух на умраза срещу тях.Така бойците от Гюешевската застава,където титовци убиха двама наши граничари по най-подъл начин,говорят за тоя факт като за съвсем обикновено явление.Не се използуват случаите на проявено малодушие и страх от страна на наши бойци при среща с нарушители за възпитание в личния състав на хладнокръвие,смелост,героизъм и т.н..

80

Марксистко-ленинската подготовка на офицерите,политическите занятия със сержантския и войнишки състав са провеждани през 1949-1950 учебна година съвсем нередовно - фактически са били сринати. Занятията са провеждани на много нисък идеен уровен.Ръководителите на политическите занятия не са обезпечени с материал за своята подготовка,учебниците за самостоятелно четене страдат от редица съществени слабости,а поделенията от Вътрешни войски миналата година и сега не са снабдени с никакви материали за самостоятелно четене.

В политическите занятия за Гранични войски за 1950-1951 година не са предвидени теми за военната клетва и военните устави,не са включени за разглеждане биографиите на Димитров и Сталин.Въпросите от историята и география не са дадени с оглед на патриотичното възпитание на войниците,а с оглед на заучаване само на исторически и географски факти.

Занятията със сержантския и старшински състав в Гранични войски за 1951 година не са съобразени с тяхното идейно ниво,като вместо основните въпроси от войнишката тематика,те изучават история на ВКП/б/.Работата на партийните и младежки организации по идеологическото възпитание на личния състав е откъсната от задачите на Гранични и Вътрешни войски.В кръжоците организирани по линията на ДСНМ е предвидена тема "Какъв трябва да бъде члена на ДСНМ". В дадените указания как да се премине темата, се говори за всичко друго,но не и за задачите на членовете на ДСНМ като граничари.

Въпросът с кинообслужването е разрешен добре.

Агитационно-масовата и културно-просветната работа в Гранични войски е организирана лошо.В съвсем малко застави имаше организирани димитровски стаи,въпреки че в някои от тях имаше по 5-6 склада,в които се съхраняваха по няколко панталона и няколко чифта обувки /заставата в Ново село/.

Зле е разрешен въпроса с радиообслужването в Гранични войски. Поради липса на радио-лампи над 50% от наличните радиоапарати са повредени и над 50% от личния състав на Гранични войски е лишен от радиообслужване.

Поделенията на Гранични и Вътрешни войски се снабдяват незадоволително с художествена и научна литература.

Вестник "Граничар",орган на Гранични войски,се списва съвсем незадоволително.Той не е станал директивен орган на Управлението и на Политотдела на Гранични войски,не отразява живота в заставите,комендатурите и отрядите,не популяризира добрия опит на поделенията, не критикува нередностите и безобразията.Вестникът няма организиран дописнически апарат.Политотделът не е организирал до сега нито централно,нито по места неговото обсъждане.

Из архивите на ДС
325

Из архивите на ДС

326

Структурата на партийните и младежки организации в Гранични войски е взаимствена от цивилните такива,като не е отчетен опита на Съветската армия и Съветските гранични войски.Отрядните партийни бюра и комендатурните бюра на ДСНМ се явяват излишни звена затормозяващи ръководството на партийните и младежки организации от страна на политорганите и ЗНПЧ. За партийните организации в Гранични и Вътрешни войски има само една партийна комисия,която не е в състояние бързо и своевременно да се занимава с личните дела на комунистите.

Нивото на вътрешно организационния живот в партийните и младежки организации е крайно низко.Партийните организации не знаят задачите си и съвсем малко подпомагат командването в охраната на границата и вътрешния ред на страната.Слаба работа се води в партийните и младежки организации по издигане идейното ниво на комунистите и членовете на ДСНМ. Последните не разбират и не чувствуват голямата отговорност ,която носи партията за охраната на границата и вътрешния ред. Въпросът за авангардната роля на комунистите и примерната роля на членовете на ДСНМ не е поставен остро и настойчиво и на дело не е разрешен. По-голямата част от партийните членове се страхуват повече от служебни наказания отколкото от партийни такива. Партийните събрания се подготвят набързо и по-правило завършват без решения,а там където се вземат такива решения,в много случаи с тях се подменя командването.Така например ,организациите вземат решение за разместване на комунистите по поделения,за назначаването им на различни длъжности,за провеждане на стрелби,за поправяне на печките и т.н..Обикновено решенията на партийните и младежки организации са съвсем общи и не задължаващи никого с нищо,като:"комунистите да бъдат в авангарда", "да изпълняват заповедите на командването,уставите" и т.н..

Протоколите на партийните събрания се водят нередовно и непрегледно.

В някои партийните организации-на 2,5,6,7 и 11 отряди има вътрешно партийни борби.

Партийните организации и комунистите,се занимават съвсем недостатъчно с работата на младежките организации и не осъществяват ръководящата роля на Партията над ДСНМ.

Неправилно е разпределението на комунистите в Гранични войски. В заставите,където е войнишката маса,където се охраняват границите и трудностите са най-големи,има съвсем малко комунисти.В огромното си мнозинство те са в щабовете на комендатурите и отрядите.Политотдела,ЗНПЧ,не са се занимавали с тоя въпрос,не знаят каква част от комунистите е на заставите.

Из архивите на ДС

82

Личния състав на Гранични и Вътрешни войски в основата си е предан на Партията и Правителството. Но в резултат на лошата партийно-политическа работа и низка бдителност,политико-моралното състояние на известна и то не съвсем малка част от чиновете в Гранични и Вътрешни войски не е на нужната висота.За 1950 година в Гранични войски са изменили на Родината 19 души,които са избягали зад границата. Предотвратена е чрез взети в последния момент мерки измяната на други 36 военослужащи.Най-характерен в случая в 14 застава,където 4 души вражески настроени войници арестуват цялата застава,убиват временния началник на заставата и избягват в Югославия.Във Вътрешни Войски са избягали през 1950 г. 3 души,един случай на бягство е своевременно предотвратен.

Всред командния състав на Гранични войски поради ниското полит.съзнание има огъване пред трудности,желание да се бяга от границата.Има случаи,когато офицери съзнателно не си гледат работата,с цел да бъдат уволнени - лейт.Христов от 2 отряд,лейт.Гетов от 11 отряд,лейт.Рашков от 5 отряд и др.. От постъпилите в 5 граничен отряд 12 души комунисти на сержантски и старшински длъжности ,е останал да служи само един - другите 11 души са се уволнили.Също е положението и в 6 граничен отряд.

Офицери и сержанти се оплакват пред войниците от трудностите на службата.Така политическият офицер лейт.Стоилов от 4 отряд в отговор на войници ,които са искали да им се разясни постановлението за зърнодоставките,е заявил:"Мен най-хубавите ми години отидоха на границата,а Вие искате да ви развивам политика". Офицерът Станю Стоилов Митев се е оплакал пред войниците,че службата на границата е тежка,че не дават навреме облекло и т.н..Някои офицери и сержанти заявяват - правете каквото искате с мен,под съд ме давайте,от Партията ме изключвайте,но ме уволнете от Гранични войски.

Не са редки случаите на кражби в поделенията.В заставата на с.Капитан Андреево за кратък период от време са станали 4 кражби без да е ракрит крадеца.Кражби стават и в морския дивизион,също така и поделения 1/2 полк, 1/1 полк, 2/3 полк и др. на Вътрешни войски.

Голяма част от личния състав при среща с врага се отклонява, проявява страх да влезе в стълкновение с нарушителя,като стрелят от далеч,понякога и без да вижда врага.Така командирът на застава от 11 отряд,след като е бил предупреден за готвящо се нарушение от югославска страна ,е разставил нарядите и секретите по такъв начин,че врагът обезателно да се натъкне на тях. Действително нарушителят се е натъкнал на един,след това на втори,на трети,на четвърди наряд,но вследствие проява на страх и малодушие се е изтръгнал и от четиритях

327

Из архивите на ДС

328

наряда нерредим.На един убит или ранен нарушител за 1950 година се падат 315 изстреляни патрони.

Поради лошата партийно-политическа работа, политико моралното състояние на морския дивизион е лошо.

Всред войниците, носящи службата на заставите има случаи на вражески изказвания, за това, че американската армия е най-силната армия, че няма защо да се стреля срещу нарушители на границата, тъй като те най-напред щяли да стрелят срещу офицерите, а не срещу войниците.

Лошо организирана и нецелеустремена партийно политическа работа се отразяна на общата подготовка на Гранични и Вътрешни войски, на резултатите по охраната на границата и охраната на вътрешния ред. На инспекторския преглед тая година Гранични войски показаха слаб резултат. Слаба е и стрелковата им подготовка. Слаба е подготовката на поделение 1/1 полк, охраняващо Политбюро и Правителството. През 1950 година границата е била безнаказано нарушена в 345 случая от 753 нарушители, което значи, че 753 бандити, диверсанти, шпиони и врагове са преминали през границата свободно и безнаказано. В проценти това представлява 32%. Значи на всеки трима души, един все още минава безнаказано границата.

II. Причини за слабата партийно-политическа работа

1. Политотдела на Гранични войски и политотделението на Вътрешни войски до сега изключая последните месеци, са работили напълно откъснато от ЦК на БКП. Те не са получавали от ЦК указания и директиви, предоставени са били само на себе си, но и Политотдела не е търсил помощта на ЦК. В резултат на това в ръководството на партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски са допуснати груби политически грешки. Директивите и указанията на ЦК, включая и тия за работата на Политорганите и партийните организации, не са прилагани, не служат за ръководство на Гранични и Вътрешни войски.

Нещо повече, политотделът на Гранични войски е издал директива за партийното строителство, ред положения от която противоречат на директивата на ЦК. След излизането на партийната директива, тая на политотдела не беше извета, а бе оставена на ползване. Политотделението на Вътрешни войски преписва тая директива и я изпраща за ръководство, няколко месеци след излизането на директивата на ЦК.

2. Друга основна причина за слабостите в партийно-политическата работа е тая, че командирите единоначалници не ръководят политическата работа, дали са я на откуп на политическите офицери. Те все още недооценяват каква огромна сила представлява партийно-политическия апарат и партийните и младежки организации и недостатъчно се

89

опират на тях при провеждане задачите на командването.

Тая тенденция се проявява особено остро в Управлението на Гранични войски и командването на Вътрешни войски.Политотдела на Гранични войски и политотделението на Вътрешни войски не са държали в течение на заповедите ,които издават командирите и щабовете. Др.др.Йонко Панов и Гилин в много редки случаи са викали началника на политотдела и началника на политотделението да им поставят задачи по политическото обезпечаване на заповедите.Откъснатостта на командирите от партийно-политическата работа е стигнало до там,че те почти не чувствуват отговорност за политическото възпитание на личния състав,считат се освободени от задължението да водят сами политически занятия и провеждат политико-възпитателна работа.

3. Една от основните причини за низкия уровен на партийно-политическа работа в Гранични и Вътрешни войски е слабата политическа подготовка на голяма част от полит.работници от Гранични и Вътрешни войски,на които липсва необходимия житейски и партиен опит. В основата си - 63% от тях служат в Гранични и Вътрешни войски от месец май 1950 година.До тогава те са били на работа вън от войските

Трябва да се отбележи,че много партийни комитети са се отнесли крайно небрежно към възложената им задача,да подберат добри политически работници за Гранични и Вътрешни войски.За това говорят следните данни: От 233 постъпили в Гранични войски през май партийно-политически работници,51 са безпартийни,22 са съвършенно негодни за политическа работа,между които има и членове на партията.Бидейки със съвсем ограничени знания, и липса на организационен опит и особено опит на партийно-политическата работа във войската ,в голямото си болшинство политическите работници в Гранични войски работят лошо.Част от тях не вършат почти никаква възпитателна работа всред военнослужащите,не провеждат политически занятия и политически информации.Други чакат да излезат в наряд граничарите със средно образование и тогава провеждат политически занятия.По-добре работят по места политическите офицери във Вътрешни войски.

До скоро в Гранични и Вътрешни войски не бяха организирани мероприятия по предодготовка на политическите офицери,не е организирана и самоподготовката им по места.

4. Книжни,бюрократични и порочни са методите на ръководството от страна на политотдела на Гранични войски и политотделението на Вътрешни войски,на зам.началниците по политическата част и зам.командирите по полит.част на партийно-политическата работа в поделенията на Гранични и Вътрешни войски.

Политотделът на Гранични войски и политотделението на Вътрешни войски като основен и до последните месеци единствен метод на

329

Из архивите на ДС

ръководство ,са прилагали писането на директиви,инструкции,окръжни и писма.Много от тия директиви не се явяват резултат на обобщаване на собствения опит,на прилагане на съветския опит или указанията на ЦК. Те съдържат в себе си редица неправилни,антипартийни постановки.Такива са директивата за партийно-строителство,указанията за плановост,за отчетността на работата и т.н..Те са обикновено дълги, неясни,разводнени.Така указанието да отчитане на партийно-политическата работа е 13 страници. По тия 13 страници и стотици пунктове в тях политическите работници отчитат своята работа.

Така заети с писане на директиви,инструкции,бюлетини,другарите от политотдела на Гранични и Вътрешни войски не са слизали достатъчно по места,поради което са изпуснали живото,делово оперативно ръководство на работа.Работата по места е предоставена изключително на самоинициативата на слаби,неопитни и неподготвени работници.

Проверката на изпълнението не е прилаган като метод в партийно-политическата работа.Опити за неговоно приложение са направени едва в последните месеци.

Планирането на партийно-политическата работа в Гранични войски е под всяка критика.Указанията,дадени по планирането са порочни и вредни.ЗНПЧ запланират не своята собствена работа,а се мъчат да запланират цялата партийно-политическа работа в отряда,командатурата и заставата.По обем плановете на някои ЗНПЧ на отряди достигат 10-15 страници. Така съставените планове се изпращат на по-низкостоящите полит.работници,които от своя страна ги преписват,изменявайки ги съвсем слабо или без никакви изменения и ги изпращат на своите подчинени.Те от своя страна ги преписват и ако има на кого,ги изпращат по-надолу.

По такъв начин планирането на партийно-политическата работа не се извършва в резултат на стоящите пред поделението задачи и конкретните условия,а плановете не са оперативно ръководство за действие.Много политически работници не си правят план,а се задоволяват да подчертаят някой мероприятия от изпратения от по-горе план с други,чакайки пристигането на плана отгоре и до средата на месеца остават без план.

Колективният метод в партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски не се прилага.Политотделът на Гранични и политотделението на Вътрешни войски не представляват единен ръководящ орган.Различната работа в тях е дадена на откуп на началниците на отделения и секции.Никога до сега не е обсъждана работата на нито едно отделение,не са набелязани мерки за нейното подобрение.~~остава~~.

Политотдела на Граничните

Политотделението на Вътрешни войски не са обсъждали колективно такива жизнено важни за войските въпроси, като въпроса за безнаказаните нарушения, за дисциплинарните простъпки и не са набелязали мероприятия в тая насока. Важни документи политотделът и политотделението са пуснали, без да бъдат колективно обсъдени. Пълно отсъствие на колективен метод има и в отрядите в комендатурите и заставите. ЗНПЧ никога до сега не са събирали политическите работници, работящи в отряда и комендатурата и батальона, не са обсъждали с тях най-важните въпроси на партийно-политическата работа. Бюрата на партийните и младежки организации не са истински колективни органи на ръководство на партийната и младежка работа. Те, поради разпръснатостта на поделенията на отрядите почти никога не се събират в пълния си състав и приемат набързо предложенията на секретаря. Партийните и младежки събрания все още не са превърнати във висш ръководен орган на организациите.

Критиката и самокритиката в Гранични и Вътрешни войски се прилага съвсем слабо. Нещо повече, благодарение на неправилните директиви и указания да не се критикуват началниците, а да се критикуват безлично, все още в Гранични и особено във Вътрешни войски има неразбиране на въпроса. Благодарение на това, в партийните и младежки организации и на съвещанията все още не се разгръща смела критика и самокритика. Другарите се боят да критикуват, особено началниците си. Това е една от основните причини за съществуването на сериозни слабости в партийната и служебна работа, както и в живота на Гранични и Вътрешни войски.

Командирите и политическите работници не изучават личния състав. За много от офицерите, сержантите, старшините и войниците те не знаят от какво семейство произхождат, не знаят тяхното развитие до 9 септември. Не познават както следва личния състав и ЗНПЧ на заставите, които имат 20-30 души войници. В резултат на това непознаване и неизучаване на хората на границата се държат открити врагове. Особено характерен в това отношение е случая с редника Георги Трендафилов - организатор на предателството на 14 застава. Същият е бил син на ликвидиран от Народния съд и въпреки че е споменавал няколко пъти за това, никой не се е постарал да го разучи и се вземат необходимите мерки. Напротив, той е бил избран в ръководството на младежката организация в заставата и спечелил пълно доверие. На 2 застава от втори отряд е служил редникът Йордан Флоров Маринов, бащата на който е избягал в Югославия и върнат като диверсант в страната. Когато това е станало известно на командването, то се е задоволило да го снеме от заставата и изпрати да служи на Добруджанската граница.

Из архивите на ДС
331

Вместо към Добруджа, преоблечен в цивилно облекло, редникът Маринов е бил заловен на граничната линия, готвещ се да избяга в Югославия. Не познават партийните членове и секретарите на партийните организации. За тях те знаят само толкова, колкото им са казали или написали самите те. Още по-зле е положението с членовете на ДСНМ.

В Гранични и Вътрешни войски не се изучава, обобщава и прилага опита на добре работещите политически работници.

Политотделът и политотделението нямат практика да обследват и изучават партийно-политическата работа по места да прилагат техния опит и в други поделения. В това отношение не се върши достатъчно и от вестник "Граничар".

5. В партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски не се внедрява и прилага опита от партийно-политическата работа в съветската армия и съветските Гранични и Вътрешни войски.

Съветниците към Гранични и Вътрешни войски, които имат богат опит в организиране и провеждане на партийно-политическата работа не са търсени, не е използуван тяхния опит. Нещо повече, когато съветниците разтревожени от лошото състояние на партийно-политическата работа са поставили въпроса за провеждане на редица мероприятия, тяхните предложения не са вземани предвид. Даже полковник Стефан Марков е забранявал на работниците от Политотдела да ходят при другарите съветници и ги питат по някои въпроси.

Преведените от политуправлението на войската материали по опита на партийно-политическата работа в Съветската армия не са никъде разучени и използвани. На много места те бяха даже и неразрязани.

III. П Р Е Д Л О Ж Е Н И Я :

1. Партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски да се организира и провежда така, както е организирана и се провежда партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски в Съветския съюз.

Цялата партийно-политическа работа да се насочи към обезпечаване на надеждната охрана и непоколебима отбрана на границите и охрана на вътрешния ред на страната, като се строи въз основа на изискванията на военната клетва и военните устави, решенията на ЦК на Партията и Правителството, заповедите на Министра на вътрешните работи, заповедите и нарежданията на командването.

Личният състав да се възпитава ежедневно в дух на вечна и ненарушима дружба с великия Съветски съюз, на безпределна верност и преданост към идеите на ВКП/б/ и гениалния Сталин; на беззаветна

Из архивите на ДС
332

От архивите на ДС

333

преданост към БКП, народното правителство и българския народ, на съзнателно изпълнение на войнския дълг и на лична отговорност за защита на границите и вътрешния ред на страната; на революционна бдителност, строго опазване на военната и държавна тайна; на смъртна умраза и непримиримост към американо-английските империалисти, титовата продажна клика, гръцките монархофашисти и турските реакционери

2. Заместник командирите по политическата част, партийните и младежки организации да провеждат системна политическа работа по укрепване на войсковата дисциплина и войсковия ред; да проявяват жив и ежедневен интерес към битовите условия, в които живее личния състав, да знаят неговите нужди и се грижат за тяхното задоволяване.

3. Партийните и младежки организации да се заемат на дело с обезпечаване на бойната и политическа подготовка, с охраната и отбраната на границите и вътрешния ред, с въпросите на дисциплината и дисциплинарната практика. Като една от най-важните задачи на партийните организации да се счита обезпечаването на челната роля на всички комунисти и примерната роля на членовете на ДСНМ в ученето и службата.

В срок от три месеца, а след това периодически, командването, политорганите и бюрата на партийните организации при Гранични войски да прегледат разпределението на комунистите и направят разместване, обезпечаващо наличието на възможно най-голям брой комунисти на заставите.

Да се задължават секретарите на партийните организации и партийните бюра, да се занимават редовно с работата на организациите на ДСНМ и им обезпечават ежедневно партийно ръководство, като изпращат на работа в ДСНМ млади и подходящи комунисти.

4. Да се Задължава ЦК на ДСНМ да отдели специално внимание върху подбора на младежите подлежащи на служба в Гранични и Вътрешни войски, като за Гранични и Вътрешни войски да се подберат най-добрите активисти на ДСНМ.

Ежегодно заедно с набора, ЦК на ДСНМ да определя определен брой младежи за политическа и организационна работа в Граничните и Вътрешни войски.

ЦК на ДСНМ да подобри своята работа по шефството над Граничните войски, и създаде по-близка връзка на организациите на ДСНМ с тези във Вътрешни войски.

5. Политотделът на Гранични войски да изработва тематика за политическите занятия, включваща популяризиращи военната клетва и военните устави, изучаването на биографиите на др.Сталин и др.Димитров. Въпросите из историята и географията на нашата Родина, да се изучават с оглед на патриотичното възпитание на граничарите.

Из архивите на ДС

334

89

Програмите за политически занятия на сержантите и старшините да се съобразяват с тяхния политически ръст.

За кръжоците и другите форми на партийна просвета да се изработват програми в зависимост от подготовката на партийните членове

Политотделът на Гранични войски при пряката помощ на отдела за "Пропаганда и агитация" при ЦК на БКП да разработва и изпраща периодически в поделенията на Гранични и Вътрешни войски популярни, пропагандни и агитационни материали /плакати,лозунги,брошури/, разобличаващи титова Югославия,монархофашистка Гърция и реакционна Турция и пропагандиращи героизма на нашите граничари.

До 20 май т.г. агитпропа на ЦК на БКП да организира обсъждането на вестник"Граничар" и набележи мерки за неговото укрепване,като подбере и изпрати за редактор на вестника верен и опитен другарКомандването на Гранични войски да разработи щат за вестника, осигуряващ неговото седмично излизане и до 30 май т.г. организира във всяка застава,комендатура и отряд дописнически апарат.

До края на 1951 година да се организира издаването на вестника на Вътрешни войски,като се предвиди необходимия за това щат, а агитпропа на отдела на ЦК на БКП подбере и изпрати подходящ другар за редактор на вестника.

Министра на вътрешните работи да обезпечи отпущането на допълнителни бюджетни средства на политотделите на Гранични и Вътрешни войски,за 1951 година,необходими за тяхната културно-просветна работа.

Министърът на вътрешните работи до края на 1951 година да обезпечи радиообслужването на Гранични и Вътрешни войски.

6. Началникът и политотдела на Гранични войски,командира и политотдела на Вътрешни войски,всички командири и политически работници във войските да вземат всички необходими мерки за коренно преустройство на методите на работа на политорганите,партийните и младежки организации.Основен метод на работа да стане живото и оперативно ръководство на партийно-политическата работа по места,като се спре с безотговорното писане на директиви и указания.Да се внедрява ежедневно в партийно-политическата работа колективния метод,критиката и самокритиката,контрола и проверката на изпълнението.

7. Командирите и политорганите в Гранични и Вътрешни войски да провеждат такава кадрова политика,щото добре и отлично работещи-теофицери да се издигат смело на отговорна работа,като се повишават в чин и длъжност.

8. За усвояване на съветския опит в партийно политическата работа и неговото прилагане в Гранични и Вътрешни войски,да се разучат от командирите,политическите офицери,секретарите на партийните и младежки организации,всички преведени и изпратени в поделенията

Архивите на ДС

335

материали по партийно-политическата работа в съветската армия. Началниците на политотделите да организират своевременното изучаване на всички съветски материали по партийно-политическата работа които се изпращат в поделенията.

9. За обмяна на опит между политическото управление на войската и политотделите на Гранични и Вътрешни войски, тяхните началници да се уведомяват. за всички важни съвещания провеждани във войските, на които да присъствуват сами или изпращат свои представители; да се разменят издаваните директиви и материали по партийно политическата работа. Политическите работници от Народната войска, Гранични и вътрешни войски по места да подържат връзки по между си и обменят положителния опит в своята работа.

10. С цел да се подобри партийно-политическата работа в подразделенията на Министерство на вътрешните работи и се централизира нейното ръководство, да се създаде Политуправление при Министерството, което да се включи в апарата на ЦК на БКП.

Политотделението при Вътрешни войски да се развие в политотдел.

За по-оперативното ръководство на партийните и младежки организации да се създадат в отрядите малки политотдели с всички права указани в директивата на ЦК на БКП за работата на политорганите и партийните организации в Народната войска, без да се увеличава числото на политическите работници, предвидени по щата за 1951 година. Към тях да се създадат партийни комисии с щатен секретар.

Да се ликвидира със създадената двойственост в ръководството в партийните и младежки организации в Гранични войски, като се разформират отрядното партийно бюро и комендатурното бюро на ДСНМ.

Първичните партийни организации във Вътрешни войски да се изграждат по полкове, ако батальоните им са събрани на едно място. При разпокъсана дислокация партийните организации се създават по батальони, като не се избира полково бюро, а се назначава инструктор по партийно-организационни въпроси.

По същия начин да се изграждат и организациите на ДСНМ.

11. ЦК на Партията да задължи окръжните, окилийски и градски комитети на БКП, както и местните партийни организации да се отнасят най-сериозно към предварителната подготовка и подбора на младежите за Гранични и Вътрешни войски като изпращат свои представители в наборните комисии и да установят тесен и близък контакт с поделенията на Гранични и Вътрешни войски по места за сътрудничество

Из архивите на ДС

336

и взаимна помощ.

София, 27.III.1951 год.

КОМИСИЯ НА ЦК НА БКП:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:
/Г.Цанков-мър вътрработи/

ЧЛЕНОВЕ:
1. Ст.Каменов /Каменов/
2. /полк.Ханъмов от МНО/
3. /подполк.Радбевски от Гранични войски/
4. /кап.Риджалски-от Вътрешни войски/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително.
Екз.№ 1

Д О К Л А Д

За изпълнението на Постановлението на Политбюро на Централния комитет на Българската Комунистическа Партия, състоянието на войските при МВР, охраната на държавните граници и вътрешния ред на НРБ.

I. ОБЩА СПРАВКА ЗА ПОСТАНОВЛЕНИЕТО НА ПОЛИТБЮРО ОТ 16.11.51 г.

През м.ноември 1950 г. Политбюро на ЦК на БКП разгледа състоянието на Гранични и Вътрешни войски и констатира, че независимо от настъпилото известно подобрение от началото на 1950 г. Гранични и Вътрешни войски не са на висотата на изискванията на обстановката и поставената им от Партията и Правителството задача, и държавните граници се охраняват ненадеждно.

Лошо качество на ръководство от горе до долу, негоден стил на работа и нетърпимо бавно преустройство в съответствие с обстановката; неподготвеност и неопитност на личния състав; слаба партийно-политическа и агентурно-оперативна работа; липса на действителни грижи за личния състав; необорудваност на границата в инжинерно-техническо отношение; слаба разяснителна и масово-политическа работа сред местното крайгранично население и др.

За усилването и укреплението на Гранични войски, надеждната охрана и отбрана на държавните граници и вътрешния ред, Политбюро взе следните по-важни решения:

Войските при МВР да се строят, обучават и възпитават както

Из архивите на ДС

338

Граничните и Вътрешни войски на Съветския съюз, като специални и при всички обстоятелства до смърт преданни да ЦК на БКП войски; да се доведе до край преустройството в работата и ръководството; коренно да се подобри партийно-политическата и агентурно-оперативната работа; да се поведе решителна борба против бездушното и чуждо отношение към живия човек от страна на командния кадър; да се провери и прочисти от политически неблагонадеждни елементи целия личен състав, резко да се повиши качеството на служебно-бойната дейност на войските и решително да се подобри охраната на държавните граници и вътрешния ред.

През 1951 година да се извърши основното реорганизиране на Гранични и Вътрешни войски и тяхното попълване с офицерски кадри и партийно-политически работници, като преди всичко бъдат попълнени органите на Управлението, да се организира на широка основа преподготовката на офицерите и политическите работници; да се установи система за набиране в Гранични и Вътрешни войски само верни и преданни на нашата Партия и народната власт млади войници и да се превъоръжават войските с годно и съвременно оръжие.

Да се въведе в таблиците топло обмундироване и усилена хранителна дажба за личния състав, носящ службата в планинските райони и по охраната на особено важните обекти, и се подобрят културно битовите условия на личния състав.

Да се прегледат и изяснят взаимоотношенията и взаимодействието между войските при МВР и народната войска МНО, както в мирно, така и във военно време; да се изяснят и определят задачите на Гранични и Вътрешни войски в случай на война и във връзка с това да се реши въпроса за тяхните мобилизационни формирования.

Да се проучат и подобрят икономическите и битови условия на населението в граничната зона; да се провежда системна и постоянна политическа и разяснителна работа сред това население и продължи прочистването на крайграничните райони от вражески и емиграционно настроени елементи.

24

Придавайки особено значение на партийно-политическата работа във войските при МВР за тяхното укрепление, подготовка и възпитание Политбюро реши да се обследва партийно-политическата работа във войските на МВР.

II. КАКВО Е НАПРАВЕНО С ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОСТАНОВЛЕНИЕТО НА ПОЛИТБЮРО.

1. През м.декември 1950 г. бе свикано служебно съвещание на ръководящия състав на Управление Гранични войски, началниците на граничните отряди и тяхните заместници по политическата част и отделно – на ръководящия строеви и политически състав на Вътрешни войски, на които съвещания присъствуваха и заведующ административния отдел при ЦК на Партията и неговите помощници. На тия съвещания бе разгледано Постановлението на Политбюро от 16.11.50 г. и в неговата светлина – резултатите от служебно-оперативната дейност на Гранични и Вътрешни войски и проведения инспекторски преглед, постави се извънредно остро въпроса за преустройството на методите в работата и ръководството, както и въпроса за възпитанието на войските в духът на Постановлението.

В този дух беше проведена и годишната отчетно-изборна партийна конференция, Постановлението на Политбюро бе разгледано на закрити партийни събрания от всички партийни организации във войските и се постави въпроса за мобилизиране на всички комунисти за неговото изпълнение.

Прегледа се и към 1.I.1951 г. беше преработена програмата за обучението и подготовката на личния състав, в пълно съответствие с изискванията на постановлението на Политбюро и задачите възложени на Гранични и Вътрешни войски.

2. Даде се нов тласък в преустройството на работата и ръководството, значително се подобри качеството на контрола и помоща на предните поделения и граничните отряди по планиране и организиране охраната на границата, по бойната и служебна подготовка на личния състав. Значително по-живо започнаха да реагират щабовете на обстановката.

339

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

340

Пристъпи се организирано към изучаване на уставите и ръководящите документи, и към планова щабна тренировка на офицерите.

Съгласно решението на Политбюро, щатовете на Гранични войски бяха щателно прегледани и в тия за 1951 г. се отрази приключването на основното реорганизиране на войските.

Гранични войски към 1.4.51 г. са попълнени с офицери общо на 60 %, а само Управлението на Гранични войски - с 95 %.

По щата за 1951 г. Гранични войски ще бъдат попълнени на 100 % до края на лятото и през есента, когато ще завършат двата 6 месечни курсове - един с 200 курсанти за политически работници и друг с 500 курсанти за строеви офицери.

Издигнати са на отговорни длъжности /командири на полк и зам.командири на полк/ в Управлението и отрядите 31 ст.лейтенанти и лейтенанти, и 2 капитани - за началници на отряди. Издигнати са на по-големи и отговорни длъжности в щабовете на комендатурите и отрядите началниците на заставите показали отлични резултати при инспекторския преглед миналата година. Повишени са в първи офицерски чин за добра служба 6 старшини и сержанти.

Предстои повишението в чин - не по ред - на 24 от горепосочените ст.лейтенанти и лейтенанти, на отличниците - началници на застави. Подработва се въпроса за производството в първи офицерски чин на 30 старшини и сержанти за добра служба.

За несправяне с работата си са снети на по-малки длъжности 2 началници на отряди, 1 началник щаб на отряд, 2 началници на разузнавателни секции на отряди, 1 комендант, 5 други по-малки началници и уволнени - 3 души.

Предстои понижението в длъжност и уволнение на още няколко офицери от Гранични войски, поради несправяне с работата си.

В изпълнение Постановлението на Политбюро за проверка на офицерския състав на Гранични и Вътрешни войски, с заповед на др. Министър бе назначена комисия, която събра почти всички материали, провери 442 офицери и по нейно предложение бяха уволнени 26 като неподходящи за служба във войските на МВР. Поради това, че комисията се състоеше от ръководящи другари и работещи през извънработно време, само тя единствена не беше в състояние да извърши в определения срок качествена проверка. Поради това, въпроса бе поставен пред секретариата на ЦК и бе решено да се създаде комисия и 10 подкомисии, които до 31.5.51 г. да извършат тази проверка. Както централната комисия, така и-подкомисиите понастоящем работят усилено.

Из архивите на ДС

341

3. В изпълнение Постановлението на Политбюро, чрез административния отдел ЦК установи и осъществява непосредствено ръководство, контрол и помощ на Политотдела при Управление гранични войски и Полит.отделение във Вътрешни войски, благодарение на което партийно-политическата работа във войските се подобри.

Комисията по обследване партийно-политическата работа във войските при МВР приключи своята работа и изготви своя доклад. В своите констатации по състоянието на партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски, основавайки се на проверените живи факти комисията още един път потвърди, както дадената от Политбюро оценка на партийно-политическата работа във войските, така и посочените причини за нейното незадоволително състояние.

Наред с преката помощ на ЦК чрез административния отдел, комисията по обследване на партийно-политическата работа допринесе твърде много за да се създадат предпоставките на едно по-решително преустройство, в съответствие с изискванията на Политбюро, на работата по политическата и идеологическа подготовка на личния състав и неговото възпитание в дух на беззаветна преданност на Партията, на др.Червенков, на Съветския съюз и др.Сталин.

Уясниха се и уточниха задачите на партийно-политическата работа, нейната насоченост към обезпечаване решаването на поставените задачи пред войските, премина се към нова и верна плановост в работата, набелязаха се съществени корекции в структурата на партийната и младежка организация, подобри се качеството на инструктажа и помощта на частите и поделенията от страна на Политотдела.

Изработи се учебен план по политическата подготовка на личния състав, който бе удобрен от ЦК и нова директива за партийно-политическата работа, която е представена за удобрение в Административния отдел.

С помощта на ЦК, Политотдела се отърсва от сковаващия го бюрократизъм и канцеларщина, и започна да прилага метода на конкретно и живо ръководство на партийно-политическата работа.

4. Постановлението на Политбюро подтикна ръководящия състав на Гранични войски, в значителна степен да ликвидира с недооценката на агентурно-оперативната работа, да пристъпи към правилното й поставяне, насочване и организиране. Като резултат на това, агентурно-

Из архивите на ДС

27

оперативната работа на Гранични войски значително се подобри и засили. Така, след Постановлението на Политбюро задграничната агентура се увеличи на 78 %, приграничната с 51 %. През първото тримесечие на 1951 г. по сравнение с 1950 г. задържаните нарушители по агентурни данни се увеличиха с 87 %, а разобличените агенти на врага из средата на нарушителите на границата с 100 %.

Понастоящем се провеждат планово мероприятия по увеличение на задграничната агентурна мрежа и активна вербовка на агентура по разработваемите обекти в граничната зона - предимно емиграционно настроените и агентите на врага.

342

Значително се подобри работата по ръководството и възпитанието на агентурата.

5. След излизане Постановлението на Политбюро, Командването на Гранични и Вътрешни войски постави много остро въпроса за грижите за личния състав. Пристъпи по-решително към привличане към отговорност на виновниците за бездушното и чуждо отношение към живия човек.

Уреди се въпросът за прането на бельото, подобри се подържането на облеклото и обувките. Проведоха се курсове на готвачите от заставите и комендатурите, което доведе до значително подобрение приготовлението на храната. Направиха се 75 бани на заставите и други 55 са в строеж, на много от линейните застави се построиха сушилни и пр., обаче тази задача е изпълнена още далече не напълно.

6. Реорганизацията на Гранични и Вътрешни войски, предвидена за 1951 г. в основата си се завърши.

Предвидените в съответствие с постановлението на Политбюро нови 5 гранични отряди, 5 комендатури и 15 линейни застави са формирани. Увеличението, обаче, личния състав на линейните гранични застави на гръцката и турска граници, практически ще се изпълни след 12 т.м. когато завършва подготовката си в учебните пунктове попълнението на Гранични войски от набор 1930 г.

7. Постановлението в пункта, който задължава ЦК да подбере и преведе общо за войските при МВР - 30 политработници за по-отговорни длъжности не е изпълнено. По наша молба ЦК подбра и от 1.3.т.г. следват 6 месечния курс за полит.офицери при гранични войски 290 души. За точното и буквално изпълнение на тая част от постановлението не е настоявано от страна на Управление Гранични войски, мислейки, че

28

от тия 290 души ще могат да се подберат другари и за по-високи длъжности. Указа се, обаче, че от изпратените в курса другари не може да бъдат подбрани за работа в политотделите, отрядите и полковете на Гранични и Вътрешни войски, поради което следва да се помоли ЦК да подбере за тази цел други 30 другари.

От предвидените офицери - специалисти МНО е превело в Гранични войски само 1 свързочен офицер и нито един морски и инжинерен офицер, от които нуждата е особено остра, и не всички във Вътрешни войски.

8. Въпросът за преподготовката на офицерския състав, що се отнася до използване военно-учебните заведения и устройваните курсове в Народната войска е уреден, но преподготовката на офицерите при себе си, което е най-същественото още не е организирана затова, защото Гранични войски още нямат възможност в настоящия момент да отделят преподавателски състав, тъй като при тяхния некомплект много офицери са заети за подготовката на политическите работници и предстоящата подготовка на 500 строеви офицери в допълнителния курс на граничното училище, и по липса на помещение за това.

9. Въпросът за превъоръжаването на Гранични и Вътрешни войски се реши с допълнително решение на Политбюро и самото превъоръжаване е в ход. Винтовките за Гранични войски са получени, обаче, от МНО все още не се дава автоматичното оръжие. Не са дадени също така танковете и артилерийската материална част на Вътрешни войски.

От заплануваните до края на 1951 г. инжинерно-технически съоръжения на границата са изработени:

1. Контролно следова /разорана/ полоса	345	клм. или	59 %
2. Контролен плет	40	-"-	27 %
3. Телен стобор	57	-"-	23 %
4. Завали	230	-"-	67 %
5. Засеки	3	-"-	7 %
6. Просеки	256	-"-	59 %
7. Наблюдателни вишки	100	броя	27 %
8. Скрити наблюдателни пунктове	37	-"-	16 %
9. Телена мрежа	3.500	клм.	86 %.

От заплануваните отбранителни съоръжения към 1 април т.г.

343

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

има завършени:

1. Блокхаузи	203	или 46 %
2. ДЗОТ	26	" 10 %
3. Картечни гнезда	150	" 30 %.

10. Системата за набиране в Гранични и Вътрешни войски само верни и преданни на Партията и народната власт млади войници е установено с заповед на военния министър и инструкция, утвърдена от двамата министри.

344

11. Постановлението на Политбюро по отношение въвеждане в съответните таблици топло обмундироване и планинска дажба за личния състав, носящ службата в планинските райони и охраняващ особено важни обекти на Вътрешни войски е също така вече изпълнено.

Въпросът за заплатите и специалните добавки се реши с постановлението на Министерския съвет за заплатите на служителите при МВР.

12. Във всички комендатури и линейни застави, където можаха да се намерят подходящи стаи, се създадоха Димитровски стаи. Такива вече има на 70 % от поделенията на Гранични войски, но са още недостатъчно обзаведени с инвентар.

13. Към провеждане на постоянна и системна политическа работа сред местното крайгранично население съвместно с окръжните и околийски комитети на Партията, Политотдела при Гранични войски фактически не е пристъпил. Освен изработването съвместно с Административния отдел проекто-инструкция, представена на Политбюро за утвърждение, друго почти нищо не е направено.

14. Въпросите за взаимодействието с Народната войска, задачите на Гранични и Вътрешни войски в случай на война, и тия свързани с мобилизационните формирования на войските се изясниха и решиха с отделно постановление на Политбюро. Всички произтичащи от това постановление задължения и мероприятия са в ход на изпълнение.

15. Постановлението на Политбюро в неговата част за продължаване пречистването на крайграничните райони е в ход на изпълнение. Списъците на лицата и населените пунктове, които ще бъдат предложени

30

са вече изготвени. С това се закъсня, поради бавността допусната от Гранични войски, ДС и Окол.комитети на Партията. Дадоха се указания, сведенията да се събират от органите на Гранични войски като съгласуват с окол. и парт.комитети и органите на ДС, без да се уреди в този дух да се дадат показания и на партийните и други органи.

III. РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗВЪРШЕНАТА РАБОТА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПОСТАНОВЛЕНИЕТО НА ПОЛИТБЮРО.

Като резултат на проведената работа в изпълнение постановлението на Политбюро, с указаната прека помощ от ЦК и постоянната квалифицирана помощ на съветските другари - съветници, Гранични войски направиха нова значителна крачка по пътя на своето организационно изграждане, идеологическо и морално укрепване. Премина се по решително към живо и конкретно ръководство от горе до долу, ръководящите офицери все повече усвояват граничното дело и все по-грамотно реагират на обстановката, планират и организират охраната на границата. Крачка напред се направи в поставянето на партийно-политическата и агентурно-оперативната работа, подобри се в сравнение с миналото политическата, бойна и служебна подготовка и възпитанието на личния състав.

Всичко това доведе до ново, несъмнено подобрение в охраната на държавните граници.

Въпреки тия достижения в изграждането, подготовката и възпитанието на Гранични войски, същите не издържаха изпитанието и проверката пред които бяха изправени от създалата се в последно време сериозна оперативна обстановка на някои участъци от държавните граници.

Двете трети от държавните граници на НРБ са граници с империалистическия свят.

Усилената подготовка на война от страна на империалистите против страните с народна демокрация и Съветския съюз, и изостената класова борба вътре в страната, създават на нашите граници с фашистка Югославия, монархо-фашистка Гърция и реакционна Турция едно възрастващо напрежение, остра и сложна оперативна обстановка, която силно и преко влияе върху сигурността в цялата страна.

Използвайки някои наши слабости и извращения на Партийната и Правителствена политика, вражеските нам страни и тяхните разузнавателни служби хвърлят огромни сили и средства с цел да създадат

345

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

346

31

недоволство и разложение сред крайграничното население, широка агентурна мрежа и вражеско подполие; бандитско движение, терористически и диверсионни групи. Внушавайки систематически, че войната е предстояща, вражеските разузнавателни централи и тяхната агентура на наша територия организират и подтикват към бягство зад граница на вражеските и враждебно настроени към народната власт елементи, които щели скоро да се върнат в страната в състава на империалистическите армии като "победители".

При тази политическа и оперативна обстановка, охраната и отбраната на държавните граници на нашата социалистическа Родина добива първостепенно значение. Като задача, надеждното затваряне на нашите граници нахвърля рамките на една само българска задача и въпросът за необходимостта от нейното бързо решаване добива извънредно голяма острота.

Тази изключително отговорна задача може с успех да бъде решена само от организационно оформени, комплектовани, с висока политическа, бойна, служебно-тактическа и оперативна подготовка, дисциплинирани и при всички обстоятелства до смърт преданни на ЦК на БКП и др.ЧЕРВЕНКОВ Гранични войски. Това - първо. Второ. Задачата за надеждното затваряне на държавните граници може с успях да бъде решена само тогава, когато непосредствения тил на Гранични войски е политически здрав и организиран, когато крайграничното население е преданно на народната власт.

НАШИТЕ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ СЕ УКАЗАХА НЕ НА ВИСОТАТА НА ИЗИСКВАНИЯТА НА ИЗМЕНИЛАТА СЕ ОБСТАНОВКА И ДОПУСТНАХА ПРОВАЛ В ОХРАНАТА НА ДЪРЖАВНИТЕ ГРАНИЦИ НА УЧАСТЪКА НА 1 ГРАНИЧЕН ОТРЯД С НАЧАЛНИК НА ОТРЯДА - ПОДПОЛКОВНИК ЛАЗОВ, НАЧАЛНИК-ЩАБА - МАЙОР КОЙНОВ И ЗАМ.НАЧАЛНИК ПО ПОЛИТИЧЕСКАТА ЧАСТ - КАПИТАН ТАШЕВ.

Отчасти такъв провал се получи и в участъците на 5 и 3 гранични отряди.

Безпощадните и позорни за Гранични войски факти са следните:

За периода от 1 януари до 1 април 1951 г. Гранични войски са задържали общо 188 и допуснали да преминат безнаказано границата 303 нарушители или безнаказаните нарушения съставляват 61. 5 % по отношение общия брой на опиталите се да нарушат границата.

От допуснатите 303 безнаказани нарушения само на 1-ви отряд се падат - 146, а на 5-ти граничен отряд - 81, на 3-ти граничен отряд - 32 и на всички останали 10 отряда - 44.

32

Систематически безнаказано се нарушава от вражески самолети и нашето въздушно пространство. Така през 1950 г. въздушните ни граници са нарушени в 47 случаи от 54 вражески самолети и само от 1.1.51 г. до 10.4.51 г. - в 12 случаи от 13 самолета, в това число известното влитане на вражески самолет на 8.1.51 г., който проникна до Дунавската ни граница в района на Оряхово-и се върна обратно от района на Силистра-Тутракан в Турция.

Със средства за борба с този род нарушения на държавните граници, Гранични войски не разполагат и следва борбата с прелитащите над наша територия вражески самолети да се организира от МНО, а на поделенията на Гранични войски на главните направления да се дадат зенитни картечници.

347

IV. ПРИЧИНИ ЗА НЕУДОВЛЕТВОРИТЕЛНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ И ОХРАНАТА НА ДЪРЖАВНИТЕ ГРАНИЦИ.

Основните причини за неудовлетворителното състояние на Гранични войски при МВР и ненадеждната охрана на държавните граници си остават същите, които са посочени в постановлението на Политбюро от 16.11.50 г. и които напълно не бяха отстранени.

Започнатото в началото на 1950 г. преустройство в работата и ръководството на войските върви бавно и качеството на ръководството на оперативно-служебната дейност на Гранични войски не обезпечава изпълнението на възложената ми задача в съответствие с обстановката.

Партийно-политическата работа не е преустроена в съответствие с постановлението на Политбюро, тя не обезпечава необходимото високо качество на обучението и възпитанието на личния състав и службата по охраната на границата.

Вследствие слабостта на офицерите-разузнавачи агентурно-оперативната работа на Гранични войски не е активизирана и не обезпечава своевременното разкриване и предотвратяване готвещите се нарушения на държавните граници, вследствие на което те стават известни само след тяхното извършване.

Чувството на отговорност за охраната на границата у личния състав и войнската дисциплина все още не отговарят на изискванията на Постановлението на Политбюро от 16.11.1950 г. и не обезпечават отчетливото организиране и носене службата по охраната на границата.

Из архивите на ДС

348

33

Заповедите, указанията и инструкциите не се изпълняват добросъвестно, своевременно и точно, особено от страна на значителна част от офицерския състав.

МВ № 188, с която се задължават ръководящите офицери от отрядите и комендатурите да бъдат в определени срокове на всяка линейна застава и предстоят там най-малко по две денонощия, от много ръководящи офицери, не се изпълнява.

Началника на 4 граничен отряд – майор ГОЦЕВ в продължение на 4 месеца не е ходил на най-оперативната си застава. Коменданта на 1 комендатура от същия гран.отряд – капитан МИЛЕНКОВ, който по силата на оперативната заповед на началника на отряда е бил задължен лично да организира охраната на границата на 1 застава, на същата не бе ходил в продължение на 3 месеца. През това време се извърши безнаказано нарушение на границата в участъка на същата застава от 1 помак с цялото му семейство от 10 души.

На 15.3.51 г. лейтенант НАЦЕВ, зам.началник по политическата част на 3 линейна застава от 1 граничен отряд е бил назначен за старши на граничен наряд "ЧГ" на стика между 3 и 4 застави, заедно с редника НИКОВ. Според дадената му бойна заповед лейтенант НАЦЕВ е трябвало да се яви на местоназначението и носи службата от 01.00 до 06.00 на 16.3.51 г. Вместо това, лейтенант НАЦЕВ е останал да спи в с.Раброво, Кулско и се прибрал в застава в 06.00, като казал на ред. НИКОВ, ако го питат да каже, че са били на заповяданото място. През това време на същото място са нарушили границата за Югославия 12 души.

Лейтенант НАЦЕВ е арестуван и даден под съд.

Ст.лейтенант ДИМИТРОВ от полит.отдел при УГВ бидейки на 4 застава от 3 гран.отряд е бил включен в наряд "Секрет". На мястото на носене службата същия заспал, през което време младши наряда – граничар му взема бомбата изважда детонатора и пак си я закачва на спящия ДИМИТРОВ. След завръщане на служба, войника долага за случилото се на началника на заставата. Когато са били поискани обяснения от ДИМИТРОВ, същия упорито е отричал докато не е бил изобличен и в лъжа показвайки детонатора и незареденатa му бомба.

Въпреки категоричното изискване на Политбюро за прочистване войските от политически неблагонадеждните и неработоспособни офицери и неподходящи войници, Гранични войски все още не са напълно очистени от такива лица, вследствие на което се снижава качеството на службата по охраната на границата, обучението, възпитанието и подготовката

34

на войските. Даже при последното попълване на Гранични войски с млади войници от набор 1930 г. попаднаха голям процент политически неблагонадеждни и непригодни за граничната служба войници.

Забавяне прочистването на крайграничните райони от вражеските и емиграционно настроени елементи, неподобрените, в съответствие с постановлението на Политбюро културно-битовите условия на крайграничното население, слабата партийно-политическа и разяснителна работа и някои извращения на партийната и правителствена политика, създадоха условията на определени затруднения при охраната на границата, за преодоляването на които Гранични войски се оказаха неподготвени.

Аналогичнитса причините за неудовлетворителното състояние на Вътрешни войски и охраната на вътрешния ред, където подготовката и възпитанието на личния състав, войнската дисциплина и грижите за живия човек не са на нуждната висота. Все още не са малко случаите на заспиване на пост, дезертьорство и самоотлъчка и чуждо отношение към живия човек.

Командването на Гранични войски, в съответствие с конкретната обстановка в участъка на 1 и 3 гранични отряди взе следните мерки:

- Усилена е охраната на оперативно-важните направления в участъка на 1 гран.отряд и е формирана нова комендатура в с.Брегово, Видинско;

- Отряда е засилен с 150 войници за сметка на учебния пункт на 10 отряд;

-Във Видин и Кула са изпратени на гарнизон по един усилен взвод от Вътрешни войски;

- Цялия учебен пункт на 1 отряд в състав 300 войници заедно с всички командири са изпратени за усилване на линейните застави;

- За сметка на неактивните граници и Управление Гранични войски е изпратена бригада от политически работници начело с зам.началника на разузнавателното отделение за югославската граница, както и заместник-началник щаба на Гранични войски - полковник ДИМИТРОВ;

- За всяка застава има закрепени по 1-2 офицери от комендатурите, отряда или Управление гранични войски и за всяко населено място в оперативните райони офицери-разузнавачи;

- Всички неблагонадеждни и заподозрени войници на брой - 101 са подменени и изпратени в трудовата повинност, на румънската и черноморска граница. Дадено е нареждане, с цел да се прекъснат евен-

Из архивите на ДС

349

Из архивите на ДС

350

туални нездрави връзки с местни жители, целия войнишки състав да бъде разместен от една в друга комендатура на отряда.

Трети граничен отряд е засилен с войници за сметка на учебния пункт и също така са изпратени бригади от политически работници и офицери-разузнавачи.

Общото усилване на Гранични войски, съгласно постановлението на Политбюро, с 5000 души ще се осъществи от 15 т.м., когато младите войници от набор 1930 г. завършват своето обучение и ще бъдат изпратени на границата.

Заедно с това Управление гранични войски взема конкретни мерки за енергичното и бързо изпълнение на ония пунктове от Постановлението на Политбюро, които не са напълно изпълнени.

Наред с всичко това, ние молим Политбюро:

1. Да поиска от всички, за които се касае и не са изпълнили до край постановлението от 16.11.50 г. да ускорят неговото изпълнение;

2. Да се разреши, с цел да се усили и качествено подобри ръководството на войските;

а/ Др.Йонко ПАНОВ да бъде освободен от длъжноста помощник министър на Вътрешните работи и остане само Началник на Гранични войски;

б/ Да се реорганизира и усили оперативния отдел, като в щата за 1951 г. се въведе длъжността зам.Началник на отдела и създадат 6 отделения: за югославската граница с 5 офицери, за гръцката с 5, турската - 4, черноморската - 3, румънската - 4 и отделение за информация и отчетност - с 5 офицери. Също така да се предвиди 1 помощник на началника на инженерната служба.

в/ Отделение бойна подготовка да се развие в отдел, като се въведе в щата отделение за военно-учебните заведения;

г/ Да се задължи административния отдел при ЦК, съвместно с Командването на Политотдела на Гранични войски, в рамките на съществуващия щат да реорганизира политотдела и определи най-действени форми и методи на партийно-политическата работа;

д/ Да се усили с 5 офицери Тила на Гранични войски. Началника на Тила да бъде по длъжност командир на дивизия и той зам.началник на войските по тила.

Из архивите на ДС

•36

2. С цел да се усили охраната на морската ни граница, да се обезпечи инжинерно-техническото оборудване на границата и подобрят техническите връзки на Гранични войски, да се въведе в щата за 1951 г.,

а/ Вместо съществуващия един дивизион в състав от 4 катери-два дивизиона гранични морски катери тип "МО" в състав по 6 катери;

б/ Сапьорен батальон с численост от 250 души.

в/ Вместо съществуващата свързочна рота - свързочен батальон.

3. Да задължи МНО да проучи въпроса, организира и поведе активна борба срещу нарушителите на нашето въздушно пространство, като по направленията и районите, в които най-често влитат вражески самолети се уредящ площадки и авио-засади, на същите направления да се постави на позиции занитна артилерия и на граничните поделения, с местостоянки по-важните направления се придадат зенитни картечници ДШК, за борба с низко летящи самолети.

4. Да се реши въпроса за износа в Турция на дървени въглища, с които турците и тяхните западни господари прикриват своята активна разузнавателна дейност по нашето черноморско крайбрежие.

5. С цел да бъде увеличена работническата прослойка всред офицерския състав на Гранични войски, да се разреши през 1951 г. да се произведе набор на 250 курсанти в Граничното училище из числото на работниците от заводите, желаещи да служат като офицери в Гранични войски.

6. С цел за укрепление на граничната зона и подобрение охраната на границата, да се укрепят партийните органи и органите на народната власт в граничните околии, да се разгърне сред местното население широка политическа и разяснителна работа, да се обезпечи населението от граничните райони със стоки и предмети от първа необходимост, да се прегледат нормите на всички видове държавни доставки в направление на тяхното намаление, да се уреди въпроса за компенсацията на земята на двувластниците, обработвана по-рано на югославска територия, и да се ускори изселването от граничната зона всички неблагонадеждни елементи, съгласно постановлението на Политбюро от 16.11.50 г.

Успеха в решаването на задачата поставена пред Гранични войски зависи от нас, от комунистите работящи във войските, отговорни за

Из архивите на ДС

352

37

неблагополучието, в това число и преди всичко аз.

Лично аз не проявих настойчивост в провеждането на Постановлението на Политбюро и недостатъчно чотко можах да организирам работата на моите помощници и подчинени и контрола на изпълнението, не взисквах с потребната строгост - сам бавно се преустройвам бавно и не решително преустройвах работата и служебно-оперативната дейност на Гранични войски.

С помоща на ЦК и съветските другари, ще намеря сили да се боря с недостатъците и заедно с мобилизираните сили на всички комунисти в Гранични войски ще направя всичко, щото те да бъдат на висотата на възложената ми от Партията, Правителството и лично от др. ЧЕРВЕНКОВ задача по охраната и отбраната на държавните граници.

Извънредно сложна и отговорна е задачата на командването на Гранични войски. Въпросите на окомплектоването, подготовката, възпитанието, снабдяването и пр. на войските стоят много остро, както в мирно, така и във военно време.

Въпросите за охраната на границата се решават на границата, решават се от многобройни съвсем малки поделения - линейните застави и граничните наряди. Абсолютно необходимо е с живото ръководство на тия поделения да се занимават и най-голямите началници, в това число и лично аз, и да се решават въпросите на най-непосредственото планиране и организиране охраната на границата. Ето защо аз считам, че Началника на Гранични войски трябва да бъде освободен от други служебни задължения, за да не бъде в положение на ръководител, който е на много места и никъде - както следва да бъде.

София, ..14.. април 1951 год.

НАЧАЛНИК НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: Панов /Панов/

10

С П Р А В К А

за състоянието на отношенията между органите на ДС и Гранични войски - 6 граничен отряд в Елховска околия, по констатациите на бригадата от МВР, извършила обследване на околията.

Сработването, сътрудничеството и взаимопомощта между отряда и околийските началници на МВР и ДС не са добри. Не се спазва инструкцията от 1949 год. за взаимоотношенията и сътрудничеството между гранични войски, ДС и народната милиция, която съвместно не е била разгреждана, а в околийското управление на МВР е била разгледана една на 2.IV.т.г. - след 2 години закъснение. Същата - в отделни пунктове не се изпълнява, което пречи за доброто сработване на поделенията.

Инструкцията за паспортно-граничния режим от м.ноември 1950 година не се провежда в граничния отряд и народната милиция. В зоната и ивицата съществува пълен безпорядък и безконтролно движение на лица от вътрешността и зоната без открити листове. Не се знае кой е контролния орган в зоната и ивицата - Гранични войски, милицията или войсковите поделения.

Връзката на отряда с ОК на Партията и с партийните организации по места е слаба. Не се изпълнява постановлението на ПБ за подобрение охраната на гранични войски и указване помощ от ОК на Партията, за което са виновни както командването на отряда, така и бюрото на ОК.

16 май 1951 г.

СЪСТАВИЛ,
Гл. инспектор:
/В.Андреев/

"УТВЪРЖДАВАМ"
МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ
ГЕНЕР.-ЛЕЙТ.:...../Г.Цанков/.

май 1951 год.
София

Строго поверителен 15
Екз.№___

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П__Л__А__Н

ЗА ИЗПОЛЗУВАНЕТО НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ ВЪВ ВОЕННО ВРЕМЕ.

I. ЗАДАЧИ НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

1. Изпълнение специални задачи на командването: осигуряване настъпателните действия на войската - разгром на граничните застави и подразделения на противника.

2. Да охраняват и отбраняват границите на Народната Република България до развръщане и влизане в бой на частите и съединенията на Народната войска.

3. Да охраняват тила на действующите армии и фронтове;

4. Да водят борба с парашутните десанти на противника и да унищожават диверсантските групи в най-близкия тил на армиите фронтовете;

5. Да задържат дезертьорите от действующата войска и поддържат реда в тила на действующата войска;

II. ВОДЕНЕ БОЙ ОТ ГРАНИЧНИТЕ ЧАСТИ И ПОДЕЛЕНИЯ.

а/ При отбранителни действия.

1. При нападение от страна на противникови части и поделения на наша територия, личният състав на граничните застави водят бой на граничната линия, на предварително определени междинни позиции и на опорните места на заставите, които упорито отбраняват.

16

Ако противникът навлезе в междината между опорните места на заставите,те си съдействуват флангово и се стремят да нанесат колкото се може повече загуби на настъпващия противник,с задача да осигурят развръщането на частите и съединенията на народната войска.

2. Ако някоя застава попадне в окръжение,тя продължава да води бой,излиза от окръжението и се оттегля към определена междинна линия,а при невъзможност,води бой в тила на противника,преминавайки към партизански действия.

3. Граничните застави срещу които не настъпва противник или настъпват малки негови поделения,с които успешно се справят, охраняват и отбраняват своите участъци от границата и с част от силите си съдействуват на нападнатите застави,действувайки в фланг и в тил на навлезлия противник.

4. Резервите на комендатурите и отряда се изнасят напред към заставите по най-важните оперативни направления и водят бой съвместно с личния състав на заставите,стремейки се,да отбият или унищожат проникналия в наша територия противник.

При силен натиск от противника и при невъзможност да го задържат,по заповед на началника на отряда се оттеглят на запасните опорни места,където водят упорит бой до пристигането на прикриващите части на действуващата войска.

За тази цел,началниците на граничните отряди разработват конкретен план,с оглед резервите да бъдат използувани по важните оперативни направления,като в плановете определят: местата на междинните позиции,с какви сили ще се заемат,по кои пътища ще стане изнасянето и пр.

5. С пристигането на прикриващите части от войската,граничните поделения и части водят съвместно боя,под командването на старшия началник,в чийто участък за прикриване попадат.

б/ <u>При настъпателни действия.</u>

1. Граничните застави,усилени с личен състав и средства от резервите на комендатурите или отряда,а в някои случаи и с

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

356

17

групи за подръжка от народната войска,прикриват съсредоточението и развръщането на частите и съединенията на действуващата войска.

При започване на настъпателните действия,граничните части и поделения взимат участие в боя под командването на старшия войскови началник,в чийто участък попадат.

2. На граничните части и поделения по заповед от Главното командване може да се възложи задача,малко преди общото настъпление на действуващата войска,да унищожат самостоятелно противниковите гранични застави и да разчистят пътя на действуващата войска в дадени направления,като заедно с това овладеят известни командни висоти в територията на противника,за преграждане пътя на неговите подкрепления.

В тези случаи,граничните части се засилват със сапьорни и артилерийски поделения,за разчистване минните полета,направа на проходи през телените мрежи и за усилване огневата и отбранителната им мощ,след овладяването на определените им командващи висоти в територията на противника.

3. За тази цел,граничните части и поделения водят всички видове разузнавания,за да установят: разположението,силата и състава на противниковите гранични поделения,до отделен пост включително;тактиката на противниковите гранични войски по охраната и отбраната на границата; неговите минни полета,телени мрежи и отбранителни постройки и характера и начина на връзката,която мирновременните войскови части подържат с граничните поделения.

4. С пристигането на войсковите части и поделения на овладяната линия от граничните поделения,последните водят бой съвместно с тях до заповед,за извеждането им от боя.

III. ИЗВЕЖДАНЕ НА ГРАНИЧНИТЕ ЧАСТИ И ПОДЕЛЕНИЯ ОТ БОЯ В ТИЛА НА ДЕЙСТВУВАЩАТА ВОЙСКА.

1. Извеждането на граничните части и поделения от боя става само с заповед на Главнокомандващия действуващата войска.

2. Изведените от боя Гранични части и поделения се съсредоточават в тила на действуващите армии в определени пунктове/райони/с заповед на командирите на армиите.В тези пунктове граничните

18

части попълват загубите си,като попълването може да стане с запасни чинове или с включване организационно,войскови поделения.

3. По нататъшното използуване на граничните части и поделения става по заповед на Главнокомандващия и главно за охрана тила на действующата армия.

IV. ФОРМИРАНЕ ВОЙСКИ ПО ОХРАНА НА ТИЛА.

1. За охрана на тила на действующите армии се назначават изведените от боя и попълнени гранични части.В зависимост от числото на армиите действуващи по западния,южния и юго-източния фронт /граници/,се формират и съответно гранични полкове по един за всяка армия,които се подчиняват непосредствено на Началника на Граничните войски МВР,а в оперативно отношение на командуващите армиите.

2. Граничните полкове за охрана на тила на действующите армии изпълняват следните задачи:

- извършват разузнаване в тила на армията за нуждите на бойната безопастност.
- водят борба с агентурата и диверсионните групи на противника в близкия тил,за обезпечаване сигурността в тила на армията.
- организират охраната и отбраната на важни обекти в тила и съоръженията по пътищата за подвоз и евакуация.
- устройват контролно-пропускателни пунктове на отделна линия в тила и по важните пътища и населени места за залавяне на симуланти,дезертьори и други отклонили се от задачата си военни чинове,без разрешение и без редовни документи.
- в някои случаи се използуват за охрана щабовете на армиите и фронтовете на място и при пренасяне.
- установяват връзка с органите на администрацията и гражданските власти в собствената и завладена територия.

3. Групировката на силите и средствата на граничните полкове по фронта и в дълбочина е в зависимост и съответствува на важността на тиловите обекти и осигуряване предимно участъците от най-голяма важност за водене на армейските операции или райони застра-

357

Из архивите на ДС

358

19

шени от парашутни десанти,партизански части на противника и диверсионни банди.

Всяко гранично поделение получава участък по фронта и в дълбочина за който отговаря.В зависимост от важността на направлението и обектите за охрана и отбрана,поделенията заемат определените им участъци съответно наличните си сили,като по-маловажните райони се оставят само с наблюдение.

Граничните поделения оставят свой резерв/резервно ядро/, който се използува за усилване при нужда даден район от участъка за указване помощ на нападнати обекти или за заемане нов даден район.За тази цел резерва се държи на централно място,близо до командването на поделението и във възлов район.

4. Охраната и отбраната на тила,граничните полкове и поделения организират по установен план и заповед от командирите на съответните армии.

5. За изпълнението на поставените задачи граничните полкове и поделения използуват своите сили и средства и предоставените им такива от армиите.

V. УСИЛВАНЕ ОХРАНАТА ПО ГРАНИЦИТЕ НЕОБХВАНАТИ ОТ ВОЕННИТЕ ДЕЙСТВИЯ.

1. С цел да се затворят плътно границите необхванати от военните действия и с това да се пресече достъпа на чуждите агенти,диверсанти,разведчици и др.в територията на страната,охраната по тези граници по заповед на Началника на Гранични войски се значително усилва.

2. Усилването става или чрез увеличение щата на поделенията по тези граници,попълнени с войници от запаса или като се придадат цели поделения от резервните гранични полкове.

3. При щабовете на отрядите се формират резерви до батальон,за усилване охраната по важните оперативни направления,отбиване на евентуални нападения и преследване и унищожаване на появили се диверсионни и парашутни групи и агенти на противника.

20

VI. ОХРАНА И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ЧАСТИТЕ НА НАРОДНАТА ВОЙСКА ЗА ОТБРАНА НА ЧЕРНОМОРСКИТЕ ПРИСТАНИЩА.

1. Граничните части и поделения по черноморския бряг охраняват и отбраняват морската граница на НРБ с цел да не допуснат водене на вражеско разузнаване и внезапни нападения на брега и пристанищата.

За тази цел граничните наряди и граничните катери извършват непрекъснато наблюдение на морето и плавателните съдове.

2. При появление на противникови надводни и подводни плавателни съдове, подхождащи към нашия бряг, началниците на граничните отряди незабавно уведомяват за това началника на Военно-Морски сили и Управлението на Гранични войски.

Граничните катери, брегови поделения и брегови батареи откриват огън по тях или употребяват водните си бомби за унищожаването или отблъскването им. Ако силите и средствата на граничните отряди се укажат недостатъчни да се справят с противника, те се обръщат за помощ и съдействие към Военно-Морски Сили.

3. В случай, че в участъка на морската граница бъдат стоварени на брега диверсионни групи началника на отряда взема мерки за тяхното ликвидиране и известява за това Командира Военно-морски сили и началниците на частите от МНО, намиращи се в района на действията на диверсионните групи.

Граничния дивизион стражеви катери води бой с плавателните съдове извършили десанта, целейки да ги унищожи или плени. В случай на нужда се иска съдействие и от ВМС.

4. Ако противникът извърши десант с войскови части и съединения на нашия бряг или пристанища, ръководство за унищожаването на стоварения противник се поема от началника на войсковото съединение, назначено по общия оперативен план за действие по черноморския бряг, като граничните поделения влизат в негово подчинение, до особено разпореждане от Главнокомандващия действующата войска.

Граничния дивизион катери в този случай влиза в подчинение на командира на военно-морски сили и води бой съгласно установения от него план.

359

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

360

5. Свръзката и осведомяването между граничните отряди и частите на ВМС се урежда съгласно плана за взаимодействието при мирновременни условия от 6 юли 1950 год.

VII. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОХРАНАТА И ОТБРАНАТА НА РЕКА ДУНАВ И ОСОБЕНО НА ПРЕПРАВИТЕ ПРИ ВИДИН И РУСЕ.

1. Граничните части и поделения по Дунавската граница, охраняват и отбраняват речната граница и островите включващи се в територията на страната,с цел да не допуснат водене на вражеско разузнаване,извършване внезапни нападения по брега и пристанищата от диверсионни и парашутни групи на противника.

За тази цел граничните наряди и речните катери извършват непрекъснато наблюдение на реката,островите и плавателните съдове.

2. Началниците на 15 и 10 гранични отряди разработват специални планове за отбраната на преправите при гр.Русе и гр.Видин. За отбраната им те използуват по 1 батальон от резервните гранични полкове,които те формират.

За отбрана от въздуха те могат да бъдат подсилени с противовъздушни поделения и с изтребителни самолетни части от МНО.

3. При появление на противникови речни катери или други плавателни съдове в териториялните води по р.Дунав,граничните поделения вземат всички мерки за унищожението им,за което използуват всички разполагаеми плавателни средства,независимо на кого принадлежат.

4. В случай,че противникът успее да стовари на брега диверсионни групи или малки войскови поделения,а също и парашутисти, граничните поделения съвместно с войсковите поделения вземат всички мерки за тяхното ликвидиране.Началниците на отрядите,незабавно изпращат резервите си в тези райони.

5. Началника на 10 граничен отряд обръща главно внимание на участъка от устието на р.Тимок до гр.Видин,като при разстановката на силите си се стреми да си създаде резерв до рота за сметка на останалите застави,който разполага в участъка западно от гр. Видин.

22

VIII. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ЧАСТИТЕ ОТ НАРОДНАТА ВОЙСКА И С ЧАСТИТЕ НА ВЪТРЕШНИ ВОЙСКИ ЗА БОРБА С ПАРАШУТНИ ДЕСАНТИ И ДИВЕРСИОННИ ГРУПИ.

1. Граничните части и поделения охраняващи тила на действующите армии и фронтове организират и водят борбата с парашутните и диверсионни групи,съгласно плановете дадени им по охрана на тила от щаба на войските и от щабовете на армиите или фронтовете и съвместно с частите от народната войска,посочени в тези планове.

2. Граничните части и поделения по останалите граници необхванати от военните действия,водят тази борба в граничната зона сами,подпомогнати от изстребителните батальони/ИБ/ или в съдействие с частите на Вътрешните войски и тия на Народната войска,в случай,че в нападнатия район има такива части.

За тази цел,началниците на граничните отряди разработват конкретни планове,като в раздела за взаимодействието с частите на Вътрешните войски и Народната войска,определят: кое гранично поделение каква помощ и от кого ще получи,в какъв срок; свръзка и начин на повикване; опознавателни знаци,сигнали и начин на действие.Същото се разработва и за групите за съдействие и изстребителните батальони.

3. Граничните части и поделения водят непрекъснато земно и въздушно наблюдение за установяване на промъкнали се диверсионни групи или влитане на противникови самолети,за извършване парашутни десанти.Същите държат на позиция и в готовност тежките си картечници за водене борба с нисколетящи самолети.

IX. ОСОБЕНИ УКАЗАНИЯ.

1. Настоящия план е отпечатан в 2 екземпляра,от които първия се съхранява в касата на Началника на Гранични войски,а втория - в касата на Началника на Генералния Щаб.

2. Извадки от плана се изпращат на началниците на граничните отряди и частите на Народната войска и Вътрешни войски,в частите касаещи ги,по нареждане на Началника на Генералния Щаб и помощник Министра по войски МВР.

361

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

23

3. За искане съдействие и за изготвяне донесения за взаимно осведомление между граничните отряди и частите на Народната войска се използуват кодираните карти и разговорните таблици, приложени към директива № 2/31 януари 1950 год.

18 май 1951 год.
София

Отп. - 2 екз.
Екз.№ 1 - Н-ку Гр.войски
" № 2 - Н-ку Ген.Щаб
Изпълнител: Полков Ленин
18 май 1951 г.
Т.Ф./

ПОМ.МИНИСТЪР ПО ВОЙСКИТЕ МВР
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: Панов /Панов/.

11

С П Р А В К А

ОТНОСНО: отношенията по места между органите на ДС, ГВ и НМ.

1. Кюстендилска околия.

Взаимоотношенията между органите на ДС, НМ и ГВ не са напълно добри. Доскоро при завеждане на разработки и вербовки не са провели взаимни справки.

РС при отряда за зашифровка на обектите си при искане справки от Околийското управление на МВР е давала списък на редица други имена, с което създавали излишна работа.

Ръководството на отряда не е съобщавало на Околийското управление за нарушенията по границата, за да може последното да взема своевременно необходимите мерки.

2. Благоевградска околия.

Между органите на ДС, НМ и ГВ в околията не е съществувала координация.

Не е имало сработване между ДС и РС на граничния отряд, поради което чести са случаите при комбинации да задържат сътрудници и да ги провалят. И ДС и РС при отряда крият слабостите си от ОК на БКП.

ГВ, респективно лейт. Лилов, не заплатил 185,000 лева за извършена работа от селяните от селата Падеж, Лешко, Покровник и Дебочица. Има и други неуредени сметки с населението, което създава недоволства и подхранва вражеската пропаганда.

Някои гранични офицери имат лошо отношение към граничното население, като го смятат за вражеско.

При извършена кражба в една кооперация, в която е участвал наряд от ГВ, к-ра на поделението в с. Падеж - др. Неделчев, отказал да даде сведения на милицията, за войника и наругал органите на същата.

3. Санданска околия.

Взаимоотношенията са добри и има съгласуваност между службите, но в работата на бригадата от МВР, ГВ не са дали представител на отряда.

Из архивите на ДС

364

4. Петричка околия.

Липсва каквато и да е координация между ДС и РС в отряда, предимно в агентурно-оперативната работа.

Поделение "Перелик" при ГВ е взело на разработка бандита "Вампирджията" и неговите връзки на наша територия, ДС е взела на разработка другите бандити, изпращани в България от гръцкото разузнаване, заедно с "Вампирджията".

Има случаи, когато същото поделение превербова агентура и обекти на ДС, без предварителна справка. Пример: ГВ са вербовали обекта по агентурна разработка в "Папагали" - Хиджо Драмов, чрез когото ДС е искала да разкрие дейността на анархистическа група.

5. Момчилградска околия.

Имало е несработване между ДС и граничния отряд главно поради лични слабости и служебни грешки, допускани от началника на същия - майор Папалезов.

6. Крумовградска околия.

Между инспектора на ДС - Крумовград, който ръководи понастоящем службата и н-ка на комендатурата на ГВ в с. Аврен съществуват недобри отношения. Създавани са лоши служебни настроения, както в ръководния състав на комендатурата, така също и в оперативните работници на ДС, което е създавало излишни затруднения и спънки в общата работа.

7. Елховска околия.

Взаимоотношенията и взаимопомощта между граничния отряд и околийските началници на МВР и ДС не са добри. Не е спазвана инструкцията от 1949 год. на МВР за сътрудничеството и взаимоотношенията между ГВ, ДС и НМ, която съвместно не е била разглеждана, а в Окол. управление на МВР е била разгледана с две годишно закъснение. Горната инструкция в отделни пунктове не се изпълнява, което безспорно спъва сработването на поделенията.

Не се провежда от граничния отряд и НМ инструкцията от ноември 1950 год. за паспортно-граничния режим. В зоната на граничната линия съществува пълен безпорядък и безконтролно движение на

Из архивите на ДС

лица от вътрешността и граничната зона без открити листове.Не се знае кой е контролния орган в зоната и извицата - ГВ, НМ или войсковите поделения.

Не се изпълнява постановлението на Политбюро на ЦК за подобрение охраната на държавните граници и оказване помощ от ОК на БКП, за което са виновни и бюрото на ОК на БКП и командването на отряда.

8. Малко-Търновска околия.

Отношенията между ДС и гр.отряд не са напълно правилни. Съществува взаимно недоверие и надхитряване.

Отбелязани са няколко случая "на конспирация", т.е. при искане на взаимни справки за различни обекти на отчет при ГВ или ДС са се давали списъци на 5-10 лица, от които само едно ги е интересувало.

София, 21.V.1951 г.

ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР:

/Подполк.Палагачев/

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
КОМАНДИРА НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
№ V-1313
25.V.1951 г.
СОФИЯ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Вх. № 493.
22.V.1951 г.

26

Строг - поверително.

НАЧАЛНИЦИТЕ НА ВСИЧКИ ГРАНИЧНИ ОТРЯДИ
САМО: НАЧАЛНИКУ V ГРАН.ОТРЯД

гр. Момчилград

Пред разузнавателните органи в Гранични войски е поставена важна задача, срочно да се внедри качествена агентура в разузнавателните органи на противника и сред групите от изменниците на Родината, които се прехвърлят с шпионски и диверсионни задачи в нашата страна. Към тази задача, много началници на отряди се отнасят нехайно, което де вижда от представените план-комбинации за внедряване на подбрани от тях кандидати.

Много от представените до сега план-комбинации не са утвърдени поради това, че представените кандидати са крайно несериозно подбрани. Най-често се представят лица, членове на БКП, активисти, които след прехвърлянето биват изпращани в лагерите от противниковото разезнаване, а също така използва тяхната "измяна" за свои пропагандни цели. От друга страна това има лоши политически отражения сред местното население.

Представят се също лица без връзки зад граница, за които нема никаква гаранция да се внедрят в разузнавателните пунктове и тяхната съдба е също изпращане в лагери.

Най-после представят се кандидати, които по личните им качества са абсолютно неподходящи, като пияници, морално разложени, рецидивисти-крадци. За такива кандидати нема никаква гаранция, че ще работят честно за нас, а ще бъдат купени от врага.

При подбора на кандидатите за внедряване, трябва офицерите да се ръководят от следното:

1. Да бъдат честни и предани на Родината, но не активисти. Може да имат известни прегрешения в миналото или сега, но са се поправили и не са на вражески позиции.

2. Да имат необходимите лични качества-порядъчни, грамотни, смели и съобразителни.

3. Да имат необходимите връзки зад граница и то с лица, които се използват от противниковото разузнаване и ще им гарантират пред него, за да бъдат върнати на наша територия с задачи, което обстоятелство ще им позволи да осъществими регулярна връзка.

За в бъдаще при подбора на кандидати за внедряване да се имат предвид горните указания и не се допуска губене на време за подбор и представяне на неподходящи лица.

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ ВР-НРБ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ /Панов/

Отпечатано в 16 екз.
№ 1- 15-н-ци на отряди
№ 16-в дело V отд.
Изпълнител: Копаров
21.5.1951 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго - секретно!
Екз.№.....33

17

Д О К Л А Д

За изпълнението на решение № 100 от 10 май 1951 год. на Политбюро на ЦК на БКП и състоянието на охраната на държавните граници на Н.Р.Б.

Управлението на Гранични войски пристъпи към изпълнение решението на Политбюро на ЦК на БКП от 10.V.951 год.преди това решение да получи окончателна редакция.

В изпълнение както на това решение,така и в изпълнение постановлението на Политбюро от 16.XI.950 год.бяха проведени следните мероприятия:

1. От 22 до 24 май т.г.се проведе съвещание с началниците на граничните отряди,тяхните заместници по политическата част и ръководящите офицери от Управление Гранични войски,на което се разгледа решението на Политбюро от 10.V.951 год.и в съответствие с него се набелязаха конкретни мероприятия за подобрение качеството на ръководството от горе до долу,за подобрение службата по охраната на границата,за укрепване по-специално граничните отряди на Югославската, Гръцка и Турска граници,за укрепването особено на решаващото звено - граничната линейна застава.

Такива съвещания се проведоха в граничните отряди с комендантите на комендатурите,тяхните заместници по политическата част и началниците на граничните застави от по-важните оперативни направления.Решението на Политбюро се разглежда на закрити събрания на партийните организации в частите и поделенията на Гранични войски.

2. Пристъпи се към по-нататъшното укрепване на линейните застави с оглед на оперативноста на границите и охраняваните от тях участъци.

- Специално назначена комисия,съвместно с ръководството на

Из архивите на ДС

368

34

отрядите подработи въпроса за разместване и назначение на офицерите по заставите с оглед на оперативните участъци да бъдат поставени най-преданите,подготвени и работящи офицери и политически работници;

- Подменяват се всички офицери,сержанти и войници от оперативните граници и участъци,които имат нездрави и съмнителни връзки с вражески настроените елементи от местното население;

- На всички линейни застави по оперативно-важните направления,сержантския и войнишки състав е доведен до пълното щатно число,а някъде и свърх щата - в зависимост от обстановката;

- Подбраха се и утвърдиха от старите набори старши на граничните наряди,такива се подбират и от младия набор граничари,с които започнаха да се водят занятия по изготвена специална програма;

- Пристъпи се към практическо провеждане на мероприятия по план от Управление Гранични войски за подобрение културно-битовите условия на личния състав и материалното обезпечение на линейните застави;

- Съответно оперативноста на охраняваните участъци се разместват строевите служебни кучета,дадоха се конкретни указания както за занятията с тях,тяхните водачи,така и за тяхното гледане, опазване и използване;

- Провежда се прерастановка на комунистите в Гранични войски с оглед на оперативните линейни застави да се създаде ядро от членове и кандидат-членове на Партията поне от 3-4 души.

3. По инжинерно-техническото оборудване на границата се направи и прави следното:

- Разпределението на кредита по инжинерно-техническото оборудване на границата от общо 44.200.000 лв.се разпредели така: за Югославската граница - 21.300.000 лв.,за Гръцката - 17.000.000 лв. и за Турската - 5.900.000 лв.

- Приблизително в такова съотношение се разпределиха и материалите.Така напр.общо 36.590 противопехотни мини,с които разполагат Гранични войски и се предават на същите от МНО са разпределени както следва:на Югославската граница - 15.488,на Гръцката - 18.907 / само на Беласица 10.000 / и на Турската - 2.195.

Остра нужда се чувствува от бодлива тел,каквато нашата

индустрия не може да даде в заплануваните количества.Докладвано е на др.Ив.МИХАЙЛОВ,който обеща на Гранични войски да се даде известно количество за сметка на отпуснатата бодлива тел на МНО.

- Работите по инжинерно-техническото оборудване на границата,по утвърдени планове от Управление Гранични войски са в усилен ход.

Особено внимание се обръща на участъците на 1-ви граничен отряд /Белоградчик/,където работи новосформирания сапьорен батальон и в участъка на 3-ти граничен отряд /Беласица пл.и долината на р. Струма/,и левия фланг на 12-ти граничен отряд /от с.Гега,Петричко до вр.Тумба/,където работят две бригади на отрядите.

- От заплануваните отбранителни съоръжения /блокхаузи/ - 71% са построени и 25% са в процес на строителство.

4. По реорганизиране структурата на Управление Гранични войски и формиране на новите части и поделения е изпълнено следното:

- изготвен е доклад за министерско постановление,с което да се разреши въвеждането на новите длъжности и новите части и поделения в щатовете на Гранични войски;

- изготвени са всички разчети и заявки за необходимото оръжие,бойни припаси,войнишко облекло,снаряжение,храна и др.за предвиденото увеличение и новите части и поделения;

- изготвен е допълнителен проекто-бюджет за същите;

- разработени са всички щатове за новите части и поделения;

- формиран е сапьорния батальон и изпратен на работа по границата в участъка на 1-ви граничен отряд.

- Подбраха се офицерите,които ще бъдат назначени на новите длъжности в Управлението на войските;

- разработени са положения за работата в щаба,отделите, отделенията и службите в Управлението на войските.

Същите са доведени до знание на офицерите и всяки офицер от щаба знае основните въпроси,които е длъжен да разработва и изпълнява;

- такива положения се разработват и за отрядите и в близко време ще им бъдат изпратени.

5. По реорганизиране на политическите части в отрядите и

369

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

370

36

комендатурите е извършено следното:

- политическите отделения в отрядите са реорганизирани в политотдели и за началници на същите са назначени подходящи политически офицери;

- отрядните партийни бюра и младежките комендатурни бюра са разпуснати. Политотдела удобри на 8 отряда предложения за състава на партийните комисии. За останалите отряди се проучват предложенията и в близко време ще бъдат избрани партийните комисии;

- изготвена е програма за инструктивен сбор със секретарите на партиините комисии;

- първичните партийни организации във Вътрешни войски се изграждат съгласно решението;

- политотдела при Вътрешны войски не е още формиран, но се проучват и набелязват офицери за него.

6. За подобрение и усилване на партийно-политическата работа и възпитанието на личния състав в дух на любов и преданост на своя народ, БКП и своята Родина е изпълнено следното:

- спуснаха се указания до партийните организации, на специални партийни събрания да разгледат състоянието на партийната просвета, духа и дисциплината в поделенията и как се мобилизират комунистите, за повдигане и подобрение на политическата и партийна просвета и дисциплината и политическата подготовка на личния състав;

- изпратиха се указания на ЗНПЧ и партийните секретари на специални събрания да разгледат състоянието на младежките организации и набележат мероприятия за тяхното укрепване, като към по-слабите младежки организации се прикрепят млади комунисти офицери за работа в ДСНМ;

- подбраха се подходящи политически грамотни граничари от набор 1928/29 год., които ще бъдат назначени за политически ръководители на заставите, които нямат зам.началници по политическата част. С тях от 10.VI.951 год. се проведе 7 дневен сбор за запознаването им с основните въпроси на партийно-политическата работа;

- във всяки отряд се създаде и обзаведе граничарски клуб, а в 80% от заставите - Димитровски стаи.

- подобри се списването на в."Граничар". В него започнаха да се отразяват решенията и мероприятията на ЦК и Правителството,

37

социалистическото строителство и борбата за мир.Също се поместват материали из живота на съветските граничари.Отразяват се и героичните прояви на българските граничари;

- подготвят се сборове по отряди с кореспондентите и дописниците;

- свикана и проведена бе общогранична конференция на ДСНМ, на която ясно и конкретно бяха поставени задачите на членовете и организациите на ДСНМ в Гранични войски при обезпечаване охраната на държавните граници.

7. Набраха се и от 1 юни започнаха занятия в Граничното военно училище 280 курсанти из средата на работниците от фабриките и заводите,с които до края на текущата година Гранични войски ще бъдат попълнени с офицери.

8. Комисията по проверка на офицерския състав във войските на МВР привърши своята работа и изготви своя доклад до Политбюро.

9. Привърши окончателно своята работа и комисията по подработване въпроса за прочистване граничната зона от политически неблагонадеждни елементи,изготви своя доклад и в близките дни ще го представи на Политбюро.

10. Гранични войски получиха от МНО 40 занитни картечници ДШК и от 10.VI.951 год.се свикаха на 10 дневен учебен сбор 7 души офицери,7 сержанти и 80 граничари,които под ръководството на инструктор от МНО изучиха материалната част на картечниците и начина на действие с тях.

11. За допуснатите групови безнаказани нарушения на границата началника на 1-ви граничен отряд - подполковник ЛАЗОВ,н-к щаба на отряда - майор КОЙНОВ и ЗНПЧ на отряда - капитан ТАШЕВ бяха снети и назначени с понижение на други граници.

Командването на войските е запланувало ред други мероприятия по които се извършва подготвителна работа,а също така е изпратило по границата и ще изпраща по план отговорни офицери от Управлението на войските,които да указват конкретна помощ и контрол на поделенията по места,за изпълнение на решението.

371

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

372

38

Като резултат от помощта на ЦК на БКП и проведените мероприятия по изпълнението на решенията на Политбюро настъпи несъмнено подобрение в качеството на ръководството от горе до долу.

- Все по чотко се поставят задачите от старшите на по-младшите началници;
- Повиши се взискателноста и контрола на изпълнението;
- Все по-смело се усвоява метода на възпитанието чрез поощрение и наказание;
- Все по-живо се реагира на обстановката и събитията на границата;
- Все по-правилно се организират основните и допълнителни мероприятия;
- Внесе се по-голяма организираност,системност и методичност в работата.

Всичко това доведе и до несъмнено подобрение в охраната на границата,което се потвърждава от следните факти:

а/ Начиная от началото на 1951 год.активноста на границата с всеки месец се е усилвала.През м.януари са се опитали да нарушат границата - 73 души,през февруари - 191,март - 205,април - 272 и от 1 май до 10 юни 290 души.

От тях са задържани:

- през м.януари - 59%;
- през м.февруари и март - 40%;
- през м.април,май и до 10 юни 70%;т.с.допуснатите безнаказани нарушения на границата,по отношение общият брой на нарушителите съставляват:
- за м.януари - 41%;
- за м.февруари и март - 60%;
- в последно време 30%.

Преценявайки цифровите показатели на оперативно-бойната дейност на Гранични войски трябва да се има предвид и следното:

а/ При оборудването на границата с контролни съоръжения и подобрението на агентурно-оперативната работа доведе до несравнено по-пълното зарегистриране на безнаказаните нарушения на границата. В миналото по-голямата част от безнаказаните нарушения не можеха да стават известни именно поради липса на инжинерно-технически съоръжения и много по-слабата агентурно-оперативна работа.В настоящия момент числото на регистрираните безнаказани нарушения е много по-

39

близко до фактически извършените такива и следователно реалното увеличение процента на задържанията в сравнение с миналото е много по-голямо.

б/ Промени се състава на нарушителите на границата и продължава да се променя.Гранични войски сега имат работа само с въоръжени нарушители - с чужди агенти специално подготвяни,с бандити,диверсанти и терористи.Границата сега се охранява с бой,задържанията стават по правило при въоръжени стълкновения.За времето от 1 март до 10 юни т.г.са били убити 13 и ранени 3 нарушители,при наши загуби: убити - 2 и ранени - 3.

Това количествено и качествено изменение в съотношението между задържаните и допуснатите безнаказано да преминат границата нарушители,показва,че в службата по охраната на държавните граници настъпи значително подобрение,което се затвърдява и ще продължи да се усилва.

Въпреки несъмненото повишение качеството на охраната на границата,безнаказаните нарушения съставляват един недопустимо голям процент и държавните граници се охраняват все още недостатъчно надеждно.

Основните и главни причини за все още неудовлетворителната служебно-оперативна дейност на Гранични войски са две,а именно:

1. Непреодоляните още недостатъци в ръководството от горе до долу,изразяващи се в недостатъчно чоткото и конкретно поставяне задачите,недостатъчния организиран твърд контрол на изпълнението и недостатъчната взискателност;

2. Слабата подготовка на личния състав и особено този на линейните застави.В настоящия момент пропущането на нарушителите става главно не поради лошото планиране и организиране охраната на границата,а поради неправилното действие на граничните наряди при влизане в контакт с нарушителите,а често и поради проявен страх.

От тук произтичат и главните задачи,които стоят пред Гранични войски:

- Качествено да се повиши ръководството;
- Решително да се подобри бойната,политическа и служебно-тактическата подготовка на личния състав и преди всичко на линейните застави.

373

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Съзнавайки дълбоко необходимоста от бързото решаване на тия задачи, Командването на войските ще положи всички усилия за тяхното бързо решаване и резко повишаване качеството на службата по охраната на границата.

За изпълнението на постановлението на Политбюро от 16.XI. 950 год. и решението от 10.V.951 год. Командването на Гранични войски пристъпи към мобилизиране на цялия личен състав на Гранични войски по подготовката на отпразнуването 5 годишнината от създаването на войските при МВР на 27.VIII.951 год. и инспекторския преглед през септември т.г.

Молим Пилитбюро да удобри следните предложения:

1. Да се разреши на Министерството на вътрешните работи да организира тържественото отпразнуване 5 годишнината от създаването на Гранични и Вътрешни войски 27.VIII.951 год. по план удобрен от секретариата на ЦК и

2. Да се връчат на частите от войските на МВР към същата дата бойните им знамена.

София, 15.VI.951 год.

ПОМ. МИНИСТЪР ПО ВОЙСКИТЕ НА МВР
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: .....
/ П а н о в /.

ТА/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно. 2.

Екз.№_____

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТР.РАБОТИ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ
№ 10647 п
"20" юни 1951 година.

ДО ДРУГАРЯ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

Д О К Л А Д

От Министра на вътрешните работи

ОТНОСНО: възстановяването на разрушените и повредени гранични пирамиди по българо-гръцката граница.

ДРУГАРЮ ПРЕДСЕДАТЕЛ,

През периода 1941-1944 години и по-после, през периода на масовото партизанско движение в Гърция, голяма част от граничните пирамиди по българо-гръцката граница са били разрушени или повредени.

От проверката, която органите на Гранични войски извършиха се установи, че от всичко 776 броя гранични пирамиди по българо-гръцката граница - от вр.Тумба на Беласица планина до границата с Турция на р.Марица, 198 броя гранични пирамиди са

Из архивите на ДС

376

напълно разрушени,а 47 броя - повредени.

Използвайки това обстоятелство,гръцкото правителство официално - чрез своя постоянен представител в ООН и чрез свои гранични представители - при срещи на границата,на няколко пъти поставя въпроса да се назначи една смесена българо-гръцка комисия,която да обходи границата,да установи количеството и местата на разрушените и повредените гранични пирамиди и да ги възстанови,твърдейки,че голяма част от инцидентите по българо-гръцката граница се дължат на необозначеността и трудното разпознаване на граничната линия.

През есента на 1950 година,една гръцка комисия обходи едностранно цялата граница и извърши проверка на граничните пирамиди,за което нашите Гранични войски бяха официално предупредени от командването на гръцките гранични войски.

Считам,че на отделни участъци от границата,където има особенно голям брой разрушени и повредени гранични пирамиди, разпознаването на граничната линия е действително затруднено, в наш интерес е те да бъдат възстановени,още повече,че с това ще се отнеме и възможността на гръцкото правителство да спекулира с необозначеността на граничната линия и да оправдава с това провокационните си действия по границата.

Като Ви донасям горното,моля Ви,другарю ПРЕДСЕДАТЕЛЮ, да занимаете с въпроса Министерския Съвет,който да приеме следното,

Р А З П О Р Е Ж Д А Н Е:

1. Разрешава се на Министерството на Вътрешните работи, респективно на Управлението на Гранични войски,чрез своите органи на границата да установи контакт с командването на гръцките гранични войски и предложи на последното да се назначи една смесена българо-гръцка комисия,която да обходи българо-гръцката граница,да установи количеството и местата на разрушените и повредени гранични пирамиди и да ги възстанови.

Да се предложи на командването на гръцките гранични войски комисията да започне своята работа не по-късно от 20 юли 1951 година.

105

2. Задължава се Министъра на Вътрешните работи - др.Г.ЦАНКОВ,да назначи комисия в състав от трима души - с по един представител от: Министерството на Вътрешните работи - Гранични войски,Министерството на Народната отбрана - Географски Институт и Министерството на Външните работи,която да се включи в смесената българо-гръцка комисия за възстановяване на разрушените и повредени гранични пирамиди.

Към комисията да се предадат и необходимия брой технически и други лица.

3. Задължава се Министъра на Народната отбрана - генерал-полковник др,ПАНЧЕВСКИ да разпореди Географския Институт до 5 юли 1951 година да подготви и предаде на българската комисия всички необходими й скици,карти,описания и др.на българо-гръцката граница,с точно обозначение на местата на граничните пирамиди.

4. Задължава се Председателя на Държавната Планова комисия да увеличи плана по материално-техническото снабдяване на Министерството на Вътрешните работи - Гранични войски за 1951 година с 12 тона цимент,12 куб.м.дъски,60 кгр. пирони и 90 кгр.блажна боя,необходими за възстановяване на разрушените пирамиди.

5. Средствата,необходими за плащане на материалите,командировачни и други пари на членовете на комисията,на техническия персонал и на работниците и другите разходи по възстановяването на граничните пирамиди,да се вземат от икономиите по бюджета на Министерството на Вътрешните работи.

6. Изпълнението на настоящето разпореждане се възлага на Министъра на Вътрешните работи - др.Г.ЦАНКОВ.

7. Същото не подлежи на обнародване в "Известия" на Президиума на Народното Събрание.

377

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

16

ЗАСЯГА: Министерство на
Народната отбрана

Министерство на
Външните работи

Държавна Планова
комисия.

378

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: /Г.Цанков/

Отп. - 4 екз.
Екз.№ 1- Министерския Съвет.
-"- № 2- -"- -"-
-"- № 3- -"- -"-
-"- № 4- към дело.
Изпълнител:.....
ЙР/

Проект.

У К А З
ЗА ГРАНИЧНИТЕ ВОЙСКИ

чл.1.Граничните войски на Народна република България са специални войска -съставна част от въоръжените сили на страната - влизаща в състава на Министерството на вътрешните работи и се ръководят от Министра на вътрешните работи.

Общата организация на Граничните войски се утвърждава от Министерския съвет,по доклад на Министра на вътрешните работи,а подробната се определя с щатове,одобрени от Министра на вътрешните работи.

чл.2.Съставът на Граничните войски се попълва съгласно Закона за задължителната военна служба и Закона за военните лица,по специално установен ред,изработен от Министерството на вътрешните работи,при съгласуваност с Министерството на народната отбрана.

чл.3.Задачите на Граничните войски са:

а/да пазят целостта и неприкосновеността на границите на Народната република в мирно и военно време;

б/да не допускат преминаването на граничната линия от лица без надлежно разрешение,както и внасянето или изнасянето на каквито и да са стоки,предмети или добитък,освен през определените пропускателни пунктове и съгласно предвиденията в законите ред;

в/да контролират крайбрежното плаване и движението по крайбрежието на речната и морска граници на Народната република;

г/да пазят,съвместно с другите държавни органи,реда,обществения спокойствие и безопасността в граничната зона.

чл.4.Гранична зона по смисъла на този закон се счита:

а/ за сухоземната граница - граничната линия и цялата гранична местност от територията на Народната република,на ширина до 30 клм.;

б/ за морската граница - крайбрежната гранична местност от територията на Народната република от 2 до 30 клм. и граничната морска линия,съгласно Указа за териториалните води на НРБ;

в/ за речната дунавска граница - крайбрежната гранична местност от територията на Народната република,на ширина до 2 клм. и водната линия до талвега на реката,включително и островите.

-/ м.о./-

Из архивите на ДС

380

31

Точното очертание на тилната линия на граничната зона се определя от Министра на вътрешните работи.

чл.5.Във връзка с изпълнението на задачите по чл.3 от този указ и на основание постановление на Министерския съвет,Министърът на вътрешните работи установява специален режим за посещението и движението в граничната зона,задължителен за всички граждани и държавни органи.

чл.6.Държавните органи са длъжни да съгласуват с началниците на граничните части и поделения действията си по поддържането на реда и сигурността в граничната зона.В случай на размирици или опасност от такива,Граничните войски съдействуват на останалите държавни органи за опазването интересите на Народната република,реда и сигурността на населението в граничната зона,доколкото това няма да увреди на добрата охрана на границата.

чл.7.При нападение на наша територия в значителен размер от съседна държава,всички държавни органи и местното население в граничната зона са длъжни да се подчиняват на разпорежданията на граничните войски.След пристигането на частите и съединенията на Народната войск командването се поема от старшия войскови командир.

чл.8.В изпълнение на задачите си по този указ,военнослужащите от Граничните войски имат право и са длъжни да употребят оръжие,освен в случаите,предвидени във Военно-наказателния закон и Закона за народната милиция,още и в следните:

а/при въоръжено или невъоръжено нападение от единични лица или група,на граничен наряд,или при угроза от такова нападение;

б/срещу лица,които от съседна държава преминат незаконно държавната граница линия и влязат на българска територия и не се подчинят на заповедта на граничен наряд да се спрат и предадат,както и срещу лица,които се опитат да преминат незаконно държавната граничната линия от българска територия в съседна държава и не се подчинят на заповедта да се спрат и предадат;

в/срещу лица,които бягат през държавната граница към съседна държава с откраднати или контрабандни вещи или добитък,докато са още на българска територия;

г/срещу лица,забелязани с оръжие в граничната зона,ако после-ните не се подчинят на нареждането на граничния наряд;

д/срещу военни чинове или военно поделение на съседна държава,преминали на българска територия,ако откажат да се предадат;

е/при явно нападение на наша територия от чужда войскова група,поделение или въоръжени цивилни лица.

32

Чиновете от Граничните войски употребяват оръжието си след едикратно предупреждение и предупредителен изстрел във въздуха.В случаите,посочени в п.п."а" и "е",оръжието се употребява без всякакъв предупреждение,а по п."г" - при първия признак,че ще се укаже противодействие.

чл.9.Органите на Граничните войски могат да задържат в граничната зона и да водят разпит на лица,извършили или заподозрени в извършване на престъпления,свързани с нарушаването на границата.

Задържането става съгласно инструкцията за органите на дознанието в Народната войска.По отношение на задържаните лица,нечислящи се към състава на Граничните войски,се прилагат разпоредбите на Закона за народната милиция /чл.чл.32 и 33/ и Закона за наказателното съдопроизводство /чл.78/.Задържането лице,заедно с протокола за разпит, протокола за обиск и другите материали по преписката,се предава на Държавна сигурност или на органите на Народната милиция,в зависимост от характера на деянието му,за довършване на дознанието и предаването му на прокуратурата.

чл.10.Подробностите по приложението на този указ се уреждат с правилници и инструкции,одобрявани от Министра на вътрешните работи.

чл.11.Този указ отменява Наредбата-закон за граничната стража от 1938 година и Закона за граничната войска от 1946 година,както и законоположенията,които му противоречат.

Изпълнението на указа се възлага на Министра на вътрешните работи.

Издаден в София,под №.....на.....1951 година

М И Н И С Т Ъ Р:ген.лейтенант:_____
/Т.Паиков/

НАПИСАН в 4 екз.от които №№ 1,2,3 за
Мин.съвет и № 4 за архивата.

ИЗПЪЛНИТЕЛ:
/

381

От архивите на ДС

Вх. № V.2019 / 22.VI.951 4

Строго секретно.

Екз.№

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МИНИСТЕРСТВО НА ТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Главно ... Гранични войски
№ I 4880
21.6.1951 г.
СОФИЯ

НАЧАЛНИЦИТЕ НА 1,2,11,12,3,4,5,13,6 и 7 ГРАНИЧНИ ОТРЯДИ - МВР.

САМО ЗА НАЧАЛНИКА НА....ГР.ОТРЯД.

гр.....

НАЧАЛНИЦИТЕ НА ОТДЕЛ 5-ти И ОТДЕЛЕНИЕ "ГВ"

Т У К

Управлението на Гранични войски има положителни сведения, че американското разузнаване в Гърция набира свои агентурни кадри из средата на изменниците на Родината, намиращи се в Гърция и Турция, които ги обучава в специални школи в западна Германия и след това връща обратно в България за шпионаж и с разузнавателни задачи. От така обучените агенти между 24 и 28.4.51 г. в наша страна има прехвърлени 11 души, както следва: I-ва група от трима души - в Ивайловградска околия - Хасковски окръг; II-ра група от един човек - в Смолянска околия - Пловдивски окръг; III-та група от един човек - в Гоце Делчевска околия - Благоевградски окръг; IV група от трима души - в Петричка околия - Благоевградски окръг и V-та група от трима души с район на действие Благоевградска, Санданска и Разложка околии - Благоевградски окръг.

От показанията на заловените шпиони и от сведения добити по агентурни данни се вижда, че прехвърлените на наша територия шпиони са снабдени с фалшиви лични карти, поняколко открити листове за движение в граничната зона, радиостанции и др.

Предвид на горното да се има за изпълнение следното:

1. Началниците на граничните отряди, в чийто участъци са били прехвърлени горните агенти, да определят най-вероятните направления, през които е било извършено прехвърлянето им.

Личния състав на заставите по тези направления да се доведе до пълното щатно число, а на някои застави и свръх щата, за сметка на заставите в по-маловажните направления. На тези застави да се изпращат офицери службисти, които да подпомогнат началниците на заставите при планирането и организирането охраната на границата.

Проверките от страна на началниците да се усилят по тези застави.

Из архивите на ДС

Политическите офицери да изнесат в тези застави по две-три беседи по отношение повдигане революционната бдителност,укрепване на дисциплината и повдигане на духа.

На същите застави да се изпратят служебни кучета от комендатурите,като със всяко куче се започне системна подготовка и тренировка,за да се достигне преследване по следа,най-малко три четири часа след нарушението.

2. Да се усили агентурно-оперативната работа особено в заставите по най-вероятните места за прехвърляне,

3. Съвместно с Народната милиция и ДС да се поставят на строг контрол всички съмнителни лица,които се движат в граничната зона,като се обърне особено внимание на представените от тях документи за самоличност и открити листове,при всяко съмнение лицата да се задържат и след щателна проверка,да се освобождават.

383

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: п/ Панов.

НАЧАЛНИК ЩАБ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ПОЛКОВНИК:.. п/ Пешев.

Отп. - 13 екз.
Екз.№ 1-12 - адресантите.
-"- № 13 - към дело.
Изпълнител:.....
ЙР/

В е р н о,

НАЧАЛНИК ОПЕРАТИВЕН ОТДЕЛ ЩАБ ГВ.
ПОДПОЛКОВНИК:...../Владимиров/

НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
М. Б. Р.
УПРАВЛЕНИЕ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
Отдел V
№ V-1837
30.VI 1951 г.
ОФИЯ

Вх. № 79
4.VII.51.

НО
33

Строго-Поверително.

НАЧАЛНИЦИТЕ НА ВСИЧКИ ГРАНИЧНИ ОТРЯДИ
САМО: НАЧАЛНИКУ IX ГРАН. ОТРЯД

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

гр. Толбухин

В последно време са отбелязани много случаи, когато задържани лица се държат в канцеларии, по коридори и пр., което обстоятелство позволява да ги виждат много лица, задържаните да говорят помежду си, което става причина за затягане на следствието и други нежелани резултати.

С цел да се осигури сигурна охрана на задържаните и необходимите условия за режим, ЗАПОВЯДВАМ:

I. В срок от един месец в отрядите и комендатурите с подръчни материали и собствени сили да се построят арести, които да отговарят на следните условия:

1. Арестните помещения трябва да бъдат в общата ограда на отряда - комендатурата, но в страни от казармените помещения В зданията на щабовете, където има избени помещения, последните след специално оборудване, могат да бъдат използвани за арести.

2. Да има най-малко 3 килии.

3. Стените да са здрави и да не е възможно разговарянето през тях,

4. Прозорците да бъдат малки с здрави железни решетки.

5. Вратите да са здрави и с шпионки за наблюдение в килиите.

6. Там, където възможностите позволяват към арестите да се направи следствена стая, за да се избегне воденето задържаните на разпит в канцелариите.

7. Наоколо ареста да бъде обграден с мрежа.

II. Порядъка при задържане на арестантите:

1. Началника на V-то отделение определя за всеки арестант на какъв режим да бъде/кога да му се дава храна, колко часа през денонощието да спи, да бъде вързан или не, как да бъде конвоиран и пр./.

2. На всеки задържан да се прави най-щателен обиск и се иземва всичко /кибрит, цигари, носна кърпа, колан, презрамки, вратовръзка, връзка за обуща, ножче, каквото и да било, молив, листа и пр./, като в арестувания не се остави абсолютно нищо.

От архивите на ДС

385

НН
37

3. Дрехите долни и горни, а така също и обувките да се спипват и преглеждат внимателно, като съмнителните места се разпарят.

4. За порядъка в ареста, изпълнение установения за арестувания режим и за охраната им отговаря Началник щаба, като:

а/ До подбере за даване караул при ареста най-предани те войници.

б/ Подробно да ги инструктира как да носят службата като не се допуща какъвто и да било разговор с задържаните, а също и между останалите служащи по адрес на задържаните.

в/ В никакъв случай да не се допуща задържаните да се виждат един друг.

г/ В арестите да се пази най-голема тишина, за да се чува всеки опит за връзка чрез чукане по стените, всеки опит за подкопване и пр.

5. Допущане в арестанското помещение и извеждане на арестуван става със специални документи, подписани от Началник щаба и началник V-то отделение /в комендатурата началник р.с./.

6. Поместване задържане в килиите става със специално предписание от началника на щаба с забележка на обратната страна от Началника на V-то отделение за режим на арестанта.

Предписанието през време, когато е в ареста задържания се пази от Началника на караула, [illegible] а после се предава за пазене в 1-во отделение /оперативно/, с забележка къде е изпратен арестанта.

До 30 кли Началниците на отрядите да донасят за направеното.

Приложение: Образци на документите за приемане, разрешение за разпит и извеждане от арес та.

Отпечатано в 16 екз.
№ 1-15-гр.отряди
№ 16-в дело V отд.
Изпълнител:
23.6.1951 год.

НАЧАЛНИК [illegible] ВОЙСКИ МВР-НРБ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ /Панов/

УТВРЪЖДАВАМ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАТ
НАЧАЛНИК ГРАН.ВОЙСКИ
30.6.1951 год.
София

Строго-поверително. 43

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П О Л О Ж Е Н И Е

по 5-те отделения в Гранични войски
и изпълнявания от тях задачи

НАЧАЛНИК НА ОТДЕЛЕНИЕТО

1. Организира и ръководи разузнавателната работа в съседната гранична зона срещу района на отряда и контра-разузнавателната работа в отряда.

2. Обезпечава своевременото получаване на данните по обстановката в съседната гранична зона и приграничната зона на отряда, необходими за организирането охраната на границата и информира за нея началника на отряда, началника на щаба на отряда и УГВ.

3. Води разработки на разузнавателните централи и бандитско-шпионски групи на противникова територия, а в приграничната зона най-важните агентурни разработки.

4. Подбира и със санкция на Началника на Гранични войски вербова задгранична и приграничнa агентура и работи с най-цената от нея.

5. Изучава разузнавателните органи, войскови поделения, гранична охрана, военно отбранителни съоръжения и политико-економическото състояние в граничната зона на противниковата територия и съставя техното описание.

6. Разработва и поставя задачи на офицерите разузнавачи и чрез началника на отряда и комендатурите организира наблюдение на обекти в съседна територия.

7. Съхранява дубликатите от личните досиета на задграничната агентура, резидентите и личните досиета на приграничната агентура.

8. Води регистъра за отчета на задграничната и приграничната агентура на отделението в отряда и комендатурите.

9. Води подбора, изучението на офицерите разузнавачи в отряда.

1-ВИ СТАРШИ ПОМОЩНИК ПО РАЗУЗНАВАНЕТО.

1. Под ръководството на началника на отделението води разузнавателната работа в съседната гранична зона, срещу поверения му район от отряда.

2. Обезпечава своевременото получаване на данни за обстановката в съседната гранична зона срещу повереният му район, необхо-

Из архивите на ДС

387

дими за организиране охраната и отбраната на Границата и своевременно информира началника на 5-то отделение.

3. Води, агентурни разработки на разузнавателните пункт тове на противника, бандитски и шпионски групи срещу поверения му район.

4. Подбира, изучава и ръководи предадената му на връзка задграничния агентура.

5. Води отчета на агентурата на противниковото разузнаване изпращана на наша територия и разобличените агенти от нарушителите на Границата.

6. Изучава разузнавателните пунктове, войскови поделения, Гранична охрана, военно-отбранителни съоръжения и политико-икономическото състояние в съпределната страна.

7. Води литерните дела на разузнавателните пунктове и Граничната охрана на противника срещу района на отряда.

8. Води разузнавателна карта на съседната Гранична зона срещу поверения му район.

9. Съхранява работните досиета на задграничната агентура.

2-РИ СТ.ПОМОЩНИК ПО РАЗУЗНАВАНЕТО

1. Под ръководството на началника на отделението води разузнавателната работа в съседната Гранична зона срещу поверения му район от отряда.

2. Обезпечава своевременното получаване на данни за обстановката в съседната Гранична зона срещу поверения му район, необходими за организиране охраната на отбраната на Границата и своевременно информира началника на V-то отделение.

3. Води агентурни разработки на разузнавателните пункто ве на противника, бандитски и шпионски групи срещу поверения му район.

4. Подбира, изучава и ръководи предадената му на връзка задгранична агентура.

5. Изучава разузнавателните пунктове, войскови поделения, Гранична охрана, военно-отбранителните съоръжения и политико-икономическото състояние в поверения му район, като води литерните досиета за войсковите поделения, военно-отбранителните съоръжения и политико-икономическото състояние за разузнавателните органи и Граничната охрана и предава всички добити нови сведения на 1-ви ст.помощник по разузнаването.

Из архивите на ДС

388

стр. 45

СТ.ПОМОЩНИК ПО КОНТРА-РАЗУЗНАВАНЕТО

1. Под ръководството на началника на отделението води контра-разузнавателната работа в приграничния район на отряда.

2. Открива и води агентурни разработки в приграничния район на чужда агентура, канальджии, контрабандисти и емиграционно настроени със санкция на Началника на Гранични войски.

3. Подбира и изучава и със санкция на началника на Гранични войски и началника на отряда, вербова приграничка агентура и лично работи с нея.

4. Организира, контролира и указва помощ на контра-разузнавателната работа в комендатурите/или на прикрепените офицери-разузнавачи към дадения район/.

5. Контролира и указва помощ на всички офицери от отряда, комендатурите и заставите, работящи с информатори.

6. Отчита агентурата на противника, живуща в наша територия, отчита разобличените и заловени агенти.

7. Изучава обстановката в приграничния район, като обезпечава своевременото получаване на данни за същата, необходими за организиране охраната на границата и своевременно информира началника на V-то отделение.

8. Води контра-разузнавателна карта по приграничния район на отряда и контролира оформяването на литерните досиета по селата в приграничния район.

9. Съхранява работните досиета на приграничната агентура и личните досиета на информаторите.

МЛ.ПОМОЩНИК ПО РАЗУЗНАВАНЕТО

1. Отговаря и контролира разузнавателната работа в определена комендатура/или район/.

2. Подбира и изучава кандидати за З/А и предлага за вербовка.

3. Изпълнява всички заповеди на началника на отделението и на ст.помощника по разузнаването.

1-ВИ МЛ.ПОМ. ПО КОНТРА-РАЗУЗНАВАНЕТО

1. Отговаря и контролира контра-разузнавателната работа в определения му район.

2. Подбира, изучава и работи с приградничка агентура. Със санкция на началника на отряда провежда вербовка на информатори.

46

3. Води предварителни разработки.

4. Съхранява работните досиета на информаторите в района.

5. Води контра-разузнавателната карта на определения му район.

6. Изпълнява всички заповеди на Началника на отделението и на ст.помощника по контра-разузнаването.

1-ВИ МЛ.ПОМОЩНИК ПО КОНТРА-РАЗУЗНАВАНЕТО

1. Отговаря и контролира контра-разузнавателната работа в определения му район.

2. Подбира,изучава и работи с приграничния агентура.Със санкция на началника на отряда провежда вербовка на информатори.

3. Води предварителни разработки.

4. Води контра-разузнавателната карта на определения му район.

5. Изпълнява всички заповед на началника на V-то отделение и на ст.помощника по контра-разузнаването.

ПРЕДЛАГА,

НАЧАЛНИК V-ТИ ОТДЕЛ УГВ

МАЙОР /Копаров/

389

Из архивите на ДС

Строго-поверително.
Екз.№ 11

22

12.VIII.51

З А П О В Е Д
на Министра на Вътрешните Работи - НРБ
_____ или 1951 год.№_____, София

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СЪДЪРЖАНИЕ: За състоянието на агентурно-оперативната работа в Гранични войски - МВР - НРБ

Главната задача на разузнавателните и контра-разузнавателни органи на Гранични войски е обезпечаване ненарушимостта на държавните граници, чрез своевременно разкриване на готвящите се нарушения на границата, каналите и каналджийската дейност, връзките на агентите на чуждите разузнавания и разузнаване в приграничната зона на противника.

За изтеклата 1950 година от Гранични войски по агентурен път са задържани само 4.6% от всички задържани нарушители на границата и не е реализирана нито една агентурна разработка.

През 1951 година състоянието на агентурно-оперативната работа значително се подобри. По агентурни данни са задържани 1564 40 нарушители на границата, ликвидирани са 9 агентурни разработки по които са привлечени към съдебна отговорност 50 лица.

Агентурно-информационата мрежа през 1950 и 1951 години се увеличи с 535%.

Въпреки това, общото състояние на агентурно-оперативната работа е все още ниско и не обезпечава изпълнението на задачите по охраната на границата, произтичащи от усложняващата се обстановка, която се характеризира с активно разузнаване, което водят на наша територия югославските, гръцки и турски разузнавателни органи под ръководството на англичаните и американците, използвайки широко своята агентура и вражески елементи в приграничната ни ивица и зона.

Действащите резидентури, връзките на противника, каналите и пунктовете за прехвърляне в граничната зона не са разкрити.

Из архивите на ДС

Задграничната агентурна мрежа е малочислена, некачествена и не обезпечава изпълнението на поставените пред нея задачи, за своевременото разкриване на готвящите се нарушения на границата, места за прехвърляне на агентура и каналите.

Ценни задгранични агенти, притежаващи големи възможности не се създават и не се внедряват в разузнавателните, контраразузнавателни и гранични органи на противника.

Така например от всички задгранични агенти само 32% живеят и работят на противникова територия, като с голема част от тях все още не са установени връзки и не се използват. Големото болшинство от останалите категории задгранична агентура също не се използва.

Агентурната мрежа не е очистена от двуличници, предатели, дезинформатори и разконспирирали се наши сътрудници, а надеждната агентура не всякога получава правилно ръководство и направление в работата. Така например през първото тримесечие на 1951 година измениха на Родината от 6-ти 3-ма; от 5-ти 2-ма; от 3-ти 1 и от 10-ти граничен отряд 1 сътрудник. При последното прочистване на агентурно-информационния апарат беха изключени като предатели и неработоспособни 63 агенти и информатори. За неправилното използване на агентурата говори факта, че само 10% от целата приграничена мрежа работи по конкретни разработки.

Вербовка на качествена агентура по агентурните разработки не се провежда.

Отчета на шпионските и вражески елементи и тяхните помагачи е в безпорядък и не отговаря на необходимите изисквания. Така например в ежемесечните цифрови справки се отчитат дадено число подотчетни елементи, но фактически не са заведени тези обекти в собствените регистри и картотеката. Такива случаи има в 4-ти, 3-ти и 12-ти гранични отряди.

Всичко това се обяснява с факта, че ръководящите офицери от Управлението на Гранични войски и граничните отряди до сега не са отделили достатъчно внимание на този важен участък от работата и че офицерите разузнавачи немат още достатъчна подготовка, а така също и практика в агентурно-оперативната работа.

Из архивите на ДС

Нема нуждния взаимен контакт в работата между Гранични войски и органите на ДС в граничната зона.

В бъдаще това положение повече не може да бъде търпено. С цел повишаване качеството на агентурно-оперативната работа на разузнавателните органи при Гранични войски - М.В.Р,

З А П О В Я Д В А М:

1. Началника на Гранични войски генерал-лейтенант Панов до 25.8.1951 година да окомплектува напълно разузнавателните отделения в граничните отряди и разузнавателните секции в комендатурите на югославската граница за сметка на наличните кадри. Да се вземат решителни мерки, като се използват всички възможности за подготовката на офицерите-разузнавачи.

Да се обезпечи пълното окомплектуване разузнавателния апарат в граничните части съгласно новия щат, за сметка на способни, проверени войници и сержанти от Гранични войски, като се проведе с тях предварително краткосрочна подготовка.

2. Да взисква от началниците на граничните отряди, комендатури, техните заместници по разузнаването и всички офицери разузнавачи да се заемат с активно агентурно разузнаване и разработка дейността на вражеската агентура в граничната зона, с цел разкриване нейната подривна дейност, връзки, канали и подготовка на нарушение на границата.

3. До 1.11.1951 година да се създаде задгранична агентура в разузнавателните и контра-разузнавателни органи и граничните части на противника.

Да се усили вербовката на задгранична агентура по конкретни обекти из средата на жителите в граничната зона на съседните държави, способна своевременно да ни предупреди за готвящите се нарушения на границата, разкриване агентурата на противника на наша територия, каналите и връзките.

На агентурата да се поставят целеустремни, конкретни, ясни и реални задачи, а не да се разпилява по всевъзможни ненужни дреболии.

4. До 25.7.1951 година да се прегледа агентурната мрежа. Установените предатели и дезинформатори да се изключат, а

25

в случай, където е целесъобразно отделни агенти на противника да се разобличат и на тази база да се превербоват.

Всецело да се подобри работата с агентурата, възпитавайки агентите в духа на безпределна преданост на своята Родина и Народна власт, развивайки в тях разузнавателни навици.

5. До 25.8.1951 година да се закрепи към обектите на разработката целата налична агентура, поставяйки й ясни и конкретни задачи по тяхната разработка.

На опитните агенти да се дават активни задачи по издирване на шпиони, канали за движение на вражеската агентура и нарушители на границата.

6. Да се вземат енергични мерки за създаване нова перспективна агентура в нашата гранична зона, притежаваща големи контра-разузнавателни възможности, а също така агентура из враждебните среди на базата на пълното разобличаване и признаване на своята вражеска пристъпна дейност.

7. До 25.8.1951 година да се прегледат всички водящи се агентурни разработки, а така също работните досиета на агентурата и се изделят от тях материалите даващи основание да се подозират в шпионска и друга вражеска дейност, да се установят тези лица и се вземат на активна-агентурна разработка и ликвидират.

8. Да се подобрят разузнавателните разпити на нарушителите на границата, възлагайки тази работа на квалифицирани офицери-разузнавачи. С цел обезпечаване пълен и изчерпателен разпит на нарушителите на границата да се използва установения 5 денонощен срок от момента на задържаните. След изтичане на този срок задържаните да се предават в Държавна сигурност.

9. Всемерно да се поощряват тези офицери-разузнавачи, които добиват успехи в работата.

10. Началника на Гранични войски Генерал-Лейтенант Панов да вземе работата на разузнавателните органи под личен контрол и за приетите мерки по изпълнение на настоящата заповед да ми докладва.

Заповедта да се доведе до знание на всички началници на отряди, комендатури и офицери-разузнавачи от Гранични войски под разписка.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НРБ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ _____ /Г.Цанков/

393

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Вх. № 739
Строго секретно
Екз. № —

№ V-2365
4-VIII 1951 г.
СОФИЯ

НАЧАЛНИКИТЕ 3,4,5,13 ГРАНИЧНИ ОТРЯДИ-МВР
САМО НАЧАЛНИКА НА 5 ГРАН. ОТРЯД.
гр Момчилград

Установено е, че в приграничните райони на 3,4,5 и 13 гранични отряди, където има помашко и турско население, духовните лица като мюфтии, имами и ходжи се ползват с голям авторитет всред това население. Тези духовници използвайки религиозния фанатизъм на населението, в много случаи го подбуждат към противонародна дейност и по такъв начин служат на врага под една или друга форма.

Въпреки горното, нашите офицери-разузнавачи не са взели достатъчно мерки за основното проучване на тия лица, с цел вербовка на някои от тях и използвайки тяхното влияние всред населението да могат да разработват вражески настроените, заподозрените в шпионаж и другите обекти в крайграничната зона имащи връзка зад граница.

С цел създаването на качествена агентура из средата на духовните ръководители на българо-мохамеданското и турско население

З А П О В Я Д В А М :

1. Да се отпочне бързо и най-щателно проучване на всички мюфтии, ходжи и имами в граничната зона, като особено се обърне внимание на тяхния личен живот и морални качества, с цел събиране на компрометиращи материали за същите.

2. Лицата, за които има събрани достатъчно компрометиращи материали от верния характер, са пригодни за агенти да се представят в УГВ до 15.9.1951 г. за даване санкция за вербовката им.

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ ..... /Панов/

Отп. – 5 екз.
Екз. № 1-4 адресантите.
-"- № 5 – към дело.
Изпълнител: .....
3.8.51 г.
Д.М./

394

Вх. №-V-103
25. VIII-1951 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно.
Екз.№ ....

НАЧАЛНИЦИТЕ НА ВСИЧКИ ГРАНИЧНИ ОТРЯДИ
САЩО НАЧАЛНИКА НА 9-ти ГРАН.ОТРЯД.
гр. Малбухин

От досегашната работа на службата е констатирано, че не се изучават изменниците на родината, въпреки за това да има добри възможност. Голяма част от изменниците на родината не са били стявлени, заклети врагове на нашия народ и на нашата власт. Някои от тях са изменили на родината за това, че са се подали на пропагандата на врага и са мислили да намерят щастлив и лек живот, други за да избегнат санкции за допуснати наказуеми прояви, четвърти по семейни причини и пр. Голям процент от тях виждайки действителното положение при което са поставени изменниците, виждайки бедственото положение на народа там, коренно противоположно на слушаната пропаганда и мисълта, че изпращани на наша територия като бандити рано или късно ще загинат, се разколебават и отчайват. Такива изменници на родината съжаляват за допустнатото и са склонни да се завърнат при домашните си, но се възпират пред неизвестността за по-нататъшната си съдба, чувствайки престъплението си. Много от тия именно изменници са склонни да изкупят престъплението си, и да бъдат реабилитирани. Из числото на такива изменници могат да бъдат вербовани ценни з/агенти, ползващи се с доверие сред изменниците и сред съответните разузнавателни органи.

За здобиване с резултати в това направление

Н А Р Е Ж Д А М :

1. Чрез наличната агентура, разпит на нарушителите и пр.срочно да се отпочне щателно изучаване на изменниците:

а/ Начин на живеене и отношение към власта и семейството си до момента на измяната.

б/ Причини за измяна на родината.

в/ Особености в характера на изменника.

г/ Къде и на каква работа е.

д/ Какъв му е духа, настроението и признаци на разкаяние.

е/ Как посреща изпращането му на наша територия, колко пъти е идвал до сега и какви дейния е извършил.

ж/ С кого се изпраща на наша територия и за колко време.

з/ Какво семейство има, къде е то сега и какъв интерес проявява сега към него и пр.

2. Да се изучат близките на изменниците, които се предполага, че подържат връзка с последните, с цел вербовка на подходящите и превербовка на изменника.

Из архивите на ДС

396

122
51

На вербования под подходяща, добре обмислена форма да му се направи достояние, че [illegible]тно тежкото положение при което се намира техния близък /изменника/, [illegible]то знае какъв може да бъде краят му. Известно ни е, че той /изменника/ въжалява за всичко и иска да се реабилитира, но со чувства между чук и наковалня. Да му се каже, че ние може да помогнем изменилия на родината да излезе от това състояние да се реабилитира, и да сложи край на досегашното си трудно положение. Може да му се каже, че за всичко това с достатъчно той да ни уреди среща с изменника, на която последния би ни направил услуга не представляваща за него никаква трудност, след което ние бихме му гарантирали заживяване отново спокоен живот. В такъв случай да бъде обмислен начина за съобщаване при идване на интересуващия ни изменник, място на срещата, процес на превербовката и как ще става използването му.

Настоящето ми нареждане да се разгледа от началниците на отрядите и зам.началниците по разузнаването, да се набележат конкретни мероприятия и отпочне изпълнението им.

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: /Ганов/

Отп. - 16 екз.
Екз.№ 1-15 отрядите.
-"- № 16 - към дело.
Изпълнител: Ганев.
15.8.51 г.
Д.М./

7

ПРЕДСЕДАТЕЛЮ СОВЕТА МИНИСТРОВ СОЮЗА ССР

16 Москва Кремль

27 августа сего года исполняется пять лет со дня создания Пограничных войск Министерства Внутренних Дел Народной республики Болгарии.

Пограничные войска сформировались, организационно оформились и окрепли, улучшилось планирование и организация службы. В охране государственной границы достигнуты значительные успехи. Повысилась боевая и политическая подготовка личного состава.

В этом приняли активное участие и оказывают большую помощь в данное время генералы и офицеры-советники СССР.

ЦК БКП и правительство Народной республики Болгарии, в целях дальнейшего стимулирования надежной охраны границы, считает необходимым отметить эту годовщину и наградить правительственными наградами Народной республики Болгарии особо отличившихся военнослужащих войск, в том числе советских генералов и офицеров.

Прошу Вашего согласия о награждении советских генералов и офицеров, перечисленных в прилагаемом списке.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ СОВЕТА МИНИСТРОВ
НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКИ БОЛГАРИИ
В. ЧЕРВЕНКОВ.

МИНИСТР ВНУТРЕННИХ ДЕЛ
НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКИ БОЛГАРИИ
Г. ЦАНКОВ.

12 "августа 1951г.

Из архивите на ДС

47 8

С П И С О К

СОВЕТСКИХ ГЕНЕРАЛОВ И ОФИЦЕРОВ ДОСТОЙНЫХ НАГРАЖДЕНИЯ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКИ БОЛГАРИИ В ДЕНЬ 5 ЛЕТИЯ ПОГРАНИЧНЫХ ВОЙСК МВД

№ п/п	Военное звание, фамилия, имя и отчество.	За что награждается	Чем награждается
1	Генерал-майор КОТОМИН Яков Григорьевич	Во главе группы советских офицеров-пограничников, направленных в 1947 году правительством СССР, практически помог создать основы современной организации Пограничных войск и организовать охрану государственной границы.	Орденом "9 сентября 1944г." 1 степени. /посмертно/
2	Генерал-майор КИРЮШИН	Как член СКК в течение 1946-47гг. давал практические советы и оказывал помощь в формировании Пограничных войск, как самостоятельных войск МВД Народной республики Болгарии.	Орденом "9 сентября 1944г." 1 степени.
3	Полковник ЧУГУНОВ Дмитрий Федорович	Как руководитель группы советских офицеров-пограничников, направленных правительством СССР в конце 1949 и начале 1950гг. оказал большую помощь в организационном построении войск, их подготовке и воспитании, в правильном планировании и организации охраны государственной границы.	Орденом "Народная республика Болгария"-1 степени.
4	Полковник ПОПОВ Иван Васильевич	В составе группы генерал-майора КОТОМИНА оказывал практическую помощь в усвоении современной организации охраны государственной границы.	Орденом "9 сентября 1944г." 11 степени.
5	Полковник СЕПСЯКОВ Алексей Андреевич	В составе советнической группы оказывает практическую помощь в обучении офицерского состава планированию и организации охраны югославской границы, в штабе войск и оперативном отделе.	Орденом "9 сентября 1944г."-1 степени.
6	Полковник ШАПОРЕВ Никифор Васильевич	В составе советнической группы оказывает практическую помощь в обучении офицерского состава планированию и организации охраны греческой и черноморской границы и офицерам отдела боевой подготовки штаба войск.	Орденом "9 сентября 1944г."-1 степени.

			18 2. 9
7	Подполковник ГРИГОРЬЕВ Виктор Васильевич	В составе советнической группы оказывает практическую помощь в обучении офицерского состава планированию и организации разведки пограничных войск.	Орденом "9 сентября 1944г."-11 степени.
8.	Подполковник СТОЛЯРОВ Михаил Иванович	В составе советнической группы оказывает практическую помощь в обучении офицерского состава планированию и организации охраны турецкой границы и школе служебных собак.	Орденом "9 сентября 1944г."-11 степени.
9	Майор ПЛАСКОВСКИЙ Николай Александрович.	В составе советнической группы оказывает практическую помощь офицерскому составу пограничного училища в обучении и воспитании молодых офицеров-пограничников.	Орденом "9сентября 1944г."-11 степени.

МИНИСТР ВНУТРЕННИХ ДЕЛ
НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКИ БОЛГАРИИ
Г.ЦАНКОВ.

17 "августа 1951г.

399

"УТВЪРЖДАВАМ"

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ-НРБ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ:...../Г.Цанков/

"....." май 1951 год.

С о ф и я.

Строго секретно.

Екз.№ 147

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Л А Н

На мероприятията на Управление Гранични войски по изпълнението на постановлението на Политбюро на ЦК на БКП от 16.11.50 г.и решението на Политбюро от 16.4.51 г.за укрепването на Гранични войски и подобрение охраната на държавните граници.

№-р по ред	Кратко съдържание на мероприятието.	Кой изпълнява	Срок за изпълнението.	Отметка за изпълнението.
1	2	3	4	5
1.	Да се проведе съвещание с началниците на отрядите и техните заместници по политическата част,на което да се изучи решението на ПБ на ЦК от 16.4.51 г.и поставят задачите по неговото изпълнение.	Ген.лейт.Панов	22-24 май 51г.	
2.	Да се въведат в щата за 1951 г.и назначат: а/ Помощник на Началник-щаба. б/ Помощник на Началника Инженерна служба в Щаба на Гранични войски. в/ Да се реорганизира работата на 1 отдел по граници,назначи заместник на началника на отдела и попълни щата на отдела с "..21.." офицери. г/ да се реорганизира работата на 2 отдел,създаде в него "отделение по военно-учебните заведения" и увеличи състава на отдела с "..3..." офицери.			

148

1	2	3	4	5
	д/ Да се реорганизира отделение "Кадри" в отдел "Кадри" - Управление Гранични войски.			
	е/ Да се реорганизира отдел Тил в "Тил на Гранични войски" и увеличи състава му с "7" офицери.		15.6.51	
	ж/ Да се формират:			
	- сапьорен баталион	Ген.лейт.Панов	25.5.51	
	- свързочен баталион	полк.Пешев	15.11.51	
	- втори дивизион гранични катери	подполк.Русков	31.12.51	
3.	Да се разработят положения за работата на:			
	а/ Щаба,отделите,отделенията и службите в Управление Гранични войски.		31.5.51	
	б/ Щабовете,отделите и отделенията и службите в частите и подразделенията на Гранични войски.	полк.Пешев началниците на отрядите	10.6.51	
4.	Да подберат и попълнят с политически здрави,работоспособни и отговарящи на изискванията на службата офицери,сержанти и войници щабовете на отрядите,комендатурите и заставите на оперативните направления,на първо време тези на югославската,гръцка и турска граници.	Ген.лейт.Панов полк.Янков полк.Димитров подп.Русков майор Тодоров	30.6,51	
5.	Да се попълнят частите и подразделенията с личен състав по щата,предвиден в решението на Политбюро от 16.11.50 година.	Ген.лейт.Панов	30.11.51	

401

Из архивите на ДС
402

149

1	2	3	4	5
6.	Да се окомплектуват напълно разузнавателните отделения в граничните отряди и разузнавателните секции в комендатурите на югославската граница за сметка на наличните кадри.			
	Да се обезпечи пълното окомплектуване разузнавателния апарат в граничните части съгласно новия щат, за сметка на способни, проверени войници и сержанти от Гранични войски, като се проведе с тях предварително краткосрочна подготовка.	Ген.лейт.Панов подполковник Русков майор Копаров	25.6.51	
	Да се състави конкретен план на агентурно-оперативни мероприятия, насочени към решително подобрение разузнавателната работа на оперативните направления на югославската, гръцка и турска граници.	майор Копаров	30.6.51	
	Да се наберат 250 работници от фабриките и заводите в страната, желаещи да служат в Гранични войски и се изпратят да завършат курса на Народното Военно Гранично училище. За реда на набирането да се състави подробен план.	полковник Арабаджиев подполковник Русков	30.5.51	
	Да се продължи инженерно-техническото оборудване на границите, като основните сили и средства се хвърлят на югославската и гръцка граници и до края на 1951 г. бъдат завършени основните съоръжения на важните оперативни направления на участъците на 1,2,11,12,3,4,5 и 13 отряди.	полк.Димитров майор Дилов началниците на отрядите.	31.12.51	

150

№	2	3	4	5
10.	Да се прегледат и преработят плановете и програмите за занятията с офицерския, сержантски и редови състав в съответствие с възложените на Гранични войски задачи и решението на ПБ на ЦК БКП.	полк.Пешев полк.Янков полк.Димитров полк.Марков подполковник Владимиров	25.6.51	
11.	При Народното Военно Гранично училище да се създадат тримесечни курсове за преподготовка на началниците на застави, тяхните заместници и офицерите от комендатурите и отрядите. Да се разработи подробен план-програма за обучението, да се подберат преподаватели, подготви учебна база и др.	Полк.Пешев Полк.Марков	15.7.51	
12.	Да се състави и представи заявка пред Правителството за отпускане на Гранични войски през 1951 година: а/ транспортни средства. б/ жица и други материали за построяване на телефонни и сигнални линии на границата. в/ бодлива тел и други материали за инженерно-техническото оборудване на границата. г/ катери за втория граничен дивизион.	Ген.лейт.Панов полк.Пешев	30.6.51	
13.	Да се състави и представи заявка пред Министерството на Народната отбрана за отпускане на Гранични войски 40 зенитни картечници ДШК и се определи тяхната дислокация на границата.	Ген.лейт.Панов полк.Пешев	15.6.51	
14.	Да се разработи и внесе предложение в Министерския Съвет за изменение и допълнение на някои членове от наказателния закон за повишение отговор-			

403

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС
404

1	2	3	4	5
	ността при измяна на Родината,нарушение на границата и контрабандна дейност.	Ген.лейт.Панов полк.Пешев	15.6.51	
15.	Да се довърши и пусне "Инструкцията за службата на линейната гранична застава и граничните наряди".	полк.Пешев полк.Димитров полк.Марков	10.12.51	
16.	Политсекциите в отрядите,НВГУ и ШМС "Х.Димитър" да се реорганизират в политотдели,като за началници на политотделите на оперативните отряди и за зам.коменданти по политическата част се назначават най-подходящите политически офицери.	полк.Янков ст.лейт. Стойков	30.5.51	
17.	Да се разпуснат партийните бюра в отрядите,НВГУ и ШМС"Х.Димитър" и бюрата на ДСНМ в комендатурите и се създадат партийни комисии към политотделите в отрядите. Със секретарите на партийните комисии да се проведе инструктивно-учебен сбор.	подполк. Бонев ст.лейт. Долдуров	10.6.51	
18.	Да се определят функциите на отделенията и службите при политотдела на УГВ и на офицерите в тях,и на службите при политотделите на отрядите.	полк.Янков	30.5.51	
19.	Да се проведат тримесечни курсове за преподготовка на политическите офицери.	полк.Янков	25.9.51	
20.	Да се подберат подходящи граничари от набор 1928/29 година и се назначат за политически ръководители на заставите,които нямат зам.началници по политическата част,като с тях се проведе			

1	2	3	4	5
	7-дневен курс за запознаване с основните въпроси на партийно-политическата работа.	полк.Янков и ЗНПЧ на отрядите	15.6.51	
21.	Да се назначат политически работници в новосформираните сапьорен и свързочен баталиони.	полк.Янков ст.лейт. Стойков	25.5.51	
22.	Да се свикат ЗНПЧ на отрядите на съвещание за разясняване решението на ПБ на ЦК на БКП от 16 април т.г.	полк.Янков	25.5.51	
23.	За укрепване на партийните и младежки организации,да се прегледа състава на бюрата на същите и неподходящите членове от ръководството се подменят.	подполк. Бонев ст.лейт. Долдуров	10.6.51	
24.	Да се разставят комунистите така,че почти във всяка застава да има поне по един комунист,а в заставите на оперативните направления да се изградят партийни групи.	подполк. Бонев ст.лейт. Долдуров	30.6.51	
25.	Да се организира самообразованието на комунистите,особено на кандидат-членовете на партията,като с тях се създадат краткосрочни кръжоци за изучаване устава на БКП.	подполк. Бонев.	10.6.51	
26.	За подобряване на партийното ръководство над ДСНМ,партийните организации да задължат младите комунисти да се включат на активна работа в ДСНМ.	подполк. Бонев ст.лейт. Долдуров	5.6.51	
27.	Да се обезпечат заставите с учебни помагала по партийно-политическата работа - сборници с темите,карти,художествена и научна литература,шахматни табла и др.Да се създадат библиотека във всяка застава.	майор Костадинов кап.Костов	30.6.51	

405

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

406

№	2	3	4	5
28.	В програмите по политическа просвета за учебната 1951/52 година да се включат теми за военните устави,клетвата и революционната бдителност.	Майор Костадинов	10.7.51	
29.	Да се издадат сборници с материали за живота на граничарите,като се отразят героичните случаи.Да се съберат материали и се влезе във връзка с писателския съюз за написване на разкази. Да се влезе във връзка с Българска кинематография и се подготви създаване на граничарски филм.	Майор Костадинов	1.9.51	
30.	Да се влезе във връзка с КНИК и се организира провеждане на съветска художествена литература,отразяваща живота и героизъма на съветските граничари.	Майор Костадинов кап.Калчев	10.8.51	
31.	С политическите офицери да се организира изучаване на книгата "Партийно-политическата работа във въоръжените сили на СССР",като след това се проведе изпит.	подполк. Бонев майор Костадинов	10.8.51	
32.	Във всеки отряд да се създаде и обзаведе граничарски клуб,а в комендатурите и заставите димитровски стаи.	майор Костадинов кап.Костов	15.6.51	
33.	Да се подобри списването на в."Граничар",като се отразяват в него решенията на ЦК и Правителството,постиженията на социалистическото строителство и борбата за мир.Да се популяризира опита на съветската войска и на отличниците граничари.Да се подобри работата на дописническия апарат.	кап.Калчев	15.6.51	

1	2	3	4	5
34.	Да се изготви методическо указание за водене на политзанятия с граничарите,сержантите и офицерите по тематичния план за учебната 1951/52 година.	Майор Костадинов	10.9.51	
35.	Да се приведат в изправност всички радиоприемници и осигурят киноперед-вижки за новите отряди. Да се обезпечи кинообслужването и радиообслужването на заставите.	кап.Костов лейт.Чобанов	30.7.51	
36.	Със цел за подобрение качеството на работата по своевременното и пълно обезпечаване на войските с полагаемите доволствия,въвеждането на порядък по опазването,съхранението и участта на материалните ценности във войските да се реорганизира работата на тила в Управлението на Гранични войски и граничните части,съгласно разработеното положение за работата на тила.	подполк. Пожаров Н-ците на отрядите	25.7.51	
37.	Да се изготви и изпрати на граничните части и подразделения инструкция за опазването,съхранението и грижите за оръжието и боеприпасите.	Подполк. Котев	15.6.51	
38.	За сметка на спомагателните стопанства /градини/на частите и подразделенията и отпусканите средства за зеленчуци да се обезпечи непрекъснатото снабдяване на Граничните заставя със зеленчуци,съгласно установените норми. Да се обезпечат места и порядък за опазването на зеленчуците на заставите.	подполк. Пожаров кап.Шмердов Н-ците на отрядите.	Непрекъс.	

Из архивите на ДС

407

Из архивите на ДС
408

№	2	3	4	5
39.	Със цел да се подобри качеството на приготовляваната храна и повиши квалификацията на готвачите на заставите да се проведат 15 дневни курсове с готвачите.	Подполк. Пожаров	15.7.51	
40.	Да се изучи и организира работата на тила на войските и частите,със задача непрекъснато снабдяване на граничните застави с всички видове продоволствие,съгласно установените норми.	Подполк. Пожаров Н-ците на отрядите.	Непрекъс.	
41.	Да се установи и осъществява постоянен контрол за изправното състояние обмундироването и обувките на личния състав от граничните застави и се организира своевременния им ремонт.	Подполк. Пожаров Н-ците на отрядите.	Непрекъс.	
42.	Да се изпълнят в установените срокове всички мероприятия предвидени в плана за подобрение културно-битовите условия на личния състав от граничните застави.	Подполк. Пожаров Н-ците на отрядите.	Непрекъс.	

18 май 1951 год.
С о ф и я.

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ.
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ:.....Панов/

Отп. - 1 екз.

НАЧАЛНИК ЩАБ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ.
ПОЛКОВНИК:.....Пешев/

Изпълнител:.....
ЙР/

142

О Б Р Ъ Щ Е Н И Е

НА ДЕЛЕГАТИТЕ ОТ ВТОРИЯ ОБЩОГРАНИЧЕН СЛЬОТ КЪМ ВОЕННОСЛУЖАЩИТЕ ОТ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ.

Другари войници, сержанти и офицери,

Оперативната обстановка на границата на нашата Родина е напрегната и активна. Югославското, гръцкото и турско разузнаване ръководени от англосамериканците, систематически организират и ежедневно подготвят и прехвърлят свои агенти в нашата територия с разузнавателни, диверсантски и други вражески и подривни цели, насочени и свързани с подготовката на война против нашата Родина, против братския Съветски съюз и страните с народна демокрация.

Народа, Партията и Правителството са възложили на нас - граничарите, висше патриотична и отговорна задача - да пазим свещените граници на нашата социалистическа Родина, да не позволяваме на врага да ги нарушава безнаказано.

Подлагайки на самокритичен анализ служебната си дейност ние констатирахме, че изпълнявайки възложените ни задачи, а така също и постановлението на Политбюро на ЦК на БКП от 16 ноември 1950 година, решението му от 10 май т.г. и обръщението от Първия общограничен сльот сме постигнали значителни успехи в службата по охраната на границите и во политическа, бойна и служебно-тактическа подготовка на личния състав на войските. Затова свидетелствува и непрестанно растящият брой на отличници в службата по охраната на границата. За нас е гордост, че в редовете ни се проявиха такива граничари, като редниците Парашкевов и Мачев, които задържаха разузнавателната турска кола, рядника Аврамов - заловил на няколко пъти въоръжени агенти на УДБ, редниците Балевски, Димов, Филипов, Иванов, Ангелов, Дудеков, Дреков, Радулов, Генчев, Тодоров, Янчев, Димитров и Костадинов, ефрейторя Добрев, мл.сержантите Илиев, Петров и Ковачев, сержантите Рангелов и Недялков, лейтенантите Гергов, Митов и Ганев, ст.лейтенант Атанасов и много други, които въодушевлявани от високото съзнание за дълга си към Родината и Партията, свято изпълнявайки военната клетва, умело и със смели действия задържаха и ликвидираха много нарушители, опитващи се да преминат през държавните граници с вражеска цел.

Много от комунистите и членовете на ДСНМ започнаха вече на дело да осъществяват своята авангардна роля и да дават личен пример на безпартийните военнослужащи.

Значително се повиши дисциплината на личния състав, укрепна войнския порядък в частите и поделенията. Дисциплинарните нарушения чувствително намаляха.

Из архивите на ДС

Ние указахме голяма помощ на командването за оборудването на границите с инженерно-технически съоръжения и за укрепяването им.

Проведоха се редица мероприятия за подобряване културно-битовите условия на личния състав. С отпуснатите народни средства и използвайки подръчните материали ние създадохме в много от нашите поделения клубове, дом-трезори, бани, перални, сушилни и други, които подобри културно-битовите условия при които живеем и изпълняваме своите служебни задължения.

С помощта на ЦК на БКП, отпочна се по организирана и планова работа за разширяване и укрепване на връзките ни с крайграничното население и за награждаване на здрав съюз с него, което е една от най-необходимите предпоставки за успешното охраняване на границите.

В резултат на всичко това Гранични войски значително укрепнаха, възмъжаха и повишиха качеството на службата си по охраната на границите на нашата Родина.

Тези безспорни успехи ние постигнахме учейки се от богатия опит на славните съветски граничари и благодарейки на големите грижи, които полагат за нас народа, Партията, Правителството и лично другаря Вълко Червенков.

Но наред с нашите постижения в службата по охраната на границата и в обучението и възпитанието на личния състав на войските има още редица съществени недостатъци:

1. Безотговорното отношение на някои военнослужащи към възложените им задачи по охраната на границата понижава качеството и резултатите на нашата служебна дейност, спъва нейното решително подобряване. Това свидетелствува, че те все още не са осъзнали необходимостта от бдително и надеждно охраняване на границите в условията на изграждането се социализъм и разгарящата се класова борба в страната ни, което усложнява обстановката по тях.

2. Значителна част от военнослужащите проявяват притъпена политическа бдителност, благодушие, примиренчество към врага и вредното самоуспокояване, като мислят например, че в преходния период от капитализъм към социализъм остротата на класовия враг още повече се усилва.

Благодушието и примиренчеството са все още спътници на някои военнослужащи, които не се борят решително против своите собствени слабости и недостатъци, и против слабостите и недостатъците на другарите си. Много от тях още несамокритично се отнасят към недостатъците в службата, в политическата, бойна и служебно-тактическа подготовка.

Следствие на притъпената бдителност, благодушието и примиренчеството бяха допускани сериозни в войските ни факти, като измяната на Родината от страна на някои врагове, окопали се в редовете ни.

3. Състоянието на войнската дисциплина още не съответствува напълно на изискванията на уставите и правилниците. Не са редки случаи

143

те на неизпълнение на заповед, заспиване на пост, незаемане на нарядите на заповеданото место, преждевременно напускане на пост и говорене в наряд по границата, и други груби противоуставни прояви. Проявявайки слаба войнска дисциплинараност и ниска политическа съзнателност лейтенант Нацев от 1 граничен отред напусна своя пост и безотговорно отиде да спи редника Ковачев и Тенев от 4 отред неотишли на заповеданото место, мл. сержанта Тодоров и редника Василев от 3-ти отред не отишли на заповедано место, а отишли да спят и една къща, редника Денев и Недков от 13 отред не изпълнили заповедта на началника за употреба на оръжието и убиха невинен гражданин, а мл. сержанта Терзийски и сержанта Дочков от 6 отред, неправилно са носили длужбата си по охраната на границите и грубо нарушавайки заповедите на командването, са се срещали с гръцки и турски войници. Подобни прояви са извършили и мл. сержанта Атанасов и р. Чубански от 2 отред които говорили с югославски граничари и др.

В резултат на тези дисциплинарни постъпки имаме все още голяк брой безнаказани нарушения на границата. Уставите и заповедите за-некои отделни военнослужащи все още не са станали неотменим военен закон.

4. Не са малко и проявите на позорен страх пред лицето на врага допуснати от някои военнослужащи. Позорен страх и престъпно бездействие при среща с нарушители на границата допуснаха редниците Кузманов от трти отред, Кунчев и Йорданов от втори отред, и Тенчев от 4 отред, офицерите Димитров от 1 отред, Виндеев от 13 отред, Сидеров от 4 отред и др.

Проявата на страх пред лицето на врага и бездействието при среща с него позорят Гранични войски и пречат за успешното изпълнение на възложените ни задачи и са престъпление спряма Родината.

5. Вследствие на неправилното отношение на една част от личния състав към политическата, бойната и служебно-тактическа подготовка също не е на нуждната висота. Отбелязани са редица случаи на неправилни действия от страна на некои граничари в състава на граничните наряди при среща с нарушители. Ние все още неумеем добре да се маскираме, скрито да се предвижваме, умело да маневрираме и изчакваме на щик врага. Не прилагаме граничарски хитрости и не използваме умело местноста и предметите по нея при действие срещу нарушители. Не винаги и своевременно се организирват поиски, за преследване на нарушителите и тяхното залавяне или ликвидиране.

Неудовлетворителна е огневата ни подготовка. Има граничари които непознават добре оръжието си и неумеят да действат правилно с него. Много са случаите на безрезултатно приложение на оръжието от незначителни разстояния, следствие на което са допуснати безнаказани нарушения на границите.

Водачите на служебни кучета малко грижи полагат за тяхното обучение, хранене и правилно използване.

Допуща се вредно подценяване от страна на некои военнослужащи на значението на инженерно-техническото оборудване на границите. Създадените по тях съоръжения не навсекъде се подържат в добро състояние и не се използват умело. Не указваме достатъчна помощ на командването за непро

Из архивите на ДС

412

станното подобряване на оборудването на границите, за увеличаването и разнообразяването на инженерно-техническите съоръжения по тях, и за изобретяването на нови такива, използвайки подръчните материали, нашите собствени сили и практическият си опит в службата по охраната на границите.

6. Народа, Партията, Правителството, Ръководството на министерството на Вътрешните работи и Командването полагат достатъчно грижи за подобрение на културно-битовите условия при които живеем, обаче ние не достатъчно работим в това отношение, използвайки наличните материали и собствените си сили. Въпреки изричната заповед на командването и отпуснатите народни средства, ние още не сме създали във всички подаления клубове, димитровски стаи, бани, сушилни, перални и др. Чистотата и войнския порядък в помещенията, в работните стаи, кухните, хлебопекарниците и столовите, още са на ниско ниво.

Грижите за живия човек, като най-ценен капитал на войските, не са станали още дело на целия личен състав.

Не са малко случаите на немарливо отчитане, съхраняване, и опазване на военнослужащите на повереното им държавно военно имущество. Особено недостатъчни са грижите които полагаме за оръжието и боеприпасите.

7. На некои места отношенията на военнослужащите към местното крайгранично население не са добри. Все още се намират и такива между тях които не разбират и подценяват необходимостта от здрав съюз с местното население и ролята му в охраната на границите, и със свойте лоши и противозаконни прояви: грубости, безпричинни блокади, кражби, побойща и др., рушат връзките ни с него.

В резултат на посочените и допусканите от нас слабости границите на нашата Родина все още не се охраняват надеждно, все-още е голям процента на безнаказаните незаконни преминявания през тях.

Другари войници, сержанти и офицери,

За да изпълним с достойнство високо - отговорните задачи които са ни възложени, за да превърнем в живо дело решенията на Политбюро на ЦК на БКП и с езпечим надеждната охрана на свещените граници на нашата социалистическа родина, - ние делегатите на втория общограничен сльот на отличниците обещаваме пред Командването, др. Министър на Вътрешните работи народа, Партията, Правителството и лично пред другаря Червенков и Ви призоваваме да изпълним следните задачи:

1. Да мобилизираме всички сили и повишим чувството си на отговорност за успешното изпълнение на възложените ни задачи, като поведем непримирима борба против проявите на несериозно и формално отношение към тях.

ВСЕКИ ОТ НАС ДА ЧУВСТВА ЛИЧНА ОТГОВОРНОСТ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЛУЖБАТА ПО ОХРАНАТА НА ГРАНИЦИТЕ.

2. Да изострим своята политическа бдителност внедрявайки я дъбоко в ежедневната си служба по охраната на границите. ЗОРКАТА БДИТЕЛНОСТ ДА СТАНЕ ОТЛИЧИТЕЛНО КАЧЕСТВО НА ГРАНИЧАРА И НЕГОВО НАЙ-МОЩНО ОРЪЖИЕ

413

Из архивите на ДС

В БОРБАТА ПРОТИВ ВРАГОВЕТЕ НА НАШАТА РОДИНА.

СВЯТО ДА ПАЗИМ ДЪРЖАВНАТА ВОЕННА ТАЙНА.

ДА ПОВЕДЕМ НЕПРИМИРИМА И РЕШИТЕЛНА БОРБА СРЕЩУ БЛАГОДУШИЕТО И ПРИМИРЕНЧЕСТВОТО КЪМ ВРАГА.

Нито за миг да не забравяме, че ние сме натоварени да охраняваме държавните граници в условията на изграждащият се социализъм и разгарящата се класова борба в страната ни, и на усилващите се агресивни и провокационни действия на бандитите на Тито, гръцките монархофашисти, турските реакционери и тяхните империалистически господари.

Да подлагаме на смела и безпощадна критика и самокритика слабостите и недостатъците в нашата служба, за тяхното незабавно премахване. Да превърнем критиката и самокритиката в движеща сила за нашето непрестанно и успешно придвижване напред, към по-високи успехи в охраната на границите в политическата си бойна и служебно-тактическа подготовка.

3. Да изградим високо желязна и съзнателна войнска дисциплина в редовете си, за най-точно и безпрекословно изпълнение на заповедите и нарежданията на нашите командири, за установяването на здрав войнски ред в частите и поделенията, изучавайки и безотклонно съблюдавайки уставите и правилниците.

Да поведем решителна борба против неизпълненията на заповедите на началниците, неморалните престъпки и другите противоуставни прояви, считайки ги за престъпление спрямо Родината.

ОБЕЩАВАМЕ ДО КРАЯ НА НАСТОЯЩАТА ГОДИНА ДА СВЕДЕМ ДО МИНИМУМ ДИСЦИПЛИНАРНИТЕ ПРОСТЪПКИ И ДА ПОВЕДЕМ БОРБА ЗА ТЯХНОТО ОКОНЧАТЕЛНО ПРЕМЕХВАНЕ.

Граничаря трябва да бъде високо съзнателен и дисциплиниран боец. Без здрава войнска дисциплина е немислимо успешното изпълнение на възложените му задачи.

4. Да изкореним без остатък срещите за нас - граничарите прояви на позорен страх или бездействие пред лицето на врага, което е престъпление спрямо Родината.

Страхът е най-опасният враг на граничаря и най-силният съюзник на неговите врагове.

Да се проникнем от чувството на граничарска гордост и на превъзходство над врага.

Спомнете делата които отстояваме трябва да ни вдъхновяват на бесстрашие, героизъм и самоотверженост.

Граничаря трябва да бъде бесстрашен и смел боец, готов на самоотвержение в интересите на Родината.

ОТ ИМЕТО НА ВСИЧКИ ВОЕННОСЛУЖАЩИ НИЕ ЗАЯВЯВАМЕ, ЧЕ СЛЕД ВТОРИЯ ОБЩОГРАНИЧЕН СБОР НА ОТЛИЧНИЦИТЕ НЯМА ДА ДОПУСНЕМ НИТО ЕДНА ПРОЯВА НА ПОЗОРЕН СТРАХ ПРЕД ЛИЦЕТО НА ВРАГА.

5. Неуморно да работим за повишаването на нашата политическа подготовка, да се закаляваме идеологически, усвоявайки великото учение на Маркс-Енгелс-Ленин-Сталин, което ще ни помогне правилно да преценяваме

Из архивите на ДС

414

историческата обстановка в която живеем и изпълняваме служебният си дъл да разберем политическия характер на границите, които ни разделят от лаг на войнствуващия империализъм и необходимоста от тяхното най-бдително и надеждно охранение.

ЗАДЪЛЖАВАМЕ СЕ ТАКА ДА СЕ ПОДГОТВИМ ЗА ПРЕДСТОЯЩИЯ ИНСПЕКТОРСКИ ПРЕГЛЕД, ЧЕ ПО ПОЛИТИЧЕСКА И МАРКС-ЛЕНИНСКА ПОДГОТОВКА ДА ПОКАЖЕМ САМО ОТЛИЧНИ И ДОБРИ УСПЕХИ И УПОРИТО ДА РАБОТИМ ЗА ТЯХНОТО НЕПРЕСТАННО ПОВИШАВАНЕ.

Да се възпитаваме в дух на пламенен народен патриотизъм и пролетарски интернационализъм, на беззаветна преданност към народа, Партията, Правителството и другаря Вълко Червенков, на безпределна любов към братския Съветски съюз на великия Сталин, на непоколебима вяра в справедливото дело на мира, демокрацията и социализма, свято и неотклонно изпълнявайки изискванята на военната клетва и нашата граничарска клетва пред светлата памет на нашия безсмъртен вожд и учетел - другаря Георги Димитров.

Да възпитаваме в себе си чувство на ненавист и непримирима умраза към класовия враг, бандитите на предателя Тито, гръцките манархо фашисти, турските реакционери и тяхните империалистически господори - подпалвачи на новаповетовна война.

6. Непрестанно да повишаваме нашата бойна и служебно-тактическа подготовка, усвоявайки бойния опит на славните съветски граничари.

Да овладеем до съвършенство оръжието си и умело да го ползваме против враговете. Да станем майстори на бързата и точна стрелба през всяко време на денонощието и при всички условия.

Да усвоим принципите на граничната служба: да се предвижваме безшумно и незабелязано, умело да се маскираме и приспособяваме към местноста, да станем опитни следотърсачи и да се научим да разбираме всеки звук и шум, да бъдем винаги в пълна бойна готовност, грижливо да изучаваме и прилагаме загналите за свръзка и взаимодействие, зорко да бдим и изчакваме врага на щик, да действаме внезапно и смело при среща с него, умело да маневрираме и настойчиво да го преследваме до неговото залавяне или унищожаване.

По примера на славните съветски граничари, така да усвоим и прилагаме сложното граничарско изкуство, така да действаме, че да намалим до минимум безнаказаните нарушения на границите.

ОБЕЩАВАМЕ В ПРЕДСТОЯЩИЯ ИНСПЕКТОРСКИ ПРЕГЛЕД ПО БОЙНА И СЛУЖЕБНО ТАКТИЧЕСКА ПОДГОТОВКА ДА ПОКАЖЕМ САМО ОТЛИЧНИ И ДОБРИ УСПЕХИ И НЕУМОРНО ДА РАБОТИММ ЗА ТЯХНОТО ПО-НАТАТАШНО ПОВИШАВАНЕ.

7. Да разгърнем широко и непрестанно да развиваме движението за отличници по политическата, бойна и служебно-тактическата подготовка и в службата по охраната на границите.

Да се равняваме на ст.лейтенант Атанасов, лейтенант Тодоров, лейтенант Гергов, сержантите Бабойчев, Рангелов и Недялков, мл.сержантите Илиев, Петров, Ковачев, Човейн, Георгиев и Рашков, ефрейтора Добрев и редниците Балевски, Димитров, Иванов, Димов, Ангелов, Дудеков, Дирекoв

Родулов, Генчев, Атанасов, Петров, Ковачев, Жеков, Стефанов и много-други, които понастоящем се проявяват като отличници в службата по охраната на границите, на политическата, бойна и служебно-тактическа подготовка.

Да популяризираме, усвоените да изучаваме и усвояваме тяхния опит.

Да помним, че без непрестанно развиващо се движение за отличници във войските ни е невъзможно успешно изпълнение на стоящите пред нас задачи.

ПОЕМАМЕ Ч СЕ ЗАДЪЛЖАВАМЕ С ЧЕСТ ДА ИЗПЪЛНИМ ОБЕЩАНИЕТО ПРЕД КОМАНДВАНЕТО, МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ, НАРОДА, НАРЯДИЯ, ПРАВИТЕЛСТВОТО И ДРУГАРЯ ВЪЛКО ЧЕРВЕНКОВ, НЕУМОРНО ДА РАБОТИМ ЗА НЕПРЕСТАННИЯ РЪСТ НА ДВИЖЕНИЕТО НА ОТЛИЧНИЦИТЕ В НАШИТЕ ВОЙСКИ И УПОРИТО ДА СЕ СТРЕМИМ ЗА ДА СТАНЕМ ВСИЧКИ ТАКИВА!

8. Упорито и планово да работим за увеличаването, подобряването, разнообразяването и поддържането на инженерно-техническите съоръжения по границите.

Да изучаваме предназначението на всяко едно от тях и умело да ги използваме.

Изхождайки от своя практически граничарски опит, да се стремим да станем изобретатели в това отношение: да откриваме и широко прилагаме нови прибори и сигнали, граничарски хитрости в охраната на границата и инженерно-технически съоръжения по границите.

ЗАДЪЛЖАВАМЕ СЕ ИЗПОЛЗВАЙКИ НАЛИЧНИТЕ МАТЕРИАЛИ, ПРАКТИЧЕСКИЯТ СИ ОПИТ И СВОИТЕ СОБСТВЕНИ СИЛИ, ДО КРАЯ НА НАСТОЯЩАТА ГОДИНА ДА ОБЕЗПЕЧИМ УСПЕШНО ИЗПЪЛНЕНИЕ ПЛАНА НА КОМАНДВАНЕТО ПО ИНЖИНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКОТО ОБОРУДВАНЕ НА ГРАНИЦИТЕ И ЗАНАПРЕД НЕЗАБАВНО ДА ПОДЕМЕМЕ И СРОЧНО ДА ОСЪЩЕСТВЯВАМЕ ВСИЧКИ НЕГОВИ МЕРОПРИЯТИЯ В ТОВА ОТНОШЕНИЕ.

9. Грижливо да пазим от повреда и похищение поверената ни държавно военно имущество.

Да се отнасяме към него като към важно държавно социалистическо собственост.

Особено грижливо да се отнасяме към оръжието си, от чийто добро състояние и изправност до голяма степен зависи успеха ни в охраната и отбраната на границите.

ОБЕЩАВАМЕ ДА НЕ ДОПУСТНЕМ ПО НАША ВИНА НИТО ЕДИН СЛУЧАЙ НА ПОВРЕДА ИЛИ ЗЛОУПОТРЕБА НА ДЪРЖАВНО ВОЕННО ИМУЩЕСТВО.

10. Да се грижим за нашите верни бойни другари - граничарските кучета, да ги обучаваме и правилно да ги използваме в охраната на границите за откриването и преследването на нарушителите.

Здравото, добре обученото и правилно използвано граничарско куче може да ни умножи цяла и е нищо незаменима помощ в борбата с нарушителите на границите.

11. Целенасочно да работим за непрестанното подобряване на своите културно-битови условия при които живеем, обучаваме се и изпълняваме своите служебни задължения, използвайки всички налични средства и свой собствен труд. Незабавно да подемаме мероприятията на Командването в това

415

Из архивите на ДС

отношение и да му оказваме всестранно съдействие и помощ за тяхното успешно изпълнение.

ОТ НАШЕ ИМЕ И ОТ ИМЕТО НА ВСИЧКИ ВОЕННОСЛУЖАЩИ НИЕ ПОЕМАМЕ ПРЕД НАШЕТО КОМАНДВАНЕ ЗАДЪЛЖЕНИЕТО ДО КРАЯ НА 1951 ГОДИНА ВЪВ ВСЯКО ГРАНИЧНО ПОДЕЛЕНИЕ ДА СЕ СЪЗДАДЕ ДОБРЕ УРЕДЕН КЛУБ ИЛИ ДИМИТРОВСКА СТАЯ, БАНЯ И СУШИЛНА, ИЗПОЛЗВАЙКИ ОТПУСНАТИТЕ СРЕДСТВА, НАЛИЧНИТЕ МАТЕРИАЛИ, СВОИТЕ СОБСТВЕНИ СИЛИ, ИНИЦИАТИВНОСТ И НАСТОЙЧИВОСТ.

12. Широко да развиваме физкултурата и спорта.

Със свои сили, използвайки наличните материали, и с помощ на Командването, ние се ЗАДЪЛЖАВАМЕ да създадем в поделенията си всички необходими спортни съоръжения: лостове, успередки, върлини, халки, стойки и щурмови пътеки.

За да изпълнява успешно своите служебни задължения, граничара трябва да бъде физически здрав, издръжлив и бодър, които качества могат да се придобият само в резултат на редовна физическа подготовка.

НИЕ ОБЕЩАВАМЕ ПРЕД Ц.К. НА НАШИЯ ШЕФ - ДИМИТРОВСКИЯТ СЪЮЗ НА НАРОДНАТА МЛАДЕЖ, ДО 31 МАЙ 1952 ГОДИНА 50% ОТ ВОЕННОСЛУЖАЩИТЕ ВЪВ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ ДА ПОКРИЯТ НОРМАТА ПО КОМПЛЕКСА Г.Т.О. И СТАНАТ ФИЗКУЛТУРНИЦИ - ЗНАЧКИСТИ.

13. Да разгърнем и системно провеждаме упорита политическа и разяснителна работа сред местното население, за укрепване на връзките си и изграждането на здрав боеви съюз с него - едно от най-необходимите условия за успешното изпълнение на възложените ни задачи по охраната на границите.

Да поведем непримирима и решителна борба против лошите отношения от страна на военнослужащите към местното население: грубости, незачитане на неговия бит и обичаи, злоупотреби с имуществото му, безпричинни блокади, послователни вмешателства в неговия политически и обществен живот, побоища и други.

Да се отнасяме към него така, че то да ни почувства като негови първи приятели и верни защитници.

НИЕ СЕ ЗАДЪЛЖАВАМЕ ПРЕД НАРОДА, ПАРТИЯТА, ПРАВИТЕЛСТВОТО И ДРУГАРЯ ВЪЛКО ЧЕРВЕНКОВ ОТ ДНЕС НАТАТЪК ДА НЕ ДОПУСТНЕМ НИТО ЕДНА ПРОЯВА НА ГРУБО И НЕПРИСТОЙНО ОТНОШЕНИЕ КЪМ МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ И ДА ЗАРАБОТИМ НЕУМОРНО ЗА РАЗШИРЯВАНЕ И УКРЕПВАНЕ НА ВРЪЗКИТЕ СИ С НЕГО.

Другари войници, сержанти и офицери,

Отправяйки това обръщение към Вас, ние делегатите на Втория общограничен слъст Ви призоваваме да превърнем в живо дело поетите в него обещания, отдавайки се на верна и преданна служба, на упорита и неуморна работа за успешното изпълнение на възложената ни отговорна задача - да обезпечим надежда на охрана на границите на нашата социалистическа родина.

Ние можем и сме длъжни, да изпълним тази задача.

В нас има достатъчно сили за да направим това.

Из архивите на ДС

Нас ни учи и води напитано в борбата Блогоевско-Димитровска Българска Комунистическа Партия, начело с великия ученик и мъдър продължител на великото дело на безсмъртния Димитров - другаря Вълко Червенков.

За нас полагат неключителни големи грижи, Командването, ръководството на Министерството на Вътрешните работи, народа, Партията, Правителството и лично другаря Вълко Червенков.

Ние получаваме несценима братска помощ от великия Съветски съюз и от нашия вожд и учител, гениалният мислител и пълководец другаря Сталин.

Пред нас е богатия опит на славните съветски граничари от които ние се учим, за да го усвояваме и прилагаме в ежедневната си служебна дейност.

Нас ни укрепля и вдъхновява в борбата срещу враговете на нашата социалистическа Родина справедливото дело на мира, демокрацията и социализма.

Това ни задължава неуморно да се учим, успешно да изпълняваме своите задачи, да служим предано и всеотдайно на Родината, за да можем на Третия общограничен-сьот да отчитаме с чест пред другаря Вълко Червенков, че границите на Народна Република България ние охраняваме надеждно.

Да живеят българските народни граничари!

Пламенен боевн привет на братските съветски граничари!

Да живее и процъфтява нашата социалистическа Родина!

Да живее славната ръководителка на нашият трудящ се народ, Българската Комунистическа Партия и нейният ЦК, начело с другаря Вълко Червенков!

Да живее непобедимият Съветски съюз и нашият вожд и учител - великия Сталин!

28.август 1951 година
гр.С о ф и я

ОТ ДЕЛЕГАТИТЕ НА ВТОРИЯ ОБЩОГРАНИЧЕН
СЬЬОТ.

417

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно
Екз.№ ....
Препис!.

5
Вх.№ V-844
6.9.1951 г.

Н-К.Т.
препис до Н.К.Те на комендатурите за стрелкование
10.IX.51

З А П О В Е Д

По гранични войски при МВР - НРБ

"..3.." септември 1951 г. № 762 гр.София.

СЪДЪРЖАНИЕ: Относно задържане на вещи на заловени бандити в граничните отряди и комендатури.

Констатирани са много случаи,когато в граничните отряди и комендатури се задържат вещи,като оръжие,документи и др.-на заловени бандити,агентура изпращана от вражеското разузнавано,емигранти и др.,без да е искано каквото и да било разрешение от УГВ за това.

По този начин се лишават следствените органи от веществени доказателства,които могат да използват в процеса на следствието и пред съда,за разобличаването на заловените нарушители.

За да не се повтарят горните случаи и за в бъдаще

З А П О В Я Д В А М :

1. Всички намерени вещи при обиска на заловени нарушители на границата да се предават заедно с нарушителите на ДС,без да се задържа каквото и да било,по какъвто и да е повод.

2. За неспазване на настоящата ми заповед ще взисквам найстрого от началниците на отрядите.

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ МВР
ГЕНЕРАЛ ЛЕЙТЕНАНТ: /п/ Панов.

Верно,
НАЧАЛНИК V-ТИ ОТДЕЛ УГВ
ПОДПОЛКОВНИК: /Копаров/

Отп. - 16 екз.

Екз.№ 1-15 отрядите
-"- № 16 - към дело.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Вх.№ 990
8.V.51

Строго секретно.
Екз.№ 1

18

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Изпълнението на решението на ПОЛИТ-БЮРО на ЦК на БКП от 10 май т.г.

За изпълнение решението на ПОЛИТБЮРО на ЦК на БКП от 10 май т.г. Управлението на войските разработи план на конкретни мероприятия, които се провеждат в определените срокове.

До сега са изпълнени следните мероприятия:

По партийно-политическата работа.

- Политсекциите на отрядите се реорганизираха още през м.май в политически отдели, като за началници на същите бяха назначени най-подготвените политически офицери. Такъв подбор се извърши и за зам.командирите по политическата част и в комендатурите.

- Комендатурните бюра на ДСНМ бяха разпуснати още през м.май и дотогавашните им секретари бяха преназначени за инструктори по работата сред членовете на ДСНМ.

- Отрядните партийни бюра бяха разпуснати през м.юни и до 15 с.м. към политотделите на отрядите бяха създадени партийни комисии. Непосредствено след това беше проведен учебно-инструктивен сбор със секретарите на отрядните партийни комисии.

- За подобрение на партийно-политическата работа в съставите, които нямаха ЗНПЧ бяха изпратени подбрани подходящи граничари за политически ръководители, след завършване на седемдневен политически курс.

- Беше прегледан състава на всички партийни и младежки бюра в частите и поделенията на войските и същите бяха освободени от неподходящите членове.

- Изградиха се и обзаведаха с най-необходимия инвентар 15 гранични клубове - във всеки отряд по един и 218 димитровски стаи. Няма димитровски стаи в 4 щаба на комендатури и 58 застави, поради липса на подходящи помещения. Обзавеждането на клубовете и димитровските стаи се затруднява от крайно ограничения кредит

Из архивите на ДС

420

19

на политотдела за тази година, всичко 11 милиона лева.

- Подобри се списването на в."Граничар", като в него започнаха да се отразяват решенията на ЦК на БКП и Правителството, социалистическото строителство и борбата за мир. Също така поместват се материяли из живота на съветските и наши граничари.

- Влезе се във връзка с писателския съюз за написване на текущи и трайни произведения за граничарите, а също и с българска кинематография за игрален граничарски филм. В резултат, под печат е книгата "Достойни защитници на Родината", отразяваща героичните подвизи на нашите граничари и одобрено от ЦК на БКП сценариото на филма "Наша земя", по което вече се снема игралния филм.

В резултат на проведените мероприятия, партийно-политическата работа в Гранични войски, значително се подобри.

Партийно-политическият апарат е почти попълнен- 92% по щата за 1951 год.; изясниха се задачите на политофицерите и на партийните и младежки организации; програмните политзанятия и възпитателната работа започнаха да се провеждат редовно и на по-висок идейно-политически уровен; повиши се духът и настроението на военнослужещите, които сега се отнасят с по-изострено чувство на отговорност към възложените им задачи и партийно-политическата работа се свърза по-тясно с живота и охраната на границата. Чувствително укрепна и войнската дисциплина.

По настоящем се води борба за по-нататъшно подобряване на метода за ръководство на партийно-политическата работа в граничните части и поделения.

б/ <u>По организационното укрепване Управлението на войските.</u>

За подобрение ръководството от горе, да стане то живо, конкретно и бързо да реагира на изменението на обстановката по границите, се извърши реорганизация в структурата на Управлението на войските. В оперативния отдел се създадаха отделения по направления и съставът му се увеличи до 36 офицери/по настоящем попълнен до 70%/; в отдел бойна подготовка се създаде отделно отделение/от 3 старши офицери/ за ръководство подготовката и преподготовката във военно-учебните заведения на войските; отдел "Тил" също се реорганизира, а хранително-фуражното, вещевото и квартирно-експлоатационното отделение се усилиха с 7 офицери; отделение

Из архивите на ДС

421

"Кадри" се реорганизира в отдел; назначен бе помощник началник на инженерната служба.

Извършената реорганизация в Управлението на войските създаде предпоставките и даде възможност:

- <u>на оперативния отдел</u> - отделенията по направления да изучат по-добре определеният им участък от границата,да следят ежедневно живота по нея,да познават основно оперативната обстановка и станалите инциденти и с това бързо,компетентно и живо да реагират и ръководят граница,както и да водят по-деен и постоянен контрол по заповяданите мероприятия.

- <u>отделение бойна подготовка</u> - макар че отделението за ръководство подготовката и преподготовката не е попълнено напълно, подобри значително работата по бойната подготовка в частите; пусна ха се ред методически разработки; състави се учебна програма за преподготовка на офицери от Гранични войски през 1952 год.повиши се качеството на пусканите документи по бойната подготовка на частите.

- <u>Отдел "Тил"</u> - започна по-отблизо да следи за нуждите по материално-техническото снабдяване на частите и поделенията. Стана по-оперативен,по-гъвкъв;създаде се картотека за цялото имущество и започна да се изживява слабостта по не доброто снабдяване на частите.Увеличеното квартирно-експлоатационно отделение заведе картотека и ситуационни планове на всички сгради числящи се на гранични войски; със свои сили строи помещенията на заставите по границата и извършва ремонта на останалите сгради.С това битовите условия на граничарите,които на много места бяха почти лоши се подобряват ежедневно.

- <u>Отдел "Кадри"</u> - в резултат на реорганизацията и попълването подобри изучаването на офицерския кадър,подобри отчетността на кадъра;въведе нов порядък на атестирането на офицерите и отчитането на тяхната служба.В настоящият момент всички офицери от Гранични войски имат пълни и проучени атестационни дела.

Така реорганизирано Управлението,то стана действителен пълноценен помощен орган на командването и започна да влияе положително на границата.

в/ <u>По формирането на новите части и поделения и увеличението на числения състав на линейните застави по гръцката,турската черноморска и румънска граници.</u>

- Заповеданите да се формират: резервен граничен полк;

Из архивите на ДС

422

специален резервен граничен батальон, свързочен батальон и вторият дивизион стражеви катери не са формирани, тъй като войниците за тях ще постъпят на обучение след 15 ноември, поради липса на казармени помещения за обучението им. Вторият дивизион стражеви катери не е формиран и поради липса на материална част.

Формирането на посочените части и поделения ще стане до края на 1951 година.

За тези части, от Министерство на Народната отбрана са получени офицери 93 души, които вместо от запаса, по договореност получихме от току-що завършилите различните военни училища курсанти. Остават да се получат още 81 офицери, които ще се наберат от запасни такива.

В най-близки дни ще бъде отпуснато и оръжието, необходимо за окомплектоването на тези части.

- Формиран е само сапьорния батальон и то за сметка на щата за 1951 год. Същият от м.май работи по инженерно-техническото оборудване на границата и то на оперативно важните направления, в участъка на 1 граничен отряд/гр.Белоградчик/, който през настоящата година се очерта, като най-оперативния отряд. От м.август едната рота на батальона бе изпратена на работа в района на 4 граничен отряд /гр.Девин/ също очертал се като оперативен, особено в участъка на Доспатската комендатура.

До днешна дата сапьорния батальон е построил следните инженерно-технически съоръжения по границата:

- просеки - 43.4 клм;
- завал - 45.2 клм;
- контролен плет - 3.1 клм;
- скрити наблюдат. пунктове - 5 броя;
- миниране на телена мрежа - 3.3 клм.

Работата по изработването на контролни и телени стобори е спряна, тъй като войските нямат бодлива тел. Определеното с решение на ПОЛИТБЮРО количество от 500 тона бодлива тел не можа да се отпусне, а се даде само 100 тона, тъй като останалото производство бе взето за нуждите на МНО. Направени са съответни постъпки, да се отпуснат още 400 тона тел, така както е решено от ПОЛИТБЮРО.

- Увеличението на числения състав на линейните застави

по гръцката, турската, черноморската и румънска граници не е извършено, тъй като предвидените за това увеличение войници, по настоящем се обучават в учебните пунктове.

Това ще стане между 20-30 ноември, когато завършват обучението си младите граничари от набор 1931 год., с които ще стане попълването.

Изобщо, решението на ПОЛИТБЮРО на ЦК на БКП от 10 май т.г. извънредно много помогна за подобрението на партийно-политическата работа и за укрепването на Гранични войски, което безпорно ще се отрази благоприятно върху надежната и сигурна охрана на границите на Народната ни Република.

24.9.51 г., гр.София

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ:...../Г.Цанков/.

Отп. - 2 екз.
Екз.№ 1 - а.....
" № 2 - ...
Изпълнител.....
24.9.51 г.
Т.Ф./

Из архивите на ДС
423

НАРОДНА ... УПРАВЛЕНИЕ ... ВОЙСКИ
Отдел V
№ V-3135
3.X 1951 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго-Секретно
Екз.№

Вх.№ 1. 952
8.10.51
66

НАЧАЛНИЦИТЕ НА ВСИЧКИ ГРАНИЧНИ ОТРЯДИ
САМО: НАЧАЛНИКУ V-ти ГРАНИЧЕН ОТРЯД
гр. Момчилград

НКРС
за изпълнение
9 X 951

В стремежа си да спъват нашия стопански възход, враговете на нашата страна си служат и с бактериологически диверсии, пренасяйки в нашата страна заразни болести по домашните животни. През 1949/50 г. се разпространи у нас болеста "САП" по еднокопитните животни, а през 1951 година болеста "ШАП" по двукопитните животни. Тия болести взеха широки размери в пограничните райони и нанесоха огромни щети на народното ни стопанство. Такива епидемии могат да бъдат и просто пренесени ако те се появят на противникова територия, чрез проникващ добитък през границата или диви животни, ако ние не сме известни за това и не сме взели своевременни мерки.

Могат да бъдат пренесени през границата и заразителни болести, от които страдат и хората.

За предотвратяване разпространяването им на наша територия е много важно своевременно да бъдат сигнализирани здравните органи. Така например до настоящем в Арабия има заболявания от чума. Не е изключено да вземе широки размери и да се пренесе в Турция, от там да бъде застрашена и нашата страна ако не бъдат взети мерки.

Във връзка с всичко това да се има за изпълнение следното:

1. От нашите източници да бъдат изяснявани и следните въпроси от здравен характер:

1. Какви по-важни по-чести заболявания има сред населението.

2. С какви признаци се появяват тия заболявания.

3. Има ли заболявания от коремен тиф, дизентерия, холера, петнистиф, малария, туберкулоза, сифилис.

4. Има ли заболявания от чума.

5. Къде в кои селища и райони.

6. Колко болни има от тия заболявания.

7. Има ли смъртни случаи от тия заболявания, къде и колко.

8. Какви мерки вземат санитарните и административни органи за лечение и ограничаване на тия заболявания.

9. Извършва ли се ваксинация на населението и срещу какви заболявания.

10. Води ли се от санитарните власти борба с бълхи, въшки, комари, плъхове и мишки.

От архивите на ДС

67

11. Заболяване ли е от населението масово измиране на плъхове и мишки и къде.

12. Какви заразни болести има в граничните райони на противника. Има ли смъртни случаи и колко. Как е организирана борбата с тия болести.

13. Как е организирана ветеринарната служба в граничните подоления на Югославия, Гърция и Турция.

14. Как е организирана военно-ветеринарната служба във войските на тези страни. Подготовка и квалификация на военно-ветеринарните лекари. Наситеност с военно-ветеринарни лекари.

15. Снабдяване на граничните им поделения и другите войскови части с кон и друг добитък.

16. Как са снабдени с ветеринарно имущество и от къде.

17. Какви и колко ветеринарно серопроизводни, бактериологически и други институти в тези страни има.

18. Какви и колко хладилници за опазване на продукти военни и граждански има, капацитет и обслужване.

19. Организация на гражданската ветеринарна служба, наситеност, подготовка и обслужване на цивилното население от гражданските ветеринарни лекари.

Тогава, когато на източника му са известни някои от горните въпроси те да се изясняват с подробности. Да не се омаловажават въпросите изглеждащи на пръв поглед незначителни, тъй като за санитарните власти отговорните са им нужни за да правят съответни изводи.

II. По линия на медицинска служба що бъда народено на лекарите по места през м. октомври да изнесат пред О.Р. подходяща лекция, с цел запознаването им с някои въпроси от санитарно естество, необходими да се знаят от разузнавачите. Датата на провеждането да се съобрази с това, щото да има най-малко отсъстващи О.Р. ЗАПОВЕД.

НАЧАЛНИК V-ТИ ОТДЕЛ УГВ

ПОДПОЛКОВНИК /Копаров/

Отпечатано в 12 екз.
№ 1-11-гран. отряди
№ 12-в дело V отд.
Изпълнител:
29.0.51 година.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Вх № 1069
29.10.51 г.

Лично строго-поверителен
Препис.

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТР. РАБОТИ

З А П О В Е Д

№ 18013

София, 1 октомври 1951 г.

През м.април т.г.от проведеното обследване на агентурно-оперативната работа в граничните околии се установи следното:

Вражеската дейност в граничните околии се активизира и проявя на във форма на шпионаж,диверсия и бандитизъм против нашето социалистическо строителство,което изисква сериозно подобрение в работата на нашите органи и решителна борба против допусканите недостатъци в работата.

Като недостатъци в агентурно-оперативната работа се явяват:

В повечето околии още не са установени и не са взети в оперативен отчет вражеските контингенти,бившите агенти на чуждите капиталистически разводки - лица,които са имали или имат връзки с чужбина,старите каналджии и контрабандисти и пр.

Състоянието на наличните разработки е лошо:разработката на минаващите по тях лица се води недостатъчно активно,качествената агентура по тях е недостатъчна.

Във Видинска,Кулска,Елховска,Трънска,М.Търновска и другите околии има много разработки,които се водят само на книга. Отчетните наблюдения почти във всички околии се ограничават само с преписка. По тия ОНД агентура няма и по тях не постъпват никакви донесения.

В някои околии,по някои линии,г оперативен отчет не е взет нито един обект. Оперативният отчет на ДС не е създаден на принципално класова основа; вместо действителните класови врагове,шпиони,контрабандисти и буржоазни елементи,в отчета са взети незначителни /дребни/вражески елементи,по непроверени сигнали и слухове.

Сериозни слабости има в работата по разработките във Видинска, Кулска,Благоевградска,Грудовска и другите околии. Управленията на тия околии не реагират своевременно на постъпилите важни донесения за подготовка на вражеска дейност и по тяхна вина се допуска бягство на отделни вражески елементи зад граница.

Агентурно-информационния апарат в граничните околии съвсем е недостатъчен за да се разрешат посредством ~~посредством~~ него основните задачи стоящи пред ДС - за да се обхванат всички вражески елементи и да се осигурят тяхните разработки.

Ръководството и възпитанието на агентурата в граничните околии се намират на нисък уровен. Срещите обикновено се провеждат в подучастъците,селсъветите и на открити местафа в някои случаи и в домовете на сътрудниците. Наличните явочни квартири са съвършенно недоста-

тъчни. Кулското и М.Търновското околийски управленията нямат нито една явочна квартира. При такова положение не може да се говори за действително сериозно ръководство и възпитание на агентурата. Околийското управление в Крумовградска и другите околии срещите с агентурата провеждат в помещенията на самото управление,което довежда до разшифровка на агентурата.

Връзките с наличната агентура са нередовни,не се определят предварително и често имат случаен характер.

Количеството на резидентите в граничните околии е недостатъчно,поради което ръководството на информационния апарат е много слабо и затруднява осъществяването на редовна връзка с агентурата.

Почти във всичките гранични околии агентурата не е проверена напълно,а ако е проверена,то формално. В Грудовска и Кулска околии не е проверен нито един агент. В Благоевградска и в редица други околии се задоволиха само с това,че изключиха от агентурния апарат информатори,които са били членове на Партията и счетоха,,че с това тяхната работа е свършена. В Благоевград продължават да държат в своя апарат агенти,за които има данни,че са предатели.

В Грудовска околия в работата с агентурата не се спазват елементарните принципи на ръководство и възпитание,поради което са допуснати груби грешки и извращения,граничещи в някои случаи с престъпление. Поради неправилна работа със своята агентура груповия началник Кавръкот е разконспирирал 7 агента. Средите си той е провеждал в домовете на своите сътрудници и в околийското управление. На втората среща след вербовката на денов агент извикал го посредством милиционер и го разконспирирал.

В Кулска околия подбора на вербовката на агентурата не са провеждани правилно. 48 % от сътрудниците в тая околия са се разконспирирали или пък са станали предатели и двуличници.

Грешки в агентурно-оперативната работа и особено в работата с агентурата са допуснати и в другите гранични околии. Като причина за това преди всичко се явява неспазването от страна на местните ръководители и работници на ДС на инструкциите,заповедите и разпорежданията.

Във всички гранични околии агентурно-оперативната работа е насочена преди всичко,към борба с прехвърлящите на наша територия диверсанти и бандити и към разкриване на вражеските организации. Не се провежда активна,настъпателна разузнавателна работа по разкриване на вражеските организации. Не се провежда активна,настъпателна разузнавателна работа по разкриване на вражеските центрове зад граница по внедряване в тях на наша агентура и по създаване на агентура зад границата.

В някои околии,като например в Елховска,Петричка,Благоевградска,Крумовградска и други,няма тясно сътрудничество в работата между ДС,Гранични войски и Народната милиция,ГС. Допускат се провали на важни мероприятия,провеждани едностранчиво,без съгласуване помежду си, във вреда на охраната на държавните граници и държавната безопасност.

427

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

428

16

Като основна причина за недостатъците, допуснати от нашите органи в граничните райони се явява слабото ръководство, което не отговаря на изискванията на агентурно-оперативната работа и задачите които стоят пред ДС. Неконкретност наказанията, лома помощ на оперативните работници, ниска взискателност и слаб контрол. Например, в Грудовска околия през цялата година оперативните работници не са приемани на доклад от своите началници, които преглеждали работата на своите подчинени в тяхно отсъствие. Отделните началници не се включиха в агентурно-оперативната работа, както това изискват интересите на работата.

Ръководствата на окръжните управления оказват много малко помощ и контрол на околийските управления.

За отстраняване на недостатъците в агентурно-оперативната работа на нашите органи в граничните околии и повишаване качеството на агентурно-оперативната работа,

З А П О В Я Д В А М:

1. На помощник Министра - генерал-майор др.Пенчев в срок от един месец, за сметка на вътрешните възможности, да укрепи отделенията на ДС при Управления МВР в граничните околии с опитни и проверени оперативни работници, като вземе под внимание предложенията на бригадите, които са обследвали посочените околии.

2. Началниците на управления МВР в граничните околии не по-късно от 15 ноември 1951 год. да осигурят вземането в оперативен отчет всички намиращи се в околиите вражески контингенти.

Лица, за вражеската дейност на които са получени проверени данни, незабавно да се вземат на активна агентурна разработка, а останалите подотчетни елементи, заслужаващи вниманието на ДС, да се вземат на списъчен отчет и осигурят с активно агентурно наблюдение.

3. Особено внимание да се отделя на намиращите се на разработка лица, които се подозират в терористически намерения, в принадлежност към чуждите разузнавателни органи, в подготовка на диверсии, в организиране на смущения и безпорядки, а също така и в политически бандитизъм.

Разработки за указаните елементи трябва да се водят от най-опитните оперативни работници, в това число и от ръководящия състав - от началници отделения и по-горе.

4. В най-кратък срок да се създаде висококачествен, работоспособен и проверен агентурно-информационен апарат, способен да изпълни всякакви задачи и указания на органите на ДС, по своевременното разкриване агентурата на чуждите разведки и нелегалните контрареволюционни организации, за което,

а/ да се усили вербовката на агентура из средата на членовете на семействата и изменниците на Родината, на съдържателите на явочните квартири, на укривателите на нелегални и прибежници, жените, сгчарите, кооперативните пазачи /пъдари/ и т.н., а също така и от числото на ръководящите работници, на намиращите се в граничните околии, предприятия и учреждения, от числото на интелигенцията - учители, агрономи, лекари и т.н.

б/ в селата на околиите да се създадът работоспособни резидентури, с не повече от 10-15 информатори всяка.

Ръководството на резидентурата да се възлага на проверени резиденти, упорито да се работи над тяхното възпитание, отличилите се от тях своевременно да се поощряват, а най-способните и преданните, със санкция от ръководството на Министерството да се предават на заплатена работа под прикритието на съответна официална работа вън от органите.

Да се създаде категория на резиденти, маршрутници, които да се вербуват из числото на граматните пощаджии, данъчни инспектори, инспектори от ветеринарните служби и други лица, които поради характера на службата си ходят по селата.

в/ да се усили вербовката на агентура за задгранична работа. По-смело да се поставя въпроса за провербовка на агентура на чуждите разведки и особено на агентура, прехвърлена от територията на капиталистическите страни.

По-настойчиво да се работи по внедряване задгранична агентура в чуждите разузнавателни органи и контрареволюционните организации, действуващи против България.

г/ да се усили вербовката и възпитанието на агентурата, особено на задграничната. За тази цел целия оперативен състав при околийските управления МВР да показва пред агентурата личен пример да дисциплинираност при срещите, старателно да се подготвя за срещите, да дава конкретни, целеустремени задачи, обяснявайки начини и методи за изпълнение на тия задачи, да се съветва с агентурата, да изисква точното изпълнение на задачите. Работоспособните, честните и инициативните агенти и информатори, постигащи практически резултати в работата, да се поощряват със всички средства, а от балаета - двуличници, предатели и дезинформатори своевременно да се освобождаваме. Злостните агенти-предатели да се привличат към съдебна отговорност.

От 1.1.1952 г. да се прекрати приемането на агенти вън от явочните квартири. След този срок който оперативен работник не се подготви за изпълнението на тази задача да се счита за нарушител на заповедта и му се търси отговорност.

5. Началниците на 1.2.3 и 12 отдели ДС да съставят план за мероприятията за указване помощ на граничните околии до края на т.г. по линиите на тия отдели и да го представят за утвърждаване на пом. Министра Кумбилиев до 10 октомври т.г.

6. Задължавам окръжните и околийски началници МВР, началниците на отряди и комендантите на граничните комендатури да спазват точно инструкцията за взаимните отношения и действия между органите на ДС, ГВ и НМ и да работят за създаването между тия органи атмосфера на тесни другарски отношения в работата.

До 10 октомври т.г. да се проведат в граничните окръзи съвещания с ръководителите на ДС, ГВ и НМ, на които да се разгледа гореспоменатата инструкция.

От архивите на ДС

429

Из архивите на ДС

430

18

7. Задължавам окръжните и околийските началници на МВР да поддържат тесен контакт с партийните комитети по места, по-често да се обръщат към тях за помощ и да се опират на тях в своята ежедневна работа. Систематически да информират първите секретари на партийните комитети за положението в околиите.

Началниците на околийските управления на МВР в граничните околии да повишат взискателността си към личния състав и да усилят неговото възпитание.

Оперативните работници проявяващи творческа инициатива в работата и постигащи практически резултати в борбата с врага с всички средства да се поощряват и поличават в чин, а работниците допускащи провали в работата, разшифровка на агентура и други извращения, да се представят за административно наказание и същевременно да се обръщаме към партийните организации с молба да се поставя въпроса за партийността на такива другари.

Личният състав да се възпитава в дух на революционна ненавист към враговете на родината и на безпределна преданост към ЦК на БКП, народното правителство и лично към ръководителя на Партията и правителството - др.В.ЧЕРВЕНКОВ.

Тази заповед и инструкцията по взаимодействието между ДС, ГВ и НМ да се изучат на специалните съвещания в граничните окръзи и околии и да се вземат необходимите мерки за тяхното точно и своевременно изпълнение.

Заповедта да се изпрати на пом.Министрите, на началниците на управления и отдели ДС, на всички окръжни началници МВР, секретаря на партийния комитет при МВР и на засегнатите околийски началници МВР.

Да се потвърди получаването на заповедта срещу подпис лично от получателя.

МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ -
Ген.лейтенант: /п/ Г.Цанков.

Верно,
Н-К ОТДЕЛЕНИЕ "СЕКРЕТАРИАТ"-
- полковник: /п/ Йор.Стефанов.

Верно,
НАЧАЛНИК V-ТИ ОТДЕЛ УГВ
ПОДПОЛКОВНИК: /Копаров/

Отп. - 15 екз.
Екз.№ 1-15 отрядите.

Вх. № 1070
29.10.51 г.

Строго-Секретно, 11

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

УТВЪРЖДАВАМ:
.....
МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ
Генерал-лейтенант Г. Цанков
№ 16012
1 октомври 1951 година

И Н С Т Р У К Ц И Я

ПО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯТА МЕЖДУ РАЗУЗНАВАТЕЛНИТЕ ОРГАНИ НА Д.С., ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ И НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ – Н.Р.Б.

1. За охраната на държавните граници на Н.Р.България носят отговорност Гранични войски на МВР.

За обезпечаване изпълнението на тази задача гранични войски водят:

а/ контраразузнавателна работа в своята погранична зона.

б/ разузнавателна работа на територията на граничната зона на съседните враждебни държави до 25 клм. дълбочина, а при необходимите случаи и на по-голема дълбочина.

в/ провеждат задържане и арести и водят предварително следствие на задържаните нарушители на границата и лица арестувани за престъпни действия, свързани с нарушението на държавната граница.

2. Контраразузнаване и разузнаване в граничната зона и на територията на съседните враждебни държави неограничено по обем, обекти и територии водят органите на Държавна Сигурност.

3. В интерес на охраната на границата и обезпечаване на успешни действия, началниците на граничните отряди осъществяват ръководството на общите оперативно-войскови операции, провеждани в граничната зона по поиск; преследване и ликвидация на банди /групи/, диверсанти, терористи, разузнавачи и др. нарушители при влизането им на наша територия и при опит да се върнат задграница.

Органите на държавна сигурност и Народната милиция им указват в това пълно съдействие.

Във всички случаи органите на Държавна сигурност и милицията провеждат операции /арести, задържания и т.н./ в граничната зона самостоятелно, като при това, ръководейки се от п.п. 4 и 5 на настоящата инструкция се свързват с граничните отряди и в нужните случаи съгласуват с тях своите действия и ако е необходимо търсят помощ, която граничните отряди се задължават да укажат съобразявайки своята помощ с изпълнение на своите задачи по охраната на границата.

Из архивите на ДС

432

4. Органите на Държавна Сигурност и милицията провеждат арести, обиски и други мероприятия в граничната зона, поставяйки в известност във всеки отделен случай Началника на най-близкия граничен отряд, или неговия заместник по разузнаването, като предварително проверяват по оперативния отчет на граничния отряд всички лица, които подлежат на арест или задържане.

Началниците на граничните отряди и техните заместници по разузнаването в подобните случаи постъпват също така.

5. В тези случаи, когато органите на Държавна Сигурност и граничните отряди едновременно са оперативно заинтересовани за едни и същи обекти на разработка, вербовка и т.н., техните началници съгласуват въпроса помежду си, донасяйки за това на своето ръководство и след това се ръководят от указанията на своите началници.

6. При започване на разработки/агдела/и подработване на кандидати за вербовка от жители на граничната зона, органите на държавна сигурност, милицията и граничните отряди провеждат специална взаимна проверка по своите оперативни отчети, оформяйки това със справка, която трябва да съдържа въпроса "Моля, съобщете имате ли компрометиращи данни/оказва се фамилията, името и презимето, година на раждане, местожителство и отговор: "С компрометиращи данни не разполагаме".

Ако проверяемото лице е на разработка или вербоване се отговаря "Проверяемото лице/да се укаже точно/ се разработва от нас".

Категорически се забранява предприемането на каквито и да било мерки по отношение на тези лица, за които има компрометиращи данни даден орган, без съгласието на последния.

Писмените справки трябва да дават органите провеждащи проверката незабавно, но не по-късно от три денонощия.

7. Провербовката на агенти и използване от други наши органи се забранява. Когато агент на един от органите може да бъде използван в интересите на страната по-пълно и успешно по линия на друг орган, то той с разрешение на свои по-старши началник може да го предаде на връзка на този орган или да бъде използван временно по изпълнение на отделна задача/задачи/.

8. Органите на Държавна сигурност и Гранични войски с разрешение на своите началници могат да водят съвместни или паралелни разработки.

9. На началника на V-ти отдел Гранични войски и началниците на граничните отряди се дава право да правят запитвания в окръжните управления за проверка на лица, живущи във вътрешността на страната, като началниците на граничните отряди изпращат копия

от запитването на началника на Гранични войски.

10. При получаване сведения за лица, занимаващи се с вражеска дейност, живущи извън граничната зона, гранични войски незабавно, но не по-късно от 24 часа уведомяват за това писмено органите на Държавна сигурност, а за данни касаещи се за Държавна сигурност, управление гранични войски незабавно докладва на Министра на Вътрешните работи.

Всички сведения, касающи се за охраната на границата органите на Държавна сигурност и милицията по свой ред, незабавно съобщават в граничната зона на граничните отряди или на V-ти отдел в гранични войски - София.

11. Гранични войски за задържаните нарушители на границата информират най-близкия началник на околийско или окръжно управление МВР и след оформяване и предварителния разпит на задържания, незабавяйки ги, но не по-късно след 3 денонощия, предават нарушителите заедно е протокола за задържане, протокола за обиск и всички документи, вещи и протоколите за разпит, преписки от които се съставят в граничния отряд в най-близкото околийско или окръжно управление. При особенни случаи е разрешение на ръководството на Министерството срока може да се удължава.

12. Нарушителите идващи от съседна територия и задържани от органите на Държавна сигурност и милицията се предоставят на офицер от гранични войски за разпит и изясняване на въпросите по нарушение на границата.

ПОМ. МИНИСТЪР ЗА ГРАН. ВОЙСКИ
Генерал-Лейтенант /п/ Панов

ПОМ. МИНИСТЪР ЗА Д.С.
Генерал-Майор /п/ Кумболиев

ПОМ. МИНИСТЪР ЗА Н.М.
Генерал-Майор: /п/ Д. Чолаков

Верно,

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ "СЕКРЕТАРИАТ" /п/ Стефанов

Верно,

НАЧАЛНИК V-ТИ ОТДЕЛ УРГ
ПОДПОЛКОВНИК: [signature] /Кошаров/

Отпечатано в 15 [illegible]
№ 1-15 към отрядит[illegible]
М/Д

Из архивите на ДС

За от 1976 г.

Мотивите дом са доктори и работи ... ни ... оставени

Поверително.

Вх.№ 1046
15.X.1951 г.

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
[redacted]
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ
№

195.....г.
София

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
Т У К

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ОТНОСНО: одобряване на Указ за Граничните войски.

Д О К Л А Д
от генерал-лейтенант ГЕОРГИ ЦАНКОВ,
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ.

При отговор да се указва № и отдела

ДРУГАРЮ ПРЕДСЕДАТЕЛЮ,

Положението, задачите, правата и задълженията на Граничните войски се уреждат със Закона за Граничната войска, от 1946 г., и Наредбата-закон за граничната стража, от 1938 г. Тези два закона не уреждат по задоволителен начин горните въпроси, а при това вторият е издаден от отречената от народа фашистска власт.

Посочените обстоятелства налагат да се отменят горните два закона и вместо тях да се издаде Указ на Президиума на Народното събрание, който цялостно да уреди същата материя.

Приложеният проекто-указ е съгласуван с Министерството на Народната отбрана, Министерството на правосъдието и Главната прокуратура. От предложението на Министерството на народната отбрана не е възприето това по чл.2 и по чл.5, тъй като в същите текстове се предвижда, че въпросите, третирани в тях, се уреждат с постановления на Министерския съвет.

Като Ви излагам горното, моля, другарю Председателю, да предложите на Министерския съвет да приеме следното

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е:

НА ОСНОВАНИЕ чл.23 ОТ КОНСТИТУЦИЯТА НА НАРОДНАТА РЕПУБЛИКА, ОДОБРЯВА СЕ ПРИЛОЖЕНИЯ ПРОЕКТО-УКАЗ ЗА ГРАНИЧНИТЕ ВОЙСКИ.

ДА СЕ ПРЕДЛОЖИ НА ПРЕЗИДИУМА НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ДА ИЗДАДЕ УКАЗА, СЪГЛАСНО ЧЛ.35 т.5 ОТ КОНСТИТУЦИЯТА И ЧЛ.5 буква "в" ОТ ЗАКОНА ЗА ПРЕЗИДИУМА НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ.

ПОСТАНОВЛЕНИЕТО НЕ ПОДЛЕЖИ НА ОБНАРОДВАНЕ.

М И Н И С Т Ъ Р: ген.лейтенант _____

ПРИЛОЖЕНИЕ: три екземпляра от проекто-указа, заедно с мотивите;
мненията на М-ството на Народната отбрана,
М-ството на правосъдието
Главната прокуратура.

З А С Я Г А: Министерството на вътрешните работи
Министерството на народната отбрана.

НАПИСАНО в 4 екземпляра, от които
№№ 1,2 и 3 за Мин.съвет, а № 4 към дело.

ИЗПЪЛНИТЕЛ:
/Ат.Т.Атанасов/

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

28

М О Т И В И

към проекто-указа за Граничните войски.

Във връзка със задачите и дейността на Гранични войски при Министерството на вътрешните работи, понастоящем, са в сила два закона: Наредбата-закон за граничната стража, който е от 1938 година и Закона за Граничната войска, от 1946 г. Нито първият закон, който е издаден от отречемата и отхвърлена от народа фашистска власт, нито вторият дават задоволително уреждане на въпроса за задачите на Граничните войски на Народната република и за тяхното място в системата на въоръжените сили на страната ни.

Горното налага да се издаде нов указ на Президиума на Народното събрание, който да уреди цялостно положението, правата и задълженията на Граничните войски и да отмени горните закони.

Приложеният проекто-указ, в който са взети под внимание мненията на Министерството на народната отбрана, Министерството на Правосъдието и Главната прокуратура, предвижда Граничните войски, като специална войска от състава на въоръжените сили на Народната ни република, намиращи се под върховното ръководство на Министра на вътрешните работи. Въпросите по общата организация на Граничните войски се предоставят за уреждане от Министерския съвет, по предложение на Министра на вътрешните работи, а подробната организация, която ще бъде в рамките на общата, се предоставя на уреждане от Министра на вътрешните работи.

За попълването на Граничните войски с кадър - войници и офицери - ще се използва установеният вече ред за Народната войска със Закона за задължителната военна служба и Закона за военните лица. Редът по който конкретно ще се осъществява това попълване, ще се установи от Министра на вътрешните работи и Министра на народната отбрана.

В чл.3 на проекта се конкретизират задачите на Граничните войски, а именно цялостното опазване неприкосновеността на границите на Народната република и опазването на сигурността, реда и общественото спокойствие в граничната зона. Чл.4 определя понятието "гранична зона" в съгласие с действащото сега постановление на Министерския съвет за района на същата.

Указът предвижда конкретно при какви случаи органите на Граничните войски могат и кога са длъжни да употребят оръжие срещу различните нарушители на неприкосновеността на границата. Точ-

29

ното определяне на тези случай не има съществено значение, особено за възпитателно и превантивно отношение, спрямо някои неустойчиви и колебливи елементи, които биха попаднали под вражеска агитация за незаконно преминаване на държавната граница.

В чл.9 от Указа се узаконява съществуващото фактическо положение - органите на Гранични войски да задържат и разпитват лицата, които са заловени в нарушение на границата - като тези действия на органите на Г.В. се подчиняват напълно на съществуващите законоположения по отношение задържането на лица, заподозрени в извършването на престъпления.

М И Н И С Т Ъ Р: генерал-лейтенант _____
/Т.Танков/

Из архивите на ДС

Строго лично поверително!

ДО ДРУГАРЯ
МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ
Т У К

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДОКЛАД

ОТНОСНО: Причините за слабото охранение на границата и предложение за подобряването на същото.

Въпълнение на нареждането Ви да се проанализират основните причини за слабото охранение на границите и предложат решителни мерки за подобряването на същото, донасям следното:

ГВ в досегашната си дейност особено след излизане на постановленията на ЦК на БКП и непосредствената помощ която оказва Партията и съветските другари, завоюва редица успехи. Границата сега се охранява по добре от колкото преди 1-2 години, но наред с това съществуват редица сериозни слабости:

1. Щаба и отделите на УГВ не са станали действителни органи за управление и ръководство на войските. Стила в техната работа все още страда да бъде не добър. Работата е сглобен /сколачен/, в работата му липсва съгласуваност и целеустременост. Усилията на всички не се насочват решително за решаване на основните задачи, а всеки работи откъснато отделно за себе си. В повечето случай щаба вместо да управлява и ръководи охраната на границата, се задоволява да регистрира събитията и се влачи в опашката им.

Ръководящите офицери от управлението, на границата отиват рядко. Например н-к щаба за 1 година е ходил на границата само един път, а началниците на тила, бойна подготовка, "Кадри" и др., за същото време са ходили 1-3 пъти. Непосредствената помощ и ръководство на място от ръководящите офицери при УГВ не е достатъчна.

По тези причини последните до голяма степен са се откъснали от живота на границата, и влиянието им там е слабо.

Ръководителите на ГВ начиная с др. генерал Панов, полковник Пешев, полк. Янков и др. проявяват известен либерализъм, което се отразява върху своевременното изпълнение на заповедите и нарежданията, а това пъки влияе на охраната на границата. Например У.Г.В. системно не отговаря в срок на поставените от др. Министър резолюции. Рядко са

случайте,когато в срок се изпълняват от по-низко стоящите началници заповедите,нарежданията и директивите на командването.

Щаба и отделите при УГВ,щабовете на отрядите и комендатурите непровеждат достатъчна взискателност и контрол по изпълнение заповеди те и всички други разпореждания и указания на по-горното командване и самите те дават слаба и некачествена работа.

По голямата част от началническия състав на частите и поделенията не изучава до край ръководящите документи по охраната на границата и неумее да ги провежда в живата практика.

2. В дейността на щаба на войските,щабовете на отрядите,отделите и отделенията и всички други служби и поделения в Гранични войски не е въведен като система колективния метод на работа,поради което липсва необходимата координация и взаимодействие между тях.На станалите произшествия и инциденти по границата не се реагира своевременно,не се прави всестранен анализ,не се правят обобщени изводи и не се довеждат до знанието на подчинените части и поделения,за да могат последните да се учат от собствените си грешки.

Основни и принципиални документи,като проекто-закона за ГВ, основни разместванията /проекто-заповедта за разместването на някои ръководящи другари и завърналите се от СССР/щата на ГВ,доклади за МС,основни дислокациони въпроси,проекто-заповеди,предложения за изпращане на хора в СССР и в нашите академии и др.,не са били разглеждани съвместно на служебни съвещания с началниците на отделите,а решение по тях е вземано индивидуално или от 2-3 души.

В тая връзка трябва да се каже,че УГВ неподържа достатъчно жива и служебна връзка с отделите на МВР и МНО,като не се учи от опита на тяхните служби.

3. Политическият отдел в ГВ,и политическите отдели в отрядите и ЗКПГ на комендатурите,не са усвоили напълно метода на живото и оперативно ръководство на партийно политическата работа в частите и поделенията.Недостатъчно и несвоевременно обезпечават мероприятията и задачите по охраната на границата,не реагират бързо и решително срещу слабостите,и особено срещу проявите на страх и бездействие от страна на личния състав пред лицето на врага

Особено слаба е възпитателната работа,която все още не се провежда въз основа на ежедневните положителни и отрицателни прояви на военнослужащите,за да се учат от своите собствени грешки и постижения.Не се води решителна борба с проявите на страх на личния състав от нарушителите на границата.

439

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Партийните организации не са осигурили авангардната роля на комунистите и примерната роля на членовете на ДСНМ по охраната на границата. Тези организации в ГВ не са обеспечили и не са развърнали, смела и градивна критика и самокритика, за ликвидирането на слабостите по охраната на границата. Партийните организации не водят войските на щурм срещу враговете, а в повечето случай са влачат в опашката, като само регистрират станалото.

4. Липсва предварително запланирано оперативно взаимодействие при ежедневната охрана на границата, и при преследването и задържането и задържане на нарушителите на същата, между поделенията на Гранични войски и органите на ДС, НМ и ВВ и връзките им с Партията по места. До сега не е съществувал никакъв предварително разработен оперативен план на четирите служби, и общо ръководство за прикриването на границата, особено на важно оперативните направления. Инцидентно и наспех са изработвани планове в единични случай, но тогава когато бандитите са били открити в граничната зона. Тия планове не са давали резултат, а при тяхното провеждане в повечето случай, бандитите са се отскубвали безнаказано, /примера с обграждането на бандитите на голямия остров р. Струма, и Смолянско и другаде/, докато нашите често пъти са давали жертви от собствения си огън.

5. Липсва общ оперативен план на МВР за залавянето на постояно подвизаващи се бандитски групи и лица в граничната зона, и отделни такива оперативни планове по места.

Досегашната практика е показала, че в интереса на Министерството е да се направят такива планове за действие, но това се е подценявало и затова всяка служба е правила откъснато от другите свои плановекоито както вече знаем не са довеждали до желан резултат. В повечето случай, службите са се мъчили всеки за себе си да регистрира успех за да се отчете по-добре пред ръководството на Министерството, /особено това се отнася за ДС/.

6. Агентурно-оперативната работа в ГВ и ДС по границата, не може своевременно да обеспечи на началниците необходимите данни, за готвещо се нарушение на същата. Тая слабост е основната причина за изтощаването често пъти в безрезултатно постояно бегане на войниците и офицерите, по физического охранение на границата.

По-голямата част от началниците на отрядите не изпълняват МЗ № 11/1950 год., като лично не работят с агентура, не организират, не ръководят и не контролират агентурно-оперативната работа, като са я дали на откуп на своите помощници по разузнаването. Те фактически

180

подценяват агентурно-оперативните мероприятия.

7. Голяма част от нарядите все още носят службата по охрана на границата лошо:не се движат и разполагат на местността маскирано, не заемат определените места за носене на службата,службата носят небдително,не реагират бързо и не действуват съгласно установените правила и принципи в борбата с нарушителите.

Поради некомплектованост на щата,голямата напрегнатост в оперативната обстановка по границата и неумението и небрежността на някои началници на застави да разпределят правилно времето,личния състав особено войниците чувствуват преумора,а с това се затормозява физическото охранение на границата.На много места по границата /1,2, 3 гр.отряди/,войниците не могат да разберат кога носят службата при усилено и кога при нормално охранение.

8. Инженерна служба при щаба на ГВ не се указа на висотата на един ръководен орган.Вместо да ръководи,планира и на място да провежда контрол по изпълнението,тя едвам смогва да извършва канцеларската си работа.Причините за това е,че до скоро службата е била само от един човек,а сега са само 2 души.

Поради липса главно на бодлива тел и други строителни материали,и поради лоша организация на вътрешните сили и средства на поделенията,изработените планове за оборудване на границата не се изпълняват в срок.Инженерно-техническите и отбранителни съоръжения по границата не на всякъде са качествени и малко грижи се полагат за подържането им в изправност.

Изоставен е въпроса за изобретяване на нови съоръжения по границата,нови сигнални прибори и други хитрости за улесняване и подобряване охраната на същата.Няколкото до сега инициативи в тази насока,не се развиха по нататък от командването,поради което практическо приложение на границата не са намерили

9. За служебните кучета не се полагат никакви грижи по тяхното гледане,хранене и обучение,което е главната причина в много от поделенията да умират някои от тях,а при използването им в преследване на нарушители да не дават качествена работа.

10. Обучението и възпитанието на ГС са води нередовно и некачествено.Същите са малочислени.При използването им в охраната на границата,често пъти им се възлагат задачи,които не съответствуват на тяхната подготовка,сили и възможности.

11. Инструкцията по осъществяване на граничния режим и граничната

441

Из архивите на ДС

442

161

зона и двукилометровата гранична ивица не се изпълнява от местните административни власти и Народната милиция и контрола по спазване на граничния режим, както от страна на НМ, така и от ГВ е слаб. Това е най слабото и изоставено звено от общата система на мероприятие по охрана на границата.

12. Войсковия порядък и дисциплината всред личния състав са на ниско ниво и не са води решителна борба за подобряването им. Уставите и заповедите на командването не са станали закон за военнослужащите в ГВ, въпреки, че на всички съвещания и конференции този въпрос е поставян на обсъждане.

13. Офицерският, сержантският и редовият състав има недостатъчна, политическа служебно тактическа и бойна подготовка.

Подготвянето на занаятията от командирите е слабо. Въпросите които ще се преподават не се проучват подробно. Не се използват достатъчно пособия и литература, пълни план-конспекти или методически разработки не се съставят, поради което качеството на провежданите занаятия е низко.

При водене на занаятията повечето от ръководителите не спазват методическите изисквания за правилно провеждане на занаятията и за усвояване на материята от обучаемите. Малко се прилага нагледноста и трудовия принцип, а най-често командирите прибегват до сухи лекции, които не допринасят за обучението и не учат конкретно хората.

Програмите не се отработват цялостно, /за командния състав се отработват 50%, за специалните поделения 30-40% и за линейните застави до 95%/. Обхвата от занаятията е малък /офицерите до 60%, сержанти до 40%, войниците от специалните и домакински поделения до 30% и войниците от линейните застави до 70%.

14. Не е водена решителна борба за преустановяването или ограничаването на постоянното разместване на офицерският и сержантският състав във войските. За голямото движение на кадрите е способствувало и това, че ГВ имат некомплектуване по щата 35%.

Преназначаванията на офицерските кадри се извършват без да се съгласуват винаги с правите им началници, и с отговорните началници на УГВ. Не се изучават кадрите в тяхната практическа и делова работа, а по документи - книжно.

Не се водят на кадровия отчет свърхсрочния сержантски състав, а от там не се знаят и политическите и делови качества на тия кадри, и не се следи за тяхното развитие.

Из архивите на ДС

Наказанията и похвалите са се давали не своевременно, поради което възпитателното им значение е било слабо.

Не е имало жива връзка и размяна на кадрови опит между отдел "Кадри", УГВ и отделение "Кадри" – политотдела – УГВ с отдел "Кадри" МВР и отделения "Кадри", ВВ и МПВО. Съществува пълна откъснатост между отдел IX и отдел "Кадри" УГВ. Отдел IX арестува, взема под особени мерки, проучва и др, без да държи в течение по възможните случай отдел "Кадри" при ГВ.

15. Снабдяването в Гранични войски с продоволствие, интендантско и вещево имущество не се обезпечава своевременно и напълно. Контрола от органите на тила за получаването, разпределението, съхранението, разходването и отчитането на храната и военното имущество е слаб. Отсъствуват действителни грижи за живия човек.

Специфичните теренни и атмосферни условия, отдалеченоста на граничните поделения от големите снабдителни центрове, разкаляните и заснежени пътища, затрудняват снабдяването и запасяването на поделенията. Всичко това е известно на финансовото снабдително управление при МВР и въпреки това, то закъснява спускането на нарядите по продоволствието и дава наряди за получаване от производителни обединения и предприятия, които немогат да изпълнят поръчката. Например ушанките и топлото облекло /памуклийка и панталон/ съгласно 929 постановление на МС трябва да се доставят докрая на т.г.. До края на септември т.г. съдите са доставени на ГВ едва 50%, останалите 50% дори и да се доставят, това ще стане късно, тъй като зимата в планинските райони отдавна настъпи.

Съгласно горното постановление за набор 1932 год. трябваше да се достави 50% облекло, постелочни и др. вещи, но до сега не са получени такива.

До днес не е даден наряда за зърненият фураж трябваше до сега да бъде извозен по поделенията.

Планирания 200 тона фасул за IV тримесечие на т.г. е бил спуснат в наряд, но в последствие Планов отдел го намалява на 80 тона, без да дава ориз за съответното намаление на фасула.

Основна слабост съществува и при заплануването и използуването правилно на ж.п. транспорт, но причина на това, че плановият отдел не спуска плановете за нарядите в срок.

Затормозено е и снабдяването на авто-парка при ГВ с резервни части. Главния технически склад при МВР раздава такива без оглед на

443

Из архивите на ДС

444

заплановките на поделенията на МВР.

Строителното отделение към УГБ, неможе да обърне цялостно работите по подобряване културно битовите условия на граничарите и изпълнението на строителните планове, което дава сериозно отражение по охрана на държавните граници /например строежа на новите застави е изостанал, а за някои от тях има сериозна опасност да не бъдат завършени през тъзгодишния строителен сезон/.

В отделението не се работи планово, а стихийно. Отчетноста на строежите е лоша. Не се спазват правителствените разпоредби и се провежда незапланувано строителство.

Създадени са лоши настроения сред граничното население от западната и южна граници, поради това, че не им е изплатен труда вложен по строежа на заставите през 950 год. възлизащи на сума 3.600.000 лв. Горната сума се дължи от строителното отделение при М.В.Р.

Финансовия контрол от страна на ГВ е слаб, поради което много от отчетните лица по места не са отчетени по за няколко месеца. На началниците бюро каси в УГБ финансова ревизия не е правена от 1949 год., поради което не е отчетена сумата 111 милиона лева.

Началниците от всички степени подценяват работата на тила, не контролират и ръководят снабдяването и неговата отчетност.

16. Проводната свързка е основно свързочно средство в ГВ, последните, обаче не могат напълно да разчитат на същата, тъй като, разговорите се подслушват и забавят от 30 минути до 2 часа, а също така тя се осъществява чрез поръчки на ТП станций, и същата се лошо подържа и охранява.

Материалната част е стара и липсват резервни части.

Радио връзката в ГВ е несигурна и непостоянна, особено през нощта когато е най необходима - напълно липсва, което се дължи на слабата мощност на радио-станцийте и голямите разстояния.

При организиране и провеждане на поиски по задържане на вклинили се в тила нарушители, то поисковите групи неразполагат с никакви свързочни средства /радио-станций, катюшки/, което затруднява взаимодействието, ръководството и управлението на групите и често пъти поради тъзи причина бандитите са отскубват безнаказано.

Командния състав подценява свързочната служба. Началниците и началник щабовете не упражняват контрол и не ръководят свързките. Не полагат грижи за опазването и отчетноста на материалната част и не се грижат за квалификацията на кадрите.

От така изнесените констатаций за състоянието в ГВ,за причините за слабото охранение на границата прави следните,

И З В О Д И:

1. Стила и качеството в дейноста на ръководството и щаба на ГВ не напълно отговаря на изискванията на поставените пред войските задачи.

2. ГВ все още пущат отделни пробиви,без да набележът и развърнат решителни мероприятия за преминаване в настъпление и обеспечаване надеждното прикриване на оперативно важните граници.

3. В борбата с нарушителите на границата не е обеспечено,общо ръководство,плановост и истинско оперативно взаимодействие,между ГВ и останалите служби на МВР,от горе до долу.

4. В борбата с нарушителите на границата,ГВ,ДС и НМ все още се намират в отбранително положение,тяхната дейност не носи унищожително настъпателен характер по целия фронт,инициативата все още се намира в ръцете на враговете,а там където тя се изтръгва от последните,то това става временно,след което тя отново преминава в ръцете на нарушителите.

За отстраняването на изнесените слабости и за решителното подобрение охраната на границата,

П Р Е Д Л А Г А М Е:

1. Да се задължи др.ген.Панов да вземе решителни мерки за подобряването на организацията и стилът в работата на ръководните другари в ГВ,като обърне сериозно внимание на щаба,който трябва да се сколачи и направи действителен орган за управление и ръководство на войските.

Ръководителите начиная с др.ген.Панов,полк.Пешев,полк.Янков и др.,да ликвидират с проявите на добромания,като стегнат своите подчинени и лично организират взискателността и контрола на заповедите и нареждания.

2. До 20 ноември т.г. др.ген.Панов и подполк.Палагачев да представят на др.Министър проекто-заповед за отстраняването от заеманите длъжности,поради несправяне с работата си на началник щаба,полк.Пешев, началника на бойна подготовка полк.Марков и началника на тила подполк Пожаров,като на тяхно място предложат подходящи офицери.На горните офицери да се дадът други подходящи длъжности.Един екземпляр от

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

проекто-заповедта да се изпрати в отдел "Инспекторат" - М.В.Р.

3. Да се задължи началника на ГВ,начиная от 20.XI.т.г. да въведе и строго да спазва колективния метод на работата,като всеки 15 дни да събира ръководящите хора на УГВ,а при неотложни въпроси, незабавно,за колективно обсъждане на основните въпроси и документи от дейността на управлението.Щаба на ГВ и от своя страна щабовете на отрядите и комендатурите,за същата цел да се събират всяка седмица.

На подобни разширени съвещания и конференции,да се прави всестранен анализ на инцидентите и произшествията на границата,като обобщенията и изводите се правят достояние на целия личен състав.

446

4. В щаба на УГВ и щабовете на отрядите и комендатурите до 20.XI.т.г. да се определи ръководяц офицер,който да държи на контрол изпълнението на партийните и министерски постановления,заповедите,директивите и нарежданията на др.Министър,командването на УГВ и останалите началници по места.Определените за опоменатата цел офицери отговарят пред своите началници и са длъжни за всеки пропуск да правят доклад на последните с конкретни предложения.

От 1.XII.т.г. др.генерал Панов да въведе строга плановост и отчетност в работата на отделите и самостоятелните отделения в УГВ,а така също и в граничните отряди и комендатури.

5. За в бъдеще всички ръководящи документи,по охраната на границата да се изучават по семенарният метод,и периодически се полагат изпити по места от началническия състав по тях.

Досегашните постановления,заповеди,инструкции и други ръководящи документи основно да се изучат от началническият състав на ГВ,и до 1.I.952 година се положат зачоти от всички без изключение по тях,като копие от конспекта за полагането на изпита и резултатите от изпитите до 20.I.952 година бъдат изпратени в отдел "Инспекторат" при МВР.

6. Др.др. пом.Министри ген.Панов,Кумбилиев,Колчев и Чолаков до 5.XII.951 год.да определят оперативните направления по границите и съвместно да разработят и представят на др.Министър общ цялостен план за прекриването им.Да организират изработването от органите на

ГВ,ДС,НМ и ВВ по места на съвместни оперативни планове по околий и Гранични поделения на западната,южната и юго-източна граница.

В плановете да се разработят цялостни мероприятия за охраната на границата по линията на ГВ,ДС,НМ,ВВ и партийните организаций по места,като след окончателното им изработване и утвърждаване от съответните по-горе стоящи началници се проиграят на местността при създаване на различни оперативни обстановки и ходове и вземане на целесъобразни решения.

7. Пом.Министрите Панов,Кумбилиев,Чолаков и Колчев до 5.XII.т.г. да разработят тримесечен общо оперативен план на ГВ,ДС,НМ и ВВ, за залавянето и ликвидирането на постояно прибиваващите се бандитски групи,в дадени гранични околий и дадат указания за разработване на такива оперативни планове по места.

8. УГВ при съдействието на ДС и ВВ до 15.XII.т.г. да изготви инструкция,в която да се разработят подробни указания за начина и правилата за водене борба с шпионско-бандитски групи.С тази инстуркция да се запознае целия личен състав,в Гранични войски,ДС и НМ в граничните околий.

На основание на тази инструкция да се разработи план конспект,за провеждането на занаятия от началниците на граничните поделения и началниците на ДС и НМ по места.

9. Началника на ГВ,до 15.XII.т.г.,на съвещание с началниците на отделите,и началниците на отрядите,да прегледат дислокацията и с оглед затварянето на оперативно важните направления,да внесе корекция в досегашната дислокация на войските.

10. Да се задължи Дирекцията на НМ и административните власти и органите на ГВ за строго изпълнение на инструкцията по осъществяването на граничния режим,и до 15.XII.т.г.,да се донесе на др.Министър какво е извършено по това.

11. Да се въведе система,УГВ да подържа по-тесна и постоянна връзка с отделите на КДР и МНО,като в своята работа обменя опита с тях.

12. До 20.XII.т.г. УГВ да разработи план от мероприятия за повишаването на дисциплината и организиране контрол за неиното провеждане.

Да се разработи от УГВ в горния срок план за повишаването на бдителноста и коренно подобрение носенето на службата на граничните наряди,като едновремено се усигори полагаемата се почивка на личния състав,носещ службата като гранични наряди.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

13. Групите за съдействие да се организират на по-широка основа и с тях да се организират и водят редовни занаятия. Да се внесе яснота в реда на тяхното ръководство, възлитание и използуване от ГВ, ДС и НМ.

14. Началника на Гранични войски до 1.XII.т.г. да изготви доклад до Министерския съвет, за отпускане на бодлива тел за обрудване на границата.

УГВ до 30.XII.т.г. да провери качествеността и годността на изработените инжинерно-технически и отбранителни съоръжения по границата, и набележи мероприятия за тяхното подобряване.

Инжинерна служба при щаба УГВ да се преустрой в инжинерно отделение с 5 души офицери. При щаба на УГВ да се създаде инжинерен кабинет за рационализации на инжинерно-технически съоръжения по границата.

15. До края на март 951 год. да се проведат мероприятия по внедряване на наша агентура в съответните разузнавателни пунктове на противника провеждащи активна разузнавателна дейност срещу нас.

Началниците на отрядите да се обърнат с лице към разузнавателната работа, и активно лично организират агентурно-оперативната работа, като строго изпълняват заповед № 11 от 950 год.

До 30.XII.т.г. да се оточнят и разпределят междуразузнавателните органи на НМ, ДС и ГВ, всички близки и вероятни ятаци на изменниците на родината, като се установи коя служба, кой обект ще разработва, с цел повече да не си пречат един на друг.

Да се разработят срочни мероприятия съгласувани между двете разузнавателни служби, за ликвидиране на известните резиденти на чуждото разузнаване, действуващи години наред в нашата гранична зона като:

Да бъдат информирани своевременно ГВ за допускане от страна на ДС, посещение на изселени жители в граничната зона по какъвто и да е било случай..

16. УГВ да вземе решителни мерки за гледането и обучаването на служебните гранични кучета, и да държи отговорен всеки командир в чийто поделение не работят, или умират служебните кучета.

Др.др. пом.Министри ген.Панов и Румбилиев да определят най оперативните гранични околий, и до 31.III.952 год. предадът на

Из архивите на ДС

съответните околийски началници на МВР по едно служебно куче.

17. За преподготовка на политическите офицери от войските на МВР да се създаде шестмесечен постоянно действуващ военно политически курс при НВГУ - МВР в с.Симеоново.

Началника на политотдела на Гранични войски през всеки три месеци,да изнася пред командването доклад за морално политическото състояние на личния състав,и се набележат конкретни мероприятия, на слабостите и подобряване на партийно политическата работа

Да се организира добре учебната 951-952 год.и се подсигурят поделенията с необходимите помагала.Политотдела на ГВ и политотделите на отрядите да поведат решителна борба за провеждането на качествени и редовни занаятия по политическата подготовка на войниците и сержантите,и по марксиско-ленинската на офицерите.За целта политотдела да организира и проведе през ноември и декември т.г. инструктивни сборове,за даване на методически указания на ръководителите на политическите занаятия и отрядни и комендатурни сборове, за подготовката на пропагандисти на партийната и съюзна просвета.

Партийните организации в ГВ да обеспечат и развърнат смела и градивна критика и самокритика за ликвидирването на слабостите по охраната на границата.Партийните организации да поведат войските на щурм срещу врага.

За подобряване кинообслужването на личния състав на политотделите на отрядите,да се даде по една кола за киномашините.Министерство на вътрешните работи чрез Министерство на външната търговия да набавят 300 комплекта радиолампи за батерйни апарати от СССР или Чехия,за радиофициране на заставите.

Политотдела на ГВ,да окаже помощ на партийно политическите органи по места за подобрение на работата с край-граничното население,като за целта политотделите на отрядите съвместно с ОК на БКП разработят конкретни планове,за обща политическа работа сред същото.

18. Началника на Гранични войски до края на т.г. да попълни отдел "Бойна подготовка" при УГВ,с подходящи и подготвени офицери.

Отдел "Бойна подготовка" да преустрой цялостно свойта работа като скъса с канцеларшината и създаде живо оперативно ръководство, и по освзателно подпомага отрядите,комендатурите и заставите в подготовката и провеждането на занаятията.

Същият отдел да изработи цялостен план аа подобряването на подготовката на офицерския,сержантския и редовия състав в ГВ,който

Из архивите на ДС

до 20.XII.т.г. да представи за одобрение на др.Панов и изпрати копие до отдел "Инспекторат" - МВР.

Началника на войските строго да взисква от ръководящите офицери в УГВ,и началниците на отрядите,да вземат ежедневно и лично участие в подготовката на първо място на офицерите,да взискват за 100% участие в занаятията,пълно и качествено отработване на програмата и подобрение метода на занаятията.Да се взисква и наказват най-строго тези офицери които отстъвуват неоснователно от занаятия.

19. От 1.I.952 год.отделение "Кадри" при политотдела УГВ да се включи организационно в състава на отдел "Кадри" при УГВ.

Да се вземат решителни мерки за намаляването напостоянното разместване на кадрите в ГВ,което разстроива службите и се явява основна причина за лошото охранение на границата.

Да се осъществи пълна кординация в работата на отдел "Кадри",ГВ с отдел "Кадри" МВР,който да оказва помощ на първия в разкриването на формите и методите по изучаването и дисклоцирането и другата работа по кадрите.Отдел кадри ГВ да подържа по тесен контакт с отделенията на кадрите на ВВ и МПВО.

От 1.XII.т.г. преназначенията на офицерите,да стават само след като се съгласуват с преките им и прави началници,и с отговорните началници в УГВ.

Началниците на застави и ЗНПЧ и ЗНСЧ да се назначават на конкретната застава с заповед на началника на отряда.

Отдел IX систематически да известява отдел "Кадри",за ония свои действия засягаши служебното положение на офицера,да довежда дознанието на отдела свойте проучвания /изключая ония свързани със специфичните им задачи/.

От 20.XII.т.г. да се заведът на кадрови отчет по отряди и свърхсрочните сержанти и старшини,като непосредствен отговорник за това да бъде началник на отдел "Кадри" в УГВ.

Да се вземат всички мерки от УГВ респективно от отдел "Кадри",за в бъдеще наградите и наказанията по различните поводи да не закъсняват повече от 5 дни,а при нарушение на този срок да се взисква и най-строго наказват виновните.

20. Тила при ГВ да преустрой цялостно своята работа,като обзпечи истински оперативно ръководство,контрол и помощ по места.

До 15.XII.т.г. да изработи цялостен план за подобряването на снабдяването и бита по границата,и един екземляр от същия изпрати

в отдел "Инспекторат".

До 31.XII.т.г. да се изплати от Капиталното стройтелство МВР, сумата 3.600.000 лв. на граничното население, за труда му вложен по строежите на заставите през 950 год.

Отделение Финансово снабдително при МВР, да дава предимство на ГВ при обезпечаване с протфуражни припаси и интендантско имущество.

Плановият отдел при МВР, да спуска цялостен план до 5 число от първият месец на вяско тримесечие.

Афтотранспорта в ГВ чрез главният технически склад - МВР, най редовно да получават запасните части съобразно плана на ГВ.

От 10.XII.т.г. да започне провеждането цялостна финансова редизия на началниците, бюра, каси при УГВ, Радославов и Спасов и отделение Храни и фураж при УФС - МВР, а най вече за не отчетените 405.000.000 лв.

Началниците на отрядите и комендантите да вземат курс на правилно отношение към тиловите въпроси, и да обезпечат истинско ръководство и контрол на тиловите служби.

21. До 20.XII.т.г. УГВ чрез отделна централа, да се включи в правата проводна линия /петолъчката/, с Министерството, като за ГВ са дадат 8 поста. Оперативните отряди от западната и южна граници до 31 декември т.г. да се включат чрез окръзите в "петолъчката". За последното има конкретно предложение до др. Министър от началника на отделение свързки при МВР др. Златков.

До края на м. март 952 год. да се устроят две междини радиостанции, едната в Пловдив, а другата в Ст. Димитрово, Да се организира дублирането на проводните свързки между УГВ и ДС в Министерството

Началника УГВ да направи предложение пред Министерство на Вътрешните работи, да бъдат отпуснати средни точки за телеграфна връзка от Министерство на П.Т.Т.

Началника УГВ да направи предложение пред Министерство на Вътрешните работи, да бъде отпускан допълнителен кредит за 10 бр. ст.35 /далекопишещи машини/ доставени от СССР, за оперативно военните направления.

До 20 декември т.г. да се направи искане от нашето Министерство в заводи "Ворошилов", за изработването на 100 радиостанции които да се ползуват от Гранични войски при провеждането на поиски.

До 20 декември т.г. да се установят общи разговорни таблици за работа между най-оперативните околийски управления на МВР и съответ

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

ните комендатури и отряди.

22. След одобрението от др.Министър на настоящият доклад, УГВ в срок от 5 дни да изготви Министерска проекто-заповед, един екземпляр от която да се представи в отдел "Инспекторат" - МВР.

Настоящият доклад се изработи след като от подполк.Палагачев бяха проведени 3 съвещания, с началник щаба, началниците на отделите и отделенията в УГВ, при който получихме материал за съставянето на доклада. Освен това бяха използувани и материалите по ежедневния бюлетин на МВР, а така също и други материали по охрана на границата.

452

13.XI.1951 год.
С о ф и я

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ:
/Подполк.Л.Иванов

ИЗПЪЛНИЛ:
/Подполк.Палагачев/

Написала: М.Павлова

Написано в 5 екз.
екз.№ 1 за др.Министър
екз.№ 2 за др.Л.Иванов
екз.№ 3,4 и 5 в отдел "Инспекторат"

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго-секретно ~~278~~

С П Р А В К А

106 54

за състоянието на агентурно-оперативната работа на гръцката граница към 20.11.1951 г.

1. Разузнавателни и контра-разузнавателни органи

От Гръцка страна срещу нас действат главно три чуждестранни разузнавания - американско, английско и гръцко. За отбелязване е, че гръцкото разузнаване играе повечето посредническа и помощна роля по отношение на американското и английско разузнаване.

Активна разузнавателната дейност на наша територия е взет в ръцете на американското и английско разузнаване, а гръцкото само им съдейства в работата. Гръцкото разузнаване има малък обем на действие на наша територия, а именно дейността му се свежда до изпращане в нашата гранична зона шпионски групи набрани главно из средата на изменицте на родината от граничната зона. Агентурата им не се изпраща на специална продължителна подготовка и качествено е много по-лоша от тази, която използват американците и англичаните.

Установено е, че американското разузнаване използва като главен контигент за набиране на своята агентура из средата на изменицте на родината, събрани в лагера "Лаврион" в близост до Атина и то не от помашко, а от чисто българско и македонско произхождение. Из средата на тия подбират "най-добрите", физически здрави и що годе интелектоално развити, мразещи силно народната власт. След щателен подбор тия агенти биват изпращани в специални шпионско-диверсионни курсове в западна Германия и след 3 или 6 месечна подготовка ги връщат през Атина и Солун ги прехвърлят на наша територия.

През летото на тази година американското разузнаване прехвърля свои квалифицирани агенти на групи от 2 - 3 души, добре екипирани и снабдени с радиостанции в район на Петричка и Гоце-Делчевска околия с задачи:

а/ Да събират шпионски сведения от стопански, военен и политически характер.

б/ Да вербоват нова агентура.

в/ За създаване на групи, които във време на война да действат в нашият тил.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 04.11.2014г. Секретар:

107 [illegible]

Главен център на американското разузнаване е гр.Атина,а за английското разузнаване гр.Солун.

Американското разузнаване действа главно по Струмишкото оперативно направление,направлението Драма,Гоце-Делчев към вътрешността та Гюмюрджинското оперативно направление.

Установено е,че английското разузнаване действа по Димотишкото оперативно направление за Пловдив и София и през Турция.

Разузнавателната и контра-разузнавателната работа на гръцкото разузнаване се върши чрез следните служби:

а/ Асфалия - до сега е установено,че се занимава само с контра-разузнавателна дейност - подчинена на МВР.

б/ Разузнавателно управление към Г.Щ.на Гръцката войска / Бюро на Папагос/ занимава се изключително с разузнавателна дейност на наша територия - седалище в гр.Атина и открити пунктове в близост до нашата граница като:

Демир-Хисар,Серес,Драма,Ксанти и Гюмюрджина.Офицерите разузнавачи от тези служби са изпратени към полковете и батальоните на редовните войскови поделения по горните пунктове.

Същите избират агентурата си от местното помашко или гръцко население или пък от измениците на родината,вербоват ги и изпращат на наша територия до техни близки и роднински връзки с цел изясняване обстановката в нашата крайгранична зона.

Такива шпиони е установено,че се изпращат на групи от по 2-3 души,а именно:

а/ Групата на с постоянно местопребиваване в гр.Демир-Хисар.

б/ гр.Гюмюрджина.

в/ гр.Ксанти.

В някои случаи гръцката агентура от теренчици служи за охрана на по-квалифицираните агенти на американското и английско разузнаване,**какъвто** случай се установи в района на Свиленград.

2. Гранична охрана

През първата половина на тази година,гърците преминаха в редовно охранение на гръницата,като повериха това на специални гранични полкове и дружини.Същите са подчинени на дивизиите от

454

108 50

войскови поделения - разположени в Тракия.

Установено е до сега, че с охраната на границата срещу нас гърците са заангажирали следните гранични поделения:

- 26 гран.полк гара Шорой, Дем.Хисарско
- 50 гран.полк гр.Солун
- 136 горн.полк гр.Драма
- 140 гр.Деде-Агач
- 12 гр.Димотика.

В горните полкове има общо 15 батальона, които са разположени по близо до границата по ротно и по взводно в близките крайгранични села, от където осъществяват охранението на границата.

Системата на охранение не е нито заставна, нито поста това, а направо от ротите или взводовете се изпращат подвижни патрули от 5-10 човека, които се движат в дълбочина, а на някои места излизат на самата граница и вършат наблюдение. Освен това на крайграничното население е раздадено оръжие и то участва в охранението на селата нощно време, главно по пътищата, водящи за границата.

3. ВОЙСКОВИ ПОДЕЛЕНИЯ

В цела Тракия срещу България са разположени поделенията на 3-ти армейски корпус с щаб гр.Солун и дислокация:

- 6-та планинска дивизия гр.Логадина с 71,72 и 77 полкове.
- 10-та планинска дивизия гр.Серес с 35,36 и 37 полкове.
- 11-та моторна дивизия гр.Кавала с 31,32 и 33 полк.

В последно време се чувства усилено раздвижване на войскови поделения от гр.Гюмюрджина и гр.Ксанти към граничната линия, неустановено с каква цел.

4. Отбранителни съоръжения

Почти през целата 1951 година гръцките войскови поделения съвместно с местното население изработиха редица военно укрепителни съоръжения.

По целото протежение на линията Метаксас се изработиха нови и поправиха стари военно укрепителни съоръжения.

Особенно усилена работа от такъв характер се извърши в следните райони.

- По Беласица планина, главно вр.Конгур, Белия Камък и

455

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

 109

- По шосето Демир-Хисар - Петрич
- В района на с.Зърнево и Папазкьой,Драмско.
- По шосето Ксанти,Шахин, Алмъла,Ксантийско.
- По шосето Гюмюрджина,Нимфея и северно към границата.
- По шосето Димотика,Ивайловград.

Установено е,че по мостовете на Ксаттийско,Гюмюрджинско и Димотишко шосета са изработени съоръжения за вдигането им във въздуха в случай на нужда.

5. Население

456

Населението в крайграничната зона наГърция се състои от македонци,помаци и гърци,като от в.Тумба н Беласица планина до към с.Зърнево,Драмско и Волак,Драмско, населението е македонско.От тази линия до към с.Мал.Дервент и Димотишко населението е помашко,а от с.Мал.Дервент до р.Марица,н селението и гръцко и част от българско.

Жизнените условия при които е поставено населението са крайно лоши мизерията и невежеството са обикновенно явление ср сред горното население.Гръцките власти не полагат никакви мерки за подобряването живота на населението.Въпреки всичко обаче,всред гръцкото население нема емиграционно настроени,което се вижда от съвсем малкото нарушители от гръцка към българска територия,до като всред нашето крайгранично население/особенно всред македонското,помашко и турско население/ емиграционно настроени имаше много по-голема част и през тази пролет имаше масови бягства за Гърция.

6. Приграничен район

Населението в граничната зона на наша територия от Петричка,Сандански и част от Гоце-Делчевска околии е македонско. Населението от Девинска,Смолянска,Златоградска,Момчилградска и Крумовградска околии е помашко и една голема част турско.Населението пък в Ивайловградска и Свиленградска околии е българско.

Съществува големо емиграционно настроение всред македонското,помашко и турско население.Това се потвърждава и от факта,че от македонското население през тази година има много изменици на родината,които избягаха на групи от по 2-3 души,а от помашкото население през пролетта имаше масови бягства зад границата.

110 58 ~~122~~

Причина за това се явява вражеската агитация на противника, че живота в Гърция е бил по-хубав, а чрез агентурата си, убеждават населението към бягство. Освен това за причина може да се вземе и силния стремеж на турското население за изселване в Турция

7. Наши средства

Задгранична агентура

- Внедрени - 2 души
- Вербовани и живущи агенти на гръцка територия - 15 души
- Агенти вербовчици - 33 души
- Агенти теренчици - 24 души

Чрез задграничната агентура в настоящият момент може да се изяснява обстановката по Ксантийското и Гюмюрджинско оперативно направление и до известна степен в района на гр. Димотика.

В приграничния район се водят ...8... активни разработки със ..92... обекта и ..32... прадварителни разработки с ..109.. обекта.

По разработките работят ..24... агенти.

Създадени са ..622.. души информатори и ..27... души резиденти.

Подотчетни елементи всич. 1634 души.

НАЧАЛНИК 2-РО ОТДЕЛЕНИЕ V-ТИ ОТДЕЛ УГВ

КАПИТАН _____ /Сотиров/

Строго-секретно.

111 123

59

С П Р А В К А

за състоянието на агентурно-шпиративната работа по турската граница.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

В Европейска Турция работят срещу нашата страна разузнавателните пунктове в градовете – Лозенград, Одрин и Цариград. Лозенградския е подчинен на Одринския, а двата заедно са подчинени на Цариград. В последния град работят четири английски разузнавателни пунктове, американски, турски, а в последно време и и френски. Същите вербоват агентура главно из средата на българските изменици които подготвят, стъкмяват и изпращат на наша територия с шпионски задачи, като някои от групите снабдяват с радиостанции. Поставят им задачи да изградят резидентурна мрежа, която често вършат под маската на нелегална контра-революционна организация, да намерят или изградят канали през границата, да намерят квартири за радиостанциите и непрекъснато да изпращат шпионски сведения по куриери, радиостанциите и тайнописа.

По-слабо вербоват и изпращат у нас агенти от средата на изселилите се от България турци, които изпращат с по-големи групи, които идват у нас под легенда, че търсят по-добър живот.

През летото при провеждането инжинерно-техническо укрепване на граничните райони от МНО, изпращаха турци вербовани от техните гранични села.

Най-силна шпионска дейност водят срещу нас английските разузнавателни пунктове, а по – слаба американците, турците и французите.

Срещу нас е разположена техната първа армия със седалище на щаб в Цариград, която има 10-та пех. дивизия, 1-ва кав. дивизия, 2-ра танкова бригада, 13-ти артил. полк, 1-ви зенитен полк, 1 п.т. полк, 1-ви мото-превозен полк, 1-ви инжинерен полк и 1-ва гранична бригада. Щаба на граничната бригада е в Одрин.

Нови укрепителни съоръжения не са правени, а подържат Одринския укрепителен район и Чаталджанската позиция.

Политико-икономическото положение на турското население е много лошо, но въпреки това, населението от граничната зона е бдително и им помага в охраната на границата.

112 ~~129~~ 60

Бойниците им охраняват границата лошо.

В приграничния район водим 15 предварителни разработки и една активна- емиграционно настроени, ОНД-115 и подотчетни елементи-475. По разработките минават 62 обекти. По украска същите са разпределени така: шпионаж - 7, каналджийство- 4, емиграционно настроени - 3 и контрабанда - 1. Вражески настроени гранични жители имаме най-много в онези селища, от които има повече изменици и където ТКЗС са зле в организационно състояние.

Борбата срещу чуждата агентура и вражеските елементи с 31 - задгранични агенти, 5 приграничнi, 38 информатори и 20 резиденти.

Изградения агентурен апарат е недостатъчен. Същия се ръководи зле. Много от срещите се провалят, други се провеждат формално и набързо, на агентурата не се дава добър инструктаж по изпълнението на поставените й задачи, не се проверява и много често се сменяват ръководящите я офицери.

Резидентурния апарат е недостатъчен, поради което О. Р. се ангажирват в провеждането на много срещи с агентурата, а малко организират и ръководят целостната разузнавателна работа

По много получени ценни донесения не се работи или не се работи до край.

Една от основните причини за лошото качество на срещите е тази, че същите стават вечерно време в гората, дерето, училището край селото, гробищата и други такива, където обикновенно ние срещаме огромната част от агентурата. При такава обстановка не може да се проведе добра и резултатна среща.

Особенно лошо е ръководството на агентурата работяща по некои от разработките, където същите не са правили нито едно донесение по обектите. Поради лошо ръководство, отстранение н на ръководящите я О.Р., голема част от агентурата, работяща по разработките не дава работа, защото е лошо целеустремена към обектите. Имахме случаи когато с.с. вербовани за обслужване обекти по разработка и имащи възможности, са получили само по една задача по обектите и след това 5-6м, не им са поставяни задачи по обектите, не са правили донесения по същите и разработката е в застой, а в работното досие на сътредника има само донесения, които той по своя инициатива е събрал или случайно получил

20.11.1951 год.
София

СТ.ПОМ.3-ТО ОТДЕЛЕН. V-Т. ОТДЕЛ

КАПИТАН [signature] /Атанасов/

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго-секретно
Екз.№ 1594
Вх.№ 29.12.51г.

З А П О В Е Д
по Гранични войски - М.В.Р.
27 декември 1951 г. № 4024. София

СЪДЪРЖАНИЕ: Във връзка с отчетността по линията на V-ти отдел на УГВ - МВР

Въпреки многократните напомняния и изпратени инструкции и писма във връзка с отчетността по линията на V-ти отдел, много от отрядите не спазват същите, поради което в УГВ не може да се изясни целостното състояние на агентурно-оперативната работа.

На подотчетните елементи, обектите на ОНД, ПАР, ААР и новозавербована пригранична агентура не се изпращат редовно и навреме по два екземпляра картони обр.1, поради което се допуска така, че обекти и агентура водящи се на отчет в отрядите и комендатурите не са отразени в картотеката на V-ти отдел на УГВ.

Задържаните нарушители на границата и граничния режим лица проучени по какъвто и да е повод, но указали се в последствие неподходящи, разкритите агенти на врага на съпределната територия и др. не се картотекират в общосправочната картотека на V-то отделение на отряда. Също така, не ни се изпращат картони за картотеката в V-ти отдел УГВ.

В изпращаните картони не се попълват всички данни за обектите - окраска/в какво се уличава/, на каква разработка е, за агентурата кога е вербована, псевдоним и картоните им не се подчертават диагонално със съответния цветен молив, за агенти - син, за резиденти и съдържатели на я/к-червен, за информатори-черен.

При изпращане в УГВ на личните досиета на агенти, резиденти и съдържатели на я/к не се изпращат своевременно и по два екземпляра картони обр.1, а с закъснение до 1-2 месеца, което пречи за навременото им отразяване в картотеката на V-ти отдел на УГВ.

В УГВ се изпращат попълнени картони обр.1 и на задгранични агенти, което е неправилно, защото задграничната агентура се води по регистър, а не по картотека.

Работните и отчетни разузнавателни карти не се водят добре, не се работи системно по тях и не се нанасят своевременно всички новополучени данни по обстановката в задграничния и пригранични райони, поради което картите са непопълнени и не могат да ни служат.

Цифровите справки се изготвят формално и се изпращат не на 5-то число на месеца, както е наредено, а винаги с закъснение на 20-то число, а понякога и на 30-то число от месеца, с което грубо се нарушава табела за донесенията. Изпращаните цифрови справки не се изготвят от самите началници на отделения, поради което се попълват крайно лошо, с неверни и неточни данни. Дават се разработки без

2

да се посочват с по колко обекта са. Отразените данни за резултатите в края на една цифрова справка не съвпадат с дадените данни в началото на следващата цифрова справка. Пр

при сумирането на данните се допускат извънредно много грешки и се дават неверни крайни сборове.

С цел отстраняване незабавно на всички гореизброени недостатъци и въвеждане на строга и точна отчетност в агентурно-оперативната работа,

З А П О В Я Д В А М:

1. До 15.1.1952 година да се изпратят в УГВ на всички подотчетни елементи, обектите на ОНД, ПАР, ААР и на новозавербуваната пригранична агентура, за които не са изпратени до сега по два екземпляра картони обр.1.

2. До 15.1.1952 година да се картотекират всички задържани нарушители на границата и граничния режим, лица прочути по какъвто и да е повод, но указали се в последствие неподходящи, разкрити агенти на врага на съпредедната територия и др., а така също да се изпратят по два екземпляра в УГВ за отразяването им в картотеката на 5-ти отдел.

3. В бъдаще на задграничната агентура да не се попълват и изпращат картони обр.1, а да се водят по регистър. Съгласно дадените указания и образци през 1950 год.

4. До 5.1.1952 година да се изпратят в УГВ всички отчетни разузнавателни карти с нанесени всички получени данни.

5. Цифровите справки да се изпращат в УГВ до 5-то число на месеца, недлежно попълнени и оформени лично от началниците на V-то отделение при стрядите.

6. Във връзка с отчитане резултатите от придобитите Я/К в бъдаще в цифровите справки към резултатите за граничния райси да се открие график - явочни квартири към точките 1, 2, 4 и 6-та след резиденти.

7. На всички изменици на родината, да се изпращат в УГВ по два екземпляра картони обр.1 на всеки един изменик на родината.

8. При преминаване на обекти от една група на разработка в друга, при прекрепване на нови обекти към разработки, при преминаване на агентурата от една в друга категория при отпадане или изключване да се съобщава своевременно в V-ти отдел на УГВ.

9. При изпращане в УГВ на личните десиета на агенти, резиденти и съдържатели на Я/К, ведно с досиетата да се изпращат и по два екземпляра картони обр.1.

За неизпълнение на горната заповед, ще взисквам най-строго.

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ МВР-НРБ

ПОЛКОВНИК /Ванков/

НАЧАЛНИК V-ТИ ОТДЕЛ УГВ-МВР

ПОДПОЛКОВНИК /Каспаров/

Отпечатано в 16 екз.
№ 1-15-н-ците на стряди
№ 16-в дело V-ти отдел
Изпълнител: Гълев
25.12.51 г.

Из архивите на ДС

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

А6 23

Д О К Л А Д

ОТНОСНО- агентурно-оперативната работа на отдел IX-ти Д.С.,за времето от 9.IX.1950г. до 9.IX.1951 година.

През отчетния период в обслужваните обекти от отдел IX-ти са константирани следните по-характерни вражески прояви:

1.Измяна на Родината от войници при поделенията на Гранични и Вътрешни войски.

2.Събиране сведения от политически,военен и стопански характер и предаването им на вражески разузнавания.

3.Организиране и провеждане терор,саботаж и вредителство от чиновете и служителите по обектите обслужвани от отдела.

4.Получаване материали за членство на служители - началници в заговорническата трайчо-костовска организация.

5.Разпространяване остра вражеска агитация и пропаганда в обслужваните поделения сред наличния състав по отношения мероприятията на правителството и създадената международна обстановка.

Пред отдела през този период от време са стояли следните основни задачи за разрешение:

1.Издирване,разработване и отстраняване социално чуждите, трайчо-костовски и други вражески елементи от личния състав по обслужваните обекти от отдела.

2.Създаване качествена и количествена агентура,като граничните застави бъдат подсигурени най-малко с три съкретни сътрудници. Активизиране работата с наличната агентура по разработките и общо осведомление.

3.Активизиране на личните разработки и откриване нови такива на лица уличени в провеждане на шпионаж,саботаж,вредителство и по линия на трайчокостовци.

4.Попълване щата на отдела от началнически и низов кадър.

5.Подобряване вътрешната организация и метод на работа в отдела.

6.Въвеждане контрол и проверка на изпълнението от горе до долу в отдела.

7.Даване редовна информация на командуването на У.Г.В. и В.В.и др.

8.Повишаване идейно-политическата и служебна квалификация на оперативния състав.

9.За внасяне партийност в работата на отдела и решително ликвидиране на внедрената от Георги Ганев и &,извращение и вражеско отношение в органите на Д.С.към партията.

10.Ликвидиране с формализма,регистратурството и бюрократизм в работата на отдела и поставянето му на организационно-делова и оперативна основа.

Как се справя отдела с така стоящите пред него за разрешение задачи:

До месец Март т.г.не е имало никакви резултати в агентурно-оперативната работа,въпреки,че служебните ръководители са били подготвени да дадат тъкава.Така др.Желязко Троев-тогава началник отдел

24 84

е бил завършил школа в СССР,а останалите началници отделения-Алипи Коцев,Д.Гълъбов,Н.Рачев,Леон Калаора,Г.Шияков и Никола Демирев са на служба в Д.С.непосредствено след 9.IX.1944 година,завършили курс ве и имат практически опит.Това се дължи,че отделните ръководители при отдела не са имали класов подход към вражеските елементи,работено е повръхностно,незадълбочено,давани са грешни указания за работа, не е насаждано съзнателност към работата и е имало скованост сред оперативния състав.

В изпълнение указанията на Ц.К.на БКП и лично на Др.Червенков,служебното ръководство при М.В.Р.отстрани горяма част от ръководния кадър от Държавна Сигурност като неподходящ,а друга част премина на работа в други поделения.Тази чистка засегна и отдел IX-ти,като бяха отстранени последователно шест началници отделения, един главен инспектор,а началник отдела бе преместен в провинцията.

През месец Март т.г.ръководството на отдела бе комплектувано,като за началник бе изпратен инспектор от Ц.К.на БКП-др.Сп.Христов,а за останалите началнически длъжности бяха повишени оперативни работници.Освен това,отделение I-во бе реконструирано в три групи с отговорни инспектори-за западната граница,южната и софийските обекти в едно със северната граница.

Макар и неопитно новото ръководство на отдела в агентурно - оперативната работа има значително подобрение. Така например:

1.Проведена е известна чистка на социално чуждите и други вражески елементи сред личния състав от Гранични и Вътрешни войски.

2.В резултат на подобрената работа с агентурата са предотвратени шест случая на опит за измяна на Родината със седем военнослужащи.Освен това,по агентурни данни за замисел от военно служащи за бягство са прекомандировани на неоперативни граници и трудови части значително число войници.

3.Заведени са голям брой активни,агентурни разработки на важни обекти по линия на трайчо-костовци и др.Освен това ръководния състав при отдела взе на лична връзка агентура.

4.Има реализирани важни индивидуални и групови разработки на обекти,които са в процес на следствие.

5.През месец Април т.г. бе разкрита диверсантска група в мина Бухово сред поделенията на Вътрешни войски.От проведеното следствие се установи,че групата е подготвяла диверсионен акт по случай Първи Май и въоражена да избяга зад граница.

6.Значително е подобрено ръководството и контрола на переферийните служби,в резултат на което е подобрена агентурно-оперативната работа и няма командатури с по-малко от трима сътрудници.

7.С помоща на отдел КАДРИ и партийната организация бе попълнен щата за оперативния и технически състав при отдела.

Горните успехи в нашата агентурно-оперативна и следствена работа се дължат:

1.На неоценимата всякидневна помощ,която ни се оказва от др.съветник.

2.На постоянните грижи,които полага нашата партия и лично Др.Червенков за служителите от МВР.

3.На подмененото служебно ръководство.

4.На внесената организация и плановост в работата на отдела

5.На издигане съзнателното отношение на цялия оперативен и технически състав към работа и класов подход за разкриване и разобличаване на враговете.

6.Благодарение ефикасните мерки взети от ръководството , много от обслужваните обекти в последните месеци се обезпечиха с агентура.

7.Внесе се партийност в отдела и правилно отношение към Партията.

8.Внесе се единство в оперативния състав на отдела.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

25 85

9.Засили се взискателността и контрола в сравнение с миналото.

10.Наказани са девет оперативни работници за проявени сериозни опущения и извращения в работата им.

11.Подобри се живата връзка на централното ръководство с оперативните работници по места,както и помоща оказвана им на място.

12.Направиха се известни вътрешни разместванията,в резултат на които се подобри на първо място-работата на следственото отделени II-ро отделение,III-то отделение и отчасти на I-во отделение.

13.По линия на I-во отделение са изправени лошите отношения в някои отряди създадени между служба "Вй,командуването.

14.Засили се информацията към командуването на обслужваните обекти.

15.По настояване на ръковдството на отдела,попълни се щата на отдел IX-ти.

16.Направиха се сериозни разместванията на войници и други военно служащи по предложение на отдел IX-ти,като социално чужди и вражески елементи.

17.Внесе се и все повече се внедрява експедитивност,самоинициатива и чувство на партийна отговорност в работата на оперативните работници-за нови успехи на службата.

18.Решително се ликвидират формализма и бюрократизма в работата на отдела.

Независимо от постигнатите успехи пред отдел IX-ти стоят за разрешение следните основни задачи:

1.Основно проучване и прочистване на ръководящия и личен състав в обслужваните обекти от социално чужди,враждебни и трайчо-костовски елементи.

2.В изпълнение заповедта на др.Министър за усилване агентурно-оперативната работа,да се обезпечат достатъчно количествена и качествена агентура в обслужваните обекти.

3.Подобряване и засилване контрола и проверката на изпълнението.

4.Подобряване организацията и метода на работата в отдела.

5.Провеждане на партийни и служебни курсове за повдигане идейно-политическата и служебна квалификация на оперативните работници.

6.Внасяне партийност и ликвидарене до остатък извращенията от Георги ганевци и &,за отношенията на ДС към партията.

7.Внедряване като постоянен метод в работата на отдела смела конкретна и принципиална критика и самокритика по отношение на всички допускани слабости.

8.Активизиране работата по наличните разработки,подсигуряването им с агентура и завеждането на нови такива.

9.Вземане всички мерки за предотвратяване измяна на Родината и основно разкриване причините за безнаказано нарушение на границата с цел подобрение охраната на същата.

10.Своевременно сигнализиране командуването на Гранични и Вътрешни войски за отстраняване всички нередности в поделенията на същите от служебно-битов и политически характер.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ IX-ТИ:
/Подполк.Сп.Христов/

Лично строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО ДРУГАРЯ
МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ
Т У К

Д О К Л А Д

ОТНОСНО:неизпълнените задачи и мероприятия от войските при МВР по постановленията на ЦК на БКП от 16.XI.950 год. 2.I I. 951 год. и 10 май 1951 година.

I. По постановлението на ЦК на БКП от 16.XI.1950 год.за войските при М.В.Р.

1. По точка 9 алинея II-ра втората част - Министъра на МНО ..... за идуата 1951 год.да приведе за войските при М.В.Р. специалисти офицери:артелеристи 64,свързочници 40,морски 13.

По този пункт всичко е изпълнено от МНО с изключение на това,че не са дадени до сега от последното на ГВ 7 души морски офицери.Обещано е от ръководството на Народната отбрана,че споменатите офицери ще се предадът до края на тази година.

2. По точка 20 - Министъра на Вътрешните работи да организира на широка основа преподготовката на ръководящите офицери,политическите работници и др.Използвайки Граничното Военно Училище,научно военните заведения на СССР .....

Провеждането на тази задача се извършва,но с известно забавяне.От 21.I.1952 година в НВГУ ще се обучават за шест месеца една офицерска рота състояща се от два взвода строеви и един политически за учебните заведения в Съветския съюз от Юни 1950 год.се подготвят 38 офицери,но и тяхното заминаване все още се забавя.

3. По точка 15 др.др.Райко Дамянов,Руси Христозов и Карло Луканов в срок от 16 дни да представят предложение за доставяне на войските при МВР,необходимите моторни превозни средства жици за сигнални телефонни линии и бодлива тел за инжинерно техническо оборудване на границата.

По тази задача не е изпълнено искането на Гранични войски да им бъде дадена 500 тона бодлива тел.До сега от тая тел са получили 130 тона.

Из архивите на ДС

466

43
193

4. По точка 19 за 1951 год. да се предвидат и дадът за гран. застави в планинските райони:Топли шапки 6,000 бр.полушубки - 200 бр. памуклийки /комплекти/ - 6,000 бр.,ботушки - 3,000 чифта и бели мъски ровачни халати 2,000бр.

До сега по горния пункт не са доставени.

- шапки /ушанки/ - 3215 бр.
- полушубки - 200 бр.
- ватенки - 2360 бр.
- панталонки /ватени/ - 2034 бр.

общо взето задачата е изпълнена на около 65%.

5. По точка 21 за прочистването на крайграничната зона от вражески елементи и двукилометровата ивица.Др.Министър на Вътрешно министерство до 1.IX.1951 год.да представи списък на подлежащите за изселване.

Тази задача по вина на ГВ и ДС по места е изпълнена с закъснение.Списъка на изселниците е бил готов през месец юлий т.г. и представен в полит-бюро на ЦК на БКП със съответния доклад.

Докато са се готвили материалите по изселването по различни поводи,са били изселени о органите на МВР част от тези които влизат в тия списъци,работени от комисията с др.Генерал Панов.

За неизселените вписани в списъка по свед ния от др. Полковник Димитров,въпроса ще се реши от ръководството на Министерствата.

6. По точка 23 алинея II-ра,отнася се за даване на квартири за офицерите от войските на М.В.Р.

Тази задача е изпълн на частично.До сега от МНО са дадени 11 квартири за нуждите на ГВ.

7. По точка 27 за откриване на Димитровски стаи в заставите и граничните комендатури.

Не са обзавед ни Димитровски стаи поради липса на помещения в четири гранични комендатури и 58 гранични застави.

II. По постановлението на ЦК на БКП от 2 март 1951год.

1. По точка 11 за формирането на отделен граничен полк в гр.Белоградчик,до края на 1951 год.

Полка се формира в момента от 12 т.м. са испратени повиквателни на младите граничари,а от 17 т.м. ще започнат занаятия.

МНО не е превело за нуждите за този полк и резервния батальон 93 офицери.По сведения от Полковник Ди итров в настоящия

44
194

момент МНО набира тия офицери.

2. По точка 12 за формирането с готовност М-6 гран.полк.

Задачата не е напълно изпълнена от МНО не е дадено въоръжението,бойните припаси и инжинерно свързочните материали.

Интенданското имущество също не е на лице.МНО неможе да даде такова,а нашето министерство не е обезпечило необходимите парични средства за набавянето му.

3. По точка 15 - за задълженията на МВР незабавно да пристъпи към създаване на мобилизационни запаси от които 75% да се създадат през 1951 год.

Задачата не е напълно изпълнена,тъй като предвидените за мобилизационни запаси кредити за 1951 год.са били съкратени,а от МНО е дадено минимално количество стар образец,оръжие и бойни припаси.

467

III. По постановлението на ЦК на БКП от 10 май 1951 год.

1. По пункт 2 - за усилване на работата по инжинерно техническото обурудване на границата.

Работи се за изпълнението на тази задача,но работата на ГВ се спъва и неможе да се доведе до край предвид на това,че имат голям недостатък на бодлива тел,която им е много необходима.От исканата 500 тона са получили 130 тона.

2. По точка 4 пунктове "а","б" и "г" за въвеждане през 951 г. зам.началник на опер.отдел 6 отделения към оперативния отдел и отделение за военно учебните заведения при ГВ към отдел бойна подготовка.

Не е назначен зам.началник отдел,по липса на подходящ човек останалото е изпълнено.

3. По точка 6 пункт "а" за въвеждането в цата на ГВ за 1951 год. вместо един девизион /4 катери/ - два дивизиона с 12 катера М.О. Срок 31.XII.1951 год.

Задачата не е изпълнена по липса на материална част - направена е заявка да се внесе от вън.

От до тук изнесеното е видно,че някои задачи по споменатите по-горе постановления все още не са изпълнени /единично други частично/ от войските при МВР и от някои други министерства и ведомства които също имат задължения по тия постановления.

За ускоряването на неизпълнените или частично изпълнени мероприятия в постановленията на ЦК на БКП за войските при МВР,

От архивите на ДС

Из архивите на ДС

45
195

П Р Е Д Л А Г А М:

1. Да се обърне внимание на командването на Гран.войски при М.В.Р. да вземат всички мерки и незабавно да организират изпълнението и довеждането до край на неизпълнените и частично изпълнени задачи.Формолирани в постановленията на полит-бюро на ЦК на БКП от 1950 г и 1951 год.До края на настоящата година да бъдат изпълнени всички задачи които имат такъв срок.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ "ИНСПЕКТОРАТ":
/Подполк.Л.Иванов/

ИЗПЪЛНИЛ:
/Димитров/

Написано в 2 екз.
екз.№ 1 на адресанта
екз.№ 2 към дело.

Написала:Владова

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!

46

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ
№.....
..... 195 ..... г.
СОФИЯ

ДО
ДРУГАРЯ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ.

Т Е К.

Д О К Л А Д
От Министъра на вътрешните работи

ОТНОСНО: осигуряването на радиовръзките на МВР.

При отговор да се указва № и отд.

ДРУГАРЮ ПРЕДСЕДАТЕЛЮ,

За нуждите на войските при Министерството на Вътрешните Работи, за обезпечаването на радиовръзките по границата и вътрешността на страната, още от 1949 година Министерството на Вътрешните Работи се е договаряло с завод "Елпром" за изработката на военен тип радиостанции. Въпреки разменените писма, настоявания и многократни посещения в завода исканите радиостанции през 1949 година не са били изработени. Оправданието на завода е било, че не са били доставени части от чужбина.

През 1950 година слаботоковия завод "Елпром" по сключен договор с Министерството на Вътрешните Работи е трябвало да достави за нуждите на войските 36 броя радиостанции от голяма, средна и малка мощност. Въпреки настойчивите искания за изпълнението на договора, завода отново не е изработил исканите радиостанции, повторно оправдавайки се с недоставянето от чужбина на резервни части и липса на модели.

При изготвянето на плана за 1952 година завода "Кл. Ворошилов" първоначално прие заявките на Министерството на Вътрешните Работи за 258 радиостанции с голяма, средна и малка мощност, обаче, при сключването на договора за 1952 година под претекст, че не може да има модели едва през месец август.-септември прие да изработи - 147 бр. през 1952 година и 101 броя през 1953 година. Никакви къде другаде да прехвърли заявките си МВР се съгласи на това.

При проверките, които сме правили в завода/последната на 14.V.т.г./ се установи, че все още не се работи сериозно по изпълнението на поръчките на МВР. Сега тепърва се подготвят матрици за

Из архивите на ДС

47

някои части, а редица от вносните части не са още контрактувани в чужбина. От отговорни хора в завода - другарите Пушкаров и Златев - сега се казва, че модели ще могат да имат едва към края на месец септември и съвсем уклончиво говорят за вероятността за някакво производство до края на тази година.

Изхождайки от установеното при проверките в завода и от това, че моделите ще трябва да се подложат на изпитание преди да се пуснат в производство Министерството на вътрешните работи е силно обезпокоено и дори, нещо повече, убедено е в това, че завод "Ворошилов" до края на годината няма да изпълни поръчките ни.

А нуждите на войските при М-во на Вътрешните работи и на ЦУ за местна противовъздушна отбрана - стоят открити. Гранични войски са снабдени с радиостанции, едва 4% от полагаемата се щатна радиоматериална част и то такава, която е вече крайно износена. Радиовръзка с заставите нямаме. Поисковите групи нямат носими радиостанции, не могат да бъдат управлявани и това става причина да допускаме безнаказани нарушения на границата и нещастни случаи между самите поискови групи. Нарастналата оперативност на западната, южната и източна граници, разрастването на граничните части и поделения налага час по скоро установяването на радиовръзка с тях, особено при поиск.

Още по тежко е положението при Вътрешни войски и МНВО, които са снабдени с радиостанции едва на 1-2% от полагаемата се щатна радиоматериална част.

Изхождайки от голямите нужди на Министерството от радиостанции и от това, че такива няма да могат да се произведат от завод "Ворошилов" през тази година предлагам необходимите ни радиостанции да се доставят от Съветския съюз, а в завода "Ворошилов" да се проведат мероприятия, които ще осигурят производството на радиовръзочна материална част поне за 1953 година.

Излагайки Ви горното, моля, другарю Председател да занимаете с въпроса Министерския съвет, който, ако одобри да приеме следното

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е

1. Да бъдат доставени от СССР за нуждите на Министерството на Вътрешните работи следните радиостанции:

РАФ на моторна кола	7 броя
РСБ на моторна кола	29 броя
РСБ стационерни	8 броя
РБМ-5	126 броя

470

13-Р /или от подобен тип/	130 броя
А-7-А	20 броя
9-Р-С	4 броя
КВЧ /или от подобен тип/	18 броя

2. Задължава се Министерството на електрификацията, респектив но завода "Кл.Ворошилов":

а/ да създаде специален цех за производство на военно свързочна материална част с организация подобна на тази на У.В.З.

б/ до края на месец септември т.г. да изработи и представи на Министерство на Вътрешните Работи за изпробване и одобрение модели на комплект приемо-предавателни военни радиостанции с голяма, средна и малка мощност и маломощни такива.

в/ до края на месец септември съвместно с завод 12 от У.В.З. да изработи модел за каруцерия за монтирането на моторни коли на радиостанции с голяма и средна мощност.

г/ До края на месец ноември да подготви кадри и материална част за серийно производство през 1953 година на такива радиостанции.

3. Задължава се Министерството на Вътрешните Работи да представи до 15.VI.т.г. на Министерството на електрификацията, респ. на завод "Кл.Ворошилов" списък на необходимите му свързочни апарати, за които завода да изработи модели до края на месец октомври с отглед през 1953 година да се осигури серийното им производство.

4. Изпълнението на настоящето постановление се възлага на Министъра на Електрификацията и Министъра на Вътрешните Работи.

5. Същото не подлежи на обнародване в "Известие" на президиума на Народното събрание.

Засяга: Министерството на Електрификацията.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:
/ген.лейтенант Г.Цанков/

Написано в 7 екз.
6 екз.Мин.съвет
1 екз.М-во вътр.работи

Изпълнил:
/П.Панайотов/
Н-к Планов отдел.

СК

Из архивите на ДС

На паспортно-граничен режим

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО! 76

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: Отстраняване недостатъците и провеждането на твърд граничен режим в граничната зона.

№ 18

София, 25 I 1952 год.

Пълното и твърдо осъществяване на установения паспортно-граничен режим има решаващо значение за обезпечаване на сигурността по границите на Народната Република България. Недопускането на вражески и престъпни елементи в граничната зона и провеждането контрол над движението на населението в същата, в голяма степен ще способствува да се пресекат нарушенията по границата, да се залавят нарушителите и да се обезвредяват шпионите, диверсантите и др. враждебно-престъпни елементи, прехвърляни от чуждите вражески разузнавания на наша територия.

От извършените обаче проверки по западната, южната и югоизточната граници се установява, че началниците на окръжните и околийски управления на МВР и техните заместници по ДС и НМ не гледат с нужната сериозност на този въпрос и въпреки разпорежданията на "Инструкцията по осъществяването на паспортно-граничния режим в граничната двукилометрова ивица и в граничната зона на НРБ, не провеждат установения паспортно-граничен режим.

Констатирано е че:

Началниците на окръжните и околийски управления на МВР и техните заместници сами не са изучили задълбочено инструкцията, не са организирали изучаването й от целия личен състав на Народната милиция и Държавна сигурност и не провеждат необходимите мероприятия за нейното практическо приложение. В резултат на това, осъществяването на паспортно-граничния режим е предоставено само на административните органи на милицията или на отделни милиционери.

Така например, по плана на Златоградското околийско

Из архивите на ДС

управление на МВР за м.септември 1951 година тази задача е предоставена на "един милиционер и един войник. За старши на двойката - милиционера".

Издаването на открити листове за влизане в граничната зона не е организирано добре и не е установен твърд порядък в това отношение.

В редица окръжни и околийски управления на МВР с разрешаването и подписването на откритите листове са натоварени деловодителки, дежурни сержанти или квартални отговорници. Откритите листове се пилеят най-безразборно, не се съхраняват и не се отчитат. Така, в Хасковското окръжно управление на МВР предварително се подпечатват и подписват непопълнени открити листове и се предават на деловодителката за издаване, с което тя фактически разрешава кои граждани да посещават граничната зона.

В околийското управление на МВР в гр.Гоце Делчев при проверката са намерени кочани с открити листове, разхвърляни по маси, столове, прозорци и пр., без да отговаря някой за тяхното съхранение и отчитане.

При разрешаването и издаването на открити листове не се проучва с каква цел гражданина ще посещава граничната зона, а в много случаи не се прави даже справка по оперативния отчет на ДС и НМ. В резултат на всичко това, враждебните и престъпни елементи имат пълна възможност да се снабдят с открити листове и да кръстосват граничната зона, необезпокоявани от никого.

Върху движението на населението в граничната зона не е организиран оперативен контрол. За провеждането на този контрол не е привлечен оперативния състав на Държавна сигурност и Народната милиция и не им се поставят задачи в съответствие с това. В редица околии този контрол е предоставен на неколцина милиционери или квартални отговорници, като даже и те не се инструктират къде и с какви средства да контролират движението на граничната зона.

В гр.Белоградчик при проверката са били намерени нощували в хотела 57 лица, от които само 18 са имали заверени открити листове. По пътя от Тополовград до с.Радовец /37 клм./, от Момчилград до Крумовград и Ивайловград, не са срещнати контролни органи. Движението по пътя от Благоевград за с.Падеж не е контролирано от никого, защото командира на граничното поделение мислил, че той се контролира от милицията, а началника на милицията предполагал, че това се прави от граничното поделение.

473

Из архивите на ДС

474

В двукилометровата гранична ивица продължават да живеят голямо количество чужденци, макар че по силата на чл.8 от инструкцията "достъп на такива лица в двукилометровата гранична ивица се категорически забранява". Същевременно в граничната зона се заселват и установяват на постоянна работа в държавни и кооперативни предприятия и учреждения класово-враждебни и престъпни елементи от вътрешността на страната, без разрешение на МВР.

Множество лица от вътрешността на страната, като ж.п. служители от влаковите бригади и от контролните им органи, шофьори от Управлението на автомобилния транспорт, инструктори и други служебни лица от държавни, партийни, кооперативни и други обществени предприятия, учреждения и организации, твърде често посещават граничната зона във връзка със своята служба и изискването от тях при всяко посещение отделен открит лист сериозно ги затруднява, без да допринася за укрепване на граничния режим, а напротив - води до систематическото му нарушение.

Тилните линии на двукилометровата гранична ивица и на граничната зона не са означени. Органите на граничните войски се дезинтересирали от тази тяхна задача.

Със цел да се отстранят констатираните недостатъци и да се провежда твърд паспортно-граничен режим в граничната зона,

З А П О В Я Д В А М:

1. Началниците на окръжните и околийски управления на МВР в граничните окръзи да вземат сериозни мерки за укрепване на паспортно-граничния режим, лично да изучават и организират изучаването на "Инструкцията по осъществяването на паспортно-граничния режим в граничната двукилометрова ивица и в граничната зона" от целия състав на ДС и НМ.

2. Открити листове за посещение в граничната зона и граничната двукилометрова ивица да се издават главно при следните случаи: а/ за служебна работа; б/ за лечение и в/ по семейни причини.

Писмената молба, с която гражданина иска открит лист, да съдържа:

а/ име, презиме и фамилия на молителя;
б/ месторождение и дата на раждането;
в/ местожителство;
г/ семейно положение;
д/ месторабота и длъжност;
е/ партийност;

От архивите на ДС

ж/ съдимост /доброволно заявяване/;

з/ мотиви и срок на пътуването. Място на пътуването.

Да се въведат два вида открити листове: за граничната зона и за граничната двукилометрова ивица. Същите да се различават по форма и съдържание.

Формулярите на молбите и откритите листове да се изработят и отпечатат от Дирекция на Народната милиция.

3. Открити листове за влизане в граничната зона да се издават след негласно проучване на молителя, което да обхваща проверка на посочените за пътуването мотиви и справка по оперативния отчет на Държавна сигурност и Народната милиция.

475

На враждебно настроени лица и на особено опасни престъпни елементи като: осъждани за контра-революционна дейност, бандитизъм, грабежи, умишлени убийства, бивши полицаи и джандармеристи, уволнени за фашистка дейност офицери и други служители, на настоящи крадци-рецедивисти и други престъпни елементи, да не се издават открити листове.

Разрешаването и подписването на откритите листове да става: в околиите - лично от началника на околийското управление на МВР или началника на милицията, а в окръжните градове - от началника на отдел НМ или негов заместник.

Окръжните и околийски началници на МВР да организират съхраняването и отчитането на откритите листове, като документи от поверителен характер. Същите да бъдат предварително номерирани.

Издадените открити листове да носят, освен своя номер, още и номера в книгата, в която е изведено тяхното издаване.

4. Оперативният контрол върху движението на гражданите в граничната зона да се провежда по реда и със средствата на внезапната и повсеместна оперативна проверка така, както е указано в глава IV-та от инструкцията.

В провеждането на този контрол да се въвлече целия оперативен състав на Държавна сигурност и Народната милиция по изработвани за тази цел месечни планове, при пълна съгласуваност с командуването на съответните поделения на Граничните войски.

В месечните оперативни планове за осъществяване на паспортно-граничния режим да се предвижда: инструктаж на подходящата налична агентура, придобиване на нова - специално за тази цел, патрулирвания, засади и систематически проверки по хотели, ханове, ресторанти, кръчми, общежития, пазари, гари и частни домове, като

Из архивите на ДС

476

същевременно тези и други такива места се поставят под негласно наблюдение.

5. Да се задължат всички квартални отговорници от граничните околии да вършат систематически проверки на територията на своите участъци за откриване и залавяне на съмнителните лица, на лица без открити листове и с нередовни такива, да разследват нарушителите, а особено опасните и съмнителни нарушители да задържат и направляват в съответното околийско управление на МВР за пълно разследване. При всички такива следствия да се изясняват подбудите на задържания, които са го накарали да проникне в граничната зона.

Кварталните отговорници, при изпълнение на тази своя задача, широко да използуват своите доверени лица.

6. Да се задължи целият състав на Транспортна милиция да върши постоянни проверки по гарите и влаковете в съгласуваност с Гранични войски, за откриване и задържане на пътуващи или проникнали лица в граничната зона, без открити листове.

Началника на IV-то управление при МВР да нареди на органите на същото управление да изискват от всички началници [по ж.п. и автомобилни гари в страната да спазват най-строго окръжно № III-41-52 от 6.VII.1951 година на Министерството на транспорта - управление Експлоатация и окръжно № 840 от 1.VI.1951 година на Управление на автомобилния транспорт, отдел Експлоатация, като] не издават ж.п. и [автомобилни билети] за граничната зона и граничната двукилометрова ивица на граждани, които не притежават открити листове.

7. Началниците на окръжните управления на МВР да поставят въпроса пред партийните комитети и народните съвети за масово разяснителна работа сред населението по укрепване на паспортно-граничния режим, за указване на селските народни съвети да изпълняват установения режим, като забранят на последните да издават открити листове.

8. Да се установят и представят в МВР списъци на чужденците от двукилометровата гранична ивица по западната, южната и югоизточната граници.

С тази задача да се занимават лично окръжните и околийски началници на МВР.

Из архивите на ДС

477

9. На трудещите се от други населени места, настанили се на постоянна или сезонна работа в граничната зона или ивица, да се щемпелуват слежубните им удостоверения за времето през което ще бъдат на работа и за мястото гдето работят, след негласно проучване и справка по местожителствата им.

Служебните удостоверения трябва да имат снимка на притежателя им и да бъдат заверени и подпечатани от учреждението или предприятието, което ги издава.

На инструктори и други служебни лица от държавни, партийни, кооперативни и обществени учреждения, предприятия и организации, на ж.п.служители от влакови бригади и контролни ж.п. служби, шофьори от УАТ и СОАТ, служебната работа на които налага често да пътуват из граничната зона или граничната ивица, да се издават открити листове за срок от 3 месеца, по писмена молба и характеристика за лицето от съответното учреждение, предприятие или организация и след негласно проучване и справка по отчета. Тези открити листове подлежат на заверка при всяко отделно посещение в граничната зона /ивица/.

10. В месечен срок да се означат тилните линии на граничната зона и на двукилометровата гранична ивица. В същия срок началника на управление Гранични войски и началниците на окръжните управления на МВР да докладват за извършеното.

11. Началниците на окръжните и околийски управления на МВР на оперативни съвещания със състава, ангажиран в провеждане на паспортно-граничния режим, ежемесечно да разглеждат резултатите от работата и набелязват мероприятия за отстраняване на допуснатите недостатъци и за непрекъснато укрепване на режима.

12. Дирекция на Народната милиция да усили контрола и ръководството по пълното приложение и изпълнение на "Инструкцията по осъществяването на паспортно-граничния режим" и на тази заповед

13. Отдел Инспекторат да следи за строго спазване посочените срокове и да дава пълна информация за извършеното по настоящата заповед.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:
/ген.лейтенант Г.Цанков/

123

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: за мероприятията по усилване охраната на държавните граници и укрепяване граничната зона.

№ С-29 София, 7 февруари 1952 год.

Независимо от проведената до сега работа по укрепването на гранични войски, усилването на границата, укреплението на граничната зона и огромната помощ, указана по тези въпроси от БКП, Правителството и лично от др. Червенков, държавната граница, особено на нейните най-активни участъци, все още не се охранява достатъчно надеждно.

В много случаи нарушителите не се задържат и проникват на наша територия с вражески цели.

Не са единични случаите, свидетелствуващи за това, че вражеската агентура нееднократно безнаказано преминава границата и се връща обратно, а органите на ДС в граничните околии и нашите граничари проявяват ~~безпомощност~~ в предотвратяването на подобни явления.

Всечки тия и други факти на неблагополучие в охраната на държавните граници изискват пълното мобилизиране на силите на личния състав на органите и войските на МВР за тяхното бързо ликвидиране.

~~Отчитайки това~~, Вземайки под внимание активизиращата се дейност на империалистическите разузнавателни централи, усилили своята подривна работа във връзка с гласуването на прословутия закон на Труман от 10.10.1951 г., става необходимо така да се затвори границата на нашата Родина, щото нито един вражески агент, нито един нарушител на границата да не може безнаказано да я премине,

Из архивите на ДС

479

124

З А П О В Я Д В А М:

1.Да се утвърди представения "План на агентурно-оперативните и войскови мероприятия по усилване охраната на държавните граници и укрепването на граничната зона". /плана се прилага/

2.Началниците на оперативните управления и отдели на ДС,началника на Гранични войски и началниците на граничните отряди да обезпечат безусловното и своевременно изпълнение на ония мероприятия,които се отнасят до подчинения им апарат и поделения.

3.Моите помощници т.т.др. Кумбилиев, Панов и Капитанов да установят строг контрол по изпълнението на плана и към 1.4.1952 год. ми представят първия доклад за резултатите от осъществените мероприятия,предвидени в него.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА НРБ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: .....
Цанков

Войски

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО! 155

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: за резултатите от оперативно-служебната дейност и инспекторския преглед на Гранични войски през 1951 г. и задачите по охраната на държавните граници, бойната и политическа подготовка на личния състав през 1952 г.

№ С-32 София, 15 II 1952 год.

През 1951 г. оперативно-служебната дейност на Гранични войски МВР протече в условия на непрестанно усложняваща се оперативна обстановка на държавните граници. Империалистическите американо-английски разузнавателни централи и богато финансираните тяхни подцентрали в Югославия, Гърция и Турция, развиха активна разузнавателна и диверсионна дейност срещу нашата страна, опитваха се да прехвърлят през границите на наша територия стотици свои агенти, диверсанти и бандити, със задача да смущават мирния труд на народа, да спъват и затормозят неговото социалистическо строителство.

Отчитайки усложненията в международната и вътрешна обстановка и напрегнатостта на нашите държавни граници, Политбюро на ЦК на БКП, по указания на др. В. Червенков, прие специални решения за Гранични войски, насочени за усилване охраната на границите, подобряване ръководството на войските, агентурно-оперативната и партийно-политическата работа, повишаване подготовката на личния състав, боеспособността и боеготовността на войските.

Огромната помощ и постоянните грижи на Партията, Правителството и лично на др. В. Червенков, дадоха на Гранични войски големи възможности за успешното решение на главната и основна задача на войските - обезпечаване надеждната охрана на държавните граници на нашата социалистическа Родина.

Проведения през есента на 1951 г. инспекторски преглед показа, че изпълнявайки решенията на Партията и Правителството, ръководейки се от указанията на др. В. Червенков и учейки се непрестанно от опита на славните съветски граничари, нашите Гранични войски са постигнали не малки резултати както в оперативно-служебната дейност, тъй и в бой-

156

ната и политическа подготовка на личния състав; подобри се планирането и организирането на охраната на границата,ръководството и контрола за службата на граничните наряди,укрепи се основното звено в охраната на границата - линейната гранична застава.подобри се агентурно-оперативната работа,обучението и възпитанието на личния състав,заздрави се дисциплината,укрепна морално-политическото състояние на войските,повиши се тяхната боеспособност и боеготовност.

Резултатите от оперативно-служебната дейност и инспекторския преглед разкриха и редица съществени слабости и недостатъци в работата по охраната на границата,ръководството на войските,обучението и възпитанието на личния състав на гранични войски.

На много оперативно-важни участъци охраната на границата не съответства напълно на изискванията на оперативната обстановка и поставените на войските задачи.

Вследствие неизучаването на обстановката,несвоевременното реагиране на нейните изменения,допускането на шаблон в планирането и организирането на охраната,слабото ръководство и контрол за службата на границата от страна на старшите началници и тяхните щабове, все още се допуска голямо количество безнаказани нарушения на границите. На тези прояви командването и щаба на войските реагират слабо и не провеждат достатъчно ефикасни мероприятия за тяхното предотвратяване.

Агентурно-оперативната работа в някои части и поделения/1,2, 11,3 и 6 гранични отряди/, недостатъчно се е разгърнала и не отговаря на действителните нужди и възможности в това отношение.Несвоевременно се разкриват готвящите се нарушения на границата,каналите и местата за преминаване на нарушителите през границата,тяхните ятаци и помагачи,не е разкрита и обезвредена действащата в граничната зона агентура на врага.

Политическата и бойна подготовка на личния състав,въпреки подобренията е недостатъчна.

Маркс-Ленинската и тактическа подготовка на офицерския състав и огневата подготовка на редовия и сержантски състав са незадоволителни и сериозно изостават зад задачите,които се решават и стоят за решаване от Гранични войски.

Много от командирите,политическите работници,партийните и младежки организации не водят последователна,целеустремена и свързана със задачите по охраната на границата политико-възпитателна работа вред личния състав,не го изучават ежедневно и слабо познават неговите нужди и настроения. Чувството на отговорност за поръчаното

481

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

482

157

дело в голяма част от офицерите,сержантите и войниците е на низко ниво.

Болшинството от офицерите не владеят добре личното си оръжие. Част от редовия състав не познава добре зачисленото му оръжие и бойна техника и недостатъчно умее да си служи с него.

Състоянието на войнската дисциплина и дисциплинарната практика в много части и поделения са на низко ниво.Новите устави не са изучени,не се знаят твърдо и не са станали неотменим закон за всеки военнослужащ.Допускат се противоуставни действия и неизпълнение на заповед,без да се реагира с нуждната строгост от страна на командирите.

Контрола и практическата помощ на подчинените от страна на щаба на войските и щабовете на частите и поделенията са недостатъчни и неефикасни.Плана и строгия контрол за изпълнение на поставените задачи не са станали постоянен и затвърден метод в работата на щабовете.

Съществуващите по границата инженерно-технически съоръжения не се подържат в постоянно работно състояние,рядко се проверяват, не се организира правилно взаимодействието между тях и граничните наряди.

Групите за съдействие в много гранични отряди са малко,малочисленни,лошо се възпитават и използват в охраната на границите.

Контрола за съблюдаване на установения в граничните полоси режим е незадоволителен.

Грижите за културно-битовите условия на личния състав от страна на всички началници и политработници,все още не са станали тяхно ежедневно задължение.

За конския състав и другите служебни животни,държавното и военно имущество,болшинството от командирите полагат недостатъчно грижи.

За да се ликвидират посочените недостатъци и се подобри оперативно-служебната дейност на войските,бойната и политическа подготовка на личния състав

З А П О В Я Д В А М:

1.Оперативно-служебната дейност на Гранични войски,бойната и политическа подготовки на личния състав през 1952 г. да продължат да се провеждат в строго съответствие с решенията на Политбюро на ЦК на БКП от 16.11.50 г. и 10.5.51 г.

158

Главната и основна задача на войските през 1952 г. да се счита - недопускането на безнаказани нарушения на държавните граници на нашата социалистическа Родина. Да се издигне лозунга и популяризира пред личния състав - "Нито едно безнаказано нарушение в района на съответното поделение".

2.Началника на Гранични войски,неговия щаб,командирите на частите и поделенията и тяхните щабове да продължат още по-настойчиво започнатото преустройство в стила и качеството на ръководството на войските,частите и поделенията и обезпечат точното и образцово изпълнение на поставените им от Партията и Правителството задачи.

3.Командирите на частите и поделенията да подобрят планирането,организирането и носенето на службата по охраната на границата, като ликвидират шаблона и сковаността в действията си,постоянно да изучават и знаят обстановката на своя участък,своевременно и живо да реагират на всички изменения в нея,да усъвършенстват методите и строят охраната на границата,тъй щото при всички условия нарушителите да бъдат задържани или унищожавани.

Допускането на пробив и безнаказано нарушение на границата да се счита като неизпълнение на бойна задача и дезертьорство и виновниците да бъдат привличани към най-строга отговорност.

Главното внимание на всички командири,щабове и политически работници да се насочи за указване повседневна практическа помощ и ръководство за службата на линейната гранична застава и граничните наряди,като основно и решаващо звено в охраната на държавните граници.

4.Решително и бързо да се подобри агентурно-оперативната работа на войските.

Началника на войските и неговия заместник по разузнаването да вземат и проведат мероприятия за активизиране на наличната агентура,нейната насоченост и в процеса на работата с нея,същата да бъде прочистена от ненадеждните и неработоспособни елементи; за разширяване и качествено подобряване на агентурната мрежа,с оглед да бъдат своевременно и пълно разкривани замислите на вражеското разузнаване, каналите и пътищата за прехвърляне на агентите през границата,техните връзки и помагачи в граничната зона и се обезвреди деиствщата на наша територия агентура на врага. УГВ трябва да познава граничната зона на противника и измененията по нея така,както познава своя дом.

5.Щаба на войските,Политотдела,командирите на частите и поделенията да упражняват всекидневно практическо ръководство и контрол

483

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

159

за пълното и качествено отработване на учебната програма за 1952 г.

Особено внимание да се отдели на Маркс-Ленинската, тактическа и гранична подготовки на офицерите, и огневата и политическата подготовка на войниците и сержантите.

Провалянето на занятие да се счита за извънредно произшествие и от виновните да се взиска най-строго. Да се вземат всички необходими мерки и се осезпечи точно прилагане на устава на войските и изпълняване в срок всички поставени от Партията и Правителството задачи и заповедите на командирите.

6. Началника на Гранични войски и Началника на политотдела, в съответствие с указанията на ЦК на БКП, още по-настойчиво и взискателно да ликвидират в къс срок изоставането на партийно-политическата работа, като решително подобрят методите на работата и възпитанието на личния състав.

484

Командирите на частите, поделенията и тяхните заместници по политическата част да наблюдават и провеждат системни мероприятия за повдигане политическия и куртурен уровен на войците и тяхните командири, за внедряване на високо патриотично съзнание, революционна бдителност и строго спазване на военната и държавна тайна.

7. Да се наблюдават и провеждат ежедневно мероприятия за навеждане във всички части и поделения на строг ред, желязна войнска дисциплина, точно изпълнение на уставите и чувство на висока отговорност з изпълнение на възложените задачи от всеки военнослужащ.

Неизпълнението на заповедите и уставите да се преследва като престъпление към Родината.

8. Проверката за изпълнението на поставените задачи да се въведе като постоянен метод в работата на щабовете.

За оказване на живо ръководство и практическа помощ на място, щаба на войските и щабовете на частите и поделенията ежемесечно да запланират и провеждат излизане на офицерите от щаба за системна и висококачествена помощ на подчинените им поделения преди всичко и главно на линейните застави.

9. Началника на войските, до 20.2.52 г. да определи обема на работата по инженерно-техническото оборудване на границите, като за сметка на материалите за първото шестмесечие създат оборудвани най-оперативните участъци на югославската, гръцка и турска граници.

10. Командирите на частите и поделенията да провеждат работа за увеличение численния състав на ГО, където няма такива, за тяхното системно обучение, възпитание и правилно използване в охраната на гра-

ницата.Неблагонадеждните членове на ГС и непроявяващите активност да се изолират,като на тяхно място се включат нови активни и благонадеждни.

Целия офицерски състав да изучи основно и строго изпълнява инструкцията за паспортно-граничния режим и заповед № 18 от 25.1.52г.

11.Да се поиска от командирите на частите и поделенията и работниците по тила,своевременно и пълно обезпечаване на целия личен състав със всички положени довольствия,Да се установи строг порядък за съхранението и отчета на цялото военно и държавно имущество,недопущайки разваляне,разхищения и загуби.

12.Грижите за личния състав и подобряването на културно-битовите условия да се вмени като постоянен дълг на всеки командир и политически работник.От нехайните в това отношение офицери да се взиска най-строго.

13.За добра подготовка на частите си през 1951 г. ОБЯВЯВАМ БЛАГОДАРНОСТ: на бившия началник на 12 граничен отряд,полковник Тодор Димитров ВАНКОВ,на бившия началник на 7 граничен отряд,подполковник Стою Трифонов ХРИСТОВ и на началника на 13 граничен отряд,подполковник Марин Стоянов МАРИНОВ,а на сегашния началник на 7 граничен отряд,подполковник Лазар Михайлов ЛАЗОВ,да се заличи наказанието му "за непълно служебно съответствие".

За добра подготовка на комендатурите си през 1951 г. да се премират с ценни подаръци комендантите:

1.Ст.лейтенант Никола Маринов НИКОЛОВ - 11 граничен отряд
2.Капитан Венко Стоянов НЕДЯЛКОВ - 12 граничен отряд
3.Капитан Димитър Иванов САРАФОВ - 7 граничен отряд
4.Ст.лейтенант Лукан Петрунов ТОДОРОВ - 13 граничен отряд

За добра подготовка на заставите си,да се премират с ценни подаръци началниците на застави и зам.началниците по политическата част:

1.Мл.лейтенант Неделчо Стоянов КОСТОВ - 1 граничен отряд
2.Лейтенант Тодор Минов РОЕВ - 1 граничен отряд
3.Лейтенант Кънчо Янакиев Кънчев - 2 граничен отряд
4.Лейтенант Никола Костадинов ТОНЕВ - 2 граничен отряд
5.Лейтенант Петър Николов ПЕТРОВ - 11 граничен отряд
6.Лейтенант Владимир Костадинов ГЕОРГИЕВ - 11 граничен отряд
7.Лейтенант Никола Найденов НИКОЛОВ - 12 граничен отряд

485

От архивите на ДС

Из архивите на ДС

486

161

8.Лейтенант Йордан Асенов АЛЕКСИЕВ – 3 граничен отряд
9.Лейтенант Милчо Иванов СТЕФАНОВ – 4 граничен отряд
10.Мл.лейтенант Янаки Славов ВЪЛЧЕВ – 5 граничен отряд
11.Мл.лейтенант Тодор Николов ТОДОРОВ – 13 граничен отряд
12.Лейтенант Павел Лилов ХРИСТОВ – 6 граничен отряд
13.Ст.лейтенант Стоян Цветанов АЛЕКСАНДРОВ – 7 граничен отряд
14.Лейтенант Стефан Христов ТУТЕКОВ – 8 граничен отряд
15.Старшина Руси ИВАНОВ – 8 граничен отряд

За отлични показатели на инспекторския преглед и за добра работа през 1951 г. ОБЯВЯВАМ БЛАГОДАРНОСТ НА:

1.Подполковник Васелин Недев ЖЕЧЕВ – УГВ
2.Майор Крум Александров МИТЕВ – УГВ
3.Ст.лейтенант Иван Стоянов ДУНЧЕВ – УГВ
4.Лейтенант Димитър Станчев ПЕТРОВ – УГВ
5.Ст.лейтенант Янчо Христов ЯНЧЕВ – УГВ
6.Ст.лейтенант Стефан Василев ТЕРЗИРАДЕВ – УГВ
7.Ст.лейтенант Петър Атанасов ЙОТОВ – УГВ
8.Капитан Иван Радев МИЛЕВ – УГВ
9.Ст.лейтенант Асен Йорданов ГРИГОРОВ – УГВ
10.Ст.лейтенант Димитър Тодоров МИХОВ – УГВ
11.Сержанта Ангел Димитров ДЕСПОТОВ – 1 граничен отряд
12.Мл.сержанта Петър Жеков ДОЧЕВ – 1 граничен отряд
13.Редника Димитър Ангелов ЛИЛОВ – 1 граничен отряд
14.Ст.сержанта Пейно Колев ЮРУКОВ – 2 граничен отряд
15.Редника Венко Георгиев АТАНАСОВ – 2 граничен отряд
16.Редника Александър Горчев МАНОВ – 2 граничен отряд
17.Редника Богдан Михайлов НИКОЛОВ – 3 граничен отряд
18.Редника Димитър Георгиев ГРУДЕВ – 3 граничен отряд
19.Мл.сержанта Велислав Маринов ТОНЕВ – 3 граничен отряд
20.Мл.сержанта Велико Георгиев КОТЕВ – 4 граничен отряд
21.Мл.сержанта Георги Димитров КИНОВ – 4 граничен отряд
22.Редника Петър Вълков ГЕОРГИЕВ – 4 граничен отряд
23.Ст.сержанта Георги Томов ГОРАНОВ – 5 граничен отряд
24.Редника Васил Иванов ЕНЧЕВ – 5 граничен отряд
25.Ефрейтора Илия Михайлов ИВАНОВ – 5 граничен отряд
26.Сержанта Никола Атанасов СПИРОВ – 6 граничен отряд
27.Ефрейтора Стефан Димитров МОНЕВ – 6 граничен отряд
28.Редника Цветко Пенчев ЦЕНОВ – 6 граничен отряд
29.Старшина Бойчо Димитров ГЕОРГИЕВ –7 граничен отряд
30.Мл.сержанта Коста Павлов ЛОЗАНОВ – 7 граничен отряд

162

31.Редника Райчо Колев РАЙЧЕВ - 7 граничен отряд
32.Старшина Аспарух Петков СТАНЕВ - 8 граничен отряд
33.Ефрейтора Иван Христов БАМБАКОВ - 8 граничен отряд
34.Редника Георги Василев КРЪСТЕВ - 8 граничен отряд
35.Мл.сержанта Тодор Кънев ГЕОРГИЕВ - 9 граничен отряд
36.Мл.сержанта Коста Найденов ИВАНОВ - 11 граничен отряд
37.Ефрейтора Дончо Михаилов МАРКОВ - 11 граничен отряд
38.Редника Тодор Ленчев НЕДЯЛКОВ - 11 граничен отряд
39.Сержанта Владимир Йорданов ИВАНОВ - 12 граничен отряд
40.Редника Стоян Костов ЯНКОВ - 12 граничен отряд
41.Редника Боню Минков ГРАМАТИКОВ - 12 граничен отряд
42.Сержанта Иванн Атанасов ГЕОРГИЕВ - 13 граничен отряд
43.Редника Захари Кирилов АНТОНОВ - 13 граничен отряд
44.Ефрейтора Игнат Илиев ИГНАТОВ - 13 граничен отряд
45.Редника Димитър Атанасов АРАБАЛИЕВ - 14 граничен отряд
46.Редника Драган Христов ДРАГАНОВ - 15 граничен отряд

За неудовлетворителна подготовка на частите си през 1951 г., да се предупредят: началника на 1 граничен отряд,подполковник Стефан Нинов КРЪСТЕВ,началника на 3 граничен отряд,подполковник Богдан Данаилов МИТКОВ,началника на 9 граничен отряд,майор Стоил Грозданов ИЛИЕВ и началника на 15 граничен отряд,майор Владимир Стоянов РАДИЧЕВ.

14.Пом.министра по войските МВР - генерал-лейтенант Панов да организира контрол за изпълнение на настоящата заповед и за резултата ми докладва.

15.Заповедта да се доведе до знанието на целия офицерски състав на войските.

МИНИСТЪР,

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: /Г.Цанков/

Върнатя от др Боев
[illegible]

Из архивите на ДС

487

1 Н.я. групи за съдействие
2 Войски

Строго - секретно. 226

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Р-44
29.II.52.

Изменено с
№ 1132 13.3.1962 год

НАЧАЛНИЦИТЕ НА ОКРЪЖНИТЕ УПРАВЛЕНИЯ НА МВР и
НАЧАЛНИЦИТЕ НА ГРАНИЧНИТЕ ОТРЯДИ
САМО НАЧАЛНИКА НА.....

С цел за правилното организиране и използване Групите за съдействие от страна на Народната Милиция и Гранични войски в граничната зона,да се има за строго изпълнение следното:

1. За получаване съдействие от местното население при изпълнение своите задачи в граничната зона,органите на Милицията и Гранични войски могат да организират,обучават,възпитават и използват отделни Групи за съдействие.

В ония населени пунктове,където са организирани общи ГС, по взаимно съгласие да се разделят на две,в зависимост от това кой член на групата за кои задачи по-добре може да бъде използван.

2. Членовете на Групите за съдействие указват помощ на Милицията и Гранични войски,като правило без да се откъсват от производството и службата.

При наложителна необходимост,за участие в поиски,преследване и задържане на нарушители на границата и други престъпни елементи,членовете на ГС,по решение на Началника на окръжното управление на МВР и началника на граничния отряд,могат да бъдат привлечени и с откъсване от производството,с продължителност не повече от три денонощия в месеца.За съдействие за по-продължително време да се иска разрешение от съответния пом.министър.

При използване членовете на ГС с откъсване от производството,на същите се заплаща средната надница или трудоден,които иначе биха получили.

На храна в Милицията и Гранични войски същите не се зачисляват.

На отделни членове на ГС,които нямат обуща или в зимно време - топли дрехи,се разрешава да се дават през времетраенето на операцията стари обувки и дрехи,намиращи се в разположение на Милицията и Гранични войски.

Из архивите на ДС

Масовото привличане ГС за указване помощ на Милицията и Гранични войски, Началниците на окръжните управления на МВР и началниците на граничните отряди, задължително съгласуват със съответните Окръжни Комитети на БКП и Окръжните съвети на трудящите се.

3. При необходимост членовете на ГС да бъдат използвани с оръжие, което да се дава с разрешение най-малко на коменданта на граничната комендатура и началника на околийското управление на МВР и само - за периода на операцията. Освен това, оръжие може да се дава само при занятие с ГС по стрелкова подготовка.

Оръжието и боеприпасите предназначени за ГС, може да се пази в складовете на граничните застави, комендатури, отряди и органите на Милицията, по строго установен порядък.

4. На отделни, най-проверени и надеждни, преимуществено членове на БКП, оръжие може да бъде дадено за постоянно носене само с разрешението на Началника на окръжното управление на МВР, и началника на граничния отряд под съответна разписка.

Членовете на ГС, на които е дадено оръжие за постоянно носене, да се снабдяват с разрешително за право на носене оръжие, подписано от началника на окръжното управление на МВР или началника на граничния отряд.

Настоящите указания да се изучат от цялия офицерски състав на Гранични войски и Милицията и ги имат за строго ръководство с практическата работа.

За изпълнението да се донесе до 25.3.52 г.

„27" февруари 1952 г.

ПОМОЩНИК МИНИСТЪР ПО ВОЙСКИТЕ МВР
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ:
/Панов/

ПОМОЩНИК МИНИСТЪР ПО МИЛИЦИЯТА
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР:
/Капитанов/.

ТА/

489

Лично - строго поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Т У К - Министъра на вътрешните работи др.
генерал-лейтенант Георги ЦАНКОВ.

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА
От генерал-лейтенант Йонко ПАНОВ, помощник министър
по войските на МВР.

Другарю Министър,

Водим от желанието, въпроса за взаимните отношения и взаимодействието между органите на Държавна сигурност и Гранични войски в граничната зона, да бъде обсъден спокойно и получи правилно разрешение, намерих за необходимо да Ви докладвам следното:

Фактите и историята на този въпрос са такива, че ако ги изучим внимателно и безпристрастно, ще се убедим, че не органите на Гранични войски главно развалят работата и взаимните отношения.

Във всеки случай считам, че никак не е полезно да се заостря в едната страна така, че другата да се счита почти невинна.

Мисля, че не е правилно по такъв именно начин да се правят изводите и решава въпроса за СТАРШИ ОПЕРАТИВНИЯ РАБОТНИК в граничната зона.

Този въпрос е сложен, и ако сгрешим при решаването му ще получим много нежелателни резултати.

Не става дума за "старшия", "единоначалника" и "хазаина" в окръга. Тук хазаин е Началника на окръжното управление на МВР и ние нямаме случаи, това да е било оспорвано от когото и да било.

Въпроса стои: кой отговаря за охраната на границата и кой може да бъде старши <u>в граничната зона</u> по въпросите свързани с <u>охраната и отбраната на границата</u>.

Аз мисля, че отговорността за охраната на границата не може да се дели между двама или повече началници, тъй като в такъв случай няма да има отговорност въобще.

Като се има предвид,че агентурно-оперативната работа на Гранични войски е един от най-важните елементи на охраната на границата,то съвършенно ясно е,че и отговорноста за тази работа не може да бъде възлагана на двама или повече началници.

Следователно,при решаването на всички въпроси,<u>свързани с охраната и отбраната на държавните граници</u>,възникнали <u>в граничната зона</u>,старши може да бъде само един - началника на граничния отряд.

И обратно: по всички въпроси от дейноста на Държавна сигурност възникнали в граничната зона,несвързани пряко с охраната и отбраната на границата се разпорежда <u>безразделно</u> Началника на окръжното управление на МВР.

Така трябва да бъде,по мое мнение при сравнително нормална обстановка.Но на границата и в граничната зона,могат да се развият събития,които биха наложили да се подчинят на началника на граничния отряд или друг <u>войскови</u> началник,всички държавни органи.

За да се прекрати всичко онова,което има място при нас сега и което ползва само врага,са необходими четри неща:

1. Един път за винаги да се разбере от всички,че е дълбоко погрешно да се отнема от Гранични войски агентурно-оперативната работа;

2. Строго да се разграничат и определят задачите,по които отговарят едните и другите;

3. Взаимно да се информират,когато при решаването на своите задачи едните попаднат на данни интересуващи другите и не се занимават с дела и обекти,които не са тяхни и

4. Да се поиска да си съдействуват едни на други,при което,когато се касае до операция на ДС,старши оперативен работник да бъде другаря от ДС,а когато се касае до операция на граничарите, старши да бъде граничаря.

Иначе каквото и да правим,резултатите няма да бъдат добри.

Осмелявам се да Ви доложа,че особено много се боя от положението,което сега се създава.

Вашето заявление на по_първото съвещание,че ще им бъде назначен единоначалник и във вчерашното,- че хазаин в окръга е началника на окръжното управление на МВР,може да се разбере и изтълкува по разному.Едни действително ще се почуствуват единоначалници,

Из архивите на ДС

491

Из архивите на ДС

хазаи не само в оръга,а и за границата и нейната охрана,а други ще останат в недоумение за това,какво ще стане с Гранични войски.

Моля Ви,другарю Министър,да се обсъди добре и от всички страни този въпрос и ако ние сами не можем да го решим,да поискаме помощ на Централния Комитет.

"28" февруари 1952 г.

Генерал-лейтенант: Панов
/ Панов /.

492

ТА/

УПРАВЛЕНИЕ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
Отдел .....
№ .....
..... 195 г.
СОФИЯ

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

3.III

С П Р А В К А

ОТНОСНО: сведенията, които се дават от отрядите на УГВ.

От отрядите в Управление Гранични Войски се дават следните по-важни сведения:

1. По линия на разузнаването.

а/ Цифрова справка за движението на агентурата.

б/ тримесечен доклад за агентурно-оперативната работа на отрядите.

в/ Донесения, съгласно таблицата за срочните произшествия на границата.

2. По политически отдел.

а/ Вътрешно-партийна информация.

б/ Тримесечен отчет за партийно-политическата работа.

в/ Месечен цифров отчет за организационното състояние и аналитичен доклад.

г/ тримесечен отчет за организационното състояние и аналитичен доклад.

д/ Донесения, съгласно таблицата за срочните произшествия на границата.

3. Оперативен отдел.

а/ Картичка за отчета на оперативно служебната дейност.

б/ Тримесечни обзори /доклади/.

в/ Донесение, съгласно таблицата са срочните произшествия на границата.

4. По бойна подготовка.

а/ Доклад със сведение за отработване на програмата и обхващане на личния състав - тримесечен.

2. 101

5. По строева подготовка.

а/ Сведения за числения състав - всеки месец.

б/ Сведения за наложените наказания и поощрения на офицерски и сержански състав.

в/ Сведения за преместване, назначение, уволнение на личния състав.

г/ Донесения и сведения, съгласно таблицата за срочни произшествия.

6. По тила.

а/ Сведения за наличните и необходими хранителни и фуражни припаси-всеки месец.

б/ Тримесечно сведение за станалите прочени във вещево- картотечното и некартотечно интендантско имущество.

в/ Тримесечни доклади за санитарно битовите условия и дейноста на медицинската служба в подделенията.

г/ Сведения, съгласно таблица за срочните произшествия.

Съгласно таблицата за срочните и извънсрочни донесения за произшествията на границата и в частите са зафикцирани 102 вида донесения и сведения, които се дават от подделенията в УГВ.

За подобрение работата и намаление на даваните сведения,

П Р Е Д Л А Г А М Е:

1. Др.пом.Министър ген.Панов да прегледа основно таблицата за срочните донесения и се направят съкращения и подобрения с цел съкращаване на писането на доклади и сведения.

2. По агентурно-оперативната работа да се въведе отчетноста съгласно схемите обр.№ 1, 2 и 3 по държавна сигурност.

София,3.III.1952 г.

Н-К ОТДЕЛ "ИНСПЕКТОРАТ":
/подполк.Д.Иванов/

ИЗПЪЛНИТЕЛ:
/кап.А.Димитров/

ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: относно създаване музей на Гранични войски при МВР.

№ [redacted]98 С

София, 29 IV 1952 год.

Гранични войски, изпълнявайки отговорната държавна задача по охраната и отбраната на държавните граници на НРБ, водят напрегната борба със всевъзможни нарушители на границата и врагове на нашия народ, влизат в бойни действия с групи или отделни въоръжени лица, натъкват се на редица хитрости използвани от нарушителите при преминаване на границата, извършват задържания на нарушители на границата и т.н.

Със цел да се отрази оперативно-служебната дейност на Гранични войски и борбата им с нарушителите, да се покажат героичните действия на личния състав на Гранични войски и да се отрази историята на Гранични войски,

З А П О В Я Д В А М:

1. Да се създаде музей на Гранични войски МВР. Музея да се помести в Народното военно гранично училище.

2. В музея на Гранични войски да се създадат следните отдели:

а/въоръжение;

б/документи - взети от задържани нарушители, шпиони и диверсанти;

в/героически действия и подвизи на Гранични войски проявени в охраната и отбраната на държавните граници и в борбата с нарушителите на границата/отделни епизоди от действия, картини, фотографии на отличилите се и др./;

г/хитрости употребявани от нарушителите на границата;

д/резултатите от служебно-оперативната дейност на Гра-

Из архивите на ДС

496

нични войски/диаграми и цифрови данни по години и по отделни части/;

е/материали и указания давани от ръководящи партийни и държавни органи и от ръководителите на Партията и Правителството по укрепване на Гранични войски и охраната на границата.

3.В музея да постъпват следните материали от задържани или унищожени нарушители: облекло,оръжие/огнестрелно и хладно/,документи,снимки,карти,компаси,фотоапарати,бинокли,часовници,радиоапарати,обувки,електрически фенерчета и всичко друго,което е намерено в нарушителите и представлява интерес от гледище нуждите на музея.

4.Всички налични материали,които могат да се използват и поместят в музея и понастоящем се намират в Гранични войски и в органите на ДС и НМ в едномесечен срок да се предадат в музея.

За онези материали и документи,които не могат да се пратят в оригинал поради това,че се изземват от органите на ДС и НМ, да се вадят копия или фотоснимки и изпращат в музея.

5.Началника на Гранични войски,полковник Банков да определи подходящо помещение в Граничното училище за създаване и обзавеждане на музея и назначи подходящ офицер - отговорник за музея, който да се занимава с получаването и подреждането на предадените в музея неща - оръжие,снаряжение,дрехи,документи и др. и за подържане на порядъка в музея.

6.Началника на Гранични войски,началниците на Окръжните управления МВР и началниците на 2 и 7 отдели ДС - МВР след свършване на следствията по задържаните нарушители на границата,всичките материали,като: оръжие,облекло,документи,снимки и др.,които са използвали нарушителите,компаси,фотоапарати,бинокли,часовници, радиоапарати,обувки,електрически фенерчета и др. да представят в музея в оригинал,в копие или в фотоснимки.

7.Определянето на вещите и материалите,които трябва да се предават в музея и контрола по изпълнение на настоящата заповед възлагам на Пом.Министрите Кумбилиев и Панов.

8.Настоящата ми заповед да се доведе до знанието на целия личен състав на войските и органите на МВР.

Отпеч.в 1 екз.
Изпълнител:
/подполк.Владимиров/
7.4.52 г.
НС.

МИНИСТЪР,
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: /Панков/

Отпечатена в 130 екз, изпратени

11
16.IV.1952 г.

К.М-1057-16.IV

Строго поверително!

41
~~427~~
Вх. 28.4.52 г.

До
Другаря Министър на Вътрешните Работи
Т.У.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Др. Панов, считам, че трябва да се вземат своевременно мерки по такива сигнали. Моля след проверка, да уведомите на др. министър за направеното. 23.4.52 г. О. Кумбинте

С П Р А В К А

ОТНОСНО: - Нереагиране от страна на командуването на Гранични войски, по сигнали дадени му от отдел IX-ти на Д.С.

При обследване към края на 1951 година на личния състав от учебно-граничния батальон - с.Любимец-Свиленградско, комисията с представител на отдел IX-ти, определя 41/четиредесет и един/граничари като неподходящи за носене граничната служба по оперативни граници, поради политическата им неблагонадежност. В характеристиките от О.К.на БКП на някои от тези граничари определено е казано, че могат да носят службата си само в трудови части. За случая командуването на Гранични войски е било уведомено своевременно.

След около един месец престой и оставени в бездействие въпростните граничари, въпреки устното напомняне на началник отделение I-во при отдел IX-ти - капитан Пеков, със заповед №63 от 14.I.1952 година на началник Гранични войски, вместо да се изпратят на неоперативна граница, се изпращат на най-оперативния сектор - резервно-граничния полк - гр.Белоградчик.

В края на месец Март т.г.началник отдел IX-ти отново, лично и устно обръща внимание на началник Гранични войски, че въпростните граничари следва незабавно да бъдат откомандировани на неоперативна граница, с което последния се съгласява и дава обещание, че ще уреди въпроса веднага.

На 10 Април т.г.началник отдел IX-ти Д.С.отново е напомнил за преместването на въпростните граничари на неоперативна граница.

Из архивите на ДС

128 42

От направената проверка обаче на 14 Април, преместване-
то още не е направено.

Другарю Министър, като се има предвид политическата не-
благонадежност на граничарите и оперативността на границата, къ-
дето се намират понастоящем, не е изключено при първа възможност,
някои от тях да изменят на Родината, поради което отдела счита
за целесообразно да се обърне внимание на командуването на Гра-
нични войски, за несвоевременно реагиране, а въпростните граничари
незабавно откомандироват на неоперативна граница.

498

15.IV.1952 год.
София.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ IX-ТИ:
/Подполк. Сп.Христов/

ВП/ЕК.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО – СЕКРЕТНО.
Екз.№.... 52

ДО
МИНИСТРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ – НРБ
ГЕН.ЛЕЙТЕНАНТ ДР. ЦАНКОВ
Т У К.

Д О К Л А Д

От комисията по обследването на свързочната служба при МВР.

ОТНОСНО:- състоянието на свръзките и предложение за организиране на единно ръководство на свързочната служба при МВР.

1. Задачи на свързочната служба при МВР.

а/ Да осигури постоянна и сигурна свръзка на правителството на НРБ с окръжните и околийски центрове на страната.

б/ Да осигури постоянна и сигурна свръзка на ЦК на БКП с окръжните и околийски комитети на БКП в цялата страна.

в/ Да осигури на ръководството на МВР, на държавна сигурност, народната милиция, противопожарната защита и Войските на Министерството скрито и своевременно предаване на заповеди и разпореждания до окръжните и околийски управления на МВР, до всички части и поделения на Войските на Министерството и получаване донесения от тях.

г/ Да организира свръзката за взаимодействие между държавна сигурност, народната милиция, Войските на Министерството и Министерството на Народна отбрана.

д/ Да организира свръзката с тиловите органи на Министерството.

е/ Да снабдява органите и войските на Министерството със свързочни апаратури и материали.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС
500

53

II. Състояние на свързочната служба в МВР.

1. Поради липса на единно ръководство на свръзките при МВР, в досегашната си работа отделните свързочни служби при отделите и управленията не са имали никаква съгласяваност въпреки всички да са от едно и също Министерство. Поради същата причина са допуснати следните слабости:

а/ За 1952 год. са заплонирани от отдел "телефонни свръзки" при МВР и Гранични войски да се построят телефонни линии Пловдив-Девин, Благоевград-Петрич и Бургас-Мичурин. Последната Бургас-Мичурин е построена от Гранични войски и може да бъде използвана с едноканална уредба и от МВР.

б/ Гранични войски имат наета абонаментна линия от пощите София-Кюстендил, но не се използува от останалите служби в МВР. Възможно е същата линия с триканална уредба да обслужва още 2-3 отдела от Министерството. Такъв е случая и с наетата абонаментна тт линия София-Драгоман от отдел "телефонни свръзки" при която тт линия средната точка е свободна, а Гранични войски търсят такава от пощата и ще им струва 300,000 лв. годишно.

в/ Свързочната материална част не е концентрирана на едно място и се получава така, че на едно място стоят неизползвани материали, а на друго място да има голяма нужда. Например МПВО и Войските на Министерството имат нужда от телефонни апарати ЛБ, а "телефонния отдел" има излишни такива които стоят в неговия склад.

г/ Радиосвръзката се изгражда самостоятелно от всяко поделение в МВР, което пречи в ежедневната работа и взаимодействието между отделите и управленията на Министерството.

Има такива случаи: Д.С. няма достатъчен трафик за своите радиостанции но не обслужва поделенията на Вътрешни войски. Ако това не може винаги то при общо ръководство ще бъде съгласувано поне в най-важни случаи,

57
44

или определени сеанси. При прекъсване свръзките от едно поделение другото не го обслужва, макар при спешни и бързи случаи.

д/ Ежегодно МВР със своите отдели и управления заплаща на Министерството на ПТТ 100 милиона лева за абонаментни вериги и междуградски разговори. С тия пари МВР може самостоятелно да построи всяка година свои собствени линии с поцинкован проводник 1000-1200 клм. или с меден проводник от 500-600 клм. За няколко години МВР с наличните свързочни поделения в Гранични войски и Вътрешни войски ще може да построят собствени линии не минаващи през пощенски телефонни станции, което пък от своя страна ще даде възможност да имаме директна връзка с поделенията, частите, окръжни и околийски централи без да бъдат подслушвани от пощенските служители

е/ Не централизираното и не навременно снабдяване на свързочните отдели и отделения при Управленията на МВР е причина за техническата изостаналост на свързочните средства, които не са в състояние да обезпечат навременна и сигурна свръзка. Фактите са такива: докато в МНО и Министерството на ПТТ има далекопишещи машини СТ-35, морзови апарати, измервателни уреди, кросове, в.ч. уредби, нумератори и телефонни апарати, то във Войските на МВР се използват телефонни апарати и нумератори 30-40 % от които изхвърлени вече от употреба в МНО. Попълването на радиосредствата е крайно недостатъчно: в Гранични войски едва 4 %, а във Вътрешни войски няма никакви радиостанции. Малкия брой радиостанции с които разполагат поделенията на МВР не са в състояние да обезпечат сигурна и надеждна свръзка.

Комисията след като обсъди най-подробно всички слабости и недочоти в свързочната служба на МВР и поделенията му, прави следните предложения:

1. Към МВР да се създаде СВЪРЗОЧНО УПРАВЛЕНИЕ подчинено направо на Вас или на помощник Министра по Войските със следните отдели и отделения:

Из архивите на ДС

501

Из архивите на ДС
502

112 55

I. СВЪРЗОЧНО-ОПЕРАТИВЕН ОТДЕЛ.

а/ Радиоотделение на Войските.

б/ Радиоотделение на МВР.

в/ Телефонно телеграфно отделение.

г/ Отделение ЦТС при МВР.

II. ТЕХНИКА-ЕКСПЛОАТАЦИОНЕН ОТДЕЛ.

а/ Отделение строителство, ремонт и експлоатация на тт линии.

б/ Отделение снабдяване.

в/ Отделение техническо.

г/ Отделение научно изследователнко и рационализации

III. ОТДЕЛЕНИЕ БОЙНА ПОДГОТОВКА.

а/ Секция учебна преподготовка на редовия състав.

б/ Секция учебна за преподготовка на техническия кадър на МВР.

в/ Секция заведоющ учебна материална база и кабинети.

2. Всички свързочни отдели и отделения и служби в МВР да бъдат подчинени и се ръководят от Свързочното Управление на МВР.

3. Да се създаде главна свързочна работилница към управлението, която ще извършва генерален ремонт на всички апаратури на МВР.

4. Да се създаде централен свързочен склад, който ще снабдява всички поделения на МВР със свързочна материална част.

5. Още тази година МВР може да отпочне строеж на собствени телефонни линии до окръжните и околийски центрове и създаде собствена проводна свръзка не минаваща през централите на Министерството на ПТТ. Поддържането на същите линии ще става така: в района на граничните части и поделения от Гранични войски; в района на поделенията на Вътрешни войски – от същите, а там където няма войски на МВР ще се създадат аварийн групи към окръжните и околийски управления на МВР от

113 56

по трима човека за подържането им.

7. Да се вземат енергични мерки щото в кратък срок се ликвидира с техническата изостаналост на свързочните апаратури. Министерството и поделенията му да бъдат снабдени със съвременни нови и еднообразни радиостанции, телефонни апарати и нумератори.

8. Свръзката с поделенията на МВР да се дублира с далекопишещи машини и телеграфни апарати.

503

ПРЕДСЕДАТЕЛ: МАЙОР:_____/АТАНАСОВ

Отп.-2 екз.
№ 1-Министър на МВР.
№ 2-К.Д.
Изпълнител:_____
/Майор Атанасов/
№_____16.IV.1952 год.
Написала:-Й.Борисова.

ЧЛЕНОВЕ:-
1._____/ИВАНОВ/
2._____/ЗЛЪТКОВ/
3._____/ТОМОВ/

Из архивите на ДС

Строго поверително! 193

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: проверката за убийството на р.МОЛОВ от 3-та застава 12-ти отряд и изпълнение указанията на др.Министър за откриване главната причина за зачестилите небоеви загуби.

Във връзка с убийството на р.Молов и разглеждане материали по небоевите загуби за 1952 год. констатирахме:

1. р. и ред.Атанас Стойков МОЛОВ са били изпратени граничен наряд "секрет" от 19 часа до 0.2 ч. на 18/19 май 1952 г. Същите са отишли на местото и правилно разположили. Около 21.30 часа същите са били проверени от старши сержанта ГЕОРГИЕВ и ефрейтора КЪНЧЕВ-намерени в бодро състояние. Към 21.50 часа р. от 3-4 метра с къс автоматичен ред убива р.МОЛОВ, който станал от мястото си, без да бъде усетен от р. и се е приближавал към последния.

Извода в тоя случай, който може да се направи е, че р. е бил задрямал и при събуждането си и виждане на внезапно появила се фигура е стрелял.

2. редника е служил 13 месеца на тази застава, проявявал се е като много добър войник, член е бил на ръководството на ДСНМ и не са констатирани случаи на страх. Горното бе потвърдено от Началниците на застави и войниците от заставата.

3. Планирането охраната на границата се е извършвало така че граничарите са назначавани по 8-9 часа непрекъснато наред. Седем-осем часа непрекъснато наряда трябва да стои на едно място без да мърда, говори, пуши и то през нощта.

По така носенето на службата граничарите се изказаха: "От лежане ни заболяват месата и никой от нас неможе да каже, че несъществува опасност да заспи".

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

От архивите на ДС

117 2.-

На въпроси ни поставен пред началстващия състав от 3-та застава: "Защо така се планира охраната на границата" ни се каза, че такива указания имат от отряда.

По обясненията на др.майор Колев- зам.н-к политическата част на отряда и капитан Величков - зам.началник оперативна подготовка се установи, че на тях им е известно за носенето по 7-8 часа непрекъснато служба от граничните наряди. Др.майор Колев твърди, че при усилено охранение и при условие, че 70 % от нарядите трябва да бъдат нощни неможе да се планира и организира охраната на границата, без да се дава на нарядите по 7-8 часа непрекъснато служба. По наше мнение това е неправилно и неверно.

4. От прегледаните материали по небоевите загуби за 1952 г като главна причина за тях могат да се определят:

а/ Все още недостатъчно правилното организиране носене на службата от нарядите, организиране и преследване на нарушителите и обучение на личния състав.

б/ Слаба подготовка на граничарите. В личния състав не е създаден навика да се пазят от оръжието и да не го насочват към мив човек. Не се взисква от командния състав постоянно и непрекъснато да води борба за изграждането на такива навици.

в/ Неправилна политико-възпитателна работа. На граничарите постоянно се говори за залавяне на нарушители на границата. Това в тях е станало мечта. Но възпитанието тук е поставено от части на авантюристична основа. Не се насочва вниманието на граничарите на това, как и по какъв начин ще се постигнат успехи за задържане на нарушители; не се поставят въпросите така, че да се наведе граничаря на мисълта как ще действа при среща на нарушители, как ще организира взаимодействието с другаря си или съседни наряд за избягване и недопускане небоеви загуби.

П Р Е Д Л А Г А М Е:

1. Началник Гранични войски до 1.VI.1952 г. да провери правилно ли е организирана охраната на границата в 3-та застава 12-ти гр.отряд и потърси отговорност от тия, които са виновни за неправилната организация.

2. Да се набележат мерки до 1.VI.1952 г. за насочване учебния процес към организация на взаимодействието на нарядите при

Из архивите на ДС

3.- 115
46

носене на службата и среща с врага. Да се взиска непрекъснато до педантизъм за правилно носене и държане на оръжието.

3. Да се задълбочи възпитателната работа, като се насочат граничарите върху това, да мислят как ще действува наряда при среща с врага и постигне успехи предпазвайки се от небоеви загуби

София, 26.V.1952 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ:
/Подполк.Л.Иванов/

А[illegible]/ВХ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО.

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: За реда на употребяване оръжие от Гранични войски МВР - ИРВ.

№ ~~С-126~~ №С-128

София, 13 VI 1952 год.

С цел да се внесе ясност и точност по въпросите за употребата на оръжие от Гранични войски при охраната на държавните граници,

З А П О В Я Д В А М:

1. Граничните наряди, при посенето на службата по охраната на държавната граница, да употребяват оръжие в следните случай:

За отбиване всякакво проникване на противника на територията на Народна Република България;

При въоръжено нападение на граничен наряд;

При нападение на граничен наряд, когато последния е застрашен от явна опастност;

При задържане нарушители на границата, когато нарушителите не изпълняват искането на граничния наряд;

При бягство на арестувани и конвоирани лица;

При нарушение на границата от въздухоплавателни апарати;

За защита на местното население, държавно и кооперативно имущество;

По пребягващи през границата кучета и прелитащи гълъби.

18506

4.Във всички останали случаи,а именно:

при задържане нарушители на границата и лица предвижващи се в граничната зона,когато те не изпълняват искането на граничните наряди;

при бягство на арестувани и конвоирани лица;

за защита на местното население,държавно и кооперативно имущество - да се употребява оръжие само след предупреждение - след еднократно извикване "Стой" и предупредителен изстрел нагоре.

Из архивите на ДС

509

126 107

2.Оръжие граничните наряди употребяват:

Без предупреждение

С предупреждение.

3.Без предупреждение граничните наряди употребяват оръжие в следните случаи:

За отбиване на всякакво въоръжено проникване на противника на територията на Народна Република България;

При въоръжено нападение на граничен наряд;

При нападение на граничен наряд,когато последния е застрашен от явна опастност;

При нарушение на границата от въздухоплавателни апарати.

4.Във всички останали случаи да се употребява оръжие само след предупреждение - след еднократно извикване "Стой" и предупредителен изстрел на горе

При задържане нарушители на границата и лица предвижващи се в граничната зона,когато те не изпълняват искането на граничните наряди;

При бягство на арестувани и конвоирани лица;

За защита на местното население,държавно и кооперативно имущество.

5.За всеки случай на употреба оръжие да се докаса незабавно по команда.

6.По всички случай на неправилна употреба на оръжие, командирите на граничните части да произвеждат щателно разследване и виновните за неправилната употреба на оръжие лица да привличат към отговорност.При отегчаващи обстоятелства,виновните да се дават под съд.

7.Началника на Гранични войски-МВР в петдневен срок да организира с целия личен състав на Гранични войски изучаването на настоящата заповед,след което да се положат изпити за нейното усвояване и за резултата ми доложи.

Из архивите на ДС

187

- 3 -

8. Заповедта да се въведе в действие от 15 юни 1952 г. [redacted] заповедта на Началника на Гранични войски № 102 от 8 май 1950 год. [redacted]

9. Контрола за изпълнението на заповедта [redacted] се въз[redacted] на Началника на Гранични войски - МВР.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА НРБ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: [signature]

[redacted]ЦАНКОВ/

МС/

Поправката, вместо № С-126 да бъде № С-128 е извършена от н-к опер. отделение подполковник Владимиров по нареждане н-к щаба г. В. полков Димитров на 16.6.52 г. 11.20 ч.

подп. [signature]

(подп. Владимиров).

16.6.52.

42

ОДОБРЯВАМ:
ПОМ.МИНИСТЪР:/п/ А.ЦАНЕВ
София, 1.VII.1952 год.

Препис!
Строго поверително!
Приложение № 11

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Р О Т О К О Л

Днес,26 май 1952 година съгласно Правилника за опазване на горите от пожари и писмо № III-3319 от 21.V.952 година на Началника на Управление Противопожарна защита при МВР се събра комисия в състав:Георги Рангелов Гюров - Началник отделение при Управлене Противопожарна защита,Боян Александров от Управление на Горското стопанство при МС и майор Дило П.Дилов - от щаба на УГВ,за да обсъди какви ПП мерки трябва да се вземат в горите край границите.

Комисията като разгледа някой по-особенни горски пожари станали в граничната зона на Елховска и Грудовска околии,намира за необходимо,че в района на Мичуринската,Малко-Търновска,Грудовска,Елховска, Тополовградска,Свиленградска,Ивайловградска,Крумовградска,Мимчиловградска,Смолянска,Девинска,Г.Делчевска,Ямесанданска,Петричка,Благоевградска,Кюстендилска,Трънска,Софийска,Годечка,Берковска,Михайловградска, Беловградчишка,Кулска и Видинска околии,следва да се вземат следните ПП мерки:

I.

1.От граничната линия на разстояние 20 метра да се изсече гората,като в края на изсечената площ се направи два метра широка минерализована ивица.

2.На разстояние 100-150 метра от първата минерализована ивица да се направи втора просека широка 10-12 метра с минерализована ивица по средата широка също 2 метра.

3.Между двете успоредни на границата просеки на разстояние 100-300 метра в зависимост от местните условия да се направят напречни перпендикулярни на граничната линия просеки широка 2-6 метра.

4.На доминиращата височина на втора просека да се направи наблюдателни кули,свързани с телефон от най-близкото гранично поделение.

5.С полученият от просеките горски и строителен материал да се задоволят най-напред нуждите на гранични войски за направа на гранични съоръжения и отопления на постовете,а останалия да се предаде на Управление Дърводобив и транспорта за изпълнение на плана по дърводибив.

Из архивите на ДС

512

42

6.Средствата за провеждане на горните мероприятия да се осигурят от Управление на Горското стопанство при МС.

7.Определяне местата на просеките и на наблюдателните кули да стане от комисия в състав:Началника на околийската ПП слежба,Директор на Горското стопанство намиращо се край границата и началника на съответното поделение на Гранични войски или тяхни представители.

II.

1.При пожар в района на минните полета началника на съответното погранично поделение поставя часови на безопасни места със задача дам те се допускат гасачи в близост до минните полета.

2.При пожара горите край границата на началника на околийската ПП служба,директора на Горското стопанство,а при тяхно отсъствие - ръководителите на пожарогасителната група/горските гасачи/ притекли се на помощ от близките села,да се свържат набързо с началника на най близкото поделение от Гранични войски и да поискат от него за всяка пожарогасителна група по един отговорник от Гранични войски,познаващ основно разположението на минните полета,за даги води.

За безопасността на гасачите от минните експлозии са лично отговорни началника на Граничното поделение и назначените от него длъжностни лица от Гранични войски за отговорници на пожарогасителните групи.

3.Всички длъжностни лица в Граничните войскови поделения да се инструктират ежегодно относно опазване на горите от пожари и какво следва да правят при евентуални избухнали такива край граничната линия,съгласно Правилника за опазване на горите от пожари /Д.В. бр.191 1946 година/.Инструктажа на офицерите и сержантите да се проведе от началника на околийската ПП служба,в чийто райони се намира седището на поделението.Офицерите и сержантите инструктират всички останали членове от поделението.

4.Да се разясни на местното население - горските гасачи при пожара да не се движат в забранените райони без разрешение и ръководство на органите от съответното поделение на Гранични войски.Това разяснение да се извърши от началниците на граничните поделения.

След одобрение настоящия протокол Управление противопожарна защита,управление Горско стопанство и УГВ да разпоредят на свойте поделения по места,за да съгласуват помежду си дейноста във връзка с опазването на горите от пожари покрай границата.

Настоящия протокол се състави в три еднообразни екземпляра и подлежи на одобрение на Министерството на Вътрешните работи.

128

Т-961
8.7.2 С1977 10 ч 2

Строго-секретно.
Екз.№ 71

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

НАЧАЛНИКА НА 6 ГРАНИЧЕН ОТРЯД /I-2160/
НАЧАЛНИКА НА 7 ГРАНИЧЕН ОТРЯД / 1841 /
Копие : НАЧАЛНИЦИТЕ НА ВСИЧКИ ГРАНИЧНИ ОТРЯДИ
САМО НАЧАЛНИКА НА ____ ГРАНИЧЕН ОТРЯД

гр./с/.....Секретариат МВТ

Пункт 3 от заповед № 128 от 13.6.52 год. на др. Министър за употребата на оръжие без предупреждение "За отбиване на всякакво въоръжено проникване на противника на територията на Народна Република България", да се разбира в смисъл, че граничните наряди ще употребят оръжие без предупреждение за отбиване /отразяване/ на въоръжено проникване на противник /регулярен, гранични наряди, цивилни групи и лица/ проникнали на наша територия с употреба на своето оръжие.

При всички останали случаи на проникване на противника на територията на НРБ /въоръжен или не/ , когато е явно, че той не употребява своето оръжие /не стреля по територията, по наши гранични наряди или местни жители/ граничните наряди употребяват своето оръжие с предупреждение.

ЗАМ. НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ПОЛКОВНИК: /п/ Тричков

Отпеч. - 75 екз.
Екз. № 1 "Секретариат"
" № 2 - към дело 1 отд.
" № 3-76 по списък
Изпълнител: [signature]
/подполковник Жечев/
7.7.52 година
ММ.

Верно,
ЗА НАЧАЛНИК ОПЕРАТИВЕН ОТДЕЛ ЩАБ ГВ
ПОДПОЛКОВНИК: [signature] /Жечев/

128

Строго-секретно.

Т-961 8.7.2 С1977 10бц 2 Екз.№ 71

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

НАЧАЛНИКА НА 6 ГРАНИЧЕН ОТРЯД /I-2160/
НАЧАЛНИКА НА 7 ГРАНИЧЕН ОТРЯД / 1841 /
Копие : НАЧАЛНИЦИТЕ НА ВСИЧКИ ГРАНИЧНИ ОТРЯДИ
САМО НАЧАЛНИКА НА ____ ГРАНИЧЕН ОТРЯД

гр./с/.....Секретариат МВТ

Пункт 3 от заповед № 128 от 13.6.52 год.на др.Министър за употребата на оръжие без предупреждение "За отбиване на всякакво въоръжено проникване на противника на територията на Народна Република България",да се разбира в смисъл,че граничните наряди ще употребят оръжие без предупреждение за отбиване /отразяване/на въоръжено проникване на противник/регулярен,гранични наряди,цивилни групи и лица/ проникнали на наша н територия с употреба на своето оръжие.

При всички останали случаи на проникване на противника на територията на НРБ /въоръжен или не/ , когато е явно,че той не употребява своето оръжие /не стреля по територията,по наши гранични наряди или местни жители/-граничните наряди употребяват своето оръжие с предупреждение.

ЗАМ.НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ПОЛКОВНИК: /п/ Тричков

Отпеч.- 25 екз.
Екз.№ 1 "Секретариат"
" № 2 - към дело 1 отд.
" № 3-26 по списък
Изпълнител: [signature]
/подполковник Жечев/
7.7.52-година
ММ.

Верно,
ЗА НАЧАЛНИК ОПЕРАТИВЕН ОТДЕЛ ЩАБ ГВ
ПОДПОЛКОВНИК: [signature] /Жечев/

81
~~354~~

С П Р А В К А

За построените инженерно-технически съоръжения.

-Контролно следова полоса	- 500 км.
-Контролен плет	- 108 "
-Телен стобор	- 112 "
-Телена мрежа в 2 реда	- 29 "
-Просеки	- 280 "
-Завали	- 140 "
-Телени примки	-2645 бр.
-Вишки	- 171 "
-Скрити наблюд.пунктове	- 163 "
-Открити наблюд.пунктове	- 99 "
-Нови пътеки за движение на гран.наряди	- 502 км.
-Мостчета за движение на граничните наряди	- 113 бр.

Постройхи са и 329 блокхаузи,490 картечни гнезда, 89 ДЗОТ -и др.отбранителни съоръжения.

строго-поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА НАРОДНАТА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ -
ДРУГАРЯ ВЪЛКО ЧЕРВЕНКОВ

Д О К Л А Д

от Министъра на Вътрешните работи
генерал-лейтенант Георги Цанков.

ОТНОСНО: Изменение и допълнение на Наказателния закон.

Другарю Председател,

Бягството зад граница у нас е често явление. То по съществото си и по последиците с които е свързано е измяна на Родината. Подавляващата част от тези изменници са се поставили на разположение на капиталистическите разветки, обучават се в специални школи и след това се прехвърлят на наша територия с шпионски и диверсански задачи. От такъв характер и с такива последици са свързани и онези случаи, при които български граждани след като законно са излезли зад граница откажат да се завърнат в страната. Почти всички прехвърлени и заловени на наша територия шпиони и диверсанти са вербовани из средата на такива изменници, което показва, че те са главния, ако не и единствения контингент на вражеските разузнавания в това направление.

Въпреки голямото държавно значение на тези престъпления, те не се третират като измяна на Родината, а извършителите им се наказват като обикновени нарушители на границата

Из архивите на ДС

517

и поради това получават от съдилищата съвършенно малки наказания – несъответствуващи на контрареволюционния характер на тези престъпления, и не указват нужното въздействие върху онези, които имат намерение да извършат такива престъпления.

Административните мерки които се вземат до сега по отношение на онези лица, които са подпомогнали по един или друг начин такива изменници, както и по отношение на тяхните родствени и близки лица, не способствуват за ограничаване на враждебната им дейност, и в редица случаи фактически се явяват не като наказание, а като облагодетелствуване. Така например, такива лица се установяват на местожителство в северните плодородни райони на страната, дава им се земя и се настаняват на работа като свободни граждани. Мнозина из между тях използуват тези свободи и грижите на властта по устрояване на живота им, за да подстрекават към бягства зад граница, подпомагат извършването на такива, поддържат връзки със своите близки зад граница и развиват злостна вражеска агитация.

С цел да се пресекат бягствата зад граница и да се парира контрареволюционната дейност на разселените във вътрешността на страната близки на такива изменници на Родината, предлагам да се направят следните изменения и допълнения на Наказателния закон:

1. Да се добави нов член 72-а със следното съдържание:

" Български гражданин, който без разрешение на надлежните органи на власта, по какъвто и да е начин избяга или прелети зад граница, както и този който е излязъл през границата с разрешение, но като му се предложи от надлежните органи на властта, откаже да се завърне в страната, се наказва за измяна към Родината със смърт и конфискация на цялото му имущество, а при смекчаващи ви-

Из архивите на ДС

518

72

ната му обстоятелства се наказва с лишаване от свобода до 20 години и конфискация на цялото му имущество.

Ако такова престъпление бъде извършено от военнослужащ, наказанието е смърт и конфискация на цялото му имущество.

Приготовлението или опита към горните престъпления се наказва с лишаване от свобода от 10 до 15 години и с конфискация на цялото му имущество".

2. Да се добави нов член 72-б със следното съдържание:

" Лицата, включително и родствениците на изменника, които са знаяли за готвеното престъпление по чл.72-а и не са съобщили на органите на властта, се наказват с лишаване от свобода от 5 до 10 години и с конфискация на цялото му имущество.

Останалите пълнолетни членове на семейството на изменника, живущи заедно с него или намиращи се на негова издръжка по време на извършване на престъплението се наказват с конфискация на цялото му имущество и с лишаване от права по чл.28 от Наказателния закон.

Срещу същите се вземат и административни мерки".

3. Член 275 алинея първа, която гласи:"който влезе или излезе през границата на страната без разрешение от надлежните органи на властта или макър и с разрешение, но не през определените за това места, се наказва с лишаване от свобода от 3 до 10 години и с глоба до 500,000 лв., да се измени така:

" Който влезе през границите на страната, без разрешение, но не през определените за това места, както и чужд гражданин, който при същите условия излезе от пределите на страната, се наказва с лишаване от свобода за срок от 3 до 10 години и с глоба до 20,000 лв.".

Из архивите на ДС

4. Член 276 който гласи:

" Български гражданин излязъл вън от страната с разрешение от надлежните органи на властта, който след като бъде поканен да се върне, не стори това в едномесечен срок от поканата, се наказва с лишаване от свобода до 5 години и с глоба до 100,000 лв.

Със същото наказание се наказва и онзи български гражданин, излязъл от страната с групов паспорт, който без уважителни причини не се върне с групата", да се отмени.

Едновременно с усилване наказателните мерки срещу изменниците на Родината, считаме, че е нужно да се даде амнистия на всички ония български граждани, които са извършили някои от горните престъпления, ако се завърнат в страната в определен срок.

Като Ви докладвам горното, моля другарю Председател да предложите на Министерския съвет да приеме следното

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е

ОДОБРЯВА се да бъде внесен в Народното събрание приложения проект за изменение и допълнение на Наказателния закон и закон за амнистия.

.....юли 1952 година

С о ф и я

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:
/ ген.лейтенант Г.Цанков /

Написано в 3 екз.

Изпълнил:

Държавна сигурност и гранични войски
ІІІ3
Из архивите
520

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретна. 82

Екз.№ 1.

Т А Б Л И Ц А

За увеличенията на личния състав в граничните войски по щата за 1953 година.

№ по ред	НАИМЕНОВАНИЕ	Офицери.	Сержанти		Курсанти.	Войници.	Всичко.
			свърхсрочнослуж.	срочнослуж.			
	А. НОВИ ПОДЕЛЕНИЯ.						
1.	Един сапьорен батальон	16	10	21	-	124	171
2.	Четири комендатури	72	60	60	-	320	512
3.	Четири линейни застави I.категория.	12	8	16	-	144	180
4.	Една линейна застава II.категория	2	2	3	-	25	32
	ВСИЧКО:	102	80	100	-	613	895
	Б. УВЕЛИЧЕНИЯ НА СЕГАСЪЩЕСТВУВАЩИ ПОДЕЛЕНИЯ.						
1.	Отдел бойна подготовка в Управлението на Гранични войски.	10	-	-	-	-	10
2.	Отделение Свръзки в управлението на Гранични войски.	6	-	-	-	-	- 6
3.	Строево-организационно отделение в Управлението на Гранични войски	3	-	-	-	-	3
4.	Шифро-кодо група в Управлението на Гранични войски.	2	-	-	-	-	2
5.	Разузнавателен отдел в Управлението на Гранични войски.	17	-	-	-	-	17
6.	Планово отделение в Тила на Граничните войски.	2	-	-	-	-	2
7.	Контролно-ревизорско отделение в Тила на Граничните войски.	10	-	-	-	-	10

Из архивите на ДС

521

8.	В тила на граничните отряди по югославската,гръцка и турска граници/по двама души за 1,2,11,12,3, 4,5,13,6 и 7 гранични отряди и по един за отделните Чипровска и Гоце Делчевска комендатури/.	32	-	-	-	-	32
9.	В оперативните отделения на граничните отряди по югославската,гръцка и турска граници/по двама души за 1,2,11,12,3,4,5,13,6 и 7 гранични отряди и по един за отделните Чипровска и Гоце Делчевска комендатури/.	32	-	-	-	-	32
10.	В отделенията бойна подготовка на граничните отряди по югославската,гръцка и турска граници/по двама души за 1,2,11,12,3,4,5,13,6 и 7 гранични отряди и отделните Чипровска и Гоце Делчевска комендатури/.	32	-	-	-	-	32
11.	В разположение на отдел Кадри в Управлението на Гранични войски за учащите се във военно-учебните заведения.	139	-	-	-	-	139
12.	За отделната Гоце Делчевска комендатура.	21	15	-	-	51	87
13.	В мобилизационните секции в Управлението на 4,8,9,15 и 10 гранични отряди/по един във всеки отряд/.	5	-	-	-	-	5
14.	Командири на сапьорните взводове в отрядите на югославската,гръцката и турска граници/1,2,11,12,3,4,5, 13,6 и 7 гранични отряди и отделните Чипровска и Гоце Делчевска комендатури/.	12	-	-	-	-	12

Из архивите на ДС

522

15.	Командири на минометните взводове в резервните роти при отрядите и комендатурите.	27	-	-	-	-	27
16.	Повдигане на една линейна застава от 1 граничен отряд от II.в I.категория/от 32 на 45 души/.	1	-	1	-	11	13
17.	Повдигане на 18 линейни застави по Черноморската граница от II.в I. категория/от 32 на 45 души/.	18	-	18	-	198	234
18.	Повдигане на 10 линейни застави по Черноморската граница от III. в II.категория/от 20 на 32 души/.	-	-	10	-	110	120
19.	Повдигане 39 линейни застави по ромънската граница от III.в II. категория /от 20 на 32 души/.	-	-	39	-	429	468
20.	Повдигане на 12 резервни роти по югославската,гръцка и турската граници /1,2,11,12,3,4,5,13,6 и 7 гранични отряди и отделните Чипровска и Гоце Делчевска комендатури/от 86 на 180 души.	36	24	84	-	996	1140
21.	Повдигане на 7 резервни застави в комендатурите на турската граница/6 и 7 гранични отряди/в резервни роти от 32 на 86 души.	35	21	77	-	252	385
22.	За една курсантска рота в Народното военно гранично училище.	5	1	-	100	-	106
23.	За граничната школа за сержантски състав.	5	4	9	-	1300	1318
24.	Деловодители по снабдяването във всички гранични комендатури.	-	42	-	-	-	42
25.	Готвачи във всички части и комендатурите във граничните войски.	-	69	-	-	-	69

85

26.	За свързочните взводове в управленията на граничните отряди по югославската, гръцка и турска граници/за 1,2,11,12,3,4,5,13,6 и 7 гранични отряди по 30 души и за отделните Чипровска и Гоце Делчевска комендатури по 15 души./	-	-	-	-	330	330
27.	За контролно-пропускателния пункт гара Кардам.	-	-	4	-	8	12
	ВСИЧКО:	450	176	242	100	3685	4653
	А ВСИЧКО УВЕЛИЧЕНИЯ?	552	256	342	100	4298	5546

523

За тези увеличения ще е необходимо да се предвиди в бюджета за 1953 година сумата 44,606,958 лева нови пари.

ЗАМ.НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ПОЛКОВНИК:...../Тричков/

ЗАМ.НАЧАЛНИК ЩАБ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ПОЛКОВНИК:...../Колев/.

Отп.- 3 екз.
Екз.№№ 1 и 2-Пом.М-ра по войските на МВР
" № 3 - към дело
Изпълнител:.....
4.7.52 год.
Т.А./

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Войск V

Пак 30+8 425

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: За мерките по подобрение охраната на държавната граница на Народна Република България.

№ С- 174

София, 3 VIII 1952 год.

Въпреки проведените през 1951 год.мероприятия за понататъшното усилване охраната на държавните граници и укрепяване на Гранични войски както и голямите постижения в тая насока,ръководството на МВР констатира,че Гранични войски все още неудовлетворително изпълняват възложените им от Партията,Правителството и лично от др.ЧЕРВЕНКОВ задачи,допускат голямо количество безнаказани нарушения на границата,което в условията на международната и вътрешна обстановка се явява крайно нетърпимо.

Вследствие слабото ръководство и помощ от страна на някои комендатури и отряди,за повишаване общовойсковата и служебна подготовка на личния състав на линейните застави,качеството на службата по охраната на границата в участъците им е все още низко.

Граничните наряди,в много случаи,носят службата все още неумело,не бдително и не редко при среща с нарушителите действат бавно и не ги преследват до задържането им.Употребата на оръжие против нарушители в много случаи не дава нуждния ефект,в резултат на което последните преминават границата,или проникват в тила на страната.

Живото ръководство и указване практическа помощ на младите и неопитни коменданти на участъци и началници на застави по въпросите за правилната и надеждна организация на охраната на границата,по обучението и възпитанието на личния състав от страна на някои старши началници и техните щабове,в повечето случаи

525

От архивите на ДС

се подменяват с издаване на многобройни писмени директиви, безплодни съвещания и книжни указания.

Много от ръководящите офицери на граничните отряди и комендатури не участвуват лично в обучението и възпитанието на личния състав на заставите, не контролират качеството на провежданите занятия и допускат тяхното сриване.

Вследствие лошото познавяне на оръжието, неумелото манипулиране с него, недисциплинираността и неизпълнението на личния състав на изискванията на заповедите и наставленията, Гранични войски допускат голям процент небоеви загуби.

Много офицери от Гранични войски недостатъчно насаждат във войските войнска дисциплина и не я подържат на високо равнище, не реагират достатъчно остро при случаи на нарушение на заповедите и военните устави и не служат за личен пример при изпълнението им.

Политическият апарат и Партийните организации в Гранични войски, в практическата си работа не отделят необходимото внимание на въпросите за обезпечаване високи показатели в охраната на границата, бойната и политическа подготовка и укрепяване войнската дисциплина на граничарите.

Партийно-политическата и възпитателна работа, провеждана в Гранични войски, по качество е низка и недостатъчно действена. Всред личния състав се насажда слабо любов към военното дяло, чувство на отговорност за охраната на границата и добросъвестно изпълнение на войнския дълг пред Родината.

Част от началствующия състав на граничните части и поделения се грижи лошо за нуждите на сюите подчинени, несвоевременно и непълно ги обезпечава с полагаемото им се доволствие; поради своята немърливост и недисциплинираност, допуска разваляне, изгубване и незаконно разходване на продфуражните припаси и военно имущество, с което се нанасят голями загуби на държавата.

С цел коренното подобряване цялата оперативно-служебна дейност на Гранични войски, качеството на службата по охраната на границата и ликвидирване безнаказаните нарушения,

З А П О В Я Д В А М:

1. Началника на Гранични войски и началниците на граничните отряди да провеждат цялата оперативно-служебна дей-

Из архивите на ДС

ност на войските,партийно-политическата работа,обучението и възпитанието на личния състав в строго съответствие с решенията на Политбюро на ЦК на БКП и заповедите на вишестоящите командири, ~~и търсе отговорност~~ отговорност за слабостите на войските и охраната на границата.

2. Началника на войските и началниците на граничните отряди,решително да скъсат с книжнината и формализма,да организират работата на своите щабове,да установят строга съгласуваност между отделите и отделенията, ~~да водят непримирима борба с недостатъците и слабостите - за довеждане докрай изпълнението на решенията на Политбюро и заповяданите мероприятия,~~ в най-кратък срок да подобрят ръководството над комендатурата и линейната застава.Да обезпечат пълното и образцово изпълнение задачите поставени от Партията и Правителството по организиране охраната на държавната граница,по носене службата на граничните наряди,и недопускат безнаказано нарушение на границата.

За лошо организирана охрана на границата,лошо носене службата и за допущане безнаказани нарушения,виновните лица да се привличат към строга отговорност,а тези,които самоотвержено носят службата,всячески да се поощряват и сочат за пример.

3. Началника на Гранични войски,в едномесечен срок, да отстрани недостатъците в охраната на границата в 12,3 и 1 гранични отряди - допуснали най-голямо количество безнаказани нарушения през 1952 год.;да прегледа офицерите в комендатурите и заставите,където се е създало неблагополучно положение и замени неподходящите със способни ~~да поправят положението~~.

Началниците на граничните отряди и комендантите на участъци да организират на място постоянна помощ и да учат началниците на заставите правилно и надеждно да организират охраната на границата и водят агентурната и партийно-политическа работа.

4. Началниците на граничните отряди,комендантите на участъци,да събират активно данни за обстановката,правилно да ги оценяват и приемат изчерпващи решения за охраната на границата,да поставят на изпълнителите конкретни задачи и организират неотслабващ контрол за тяхното изпълнение.

5. Началника на Гранични войски и Началника на 5 отдел на УГВ,да организират практическа помощ на началниците

Архивите на ДС

на граничните отряди и комендатурите на участъци в организирането при воденето на агентурно-оперативната работа.Офицерите,нежелаещи да работят с агентурата да се отстраняват от работа.

3. Началниците на граничните отряди и комендантите на участъци в месечен срок да проверят и утвърдят старши на гранични наряди и заменят неспособните да организират правилното и надеждно носене службата по охраната на границата.

Със старшите на граничните наряди да организират редовно провеждане на занятия,да ги учат на умело носене службата и действие по задържане нарушителите на границата.

4. Под личната отговорност на Началника на Гранични войски и началниците на граничните отряди да се обезпечи сто процентовото изпълнение на програмите по бойната и политическа подготовка,и пълния обхват в занятията на целия личен състав.

Политапарата на Управление Гранични войски и граничните части да насочат и подчинят цялата партийно-политическа работа към обезпечаване високи показатели в службата по охраната на границата,бойната и политическа подготовка и укрепяване войнската дисциплина.

Всемерно да се укрепява единоначалието в Гранични войски,като се вземат решителни мерки за изпълняване заповедите на командирите и военните устави.

5. Целия офицерски състав на Гранични войски да вземе решителни мерки за недопускане небоеви загуби на личния състав на войските,а виновните лица за допускането им се привличат към строга отговорност,включително - даване под съд.

6. Началника на Гранични войски и началниците на граничните отряди да вземат мерки за пълното обезпечаване личния състав с полагаемото му се доволствие,да не допускат разваляне и незаконно разходване на продфуража и военното имущество,а от лицата допускащи незаконно разходване и разваляне да търсят административна и материална отговорност.

527

Из архивите на ДС

429

~~12.~~ Контрола за изпълнението на настоящата заповед възлагам на помощник-министъра по войските - генерал-лейтенант ПАНОВ. разгледа нам щателно в УГВ и Подделенята

Заповедта да се обяви на целия офицерски състав от Гранични войски.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА НРБ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: /Г.ЦАНКОВ/

19, 11, 4,

Държавна сигурност и граничните войски
II5

От архивите на ДС

Строго секретно.
Екз.№ 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

за проведените агентурно-оперативни мероприятия по изясняване на обстановката по цялата българо-гръцка граница през време на инцидента в района на р.Марица на 27.7.52 г.

На 27.7.1952 г.въоръжена група в състав около 30 души,състояща се от военни и цивилни -"Май" направиха опит да преминат на голямия остров на р.Марица /2 клм.юго-източно от с.Капитан Андреево, Свиленградско/ с провокационна цел. Намиращият се на острова граничен наряд забелязвайки,че въоръжената група е нарушила границата и навлязла в наша територия,открива огън. В резултат на завързалата се престрелка бива убит на място един гръцки офицер,чийто труп ведно с оръжието и документите му остават на наша територия и ранени няколко души,трима от които впоследствие починали.

Гръцките власти оправдават тази своя провокация с това,че островите били техни и въоръжената група,която на 27.7.52 г.навлезе в наша територия е отивала да преговаря с нашите гранични власти за тях.

След инцидента на 27.7.52 г.гръцките власти започнаха съсредоточаване на войскови части в района на инцидента,предвижване на войскови поделения в близост до границата,над наша територия прелитаха гръцки самолети,срещу наша територия те отправиха хули,закани и заплашвания чрез монтираните радиостанции в района на инцидента. Срещу наша територия гърците започнаха най-безотговорно и брутално обстрелване с минохвъргачки,леки и тежки картечници,артилерия и чрез оръдията и картечниците на танковете.

С цел изясняване на обстановката в граничната зона по гръцка граница през време на и след инцидента бяха извършени общо 32 прехвърляния на общо 60 задгранични агенти вербовчици и теренчици. Проведени са 8 срещи с задгранични агенти - живущи на гръцка територия и е извършена вербовката на два нови такива.

Отделните отряди участваха по следния начин в кампанията по изясняване на обстановката и добиха следните данни:

1. В района на 13-ти граничен отряд.

От района на отряда бяха извършени 11 прехвърляния с участието на 19 З/А вербовчици и теренчици. Проведени са 8 срещи с З/А -

Из архивите на ДС

530

живущи на съпределна територия,от които са получени следните данни:

На 16 и 17.7.т.г.в с.Чермен,Орестиадско е идвал министъра на вътрешните работи на Гърция - Рендис.

На 23.7.т.г.в гр.Деде-Агач е идвал един турски генерал от висшия военен съвет,придружен от други трима офицери.

На 25.7.т.г.от гр.Димотика в общо направление на с.Капитан Андреево,Свиленградско е забелязано движение на леки коли в които е имало 3 генерали,старши и младши офицери. Леките коли заедно с генералите и офицерите се върнали в обратна посока към 14.00 на 27.7.52 г.

Сред населението в района на гр.Димотика и гр.Деде-Агач се чувствало известно смущение и се говорило,че войната не е само в Корея-тя можела да стане и на Балканите. Сред "майстите" се говорело,че "дошло време да си оправят сметките с България".

На 28.7.т.г.в с.Дикеа,Орестиадско са дошли от гр.Димотика две м.ф.роти в състав около 200 души войници,които са отпочнали веднага да се окопават потвърждават се от войсковото наблюдение.

На 31.7.т.г.в с.Дикеа,Орестиадско е дошла една смесена комисия от гръцки,турски и американски военни представители,които огледали местността и били установили,че островите са гръцки и трябвало да ги защитават.

На 1.8.т.г.в с.Дикеа,Орестиадско е дошъл един гръцки генерал,придружен от група гръцки офицери.

Сред населението се говорело във връзка с инцидента станал срещу с.Капитан Андреево,Свиленградско,че гръцките военни отишли на острова за среща,а българите открили огън по тях. Местните органи са говорели пред населението,че ако българите продължават така,тяхното правителство ще обяви война.

Говорело се сред населението,че на 6.8.т.г.можело да се предприеме нещо от страна на гръцките власти и населението било силно разтревожено от това.

Срещу острова на р.Марица - зад хребета /отм.156 - 3.5 клм. източно от с.Дикеа,Орестиадско/ бяха изнесени 2 т.картечни роти.

На 13 срещу 4.8.т.г.гръцките власти инсталираха в изгорялата гара срещу с.Капитан Андреево,Свиленградско високоговорител,по който до 18.00 на 5.8.т.г.направиха провокационни изказвания.

От горните данни се вижда,че монархо-фашисткото правителство в Гърция е отпочнало подготовката за извършване на инцидент още към средата на м.юли,- по времето когато генерал Риджуей беше по проверка на частите в близост до граничната линия.

На 9.8.т.г.са получени данни,че:

На 7.8.т.г.командването е дало заповед ТЕА да има бойна готовност. Чути са следните заповеди:"Жители на с.Дикеа,Орестиадско които имат ниви източно от селото,да не излизат на работа на 6.8.т.г.сутринта до второ нареждане,а за тези които имат ниви западно от с.Дикеа и други райони,да продължават работата си".

Към 4-5.8.т.г.в района на конфликта е подходила 11-та мото-дивизия от гр.Кавала,която се е разположила с един мото-полк в с.Марасия /данните се потвърждават и от РУ на ГЩ/,един мото-полк в района на с.Пали и лозята на около 1.5 клм.юго-източно от същото село.Бронеавтомобилния полк,който организационно е предаден към дивизията,състоящ се от 36 танка,бе разположен в района южно от хребета на отм.156 с готовност за действие в северна посока. От същия полк бяха изнесени около 5-6 танка в района на двете височини /2.5 клм.източно от с.Дикеа като огневи точки. В същия район имаше и 6-7 самоходни оръдия.

Командния пункт на дивизията се намираше в лозята 1.клм.юго-източно от с.Пали и наблюдателни пунктове- на отм.156 /3.5 клм.източно от с.Дикеа/,отм.490 /3 клм.западно от с.Кара-баа/,и в района на разрязаната височина /2.5 клм.източно от с.Дикеа/ от където водеха наблюдение в посока на с.Капитан Андреево,гр.Свиленград и с.Любимец.

Към 5-6.8.т.г.в района на с.Дикеа е дошъл командира на 3 армейски корпус - генерал Манидакис,за ръководене действието на войсковите части в района на инцидента.

В района на с.Кипринос,Орестиадско са видени 3 санитарни коли.

На летището в гр.Орестиадис имало около 5-6 самолета,неустановено каква система.

На 7.8.т.г.една част от населението на с.Чермен и с.Дикеа, Орестиадско се евакуирала.

В с.Спилион,Орестиадско има разкрит санитарен пункт. В района на с.Дилофос,Дикеа и Криос,Орестиадско е разположен 206 граничен батальон от 121 граничен полк /досегашната местостоянка на батальона беше в гр.Софлу/.

В района на с.с.Фтелия,Чермен,Кара-баа и Беш-тепе е разположен 203 граничен батальон - досегашната местостоянка на батальона беше в с.Холидон. Същия охраняваше границата от с.Марасия до с.Алепохори, Димотишко.

Общо в района между р.Марица,р.Арда и граничната линия,гръцкото м.ф.правителство беше съсредоточило 11-та мото-дивизия /двата мото-полка и един танков полк/,206,203 гранични батальона на 121 граничен полк,което съсредоточение беше завършено на 6.7.т.г.

Из архивите на ДС

531

Из архивите на ДС

532

От до тук дадените данни се вижда,че гръцкото правителство е имало намерение на 7.8.т.г.да разшири конфликта и действително на същата дата сутринта към 08.00 отпочнаха артилерийски,минометна и картечна стрелба по островите /което потвърди данните дадени от нашата агентура/.

На 14.8.т.г.се получиха данни,че:

на 11/12.8.т.г.частите на 11-та мото-дивизия са се оттеглили с камиони в южна посока,като в района на лозята /1.5 клм.юго-източно от с.Пали/ е останал 223 мото-батальон с 8 бронеавтомобили на позиция в района на с.Дикеа,на около 150 м.северо-източно от селото/6 от които били въоръжени с по едно 37 мм.оръдие и два с по една картечница/ или в настоящия момент в района на р.Марица,р.Арда и граничната линия има 3 батальона /два гранични и един мото-батальони/.

На 18.8.т.г.се получиха данни,че:

На 16.8.т.г.с обедния влак е пристигнал от гр.Атина в с.Чермен, Орестиадско един подполковник,името на който е неустановено. Същия е бил придружаван от майор Манакиев - началник на "майската" дружина в околността,със седалище в с.Дикеа,Орестиадско. Горните събрали населението на с.Чермен и ги разпитвали чии са островите. Населението се изказвало,че островите са си открай време български и границата от 1920 г.минавала по южната страна на същите. Подполковника е казал,че талвега на реката понастоящем се е преместил и островите останали гръцки. Същия посъветвал селяните да посеят върби покрай брега,което щело да спомогне да се премести талвега на реката и след 1-2 години, същите щели да останат гръцки.

На края майора дал указание на "майстите" да не ходят в близост до границата,а в дълбочина и да стрелят вечерно време по всички лица, които се движат по полето,а не по пътищата,под предлог,че българите изпращали много агенти на гръцка територия.

Между работниците,работещи по ж.п.линия - с.Дикеа - с.Чермен, се говорело,че българските граничари се държали много добре и не стреляли по гръцка територия. За крайграничното гръцко население нямало никаква опастност. Опастност имало само за тези,които нарушават границата - "който идел на българска територия си получавал заслуженото".

2.В района на 5-ти граничен отряд.

Извършени са 9 прехвърляния на гръцка територия с участието на 16 3/А вербовчици и теренчици.

Проведена е една вербовка на жител от съпределна територия,от който са получени данни,че:

Из архивите на ДС

В района на с.с.Хаджи-Верен,Хеметли,Демерджик и Гердеме,Гюмюрджинско се работят фортификационни съоръжения/поправка на пътица, почистване на старите окопи и изработване на нови такива/.

На цивилното население от с.Хаджи-Верен,Гюмюрджинско е било раздадено оръжие и се изпращали ежедневно наряди за охрана на селото.

3. <u>В района на 4 граничен отряд.</u>

В района на отряда бяха извършени 5 прехвърляния с участието на 10 З/А вербовчици и теренчици.

Общо в района срещу отряда беше сравнително спокойно. Забелязано е подсилване на противниковата гранична охрана и увеличение на нарядите,а също така усилен строеж на фортификационни съоръжения и постоянно войсково наблюдение в посока на наша територия.

533

4. <u>В района на самостоятелната Г.Делчевска комендатура.</u>

Прехвърлени са 2 групи с участието на 4 З/А вербовчици и теренчици.

Извършена е една вербовка на жител от съпределна територия.

Общо срещу района на комендатурата раздвижване на войскови поделение не е установено освен,че на 8.8.т.г.от посока на гр.Драма в с.Възем,Драмско е дошла една лека кола "джип" от която слезли 6 войника. След това колата заминала в посока на границата и отишла на гръцкия граничен пост /4.5 клм.северно от с.Възем/. От колата слезли един офицер и две цивилни лица,които водили наблюдение в посока на наша територия,сочели към нас и държали разтворени карти, След престой от около 1.30 ч.се върнали обратно.

5. <u>В района на 3-ти граничен отряд.</u>

Извършени са 5 прехвърляния с участието на 11 З/А вербовчици и теренчици,от които се установи,че м.ф.правителство си поставило задача до края на м.август да бъдат завършени всички фортификационни съоръжения.

Установено е,че м.ф.усилено строят фортификационни съоръжения в близост до границата. Районите южно от прохода"Демир-Капия" /5 клм.северо-западно от с.Липош,Д.Хисарско/ и на 3,600 м.северо-източно от с.Гара Порой,Д.Хисарско,са построени и на трите височини фортификационни съоръжения.

По пътя водещ от гара Порой в посока на прохода "Демир-Капия" се строят провитоканкови препятствия и телени мрежи.

Из архивите на ДС

534

В района на вр."Тумба","Султаница" и "Белия камък" ,Д.Хисарско,групи от по 20-30 души войници не въоръжени,работят фортификационни съоръжения,които се охраняват от специални наряди. Амбразурите на ДОТ-овете са обърнати в посока на наша територия.

На 5.8.т.г.на гръцкия граничен пост срещу с.Кулата,Петричко са дошли на посещение група гръцки офицери и моряци,между които е имало и американцки офицери. Общо групата била около 25 души,7 от които офицери. Между моряците имало и един моряк-негър,който се криел в поста.

Към 11.30 на 4.8.т.г.по шосето Ветрен - Петрич се е придвижило в походна колона до отм.1839 /м."Белия камък" - 8.5 клм.северно от с.Ветрен/ и на около 1.5 клм.от граничната линия,заело позиция войсково поделение в състав около 300 души. Със същите се движили и 30 моторни коли,влачеши оръдия със среден калибър. Начело на поделението се движела военна музика,която свирела маршове. При спирането си в района на м."Белия камък",оръдията са сочели в посока на наша територия.

В района на м."Султаница" /7.5 клм. северо-западно от с.Ветрен, и на около 4 клм.от граничната линия,също е имало много войска. Забелязаните войскови поделения в района на м."Белия камък" и м."Султаница са били охранявани от 8 гръцки изтребители,без да нарушат нашето въздушно пространство.

Към 16.00 войсковите поделения се оттеглили в дълбочина на гръцка територия по посока на с.Ветрен,Д.Хисарско.

Целта на това придвижване не е установено.

НАЧАЛНИК V-ТИ ОТДЕЛ УРВ

ПОДПОЛКОВНИК:.....[signature]...../Копаров/

Отп. - 2 екз.

Изпълнител: [signature]

22.8.52 год.

Д.М.

Държавна сигурност и граничните войски
II6

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно.
Екз. №____

УТВЪРЖДАВАМ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ_____/Цанков/
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ-НРБ
__октомври 1952 год.
С О Ф И Я

УТВЪРЖДАВАМ
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК_____/Панчевски
МИНИСТЪР НА НАРОДНАТА ОТБРАНА - НРБ
___ октомври 1952 год.
С О Ф И Я

И Н С Т Р У К Ц И Я

за взаимоотношенията между РУ на ГЩ и УГВ на МВР за прехвърляне на агенти зад граница.

1. Гранични войски допускат офицерите от РУ при ГЩ на Българската народна армия за прехвърляне и приемане на тяхната агентура през границата с особенни еднократни допуски.

Допуските се издават от Управлението ~~на~~ Гранични войски МВР или по негово нареждане-от началниците на граничните части - РУ поименни еднократни заявки на РУ. Заявката на РУ за извършване операция на границата се представя в Управление Гранични войски или отряда не по-късно от едно денонощие, за да могат гранични войски да отчетат това при планиране охраната на границата.

Офицера от РУ след пристигането на участъка за извършване на особенно прехвърляне през границата, трябва да се яви при началника на граничния отряд или коменданта, да представи своята лична карта и допуск за работа на границата.

Граничния началник, удостоверил верността на представените му документи и личността на пристигналия офицер, запознава последния с обстановката на района на предполаганата операция и дава указания на началника на заставата за редът на охраната ~~от офицерски наряд~~ при предполаганата операция.

Коменданта на участъка, чрез началника на заставата, два часа преди операцията изтегля граничните наряди от района на операцията и осигурява охраната на границата в този район с офицерски наряд от офицери от V-то отделение на отряда или комендатурата и началника на заставата или неговия заместник по политическата част, които едновременно осигуряват

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

536

провеждането от офицера на РУ операция по посрещане или прехвърляне на агентите.

Допускът се представя на началника на заставата четири часа до началото на операцията и не по-късно от 16.00.

2. Органите на РУ при ГЩ се задължават:

- Да спазват строго установения приграничен режим;

- да не преминават граничната линия при прехвърляне на агентура. При неизпълнение на това изискване, офицера-граничар е длъжен да вземе строги мерки за предотвратяване на такива случаи, включително до употреба на оръжие-след предупреждение.

- да не стрелят, освен при изключителни случаи /самоотбрана/.

- при провеждане на операции, със своите действия да не разкриват системата на охрана на границата и не запознават своите агенти с инжинерно-техническото оборудване на границата.

3. Органите на Гранични войски се задължават правилно да регулират местата за прехвърляне на агентура между заинтересованите служби, с цел намаляване възможността за компроментиране на тези места.

Ако местото, където се набелязва да стане прехвърлянето е компроментирано пред отсрещните вражески органи, местното население или поради това, че се ползва от други служби, то началника на заставата и офицера - разузнавач ориентират за това офицера от РУ при ГЩ и му препоръчват друго място. Но при отказ на последния, разрешават прехвърлянето на желаното място, след което съставят акт в два екземпляра, който изпращат съответно в УГВ и РУ при Г.Щ.

4. Органите на Гранични войски при поискване се задължават да организират обикновенно войсково наблюдение за определеното от тях време и място.

5. След като се получи допуск за прехвърляне на агента зад граница, офицера-разузнавач от РУ при ГЩ се среща лично с началника на съответния граничен отряд, неговия заместник по разузнаването или коменданта на съответната комендатура /когато щаба на отряда отстои на голямо разстояние от мястото на прехвърлянето/, с цел да се доуточни самото място, начин и време за прехвърляне на агента.

6. При операция за прехвърляне на агентура зад границата, присъстват най-малко един офицер-разузнавач от РУ при ГЩ, а от Гранични войски офицер-разузнавач от отряда или комендатурата и началника на заставата или заместника по политическата част в участъка на който се извършва прехвърлянето. При липса на разузнавачи, може да присъства съответния комендант или неговия заместник по политическата част.

Освен указаните лица, не се разрешава да присъства никой друг, с изключение на съответните контролиращи по старши началници.

7. Офицерите от граничните войски нямат право да се вмесват в подготовката и инструктажа на агентите. Намирайки се на съответно разстояние от местото на инструктажа, те обезпечават нужната охрана по прехвърлянето.

8. Прехвърлянето и посрещането на агентите да не се извършва на граничната линия, а в наша територия на такова място и разстояние, което да осигурява добра маскировка.

След посрещане на агентите, органите на РУ се задължават незабавно да ги отвеждат на километър и половина – два от граничната линия в наша територия на укрито място, където вземат необходимити мерки за маскировка и охрана и само след това пристъпват към изпълнение на по-нататъшната своя работа.

9. Агентурата се отвежда до границата само във военно облекло/редници, сержанти, старшини и офицери/. На границата, на закрито място агентите свалят военните дрехи и обличат агентурните.

10. При неочаквано идване на агентите от съпредел-на територия/преждевременно или с закъснение/, същите се предават на граничната охрана, вдигат ръце и казват "Предавам се", като искат да бъдат отведени при началника, на когото съобщевата парола.

Определените контролни пароли се съобщават предварително на коменданта или заместника му по разузнаването.

При тези случаи допуск за операция не е нужен.

11. В случай, че агента не е приет или прехвърлен през границата от офицер от РУ, а е бил задържан от граничарите, като нарушител на границата, и е съобщил на началника на заставата своя парол и какъв офицер го е прехвърлил през границата или при кого да го изпратят, той не се разпитва от началника на

537

Из архивите на ДС

538

заставата във връзка с неговата работа, но до пристигането на офицер от РУ се държи и охранява в заставата, като обикновен нарушител на границата.

Началника на заставата, след задържането на агента от РУ и установяване на неговата личност и парол, незабавно донася на коменданта или началника на граничния отряд по телефона за да бъде съобщено на съответния офицер от РУ за пристигането на тяхния агент.

След пристигането на офицера от РУ на заставата, агента му се предава с акт, като в последния се указва къде, кога при какви обстоятелства и от кого е бил задържан агента и какво е носил със себе си; има ли предявени от агента оплаквания и какви към граничарите. В акта се разписват граничния офицер предал агента и офицер от РУ, който го е приел. Акта чрез началника на отряда с рапорта се отправя в V-ти отдел УГВ.

Офицера от РУ с цел недопускане разшифровка на агента пред личния състав на граничните части го конвоира от заставата като особенно важен нарушител до закрито място или к/к и там постъпва с него както намери за добре.

Офицерите от РУ, за провеждане на операцията по прехвърляне и приемане на агентурата пристигат в граничните части в гранична униформа.

12. След извършване на операцията по прехвърлянето или приемането на агентурата на самия допуск се отбелязва за извършената операция. Например: "операцията по прехвърлянето проведена в 15.30 часа на 12.4.1952 год. мина благополучно".

Оперативен работник:.....
/подпис/

Граничен офицер.....
/подпис/

Ако след прехвърлянето се долови някакъв шум или други признаци за раздвижване и тревога на съпредел-на територия, за това също се отбелязва в допуска.

След това, допуска се връща в управление гранични войски.

13. Началниците на разузнавателните пунктове при ГЩ са длъжни да подържат тесни делови връзки със съответните началници на граничните отряди, тяхните заместници по разузнаването и комендантите по места, като ги информират своевременно писмено или устно за получените данни от своята агентура, касаещи се до охраната на границата

/готвящи се нарушения на границата, канали и връзки на чуждото разузнаване на наша територия, място за прехвърляне на чуждото разузнаване на наша територия, места за прехвърляне и движение на чуждата агентура и други/. По същите въпроси началника на РУ при ГЩ се задължава да информира своевременно началника на Гранични войски или заместника му по разузнаването.

14. Началниците на граничните отряди по места и зам. началника на гранични войски по разузнаването са длъжни да информират своевременно началниците на разузнавателните пунктове и началника на РУ при ГЩ за получените данни за предвижване на войскови поделения и за други военни обекти, интересуващи РУ при ГЩ.

15. Началниците на информационните служби при двете управления в порядък на лично общуване се задължават незабавно след получаване интересуващите и двете страни сведения да се информират взаимно.

16. За осигуряване на правилното взаимодействие началниците на РУ и УГВ да обменят систематически информационни сведения и при нужда да провеждат необходимите мероприятия за бързото изясняване на изникнали въпроси касаещи съседните страни.

17. Органите на РУ при ГЩ се задължават своевременно да дават на УГВ онези сведения получени по линия на радио разузнаването, които се отнасят до охраната на границата.

18. Разузнавателното управление при ГЩ, след предварителна заявка на началника на Гранични войски да изпраща в съответни гранични пунктове команди по телефонно подслушване, които наред с задачите поставени от РУ да изпълняват и задачи поставени от началника на Гранични войски.

19. Справка в картотеката на двете управления за лицата/обекти на разработка/ да се извършва не чрез кореспонденция по пощата, а на ръка с писма подписани от съответните началници на управления или техните заместници.

20. При провеждане на всички мероприятия уреждащи добрите взаимоотношения между РУ и УГВ са длъжни да спазват строго принципите на конспирация по всички организационни въпроси.

7 октомври 1952 год.
София

ПОМ. МИНИСТЪР ПО ВОЙСКИТЕ - МВР
ГЕН. ЛЕЙТЕНАНТ _____/Панов/

НАЧАЛНИК ГЕНЕРАЛЕН ЩАБ
ГЕН. ЛЕЙТЕН _____/Бъчваро

539

Из архивите на ДС

Строго поверително.
Екз.№ 1

ДО
ТОВ. МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ др. [redacted]АНИКОВ.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТ ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ ИВАН ПАНОВ -
ПОМ.МИНИСТЪР НА ВОЙСКИТЕ НА МВР.

ОТНОСНО: Увеличение съветническия апарат за войските на МВР.

Другарю Министър,

Във връзка с усложняващата се обстановка, слабата подготовка и възпитание на личния състав на войските на МВР, считам за необходимо да се усили помоща от страна на съветските специалисти - съветници, като се увеличи съветническия апарат за войските.

До колкото разбрах, др.полковник СЕВАСТИАНОВ е изпратен за съветник общо за войските. Освен него необходим е старши съветник за Гранични войски, за какъвто вероятно след завръщането му от отпуск ще остане др.полковник ШАПАРЕВ. Ако не се върне заминалия в СССР на лечение др.полковник СЕПСАКОВ, ще бъде необходимо да се помоли Съветското правителство да изпрати на негово място друг, който да бъде съветник при щаба на Гранични войски. Съветници по разузнаването и тила на Гранични войски има-/подполковник др.ГРИГОРИЕВ и подполковник др.АННИКОВ/. За УГВ е необходим и един съветник по политическата част.

За указване непосредствена помощ на граничните отряди, считам за необходимо на отрядите по Югославската, Гръцка, Турска и Черноморската граници да има по един съветник. Ако това не се възприеме, крайно необходимо ще бъде, съветници да има поне по един за всяка от тези граници.

Из архивите на ДС

Освен това,моля да се обсъди и реши,досегашния съветник за Вътрешни войски и военно-учебните заведения-др.майор ПЛАСКОВСКИ,да остане само за военно-учебните заведения,а да се помоли Съветското правителство да изпрати за Вътрешни войски други трима съветници - един за Управлението на войските и по един за двете дивизии.

Мисля също така,че е крайно необходимо,да се помоли Правителството на СССР да изпрати за постоянен съветник при Управление МПВО, др.полковник БРАЖНИКОВ или друг такъв специалист.

Като Ви докладвам горното моля Вашето съгласие и нареждане въпроса да се постави за решение от Политбюро на ЦК и Правителството и се направят съответните постъпки пред правителството на СССР.

541

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: /Й.Панов/

София
14.10.52 г.

Държавна сигурност и гранични войски
II8
Из архивите на
542

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно.
Екз.№ 2

С П Р А В К А

за методите на работа на врага и борбата на разузнавателните органи на Гранични войски срещу тях.

Американското,английското,югославското,гръцкото и турско разузнавания действащи срещу наша територия подбират,вербоват и прехвърлят на наша територия своя агентура,комплектувана в бандитско-шпионски групи,в състав от 2- 3 души,в редки случаи единично,главно из средата на изменниците на Родината, а така също и из средата на местни жители,които прехвърля под формата на политически бегълци,и изселените турци от България.

Същите подготвят своята агентура в специални шпионски школи. Югославия във вилите на Нишки бани край гр.Ниш,хотел "Кичер",във вилите Врански-бани край гр. раня и хотел " раня" гр.Враня. Гърция - вилите в селата Кефесия,Ново-Кефесия,Кефеларе,Маруси,Икария,Пандели и Глуфада край гр.Атина,Западна Германия - във вилите край гр.Мюнхен и хотел "Виена" гр.Солун. Турция - хотел "Торинч","Бристол","Чехо","Континентал" и "Анкара" - гр.Цариград и с.Горнова,Измирско.

Югославското разузнаване подготвя своята агентура от 10-20 дни; американското и английското разузнавания от 3-9 месеца; гръцкото разузнаване от 10-15 дни и турското разузнаване от 5-10 дни.

Агентурата се подготвя по следните дисциплини: топография,ориентиране и движение с компас в различни местности,оръжезнание,стрелба,копиране на топографски карти,изготвяне схеми на различни райони,пристанища,сгради,летища и други. Физическа и строева подготовка.

Обучават ги как да преминават границата,как да действат през време на водене на боя,как да се движат и какво поведение да имат на българска територия и как да извършват нападения над постове,застави,къщи и други. Извършват нощни походи на големи разстояния.

Подготвят ги как да преминават през препятствия,да се маскират добре.

51

Изучават начина на действие с радиоприемници и предаватели,шифриране и дешифриране на сведения.

Запознават ги с организацията,личния състав и въоръжението на българската войска.

Преминават подготовка за действие с огнестрелно оръжие /пистолет/,хладно оръжие/нож/ и хватката "жио-жицо".

Обучават ги как да вербоват своите връзки за агенти и как да събират сведения чрез тях.

Така например английското разузнаване създава своя агентура по следния принцип: изпратения на наша територия техен агент вербова едно лице за главен резидент. Главния резидент от своя страна подбира и вербова свои резиденти от различните обекти - военни или стопански,които пък вербоват своя агентура от последните обекти. Връзката между главния резидент и другите се осъществява чрез куриер и тайнопис.

Вербова се и един резервен главен резидент,който не се занимава с нищо. Неговата задача е да замести главния резидент,ако същия бъде задържан или му се наложи да избяга. Същият знае парола за връзка с мрежата,чрез който се свързва с агентурата.

Подготвената агентура се взема от мястото на подготовката и с леки коли се откарва в близост на границата до граничните постове. От там пеша се отвеждат на самата гранична линия, където им се дава оръжието,боеприпасите и последен инструктаж. След това граничните поделения извършват наблюдение в посока на наша територия,с цел да разкрият движението и местонахождението на нашите гранични наряди.

След извършване на наблюдението на агентурата се оказва пътя на движение и ги прехвърлят на наша територия.

Прехвърлянето на агентурата се извършва обикновено в района на върхове,дерета,гори,през места,където имат данни,че не се поставят наряди и в райони познати на нарушителите. Същите се прехвърлят вечер от 19.00 до 2.00 и рано сутрин.

Най-много агентура се прехвърля през пролетта,лятото и есента,сезона,когато местността позволява скрито и маскирано движение,спане на открито и позволява да се превождат срещи в района на горите,дерета и полето.

При преминаване на границата,чуждата агентура използва следните хитрости и методи на действие:

Преминаването през препятствия на границата става като

543

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

544

59

отварят малки проходи,колкото да могат да минат пълзешком,което вършат за да ни заблудят,че отвора е направен от животни. През ораната ивица - КСП,преминават заднешком,с което целят да ни заблудят за посоката на движението си.

През време на движението си в граничната зона на наша територия,ако се натъкнат на наш граничен наряд и ги предупредят да спрат и се предадат,те хвърлят веднага бомба върху наряда, минават в страни от същия и продължават движението си бързо в същата посока в дълбочина на наша територия.

Движат се винаги срещу посоката на вятъра,за да могат те първи да открият всеки шум и местата на нашите наряди,а от друга страна нашите наряди да не могат да чуват проведения шум от агентите.

Ако при влизането им на наша територия бъдат открити в граничната зона,не се връщат обратно,а се стремят да заблудят нашия наряд и навлизат във вътрешността на наша територия.Така те престояват 3-4 дни в дълбочина понеже знаят,че при такива случаи се преминава към усилено охранение и след като се премине към нормално,продължават движението си.

При движението на групата на наша територия един от групата се движи напред,а другите на известно разстояние след него в десен,лев или заден отстъп.

През време на движението си на наша територия,ако се натъкнат на наш наряд,единия от групата може да извика,че се предава и когато наряда тръгне да го залавя,другите откриват огън по наряда на поражение,с цел да го унищожат. В случай,че наряда не бъде унищожен,единия задържа с огън наряда,до като другите се оттеглят на друго място,след което те подържат с огън неговото оттегляне.

Ако при завързала се престрелка наш наряд бъде унищожен единия от групата бързо и проверява дали наряда е действително унищожен или се преструва,а останалите го охраняват и след като установят,че наистина войниците са мъртви,продължават движението си към вътрешността на наша територия.

При преминаване на кръстопътища,х.п.линии,траншеи, плетове,храсти и реки,предварително да огледат добре,след което ги преминават. Мочурливи,пясъкливи и орани места отбягват да преминават.

60

Агентурата отбягва срещи с ловци,и горски милиционери, които били верни на властта и опасни за тях. Влизането в населени места става вечерно време на смръкване. Свързването с определените хора става като ги търсят в домът им,или ги чакат когато се връщат от работа.

Голи места и полета преминават пълзешком,като се съобразяват с характера на местността и сезона и такава маскировка използват.

При извършване проверка на документите им на наша територия се инструктират,че когато проверяват документите на единия,другите вземат такова положение,че да могат чрез хладно оръжие и хватката "лице-лицу",а в краен случай и с огнестрелно оръжие /пистолета/ да повалят и унищожат проверяващите ги.

Агентурата се прехвърля на наша територия до населените пунктове в които са живели до преди бягството си и в които живеят понастоящем тяхните роднински,приятелски и делови връзки, отявлени врагове на нашия народ,бивши контрабандисти,мемеристи,Никола-петковисти и др.,които биха се отдали с готовност в служба на капиталистическите разведки.

Чуждите разузнавателни органи прехвърлят своята агентура на наша територия със следните основни задачи:

Създаване на широка мрежа от резидентура и канали на наша територия,чрез които да събират сведения от военен,стопански и политически характер,които да предават чрез куриери и писма с тайнопис.

Пренасяне и разпространяване на контра-революционна литература,създаване на контра-революционни организации за борба против ТКЗС и изпълнението на партийни и правителствени мероприятия.

Подбуждане към емиграционно настроение и изселване на турското население и превеждане на бегълци на съпределна територия. Създаване на бандитски групи на наша територия,убийства и отвличане на наши гранични и военни чинове и цивилни лица.

Отвеждане на наши жители на съпределна територия,с цел вербовка и подготовката им от чуждите разузнавателни централи за действие с тайнопис и радиостанция и връщането им на наша територия.

Изземване на най-различни оригинални документи.

С цел разкриване,залавяне или ликвидиране на вражеската

545

Из архивите на ДС

546

61

агентура и тяхните връзки,ятаци и помагачи на наша територия, разузнавателните органи на гранични войски водят борба срещу тях,със следните методи и средства:

Вербовка на жители на граничната зона на противника, чрез които извършват наблюдение над противниковите гранични постове,с цел разкриване предвижването на агентура с леки коли и пеша към същите,тъй като противниковите разузнавателни централи прехвърлят агентурата си чрез постовете. Присъствието на изменници на родината в близост на границата. Кога разузнавателните органи на врага ще извършват прехвърляне на наша територия и през кое място. Наблюдават местни жители за които имаме данни,че се използват от врага за прехвърляне на наша територия или може да бъдат използвани и ни сигнализират своевременно по установени начин за готвещото се нарушение на границата.

Така добитите данни се дават на командването в отрядите или комендатурите за организиране на физическото охранение на границата и по вероятните места за движение на нарушителите се поставят наряди - секрети и засади и се задържат още на самата граница. В случай,че шпионите не бъдат задържани или ликвидирани,на самата гранична линия,а се допуснат да навлезат в нашия тил,организираме войскови и агентурни поиски за тяхното разкриване,залавяне или ликвидиране.

Освен тази агентура разузнавателните органи на гранични войски вербоват и внедряват наша агентура в чуждите разузнавателни централи,с цел разкриване на подготвяната и прехвърляна вражеска агентура. Чрез внедрената наша агентура ние установяваме кои от изменниците на Родината биват вербовани и прехвърляни на наша територия,кога ще бъдат прехвърляни,къде и до кого се прехвърлят,с какви задачи и през кое място на границата ще преминат на наша територия. С получаване на данните се уведомява командването на съответния отряд или комендатура и се вземат физически мерки чрез поставяне на засади и секрети за залавяне или ликвидиране на самата граница. Към вероятните връзки,ятаци и и помагачи се вземат мерки за тяхното наблюдение и разработване, с цел разкриване и предотвратяване на всеки техен опит за бягство.

Като примери за успешно внедрена наша агентура в разузнавателните централи на врага са:

1. По данни на нашия агент "Б" - в района на 12-ти гран. отряд,се установи,че югославското разузнаване прехвърля на наша

547

От архивите на ДС

територия в района на Петричка и Сандански околия една бандитско-шпионска група в състав от 4 души добре подготвени агенти и опасни врагове на нашия народ. В изпълнение на поставените му задачи агента "Б" се показ[illegible] като много активен в агентурната работа, съобразителен и с голями възможности да бъде внедрен в разузнавателните органи на УДБ в гр.Струмица,които ще му гласуват доверие и намиращите се там изменници на Родината ще гарантират за него.

Агента "Б" бе подготвен и прехвърлен на югославска територия под легенда "изменник на Родината",с цел внедряването му в органите на УДБ - гр.Струмица. Преди да премине границата агента "Б" се свърза с едно лице,което се очертава като ятак на бандитската група и каналджия,като е провеждал много бегълци в Югославия. Същият е дал парола на нашия агент,който да съобщи на югославските гранични войници при преминаване на границата,а те от своя страна ще го предадат на УДБ - гр.Струмица. След преминаване на югославска територия агента "Б" бива взет от УДБ - гр.Струмица и след като преминава през известна филтрация го освобождават. По-късно агента "Б" бива повикан,вербован и прехвърлен на наша територия.

През време на престоя му в гр.Струмица,агента "Б" успява да се внедри успешно в УДБ,да спечели доверие и бъде включен в ръководството на организацията на изменниците на Родината.

В процеса на работата му като задграничен агент,същият даде пълни данни за дейността на УДБ - гр.Струмица,кои от изменниците на Родината са вербовани и се прехвърлят на наша територия,през кой район на границата преминават,ОР на УДБ - гр.Струмица,за метода им на работа,за живота и дейността на изменниците на Родината в Югославия и други обекти на югославска територия.

По данни на агента "Б" бяха разкрити почти всички ятаци помагачи и връзки на прехвърляната бандитско-шпионска група. Взети бяха на разработка и впоследствие задържани и осъдени.

2. С цел разкриване и ликвидиране на прехвърляната вражеска агентура от турска територия в района на 7-ми граничен отряд - гр.М.Търново,бе вербован агента "П". По негови данни бяха разкрити,задържани и осъдени всички връзки,ятаци и помагачи на прехвърляната бандитско-шпионска група,бяха ликвидирани двама агенти на турското разузнаване и бе предотвратено бягството на 9 души трудовaци и две цивилни лица. В работата му с нас агента

Из архивите на ДС

548

63

"П" се показа честен и искрен и с възможности да прерастне в задграничен агент за внедряване. Същият произхожда от вражеско семейство,ползва се с "добро име" вред вражеската среда и доверие пред агентите на турското разузнаване.

Въз основа на тази му пригодност,агента "П" бе подготвен и прехвърлен на турска територия под форма на "изменник на Родината". Същият отивайки в Турция минава успешно през филтрацията и бива включен на работа в английското разузнаване,изпратен на подготовка в специална школа в продължение на 6 месеца и прехвърлян на наша територия.

През време на престоя му в гр.Сарибрад,агента "П" установи,и даде пълни данни за дейността на английското,американско и турско разузнаване,агентурата която се подготвя и прехвърля на наша територия,местата през които се прехвърлят,връзките на наша територия при които идват,дати,когато ще бъдат прехвърляни.

Чрез агента "П" бе разкрит метода на работа на чуждото разузнаване. Разкрити бяха всички ОР работещи срещу нас.Получиха се пълни данни за живота на изменниците на Родината в Турция, кои от тях се използват за разузнавателна дейност и кой изменник от кого се използва.

През м.ноември 1951 г.се получиха данни от агента "П", че в района на 6 граничен отряд ще бъде прехвърлена бандитско-шпионска група от 3 души. Усилена бе охраната на границата в този район,в резултат на което се натъкнаха на наш граничен наряд и бяха задържани двама опасни и добре подготвени и снабдени с радиостанция агенти на английското разузнаване,а третия успя да избяга и се върне в Турция.

През м.юли 1951 г.от агента "П" се получиха данни,че в района на гр.Бургас пребивава една английска шпионска група от 3 души. За случая бяха уведомени органите на ДС град Бургас и чрез насочената агентура към връзките на шпионите бяха разкрити и задържани.

През м.август 1951 г.по данни на агента "П" бе задържан и осъден един опасен и добре подготвен агент на английското разузнаване.

Друг начин за борба с чуждата агентура,нейното разкриване,залавяне или ликвидиране е чрез вербоване на стражева агентура в граничната зона на наша територия из средата на дърварИ, овчари, говедари, горски милиционери, колибари др., с цел да следят

61

за движението на вражеските елементи на наша територия,за появата на чужди агенти в граничната зона,които биха се срещали със свои връзки. Същите при всичко забелязано по установен начин донасят,своевременно на офицерите при които са на връзка,с цел взимане мерки по организиране физическо охранение на границата и тяхното залавяне и ликвидиране.

Така например на 27.6.1952 г.наш информатор е забелязал,в храстите на брега на р.Струма едно непознато цивилно въоръжено лице. Същият уведомява своевременно началника на граничната застава в с.Чучулигово,Петричко. Началника на заставата с тревожната група отива на мястото,където заварва нарушителя да се суши на слънцето. При извикването му да се предаде,същият скача във водата,с цел да избяга в Гърция. Благодарение на умелото и правилно действие на граничарите бива ликвидиран. При направената проверка същия се оказа опасен и ценен агент на чуждото разузнаване с тайнопис,шифър,писма и други документи.

За ликвидиране изпращаната чужда агентура и тази на наша територия,разузнавателните органи на гранични войски вербоват своя агентура из средата на връзките,ятаците и помагачите на чуждата агентура,с цел разкриване,разработване,залавяне или унищожаване на същите.

Получените агентурни данни се дават на командването на отрядите или комендатурите,които организират физическо охранение на границата,чрез поставяне на засади и секрети край населените места в които имаме данни,че има нарушители на самата граница,където се очаква нарушение на границата и установени тайници,където имаме данни,че чуждата агентура ще иде да вземе оставени сведения.

Така напр.тер:

1. В района на 11-ти граничен отряд - гр.Кюстендил се получиха данни от нашия агент "Т",че в с.Котугерци,Кюстендилско през м.юли 1951 г.е идвала при една девойка една шпионска група. Същата е имала любовни връзки с един от групата,преди бягството му в Югославия. От донесенията на агента "Т" впоследствие се установи,че девойката се явява като ятак на прехвърляната шпионска група,тяхна главна връзка,резидент и куриер на чуждото разузнаване. Нашият агент "Т" успя да спечели напълно доверието на главния обект и изменниците на Родината,които я използват за пренасяне на писма,едно с главния обект до гр.Кюстендил и

549

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

550

65

служил за връзка между главния обект и създадената шпионска мрежа на наша територия.

В процеса на разработване на групата, чрез агента "Т" се установи, че югославското разузнаване прехвърля систематически на наша територия през м."Котугереки Вид" - западно от с.Котугерци, Кюстендилско свои агенти до главния обект на наша територия, с задача - събиране на разузнавателни сведения и създаване широка шпионска мрежа.

През м.юли 1952 год.агента "Т" донесе, че в района на с.Котугерци, Кюстендилско ще бъде прехвърлена шпионска група в състав от 3 души. Уведомено бе своевременно командването на отряда, поставени бяха наряди на вероятните места, където нарушителите ще преминат границата. На 30.7.52 г.групата беше прехвърлена на наша територия, бива пропусната от поставените наряди и навлиза в дълбочина на наша територия.

За залавяне на прехвърлената шпионска група бе повишена бдителността на местното цивилно население, поставени бяха задачи на агентурата за разкриване и залавяне на шпионите и бяха повдигнати групите за съдействие от селата в дълбочина. В резултат на така взетите мерки на 30.7.1952 г.жителка на с.Дъждевица, Кюстендилско забелязва в западната околчина на селото 3 непознати цивилни въоръжени лица и уведомява членове на ГС за случая, които веднага се насочват да се предадат. Нарушителите побягват, след което един от членовете на ГС подава един изстрел и принуждава единия от тях да залегне, след което се хвърля върху него, обезоръжава го и го задържа, а по другите двама откриват огън, но безрезултатно.

На 31.7.1952 г.поискова група от отряда открива и обкръжава един от двамата отскубнали се нарушители в района на с.Гурбановци, Кюстендилско и влизат в престрелка с него. В същия момент един член на ГС хвърля една ръчна граната върху нарушителя, ранява го и го принуждава да се предаде. Третия от нарушителите успя да се отскубне и избяга безнаказано в Югославия.

Въз основа на получените данни от агента "Т" и заловените нарушители на 9 и 10.8.т.г.бяха задържани двата главни обекти от разработката, а на 30.9.т.г.бе задържан и трети обект от разработката, всички агенти на югославското разузнаване и готвещи се за бягство в Югославия.

66

2. В района на 12-ти граничен отряд бяха получени данни от агента "В", че едно лице превежда бегълци за Югославия и сам той се е поставил в услуга на чуждото разузнаване. Впоследствие агента "В" донесе, че обекта е подразбрал, че се преследва от властта и залочна усилено да се готви да измени на Родината. С цел да не се допусне бягството му, бе уведомено командването на отряда за вземане на физически мерки по охрана на границата и на 6.8.52 г. бе задържан. При разпита същият разкри група от 13 души, готвещи се за бягство в Югославия, която бе задържана съвместно с органите на ДС и бе предотвратено тяхното бягство.

3. По данни на наш агент "П" от района на 3-ти граничен отряд - гр.Петрич се установи, че в гр.Петрич гръцкото и американско разузнаване са създали свой канал, през който прехвърлят своя агентура на наша територия и става превеждане на бегълци за Гърция. С цел разкриване и овладяване на канали в наши ръце и залавяне или ликвидиране на прехвърляната вражеска агентура и тяхните връзки, ятаци и помагачи на наша територия, агента "П" бе насочен към главния обект, който се очерта като главен резидент на чуждото разузнаване, спечели неговото доверие и успя да установи мястото през което преминава чуждата агентура и връзките и ятаците при които отива една от прехвърляните групи. В последствие нашия агент "П" се свърза и с друг главен обект на чуждото разузнаване, при който е идвала друга бандитско-шпионска група и също да разкрие нейните връзки на наша територия.

В процеса на работата си с нас и правилното насочване на агента "П" спрямо разработваемите обекти, същият успя да се свърже с изпратената от американското разузнаване шпионска група и своевременно да ни уведоми за датата на нейното идване. Уведомено бе командването на отряда за взимане на физически мерки по охрана на границата и прикриване вероятните места през които шпионите ще се върнат обратно.

За цялостното разкриване дейността на врага и залавяне на неговата агентура на наша и съпределна територия, агента "П" бе подготвен и заминма ведно с бандитската група в посока на границата. При преминаване на същата, бандитите и нашия агент "П" се натъкват на наш граничен наряд и в резултат на завързалата се престрелка - водача на групата бива ликвидиран, останалите се разпръскват, един от които по-късно бива задържан с радиостанция и агента "П" се връща обратно. Използвайки създалата се обстановка, няколко дни по-късно агента "П" с подходяща

551

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

552

61

легенда бе прехвърлен на гръцка територия,с цел внедряването му в американското разузнаване,под форма на "изменник на Родината".

По данни на агента "П" бяха разкрити и задържани около 20 души агенти,ятаци и помагачи на чуждото разузнаване.

Минавайки през всички филтрации,агента "П" бива взет от американското разузнаване,вербуван,подготвен и прехвърлен на наша територия.

При идването му на наша територия,агента "П" даде подробни данни за метода на работа на американското разузнаване, тяхните централи и пунктове за прехвърляне на агентура. Същият донесе,че американското разузнаване е подготвило и ще прехвърли на наша територия около 60 души изменници на Родината. От тях агента "П" даде подробно и поименно съставите на 11 групи,които ще бъдат прехвърлени в района на гр.гр.Петрич,Г.Делчев,Сандански Хасково,Ст.Загора и София. Разкрити бяха всички техни връзки, ятаци и помагачи,при които ще бъдат прехвърлени.

Въз основа на тика получените данни от агента "П", всички лица при които има вероятност да бъдат изпратени горните агенти,са взети на разработка и поставени под непрекъснато агентурно наблюдение. Уведомено е командването на отряда и са взети мерки по физическото охранение на границата,с цел залавяне или ликвидиране на самата граница всички агенти,които ще бъдат прехвърлени от американското разузнаване.

ЗА Р.НАЧАЛНИК V-ТИ ОТДЕЛ УГВ

МАЙОР: _____ /Пенчев/

15.10.1952 г.
С о ф и я
ДМ/

ДС – Агентура
– Следствие

198

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

Изгубило значение за унищожаване в поделенията – вх 5280/11.12.65

СЪДЪРЖАНИЕ: Въвеждане ред за утвърждаване на агентурно-оперативни и следствени мероприятия и определяне случаите, когато органите на гранични войски провеждат арести и задържания на лица от граничната зона.

№ 227

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

София, 20 октомври 1952 год.

С цел подобряване оперативността и по-бързото придвижване на агентурно-оперативните и следствени мероприятия на разузнавателните органи в гранични войски и въвеждане порядък при арести и задържания на лица в граничната зона от органите на гранични войски на МВР,

З А П О В Я Д В А М:

Да се въведе следния ред за утвърждаване на агентурно-оперативните и следствени мероприятия:

I. ОТ МЕН ЩЕ СЕ РАЗРЕШАВАТ И УТВЪРЖДАВАТ:

1. Вербовка на агентура:

а/ на задгранични агенти от наша и чужда територия с големи перспективи за работа, създаване резидентура, прехвърляне с радиостанция и на постоянно жителство с подправени документи;

б/ на подходящи за вербовка крупни шпиони, при наличието на сериозни материали, даващи възможност при вербовката да бъдат разобличени.

2. Завеждане на агентурни разработки:

На крупни резидентури на капиталистическите разузнавания.

3. Арести и следствия:

а/ на крупни резиденти и шпиони;

б/ на чужди поданици;

в/ на лица заемащи видно служебно и обществено положение, членове на националните ръководства на политическите и масови организации, депутати от народното събрание и окръжните народни съвети, академици, писатели, професори и подобни, се с

СЕКРЕТАРИЯТ М.В.Р. С

Из архивите на ДС

особено обществено внимание - артисти /художници и т.н./, ръководители на големи учреждения и предприятия;

г/ членове на БКП - заемащи отговорна работа в партийния и държавен апарат;

д/ предаване на съд или прекратяване на следствено дело за лица, чийто арест е разрешен от мен;

е/ повикване на разпит в качество на свидетели на отговорни партийни ръководители от секретар на околийски комитет нагоре, министри, пом.министри, служители в МВР от ~~пл.инспектор~~ Н-к отделение командир на дивизия и нагоре;

ж/ привличане на следствие и разпит от затвора и ТВО на осъдени за участие в трайчокостовската организация;

з/ освобождаване от арест на горните категории лица.

II. ОТ ПОМ.МИНИСТЕРА ПО ВОЙСКИТЕ НА МВР СЕ РАЗРЕШАВАТ И УТВЪРЖДАВАТ:

1. Вербовка на агентура:

а/ на задгранични агенти от граничната зона на съседните вражески страни, вербовката на които се извършва чрез задгранични агенти вербовчици;

б/ на агенти от наша територия за внедряване в разузнавателни органи на противника и шпионско-бандитските групи;

в/ на подходящи за вербовка шпиони, при наличието на материали, даващи възможност при вербовката да бъдат разобличени;

г/ и всички останали лица, които не попадат в категориите лица разрешавани от мен.

2. Заверждане на агентурни разработки.

а/ на резидентури на капиталистическите разузнавания;

б/ членове на БКП заемащи партийна работа до ранг на околийски секретар.

3. Арести и следствия.

а/ на всички лица от граничната зона с изключение на тези, които се разрешават от мен;

б/ наказание на подследствени с карцер до 5 денонощия в месец за отделен арестант;

в/ освобождава от ареста лица, за които дава разрешение за арест.

4. Мероприятия и комбинации.

а/ План-комбинации за прехвърляне на задгранични агенти за внедряване в чуждите разузнавателни централи и шпионско-бандитски групи;

554

б/ План-комбинации за прехвърляне на задгранични агенти-"вербовчици" и за "свързка";

в/ най-сложните мероприятия от плана на разработката на чужди поданици;

г/ внедряване на оперативни работници в разработка.

III. НАЧАЛНИКА НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ и ЗАМЕСТНИКА МУ ПО РАЗУЗНАВАНЕТО РАЗРЕШАВАТ И УТВЪРЖДАВАТ:

1. Вербовка на агентура:

а/ на лица от наша територия за задгранични агенти "вербовчици", за "свързка" и "теренчици";

б/ на агенти, с изключение на тези които се разрешават от мен и пом.министъра;

в/ на редови членове на БКП;

г/ вземане на контрол разработки водени в граничните отряди.

2. Арест при крайна необходимост.

а/ арести при крайна необходимост-предотвратяване извършване на контра-революционни престъпления /терористически актове диверсии, бягство, минаване в нелегалност и други/ при наличието на данни невъзбуждащи съмнение. За случаите незабавно се донася със специално съобщение. Ареста се утвърждава от мен и пом.министъра по войските на МВР, въз основа на доказателствения материал.

3. Мероприятия и комбинации.

а/ най-важните по разработките, които утвърждават.

б/ план-комбинации за прехвърляне на задгранични агенти "теренчици".

IV. НАЧАЛНИЦИ НА ГРАНИЧНИТЕ ОТРЯДИ, ЗАМЕСТНИЦИТЕ ИМ ПО РАЗУЗНАВАНЕТО И ЗАМ.НАЧАЛНИКА НА V-ти ОТДЕЛ НА УГВ РАЗРЕШАВАТ И УТВЪРЖДАВАТ.

а/ вербовка на информатори и съдържатели на явочни квартири.

б/ завеждане на единични активни разработки, отчетно наблюдателни досиета, групови и единични предварителни разработки;

в/ провеждане на агентурно-оперативни мероприятия по изпълнението плановете на разрешените от тях разработки;

г/ арести при крайна необходимост - предотвратяване контра-революционни престъпления, извършване на терористически актове, диверсии, бягство и преминаване на границата, минаване в

555

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

556

нелегалност и др. при наличието на невъзбуждащи съмнения данни, като веднага донася с шифрограма и в последствие със специално съобщение на началника на Гранични войски;

д/ разпит на свидетели извън категориите посочени в по-горните раздели.

V. Прекратяване на разработки и изключване на агентурата се санкционира от съответния висшестоящ началник, които е утвърдил същите.

VI. От зам. началника на V-ти отдел на УГВ нагоре се разрешава извършването на справки в отдел VIII-ми ДС - МВР - София.

VII. Разрешение за възнаграждения на агентурата свързани с парични средства могат да дават само началника на V-ти отдел на УГВ и по-горестоящите началници.

VIII. Ред за информиране на партийните органи.

а/ Всички съобщения до ЦК на БКП се изпращат само с мой подпис;

б/ началниците на граничните отряди и комендантите на граничните комендатури устно информират само първите секретари на окръжните и околийски комитети на БКП за политическата обстановка в районите на отрядите, комендатурите, недостатъците в работата на местните стопански и административни органи, МТС, ТКЗС и т.н.

IX. Всички началници получаващи права във връзка с изпълнението на настоящата заповед, в порядъка на ежедневната отчетност да докладват на началниците си всички важни, утвърдени от тях вербовки, разработки, получени данни от разпити и други материали.

X. С цел недопускане нарушение на границата, пресичане дейността на чуждите разузнавателни органи и контрареволюционни елементи в граничната зона, Гранични войски провеждат арести на лица в следните случаи:

1. При реализация на агентурна разработка ареста се санкционира от съответните длъжностни лица и окръжния прокурор. След оформянето на ареста от разузнавателните органи на гранични войски, арестуваните лица се предават на съответните следствени отделения на ДС по окръзите или отдел 1-ви ДС с всички материали.

Реализацията на разработката се съгласува със съответното следствено отделение на ДС при окръзите или отдел 1-ви ДС, които след като прегледат материалите по разработката, дават писмено

съгласие върху предложението за реализация.

24 часа преди реализацията Гранични войски трябва да уведомят за това съответния околийски началник МВР /или началниците, ако реализацията обхваща повече от една околия/ за да вземе той предварителни мерки за предотвратяване евентуални усложнения /бягства и др./.

2. При водене на разпити от разузнавателните органи на гранични войски на заловени нарушители на граничната зона или на арестувани лица при крайна необходимост, ако се добият данни за съучастници във вражеската дейност и съществува реална опастност за тях да избяга извън пределите на страната, такива лица се задържат, като ареста им се санкционира по надлежния ред от съответните длъжностни лица.

3. При задържането на лица при инцидентни случаи за приготовление или опит за излизане през границата на страната без разрешение на надлежните органи на власта или макар и с разрешение, но не през определените за това места, не по-късно от 48 часа се взема разрешение от местния прокурор за оформяването на ареста. А след приключване на разпита, арестуваните лица се предават с всички следствени материали на местните органи на ДС, съгласно инструкцията № 18018/1.X.1951 год.

4. При нарушение на граничния режим /навлизане в граничната зона без необходимите документи или влизане в абсолютно забранената гранична ивица без съответно разрешение/, нарушителите се задържат, като след проведения им разпит се предават на органите на НМ или ДС, съгласно "Инструкцията за паспортно-граничния режим".

5. При преследване и издирване нарушител на границата или държавен престъпник се задържат и всички лица, за които по безпорен начин е установено, че са укривали или подпомагали нарушителя или престъпника, ако няма оперативни съображения да бъдат оставени на свобода. За задържаните при такива случаи, не по-късно след 48 часа се взема разрешение от местния прокурор. След провеждане предварителен разпит от разузнавателните органи на Гранични войски, лицата се предават с всички следствени материали на местните органи на ДС.

6. До приключване на следствието да се подържа най-тесе контакт между следствените органи на ДС и разузнавателните органи при ГВ, изразени в получаване на протоколи и оказване помощ по документацията и проверката.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

XI. Настоящата заповед отменя ~~съответните пунктове от "Наредбата за разузнавателните органи в Гранични войски", обявена с МЗ №131 от 12.V.1950 година.~~ всички досегашни заповеди, инструкции, директиви и др. документи, преждащи горните вопроси и които са в противоречие с настоящата заповед.

Контрол за най-строго изпълнение на настоящата заповед възлагам на Пом.министъра по войските на МВР Др. Ген.-лейт. Ивано Панов и началника на Гранични войски МВР.

Заповедта да се доведе до знанието и изучи от всички началници на отряди, коменданти на комендатури и офицери-разузнавачи на Гранични войски МВР за изпълнение и контрол.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ-
-Генерал-лейтенант:
/Г.Цанков/

Отпечатана в 2 екз.

Изпълнител:

ДЛ

ДО
ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП
Т У К

Другари,

Съгласно последните решения на Политбюро, войските при МВР значително се разшириха и количествено нарастнаха.

Увеличиха се Гранични войски, създадоха се допълнителни поделения към Вътрешни войски и се създават нови войскови поделения за МПВО.

За да изпълняват сега своите боеви задачи и да се подготвят като специални войски, годни да действат при най-сложни условия, необходимо е сериозно подобрение на тяхното обучение и възпитание, необходимо е създаването на бойци и командири безпределно верни и преданни на Партията и ДРУГАРЯ ЧЕРВЕНКОВ, притежаващи висок боеви дух и патриотизъм, дълбока класова умраза и непримиримост към враговете на народа. Бойци и командири, които ще воюват и пазят като зеницата на окото си българо-съветската дружба, готови да дадат и живота си когато се наложи, но да изпълнят точно и своевременно дадената от Партията и командуването им заповед.

Сегашното състояние на войските при МВР не отговаря на горните изисквания. На лице са много сериозни недостатъци и нередности във тях, произтичащи преди всичко от лошото им ръководство, слаб контрол за изпълнението на заповедите, ниска дисциплина, слаба политическа работа и в много случаи бездушно отношение към войника-боец и офицера-командир.

Необходимостта от непрекъснатото, ежедневно и упорито внедряване на строг ред и дисциплина във войските, обучението им като войски в ръцете на Политбюро, боеспособни и боеготови за всички задачи, не се подема достатъчно от Пом.министъра по войските - др.Йонко Панов, от когото най-много зависят резултатите в това отношение.

Из архивите на ДС

През м.януари 1951 година др.Панов беше предупреден от Политбюро,че трябва по-активно да заработи,да внесе нов дух и порядък във войските,за което го освободи от длъжността Началник на УГВ и остана само като Пом.министър по войските,създаде му се възможност да се занимава не само с Гранични войски,но и с другите войскови поделения в МВР,да разработва и предвижва основните въпроси по тази линия като пълноценен Пом.министър - командир на войските в МВР.

През м.август 1952 година Политбюро констатира,че другаря Панов не само,че не се е борил достатъчно за подобряване работата на войските,но нещо повече,той е таил в себе си несъгласие с ръководството на МВР по някои основни въпроси и вместо помощ,явявал се е пречка за внасяне партийния дух,взискателност и настойчивост при решенията на задачите поставени от Политбюро и ръководството на МВР.

Политбюро за втори път го предупреди,че трябва да застане на здравите партийни позиции и оказва пълна помощ и безрезервно съдействие на ръководството на МВР по линия на войските.

От тогава и до сега обаче др.Панов не зарегистрира никакви промени в това отношение.

Няма основен въпрос да е поставен на разрешение пред ръководството,не проявява никаква самоинициатива,занимава се повече с дребосъци,но основни въпроси на войските на МВР нито се разработват,нито се предвижват.

Въпроса за въоръжаването,за мобилизационната готовност и мобилизационните запаси,за подготовка на кадри,за дисциплината, анализ и предложения за подобряване в обучението на войските,не стоят в центъра на вниманието на др.Панов.Всички тези въпроси са поставени не еднократно пред него от ръководството на МВР.Не един път е критикуван в Колегиума за тези недостатъци.Проведоха се няколко съвещания с актива на Гранични войски,заслушвани са в Колегиума,където са критикувани за недостатъците и са давани указания,как да се подобри работата.

Работиха в помощ на УГВ няколко бригади, но резултатите са незадоволителни, защото оказаната помощ, контрола и борбата с недостатъците не се подема сериозно от др.Панов, а в много случаи даже болезнено се реагира срещу вмесването на други в работите на войските.

Възприети и насадени са такива методи, като формализъм, бюрократизъм, благодушие и безотговорно отношение към средствата, които нямат нищо общо с правилното обучение и възпитание на войските, срещу които методи др.Панов не въстава.

Др.Панов съвсем малко, да не кажа никак, не надниква в поделенията на Вътрешни войски и МПВО като Пом. министър по войските, а УГВ където той смята, че най-много познава и непосредствено ръководи, се раздират от вътрешни дразги, непризнаване един друг, гнили и безпринципни разговори и настроения.

Началника на УГВ - полковник Банков също не се справя с работата и особенно при сегашното състояние, когато отсъствува системно ръководство, внасяне принципиалност и партиен дух в тяхната работа и взаимоотношенията между офицерите в УГВ.

Аз лично нямам никаква увереност, че основните въпроси на войските ще бъдат подети и разработени и за в бъдеще, тъй като след две сериозни предупреждения от Политбюро и след много остра критика и помощ оказана на др.Панов от ръководството на МВР и до сега той не е дал признаци на активизиране, на загриженост и подобряване на работата.

С убеждение съм, че др.Панов нещо таи в себе си, с нещо не е съгласен, изчаква, колебае се и работи до толкова, доколкото не може да не се работи, доколкото да се види, че нещо се работи.

Определено аз докладвам в Политбюро, че др.Панов до сега не се справя с работата и нямам увереност, че той и за в бъдеще ще се справи.

Поради това предлагам др.Панов да бъде снет като Помощник министър по войските на МВР поради несправяне с работата и пратен на друга работа.

МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ-
-генерал-лейтенант:
/Г.Цанков/

20153

561

качество. Говорих за това, че в миналото нашите държавни граници не се охраняваха, а сега се охраняват и си послужих с такива данни, че през 1952 година безнаказаните нарушения на границата са намалели с 10% в сравнение с 1951 година.

Говорих за това, че е създадено гранично разузнаване, което с всичките му недостатъци зарегистрира определени успехи и че задържаните по агентурни данни нарушители на границата за 1952 година са няколко пъти повече от 1951 година.

Говорих, че Гранични войски се биха с противника и се проявиха не лошо и във връзка с това си послужих с един такъв факт, че сам др. Министър в една заповед която ние бяхме предложили миналата година, в която трябваше да се посочат резултатите от службата на войските и в която бяхме писали, че те са зарегистрирали известни достижения, сам др. Министър го зачерта и писа - големи достижения.

Говорих също така, че има създадени Вътрешни войски, които с всичките си недостатъци охраняват с успех, до сега поне няма провали, важни обекти.

Говорих и за това, че в страната е изградена система МПВО и се създават войски.

Говорих, че недостатъци има много още, че борбата за повишаване качеството на войските ще трябва да продължи, че тя е дълга и т.н.

Също така говорих, че именно на този етап от развитието на войските на Министерството на Вътрешните работи се прави предложение аз да бъда уволнен за несправяне с работата и също така се изразих, че с това предложение се бърза в един момент, когато съм болен и съм на лечение.

Говорих пред Политбюро за това, че за тия недостатъци които съществуват във войските на МВР нося отговорност аз. Заявих, че аз не работих както трябва да се работи, във връзка с това аз казах, че за слабостите във войските и за качеството на моята лична работа като помощник министър по войските не само аз съм отговорен. Тук доложих на Политбюро за това, че др. Министър Цанков нечестно казва, че съм имал сили, а не работя както трябва, пазел съм резерв, чакал съм нещо, надявал съм се на някакви промени, а един път направо ми каза - никой не може да те спаси.

Аз доложих на Политбюро,че в мен имаше някакво очакване. Аз доложих,че откакто дошъл др.Цанков в министерството очаквах да бъда уволнен,даже и нещо по-лошо.Заявих,че още от самото начало стана ясно,че др.Цанков с мене не желае да работи,че ми няма доверие.Защо е това,не зная.Заявих също така,че би било по-правилно,по партийно,по-честно,ако предложението да бъда освободен беше направено своевременно,още в самото начало и да постави въпроса,че не желае да работи с мен.Заявих,че това което се получи се отрази зле и върху войските и върху качеството на моята работа и върху здравето ми.

Верно е,че аз заявих от начало,че др.Цанков започна да събира по различни пътища материали против мен,без да спазва единоначалието във войската.Аз изнесох и един факт,който и сега настоявам че е факт.

Един ден при мен дойде тогавашния ми адютант и ми заяви,че при него е отишъл ст.лейт.Попов от Гранични войски и му казал,че иска да приказва с мен.Аз тогава не го приех,защото имах работа. Когато го приех,Попов ми доложи,че един инспектор от IX отдел на няколко пъти го е притискал с оглед да бъде поставен против мен. Аз на Политбюро доложих,че този факт го докладвах на др.министър - др.Министър вика ст.лейт.Попов и след това този инспектор който беше направил това,беше преместен на друга работа,после др.Цанков ми съобщи,че го е уволнил.Обаче след това ст.лейт.Попов пак дойде при мен и ми се оплака от това,че е викан втори път от IX отдел и е заплашван много остро за това,че е дошъл при мен да ми каже за опита да бъде вербован против мен.

Пред Политбюро изнесох и факта с повикването и разпита на друг един офицер - капитан Кръстев,който е бил викан от др.Чолаков и от който др.Чолаков е искал показания против мен и му е казал,че като го арестуват и го закарат в ДС ще каже всичко и не няма какво да се безпокои да напише показания против ген.Цанов. Това го докладвах на др.Министър.Казах му и по какъв повод става това.Др.Министър поиска веднага преписката и я прекрати.

Във връзка с тия неща аз казах,че никой не беше изправен пред Колегиума или доложен в Политбюро да отговаря за тия неща.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Аз заявих също така,че при тия факти аз имам основание да предполагам,че има и други офицери върху които е упражнявано такъв натиск,които не са дошли да ми кажат.

Съобщих и този факт,че на два пъти при интересни обстоятелства аз констатирах известни съвсем очебийни факти,че в квартирата ми са влизали хора.Заявих,че при съответна санкция аз също така мога да бъда разработван и от това не се боя.Може да се бои от това човек,който има нечиста съвест.

Др.Министър - Само че изпусна изпредвид това което каза вчера,че др.Чолаков е разпитвал по мое указание.

Др.Панов - не съм казал,че по Ваше указание е станало това,но казах,че не може без Ваше знание да е станало това,защото знам какви са порядките.

Аз не се боя от разработка,но когато разработката се извършва така,че се научава разработвания,считам това за неправилно и това се отрази зле върху работата и състоянието на войските.

Аз действително пред Политбюро говорих за двата аршина които съществуват в Министерството и заявих,че мене винаги др.Цанков ме е премервал до край с единия аршин и това е ставало пред ония които ръководя.Заявих,че за всяко нещо станало на границата извършено от войници или офицери,аз съм бил изправян да отговарям за това.И казах,че друго яче се постъпва с някои други помощник министри.В тази връзка аз говорих за това,че ние ако можем в проценти да измерим какво е разкрито и какво не е разкрито,от съществуващото в страната вражеско подполие от страна на ДС,като имам предвид че в ДС също има неблагополучие и безобразия,аз казах,че въпреки това с този аршин ръководящите другари отговарящи за тия поделения не се привличаха към отговорност.Аз смятам,че този факт си е факт.

Аз говорих за това,че много пъти др.Министър ми е заявявал и на саме и пред Колегиума и пред други другари,че съм се боял от контрол и че не съм желаел този контрол.Във връзка с това аз съобщих такъв факт,че още в началото на идването на др.Цанков като министър на Вътрешните работи той назначи за свой помощник подполковник Палагачев.Тогава ми направи много силно впечатление,че пред

мен когато др.Министър определяше функциите на Палагачев заяви - ти ще бъдеш съветник по въпросите за войските.Ти ще бъдеш за нашето министерство каквото е за Министерския съвет др.Иван Михайлов.

Действително говорих за тази комисия която беше назначена за обследване 2-ри отряд и казах,че той беше по онова време на първо място.Като имах предвид това аз помолих др.Министър и др. Станоев,председател на комисията,да не се извършва по този начин проверка на полк.Дачев.Сигналите за неговото политическо минало биха могли да се проверят от ДС.Дачев да бъде обследван и проучен до друг път и да не се внася смут в отряда.Въпреки това,комисията работи неправилно,което се състои в това,че за служебната дейност на Дачев бяха подложени на разпит и войници и сержанти и офицери с които той продължаваше да работи.

Споменах във връзка с това като неправилно действие това което беше направил др.Луко Иванов.Отивайки в една от заставите на границата заявил,че това е неправилно,тази директива не е правилна и т.н.Това е също факт.Никой не може да ме обвини в лъжа.Подполковник Лазов по този повод иска среща с др.Министър.Също чух,че др. Министър е викал Л.Иванов и му е казал,че това е неправилно.Но тези факти не се използваха и др.Л.Иванов не беше изправен,както аз бивах изправян.

Аз наистина говорих,че не се щади единоначалието.Ето при нас и през главите на началниците на войските се дават разпореждания,викат се хора,поставят се задачи,които са вън от рамките на единоначалието и началниците бяха смутени от това.

В Политбюро аз говорих за двете заявления на др.Министър, направени в съвещания между началниците на окръжните управления МВР и началниците на отряди и тяхните заместници.В единия случай др.Министър когато става дума за взаимоотношенията казва - "Вие сте хазаин в окръзите" а в другия случай заявява - "Аз ще ви назнача едни началници /в лицето на началниците на окръжните управления/ за да се оправите".Аз тогава казах на др.Министър и му писах, че тия негови заявления се разбираха по различному - едни хора като Луко Иванов считаха,че войските трябва да се подчиняват на окръжните началници,което постави в смут граничарите.Защо тогава е

565

Из архивите на ДС

управление Гранични войски,то трябва да бъде ликвидирано и хората да се подчинят на окръжните началници МВР.

Др.Министър - Тогава може да се зададе и въпроса,защо е II-ро управление,защо е III-то управление.

Др.Панов - Там работата стои по-друго яче.Управление Гранични войски няма връзка на подчинение с окръжните управления.

В Политбюро аз също така говорих,че често се оперира с непроверени факти и донесения от някой капитан или други,което внася също така известен смут.

Аз в Политбюро дадох обяснения за обвинението,че съм насаждал в Гранични войски страха в култ.Аз там казах и тук ще кажа,че никой не е намерил документ от който да се вижда,че аз съм подържал подобно нещо.Аз не съм говорил никога /заявявам че обичам Гранични войски/,че те се състоят от страхливци.Но в Гранични войски има много характерни примери за проява на позорен страх и на тия конкретни прояви аз смятам,че е правилно да се реагира и че не е погрешно че съм реагирал.Посочих аз,че в 13 граничен отряд бандити минаха на 3 крачки от трима офицери,те се скриха,а след това започнаха да увещават войниците да крият от началниците,че са минали бандити.Има и друг случай - във въоръжено стълкновение с гръцки монархо-фашисти,когато войниците са оставили офицера сам да води борбата,а те избягаха позорно пред врага.Считам,че когато се посочва това като позорно явление,с това не се убива духа на войската. Смятам,че въпроса за страха че аз съм бил насаждал такива упадъчни настроения у войските е неправилно.

Тук трябва да кажа,че в Политбюро упоменах и това,че и в СССР не се боят да кажат когато има позорен страх и да привличат към отговорност този който е проявил страх.Не съм говорил никога за нарушителите на границата в този дух и няма документ от който да се види,че нарушителите са герои,а нашите страхливци.Аз съм говорил винаги за да се повиши чувството на отговорност.Говорих за това,че в Америка гласуваха милиони долари за организиране борбата срещу народната власт,че ние трябва да организираме борбата срещу един враг който не върви урболишки.В Гранични войски едно от основните начала е да се изучава характера на нарушителите на границата за да може да се води борбата срещу тях по-успешно.

В Политбюро аз доложих един такъв факт, с който др.Министър си послужи на миналото заседание на Политбюро, което не е верно, че Панов е натоварен с работа по изтребителните батальони и нищо не е направил. Аз никога не съм се занимавал с изтребителните батальони. От начало беше Палагачев, най-накрая отидоха у др.Капитанов. При мене дойде въпроса когато др.Капитанов направи едно предложение и др.Министър ми го изпрати да дам мнение. Невярно е да се твърди, че аз съм се занимавал с изтребителните батальони и съм отговарял за тях.

. Във връзка с въпроса за прочистване района на Бухово, дадох следните обяснения. План ние изработихме един, обаче когато се посъветвахме намерихме, че този план не е състоятелен и се натъкнахме на един такъв въпрос, че за да блокираме района и да го прочистим е необходимо да спрем работата на мината, с което дирекцията на мината не беше съгласна. От друга страна другарите Гилин и Пласковски казаха, че района е гол и че там ние нищо не бихме могли да направим и аз това го докладвах на др.Министър. За това се изостави този въпрос, защото беше свързан с тия неща.

Постави се въпроса за постановлението по увеличаване дажбите на войниците от Гранични войски. Другари, от 5 декември аз не работя. Наистина мене ме питаха за това постановление. Аз трябва да кажа, че това постановление не е у мене. Другаря Министър ми го прати да си взема бележка и да организирам изпълнението, но самото постановление е у др.Министър. Аз съм насочил другарите да помолят др.Министър и да го вземат.

Др.Министър – Изпълни ли резолюцията по постановлението или не.

Др.Панов – Някои неща още не са изпълнени. Аз възразявам на това което Вие казахте, че постановлението лежи в моята каса.

Др.Министър – лежи изпълнението на постановлението, казано по-точно.

Др.Панов – Всеки случай постановлението не е изпълнено.

Много важен въпрос е този който постави др.Министър, въпроса за съветниците. Аз считам, че той го постави обратно. Още в самото начало действително др.Министър ми поиска писмени обяснения за това, че при обиколка на границата с др.Чугунов съм оставял него

Из архивите на ДС
567

Из архивите на ДС

да изтъква слабостите,а аз съм мълчал.Още тогава др.Министър ми каза - "този факт показва,че Вие се криете зад съветника,искате да минете за добър командир и пред лицето на служителите.Във войската минават за лоши съветниците". По този въпрос аз дадох писменни обяснения пред др.Министър и те могат да се прочетат.Аз в Политбюро дадох такива обяснения.Действително се получи така,че др.Чугунов веднага реагира на забелязани неща.Аз го обяснявам с това,че той е много по-военен човек от мен,че той е граничар с брада от 25 години в Съветския съюз,че той има по-набито около от мен и бързо може да забележи слабостите.След това ние си говорихме с него и аз сам поставих въпроса,че е по-добре да казва на мен какви указания трябва да сé дадат във връзка с това което е забелязал,за да се оправи работата.Аз не знам защо се продължава да се оперира още с този въпрос.

Аз говорих и за това,че в първото още постановление на Политбюро,в първия или втория пункт е записано,че нашите Гранични войски трябва да се създадат,организират и възпитават тъй както са създадени,организирани и възпитавани Гранични войски в Съветския съюз.Говорих,че ние от другаде не можем да се научим освен от Съветниците,защото никаква литература и справочници не могат да се намерят от която да се учат и възпитават Гранични войски тъй както са изградени и възпитани Гранични войски на Съветския съюз.Това съм можал да го направя само от Съветниците.Всичко което съм работил в Гранични войски е работено с другарите Съветници и съобщих такъв факт,че когато тези документи /а такива факти има/ изработени със Съветските другари,документи които не могат да бъдат изработени от други хора,съм представял на др.Министър,той ги е отправял и са правени по тях корекции от хора,които нищо не разбират по този въпрос.

Така заявих аз в Политбюро на това което др.Министър изнесе. Това е другари което приблизително казах в Политбюро и накрая заявих това,което др.Министър каза,че аз не трябва да бъда държан повече в Министерството и трябва да бъда освободен и помолих Политбюро да бъда освободен по състояние на здравето.

ИЗКАЗАХА СЕ:

1.ДР.ПОМ.МИНИСТЪР А.ЦАНЕВ- Другари,аз като член на Колегиума и помощник министър,с голяма изненада посрещнах съобщението на др. министър и изказванията на др.Панов за поведението му в Политбюро. Смятам,че Колегиума и др.Министър съвършенно правилно са се ориентирали относно работата,относно методите и формите на работа на др. Панов и съвършенно правилни са изводите които се правят на неговата работа,взети въз основа на една правилна оценка на работата в Граничи войски,Вътрешни войски и МПВО.Получава се така,че др.Панов вместо да вникне в резултатите на своята работа,застава на една позиция която по същество е антипартийна позиция,т.е. да се мъчи, да прехвърля своята вина за неблагополучието на работата в поделенията които той ръководи в ръководството на Министерството,конкретно в др.Министър,т.е.,да прехвърля вината върху тия,които действително провеждат партийната линия в Министерството на Вътрешните работи.В това се състои и антипартийната позиция на др.Панов,а не само в непризнаване на грешките и слабостите.И аз смятам,че Политбюро ще направи много по-големи изводи при едно такова поведение и отношение на др.Панов.

Др.Панов действително и в настоящето заседание потвърди това което др.Министър е заявил в Политбюро,че по известни въпроси др.Панов прави диверсия.И тук пред нас,които сме свидетели на целия ход на работа на министерството! Ето на,др.Министър хвали Гранични войски,а след това работата лоша,бой по Йонко Цанов!Аз смятам,че това може да мине пред някои първолачета,но не и пред нас. Какво значи това? Министъра винаги може да каже,че там работата по някои въпроси е добре и ордени могат да се дадат и се дадоха такива.Но това не значи,че за сериозни недостатъци,слабости и грешки и на конкретните носители на неправилните форми и методи на работа не трябва да се удря.

Др.Панов в изказванията си каза,че не е работил както е можел да работи.Пред нас изпъква този въпрос - защо не работи така а от тук и по-нататък - защо очаква? Др.Панов между нас е може би най-стария партиен член./Аз не знам партийния стаж на другите,но считам,че е така/.Др.Панов е кандидат член на ЦК на БКП.Защо той

569
Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

изчаква? Какво изчаква?Защо той не е отишъл да каже в ЦК -Другари, при мене такова е положението.Аз чакам.При мене може да се случи нещо по-лошо. Защо не сложи тая яснота? Значи ние сме си играли тук на криеница.Действително на изчакване сме **играли!**

Аз искам да се спра и за двата аршина.Като постъпих в Министерството на вътрешните работи,определено трябва да кажа,др. Министър ме посрещаше с любов и ме изпращаше с любов.Това беше така.Започнаха да се забатачват някои работи,др.Министър започна твърдо да взисква от мен по-настойчиво.Започнаха повече да се стягат изискванията към мен.Започна по-сурова критика и Вие знаете какво беше на последното заседание на Колегиума.Съвършенно правилно и основателно ме критикуваха.Това показва,че няма два аршина в министерството.Има един аршин - взискателност,провеждане партийната политика и изискванията на Партията.Когато не провеждаме изискванията на Партията,Правителството и на др.Министър,то взискателността се усилва.

Тук трябва да изясним един въпрос.Не един път изниква въпроса за единоначалието.Виждате ли какво се получава? Във войската постоянно се говори за единоначалие но провеждано от др.Панов.А когато др.Министър поиска да провежда единоначалие,под най-различни форми се реагира против това единоначалие -"че този бил изпратен", "че Луко бил изпратен".Това противоречие не е случайно.То е в резултат на нежеланието на др.Панов да се провежда единоначалие от страна на ръководството на Министерството,за да не се виждат недостатъците.

Постави се тук въпроса за документите.Няма,казва др.Панов такъв документ,който да величае героизма на бандитите.Другари,може ли да има такъв документ.Ако има такъв,то значи да се арестува този който го е пуснал.Няма такъв помощник Министър,който да иска да величае героизма на бандитите.И аз твърдя,че няма такъв документ.Но на практика може да не се провежда правителствената и партийна линия за внедряване в бойците на ненавист и умраза към врага,че когато се срещнат с бандитите да ги унищожават.

За постановлението -Аз искам също така да се получи яснота по този въпрос.Др.Панов съвършенно неоснователно,тенденциозно,злокачествено,антипартийно е поставил този въпрос пред Политбюро,за да бие по авторитета на др.Министър.През ноември излезе постанов-

лението на Министерския съвет за увиличаване дажбите на Гранични войски. През януари стана въпрос за това постановление. Проверяваме в Министерския съвет, казват че е при нас. Търсим го ние и установяваме, че е изпратено на др. Панов. Потърсих го аз, той ми каза, че го няма при него, че го е бил върнал на др. Министър. Отивам при др. Министър и го намирам при него. В постановлението е казано - "Др.др. Панов и Цанев, вземете си незабавно бележка за провеждане решението на Министерския съвет, като след вземане на бележки ми се върне документа". Постановлението отишло при др. Панов, не знам какви бележки си е взел и го връща на др. Министър, а при мен не идва постановлението. Аз не знам нищо за дажбите и когато трябваше да се провежда постановлението, аз не знаех за него. Др. Панов си е взел бележки, не е съобщил на Гранични войски и на мене и вината си остава в него, а той вини др. Министър.

Заключение - аз с възмущение отхвърлям държанието на др. Панов пред Политбюро. В нашето министерство се провежда политиката на Партията и Правителството и няма никакво отношение към личността Панов, а към неговите грешки и недостатъци.

2. ДР. ПОМ. МИНИСТЪР Д. ЧОЛАКОВ - Първо трябва да кажа, защото се вмесва и моето име, че никога др. Министър не ми е поставял такава задача, да разработвам Йонко Панов. Това не е верно.

Въпроса за дискриминация - ние тук в продължение на една година и повече постоянно говорим, че трябва да провеждаме решенията на Политбюро. Всички присъствувахме на пленумите на ЦК, а и тук в Колегиума се поставя въпроса да се продухват всички кюшета. На националното съвещание др. Червенков каза, че кожи ще дерем, но работата трябва да се оправи. И сега когато на нашето министерство са поставени най-отговорни задачи, ръководителя на Министерството е член на Политбюро, се поставя въпроса така, че ние трябва да гладим и мажем, че не трябва да вървим в курс с ЦК на Партията. Аз знам, че след една седмица трябва да докладвам за политическата работа в тия връзка и за неблагополучията във войските и аз ще бъда критикуван за тях, но главната вина за безобразията носи др. Йонко Панов. Защо да не го критикуваме. Той поставя въпроса, че само него критикуват, Той тук не е критикуван. Нима др. Цанев не е критикуван по-

571

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

572

остро от др.Панов,нима др.Колчев не е критикуван,нима др.Капитанов не е критикуван,нима мен не са ме критикували.И на мен не ми е лесно когато др.Министър остро ме е критикувал.

Каза се,че има два аршина.Това е верно,обаче какви аршини-за лошата работа -лош аршин,за добрата работа - добър аршин.Аз съм свидетел,че на Колегиума няма два аршина за които говори др. Панов,а има критика за недостатъците и неблагополучията.Има такива другари които мъчно понасят това,но друто яче не може да бъде.

Две думи за единоначалието.Реагираха и др.Кондов и др.Гилин когато аз се намесвах във връзка с политическата работа в управленията наМПВО и ВВ. Др.Министър няколко пъти ми е обръщал внимание,че трябва да се укрепва единоначалието във войските и че трябва да се вземат мерки в това отношение.Но тук стои работата съвсем друго яче.Отива др.Палагачев да проверява работата във войските и изнася недостатъците.Тази неприятна проверка за др.Панов се нарича нарушение на единоначалието.Отиват от Инспекторат на проверки и понеже изнасят недостатъците,на това се реагира с измислената теория за нарушаване на единоначалието.

Въпроса за съветниците.Теорията на др.Панов е -др.Министър спете и подписвайте всичко без проверка.Др.Ванков пуснал документ и казва,че със Съветника са го преглеждали,за оправдание разбира се,а в този документ Ванков нарежда на публични събрания да се окомплектуват групите за съдействие.И при такава небрежност се иска да не се преглеждат документите.На тези на които др.Министър дава материалите за проверка те според Панов са глупаци и обидно му било те да проверяват.Не в това се състои работата,а ядът от това,че се проверява.Трябва да кажа и това,че резолюциите на др. Министър се срещат най-често имената на Гюров,Чолаков,Панов.Така поне мисля аз.Получава се така,че в резолюциите които сме включени с др.Панов трябва да го търся много пъти,за да го питам какво става,за да се съберем и разрешим въпроса.При него има бавене на въпросите.Трябва да кажа и това,че др.Панов е човек с две лица. Ходил в Политбюро,там говорил едно,вчера е говорил друго и с право е запитан кога говори верно.Ами ако е имало действително такива работи за които говорите др.Панов,отидете в ЦК,позвънете на др.Червенков и му кажете,това и това има около мен.

Др.Панов сега предлага да го освободят по болест,а не по несправяне с работата.Защо др.Панов не поставихте по-рано така въпроса.Другари,аз виждам,че този човек таи нещо,но какво,не знам. Този човек двуличничи.Стар комунист,а притежава най-лошото качество,вместо да служи за пример,той притежава най-отвратителното качество - двуличието,а който двуличничи,той не може да не изпада в такова неудобно положение в каквото е изпаднал др.Йонко Панов.

3.ДР.ПОМ.МИНИСТЪР СТ.ГЮРОВ- Напълно се солидаризирам с изказванията на др.Цанев по въпросите върху които той се спря.Аз искам да изкажа възмущението си от това поведение на др.Панов което прояви тук,поведение на всяване недоверие между членовете от нашия Колегиум,което е вредно и антипартийно.Всеки от нас знае какво отношение е имал др.Министър към нашите слабости и когато се е явявал на доклад при него,за слабостите които сме допускали сме критикувани и ни е обръщано внимание.Всеки може да си каже как е критикуван от др.Министър.Аз считам,че е нездраво от страна на др. Панов това което каза за двата аршина,за различното отношение към другарите от ДС и войските.

Ние знаем,че в някои съществува известна мисъл,че към ДС ръководството на Министерството има бащинско отношение,а мащехско към войските.Аз считам,че това поведение което др.Панов държи в Колегиума и това което е казал в Политбюро по тоя въпрос показва, че той не е чужд на такива настроения,които съществуват в някои другари от УГБ.Ние трябва да обърнем особенно внимание върху това. Той и сега стана изразител на тия настроения и ние можем да кажем, че др.Панов ги е насаждал.Грешка може да има в щатните таблици,но да се счита,че това е линия,която се провежда - това е нездраво и е тенденция на сриване доверието на ръководството на Министерството пред войските,което е вредно за дисциплината във войските,което по същество е тенденция на изолиране ръководството на др.Министър от войските.

Аз считам,че това което е изнесъл др.Министър в Политбюро отговаря напълно на истината.Ние имахме възможност да чуем доклада. Трябва ясно да кажем,че на безобразията които са ставали на границата и в поделенията др.Панов не е реагирал така че да внесе острота

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

574

срещу пропуските и дисциплинарните нарушения. Получи се голям процент на наказания в Гранични войски, които значително привишават поощренията и наградите. Правеха се масови разместванията на хората на границата, което е действало отрицателно по опазване на границата и правилното охранение на същата, а тия разместванията са ставали със съгласието и със заповеди на Панов. По това той не говори, защото има вина. Нужна беше по-голяма самокритичност.

Когато се разглежда работата на Янков - бившия началник на Политотдела, въпреки че др. Панов не е бил чужд на това което се изнесе, не се разтревожи, не видя своята вина, въпреки, че като Пом. министър той е отговарял за политическата работа в ГВ, за което беше снет Янков.

Верно е, че от страна на Панов се воюва за единоначалие, но за единоначалие без министъра. Само така може да се обясни начина по който Панов реагира когато др. Министър е изпращал другари от Инспекторат да проверят някои безобразия. Аз допускам, че другарите които са ходили да проверят са допускали грешки, обаче тая тенденция която др. Панов я подхвърля, че отиват невежи хора по военните въпроси /това е подхвърлено от другари от войските/ показва, че той е станал изразител на такива настроения и ги е подържал. Значи според Панов, всичко трябва да се централизира около него като специалист по военните въпроси, а ръководството на Министерството трябва само да оформя.

Др. Панов е предоверявал редица въпроси на командирите на войските. Има случаи когато безкритично е подписвал документи които са му предлагани, какъвто беше случая със заповедта за 1 май. Това показва, че той леко е гледал на подписване на документите от войските.

Др. Панов заявява, че обича войските, но той не дава доказателства че действително ги обича, като не внася партийния дух на взискателност, на укрепване дисциплината.

Аз не знам как е провеждан въпроса за еденодействието в окръзите, но в случай на преминаване границата от изменници, действително трябва да има единодействие, в какъвто дух са били указанията на др. Министър. Но в поставянето на въпроса, защо трябвало това

единодействие да се осъществява чрез окръжните началници КВР, има тенденция да се противопоставят войските на ДС,нещо на което очевидно Панов не е чужд и което се подмята,че било подменяне на командването на войските.

Др.Панов чакал да бъде уволнен или нещо по-лошо с идването за Министър др.Г.Цанков,т.е. с решението на Политбюро.Какво по-лошо е чакал? Защо е имало такова очакване? Той трябва да стане и да каже защо е очаквал по-лошо освен уволнение.По-лошо значи съд, арестуване,изключване от Партията.Да каже защо е чакал нещо по-лошо.Може би е смятал,че ръководството като идва,то идва да провежда линия с която той не е бил съгласен.Аз смятам,че той трябва да каже за това,защо не е възприел решението на Политбюро за промяната и защо се е плашил от това решение,вярва ли Панов в решенията на ЦК?

По постановлението.По същество то е дадено от др.Министър на др.Панов да го проведе.Панов го е получил,прочел е резолюцията, а дали сега се намира у него или у др.Министър,това е второстепен въпрос.Аз считам,че между това което казва Панов не е честно,то е бягане от отговорност.

Аз считам,че между това което др.Панов направи опит да обясни,че не е казал пред Политбюро и че др.Министър неправилно е информирал по същество не може да оправдае,макар че се опита да го ошлифова и се разобличи като нечестен и двуличник.

Случая с др.Панов трябва да ни покаже да си направим оценка на нашите собствени недостатъци в работата,за да я подобрим още повече.

4.ДР.ПОЛК.Б.ДУМКОВ- Аз не видях самокритичност в казаното от др.Панов,а продължаване на самоуспокоението от досега постигнатото във войските,което никак не може да ни задоволи.Партията и народа,интересите на страната искат друго темпо и не само по отношение на войските,но във всички области на нашата работа.От това и подобно самоуспокояване което води към изоставане,печели само врага.Ние трябва да се справим с недостатъците незабавно и с бързи темпове да подобряваме работата.Много важно е да получим своевременно резултати.Аз имам предвид това което др.Червенков каза на

575

Из архивите на ДС

последното съвещание на някои ръководители,че мерки се вземат,а резултати няма... Позицията на др.Панов не ни води към положителни резултати.Къде е гаранцията за изпълнение на партийните решения?Кой печели от забавянето на изпълнение тия решения?

Др.Панов е кандидат член на ЦК на БКП и живее с едно чувство,че е разработван,че др.Министър имал някакво специално отношение към него.Дори да допуснем това и евентуални недоразумения. Др.Панов още повече,че е кандидат член на ЦК,можеше да постави тези въпроси по-нагоре - има Политбюро,има др.Червенков - ще отиде там.Той идва сега да поставя и въпроса,че бил разработван. Аз не вярвам,че това е така.

Др.Кумбилиев - На помощник Министър не може да се води разработка.

Др.Думков - Да,ясно ми е.Аз искам да изтъкна,че е неправилно така да се подхожда от един член на Колегиума и кандидат член на ЦК на БКП.Аз искам да обърна внимание и на това - когато на едно от миналите заседания др.Министър постави въпроса за изводи от работата на др.Панов и каза,че ще предложи уволнението му за несправяне с работата,др.Панов си мълчеше,не направи възражение и не си направи изводи.Очевидно др.Панов не вижда големината на оние допуснати слабости и грешки в работата си,които не помогнаха на войските,но и на нас не помогнаха в Колегиума.

Аз искам в тази връзка да припомня конфузното положение на неискреност и лъжа в които изпада др.Панов тука в Колегиума - спомняте си в какво неудобно положение бе - просто да потънеш от срам-при критиката на др.Кумбилиев относно подписването на една заповед от него,което отричаше.Също признанията му,че се отнасял с предубеждение към новото ръководство на министерството,какво че това което се иска било невъзможно да се направи,да се затвори границата.

От някои слабости в методите на контрол той прави изводи въобще против контрола - заради бълхата изгаря юргана -заради някои отделни недостатъци при упражняване на контрол той се обявява да няма контрол,а контролът помага много на всички нас.От като се засили контрола,има подобрение на работата.

Аз считам,че няма два аршина.Аз лично не съм чувствувал и не чувствувам тия два аршина за които говори др.Панов.Правя си изводи при разглеждане на всеки случай тука.Извод за липса на два аршина може да се направи и от разглеждането на работата на II-ро управление,когато др.Мурджев беше критикуван не по-малко остро отколкото и да е.Сега ще се разглежда и нашата работа.Критиката може само да ни помогне по-бързо да изправим грешките.

Др.Панов тук трябваше самокритично да подходи - да си направи самокритика и изводи за себе си и своята работа.Това щеше и нему и на нас да помогне,а той не е от вчера в Партията.

5.Др.Н.ЦАЧЕВ- Другари,аз съм член на Колегиума от 2- 3 заседания.Нямам тези впечатления които имате всички вие при разглеждане въпросите на Министерството на Вътрешните работи и поспециално положението на войските.Поради това на мене ми е потрудно да взема по-оперативно отношение,защото нямам трайни впечатления от по-рано.Присътствал съм само при разглеждане положението във Вътрешни войски и положението в МПВО.

Съвсем ясно беще,че там във войските на МВР има много неблагополучия.Това не може да се търпи в никакъв случай и не може да има друга реакция,освен такава каквато Колегиума направи.

Позволете ми др.Министър,да се отклоня малко.

Исках да осведомя др.Министър по някакъв въпрос който бързо трябваше да се реши и по телефона му се обадих.След като получих указания,др.Министър вероятно за да види как аз преценявам духът,атмосферата на критика които са утвърдени в Колегиума,ме попита,дали нещо не е прекалено,дали не е много остро.Аз казах,че според мен,както съм слушал др.Червенков казах,че това е в курса на Партията и на това на което сам др.Червенков ни учи.Но му казах,че малко ми дожаля за др.Панов,когато той бе предупреден,че ще се направи предложение пред Политбюро за освобождаването му като помощник Министър.

Защо така се получи с мене? Аз си спомням още към 1929-1930 година,че нашата преса пишеше за безчовечното отношение на фашистката власт към др.Йонко Панов и др..Заобичах го от тогава.

577

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

макар и да не го познавах.Сега е кандидат член на ЦК на Партията. Помощник Министър е на МВР.От това по-голямо доверие и чест няма. Не може такива хора да не се уважават,независимо от това,познава ли го човек или не.Ето такива впечатления аз съм имал за него и съм го уважавал.

Трябва да кажа,че от това което чух сега от др.Панов при изказването му,просто се разочаровах,даже се очудих.Той не показа никаква загриженост за войските.Не знам дали правя правилни изводи,но на мене ми стана ясно от къде иде всичкото това нещо.Това не е случайно и не е в резултат на критика отправена по един или друг случай на др.Панов по работата на войските.Всичко това според мене може да се обясни само с това,което аз чух от него сега и което се спомена от другарите Цанев и Гюров,а именно,че с идването на др.Цанков за министър на Вътрешните работи,той очаквал да бъде уволнен,дори и нещо по-лошо.Това определя според мене и всичко онова,което е правел понататък и до сега. Това е давало трайно отражение в работата му и от тук събирането на отделни факти и моменти,от тук и хващането на отделни факти и моменти, на др.Министър и тълкуването им по своему,от тук и приемането на отделни командири от Гранични войски за да изказват недоволството си пред др.Панов по един или друг повод,от неправилното действие на едни или друг орган на министерството на Вътрешните работи,изпращани за проверка,без на това да е давал отпор др.Панов,без това да е осъждано на място от него и с това да се възпитават другарите,като им обяснява,че съществуват едни или други слабости в тяхната работа и че целта на проверяващите органи е една,да помогнат да се оправят работите.От това се разбира,че постепенно са се оформяли известни настроения против ръководството на МВР,които са намирали израз тук или там.

Трябва да се види защо именно др.Панов така е посрещнал идването на новия министър на Вътрешните работи -др.Цанков? Защо е живял с такова очакване за себе си?Защото в същност това ще обясни и всичко друго понататък.Само по себе си се разбира,че това е една от най-големите причини за недостатъците в работата на войските Според мен др.Панов ще трябва да отговори на този въпрос,ако не тук,то пред Политбюро.

Не искам да повторя за двата аршина.Това вече се каза.Аз не виждам никакви аршини като имам предвид как бяха критикувани и др.др.помощник Министър Цанев,Гилин и др.

Най-лошото е това,че др.Панов е живял с такива настроения и чувства и не ги е казвал нито на ръководството на МВР,нито на др.Червенков,нито на ЦК на Партията.Солидарен съм с всичко казано от др.Пом.министри А.Цанев и Ст.Гюров.

6.<u>ДР.ПОМ.МИНИСТЪР Д.КАПИТАНОВ</u>- Искам с няколко думи да споделя с Вас моето мнение по случая.Преди две години,когато др.Цанков прие министерството,той заяви,че няма да има никакво особенно отношение към комунистите които работеха тогава в министерството. Това беше заявление на член на Политбюро,на ЦК.Лично за мене, в него момент,това беше достатъчно за пълно спокойствие,за работа без смущение и макар че това е въпрос на проценка на ръководството,се помъчих да вложа всичките си сили в работата за която отговарях.Но трябва да се признае,че в някои другари тогава се създаде известно смущение и това смущение беше естествено,защото в министерството на Вътрешните работи се бяха загнездили врагове като Ганев,Богданов и др. и който е работил с тях е очаквал "уволнение или нещо друго",както се изказа Панов. Какво показа работата после? Тя показа,че в нашето министерство се работи принципиално и че това заявление което тогава направи нашия министър е било заявление не формално,а изхождащо от дълбокото убеждение и последователност на един комунист,който се ръководи от линията на Партията и Политбюро.

Верното е,че от тогава насам се измени стила на работата у нас.Сам аз започнах да получавам,а не само Панов,съвършенно строги бележки и резолюции по отделни документи и случаи.Трябва да се каже,че взискването стана голямо.Лично аз не обичам много да ме критикуват не знам да обича някой да го критикуват/,но трябваше да се заема за работа,за да ликвидирам със слабостите които бяха открити и със слабостите които допускахме в нашата работа.Именно тази строга взискателност се счита от Панов че е някакво преследване на неговата личност.

579

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Сега когато чухме как е протекло съвещанието вчера в Политбюро,когато е разглеждано положението на Панов,какъв е доклада на др.Цанков,ние не можем да не поставим такъв въпрос - др.Панов на принципиални ли,на здрави ли позиции застава? Кой ни е пратил тук? Тук ни е пратила нашата Партия,за да водим борба срещу враговете с всички сили и средства и ако е необходимо за това ние трябва да дадем и нашия живот.Интересите на Партията и народа са над нашата личност.Основно за нас това е ръководството което ни се дава от Партията,от Политбюро,а не отделните интереси,не кой как е бил засегнат и обиден.

Слабости има в нашето министерство,има ги и във поделения които аз ръководя,но особенно това се подчерта за тези поделения, които вече разгледахме.Тук видяхме,че във войските съществуват много сериозни слабости.Рива ли нас като ръководство на министерството,такива слабости да не ни тревожат?Истинския комунист,този който е готов да даде живота си за нашата Партия не може спокойно да мине край тези грешки.Друг е въпроса за нашите сили и възможности,Но ние силите които имаме трябва да ги вложим изцяло.Нашата Партия ще ни съди ако заявим,че не сме дали всичко което можем да дадем.Ние сме длъжни да дадем всичко каквото можем.

Чудно е тогава,как др.Панов може да каже: - аз не съм дал всичко което мога.Защо той не е дал всичко което може? Ясно е,че в др.Панов е надделяло личното над интересите на нашата работа и Партията,над интересите на нашата страна.Ние в нашата работа не можем да минем без сериозна критика която да притиска,да реже,на която критика,обаче,трябва да се реагира със запрятане на ръкави, със изпълнение на задачите ,а не с мания за преследване,на изоставане на работата,както се получава с др.Панов.

На мене винаги ми е правело впечатление прямотата в разпорежданията и критиката от страна на др.Министър.Тази прямота често се посреща с известна тяжест.Но трябва ли ние да се обидим на ръководството и на нашата Партия за това,че ни критикуват,че взискват от нас?

Аз считам,че позицията на др.Панов не е правилна.Напълно се солидаризирам с изказванията на др.Министър и изказалите се.

другари.Неговата позиция не е принципиална.Той се държи за това,че е разработван,че е преследван,а забравя за това,че отговаря за работата на Гранични войски,за охраната на нашите граници.Даже и да са го разработвали,даже да са му правили обиск /което тук се опроверга/,на честния човек това не може да пречи в работата.И на мен ми правиха проверка и не един път.Колкото ние сме по-начисто с нашето минало и настояще пред Партията,толкова ще можем по-резултатно да даваме нашите сили за работата в полза на Партията а и в наша полза.

Др.Панов не си направи никаква самокритика.Той започна да опровергава отделни факти,които не са от никакво значение за състоянието на войските.Може някой факти да не са верни,това нищо не значи.Основното е,че има сериозни слабости в Гранични войски,в най-важния сектор,от който зависи охраната на нашите граници,сигурността на нашата страна.

Считам,че др.Панов застава на неправилна,не принципиална позиция.

7.<u>ДР.ПОМ.МИНИСТЪР А.КОЛЧЕВ</u>- Аз считам,че това което др. министър изнесе,което е изнесено и в Политбюро,отговаря на самата истина.Бих казал,че в редица отношения е дадено меко.

Ние заслушахме др.Панов.Съвършенно ясно стана,че и сега др.Панов застава на свои специфични антипартийни позиции.Др.Панов застава на позиция срещу изнесеното от др.Министър,а също така и срещу линията която ръководството е провеждало в течение на две години.От къде води началото си това?Защо др.Панов до сега в течение на две години не е поставил тези въпроси за обяснение,къде се коренят причините за това?

Др.Панов през миналата година на едно от заседанията на Колегиума призна,че той не е зачитал новото ръководство в лицето на др.Министър и в лицето на другарите които бяха изпратени от ЦК. Обаче той не отиде до край още тогава да постави тия въпроси.Той имаше пълната възможност да ги постави тук в Колегиума или в ЦК на Партията,но тогава той не ги постави,не отиде до край.

Др.Панов както в Политбюро,така и тук застъпи становището, че работата във войските е благополучна,т.е. че не е верно това,

581

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

което казва др.Министър и нашето ръководство.Аз не мога да си обясня това разбиране на др.Панов друго яче,освен с това,че др.Панов е решил да води борба по същество срещу ръководството.Той си е поставил такава задача и то не от сега.Как може той да не види сериозните слабости които съществуват във войските? Нима др.Панов е от вчера във Партията? Защо др.Панов не каза нито дума за това? Защо др.Панов не си прави самокритика.Защо на заседанието на Колегиума миналият път не взе думата и не каза нищо при разглеждане работата в МПВО.Сега става ясно,че др.Панов не е бил съгласен с оценката и критиката която тогава беше изнесена.

За всички стана ясно,че има много сериозни слабости и неблагополучия в работата във Вътрешни войски и МПВО.Как може тия слабости да се скриват? В чия полза е това? Аз мисля,че и сега биха могли да се изнесат много сериозни слабости и грешки в Гранични войски.Могат да се припомнят на др.Панов някои неща,как се охранява границата.Нашите окръжни началници не веднаж са изнасяли редица факти за безобразията при охрана на границата.Това е известно на др.Панов. Др.Ж.Колев е тук.Може и той да изнесе някои факти за Кюстендил и то не отдавна,факти които говорят за това,че има сериозни неблагополучия при охраната на границата.Има места,където не веднаж са минавали бандити,които не се охраняват.Др.Панов посрещна болезнено този факт,че др.Министър във връзка с неблагополучието в охраната на границата постави въпроса за взаимодействие при решаване на редица задачи по охрана на границата с окръжните началници.Това беше правилно и в разултат на това има известно подобрение на охраната.

Ясно е,че др.Панов стоейки на такива непартийни и нездрави позиции е таил всичко в себе си и не е работил както и той сам заяви,не е дал всичко което е можел да даде.Защо? В чия полза е това.Ние бихме могли и трябва да му поставим този въпрос.Не чувства ли той своята отговорност пред Партията за това,че не е дал всичко което е трябвало да даде за укрепване на войските? Аз мисля,че на др.Панов трябва да се потърси тая отговорност.Изхождайки от свои лични съображения,той ги поставя по-високо от интересите на Партията.Това е гнила антипартийна позиция.Защо др.Панов очаква да бъде уволнен? Кое го е карало да мисли така.Какъв е бил повода

още от начало той да застане на такива позиции? Аз мисля,че има нещо което др.Панов не казва,а таи в себе си.

Защо др.Панов говори за два аршина.Нима не е ясно на всички,че няма такова нещо.Защото той се опитва да внесе разложение в единството,което съществува в нашия Колегиум. "На мен ми се търси отговорност,а на другите не се търси". Може да се изнесат не един факт,които говорят противното.Може да се потърсят факти още от края на 1951 година,когато и ние бяхме критикувани за слабостите в някои отдели на ДС.

Др.Министър – Не само критика,но и сериозни изводи тогава бяха направени.

Др.Колчев – Защо той се хваща за това? Какво цели с това? Защо търси от девет дерета вода да събира,за да ги насочи срещу ръководството.Вероятно има и нещо друго,което той не казва.

Ние в Колегиума решихме,създадохме инспекторат с цел да се проверява работата,да се контролира работата във всички поделения на Министерството.Тия решения ние взехме с участието на др.Панов. Защо той реагира когато проверяват неговата работа.Той сочи,че се нарушава единоначалието.Някои от другарите правилно зачекнаха този въпрос,но за кое единоначалие говори и сам др.Панов,работил ли е за укрепване на единоначалието начело с др.Министър? Къде е стоял др.Министър като единоначалник в цялата работа на войските.Не е ли това някакъв опит да се елиминира единоначалието на др.Министър. Това единоначалие пречи на др.Панов.Др.Министър контролира,проверява,констатира редица слабости,бие по тях и Колегиума бие по тях, а това не е приятно на др.Панов.Той застава на гнили позиции.Той счита,че неговия авторитет и авторитета на началниците пада когато се изнасят неговите слабости.Не с това ще се укрепи авторитета,а с изправяне на слабостите.Може трудно да се понася критиката,но ние като комунисти трябва да вложим всички сили за изправяне на тия слабости.

Аз считам,че трябва решително да разбием всякакъв опит на др.Панов да противопостави ръководството на другарите Съветници. Така той се опита в процеса на работата и сега да постави така-

583

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

584

въпроса,че "ние подработваме документи със Съветниците,а те се изправят от съвсем неуки другари". Още в самото начало той е считал, че новото ръководство в лицето на др.Министър нищо не е разбирало от военни въпроси - "Какви поправки може да се правят в тези документи,когато аз ги поднасям". А ние знаем от своя опит,че когато се дадат неверни данни на другарите Съветници,те може и неверни изводи да дадат.И сега да хвърляме вината върху Съветниците,това е нездраво.

Аз считам,че ние тук в Колегиума носим известна вина,че по-рано не поставихме тези въпроси и че по-рано не се задълбочихме, в тези прояви на др.Панов и не направихме нужните изводи.

8.ДР.ГЕН.ГИЛИН - Аз искам да се спра само на няколко въпроса.Аз като ръководител на Вътрешни войски съм бил по-близко до помощник Министъра по войските.Трябва чистосърдечно да заявя,че известна вина имам и аз като комунист.Аз съм комунист не от скоро и съм преживял много борби в Партията и за това разрешете ми да се изкажа по някои въпроси.

С идването на новото ръководство се повишиха изискванията за нашата работа.Самият факт,че ЦК беше принуден да направи смяна на ръководството говореше за големите слабости в министерството и прати другари да възглавят ръководството на министерството на Вътрешните работи,като едно от главните министерства.Повишените изисквания на новото ръководство др.Панов ги взема като отношение към някои от ръководителите и по-специално към войските.Именно сега стана ясно,че това разбиране е антипартийно.Аз в своя доклад на Колегиума истъкнах доколкото можах,в какво се заключава ръководството на Помощник министъра по войските над Вътрешни войски. То се заключава в частични проверки,частични указания.Но нито един път Помощник министъра по войските не подложи на задълбочен анализ, на здрава критика слабостите които войските имаха.Не беше организирана системата на контрола за дейността на войските,тъй както беше поставен въпроса,когато аз бях заслушван от Колегиума.

Именно подържайки мнението,че от страна на ръководството има някакво отношение към войските,др.Панов не организира контрола

и борбата против нередностите във войските.Не постави той главния въпрос който др.Министър засегна в неговото изказване - да превърнем войските в такива,каквито ги иска Политбюро и нашия народ, да мобилизира изпълнението решението на постановлението на Политбюро.

С помоща на Съветските другари се взеха кардинални решения. Аз съм във войските още от първите дни.Аз си спомням още когато бяха първите съветски другари.Ако не бяха Съветските другари,ние не можехме да изградим такива войски,каквито изисква нашата Партия.

Не мога да си обясня защо др.Панов за да оправдае своята слаба работа иска и се стреми да замаже големите недостатъци които имат войските.То не е и в негова полза,както заявява,че е честен.Аз от опита който имам в живота си чувствам,че тия другари които не разкриват всичко,на тях не може да се помогне.А др.Панов познавам още от 1922-23 година.Знам му неговата дейност в Партията.Именно тук той трябваше да разкритикува всичко това.Аз мисля, че тук той не направи това.Доколкото съм запознат с войските - те имат такива слабости и отговорно трябва да каха,че ако не вземем решителни мерки,те изостават от задачите които трябва да изпълняват.Това успокоение което беше настъпило у нас се подхранваше от др.Панов и ние изостанахме.Войските изостанаха,за което ние;лично и аз,носим отговорност.Но аз не спускам ръце,а с помоща на ръководството и Съветските другари ще положим всички усилия за да наваксаме това което сме изпуснали.От това,че аз ще си призная слабостите няма да падне моя авторитет.Аз така съм възпитан.

След като ръководството заслуша служебната и партийна дейност на Вътрешни войски,тяхното обучение и възпитание,трябва да заявя честно,че подхвърлих на преценка цялата моя ръководна дейност най-внимателно и от това което ми даде Колегиума излязох от него пълен с енергия,порастнаха ми криле,защото осъзнах това което не съм виждал.Сега няма да говоря много.Ще видим делата.Тази помощ която оказа ръководството на Министерството на Вътрешни войски ще тласне войските напред.

585

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

586

Поставяне самолюбието над партийните интереси аз осъждам. Аз не можах да чуя нито дума от др.Панов как ще изправи допуснатите слабости във войските.Не чух загриженост преди всичко за войските.Считам,че още по-силно ще трябва да критикуваме слабостите където и да са те,в които и сектори на министерството на бъдат. Комуниста преди всичко на преден план трябва да поставя интересите на Партията и народа.

Ние комунистите в Министерството на Вътрешните работи трябва да направим всичко за да подобрим нашата работа и пазим придобивките на Народната власт.

9.ДР.ПОМ.МИНИСТЪР ХР.БОЕВ- Аз съм съгласен с изказванията на другарите.Две позиции са заети - една от др.Министър - принципиална позиция,загриженост за състоянието на работата в сектора който ръководи др.Панов.Втора позиция - на др.Панов,който взема лична позиция,без да изхожда от това,какво е състоянието и какво трябва да се направи за войските.И от там различията.И миналия път,когато се разглеждаше тук въпроса за работата на Гранични войски се изказах.Тогава още се подчертаха двата стила на работа.Първия стил до идването на новото ръководство.У нас нямаше партиен стил в работата преди 2 години.Имаше либерализъм,замазване, търпимост към непорядките,лично убеждаване и т.н.Идването на новото ръководство постави граница в този стил.Още първите месеци се почувства партийния стил в работата.Провеждаше се рязък контрол и това беше основателно,защото работата на Министерството трябваше да се постави така,както се изисква от Партията и Правителството. Верно е,че при провеждането на този стил се допуснаха грешки,обаче не от принципен характер и то поради това,че другарите не познаваха работата.Благодарение на това принципно отношение при решаване на въпросите се обезпечиха и постиженията които сега имаме.

Луко Иванов разби не едно гърне,но това не беше директива на ръководството.Действително тези грешки които допуснаха Л.Иванов и други се корегираха и остана това което е здраво,остана партийния стил в работата.Изхождайки от това трябва да преценим и постиженията които има сектора който води др.Панов.Верно е,че има достижения.Обаче те не показват прелом в работата.И заради това по линия на Гранични войски,Вътрешни войски и МПВО има такова небла-

Из архивите на ДС

587

гополучно състояние.И трябва то да се изправя тук от Колегиума, вместо да се оправя от ръководството на този сектор.Тази загриженост др.Министър прояви и в Политбюро през м.юли когато се постави въпроса за коренен прелом на работата във войските.Др.Панов не можа да направи това.И сега отново констатираме,че стила провеждан от ръководството на Министерството го няма в работата на войските.Аз съм съгласен с др.Цачев,че това предубеждение у др.Панов, че го проследяват,че има някакви съмнения към него е повлияло на него.Трябва да призная едно нещо.Др.Министър се е отнасял не само към др.Панов но и към други с предубеждение,особено към хората,с които не се е познавал.И др.Панов ако отиде да работи с нови хора и той ще ги постави на проверка.Др.Министър имаше известен подход и към мене.Обаче аз реших за мене си задачата иначе - да покажа с дела и с поставяне на работата така както трябва и с това да опровергая всичко.Трябва да кажа,че др.Министър признава фактите. Измени си отношението.И ако е имало някакво предубеждение,др.Панов трябваше да тръгне не по тази линия,по която тръгна,а по другата - да направи всичко зависещо от него и да постави работата така,че да се вижда че той е загрижен за нейното състояние,да направи всичко каквото е можал за да я подобри.А това го няма.И тук е основната грешка на др.Панов.

Дали не е виждал това той по-рано? Политбюро постави още през м.юли този въпрос.Искаше се да се подобри работата в тези поделения за които той отговаря.На мястото на др.Министър всеки друг би поставил така въпроса както той го е поставил пред Политбюро,че нашата работа в този важен участък не върви,че не се виждат усилия в др.Панов да я подобри и трябва др.Панов да бъде освободен,а работата да се даде на хора,които ще застанат на позицията която се провежда от ръководството на Министерството.

Смятам,че тук в Колегиума трябва да бъде ясен въпроса за отношението към Съветниците.Аз лично съм говорил през др.Филатов и други Съветски другари,че неправилно се решава въпроса за отношенията между съветските другари и отговорни наши другари в Гранични войски.Там фактически командваше др.Чугунов.А той действително милееше за работата.Но политически неправилно е да се поставя

Из архивите на ДС

588

на топа на устата др.Чугунов.Отговорен пред Партията и нашето министерство е др.Панов.Той трябваше да търси подкрепата на др.Чугунов,но сам да провежда всичко,за да не се излагат нашите Съветници пред войниците.Защото утре войниците като излязат навън може да започнат да говорят: "Нашите командири са добри,но Съветниците са лоши".

10.ДР.ПОЛК.Т.ВАНКОВ- За неблагополучията в Гранични войски също и аз бях викан в Политбюро на Партията.Аз трябва да заявя пред Вас,че в живота си никога не съм преживявал по-тежък момент от този при излизането ми от Политбюро на Партията,където на мене ми бяха зададени някои въпроси на които не можах да дам категоричен отговор.Аз друг път не бях викан в Партията,а сега бях повикан направо в Политбюро.Аз си направих изводи и извлякох урок от това което се получи.

Аз вместо лично пред др.Червенков и пред Политбюро да разкрия моите слабости по охраната на границата и да кажа как смятам да оправя работата,аз тръгнах по една друга линия да доказвам,че имаме сериозни успехи,че войските са боеспособни и т.н.Позовах се на изказването на др.Панов,че през тая година има такъв процент на безнаказани нарушения на границата,докато през миналата година същия беше много по-голям.За това неправилно мое отношение аз дълбоко съжалявам.Аз заявявам,че съм съгласен с постановката на въпроса за Гранични войски така както беше изнесено пред Политбюро на Партията.Заявявам,че не съм съгласен с тези въпроси които се поставиха от др.Панов.

Аз считам,че с това мое поведение съм допуснал много сериозна грешка.Даже в момента аз не можах да направя изводи,че съм сгрешил.Даже когато др.Червенков ме попита дали съм съгласен с това което др.Панков каза за Гранични войски,аз не можах да разбера и дадох неправилни обяснения.

Др.Министър, аз Ви моля,когато ще докладвате решенията на днешния Колегиум пред Политбюро за състоянието на Гранични войски и за др.Панов,да предадете този урок който аз извлякох от това и изводите които направих.Аз трябва да Ви кажа,че цяла нощ не съм спал и искренно се разкайвам за това което се получи.

За моята работа и охраната на границата др.Червенков каза, каза го и др.Министър,че Гранични войски имат известни успехи.Но аз считам,че не малки са сега нашите слабости по охраната на границата.Тук трябва да заявя,че охраната на границата от войските на които е поверена все още не е надеждна,благодарение на лошия стил на работа като се почне от мен и поради това,че не неправим-ме решителен прелом.Аз съм от една година в Гранични войски на такъв отговорен сектор,аз не знаех да оглавя такова ръководство, освен това което ми помогна Министъра с викане на хора,с предупрежденията които ми бяха направени.Ако др.Панов беше подхванал този стил на работа,именно строг контрол,взискателност,ако нас ежедневно ни викаше,ако се отчитахме постоянно за работата,ако се заслушваха известни хора,може би ние нямаше да бъдем изправени вчера пред Политбюро на Партията и аз нямаше да ставам да се изказвам за това,което се получи в Гранични войски.

За състоянието на охраната на границата,за големите небоеви загуби е вярно.Ние сме реагирали,обаче за да не се получат чувствителни резултати,значи че нашите мероприятия не са били достатъчни.Така стои въпроса и с дисциплинарната практика.Ние сега проучваме извращенията в дисциплинарната практика.За да се допусне през 1952 година 12 граничари да изменят на Родината,това иде да покаже,че работата в Гранични войски не стои добре.Аз считам,че трябва да се направят сериозни изводи за ръководството на Гранични войски.Така стои и въпроса с агентурно-оперативната работа в Гранични войски.Ние рядко имаме случаи когато нашата агентура да донесе своевременно за готвещо се нарушение на границата.

Аз считам,че границата се охранява незадоволително.Причините най-вече се крият в главата,в ръководството на Гранични войски,в неговия метод на работа,контрола и настойчивостта в провеждането заповедите и директивите на ръководството на министерството.

Аз искам тук да се спра на ръководството.Получава се така. Звъня аз на др.Панов,той ми казва по този въпрос да се обърна към др.Гюров.Позвъня по политически въпроси,той ми казва да се обърна към др.Чолаков.А по някои провали съм идвал на Вас да докладвам, др.Министър.Получи се така,че аз не знаех по кой въпрос към кого

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

590

да се обърна.На мене трябваше да ми се каже по кои въпроси Вас да занимавам,или с всички въпроси да занимавам Бас.Получи се едно откъсване от Пом.министъра.Аз в последно време се ориентирах,че даже и за малък въпрос щом има той значение за живота и бита на хората,да се обръщам към Вас,др.Министър.Много въпроси при нас са стояли цяла година заключени в касите.

Гранични войски,др.Министър,отчитат тия именно слабости, които са преди всичко в стила на работата,в ръководството,в контрола и недостатъчното търсене.Ръководството с помоща на Съветските другари е в състояние да подобри своята работа.Но се иска от Пом-министъра много сериозно да взисква от нас.Аз нямам убеждение,че взискателността,макар много резолюции да съм получавал, е само по отношение на Гранични войски.Само по този начин на твърда взискателност от нас,може да ни оправи.Ние трябва да взискаме също така твърдо от нашите подчинени за да оправим работата.Аз виждам,че моето положение като началник на Гранични войски е деликатно.Аз не можах пред Политбюро да кажа как стои въпроса със състоянието на Граничните войски,но считам,че ако се реши въпроса за Гранични войски, трябва да се вземат сериозни мерки,трябва с хирургически нож да се изрежат нашите слабости,за да тръгне работата напред.Има условия създадени за това и считам,че Гранични войски с помоща която ще се окаже,с настойчивото провеждане на партийната линия,са в състояние да подобрят своята работа.

Др.Гюров - Вчера говори ли истината или не.

Др.Ванков - Вчера аз отидох неподготвен за съвещанието на Политбюро.Когато отидох аз помислих,че ще се разглежда въпроса на др.Панов.Накрая др.Червенков ми даде думата да се изкажа накратко. И аз трябва да кажа чистосърдечно,че не бях подготвен и не знаех, че ще трябва да се изказвам.И аз искренно и с чувство на партийна чест Ви заявявам,че не помислих за изказване и не се готвех за това. Аз имах предвид и се готвех за друго съвещание.

Др.Министър - Как си говорил,за това изводи в Политбюро няма да се правят.Ние те държим за декларацията която направи през м.август,какво е направено по нея.Нас ни интересува какво е състоянието на войските.

Др.Ванков - Аз казах,че съм съгласен с Вашата оценка.Аз считам,че изводите трябва да бъдат такива и моя извод е такъв,че състоянието на охраната на границата е незадоволително.Ние не можахме решително да създадем този прелом за това време по охраната на границата.Аз не искам да говоря как сме работили и за резултатите които сме получили.Тия резултати вие ги знаете и Вие сам подчертахте вчера.Аз не считам,че положението е безнадеждно в Гранични войски.

11.ДР.ЖЕЛЯЗКО КОЛЕВ - Аз искам да кажа накратно следното. Доклада който е направил др.Министър пред Политбюро на Партията и това което аз зная за състоянието на Гранични войски и Вътрешни войски,считам че отговаря напълно на истината.Поведението което са имали другарите Панов и Ванков е просто,поведение осъдително.Др. Ванков даже се опита тук да си направи самокритика за изказванията си които е направил пред Политбюро.Считам,че той е отишъл на съвещание на Политбюро с такъв стил на работа,с който е работил в Гранични войски.Той знае,че няма да го питат в Политбюро за събирането на яйцата или за нещо друго,а ще го питат за работата в Гранични войски.Другарите от Политбюро,др.Червенков ще искат да знаят как се охранява границата.Как може да отиде ~~отиде~~ така пред Политбюро началник на Гранични войски,който отговаря за обезпечаването границите на нашата страна,да отиде така неподготвен? Това говори за крайно лошото,не партийно отношение към работата в Гранични войски. Този опит е насаден от др.Панов.Аз др.Панов го познавам от затвора. Аз там съм се възхищавал от неговото минало.През 1940 година в затвора той ми е разправял и си е правил самокритика,как се е борил срещу линията на Партията,водена от др.Димитров.За това той се разкритикува пред всички.Сега се чудя как може др.Панов който е кандидат член на ЦК на Партията,да не знае какъв стил на работа препоръчва др.Червенков - за тази критика,за този контрол,за това сдиране на кожите - др.Панов добре знае това,но не ги провежда.Аз просто оставам очуден защо се получава така,че др.Панов с този богат партиен стаж,сега не спазва пак точно линията на Партията която препоръчва др.Червенков,гласувана от ЦК.По-напред той не спазваше линията на Партията водена от Димитров,а сега не спазва пак линията на Партията,водена от др.Червенков.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

В Гранични и във Вътрешни войски има лош стил на работа. Аз мога да Ви кажа няколко случаи за да няма основание др.Панов да говори за специално отношение към него и командуваните от него поделения.На какво прилича това,да се отиде и се задържи наш агент, за когото другарите от Гранични войски знаят че е наш.Те знаят,че в граничната полоса ние разработваме обект и въпреки това,те отиват и провеждат допълнителни мероприятия с които ни провалят.Това е коренно противно на методите на работа,каквито ни препоръчва др. Министър.Получават се някакви търкания между наши о.р. в Годеч с граничния отряд в Драгоман.Др.Лазов,командир на граничен отряд казва че това са дребни неща и че ще минат.Но това не е мнение само на Лазов.То се насажда от др.Ванков и др.Панов.

Аз искам да кажа за двата аршина,макар че много се говори по това.Този аршин с който др.Министър е мерил Вас е бил аршин и за мен и други другари.Др.Червенков ни го препоръчва.Този аршин ни кара сериозно да подскачаме когато сгрешим.Др.Панов казва,че когато някой войник сгрешел на границата ,от него искали отговорност.Ами че от нас ще искат,др.Панов,а не от други,защото сме началници.За грешката на един мой подчинен др.Министър ми писа: "Др.Ж.Колев,в състояние ли си да оправиш работата в Софийски окръг".Аз не можах да спя от тази резолюция ,но погледнах трезво на това.Аз лично считам,че аршина е такъв какъвто го заслужаваме.

Въпроса за единното командване.Всички държат за единоначалието,понеже във войската работата била по-особенна и трябвало да има такова.Има в околийските управления не е необходимо единоначалие.И там е необходимо единоначалие и то ще се укрепва.

По въпроса дали да се поставят или не войските под единно ръководство в окръзите,аз в началото на 1951 година заедно с др. Аначков изготвих писмено предложение до др.Министър.Изхождайки от интересите на агентурно-оперативната работа,предлагах да се обедини ръководството от окръжните началниците на МВР.Аз не съм се блазнел от това,че ще ръководя войските,защото ако аз,ако сегашните окръжни началници не могат да се справят с тая работа,ще се намерят други,които ще се справят.След като направихме това предложение,нито аз,нито някой друг е отишъл и е искал да се поставят войските под наше ръководство.Но аз считам,че при нас ще има по-големи резултати ако войските и по-специално оперативната им работа се

постави под единното ръководство на окръжните началници МВР.

Др.Панов вместо да си направи вчера сериозна самокритика, вместо днес да направи същото,той взе позиция,че в Гранични войски които той командва няма сериозни недостатъци.А аз като гледам работата виждам,че има големи слабости,дори провали.Бандити минават през Ком,през Кюстендил,не могат да ги хванат.Едно пространство на Ком от 25 клм. не се охранява.Този и други подобни факти трябва да накарат др.Панов да види съществуващите големи недостатъци.

12.ДР.М.КЪНЕВ - Неблагополучията в Гранични войски,Вътрешни войски и МПВО са безпорен факт.В организацията и стила на работа във войските има сериозни слабости.Дисциплината във войските е слаба.В сравнение с миналата година дисциплинарните провинения на командния и редовия състав са се увеличили.Изнесе се,че политическата работа във войските е слаба и с право ръководството на Министерството се тревожи от тези факти и взема мерки.

Къде др.Панов търси причините за тези неблагополучия /според него слабости/.

Единствената причина той търси в отношенията към него, в това че той е разработван,в това че Министъра не е искал да работи с него.На мен ми прави впечатление един такъв факт.Той приведе много факти,които по моему да послужат като материал за да може да заблудят действителните причини за съществуващите слабости и безобразия във войските.Такива факти например: "При интересни обстоятелства е правена проверка в квартирата ми", че не е бил натоварен да отговаря за изтребителните батальони, това са опити да се заблуди слабата работа на Гранични войски.Аз слушах много внимателно,но не разбрах къде са причините за слабостите в Гранични войски.Той спомена: "Аз съм виновен за тези съществени слабости",но в какво се състои неговата вина,не можах да разбера.

Каква е позицията на др.Панов? Аз считам,че тя е безпринципна позиция,фракционна по същество.Това е един опит да се постави под съмнение линията на Партията,която се провежда в Колегиума.

Ние тук трябва да отхвърлим с недоволство,с негодуване тази позиция,която др.Панов взема.Ние трябва определено да заявим,че в

593

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Колегиума се провежда ясна и принципна политика,че от тази линия ние трябва да се учим.Даже това,което аз научих за година и половина тук не съм можал да науча за всичките години които съм прекарал в движението.Ние и за в бъдеще трябва да искаме да се провежда тази ясна принципна линия,в интереса на Партията и народа.

Искам в тая връзка да направя няколко забележки по изказванията на др.Боев.Аз разбрах,че за известно време Министъра е имал особено отношение към др.Боев.Аз не мога да удобра такова изказване и считам,че такова изказване не помага на никого.

594

Къде са корените на позицията на др.Панов.

Аз искам да потърся корена в историята на нашата Партия и в ролята която др.Панов е играл в известни периоди в нашата Партия.Имам предвид сектантския период,когато в нашата Партия се провеждаше безпринципна политика срещу септемврийските кадри - др.др. Димитров и Коларов.Спомнете си в тази връзка изказванията на V-тия конгрес.Той се опита да си направи самокритика,че е имал неправилно отношение към др.Димитров,но причините за това той не разкри. И сега ми се струва,че той в дълбочина не разкри ония грешки,които той е допускал в оня период.Има един "закон" в живота,според който някои неща се повтарят.Ние сме задължени да свържем сегашните прояви на Панов с миналото.

Какви поуки можем да си извадим ние?

Този факт трябва да ни помогне да внесем в нашата работа повече яснота и принципиалност и много по-решително да се обявим срещу известни опити за двуличие.

Искам да кажа,че ние също така трябва да осъдим позицията на др.Ванков,която той е взел на заседанието на Политбюро,която аз считам,че и до сега не е разбрал,което се вижда от неговите изказвания.Той не се опита да си направи изводи за тази шашкава позиция която е взел.От него се иска да направи сериозни изводи както за работата в Гранични войски,така и за неговото поведение.

13.ДР.ЙОРД.СТЕФАНОВ- Считам,че доклада който др.министър е изнесъл в Политбюро,както и устното допълнение направено към него за слабостите и грешките в Гранични войски,за слабостите и грешките на др.Панов,отговаря на истината.Постиженията на Гранични

войски никой не ги отрича и др.Министър лично при известни поводи и случаи винаги е изтъквал тези постижения.Слабостите във войските, особенно в Гранични войски също така са безспорни.Тези слабости др.Панов никога в Колегиумите на Министерството не ги е отричал.

Др.Панов изтъкна днес,че отношението на др.Министър към него за допусканите слабости е по-друго,отколкото отношението към други другари помощник министри.Аз трябва да кажа,че в началото на 1951 година др.Министър може да е бил по-взискателен към др.Панов, към др.Боев и други другари,работили в министерството дълги години и това е напълно естествено.Правилно е било да се взисква от тях повече отколкото от други другари,които бяха нови и които тепърва навлязоха в поверената им работа.Но по-късно когато в Колегиума се разглеждаха слабостите на поделенията за които отговарят останалите помощник Министри,взискателността беше същата каквато беше и към др.Панов в началото.Др.Министър към тяхните слабости беше не по-малко строг отколкото към др.Панов.

Др.Панов твърди,че др.Министър не е подписвал документи които са изработвани от Съветските другари а ги е подписвал след като по тях са правени съществени поправки от некомпетентни лица. Това не е верно.Никой не може да посочи такъв конкретен случай. Истината е друга! Действително има документи,които другаря Министър връща,защото ние които му ги докладваме не можем да се обосновем по някои положения,легнали в тези документи.А има чести случаи,когато представените на др.Министър документи съвсем не са изработени от другарите Съветници или ако са изработени,са изменени от нас и то в съществените им положения по недоглеждане или лош превод.Има случаи при които документ след като претърпи няколко превода от български,руски и обратно,не прилича на оригинала. Такъв случай има в I-во управление.Когато ние прегледахме с др.Боев един документ който няколко пъти беше превеждан от руски на български и обратно,установихме,че не само има грешки,но са допуснати и принципни изменения при превеждането.Считам,че не може да се вини др.Министър за това,че не подписва направо документите които му се поднасят.Лошо подработени документи,не съгласувани с другарите Съветници др.Министър е връщал не само на др.Панов, а на

595

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

всеки който му е представял такъв.Пресен е случая с връщането на един документ подписан от др.Боев,за втора проверка от др.Гюров, при която се установи,че някои неща изнесени в първия документ не стоят точно така.

Искам да кажа за някои прояви на др.Палагачев,за някои негови слабости които др.Панов предписва на др.Министър.Може др.Палагачев да си е мислил много неща,може да си е представял че той командва войските,но това линия дадена от др.Министър ли е? Напротив,когато др.Министър е разбрал тези прояви на др.Палагачев за това той остро го е разкритикувал и това нещо е известно и на др. Панов.Аз лично съм виждал на два пъти когато др.Палагачев е излизал зачервен и изпотен от Кабинета на др.Министър.Не може за някои слабости , проявени от др.Палагачев или др.Л.Иванов,вината да се хвърля върху др.Министър.

Позицията на др.Панов,както в Политбюро,така и в Колегиума на Министерството е неправилна и по същество антипартийна-фракционна.Това е диверсионен ход.За тази негова позиция трябва да му се иска партийна отговорност.

14.ДР.ЗАМ.МИНИСТЪР Г.КУМБИЛИЕВ- Др.Панов вчера със своето държание пред Политбюро и днес пред Колегиума показа в значителна степен истинското си лице на неискрен,нечестен и двуличник.Диверсията която той се е опитал да направи в Политбюро само разобличава неговото поведение в продължение на две години.И много ясно е, там където има нечестност и двуличие,колкото и добре да е обмислено това поведение и колкото и умело да се е мъчел да го провежда, не може да не излезе на яве.Аз смятам,че ние в известен смисъл закъсняхме да поставим по-решително въпроса за др.Панов.На Политбюро са известни някои негови прояви от миналата година.От тогава ние имахме достатъчно основание да поставим въпроса пред Политбюро. Още тогава той с някои свои действия се издаде,че се резервира по тази политика,която се провежда в министерството,по отношение на линията която се дава от Политбюро и лично от др.Червенков.Той прояви още миналата година съвършенно открити действия на неискреност и нечестност не само към др.Министър,но и към Колегиума.

Тогава др.Панов не излезе да вземе отношение,а най-гузно премълча всичко.Що за морал на един комунист е когато той беше изобличен пред целия Колегиум в явна лъжа,с такива типични факти,да сметне че има създадено отношение към него,че го гонят,и си замълча,не взе отношение по тия случаи когато той излъга Колегиума.

Др.Панов напразно се опитва да закрие неблагополучията в сектора който той ръководи,да ги представи в по-друга светлина, като иска да ги сравни с неблагополучията на другите поделения. Това е диверсионен метод.Др.Панов нима е такъв другар,който да не може да отчете,че когато се правят,под най-различни форми,забележки и критики не само от др.Министър,но и пред Колегиума и на съвещания,не е ставало с умисъл да бъде компроментиран,а с единственото желание да му се помогне.Нима когато се посочат грешките на един другар това е унищожение? Това е правено в течение на две години и съвсем не се прави за пръв път критика на др.Панов.

Защо др.Панов не поде всички тези въпроси които му бяха поставени не само от ръководството на Министерството,но по които всеки ден ни съветваха Съветските другари,въпроси по които Политбюро има 3 решения.Няма друго поделение в МВР по което да са взети три решения от Политбюро за около две години.Това не е ли помощ. Др.Панов не се бори с необходимото желание,твърдост и упоритост с каквато трябваше да се провеждат решенията,което у него не липсва, когато той иска да проведе някоя своя линия.Това съвсем не значи, че в другите поделения няма слабости - има,и в ДС,и в милицията и другаде.Вие сами знаете колко пъти са разглеждани едни или други въпроси при нас.Важното е да се види,че хората които там ръководят се мъчат да подемат това което им се казва,че се мъчат да въведат ред,а не се стремят да представят работата благополучно,да закриват слабостите и недостатъците.Ние трябва сами да посочваме слабостите,а не да ги замазваме.Ако аз не мога да се справя има ръководство,което ще вземе мерки,ще ме смени ли,ще ми помогне ли,но то трябва да знае слабостите в моя сектор.Обаче когато стремежа е да се закриват слабостите,работата действително трябва да се разгледа по-отдалеч.У др.Панов тази линия да се представя работата благополучно и се прикриват слабостите беше силна.Затова на него

Из архивите на ДС

597

Из архивите на ДС

598

му тежеше контрола който се провеждаше.Неопитност проявил др.Л. Иванов,но тия неопитни хора видяха ли слабостите? Защо те трябваше да дойдат в Колегиума да сигнализират,а др.Панов не дойде сам да постави въпросите.

Аз не съм съгласен с позицията на др.Панов и отчасти на др.Боев,че др.Министър е погледнал с недоверие на тези другари, които работеха в Министерството от по-рано.Даже още в началото др. Министър не можа да се обърне към войските,защото имахме да се занимаем с редица въпроси в ДС,като следствието и др.Даже може да се каже,че известна грешка се допусна по отношение на някои кадри за които имаше данни,че няма да се справят с работата и че не ги освободихме своевременно.В новото ръководство на министерството имаше съзнание и отношение да се сплотят всички честни кадри в Министерството и да не си помислят някои,че има лошо отношение към тях.Даже се стигна до там,допуснахме известна безпринципност,че хора за които почти бяхме убедени че няма да се справят с работата,ние ги наградихме.Разбира се,дотежа на някои другари,че тук се поразбърка малко,че някои хора вече не можеха да живеят така спокойно,както си живееха и че вече не може и не бива да има в Министерството независими губернии.

Др.Боев не е бил прав в това,че когато при него са ходили другари които са му говорили,че ръководството на Министерството има отношение към тях или че то по някои въпроси постъпва неправилно,той е мълчал за това и не е поставил въпроса пред др.Министър.Такива нездрави отношения в Министерството не трябва да се търпят,а трябва да се вземат на време мерки и да се помогне на честните служители да заработят с всички сили.

Др.Панов смяташе,че във войските хазаин е той.Др.Панов счита,че той е създал войските и как може да не му се зачита тази работа и още повече някой да изказват недоверие,че там всичко не е в ред,а още повече от некомпетентни хора,незапознати с висшата военна наука.Затова той така наду въпроса,че някой е искал да постави Гранични войски под командването на окръжните началници на МВР.Така не е поставян въпроса и др.Панов знае много добре това.

Касаеше се в общи акции по преследване на бандити и др. такива, там на място,за да се осъществи пълно взаимодействие на всички наши части да има общо командване.И това е правилно.А др.Панов иска да си прави политика по този въпрос и настройва някои офицери против ДС.

Др.Панов се стремеше да се обгражда с хора които само козируват,но които не мислят като партийни членове.Др.Ванков заслужава сериозна критика в това отношение.Още от първите заседания когато той прояви такова нагаждане - застъпва известна позиция в Колегиума,но щом се обади др.Панов той веднага казва - "може".Това свое отношение др.Ванков е проявил и пред Политбюро.

Нездрави настроения се създаваха в Гранични войски от др. Панов и до въпроса за единоначалието.Др.Панов разбира единоначалието така - никой да не му се меси в неговите работи,включително и др.Министър-Затова той взе такава позиция - върви при Чолаков, върви при Гюров,за да покаже - виждате ли до къде се доведе работата,щом няма единоначалие.

Др.Панов обвинява Министъра,че събирал материали против него.Може ли да се каже,че за него са събирани материали за да се злепостави-Човек който иска да събира материал и да злепоставя някого,той ще постъпва както др.Панов,а не както др.Министър.Няма случай на слабост в работата на др.Панов,който да не му е бил казан открито и своевременно от др.Министър или в Колегиума или пък да не е бил критикуван.Това събиране на факти за злепоставяне ли е? А др.Панов през всичкото време е давал вид че е съгласен,любезничеше и след две години излиза и казва - аз още отначалото,от две години стоях и чаках да се случи нещо с мене.Това е двулична роля да даваш вид,че си съгласен,а същевременно да събираш материал.От вчера ли е др.Панов в Партията.Има пленумите на ЦК не го научиха как трябва да постъпва? Може би той е чакал да се провали някой в работата или е разчитал на това,че като се провежда такъв курс в Министерството,ще има повече недоволни,което той ще може да използва.Но провали се др.Панов.

Искам да се спра на някои тънки подмятания които прави др. Панов по отношение работата ни със Съветските другари.Виждате ли,

599

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

600

документите които са изготвяни от Съветските другари- казва др. Панов,др.Министър ги е слагал под съмнение и ги е давал за мнение на някой помощник министър.Др.Панов, с формално отношение и с декларации не може да се мери кой какво отношение има към Съветския опит и Съветските другари.Как ти се бориш да внедриш този опит на съветските граничари в Гранични войски,в своите методи на работа, по това ще се съди.Ти можеш формално да правиш декларации,но човек който не внедрява съветския опит и който не използва съветите на Съветниците в ежедневната си работа,ни кара да се съмняваме,че неговите декларации са искрени.По делата и по резултатите от работата ще се преценява този въпрос.

Със своето изказване др.Панов по същество постави въпроса за отношението му към линията на Партията.която се провежда от ръководството на Министерството.Считам,че линията която се провежда в министерството е дадена от ЦК - линия на непримиримост към недостатъците,към нездравите настроения от страна на някои служители към ЦК и Политбюро,към неизпълнение указанията на ЦК и Политбюро и на заобикаляне на ЦК,на люта непримиримост към недостатъците които съществуват в работата на нашите сектори.Др.Панов в своето изказване пред Политбюро и тук трябваше да излезе с факти за да докаже,че Колегиума не е провеждал тази линия или че тя е отслабвала нашата работа в Министерството на Вътрешните работи,а не я е укрепвала.И трябва да обясни др.Панов заявлението си преди шест месеца,че той се е отнасял резервирано към тази линия и да види това,че със своето държание е способствал някои честни иначе другари да не се заемат с нужната активност да провеждат указанията на ръководството на министерството.Вместо да помогне на тези другари да провеждат тази линия,той по същество е пречел на нейното провеждане в редица пунктове.Така излиза.Ние по същество против тази линия.Ние смятаме,че това е линията на ЦК, [illegible] той смята друго,да докаже.

Пред мен стои въпроса,такъв ли ръководител в Партията е др.Панов,който да не може да види и който да не може да оцени какво е искал ЦК,Политбюро с подменяне на ръководството на министерството.Аз смятам,че др.Панов е от тия членове на нашата Партия,

които са много добре запознати с историята на Партията и може да оцени такива работи.Ако е някой неопитен може да се помисли,че не е разбрал смисъла на това и какво се иска от нас.Ако беще такъв другар може да мине по-леко.Аз смятам,че той не е такъв и той много добре разбира тези работи,но той не е бил съгласен по редица въпроси с решението на Политбюро.Там е корена.За това е приел политика на лавиране,на даване привидно съгласие и съзнателно е прикривал това си несъгласие.Това е двуличие.Самия факт,че той казва, че още от началото си е създал такова отношение показва,че през всичкото време добре е обмислял своята линия на поведение,обмислял е как да се държи,какво отношение да взема,кога да мълчи,кога да говори.Разбира се,когато вече се постави въпроса ребром и няма ше мегдан за лавиране,трябваше да излезе с открити карти.Заради това др.Панов излезе така.Той се разобличи.Неговото държание ще помогне разбира се на нас и на Партията да види кой е др.Панов. Др.Панов трябва да обясни още редица работи пред Партията по неговата работа и отношение.

Естествено е ние да се запитаме,чии са тия методи и приоми на работа,кого те ползват? Това са антипартийни методи,не болшевишки,непартийни методи,против които нашата Партия е водила много тежки и дълги борби,които методи нанесоха не малко пакост на нашата партия.Това са левосектантските методи на работа на които ЦК даде оценка,че са троцкистки.Въпроса е дали у др.Панов е останало само левосектантското или това е дълбоко напластено у него и има известна умраза към някои ръководители или може би е обиден, че не е на това място което според него той заслужава.По тия въпроси безспорно др.Панов трябва да се позанисли,ако той иска честно да подходи към тях и не по пътя на известни диверсии,а по пътя на анализа на своите грешки,как е стигнал до това положение на антипартийни прояви и да потърси причините в себе си.

Др.МИНИСТЪР- От изказванията на другарите в Колегиума може да се констатира,че няма абсолютно никакви различия или възражения с оценката която е дадена пред Политбюро за състоянието на войските в МВР и работата на др.Панов като помощник Министър.Изказванията показват единодушието в Колегиума и здравата партийна атмо-

Из архивите на ДС
601

Из архивите на ДС

602

сфера която съществува в нашия Колегиум. Те показват, че ръководството на МВР има сили в себе си да се бори с всякакви врагове и гнили тенденции, че това ръководство е способно да открива враговете на Партията и народа колкото и добре да са се замаскирали, колкото и подли да са те. Това ръководство е способно да изпълни всяка /в това число и най-трудната/ задача поставена му от Партията и лично от др. Червенков, само при едно условие, което трябва да се има винаги предвид - тази здрава атмосфера не трябва да ни замайва главите, никога да не се успокояваме и да не претъпяваме революционната бдителност, а напротив, още повече да я укрепваме, да си посочваме грешките в нашата работа и никога да не се примиряваме със слабостите и недостатъците.

От това което чухме и видяхме днес, нашият Колегиум трябва да си направи сериозни изводи. Колкото и здрава атмосфера да има в нас, колкото и партийно да се подхожда към работата, ние не сме своевременно видели и сме търпели двуличник между нас. Виждате с какъв двуличник ние сме имали работа, от какъв злобен и притаен против ръководството човек ние сме очаквали да провежда линията и политиката на Партията във войските, да внася дух на непримиримост към недостатъците които съществуват там. В какви ръце ние сме поверили възпитанието и обучението на войските на Министерството на Вътрешните работи.

Разговорите, че и в ДС не е благополучно, че шофьорите в ДС получават повече отколкото началника на една застава, че в Министерството на Вътрешните работи има два аршина, не е нищо друго, освен несъгласие с линията на Партията, с укрепване органите на сигурността. Диверсията, че е водена разработка, че е правен секретен обиск, че е събиран материал и водено следствие срещу Панов не е нищо друго освен хвърляне кал върху органите на ДС, за които той е имал представа, че това са органи на една личност, че това са органи които могат да се занимават с разработки безогледно така, както той би постъпил, ако му се отдаде да ги ръководи.

Ако др. Панов крие нещо в къщи и всеки момент е под угрозата да бъде разкрит и да се страхува от сянката си, за да съчинява че някой е събирал материали, че му е правен секретен обиск скрито влизайки през прозореца, това е друг въпрос. Но ние не сочим такива

материали от скритата негова дейност.Ние сочим данни от явните му работи,от положението на войските,от разложението което той внася в тях,от неговото бездействие или вредно действие.Ние не изнасяме скрит материал и на нас не ни е нужен такъв скрит материал,за да докладваме неблагополучието във войските.Може би др.Панов има основание да се страхува от разработка,защото сам той си знае опасната за Партията позиция и линия която до сега е провеждал и каквато смята да провежда понататък.Но това е лична негова оценка за себе си.Не се ли издава с това,че ако на него му се отдаде да разполага с такава власт и възможност,той би поставил цялото партийно ръководство на разработка,това което искаха да насадят някои разкрити вече врагове в Министерството на Бътрешните работи,с което се целеше дескридитиране на партийното ръководство и на което се сложи край вече,за което е възможно само скрито да се работи по тая линия,което може би Панов има предвид.

Диверсията на Панов е опит да се задуши критиката в Министерството на Бътрешните работи,да се отклони здравата линия на Партията,която се провежда в Министерството.Това е линия на всички които са заинтересовани ДС да не представлява никаква сигурност в ръцете на Политбюро и ЦК.Това е позиция която от начало до край ползва само враговете.Това е позиция контрареволюционна.

От тази позиция той се ръководи когато не работи за укрепване на войските в МВР,затова той не запретва ръкави и не провежда линията и указанията на ЦК по укрепване нашите войскови поделения.

Кой е Панов? За мене,анализирайки досегашната му дейност и изказванията му пред Политбюро и тук считам,че това е неразоръжен левосектант с дълбоки резерви по отношение на партийната линия и ръководство на Партията,готов на всякакви клюки и подлости. Когато някой се опита да посочи неговите слабости ,той е готов да го унищожи и да задуши всякаква критика.Готов е да организира противопоставяне и създаване изкуствени различия между отделни партийни или държавни звена с оглед на всяка цена да прикрие левосектантската си злоба.

603

Из архивите на ДС

Наш успех е,че макар и късно,ръководени от ЦК и лично от др.Червенков създадохме обстановка в която трябваше да изплува на повърхността цялата вредна дейност и позиция на Панов.Тази обстановка го постави в положение да си покаже рогата.

Наша грешка и неуспех е,че ние много време сме държали змия в пазвата си,че сме позволили толкова време неправилно да се възпитава и да се разлага нашата войска.

Изказванията на членовете на Колегиума напълно съвпадат със становището на Политбюро.Политбюро счита,че трябва да бъде прието нашето предложение за снемане на Панов по несправяне с работата.

Решението на Политбюро да се занимае Колегиума с въпроса има това значение,че ние след като изясним по-нашироко и доколкото заедно сме работили,знаем по от близо работата,да улесним Политбюро по състоянието на работата и по поведението на Панов. Затова ние ще информираме Политбюро за становището на Колегиума по поведението на др.Панов,ще доложим за единодушието което съществува по неговата гнила позиция и тъй като той не даде никакви обяснения пред нас,да помолим Политбюро той да даде тия обяснения пред Политбюро.

Предлагам комисия в състав от другарите Пом.министър Гюров и партийния секретар М.Кънев да изяснят въпросите около грубите лъжи и измислици на Панов за разработка,за следствие,за събиране материали и пр., а също така тази комисия да подработи предложение на Колегиума до Политбюро за мнението ни по Панов.

РЕШИ СЕ:

1.Комисия в състав: другарите Пом.министър Гюров и Партийния секретар М.Кънев да изяснят въпросите около грубите лъжи и измислици на Панов за разработка,следствие,за събиране материали и др.

Същата комисия да подработи предложение до Политбюро на ЦК на БКП за мнението на Колегиума по Панов.

ЗА КОЛЕГИУМА,
МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ-
-генерал-лейтенант:
/Г.Цанков/

1/IV 53.

46

Р Е Ш Е Н И Е

на колегиума при Министерството на вътрешните работи във връзка със случая на Йонко Панов.

Колегиума при Министерството на вътрешните работи, след като изслуша доклада на др. Министър Георги Цанков, който той е изнесъл в Политбюро на ЦК на БКП във връзка с неблагополучието в работата на Гранични войски, Вътрешни войски и МПВО и отговорността за това състояние на войските на помощник министъра генерал Йонко Панов, като изслуша изказванията на Йонко Панов, който повтори своите изказвания направени пред Политбюро и след направените изказвания от всички членове на колегиума, които вземаха отношение към работата на Панов и неговите изказвания, единодушно реши да даде следното мнение пред Политбюро:

1. На Йонко Панов не веднаж е било обръщано внимание за редица слабости по състоянието и работата на войските на МВР и особенно на Гранични войски, правена му е персонална критика по допусканите слабости лично от него и затова, че не е обезпечавал своевременното и точно изпълнение на решенията на Политбюро и заповедите на др. Министър, затова, че не внася дух на непримиримост и борба против недостатъците и слабостите в ръководените от него поделения. Провеждани бяха и по-широки съвещания с ръководящия състав на Гранични войски, на които също така е поставян въпроса за укрепване работата на войските. При всички тия случаи Йонко Панов се е съгласявал с оценките които се даваха за незадоволителното състояние на войските, декларирал е, че приема като правилна направената лично на него критика и е давал обещание, че той ще направи изводи за своята работа.

За пръв път Йонко Панов в Политбюро на 22 януари т.г., а след това и пред Колегиума на Министерството на вътрешните работи на 23 януари т.г. заяви, че той не е бил съгласен с даваните оценки, че ги е считал за засилени и не основателни, че неоснователно др. Министър и ръководството на министерството са мерили неговата работа

Из архивите на ДС

с друг аршин,с какъвто не се мерела работата на другите помощник министри,отговарящи за работата на други поделения на министерството и пр. Колегиума установи,че тия свои несъгласия с ръководството на министерството и с оценката по отношение на войските,Йонко Панов под най-различни форми е споделял с някои свои подчинени,като е говорил,че те били засилени,че се давали от невоенни хора,които не познават работата на войските,че тяхната работа не е толкова лоша и пр., с което поведение той е създавал не здрави настроения вред някои от служителите против ръководството на министерството и лично против др.министър Георги Цанков,демобилизирал е подчинените си,а и сам той не е предприемал необходимите мерки за подобрение работата на войските,защото е имал други,свои мнения и оценки за състоянието на войските.Тази двулична дейност на Панов,официално да се съгласява с направената му критика и поставените му задачи,а зад гърба на ръководството да провежда други разбирания и друго отношение е в пълно противоречие с дисциплината и принципите на работа във военизирани поделения.Тя може да бъде окачествена само като дейност антипартийна и дейност която може да ползва само враговете на нашата Партия,дейност която по същество е била фракционна.

Опита на Панов да подкрепи своята теза;че състоянието на войските не е така неблагополучно,като се позовава на заповеди на др.министър Г.Цанков и на негови изказвания пред съвещания,за това, че има подобрение в работата на Гранични войски,представлява хитра маневра и диверсия да отбие отговорността,която той носи за това, че не е обезпечил изпълнението на решенията на Политбюро и заповедите на др.Министър,че не е водил непримирима борба против сериозните недостатъци в работата на войските,затова че в редица случаи той фактически е бездействал,забавял е безпричинно с месеци разрешението на редица важни въпроси които са били поставени пред него, че не е давал необходимите указания на своите подчинени и пр. С това свое поведение Йонко Панов,в редица случаи,не само че не е допринасял за постигнатите успехи в Гранични войски,каквито те безспорно през тия две години имат,но със своето бездействие и невземане мерки за изпълнение на указанията и заповедите на ръководство-

то на министерството,със своите изказвания,че положението на Гранични войски не е толкова лошо и че напразно ги критикуват,той фактически е пречил за по-бързото укрепване на войските и за достигане на много по-големи успехи в тяхната работа,пречил е да се внесе в работата на войсковите поделения нов дух,както иска от нас Партията и Централния комитет и както не веднаж е поставял този въпрос др.Вълко Червенков. Йонко Панов не поде тези въпроси,въпреки указаната му многократна помощ както с решенията на Политбюро,така и от ръководството на министерството.

2.Колегиума счита като съвършенно неправилно твърдението на Йонко Панов,че е било нарушавано единоначалието във войските,когато по указание на др.министър са били изпращани работници от инспектората на министерството или бригади да извършват проверки по работата на някои поделения на войските,или по определени от др. министър въпроси.От цялото поведение и изказванията на Панов по този въпрос ясно се вижда,че той разбира единоначалието само за себе си,че др.министър не е единоначалник на войските,с което той е искал да държи войските далеч от др.министър и ръководството на министерството,нещо като своя независима губерния,където никой не бива да му се меси. Същевременно трябва да отбележим,че от проверките,които бяха направени се разкри,че там съществуват много сериозни нередности,безобразия и дори престъпления,за които ръководството на министерството не е получавало сигнали от помощник министъра по войските,какъвто беше Йонко Панов и както е редно това да става, а у него явно е имало линия да гледа примиренчески на тях и че не е необходимо за това да се вдига толкова голям шум.Разбира се,за редица от тия нередности той самия не е знаел и не се е мъчел да ги открива.Това е било линия у Панов на замазване,по същество на прикриване,на сериозните слабости и недостатъци и той не само че не е мобилизирал служителите на непримирима борба за тяхното премахване,а напротив,внасял е дух на успокоение и демобилизиране.

Наред с това,многократно и много остро е бил поставян въпроса от др.Министър за единоначалието в поделенията на министерството и за издигане авторитета на единоначалниците като гаранция

607

Из архивите на ДС

608

за успешната работа на нашата войска и другите поделения на министерството.Авторитета на Йонко Панов никой не е подронвал,а напротив,много усилия са направени в течение на две години да му се помогне да се справи с работата си и да укрепи своя авторитет като началник.

Има случаи когато Панов е реагирал и се е опитвал да противопостави ДС на Гранични войски,какъвто беше случая по въпроса за дадените указания от др.министър,че при общи акции на поделенията на МВР по преследване на изменници на Родината и други нарушители на границата,за да се избегнат несъгласуваните действия и провали, трябва,в такива случаи,окръжните началници на МВР да се считат за общи началници.Панов изопачавайки това положение е говорил,че министъра искал да постави войските под командването на ДС,на хора които си нямат хабер от военни въпроси и пр.От такъв род са и неговите заявления пред някои негови подчинени,че даже шофьорите на ДС получават повече отколкото началника на една застава в гранични войски и пр.

3.Колегиума счита,че Панов не е обезпечил внедряването опита на съветските граничари в работата на нашите гранични войски. Разбира се,Панов не веднаж е правил шумни декларации по отношение на другарите съветници,че те много добре познават въпросите,че много ни помагат и пр.В същото време,обаче,има редица факти които говорят,че в случаи когато е трябвало да се реагира остро и да се взисква,да се търси отговорност за редица непорядки на границата и в поделенията,вместо лично да направи това,Панов се е скривал зад гърба на съветниците,с което е целил да се представи като добър пред командирите и че всичко което е тежко и трябва да се извърши се иска от съветниците или от ръководството на министерството.От друга страна делата на Панов ясно говорят,че той макар и винаги да се е съгласявал със съветите на съветските другари,на дело не се е заемал и не се е борил да ги проведе в живота,с което да се внесе решително подобрение в работата на войските.Законно се поставя въпроса,как да се счита това различие в думите и декларациите на Панов,от една страна,и от друга неговите дела,неговото поведение на бездействие,когато трябва да се внедрява в работата

на нашите войски съветския опит.Не е ли това също така двулична политика,като зад думите и декларациите се прикрива неискреност и несъгласие? Не може да се окачествди друго яче,освен като тънка диверсия подмятанията на Панов,че др.министър предавал за мнение на другите помощник министри,или на други служители в министерството документи,които били изработвани с помоща и прякото участие на съветските другари.Това е явен опит да се прехвърли работата от болната глава на здравата,защото съгласуването на основните документи с ръководящите кадри на министерството е правилно и полезно за работата.

4.Колегиума счита за съвършенно измислено,резултат на нездрави настроения и направено с нечестни подбуди заявлението на Панов,че към него имало недоверие,че бил взет на разработка от ДС, че бил правен опит да бъдат вербовани около него за сътрудници на ДС негови подчинени служители,че със знанието на ръководството на министерството на два пъти му е правен секретен обиск в квартирата и че всичко това се е правило,за да се наберат факти и материали против него,за неговото проваляне.В колегиума се изясни,че тези твърдения на Панов са напълно неоснователни,че неговото поведение по този въпрос е необяснимо и съмнително.Иначе как може да се обясни факта,че той не е отишъл в Политбюро или при др.Червенков и да поиска решително изясняване на този въпрос,както би направил всеки честен човек.Защо е мълчал две години по това? Защо той,както сам заявява,още от начало,с идването на новото ръководство на министерството,е чакал да бъде уволнен или даже да му се случи нещо по-лошо? На какво се основават тези настроения у него? Панов разбира се,не може да посочи никакви сериозни аргументи с които да докаже,че му е било оказвано недоверие,тъй като в негово присътствие са разглеждани най-секретни въпроси,каквито на човек който не се ползва с доверие не може да бъдат доверявани.Защо Панов не е съобщил до сега, че на два пъти са влизали в домът му и на какво основание той счита,че това се прави от ДС? Защо той не е помислил,че това може да бъде дело на врага и че случаите трябва да бъдат разследвани своевременно? Той не съобщава установил ли е,че при тия случаи са изчезнали документи или други неща и какви,и че ако има такива,не

609

Из архивите на ДС

са ли попаднали те във вражески ръце? Непонятно и съмнително е мълчанието му по този въпрос,а обясненията му съвсем незадоволителни.

Колегиума възложи на помощник министъра др.Гюров и на секретаря на Партийния комитет др.Кънев да разследват случаите които Панов сочи,че са правени опити да се вербоват негови подчинени. /Доклада на другарите се прилага към докладната записка/.

5. Колегиума счита,че причините за тази дейност на Панов и неговото поведение трябва да се търсят преди всичко в несъгласието му с линията на Партията и Централния комитет,която линия правилно е била провеждана от ръководството на министерството и по който въпрос,Панов не можа да посочи нито един сериозен факт,с който да докаже,че ръководството на министерството не е провеждало правилно линията на ЦК и че той е бил прав.С дейността си Панов фактически се е противопоставял на усилията на ръководството на министерството да създаде от органите на МВР действително боеспособни органи на сигурността в нашата страна,способни своевременно и решително да разкриват и ликвидират враговете на нашия народ и социалистическото строителство у нас,той е пречил на превръщането им в органи безпределно преданни и верни на българо-съветската дружба,на КПСС и др.Сталин,в органи безпределно верни и преданни на нашата Партия,на ЦК и лично на др.Червенков,за които линията на Партията и указанията на др.Червенков ще бъдат повеля за безусловно изпълнение,в работата на които непрекъснато ще се внедрява дух на партийност,дух на непримиримост и безпощадна борба против недостатъците и слабостите в нашата работа.Панов на дело показа,че не е бил за тази линия,а е провеждал друга,своя линия,по същество антипартийна линия.

Корена на грешките и поведението на Панов,колегиума счита, че трябва да се търсят в неговата минала левосектантска дейност. Неговите методи и приьоми на работа са типично левосектантски.Колегиума счита,че Панов си е останал неразоръжен левосектант,който до последно време напълно съзнателно,обмислено и умело се е прикривал в Партията.За тая цел той не случайно е разпространявал всред своите подчинени,че др.Димитров е говорил да се пази Панов,тъй като той е бил честен левосектант и други подобни.

52

7.-

Колегиума на министерството на вътрешните работи в светлината на държанието на Йонко Панов в последното заседание на Политбюро и колегиума на МВР, преценявайки неговата дейност като помощник министър на МВР, счита, че Йонко Панов е бил неискрен, нечестен и двуличен по отношение на Партията и като ръководител на Министерството на вътрешните работи, който за да избегне своята отговорност си служи с най-долни лъжи, интриги и диверсии.

Изхождайки от всичко това, колегиума на Министерството на вътрешните работи решава да предложи на Политбюро на ЦК на БКП следното:

1. Да се разгледа поведението на Йонко Панов, да се извърши задълбочена проверка на всички негови прояви и да се потърсят истинските му подбуди и намерения. Да се потърси не само служебна, но и партийна отговорност за неговата антипартийна дейност и се направят изводи като кандидат член на ЦК на БКП и по партийното му положение.

2. Да се разреши на ръководството на министерството на вътрешните работи да проведе широко съвещание с ръководящия състав на Гранични войски, на което да се разгледа състоянието и работата на Гранични войски, като решително се разкритикуват и осъдят антипартийните и левосектантски методи на работа, насаждани съзнателно от генерал Панов.

ЗА КОЛЕГИУМА: [signature]

1 II 53.

53

С П Р А В К А

ОТНОСНО: извършената проверка по изказването на Йонко Панов,че е бил разработван от органите на ДС.

В изказванията си пред колегиума Йонко Панов съобщи,че е казал пред Политбюро какво,че след идването за министър на вътрешните работи на др.Георги Цанков,той е очаквал освен уволнение и нещо по-лошо,че със знанието на др.министър около него е вербована агентура като посочи за пример ст.лейтенант Попов от УГВ,а др. Делчо Чолаков със знанието на др.министър е насочвал капитан Кръстев също от УГВ да дава сведения за Панов и че в домът му бил правен два пъти секретен обиск от органите на ДС.

От проучените материали в отдел IX-ти,от сведенията взети от началник отдела др.Спас Христов,от зам.началника на отдела др. Драган Агаин,от началник отделението Пеков,от бившия зам.началник отдел Демиров,от капитан Кръстев и прегледаните обяснения на Попов се установи следното:

През 1951 година ръководството на министерството се заема с решително подобрение агентурно-оперативната работа и насочва отделите на ДС с лице към вербовка на агентура.

В изпълнение на тая задача ръководството на отдел IX-ти се насочва към вербовка на сътрудници за информация по състоянието на строежите край границата,където е имало сигнали за сериозни безобразия,а агентурата е била крайно недостатъчна.Такава задача е била възложена на капитан Пеков - началник отделение към IX-ти отдел да създаде агентура в отделение "Строежи" на УГВ.Той се насочва към ст.лейтенант Костадин Н.Попов за когото отдела е разполагал с материали уличаващи го в морално битово разложение,водене лек и охолен начин на живот,изказване в полза на трайчокостовци и други.

Целта на вербовката е била Попов да информира отдела за състоянието на работата в отделение "Строежи" и по конкретно за изясняване причините и виновниците за ненавременното извършване строе-

жите и по-специално по блокхаузите по границата.

Вербовката е проведена от тогавашния заместник началник отдел IX-ти Никола Демирев.В процеса на вербовката са поставени въпроси на Попов около биографията му,около службата която е изпълнявал,около строежите по границата,за работата на Тила в УГВ и др. В беседата е изникнал въпроса по чие нареждане е строено на едно място,а след това се разваля и се премества на друго място.На тоя въпрос Попов е отговорил,че това е ставало по нареждане на полковник Пешев и генерал Панов.

В обясненията си Попов пише,че Демирев при вербовката му е поставял задачи да донася за нередности в отдел Тил,как работят ффицерите там и защо се е получило така,че са правили и разваляли няколко пъти блокхаузите.Попов пише че Демирев не му е поставял конкретни задачи,а са говорили много общо,а като конкретна задача му е поставил да каже кой наредил да стане изместването на заставите и ще може ли да бъдат завършени до края на годината.

От изясняване случая след вербовката и от обясненията на Попов личи,че вербовката не е протекла правилно.Предложението е било Попов да се вербова на базата на компроматериали,а вербовката е протекла и проведена на идейна база.В процеса на вербовката Попов е проявявал колебание за сътрудничество което се е проявило и при оформяване на декларацията.За всичко това Демирев не е докладвал своевременно на ръководството на отдела.Той не е информирал отдела и за това,че Попов е подписал само една ръкописна декларация,че ще запази в пълна тайна водените разговори и обещания,че ще окаже сътрудничество на отдел IX-ти по изпълнение на неговите задачи по линия на Гранични войски.След така неправилно проведената вербовка Попов отива при капитан Димитров от РС при УГВ и му разказва за горния разговор и даденото обещание,а след това разказва и на генерал Панов.

По тоя повод и някои други сигнали др.Министъре извикал началник отдела Спас Христов и Попов,където Попов е твърдил,че Демирев му е поставил задача да следи и донася за Панов,а Демирев категорично отказва да му е поставял такива задачи.Във връзка с

613
Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

614

тоя случай и други сигнали за Демирев,др.Министър е сложил резолюция върху доклада на Спас Христов: "Др.Пейчев,за изработване заповед за уволнение - срок 2 дни" и със заповед № 7024 от 3.VIII. 1951 година Демирев е уволнен от ДС.

От проверката по въпроса дали капитан Кръстев е насочван от Делчо Чолаков да дава сведения и разработва Панов се установи следното:

Във връзка с постъпил материал до др.министър за едно убийство в района на VII-ми граничен отряд на една група в която е имало и едно 7 годишно дете,др.министър е поръчал на IX-ти отдел да се разследва случая и се докладва.По тоя повод в отдел IX-ти,без да се знае,че Панов има участие в това убийство,се възлага на капитан Пеков да издири всички офицери взели участие в убийството и да се разпита най-подходящия.Той се спира като на най-подходящ,най-проверен и честен капитан Кръстев.

Капитан Кръстев е отказал да говори по въпроса като е намекнал,че командването и генерал Панов са запознати със случая и към тях да се обърнат.Той отказал да говори и пред капитан Пеков и пред майор Агаин,пред началник отдела Спас Христов,след което е повикан от др.Делчо Чолаков.Пред всички той е заявил,че може да докладва само лично на др.Министър.Др.Чолаков е искал от Кръстев да изясни истината,независимо от това кой е виновен.Когато Кръстев е продължавал да отказва,др.Чолаков го е накарал да напише,че е запознат с въпроса,но може да докладва само на др.Министър,което Кръстев е направил.След докладване случая на др.Министър той е говорил с Панов,за което Панов е дал обяснение,че случая е известен на др.Югов след което работата по преписката е прекратена,за да се говори с др.Югов.След разпита на Кръстев от другарите от IX-ти отдел и др. Чолаков той се е оплакал на генерал Панов.

За секретния обиск за който говори Панов ние нямаме възможност да проверим от къде прави такъв извод и считаме,че е правилно той да каже пред Политбюро от какво съди,че му е извършен обиск от Държавна сигурност,съобщил ли е своевременно на др.Министър за случая,какви материали са му взети и защо до сега не е съобщил на Централния комитет.

В заключение ние считаме, че ръководството на IX-ти отдел е получило ясни указания от ръководството на министерството, че не може да се разработват помощник министри и отдела не е провеждал такава линия. IX-ти отдел се е отнасял с пълно доверие към Йонко Панов, показател за което са и над 227 справки които са предавани на Панов по различни сигнали и безобразия в поделенията на Гранични войски.

Др. министър своевременно и най-остро е реагирал срещу опитите на някои оперативни работници да злепоставят ръководящи другари, каквито са случаите с уволнението на Демирев от IX-ти отдел и Душо Колев от секретариата на МВР.

Тия настроения и страх у Йонко Панов от Държавна сигурност ние считаме, че имат по-дълбоки причини които трябва да се разкрият до край, защото органите на Държавна сигурност имат задача да водят борба срещу враговете на нашата Родина и ако Панов е служил на чужди интереси има основание да се плаши от ДС и да я ненавижда.

ПОМОЩНИК МИНИСТЪР-
-генерал-майор: /Ст. Гюров/

СЕКРЕТАР НА ПК НА МВР: /К. Кънев/

Из архивите на ДС

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
КАБИНЕТ НА МИНИСТЪРА
№ С-738
10.11.1953 год.
СОФИЯ

Лично строго поверително.

Вх № V-875
16.ХІ.53 год.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

До Началник
V-ти отдел У.Т.В.
полк.Копаров
Т у к.

БЕЛЕЖКА НА ДР. МИНИСТЪР:

"Да ми се предаде подробен материал /данни и факти/,който може да бъде публикуван,с цел изостряне бдителността на народа, Партията и органите на МВР:

1.Как американските и английските империалисти и тяхните балкански оръдия – титовци,гръцките монархофашисти и турските реакционери работят против нашата народна Република България, против СССР и другите народно-демократични страни,против мира, демокрацията и социализма.

2.На какво разчитат империалистите,на каква среда и елементи се опират,каква е тяхната перспектива.

3.В кои сектори и отрасли главно се насочват,защо и в какви случаи те успяват.

4.Какво показват някои отделни случаи /които могат да се изнасят/ на тяхни диверсии /прехвърляне агентура,саботажи,диверсии,процеси,пропаганда и пр./.

5.Как се бори нашия народ,Партията и органите на МВР с тези врагове на народа и социализма.

6.Какви слабости се проявяват по линия на бдителността в отделни сектори и от доверчиви хора.

7.Какво е необходимо да се направи и да се знае от всеки честен гражданин и патриот.

8.Каква е общата перспектива в тази борба,кои и какви са силите и възможностите на лагера на мира,демокрацията и социализма,къде е силата и надеждата на нашия трудящ се народ.

Срок 5 дни.

9.11.1953 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ:
/полк.Йорд.Стефанов/

Написано в 7 екз.
№№ 1-6 на адр.
№ 7-към дело.

Държавна сигурност и гранични войски
I25

От архивите на ДС

Строго-секретно.
Екз.№__

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н С Т Р У К Ц И Я

по отчета на чрезвичайните произшествия, дисциплината и дисциплинарната практика в частите и поделенията от войските на М.В.Р.

I. ДОНЕСЕНИЕ ПО ЧРЕЗВИЧАЙНИТЕ ПРОИЗШЕСТВИЯ.

За всяко чрезвичайно произшествия указано в приложение № 1 се донася при следния порядък:

1. Командирите на самостоятелните части и поделения за всяко чрезвичайно произшествие указано в т.I от приложение № 1 донася /шифровано/телеграфически незабавно по примерната форма, упомената в приложение № 2 съответно до началниците на Гранични, Вътрешни и МПВО войски и пристъпват към разследване.

Командирите на батальони /дивизиони/влизащи в състав на полковете донасят направо до Началника на войските с копие до командира на полка.

От своя страна началниците на войските незабавно да ми докладват.

2. Независимо от шифрованото донесение не по-късно от три дни от времето на извършване чрезвичайното произшествие трябва да бъде представено подробно писменно донесение от командира на поделението по образец приложение № 2.

В случай, че в гореуказания срок разследването /донесението/ не може да бъде представено поради известна сложност на изясняване причините, които са породили чрезвичайното произшествие, то донесението трябва да бъде представено на Началника на войските не по-късно от седем дни от времето на извършването на произшествието.

Началниците на войските в срок от 24 часа от получаването на разследването да ми докладват.

3. Донесенията за чрезвичайните произшествия, шифровани, телеграфически и писменни да се подписват от командирите и началник щабовете на частите и поделенията.

4. Освен причислените по-горе донесения, частите и самостоятелните поделения ежемесечно до пето число на следващия месец представят свой доклад за чрезвичайните произшествия за изтеклия месец по образец приложение № 3.

Из архивите на ДС

618

6

Командира на батальона /дивизиона/влизащ в състава на полка представя същия доклад на командира на полка към всяко първо число на следващия месец.

Към доклада /приложение № 3/ се прилагат обобщени сведения за всички чрезвичайни произшествия указани в т.т. I и II от приложение № 1.

5. По гореуказания порядък в т.4 се правят донесения и за дисциплината и дисциплинарната практика по образец приложение № 4.

6. Заедно с доклада за месец декември по същата форма се прави сведение в обобщен вид за през целата година.

II. ОТЧИТАНЕ НА ЧРЕЗВИЧАЙНИТЕ ПРОИЗШЕСТВИЯ В ЧАСТИТЕ И ПОДЕЛЕНИЯТА.

1. Във всяка самостоятелна част и поделение се води книга за отчитане на чрезвичайните произшествия по приложената форма приложение № 5.

Такива се смятат отделната рота, батальона в състава на полка, комендатура в състава на отряда, отделния дивизион граничи стражеви катери, отделната комендатура, полка, отряда, военно-учебните заведения и други равни на тях поделения, а също така и управленията на войските.

2. Книгите за отчитане на чрезвичайните произшествия се набавят от тила на МВР по заявки на управлението на войските.

3. Книга за отчитане на чрезвичайните произшествия се води:

а/ в отделната рота от началника на секретното деловодство.

б/ в батальоните и комендатурите от Началник щаба.

в/ в полковете от Началник щаба или пом. началник щаба по отчета и окомплектоването.

г/ в отрядите и управленията на войските от строево организационно отделение.

4. Книгата за отчитане на чрезвичайните произшествия се счита за строго секретен документ.

5. Книгата за отчета на чрезвичайните произшествия трябва да се води акуратно и пълно, както е указано в приложения образец.

III. РАБОТА ПО ЧРЕЗВИЧАЙНИТЕ ПРОИЗШЕСТВИЯ.

1. Командирите на частите и самостоятелните поделения и командирите на поделенията от състава на полковете и отрядите задълбочено анализират всяко нарушение и чрезвичайно произшествие, разкриват основно причините и планират мероприятия за недопускането на втори подобен случай.

2. Партийно-политическите работници ежедневно разглеждат състоянието на войнската дисциплина и активно използуват партийните и младежки организации, разглеждайки всеки отделен случай на нарушение на събрания и привличат към отговорност всеки допуснал лоши прояви.

3. Партийно-политическите работници използуват агитационния апарат и културно масовата работа за здраво възпитание на личния състав към строго спазване на уставите, заповедите и войнишката клетва.

IV. К О Н Т Р О Л:

1. Командирите и началник щабовете на поделенията проверяват воденето и отчетноста на книгата за чрезвичайните произшествия и дисциплината в щаба на часта не по-малко от един път в месеца.

2. Началниците и началник щабовете на войските проверяват не по-малко от един път в три месеца.

3. Особенно важни чрезвичайни произшествия или ако някой произшествия се повтарят в една част или поделение се разследват от отговорни офицери от щаба на войските, военната прокуратура при МВР или политотдела на войските.

Приложение: №№ 1,2,3,4 и 5.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: /Г.Панков/

Отпечатено в 9 екз.
№ 1-2 - Адресанту
№ 3 - Към дело
Изпълнител:

/Ген.майор Тилин/
Написала:Димитрова
№ 1756/29.V.1953 год.

Из архивите на ДС
619

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Приложение № 1
Строго секретно.
Екз.№_____

С В Е Д Е Н И Е

За чрезвичайните произшествия в.....за месец .....195....год.

	НАИМЕНУВАНИЯ НА ПРОИЗШЕСТВИЯТА	ЧАСТИ				ВИНОВНИЦИ								Забележка
		1-ви полк	2-ри полк	3-ти полк	Всичко	Офицери	Сержанти	Войници	Всичко	Чл.и к. чл.БКП	Членове ДСНМ	Безпартийни	Всичко	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	I.Черезвичайни произшествия за които се донася незабавно и докладва чрез Помощник Министъра по войските.													
1.	Диверсии и саботажи.													
2.	Шпионаж.													
3.	Разкриване противонародни заговорнически групи.													
4.	Измяна на родината /дизертьорство/ заловени..... незаловени.....													
5.	Вражеска агитация.													
6.	Неизпълнение на заповед от военнослужащи.													
7.	Кражба на оръжие и боеприпаси.													
8.	Загубване на оръжие и боеприпаси.													
9.	Разгласяване и издаване на военна тайна.													
10.	Пожар в казармени помещения складове и други обекти при загуби повече от 200 лева.													

Из архивите на ДС

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
11.	Престрелка между гранични наряди													
12.	Самоубийства и опит за самоубийства													
13.	Убийства и др.смъртни случаи на военнослужащи/без смърт по болест/													
14.	Самонаранявания и наранявания по невнимание.													
15.	Причинени телесни провреди с цел за отклонение от служба.													
16.	Убийства и наранявания на граждански лица от военнослужащи.													
17.	Нараняване на граждански лица от военнослужащи без смъртни случаи.													
18.	Проишествия по караулната служба и граничната служба/заспиване на пост и самоотлъчване от пост./													
19.	Нападения на обекти и постове.													
20.	Изтрели по невнимание на важни обекти													
21.	Бягство и опит за бягство на задържани при конвоиране или от ареста.													
22.	Катастрофи													
23.	Аварии на военна техника													
24.	Поява на епидемични и други масови заболявания на военнослужащи.													
25.	Масови заболявания и наранявания на коне.													
26.	Случаи на отравяния на военнслужащи													
27.	Загубване на секретни документи													
28.	Нанасяне побой над подчинени.													
29.	Нанасяне побой от подчинени на началници.													
30.	Поява на въшки.													
31.	Повреда на радиоставнция и прекъсване на телефонна и телеграфна линия.													
	Всичко :.....													

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	5I.Чрезвичайни произшествия за които се донася в ежемесичните сведения и се докладва на Пом.Министъра по войските.													
1.	Кражби и присвояване на военно имущество на стойност повече от 200 лв.													
2.	Кражби и присвояване на военно имущество на стойност по малко от 200 лв.													
3.	Загубване на военно имущество на стойност повече от 200 лв.													
4.	Загулване на военно имущество на стойност по малко от 200 лв.													
5.	Пожари във военни обекти със загуби на стойност по малко от 200 лв.													
6.	Самоволно отлъчване													
7.	Кражби на частно имущество													
8.	Смъртни случаи на военнослужащи по болест.													
9.	Проваляне на заповядани занятия													
10.	Нарушаване на Граничната и караулна служба /без заспиване и самоотлъчка от пост/													
11.	Пиянство													
12.	Неморални деяния / разврат /													
13.	Побоища между военнослужащи													
14.	Побоища между военнослужащи и граждански лица.													
15.	Смърт на служебни животни													
16.	Използуване на служебното положение за користни цели.													
17.	Повреди на оръжие,боеприпаси и военна техника.													
18.	Повреда и разваляне на интендантско иму-													

ДС Из архивите на

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
19.	щество и хранителни припаси Други чрезвичайни произшествия Всичко ..... Общ сбор													

ЗАБЕЛЕЖКА: За произшествията,които не са упоменати в раздел 7, но са от особенна важност, да се донесе също незабавно, както е указано за произшествията от тоя характер.

МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ -
-Генерал-лейтенант:
/Г.Цанков/

Кадрови дисциплина

61

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: относно борбата за предотвратяване на чрезвичайните произшествия, състоянието на дисциплината и мерките за нейното повишение във войските на М.В.Р.

624

№ С-140 София, 11 VI 1953 год

Борбата за предотвратяване на чрезвичайните произшествия и създаване на здрава войнска дисциплина и уставен ред в частите и поделенията на войските на М.В.Р. не се води настойчиво и непрекъснато. По голямата част от ръководния команден състав не оценява правилно огромното значение на тези въпроси, не ги смята като първостепенни и недостатъчно работи за създаване на здрав уставен ред и войнска дисциплина. Поради това, в много от поделенията на войските, вместо намаление на чрезвичайните произшествия, те се увеличават.

Големия брой на чрезвичайните произшествия и низката дисциплина сериозно и резко понижават боеспособноста на войските, правят ги недостатъчно оперативни и годни да изпълняват успешно задачите по охраната на границите и опазване на мирния труд на нашия народ.

Много от командирите и политработниците продължават да се отнасят формално към въпросите за създаване здрава войнска дисциплина и ликвидиране на чрезвичайните произшествия, като се задоволяват само да констатират станалите такива и да донасят за това, без да търсят основните причини, които са ги породили и не вземат необходимите мерки, за да ги отсранят.

Възпитанието на военнослужащите в дух на висока войнска дисциплина, създаване на образцов уставен порядък и строга взискателност за изпълнение на уставните изисквания е недостатъчно, слабо и нецеленасочено към решаване на задачите, стоящи пред тях.

Болшинството от чрезвичайните произшествия стават в тия поделения и части, където няма добра дисциплина, не се съблюдава вътрешния ред, лошо се провежда политико-възпитателната работа и не се изучава личния състав. Така например:

- В 9 граничен отряд войник на пост си е дал оръжието на

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

62

девойка и беседвал с нея.

- От 2 полк на В.В.е заспал на пост при затвора редника Борислав Петров СТЕФАНОВ,а редника Кръстю Асенов ПЕТРОВ от 1 полк напуснал поста си и заспал в караулното помещение.

- Капитан Цуков от МПВО в гр.Русе загубил чанта със секретни материали.

- Лейтенант Стефанов от МПВО в гр.Хасково изгубил строго секретен архитектурен план на важен обект.

- На 2.I.53 год.нощния обзор в артилерийския полк на Вътрешни войски след смяна,вместо в караулното влиза в спалното помещение,пройзвежда по невнимание изстрел и убива редника Никола Германов.

- Лейтенант - началник на л.застава от 14 граничен отряд се напил и пътувайки с двама войника,настигнали една морално паднала жена,взел я в каруцата и карал войниците да му помагат да блудства с нея.

- Началника на лин.застава от 6 граничен отряд - лейтенант в нетрезво състояние в с.Радовец,Тополовградско,нанесъл тежък побой на председателя на съвета на депутатите на трудящите се.

Мероприятията за повишаване на дисциплината са крайно незадоволителни,а самата работа в много случай е неправилно поставена и неорганизирана.Има много командири,които не ръководят политико-възпитателната работа,не се стремят чрез нея да се отстранят тия слабости,а прибягват към най-лекия метод - наказанието.

С цел да се ликвидира с чрезвичайните произшествия и резко подобри дисциплината във войските,

З А П О В Я Д В А М:

1. Командирите на частите и поделенията да въведат строг уставен ред в свойте поделения,решително да подобрят и укрепят войнската дисциплина.Да се ликвидира с вредната,несъответствуваща на уставите практика на безогледни дисциплинарни наказания.До същите да се прибягва само в крайни случай след като са били изчерпани всички други средства за възпитание.

2. Командирите и политработниците от всички степени напълно да опознаят личния състав,тяхния бит и нужди,в съответсвие с изискванията на уставите и в зависимост от индивидуални особености да организират и провеждат политико-възпитателната работа с тях.

625
Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

626

3. Да се разясняват и пропагандират дисциплинарния устав и военната клетва чрез беседи, лекции, нагледни табла и др.

4. Политико-възпитателната работа всред военнослужащите да се засили, като се целенасочи към укрепване на дисциплината и ликвидиране на чрезвичайните произшествия.

5. Командирите на части за всеки случай на чрезвичайно произшествие да донасят по установения за това ред незабавно, съгласно приложената инструкция. Заместник командирите на частите по политическата част по всяко чрезвичайно произшествие да провеждат съответстващи партийно-политически мероприятия и за направеното да се донася по командна линия.

6. Военната прокуратура на М.В.Р. да не оставя нито един случай на чрезвичайно произшествие без разследване.

За отделни чрезвичайни произшествия да се практикува организиране на открити процеси в частите с участие на офицери, сержанти и войници от същите.

6. Контролът по изпълнението на настоящата ми заповед възлагам на началниците на войските.

Същата да се изучи на служебни офицерски събрания, да се направи разбор с посочване на конкретни чрезвичайни произшествия в частите и поделенията, да се разкрият причините и се набележат конкретни мероприятия по ликвидирането им.

ПРИЛОЖЕНИЕ: една инструкция.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: /Цанков/

Отпеч. в 2 екз.

Изпълнител:
/Генерал-майор [illegible]/
28.V.53 год.
Написал: Петров

6

НАРУШЕНИЯ И ИНЦИДЕНТИ ПО ГРАНИЦАТА.

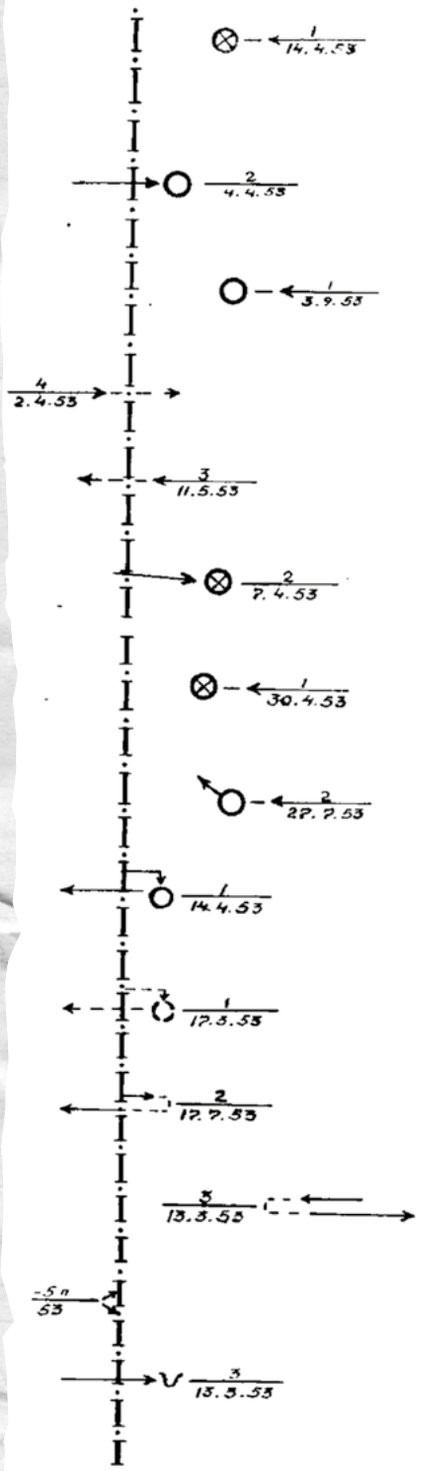

Убит наш поданик /граничар, член на ГС, местен жител и др

Задържан нарушител на границата при влизане.

Задържан нарушител на границата при излизане.

Безнаказано нарушение на границата при влизане.

Безнаказано нарушение на границата при излизане.

Убит нарушител на границата при влизане.

Убит нарушител на границата при излизане.

Забелязани съмнителни лица в гран.зона./стрелката посочва посоката на движението им.

Отвлечен наш поданик.

Опит за отвличане на наш поданик.

Предотвратено нарушение на границата при влизане.

Предотвратено нарушение на границата при излизане.

Провокационно обстрелване от съпределна територия.

Преминал добитък от съпредел-на страна на наша територия.

Из архивите на ДС

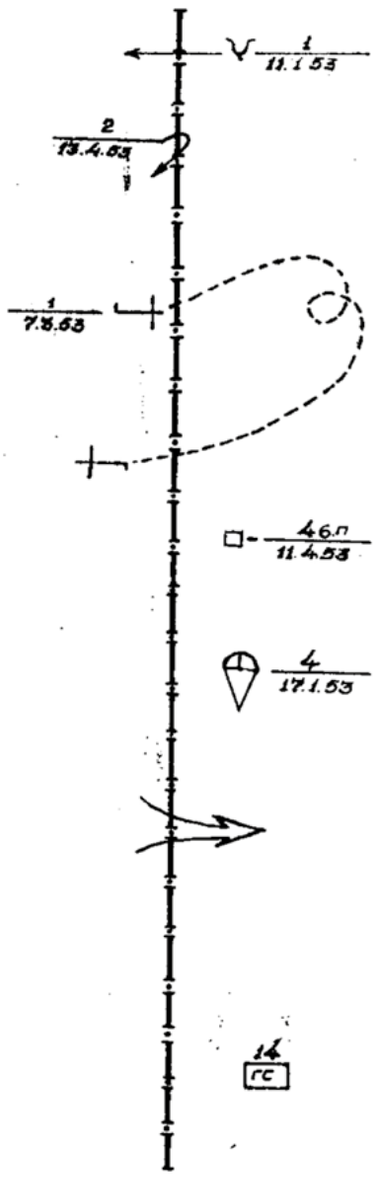

Преминал наш добитък на територията на съседна страна.
Нарушение на границата от съпределна страна с провокационна цел, оставяне следи и пр.

Нарушение на нашето въздушно пространство от въздухоплавателни апарати на друга държава.

Намерена литература с вражеско съдържание.

Прехвърлени парашутисти.

Оперативно направление.

Групи за съдействие.

Път за движение на наши наряди.

Път за движение на нарушители.

Емиграционно настроени
- от наша, за съпределна и
- от съпределна за наша територия.

ГРАНИЧНИ НАРЯДИ.

Часови на границата/2 души/

Часови на заставата

Часови на бариерата

Часови на пристана

Секрет /2 души/

Дозор /3 души/

Пост за наблюдение /4 души/

Засада /7 души/

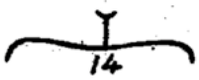

Заслон /14 души/

Поискова група

Патрул

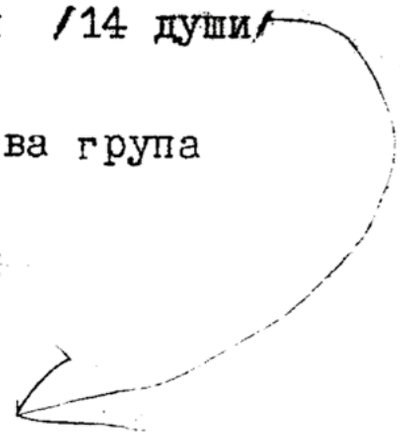

Из архивите на ДС

✓ 213

 Конвой

 Гранична поща

 Тревожна група

 Тревожна група със служебно куче

 Служебно куче

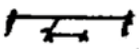 Блокпост

АДМИНИСТРАТИВНИ ОРГАНИ НА НАРОДНАТА ВЛАСТ.

Селсъвет на депутатите на трудящите се

Градски народен съвет на депутатите на трудящите се.

Околиски съвет на депутатите на трудящите се.

Окръжен съвет на депутатите на трудящите се.

Милиционерски подучастък

Околииско управление на МВР.

631

Из архивите на ДС

632

V 11/15

ИНЖЕНЕРНО ТЕХНИЧЕСКИ СЪОРЪЖЕНИЯ.

Завал от дървета

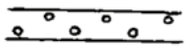
Просека

Сигнални прибори

Контролно следова полоса

Вишка

Открит наблюдателен пункт

Скрит наблюдателен пункт

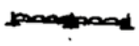
Контролен плет /от вейки/

Свързочна сигнална линия

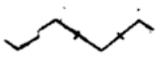
Телен стобор

Телена мрежа /в 3 реда/

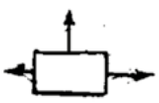
Блокхауз

ДЗОТ

Из архивите на ДС

12 16

РАЗУЗНАВАТЕЛНИ И ДРУГИ ОРГАНИ ЗА ПРОТИВНИКА.

Граничен пост

Разузнавателно управление центъра

Разузнавателно управление областта

Разузнавателно управление околия /пункт/

Контраразузнавателно управление центъра

Контраразузнавателно управление областа

Контраразузнавателно управление околия /пункт/

Полицейско управление околия /пункт/

Полицейско управление областта

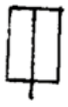

Полицейско управление околия /пункт, участък/

Из архивите на ДС

Полицейска рота

Полицейски взвод

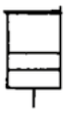
Жандармерийско управление центъра

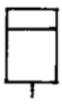
Жандармерийско управление областта

Жандармерийско управление околия пункт /5 души/.

Жандармерийска рота

Жандармерийски взвод

Полицейско училище

Жандармерийско училище

Ятак

Агент на чуждото разузнаване

Заговор

Район в които се намират разузнавателна,диверсионна терористическа банда /5 души/

Лагер

Военизирани фашистки организации /20 души/

Из архивите на ДС
635

Из архивите на ДС

Строго-секретно.

Екз.№

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

З А П О В Е Д

На Министъра на Вътрешните работи на НРБ.

СЪДЪРЖАНИЕ: одобряване и отменяване на таблица за условни знаци.

№ С-243 София, 30 XI 53 год.

Обявявам одобрената от мен Таблица за условни знаци на Гранични войски – МВР и заповядвам същата да се вземе за служебно ползване.

Отменявам таблицата за условни знаци на Гранични войски – МВР, обявена с Министерска заповед № 126 от 9.5.1950 год.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ГЕН. ЛЕЙТЕНАНТ: /Цанков/

3
7

ШАБОВЕ, ЧАСТИ И ПОДЕЛЕНИЯ НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ.

Управление Гранични войски

Граничен отряд

Гранична комендатура

Линейна гранична застава

Резервна гранична застава

Резервна рота

Маневрена група

Контролно пропускателен пункт

Морски дивизион гранични катери

Из архивите на ДС

4Х

 Гранична лодка

 Подводница

 Плаваща мина

 Преследвач на подводници /малък/

 Транспортен кораб/товарен,пътнически/

 Непознат кораб

 Площадка за кацане на самолет

СТИКОВЕ И РУБЕЖИ ЗА ЗАКРИВАНЕ НА ГРАНИЧНИТЕ ПОДЕЛЕНИЯ

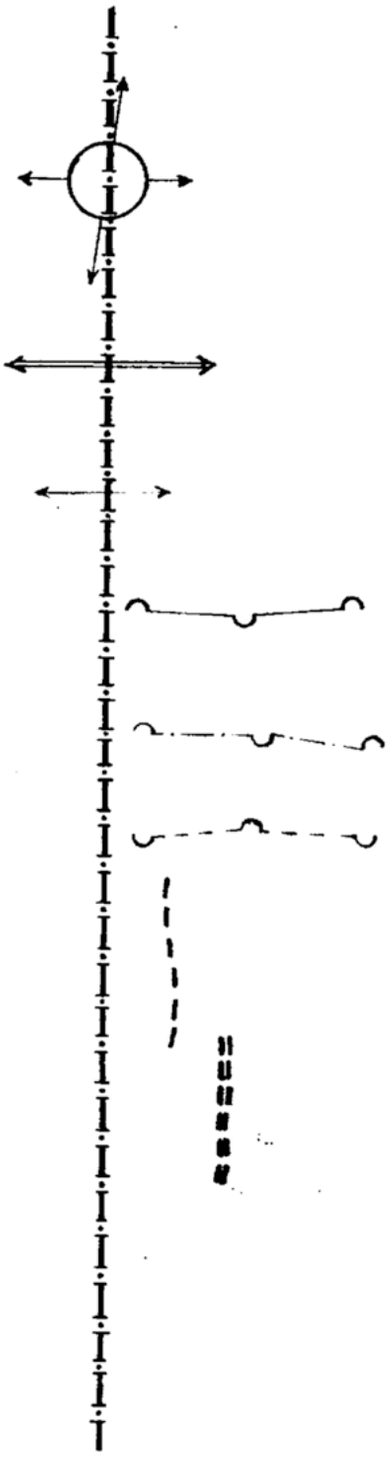

Стик между гранични отряди

Стик между гранични комендатури.

Стик между гранични застави

Разграничителна линия между гранични отряди.

Разграничителна линия между гранични комендатури.

Разграничителна линия между гранични застави.

Тилен рубеж за закриване на гранична комендатура.

Тилен рубеж за закриване на граничен отряд.

Архивите на ДС

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО! 162

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: за мероприятия по укрепване на линейната гранична застава.

№ С-158 София, 15.VII. 1953 год.

Отчитайки, че линейната застава се явява основното поделение на Гранични войски, от която зависи и където фактически се решават въпросите по охраната на границата, налага се усилията в работата на целия команден състав да бъдат насочени за обезпечаване високо качествена служба на всички чинове от личния състав на заставата, остра революционна бдителност на нарядите, правилното им и системно патриотично възпитание и непрекъсната грижа за подобряване и решаване с наличните възможности на материално-битовите и културни нужди на граничарите.

Редица застави успешно изпълняват поставените пред тях задачи по охраната и отбраната на границите на нашата социалистическа Родина, получиха високи показатели в службата и дисциплината, майсторски са овладели военните и политически знания, подържат тясна връзка с местното население и правилно използуват тази връзка в помощ на охраната на границата.

Правителството и Партията положиха много грижи за нашите граничари. На лице са партийни и правителствени решения, изпълнението на които обезпечава по-голяма боеспособност на личния състав от заставата и недопускане врага да премине през нашите родни граници безнаказано. Издадени са редица основни ценни документи по охраната на границата.

Въпреки тези грижи на ръководни инстанции за укрепване службата в Гранични войски, има още много застави в които службата се носи лошо и резултатите са незадоволителни. Проверката която беше извършена на редица застави установи, че линейната застава още не е станала центъра, където да се съсредоточават необходимите усилия и вниманието на щабовете на войсковите поделения от УГВ, за обучението и възпитанието, за материално-техническото и културно-битово обезпечаване на целия личен състав.

При подбора на кадрите за заставите, не се е подхождало правилно и целесъобразно с оглед, на заставите да се оставят най-добрите и добре подготвените офицери и сержанти.

Констатирани са редица нередности и слабости в оказване практическа помощ на заставите, по организацията и планирането охраната на границата. Мнозина от офицерите пребиваващи на заставата, вместо да подпомогнат началниците на застави, за да им покажат как практически да отстраняват допуснатите недостатъци в работата, остават ~~на заставата~~ там за кратко време, гостуват и работят на заставата като лоши инспектори, занимават се с фиксиране на ~~недостатъци~~ нередностите, но не заловят да ги отстраняват. Сами не участвуват в по правилно и по добро организиране на службата, не учат на това офицерите от заставата, не се интересуват достатъчно от ~~[illegible]~~ граничните наряди, не беседват с личния състав и не изучават изпълнение ~~[illegible]~~ неговите нужди и ~~[illegible]~~ въпроси ~~[illegible]~~ които го вълнуват.

Много зле стои партийно-политическата работа, идейно политическото възпитание и политико-разяснителната работа всред граничарите.

Офицерите водещи политическите занятия с граничарите изнасят не добре подготвени, сухи и често с абстрактно съдържание беседи, ~~в които не се чувствува~~ и кусната от служебните задачи на граничарите и от живота. ~~Въпросите които се разглеждат се откъсват от задачите стоящи пред Гранични войски~~. Такива беседи не будят интерес в граничарите и затова ползата от тях е много-малка. Информациите, които се изнасят пред граничарите са лошо подготвени, без политическа заостреност и партийна убедителност. Такива информации не повишават политическата съзнателност, патриотизма и любовта към Родината у граничарите.

Из архивите на ДС
641

Из архивите на ДС

Съществува шаблонност и схематичност в политическата работа. Особенно силно се чувствува това при организирането и провеждането на часовете по културно- масовата работа. Вместо да се търсят и прилагат нови разнообразни форми на културно-масова работа, много от отговорните за тази дейност офицери се задоволяват да преповтарят стария план. На много места, часовете за културно-масова работа се използуват за други цели.

Една от главните причини за да бъде в такова съвсем незадоволително състояние политико-възпитателната работа е тази, че не всички офицери от заставите, от комендатурите и отрядите не са се включили в провеждането на политико-просветната и културно-масовата работа с граничарите и в много случаи са я предоставили на отделни войници - така наречените политръководители.

На редица застави се допуска извращение на дисциплинарната практика. Много често на подчинените се налагат неуставни наказания и такива, които несъответствуват на характера на допуснатите грешки и простъпки. Понякога случаи на необосновано и безпричинно войници да се наказват с арест, което наказанието от средство за възпитание, се превръща в средство, което подкопава и руши дисциплината и порядъка в заставата и поделението.

Все още в поделенията на Гранични войски намират място случаи, когато началниците се отнасят грубо със своите подчинени, обиждат ги и оскърбяват личното им достойнство, като неоснователно им оказват недоверие и ги снемат от заставите. Има престъпни случаи на нанасяне побой на войници от офицери.

Отделни командири единоначалници, вместо да използуват многообразните средства и форми за възпитание на личния състав за поправяне на грешките и пропуските, често пъти дават, без достатъчно основание, подчинените си под съд.

В заставите съществува голямо текучество в личния състав. Грубо се нарушава щатната дисциплина, като отделни военнослужащи не се използуват по своето щатно предназначение. Допуща се голямо

Из архивите на ДС

откъсване на личния състав от границата, като безпричинно се командироват в комендатурите и отрядите.

Щабовете на комендатурите, отряда и УГВ не реагират бързо по разрешаване на повдигнатите от заставите въпроси. Допуска се бездушно отношение към подчинените.

Всички тези нередности и слабости в ръководството на поделенията на войските, влияят отрицателно и пречат за подобряване боеспособността на линейната застава.

С цел повишаване боеготовността на заставите, подобряване качеството в службата по охраната на границата, укрепване воинската дисциплина и вътрешния порядък, подобряване партийно-политическото възпитание, материално-битовото и културно обезпечаване на личния състав,

643

З А П О В Я Д В А М:

1. Целия офицерски и сержантски състав от УГВ да се обърне с лице към заставата, като се насочат всички усилия за нейното укрепване. Да се вземат незабавно мерки за бързото и своевременно разрешаване на всички от местно значение, във властта и възможностите на съответните командири-разрешими въпроси, засягащи службата и живота на заставата.

2. За укрепване ръководството на активните застави по западната и южна граници /съгласно приложения списък/ УГВ и управление Кадри да предложат корегиране щата на същите, с оглед да се доведе до четири души офицери, като се ползуват резервни и непопълнени длъжности, без нарушение на щатната дисциплина. Окомплектуването на заставите по този щат да се извърши от УГВ и управление Кадри на МВР не по-късно от 15 август 1953 година. На всеки офицер от заставите да се осигурява полагаемите му се почивни дни в месеца.

3. С цел да се развие в личния състав творческа инициатива и да се повиши активността му за подобрение службата по охраната на границата, офицерския състав систематически да провежда беседи с личния състав от заставите по въпроса за организацията и носене службата на границата, да се отчитат техните предложения за подобрение методите и техниката по носене на службата по охрана на границата.

Из архивите на ДС

4.Да се прекратят завинаги случаите на извращения на дисциплинарната практика от началническия състав.Да не се допускат не уставни наказания,несъответствуващи на характера и степента на допуснатите простъпки.Да се изучат всички документи,регламентиращи службата по охраната на границата.Даването под съд на редовия и сержантски състав да става само след съгласуване с началника на Гранични войски,а на офицерите - с мое разрешение.

5.При всяко отиване на заставите,офицерите от комендатурите, отрядите и УГВ да провеждат беседи с личния състав на заставите,да подпомагат и да се интересуват за политическото им възпитание и правилното приложение на уставите.

644

6.Да се осигури по половин ден на месец отпуск в близкото населено място на всеки граничар,съгласно т.168 от "Положението за линейната гранична застава и службата на граничните наряди".

7.Категорично да се забрани всяко нарушение на щатната дисциплина и откъсването без належаща причина на личния състав от охрана на границата за работа в комендатурата и отряда.

Всяко Снемането на военнослужащите от заставата по политико-морални и дисциплинарни съображения да става само със санкцията на началника на гранични войски,съгласувано с мен.

8.С цел повишаване качеството на партийно-политическата работа,офицерите от заставата,комендатурата,отряда и УГВ,редовно да се включват в провеждането на политически занятия.Политическите занятия да се водят само от офицери.Да не се определят из средата на срочнослужащия състав специални политически ръководители на заставите,а да се заангажират в помощ на офицерите провеждащи политико-просветната,културно-масовата и агитационната работа всички подходящи войници и сержанти.

9.Да се обезпечи до 30.VIII.1953 година на всички застави да има изправни радиоприемници.В същия срок началника на войските да ми представи предложение по организирането на радио-възли в граничните комендатури и възможна транслация по телефонните линии на радиопредавания на заставите.

Из архивите на ДС

10.До 30.VII.1953 год.началника на политотдела УГВ;съвместно с началника на Тила УГВ,да представят конкретни предложения по осигуряването на всяка линейна застава най-малко по два пъти в месеца кинопрожекции.

11.Началника на политотдела УГВ до 15.VIII.1953 год. да представи нова програма за политическите занятия с граничарите за учебната 1953/54 година,с оглед занятията да бъдат различни за всеки набор.

12.До 30.IX.т.г.да се обезпечи на всички граничари да бъде дадено всичко полагащо се по уставите доволствие за граничните войски /платница,облекло,храна,топливо/, като предимство се даде на високо планинските застави.

13.Началника на управление Гранични войски,съвместно с началника на управление Кадри до 15.VIII.1953 год. да проучат основно въпроса и направят предложение за създаване на пансион за децата на офицерите и свръх срочнослужащите сержанти от Гранични войски, които носят службата в места,където няма учебни заведения.

14.Началника на управление Гранични войски до 30.VII.1953г. да направи предложение за въвеждането в линейните застави на почетни списъци с имената на проявилите героизъм и подвиг граничари,загинали в борбата с враговете на народа,като за боеви разчет и вечерна проверка се почита паметта им.

15.До 30.VII.1953 год.началника на управление Гранични войски да подработи предложение за попълване на войските със свръхсрочно служащи сержанти и мероприятия за подобряване на материално-битовите им условия.

16.До 30.VII.1953 год. началника на управление Гранични войски да подработи и представи за одобрение "Положение за създаване на образцова гранична линейна застава".

Всички войници,сержанти и офицери показали старание в службата,висок патриотизъм и героизъм в охраната на границата,грижа за подобряване материално-битовите и културни нужди на личния състав,упоритост в работата за повишаване на партийно-политическото съзнание и разгръщане на широка културно масова и агитационно -

645

Из архивите на ДС

646

разяснителна дейност, да се представят за награда по случай бойния празник на органите на МВР - 9-ти Септември.

17. Началника на Политотдела управление Гранични войски да разработи редица беседи за състоянието и развитието на ТКЗС в нашата страна. Срок 30.VIII.1953 год.

18. До 30.VIII.1953 год. управление Гранични войски да уреди изплащането на всички свои задължения към местното население, учреждения и предприятия, независимо от поводите по които са възникнали тези задължения. Абсолютно забранявам да се ползува труда, имота и други материални средства от населението, без за това да има на лице предвидени средства за заплащане. Към услугите на населението, освен Групите за съдействие, може да се прибягва само с мое разрешение.

19. До 30.X.1953 год. началника на Капитално строителство МВР да завърши строителството на всички отпочнати обекти по границата и ги предаде на съответните поделения в напълно завършен вид и годност за обитаване. Там където има опасност да не се завърши даден обект поради лоша организация, немърливо безотговорно отношение, съответните началници на застави, комендатури и отряди са длъжни незабавно да сигнализират лично на мен.

20. Началника на управление Гранични войски до 15.VIII. 1953 год. да организира и проведе основен санитарен преглед на всички поделения във войските, като се обърне особено внимание преди всичко на санитарните условия на линейните застави.

21. Командирите единоначалници и всички офицери дълбоко да се проникнат от съзнанието за ролята и значението на линейната гранична застава в охраната на границата и насочат всичките си сили и внимание за повдигане общото ниво на службата, за да стане тя действително стегнато и боеспособно поделение да изпълни всички възложени задачи.

За неизпълнение на настоящата ми заповед да се търси най-строга отговорност от виновниците.

Заповедта да се доведе до знанието на целия офицерски състав в Гранични войски.

169

8.-

Начални управление Гранични войски носи лична отговорност за контрола и изпълнението на настоящата заповед, когото задължавам да доложи на 1.VIII. и на 30.VIII. 1953 год. за изпълнението на заповедта.

МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ-
-генерал-лейтенант:/п/Г.Цанков

Изпълнител-
полковник:
/С.Чакъров/

Строго секретно.
Екз.№ 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

изх. № 3138
дата 53г.

С П Р А В К А

ОТНОСНО: местата през които преминават изменниците на Родината, изпращани от УДВ на наша територия.

5-ти отдел при УДВ има данни, че границата от Югославия за България и обратно се нарушава на следните места:

1. В района на 1 граничен отряд изменниците на Родината преминават между с.Киряево,Кулско и връх "Връшка чука", като за преминаване на теления стобор от Югославския пост намиращсе между с.Киряево и "Връшка чука" донасили двойна стълба по която преминавали теления стобор. След преминаване на границата изменниците се отправяли към вътрешноста на страната, като минавали южно от с.Старапатица, през местноста "Калчовец" минавали между селата Урбабинци и Пеперци, Кулско, от там покрай с.Брамада и се качвали на гара Страцимир на влака, за вътрешноста на страната От това направление минават изменниците от с.Бойница,Кулско прехвърляни на наша територия.

2. В района на отделната Чипровска комендатура изменниците на Родината Преминават границата в местноста "Прилесие". При идване от Югославия спирали на 300-500 м. от тая местност и наблюдавали на движението на наши наряди. 1 част след мръ ване преминават границата точно през седлото на местноста "Прилесие" и се отправят по посока на Дългоделската мандра и от там за вътрешност на страната. По това направление минават всички изменници,които се отправляли за Врачанските села и гр.Враца. На връщане изменниците минавали на същото място и винаги след полунощ, тъй като по това време нарядите се изморявали и бдителноста отслабвала.

Когато изменниците отивали в различни села на Врачански окръг сборно място на същите било местноста "Студения камък" - в района на отметка 1027 между селата Дълги дел и Черновица, Михайловградско. От там през балкана покрай лесничейския дом

и минавали границата през местността "Прилесие".

Отп в 2 екз.
Екз № 1 -.....
-"- № 2 -.....
Изпълнител:_____
/Пенков/
Написала: Демева
4.VIII.68год.
№ 2613.

НАЧАЛНИК V ТИ ОТДЕЛ - У.Г.В.

ПОЛКОВНИК:_____/Копаров/

Из архивите на ДС

Държавна сигурност и гранични войски
130
Из архивите
650

Строго-поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

№ 254

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Получинете данни за положението и охраната на границата/гръцката/ от З.А."Любомиров".

Гръцката граница се охранява от гранични постове/застави/, разположени не далеч от самата гранична линия,чиито личен състав е до 10 войника,въоражени само с английски пушки.Граничната линия през деня се охранява от подвижни патраулни двойки.Понякога по усмотрение на граничните офицери се поставят засади,но това е по рядко,тъй като от към българска страна редко е забелязвано границата да бъде наруша вана.Освен това в дълбочина на границата до 10 клм. напр. в с.Микромиля,срещу нашият [illegible] Доспат,е било разположено гранично поделение с общ брой до 60 войника.Такава подобна част е имало и в с.Борово, Зърневска околия,от което предполага"агента",че такива поделения има по протежението на целата граница.

Гръцките постове/застави/са били малки,нехигиенични и изоставени,като че ли хора не живеет в тях.

Преди бандитската грапа да навлезе в нашата територия,е била инструктирана от подполковник -шеф на поделенията в Драма и навала на американското разузнаване.За нашата гранична охрана е каза зал следното:"Границата се охранява в дълбочина 2 клм.Денем от подвижен наряд и секрети,като подвижните двойки се движат по граничните пътеки,а секретите са стоящи и наблюдават терена на границата.Нощно време има също подвижен наряд,движещ се по подвижните пътеки и засади.Засадите винаги се поставят на високите места или на най ниските места на терена,за да могат да наблюдават граничния терен.Обикновенно на места където пътека пресича дере или самата пътека е на хълм и на мостове,се поставят засади от българските гранични войски.Предупреди ни,че има поставени минирани места,които могат да бъдат познати по това,че тревата и храстите на същото място са очистени.Освен това каза,че в дерета можем да се натъкнем на опъната мека тел,която от двете страни е свързана със секрети,които с огъня си покриват местото.За такива места изрично бехме предупредени в никой случай да не се докосва телта,а да се минава под нея,над нея или избикаля."

Прехвърлението на изминиците на Родината става с участието на н-к гръцкото разузнаване в Драма- и гръцки гранични офицери и войници.Преминаването на самата граница от изминиците става винаги преди да се е стъмнило,с разчот 2 клм ивица да бъде мината

Из архивите на ДС

до смръкването,падането на мрака,за да могат изминиците да навлезът дълбоко във вътрешноста на страната.Това са указания получавани при обучаването им в разузнавателните школи на американското разузнаване.

Техната група на 30 май т.г. е преминала граничната линия в 17.10ч. в смръчаването са минали р.Доспат,като сас се движили много бавно,внимателно,на места в просеката са пълзели,движението е било в колона по един на разстояние един от друг до 10 м.Групата е преминала границата между местностите"Чуката " и "Тиклата",южно от с.Барутин.Общо разстоянието до река Доспатска е преминато за 3 часа,така че към 20 ч.вечерта са били до реката,като са направили от дървета/подръчен/материял мост за нейното преминаване.Преминаването е станало под брода,до едни скали

За преминаването на границата изминиците използуват дъждовните вечери или когато няма луна,тогава изчакват обикновенно смръчаването.Тогава засадите нямат възможност да наблюдават движинието им.Требва да се натъкнеш на самата засада"да не настъпиш"за да бъде бандитската група открита.

Преминаването преди мръкване се прави,затова защото се използува момента,преди поставенето на засадите.

Против граничните кучета изминиците биват снабдавани със специален прах,който се влачи в торбичка изпущаща праха.Използуването става така че с лед 100 или 300 метра,турбичката се захварля в близки храсти или горичка с тенденция,кучето което върви по следите на изминиците,вече свикнало с миризмата на праха,като дойде до местото където е прекъснато влаченето на торбичката,започва да се върти около него място,където е хвърлена торбичката.

Използването на този прах става тогава когато се усети от бандитите ,че са обект на проследяване от военни части.

Измениците преминават границата в залесените местности,използувайки сенките на дърветата,където по лесно могат да се маскират и по трудно са забележими.

От разговор с изминици на родината,участвали в преминаването на нашата граница,нашият"агент" е научил,че границата от към Гърция се преминава обикновенно в граничния район на "Беласица",-близо до гр.Петрич Хасковския край и там където е минала тяхната група.

При движинието на наша територия ,изминиците никога не се движат както по ниските места,така и по -най високите места на местноста,а по средата на самия скат.Това се прави,защото минаването по средата позволява по лесно да се маневрира при засада,освен това са по трудно забел

Из архивите на ДС

652

жими.Измениците в школата се учат никога да не минават по мостове.Реките трябва да се преминават по бродове, или прегазване.

Измениците също така биват обучавани преди прехвърлянето,ако бъдат открити в граничната охранявана зона,да устройват засади на преследващите ги войници,като временно спрат движението си,изчакат преследвачите стрелят по тях за да ги унищожат и след това продължат движението си. В такива случай може да се случи дори да изменят посоката си на движението си.Срещу тази тактика на бандитите трябва заедно с преследването им,да им се пресичат пътищата,като се устройват на самите бандитски засади.При проследяването с кучата бандитите,трябва кучето да се пуща напред поне с 30 м.,та ако бандитите открият огън срещу кучето,проследяващия войник да открие местонахождението на бандитите и открие огън по тях.

Голема грешка е допущането да участват в акции срещу бандитите, нощно време войници облечени с избелели дрехи от слънцето.Очертанията на войниците са били съвсем ясни в нощта,което е откривало възможност на 30 юни т.г. към 23 ч.вечерта нашия човек да ликвидира много лесно мл.сержанта Ваклинов при произшествието при римския мост.

За препоръчване е вечер да им се дават камуфлажни дрехи или по тъмни и маскировка с клонки от дървета,на пагоните и на кепитата.

Изпращаните в нашата страна изминици на родината от американското разузнаване ,преминават дълга ,солидна подготовка в разузнавателните и школи.През който период преминават обучание по следните предмети,оръжезнание,стрелба подготовка,при която се обучават в стрелба при най различни положения,с най различни оръжие,като се изстрелват много боеприпаси,самото една стрелба се изстрелват до 1500 патрона,просто до омръзване. това се отнася само за отделния стрелец.Така напр.бандита Пената,участващ като тилова охрана в бандитската група достигна постижение от 100 метра с автомат/шмайзер/при автоматична стрелба от 100 изстрелени патрона,86 даде в целта-мишаната,на стрелбището в Атина.

В школите се учат топография,маскировка/камуфлаж/,начини на движение,първа помощ,жио-жицо,начини на преживяване в балкана,и др.

Начинът по който е бил направен обиска при залавянате на "бандита" е бил извършен по такъв начин,че той е имал възможност използувайки жио-жицо,да бъде обезвреден войника,който е извършвал обиска и да избега зад граница,дори като застави самия войник да го води до границата.

За това при залавянето на бандити ,те трябва да се държат на разстояние/при това положение не могат да прилагат жио жицо и др.хитрости,

Обиска да се пров еде след като бъде завързан.За целта бандита требва да бъде заставен да легне по очи на земята,като му се кръстосат отзад ръцете и краката и превиват на коленете и завиват назад,т ка че да бъдат завързани ~~за вързаните~~ ръце.След като се извърши тази опера ция,тогава требва да се извърши обиска.За да не глътне отровата,която се носи в ревера на дрехата,требва да се удари със саблен удар/по жио жицото/в сънните артерии,по този начин за 1 час се обезврежда.Това зависи от сполучливоста на сабления удар в вратните жили.Обаче ако требва да се разпита веднага,тогава трева да не се използува сабления удар. Сабления удар требва да бъде само един,тъй като при повторение,има обра тно действие на сабуждане.

За препоръчване е нашите граничари дах бъдат запознати и дори обуч ени с жио-жицо,което ще ги улесни много в борбата с изминиците на Роди ната прехвърлени с шпионски и диверсантски задачи в страната.

При движинието на бандитската група ,тя е била откривана от лая на овчарските кучета.Освен,това овчарите познават кога кучето лае на чове кога на дивеч,следователно ако те са заангажирани в охраната на границ ата и Родината ни,нито една бандитска група не би могла незабелязано да навлезе в страната без да бъде открита от граничното население или овчарите в планината.Техната бандитска група е била открита на много места от овчари,кучета,които непрекъснато са лаели по бандитската група от едно стадо на друго.

Когато в даден район стане инцидент пограничен,престрелка или някаква нередност,тогава в този район най малко за 10 дни не се прехвърля изминици.Във връзка с инцидента се счита,че този район охраната става по бдителна и по усилена.Както е бил случая с техната бандистска група

21.юлий 1953 год.

ИЗГОТВИЛ :- Ст. Данов

ст.лейт Евг.Данов

Напечетана в 2 екз

1 екз. за отдел V УГВ

2 екз за досието.

на О.Д.

233

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: награждаване и наказване на военнослужащи от 16 граничен отряд за ликвидиране на въоръжена група нарушители.

№ С-171 София, 28. VII. 1958 год.

За правилното планиране и организиране охраната на границата, проведения поиск, за проявено безстрашие и героизъм при разгромяване на въоръжена шпионска група в 16 отряд.

З А П О В Я Д В А М:

1. Ефрейтора Александър Иванов АЛЕКСАНДРОВ, набор 1931 г. старши на граничен наруд от 10 линейна застава за проявен героизъм при стълкновение с бандитската група /за ликвидиране главатаря на групата/, да му се присвои офицерско звание "Мл. лейтенант", а младши на граничния наряд - редника Дончо Котев ГАНЕВ, да му се присвои звание посмъртно "Старшина".

2. Мл. сержанта Вергил Борисов ВАКЛИНОВ, набор 1931 г. инструктор на служебно куче и старши на граничен наряд от 9 линейна застава, за проявен героизъм да му се присвои посмъртно офицерско звание "Младши лейтенант". На местото където са убити двамата граничари да се постави паметна плоча.

Из архивите на ДС

1.Лейтенант Жеко Братанов ЖЕКОВ - ЗНПЧ и временен началник на 9 линейна застава,за неправилно действие,поради което стана причина двамата от нарушителите безнаказано да преминат в Гърция,[redacted] с "предупреждение за непълно служебно съответствие" [redacted].

2.Лейтенант Стоян Динев Стоянов,началник на 10 линейна застава,затова, че не е предприел своевременно ефикасни мерки за ликвидиране на бандитската група [redacted] с "Мъмрене".

3.Лейтенант Стоян Георгиев Стоянов,началник щаб и временен командир на 2 комендатура и старши лейтенант Иван Тодоров Атанасов,партиен секретар и временен комендант по политическата част на 2 комендатура,затова че са проявили политическо безгрижие и нехайство,неучаствайки в операцията [redacted] с "Мъмрене".

Настоящата ми заповед да се доведе до знанието на всички равни и по-старши от наказаните.

Из архивите на ДС

656

235

На семействата на убитите да се отпусне еднократна помощ от по 4,000 лева.

3.Младши сержанта Христо Цеков КИРКОВ, набор 1931 г. инструктор на служебно куче от 11 линейна застава за проявено себеотрицание по преследването на нарушителите да му се присвои звание "Старши сержант".

4.Подполковник Симеон Христов БАХЧЕВАНСКИ-началник на 16 граничен отряд затова,че правилно е планирал и организирал охраната на границата в участъка на 9 и 10 линейни застави и личното му ръководство и участие в поиска,да му се отмени наложеното наказание със заповед № 230 от 20.8.1952 г. "Предупреждение за неточно служебно отношение".

Настоящата ми заповед да се доведе до знанието на целия състав на Граничн[illegible].

МИНИСТЪР,
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: /Г.Цанков/

28 III 53

Отпеч.в 6 екз.

Изпълнител:
/полк.Ванков/
10.7.53 г.
Написала:Н.Славова
№ 7004.

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ
№ _____
__ ноември 1953 година
С о ф и я

Строго-секретно
Екз.№___

6

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Да се има предвид по случаи 10 годишнината на ОРГАНИТЕ на М.В.Р.

ДО ДРУГАРЯ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ-НРБ
Т У К

Д О К Л А Д

От Министъра на Вътрешните работи

ОТНОСНО: награждаването с почетното звание "Герой на Народната Република България" на военнослужащи от Гранични войски - МВР.

ДРУГАРЮ ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Под изпитаното ръководство и грижи на Българската Комунистическа Партия и Народното правителство, Гранични войски при Министерството на вътрешните работи организационно укрепнаха и възмъжаха в своята служебно-оперативна дейност по охраната и отбраната на държавните граници на социалистическата ни Родина. Личния състав учейки се непрекъснато от богатия опит на славните съветски граничари и съветска армия преодоляват всички трудности по овладяване граничното изкуство и умение да се пази границата на нашата Родина, достигна значителни успехи в борба с нарушителите на държавната граница.

В резултат на широката възпитателна работа и натрупания богат опит, Гранични войски ликвидираха или обезвредиха десетки въоръжени нарушители - диверсанти, шпиони и агенти на чуждото разузнаване, а така също и с успех водиха бой с регулярен противник. В редовете на войските израстнаха десетки герой, които във въоръжени стълкновения проявиха масов героизъм, себеотрицание и висок патриотизъм при охраната и отбраната на границите на Народната ни Република.

Така например:

На 1 юли 1953 година в 21.30 часа в района на местността

Из архивите на ДС

658

"Римския мост" на 2 км от границата се завързва въоръжено стълкновение между граничен наряд "Секрет" от 10 линейна застава на 16 граничен отряд в състав: ефрейтор Александър Иванов Александров /старши/ и редник Дончо Котев Ганев /младши/ с четирима въоръжени агенти на чуждото разузнаване.При престрелката бива убит редникът Дончо Котев Ганев и ранен ефрейторът Александър Иванов Александров. От страна на бандитската група бива ранен тежко водача на същата. Чувайки стрелбата на "Римския мост" наряда от 9 линейна застава в състав: мл.лейтенант Вергил Борисов Ваклинов, тогава младши сержант старши на наряда и водач на служебно куче и редника Трайко Михайлов Стоименов /младши/ който е носил службата на 500 метра от място стълкновението веднага се притичва на помощ.През това време тримата бандити вземат на ръце тежко ранения си водач и се насочват към границата.Младши лейтенант Вергил Ваклинов със служебното куче тръгва по следите им,в резултат на което биват настигнати.Мл.лейтенант Ваклинов завързва бой с бандитската група.Решен на всяка цена, дори с риск на живота си да ги обезвреди той се хвърля върху единия от тях, измъква оръжието от ръцете му и веднага го завързва. Завързаният бандит Ваклинов предава на пристигналия на помощ друг граничен наряд и заедно със същия продължава да преследва нарушителите.Нарушителите се укриват под местността "Чуката" и минават в засада.Когато в непрогледната нощ мл.лейт.Ваклинов заедно с кучето пристига на четири-пет крачки от тях,те откриват огън и го нараняват тежко.Три вражески патрона са пронизали тялото му.Паднал тежко ранен Ваклинов изстрелва последните си патрони по бандитите и хвърля една граната към посоката,където са се укривали.По пътя за болницата Ваклинов почина.

В резултат на проявения героизъм беше задържан и ранения водач на бандитската група и заедно с това бе разкрита крупна шпионска мрежа на чуждото разузнаване.

Младши лейтенант Вергил Борисов Ваклинов е роден на 11.8. 1931 год.в село Планиница,Димитровска околия.Произхожда от средно селско семейство.Родителите му се занимават със земеделие.Членове са на Единната Отечественофронтовска организация - Отечествен фронт.По-големия му брат е член на БКП, а по-малкият член на ДСНМ. Самия той преди 9-ти септември не е членувал в никаква организация.След 9-ти септември 1944 год.става член на РМС.Завършил е 7 /прогимназиален/ клас.Преди постъпването в казармата е бил же-

Из архивите на ДС

659

лезничар по професия помощник огняр.

Близки засегнати от народния съд и мероприятията на народната влест няма.

Като граничар винаги и навсякъде е носил бдително граничната служба. В занятията и живота на заставата е вземал дейно участие.Неговите другари го познават като смел, съобразителен,ловък и безстрашен граничар, обичащ силно своята Родина и готов на подвиг за нея.В организацията на ДСНМ се е проявявал като активен член.

II.

На 27 юли 1952 година мл.лейтенант Боню Иванов Бонев заедно с група граничари е бил изпратен в наряд на един от островите на р.Марица,с.Капитан Андреево,Свиленградско.В 14.00 часа нарядът оглавяван от мл.лейт.Боню Ив.Бонев /тогава мл.сержант/ забелязал да се движат към острова цивилни въоръжени лица.Нарядът съсредоточил вниманието си към тях.В същото време 20 монархофашистки войници,които са били на позиция в окопите край железопътната линия на около 300 метра от границата се дигнали в атака и носейки две леки картечници тръгнали към острова.

Укрити вероятно още през нощта, 4-5 гръцки монархофашистки войници,без да бъдат забелязани от наряда влезли в горния край на острова.Същите са били предвождани от жандармерийския офицер Саракис Манусов преоблечен във войнишки дрехи, който носел със себе си лека картечница "Брен".Наряда е бил съсредоточил вниманието си по приближаващите към острова гръцки монархофашисти.Гръцкият офицер заедно с останалите войници приближили наряда и на 5-6 метра с насочена картечница им извикал на развален български език да се предадат.

В тоя момент, без да губи самообладание мл.лейт.Боню Иванов с дълъг автоматичен ред убива жандармериста офицер.Един от монархофашистките войници се опитал да стреля по мл.лейт.Боню Иванов, но мл.сержанта Иван Цанков стреля по него и го ранява.Монархофашистите се оттеглили на гръцка територия.

В същия момент монархофашистки взвод от 20 човека открива огън по наряда и се придвижва към острова.В тоя момент,в трудните минути на боя, за защита на нашата собствена земя,мл.лейтенант

Из архивите на ДС

660

Боню Иванов Бонев издигайки бойния повик "За Родината! С другаря Червенков, по монархофашистите огън!" увлича и останалите другари и отбива и тая втора атака на монархофашистите.Двама от монархофашистите падат убити в гръцка територия и двама други ранени.Залегнали зад железопътната линия източно от гръцкото село Дикея гръцките войници продължават да обстрелват островите.30 минути след това други 20 войници с две леки картечници отново се опитват да навлязат в острова.Но оглавяваният от Боню Бонев наряд отбива и тая техна атака.В резултат на смелите действия на мл.лейтенант Бонев бяха убити и ранени няколко монархофашисти и оръжията бяха дадени на монархофашистите.

Мл.лейтенант Боню Иванов Бонев е роден на 17 март 1927 год. в село Ливада,Бургаско.Произхожда от бедно селско семейство.Родителите му се занимават със земеделие и са членове на ТКЗС.

Преди 9-ти септември не е членувал в никакви организации. По професия е работник-обущар.До идването му в казармата е работил в обущарска кооперация в Бургас.

Като граничар е носил съзнателно и с желание граничната служба.Бил е отдельонен командир.Граничарите с които е служил и охранявал острова го обичат заради неговата преданост към Родината и готовността му на подвиг.

Мл.лейтенант Боню Иванов Бонев сега е офицер от Гранични войски.

III.

На 11.10.1950 година в 01.30 часа граничният наряд "секрет" от 14 застава на трети граничен отряд се натъква на три непознати цивилни лица.Нарядът завързва престрелка с тях.Последните се отскубват,като раняват един от граничарите.В това време пристига друг наряд старши на който е заместник началникът по политическата част на заставата лейт.Гето Тодоров Лелчев.Нарядът тръгва да преследва бандитите.Не след дълго лейт.Тодоров се натъква на тях. Бандитите били залегнали зад един голям камък и започнали да го обстрелват.Хвърлят две гранати, които той - лейт.Гето Тодоров с риск да избухнат в ръцете му я връща обратно към бандитите.За да проверят дали е жив бандитите хвърлят към него един камък.След това лейт.Тодоров внимателно пропълзява до камъка и започва да следи движението на бандитите и откривайки огън не им дава въз-

Из архивите на ДС

661

можност да се изтеглят.Един от бандитите се опитва да го убие, като застава над скалата,но Гето Тодоров го изпреварва и с точен изстрел го убива.

Тази схватка е траяла от около 1 до 6 часа през нощта.

По-късно вече за втори път лейт.Гето Тодоров на 12.8.52 г. е бил старши на граничен наряд в охрана на границата в участъка на 5 линейна застава, от 5 граничен отряд.Към 16.30 часа едно монархофашистко отделение въоръжено с лека картечница навлиза в наша територия.Гръцките войници открили огън по един от граничарите.Като забелязал това Гето Тодоров се приближил на 5 метра от мерача и помощник мерача на картечницата на монархофашисткото отделение и хвърля една граната.Двамата гръцки войници били убити и се завързва престрелка.Нашият наряд принуждава гръцките войници да се оттеглят.Изтеглили се до самата гранична линия те отново откриват стрелба по нашия наряд.Тогава под командуването на Гето Тодоров граничарите се вдигат напред и със силен съсредоточен огън принуждават монархофашистите да се изтеглят в дълбочина на гръцка територия.На наша територия те оставят двама убити войници, една лека картечница "Брен", три пълнителя и една английска пушка с 53 патрона.

Ст.лейтенант Гето Тодоров е роден на 16.5.1924 година в с. Стрелча,Пазарджишко.Произхожда от бедно селско семейство.Родителите му се занимават със земеделие.Същите нямат близки и роднини засегнати от мероприятията на народната власт.

Гето Тодоров е завършил 1 клас /5 клас/.От 1941 до 43 год. е бил ратай,свинар.На 22.3.1944 година излиза партизанин в отряда "Георги Банковски".Взел е участие като доброволец в първата фаза на Отечествената война в състава на 27 пехотен полк.Членувал е в РМС от 1942 година.Член на БКП е от 1947 година.

Граничарите и крайграничното население обичат и уважават Гето Тодоров като храбър народен син.Жителите от едно крайгранично селолнрее миналата година го наградиха с ръчен часовник.

За горните прояви на мл.лейтенант Вергил Борисов Ваклинов, мл.лейтенант Боню Иванов Бонев и ст.лейтенант Гето Тодоров Лулчев от Гранични войски на основание член 35 от точка 7 от конституцията на Народна Република България и член 50 от указа за ордените,медалите и почетните знаци моля, Президиума на Народното Събрание

Из архивите на ДС

да удостои с почетно звание "Герой на Народна Република България", златна звезда и орден "Георги Димитров" на всеки от тях.

Като Ви докладвам горното предлагам Президиумът на Народното Събрание да издаде приложения указ.

Приложение: Указа в 3 екземпляра.

Засяга: Министерството на Вътрешните работи.

662

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: /Г.Цанков/

12

НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

У К А З

№___

Президиумът на Народното Събрание,въз основа чл.35 т.7 от Конституцията на Народната Република България

П О С Т А Н О В Я В А:

За особени боеви прояви и изключителни геройски подвизи при стълкновение с въоръжени нарушители на границата на НРБ,награждава с почетното звание "Герой на Народна Република България следните военнослужащи от Гранични войски:

1.Мл.лейтенант Вергил Борисов ВАКЛИНОВ, жител на село Планиница,Димитровско /посмъртно/.

2.Мл.лейтенант Боню Иванов БОНЕВ, жител на с.Ливада, Бургаско.

3.Ст.лейтенант Гето Лулчев ТОДОРОВ, от с.Стрелча,Пазарджишко.

На основание чл.50, от Указа за ордените,медалите и почетните звания на същите да се даде златна звезда и ордена "Георги Димитров".

София _ ноември 1953 година.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПРЕЗИДИУМА НА НС:

СЕКРЕТАР НА ПРЕЗИДИУМА НА НС:

2

1710 30 VI, 4

Секретно!
Екз. ____

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

30. 6. 444

№ 1388 30 ... 1954 г.

Т У К – МИНИСТЕРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ ДР. ЦАНКОВ

Представям Ви, доклад относно изработване на сценарио и филм за героичният подвиг на граничаря – младши лейтенант ВЕРГИЛ БОРИСОВ ВАКЛИНОВ, с молба да бъде внесен в Министерския съвет.

Приложение: доклада.

Отп. в 2 екз.
№ 1 адресанта
№ 2 към дело
Изп. [signature]
/Полк. Кондев/.
Нап. П.Стойкова.
29.6.54 година.
№ 1394.

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ПОЛКОВНИК [signature] /Чакъров/.

Др Министър
Вчитам предложението много целесообразно
филма ще изиграе голяма възпитателна роля за войските на МВР
5.7.1954 Ген. [signature] и за младежта.

5

Строго секретно!
Екз.№____

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО ДРУГАРЯ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА Н.Р.Б.

Т У К

Д О К Л А Д

от Министъра на Вътрешните работи

ОТНОСНО: Изработване на сценарио й филм за героичния подвиг на граничаря – мл. лейт. Вергил Борисов ВАКЛИНОВ.

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ,

В 21.30 часа на 1 юли 1953 година в района на "Римския мост" на 2 клм от границата се завързва престрелка между граничен наряд "секрет" от 10 линейна застава на 16 граничен отряд в състав ефр. Александър Иванов АЛЕКСАНДРОВ /старши/ и редника Дончо Колев ГАНЕВ /младши/ с четирима въоръжени агенти на чуждото разузнаване.

При престрелката бива убит ред. Ганев и ранен ефр. Александров. От страна на бандитската група бива ранен тежко водача на същата.

Чувайки стрелбата на "Римския мост" наряда от 9 линейна застава в състав мл. сержант Вергил Борисов ВАКЛИНОВ /старши и водач на служебно куче/ и редник Трайко Михайлов СТОИМЕНОВ /младши/, който носил службата на 500 метра от местонарушението, веднага се притичва на помощ. През стръмна и непроходима местност, наряда оглавяван от мл. сержант Ваклинов се спуска заедно със служебното куче "Вихър". През това време тримата

Из архивите на ДС

666

бандити вземат на ръце тежко раненият си другар и се насочват към границата. Мл. сержант Ваклинов пуска кучето по следата им и на около 50 - 60 метра настига един от бандитите, който е бил останал по-назад, за да охранява изтеглянето на групата. Ваклинов хвърля граната по групата, която отстъпва и пуска кучето на бандита, който е охранявал групата. Започва се люта борба между бандита и граничарското куче. В това време останалите бандити откриват масов огън по Ваклинов и постепенно се изтеглят. Чувайки как кучето му ръмжи и се бори с единият бандит, Ваклинов под дъжд от куршуми се хвърля на помощ на своето куче. Изпуснал оръжието в борбата си с кучето, бандита изважда кама, Ваклинов хваща със здравите си ръце бандитската ръка, насочва автомата към сърцето на врага, който изплашен вдига ръце и се предава. Ваклинов завързва заловеният бандит и го предава на пристигналия на помощ друг граничен наряд.

При завързалата се схватка и поради голямата тъмнина Ваклинов изгубва дългият повод на кучето, завързва го със собствения си поясок и сам в непрогледната нощ започва преследването на оттеглящите се бандити, [illegible] като отново подава следа на "Вихър" и тръгва по петите на нарушителите. Под местността "Чуката" мл. сержант Ваклинов, воден от кучето отново открива бандитите и завързва бой с тях. В този бой Ваклинов бива тежко ранен с три куршума. Паднал ранен той изстрелва последните си патрони и хвърля последната си граната по бандитите, отвързва кучето и с призива: "Вихър, гони бандитите!" го изпраща по врага. На три пъти кучето посреща бандитите и се хвърля върху тях, докато последният път те го раняват тежко и то умира на 300 метра от последната си среща с бандитите, пак по тяхните следи.

Със самолет на път за София младши сержант Вергил Борисов ВАКЛИНОВ почива.

В резултат на героичният подвиг на мл. сержант Вергил Борисов Ваклинов, който залови жив един от бандитите, органите на ДС разкриха две чужди радиостанции в страната ни, голямо количество оръжие и продукти в скривалище, както и дейността, на групата, която повече от един месец е била у нас.

Из архивите на ДС

667

Мл. сержант Вергил Борисов Ваклинов е роден на 11.8. 1931 година в с. Планиница, Димитровска околия.

Целия си кратък живот Вергил Ваклинов е посветил на Родината. Израстнал в бедно семейство, с 6 деца, той от малък е принуден да работи на полето и в къщи и когато завършва 7 /трети/ клас и става член на РМС и заминава на работа в Димитрово - рудник "7 септември". Там Ваклинов работи като пом. огняр на локомотив, дейно участвува в социалистическото съревнувание и е за пример в работата си.

Вергил Ваклинов постъпва с много голямо желание в редовете на Гранични войски и по негово желание бива изпратен да следва школата за инструктори на служебни кучета в гр. Земен. Там проявява голямо усърдие в занятията и подготовката на своето куче "Вихър". Ваклинов завършва с отличие курса и заедно с кучето си заминава на границата. Като граничар никога не се е огъвал пред трудностите и в скоро време бива назначен за старши на наряд. Като старши на граничен наряд Ваклинов не е допускал никакви прояви на недисциплинираност, преодолявал е всички трудности по носене на граничната служба и се е проявявал във всички случаи като смел, съобразителен и ловък граничар.

Вергил Ваклинов се е отличавал и като боец предан до смърт на Партията и Родината, която преданност на дело показа. Намерените след неговата смърт лични писма са пълни с любов към Родината и омраза към враговете на народа. В писмо до един свой другар, Ваклинов пише: "Щастлив съм, че съм граничар, че Партията и Димитровския съюз на народната младеж са ме удостоили с доверието да охранявам границата. Виждайки как нашата Родина цъвти и се развива, как в нея израстват завод след завод, аз не ще пожаля живота си, ако се наложи, за да не допусна враг да мине през нашите граници".

На друг другар на гърба на една своя снимка, той пише: "Ако падна в бой с враговете на моята Родина, ти не забравяй какъв приятел си имал".

На трети свой другар, Ваклинов пише: "Сега писмото съкращавам, но знай, че теб не забравям и целия наш народ".

Из архивите на ДС

С моя заповед мл. сержант Вергил Борисов ВАКЛИНОВ е повишен посмъртно в чин младши лейтенант. Той е зачислен завинаги в списъка на бойците и командирите от 9 линейна застава на 16 граничен отряд. Заставата, на която е служил, носи неговото име.

Животът на мл. лейтенант Вергил ВАКЛИНОВ от рудник "Седми септември" до последния ден на границата, е образец на честна и самоотвержена служба на Партията и Родината. Героичния подвиг на мл. лейтенант Ваклинов е пример за подържание на целия личен състав в Гранични войски. По неговият пример на борба с враговете тръгнаха десятки бойци и командири от Гранични войски. Само граничарите от неговата застава след неговата смърт заловиха или ликвидираха няколко бандитски групи.

Като имам впредвид, че героичния подвиг на мл. лейтенант Ваклинов трябва да стане достояние на всички бойци и командири от Гранични войски и Народната армия и за патриотичното възпитание на младежта в нашата страна,

П Р Е Д Л А Г А М:

Министерския съвет да задължи Българска кинематография да възложи изготвяне на сценарио и заснеме филм по живота и героичния подвиг на мл. лейтенант Вергил Борисов ВАКЛИНОВ, който да бъде готов през 1955 година.

Отп. в 2 екз.
№ 1 - адресанта
№ 2 към дело
Изп. Кондев
/Полк. Кондев/
Нап. П.Стойкова.
29.6.54 година.
№ 1392.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: _____/ЦАНКОВ/.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

64/17

Секретно!
Екз.№____

Т У К – ПОМ.МИНИСТЪРА ПО ВОЙСКИТЕ –МВР
ГЕНЕРАЛ–МАЙОР ДР.КАРАКАЧАНОВ.

С П Р А В К А

ОТ НАЧАЛНИК ПОЛИТИЧЕСКИ ОТДЕЛ ГРАНИЧНИ БОЙСКИ
ПОЛКОВНИК КОНДЕВ.

ОТНОСНО: описание на случая на
мл. лейтенант ВАКЛИНОВ.

Изпълнявайки добросъвестно бойната заповед за охраната и отбраната на държавните граници на Народна република България, от Гранични войски израстнаха стотици граничари отличници по охраната на границата, които проявявайки смелост, безстрашие, съобразителност, мъжество и героизъм, заловиха и ликвидираха опасни народни врагове – нарушители на границата. Между тях с неизразима сила и доблест изпъква мъжественият образ на достойно загиналия в кървава схватка с въоръжена бандитска група – водача на служебното куче Вергил Борисов ВАКЛИНОВ от с. Планиница, Димитровска околия. Неговият подвиг е знаменателен и от него днес се учат с неукротима жар и последователност всички граничари.

Какъв е неговият подвиг?

В 21.30 часа на 1.VII.1958 година, в района на "Римския мост" се завързва въоръжено стълкновение на 20 клм. от границата, между граничния наряд "Секрет" от 10 л.з. на 16 г.о. в състав: ефр. Александър Иванов Александров и редника Дончо Котев Ганев с 4-ма въоръжени агенти на чуждото разузнаване. Насейки службата по охраната и отбраната на държавните граници на"римския мост" на р. Доспат, през нощта забелязали пред себе си едно цивилно лице да се придвижва по моста в посока към границата. Изчаквайки го на няколко метра старшия на наряда – ефр.

Из архивите на ДС

670

Александров подал опознавателния знак, но след като не получил отговор предупредил лицето да се предаде и открил огън на поражение. В резултат на точния автоматичен огън, бандита бива смъртно наранен и паднал на моста. Част от бандитската група, която се е движила отзад, открива огън по наряда, захвърляйки багажа си и се изтегля по дерето в посока на границата. В престрелката бива убит редника Ганев и ранен ефр. Александров. От страна на бандитската група бива ранен тежко водача на същата.

Чувайки стрелбата на "Римския мост" наряда от 9 л.з. в състав: мл. сержант Вергил Борисов ВАКЛИНОВ /старши/ - водач на служебно куче "Вихър" и редника Трайко Михайлов Стоименов /младши/, който е носил службата по охраната на границата в района на "Чуката", на 500 метра от местонарушението веднага се притичва на помощ.

През това време тримата нарушители вземат на ръце тежко ранения си водач и се насочват към границата. Мл. сержанта Баклинов със служебното си куче "Вихър" веднага тръгва по следите на нарушителите. Кучето хваща следата и на около 50-60 метра се завързва бой с нарушителите. Мл. сержанта Баклинов пуска кучето на бандита и с риск на живота си се хвърля върху единия, измъква му оръжието от ръцете и веднага го завързва. Завързаният бандит Баклинов предава на пристигналия на помощ друг граничен наряд и заедно със същия продължава да преследва нарушителите, защото задачата още не е изпълнена. Тъмнината скрива част от бандитите от погледа на Баклинов.

Дългът да ликвидира врага, до последната негова отребка, волята да защити докрай честа и спокойствието на отечеството си, безстрашието на доблестния български граничар, неговата готовност за разплата с продалия честа и съвеста си изверг - всичко това гори в сърцето на Баклинов. Тръгвайки по следите на нарушителите в тъмната нощ се разнасят пушечни изстрели, експлозия на гранати, тракане на автомати в притихналата крайгранична местност. Скоро пресекват вражеските шмайзери, замлъква и любимия "Шпаген" на героя Баклинов. Паднал тежко ранен Баклинов изстрелва последните си патрони по нарушителите и хвърляйки по тях последната си граната, отвързва кучето и с призива "Вихър гони бандитите" го изпраща към тях.

Из архивите на ДС

~~63~~ 19

На три пъти кучето пресреща бандитите и се хвърля върху тях, докато последния път те го раняват тежко и то умира на 300 метра от последната си среща с бандитите пак по тяхните следи.

Група граничари грабват тялото на Ваклинов и го понасят към бързо пристигналия в равнината самолет. В самолета за София, мл. сержанта Вергил Ваклинов починал.

Произведен посмъртно мл. лейтенант Ваклинов отдаде своя живот за щастието на своята Родина. В едно свое писмо до другаря си той пише: "Щастлив съм, че съм граничар, че Партията и Димитровския съюз на Народната младеж са ме удостоили с доверието да охранявам границата. Въждайки как нашата Родина цъфти и се развива, как в нея растат завод след завод, аз не ще пожаля живота си, ако се наложи, за да не допустна врага да премине през нашите граници".

Като граничар никога не се е отвял пред трудностите, като граничен наряд Ваклинов не е допускал никакви прояви на недисциплинираност. При всички случаи се е проявявал като скромен, смел, безстрашен и ловък граничар, като член на ДСНМ е вземал активно участие в живота на Съюза, служил е за пример на всички членове, а така също и в отношения та си с другарите и командирите.

Като незаменим другар и верен до смърт боец на своята военна клетва, изпращайки своята снимка до друг свои приятел той пише: "Ако падна в бой с враговете на моята Родина, ти не забравай какъв приятел си имал". Тези безсмъртни думи на легендарния Ваклинов говорят, че Партията и ДСНМ изпращат в редовете на Гранични войски своите най-добри членове - синовете на нашата чиличена работническа класа и трудящите се селяни, верни синове на Народна република България. Така и мл. лейтенант Ваклинов не пожали младия си живот за щастието на свещенната ни родна земя.

Отличните действия на граничните наряди със старши мл. лейт. Ваклинов и мл. лейтенант Александров, тяхните героични подвизи вдъхновяват за още по-преданна служба всеки български граничар.

НАЧАЛНИК ПОЛИТИЧЕСКИ ОТДЕЛ ГВ
ПОЛКОВНИК: /Кондев/.

Секретно
Екз.№ 2

ДО ДРУГАРЯ ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

От МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ ГЕОРГИ ЦАНКОВ

ОТНОСНО: Увеличаване тиража на вестник"Граничар" - седмичен орган на Гранични войски.

Др.Председател,

С постановление на Министерския съвет е разрешено издаването на вестник " Граничар " в 5000 тираж при формат 58/84.

Този тираж на вестника се явява крайно недостатъчен поради това,че:

1.Личният състав на Гранични войски се увеличи почти двойно от момента когато е разрешено издаването на вестник " Граничар".

2.Поделенията на Войските са много разпръснати и до всяко трябва да стигнат по няколко броя.

3.Интересът на бойците към тяхния печатен орган е нарастнал значително.

Като Ви донасям горното предлагам Министерския съвет да приеме следното

Р А З П Р Е Ж Д А Н Е:

1.Разрешава се на Управление Гранични войски вестник "Граничар" да се издава в тираж 10,000 екземпляра,формат 58/84.

2.Изпълнението на настоящето разпореждане се възлага на Държавното обединение на издателствата.

3.Същото не подлежи на обнародване във вестник"Известия".

Засяга:Държавното обединение на издателствата и УГВ-МВР.

____ октомври 1953 год.
С о ф и я

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ:_____/ЦАНКОВ/

Отпеч.В 7 екз.
От № 1-6 [redacted]
№ 7 - към дело [redacted]

От архивите на ДС

145

Лично строго поверително!

От особена важност.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
92

Р Е Ш Е Н И Е

НА ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП

С цел за усилване войските на МВР и повишаване тяхната боеспособност и бойна готовност, Политбюро на ЦК на БКП

Р Е Ш А В А:

I.ПО ВЪТРЕШНИ И ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ.

1. Да се разреши на Министерството на Вътрешните работи да увеличи в течение на 1953-1958 година числеността на Вътрешни войски на Министерството на Вътрешните работи до 8,743 души, както следва:

- през 1953 година с 1623, през 1954 год. с 2277, през 1955 год. с 1794, през 1956 год. с 671, през 1957 год. с 1369 и през 1958 год. с 1010 души.

2. Съществуващите и новоформирани части и поделения на Вътрешни войски да се преформират в две дивизии и две бригади в състав и с дислокация оказани в приложение № 1.

3. Да се установи, че Гранични и Вътрешни войски на Министерството на Вътрешните работи в мирно и военно време изпълняват непосредствено възложените им функции, подчиняват се на Министра на Вътрешните работи и могат да бъдат използувани за решаване на други задачи, в това число и на фронта само по решение на Комитета на отбраната.

В съответствие с това да предложи на Министра на Народната отбрана да изключи всички войски на Министерството на Вътрешните работи от оперативните планове за военно време и да ги замени с други съединения.

Из архивите на ДС

5. Министъра на вътрешните работи и Министъра на народната отбрана, с цел да се избегне всяка възможност да се изпращат във войските на МВР, неподходящи за служба в тях младежи в пълно съответствие с Постановлението на Политбюро от 16.11.50г. да прегледат инструкцията за реда на набиране и повикването на млади войници във войските на МВР и установят такъв ред, които би изключил всяко подменяване на подбраните младежи от органите на МВР без тяхно съгласие. 146

Повикването на младите войници във войските на МВР, да се извършва с повикателни заповеди издадени от Министъра на вътрешните работи.

4. Да се задължат Министра на Вътрешните работи и Министра на Народната отбрана до 1 Ноември 1952 година да разработят съвместни мероприятия за координираното използуване на войските на Министерството на Вътрешните работи за изпълнение на задачи, свързани с охраната на тила на армиите в периода на военните действия.

6. Да се задължи Министра на Вътрешните работи др. Георги Цанков да обезпечи в тримесечен срок превъоръжението на войските чрез разместване на оръжието в Министерството на Вътрешните работи по такъв начин, щото със Съветско оръжие да бъдат въоръжени на първо място изцяло Гранични войски, оперативните части на Вътрешни войски и оперативния състав на органите на ДС.

7. ~~Да се изземат от~~ военно-морски сили и до 1 Септември 1952 година предадат на Гранични войски четири изправни катера, тип "М.О." за усилване охраната на черноморската граница, които в началото на евентуални военни действия, незабавно да се върнат на Министерството на Народната отбрана.

8. Като по-целесъобразно снабдяването на войските и другите поделения на Министерството на Вътрешните работи с оръжие, бойна техника и друго военно имущество, да се извършва самостоятелно /независимо от Министерството на Народната отбрана/, като заявките за снабдяване на войските на МВР се представят направо в Министерския съвет. За ръководство на снабдяването на войските, да се създаде в Министерството на Вътрешните работи отдел "Военно снабдяване".

Да се задължи Министра на Вътрешните работи др.Георги Цанков до 1 август 1952 година да изготви и представи в Министерския съвет проекто-заявка пред Правителството на СССР за отпускане за нуждите на Министерството на Вътрешните работи:

- необходимото стрелково, артилерийско и бронетанково оръжие, оптически прибори и моторни превозни средства;
- два стражеви катери тип "МО", 6 малки речни катера /за екипаж 5-6 деши/, въоръжени с тежки картечници;
- три самолети тип "ПО-2" и 2 хидросамолета;
- радиосвързочна апаратура и химическо имущество, които нашата индустрия не е в състояние да произведе.

675

Из архивите на ДС

94

II. ПО ВОЙСКИТЕ НА МПВО.

1. Да се създаде при Министерството на Вътрешните работи инженерно-противохимически части МПВО с обща численост 3,889 души в срокове за дислокация, съгласно приложение № 2.

Общото ръководство и управление на войските МПВО да се възложи на Централно управление на МВР и неговите щабове в окръжните градове.

2. Да се задължи Министра на Народната отбрана - др.П.Панчевски за окомплектуването на формиращите се войскови части МПВО, съгласно т. 1:

а/ да отдели от действующия състав на Народната армия 5 старши и 86 младши офицери и 200 сержанти и ги предаде на Министерството на Вътрешните работи в следните срокове:

- 5 старши и 29 младши офицери - до 1.X.1952 год.
- 12 младши офицери и 200 сержанти - до 1.XII.1952г.
- 15 младши офицери - до 1.V.1953 год.
- 30 младши офицери и 68 сержанти - до 1.XII.1953г.

б/ да призове от запаса за войските МПВО 153 офицери и 3447 бойци - наборите 32 и 33 години:

- 34 офицери до 1.VIII.1952 год.
- 30 офицери и 1135 бойци до 1.XII.1952 год.
- 30 офицери и 956 бойци до 1.V.1953 год.
- 59 офицери и 1356 бойци до 1.XII.1953 год.

в/ да се предвиди и включи в мобилизационния план на Министерството на Народната отбрана развръщането на инженерно-противохимическите части МПВО за военно време с обща численост 8030 души, съгласно щата и дислокацията, утвърдени от Министерството на Вътрешните работи;

г/ окомплектуването на инженерно-противохимическите части, да се извърши за сметка на контингентите подлежащи на повикване на действителна военна служба, които след изслужване на същата се зачисляват в запаса за окомплектуване частите на МПВО за военно време.

3. Да се задължи Министерството на Вътрешните работи /др.Георги Цанков/:

а/ да предвиди и включи в щатовете плана за капиталовложенията и в бюджета на Министерството на Вътрешните работи, необходимите средства за издръжка, въоръжение и снабдяване на

инженерно-противохимическите части МПВО за 1953 година;

б/ да създаде до 15 Август 1952 година при Централно управление МПВО специален отдел за управление и ръководство на войските МПВО и щабовете на батальони МПВО в градовете София и Пловдив, а също така да въведе в щатовете на щабовете МПВО при градските народни съвети в окръжните градове допълнителни длъжности за посочените по-горе цели;

в/ да обезпечи с необходимото снаряжение, въоръжение, продоволствие, транспортни и други средства формиращите се през 1952 година части на МПВО в срок до 1 Декември 1952 година;

г/ да включи в плана по капиталовложенията на Министерството на Вътрешните работи, строителството на казарми за войските на МПВО и построи такива:

- до 15 август 1953 год. в градовете: София, Пловдив, Бургас, Сталин и Русе, и

- до 15 март 1954 год. в градовете: Търново, Плевен, Стара Загора, Хасково, Враца, Коларовград и Димитровград.

3. Да се разрешат на Министерството на Вътрешните работи:

а/ да изразходва за сметка на общите кредити на МВР за текущата година необходимите суми за издръжка на войските МПВО, формиращи се в градовете София и Пловдив, а също така за издръжката на отдела за управление на войските МПВО при Централно управление МПВО;

да закупи от СССР през 1953 година 15 товарни автомашини за нуждите на войските МПВО.

4. Да се задължат председателите на окръжните и градски народни съвети на депутатите на трудещите се:

а/ да предоставят необходимите и отремонтирани помещения за настаняване войските на МПВО:

- в градовете София и Пловдив до 1 Ноември 1952 г.;

- в Бургас, Сталин, Русе, Димитровград и Търново до 1 април 1953 год.;

- в Плевен, Стара Загора, Хасково, Враца, Коларовград и Благоевград до 1 ноември 1953 год.

б/ да се предвидят необходимите суми, свързани с организирането на войските МПВО в своите бюджети за 1953 годи, а

677

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

също така да извършат необходимите разходи за тези цели за смятка на бюджета за 1952 година.

6. Във връзка със създаването на войските МПВО, да се окомплектуват от 1 Октомври 1952 год. с офицерски състав съществуващите при окръжните отдели МПВО граждански длъжности.

7. Да се задължат всички Министерства, ведомства, предприятия и народните съвети на депутатите на трудещите се, ежегодно да предвиждат в своите планове по капиталовложенията и бюджетите материали средства, както за строителството на специални съоръжения, така и за провеждането на общите мероприятия на МПВО.

Мероприятията на МПВО да се разделят на лимитни и подлимитни капиталовложения.

Към лимитните капиталовложения да се отнесат:

а/ съоръженията на МПВО първа категория: командните пунктове, скривалища и съоръжения МПВО за противохимическа, медикосанитарна, ветеринарна защита;

б/ съоръжения втора категория, както в новостроящите се здания, така и отделностроящите се, а така също съоръженията МПВО при новостроящите се водопроводни, канализационни и електрически мрежи.

в/ доставените от чужбина или произвежданите в нашата страна машини, специалната техника и имущество МПВО, на стойност повече от 4000 лева;

г/ инженерно-техническите мероприятия МПВО по техническата маскировка и светомаскировка.

Към подлимитните капиталовложения да се отнесат:

а/ приспособленията и преустройството на съществуващите здания и помещения за съоръжения МПВО: скривалища, стационарни пунктове за медицинска помощ, стационарни обмивочни пунктове, дегазационни камери и площадки, лаборатории и др.;

б/ доставката или производството на специална техника, съоръжение и имущество МПВО на стойност по-малко от 4000 лева.

Към подлимитните капиталовложения да се отнесат експлотационните разходи; а именно: разходите за издръжка на отделите, щабовете и органите на МПВО, за бойната подготовка,

Из архивите на ДС

~~97~~ 6.- 151

за научно-следователската работа, а също така за канцеларски и домакински разходи, за ремонт на съоръженията, инвентара и др.

8. Да се задължи Министерството на финансите и Държавна планова комисия, съвместно с Министерството на Вътрешните работи да разработят правилник за планиране, финансиране и материално-техническо обезпечаване на мероприятията МПБО" и го представят за одобрение от Министерския съвет до 15 август 1952 година.

II

По ДС

СЕКРЕТНО!
Екз.№ 1

56

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Доставените лошокачествени обувки за Гранични войски.

По сигнал от Гранични войски със заповед № 172 от 18.4.1952 год. на Пом.Министъра Ангел Цанев е била назначена комисия в състав, представители на отдел Интендантство при Тила на МВР, на Министерството на леката индустрия и на Профсъюза на химическите и кожообработващите работници. Същата е извършила проверка на обувките намиращи се в Централните складове на Гранични войски и дадените за носене от войниците в 11 граничен отряд – гр.Кюстендил и с протокол е дала мнение, че доставените обувки може да се приемат, като се раздадат на особената милиция,но с отбив, съгласно споразумение между двете страни.

Съгласно резолюцията на др.Министър от 20.5.1953 год. върху справка на Началника на отдел IX ДС от 18.5.1953 год. е била назначена комисия за проверка на обувките. Въз основа констатацията на тази комисия Началника на Гранични войски и Началника на отдел IX ДС са представили справка на др.Министър от 16.6.1953 год., с предложение да се задължи ръководството на Управление Тил при МВР, съвместно с командването на УГВ, да излезне с предложение пред ръководството на Министерството за уреждане снабдяването със стария образец обувки на онези войници, които носят службата си при тежък планински терен.

Във връзка с горното от Управление "Снабдително" при МВР е изготвен доклад, подписан от др.Министър, до Министерския съвет за издаване на Министерско постановление за изработване на специални обувки за граничарите, които да бъдат доставени през 1954 год.

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ПОЛКОВНИК /ЧАКЪРОВ/.

Отпеч. в 2 екз.
№-1 МВР
№-2 към дело
Изпълнил:
/подполковник Тодоров/.
Написала:С.Чулева
№ 501/27.2.954 г.

Строго-секретно.
Екз.№ 2

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ПРОТОКОЛ – ОПИС

на вещите от З/А "Ивайло" донесени
при прехвърлянето му на наша територия
на .....1953 година.

1. Раница /носима/ дадена от разузнавателния пункт гр.Истамбул 1 /един / брой.
2. Самобръсначка /специална/ за съхраняване на материали в съща та , дадена му също от горния разузнавателен пункт.
3. Чорапи мъжки закупени му от разузнавателния пункт и дадени при прехвърлянето му – 3/ три/ чифта.
4. Фланелка – 1/един/ брой.
5. Гащета – 2 чифта./два/.
6. Кандензирана храна, дадена на агента за използването й в наша територия – 3 /три/ кутии.
7. Таблетки за прочистване на H_2O и витамини – 2 /две/таблетки.

Настоящий протокъ е съставен в 2 екземпляра, един екземпляр е предаден на 1-во управление ДС заедно със вещите, втория екземпляр към дело-УГВ .

Отп.-2 екз.
Екз.№ 1-1во упр.ДС
–"– № 2-към делo
Изпълнител:_____
/лейт.Мицов/
Написала:Манолова
15.4.54 г.
№2361

ЗАМ.НАЧАЛНИК 5-ТИ ОТДЕЛ УГВ
МАЙОР:......./Кочев/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

24 198

строго секретно.
Екз.....

НАЧАЛНИЦИТЕ НА I-ВО, II-РО УПРАВЛЕНИЯ
НА Д.С. и РУ НА Г.Щ.
Т У К.

От досегашната практика за приемането предаването и отчитането на предаващи се задгранични агенти на I-во II-ро управления на Д.С. и тези на Р.У. на Г.Щ.се установи,че същите преминават граничната линия и се предават на граничните наряди или отиват направо на граничните линейни застави. В такива случаи агентите съобщават дадените им пароли и остават в заставите до идването на съответния орган който ще ги приеме.Тези задържания не се отчитат в гранични войски,тъй като Началниците на граничните отряди не донасят за тях а направо се свързват с съответния орган и искат приемането на агента. Така установената практика се явява неудачна тъй като в последствие възникват спорове по оставените следи и в щи по контролно следовите полоси на границата тоза от една страна от друга се разконспирират зад граничните мероприятия пред целия личен състав на заставите.

Освен това към тези лица граничните наряди,началниците на граничните застави се отнасят крайно доверчиво,като оставят в тях оръжието което носят.Такова отношение към тези лица крие в себе си опасността противника да подстави своя агентура и ликвидира наш граничен наряд или служебни лица от заставите комендатурите или отряда.

С цел да се държи в известност Управлението на войските и се заведе строга отчетност на тези преминавания и се пресече възможността на врага да ни подстави своя агентура и за спазване на при тези случаи пълна конспирация,считаме за необходимо да се проведат от страна на Вашите органи и Управление Гранични войски следните мероприятия:

На препращаните агенти зад граница,които в последств ще преминават нелегално на наша територия и ще се предават на нашите гранични наряди да се указва следното:

а/ Съобразно обстановката да им бъде указвано как да действуватпри натъкване на наши гранични наряди,когато са сами или са изпращани в група агенти.В тези случаи считаме,за най уместно да им бъде указвано -когато са сами,да хвърлят оръжието и известия ясно на граничния наряд че се предават; когато действат в група да се стремят да съдействат на граничните наряди за задържането на групата или ако обстановката не позволява това да не пречат на действията на граничните наряди.

б/С цел спазване на конспирацията преди препращането им да им се дават фалшиви имена които те да съобщават при задържането им от граничните наряди и при разпита от началника на граничната застава комендатурата или отряда.

в/Да им се укаже да предават оръжието си при предаването на граничния наряд и вещите които носят и оставят да бъдат обискирани,като предупреждават само началниците на граничните застави за документи и вещи които те искат да не бъдат четени или отваряни .

г/ Да им се укаже да съобщават дадените им пароли само пред началниците на граничните застави комендатурите и отрядите и само от тех искат да съобщават за техното пристигане и в кой орган да съобщават за това.Съобщаването до съответния орган да става с даденото фалшиво име на задграничните агенти.

От Управление Гранични войски да бъде спусната директива до граничните отряди в която да бъде указано:

а/При задържане на лица съобщаващи пароли или искащи връзки с органи на ..ВР или РУ на ГЩ да се поиска от началниците на граничните застави да предават целото си въоръжение и вещи които носят,като за вещите и материялите за които те искат да не бъдат четени или проверявани да не се четат или проверяват.След предаването на въоръжението и вещите от тези лица да им се извършва личен обиск.

б/Вещите и лицата да не се въвеждат и внасят в граничните застави а се държат на подходящо място извън сградите при охрана,до идването и предаването им на съответния орган.

в/За задържането на такива лица да се донася писмено с съобщаването на даваните от тех имена ,кой граничен наряд го е задържал,къде е нарушил границата и кога,и се иска да бъде съобщено на органа с когото иска да се свърже лицето.Донесенията за задържането на тези лица да се правят по линията на отдел -ти УТВ.

683

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

г/ Одел V-ти на УГВ своевременно да урежда съобщаването на органа с който иска да се свърже агента и предаването на същите.

д/Задържаните лица искащи връзка с органи на ВВР или РУ на ГЩ да се считат за нарушители на границата и с тях личния състав на заставите да се отнасят тъй като е заповядано с другите нарушители като след задържането им се зачисляват на общо основание на поповни войнишка дажба .

Така предложените мероприятия моля,да бъдат обсъдени в управлението Ви,след което ми се съобщат Вашите съображения и забележки които евентуално ще направите по тях ,след което ще бъдат спуснати необходимите указания до граничните отряди за въвеждане на строг ред по горните въпроси.

684

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ - МВР
ПОЛКОВНИК /Макъров/

Отпечатено в 4 екз.
Екз № 1 _ Н-к 1-во V-ите ДС
Екз.№ 2 - Н-к 2-ро V-ите ДС
Екз.№ 3 - Н-к РУ на ГЩ.
Екз № 4 -към дело
Изпълнител:
/Полковник Макаров/
14.8.1954 год.
№

Препис от препис
Строго-секретно!
КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
34

Р Е Ш Е Н И Е

на Политбюро на ЦК на БКП
от 19 ноември 1954 год.

Политбюро на ЦК на БКП, след като заслуша и обсъди доклада на др.Иван МИХАЙЛОВ, Заместник председател на Министерския съвет за състоянието на Гранични войски при Министерството на вътрешните работи, с цел да се реализират известни икономии по издръжката на войските,

Р Е Ш И:

1. ЗАДЪЛЖАВА Министъра на вътрешните работи - др.Георги ПАНКОВ да намали числения състав на Гранични войски с 5,743 длъжности.

2. Съкращенията да станат за сметка на щабовете и резервите в Управлението на войските, в отрядите, комендатурите и сержантската школа.

Войнишкият състав от заставите на западната и южната граници да не се намалява.

3. Изпълнението на настоящето решение на Политбюро се възлага на др.Георги ПАНКОВ.

В Я Р Н О,

ЗАВ.СЕКРЕТАРИАТА НА ЗАМ.ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА МС
ПОДПОЛКОВНИК:/п/Карпузов

В е р н о,

Сверил:

/МВ

Из архивите на ДС

с-1941/26-XI-54г.
Строго-секретно!
ПРОЕКТ
15510
26.11.
35
КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Р Е Ш Е Н И Е

на Политбюро на ЦК на БКП
от 19 ноември 1954 година

Политбюро на ЦК на БКП, след като изслуша и обсъди доклада на др.Иван МИХАЙЛОВ, Заместник председател на Министерския съвет, относно използуването на дивизиона граничен стражеви катери,

Р Е Ш И:

1. Отменява решенията на Политбюро на ЦК на БКП за създаването на дивизиона граничен стражеви катери.

2. Дивизионът граничен стражеви катери да се разформира.

Личният състав на дивизиона, заедно с цялата материална част и другото военно имущество да се предаде на Военно-морски сили.

3. Да се възложи на Военно-морските сили задачата борба с вражеските подводни лодки, нарушаващи черноморските ни граници.

Изпълнението на настоящето решение се възлага на др.др.Георги ДАНКОВ и Петър ДАНЧЕВСКИ.

В Я Р Н О,

ЗАВ.СЕКРЕТАРИАТА НА ЗАМ.ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА МС
ПОДПОЛКОВНИК:/п/Карпузов

Верно, Георгиев

Сверил:

/МВ

Държавна сигурност и граничните войски
I44

10

изпълняващ тази длъжност да бъде оставен другаря подполковник Кирил Янков, от политотдела при Гранични войски.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ: /п/ Р. Кулешов

КОМАНДИР НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ: /п/ Ген. Н. Пашов

Напечатано в 2 екземпляра:
Екз. № 1 - адресанта
Екз. № 2 - за архивата.
МС

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

688

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително!

Екз. № 2 ... 9

Вх. 2396-II
17.VII.955 год.

ДО СЕКРЕТАРИАТА НА
ЦК на БКП,
Т У К.-

Партийно-политическата работа в Гранични войски е все още лошо поставена, което представлява една от най-важните причини за това, че в охраната на държавните ни граници не е настъпил необходимия решителен прелом.

По наша преценка това се дължи на обстоятелството, че зам.командира на Гранични войски по политическата част и началник на политотдела при тия войски - др.ПОЛКОВНИК СТЕФАН МАРКОВ не може да се преустрои, да обхване и правилно ръководи партийно-политическата работа.

Другарят полковник МАРКОВ не търси съветите и помощта на съветските другари-съветници или не взема под внимание даваните му от тях съвети, вследствие на което у съветските другари се създаде впечатление, че той има изобщо отрицателно отношение към тях и помощта, която те дават на командването на Гранични войски.

Имайки предвид това, ние считаме, че др. полковник МАРКОВ не може повече да бъде използуван в Гранични войски, поради което предлагаме:

1.Другарят полковник СТЕФАН МАРКОВ да бъде освободен от длъжността зам.командир на Гранични войски по политическата част и началник на политотдела при същите войски и бъде преведен на друга работа.

2.До 25.VII.т.г., другарите Т.Ненов- зав.отдел Кадри при ЦК и генерал-майор Йонко Панов - командир на Гранични войски да направят предложение пред ЦК, за заместник на др.полковник Марков.

3.До назначението на зам.командир по политическата част и началник политотдела при Гранични войски, временно

м.о.

Строго поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Санкционирани лица от командването по наши справки и дани за времето от 1.I.1954 до 15.X.1955 г.

Командването е санкционирало военослужащи от обслужваните от отделение III-то поделения по наши справки и дани както следва:

I.ДАДЕНИ ПОД СЪД ПО НАШИ ДАННИ.

През горния период командването е сигнализирано за прояви на военослужащи,които са дадени под съд за следните деяния,както следва:

а.Един човек-граничар осъден за заспиване на пост.
б.Двама човека осъдени за отклонение от служба.
в.Пет човека осъдени за терор и измена на Родината.
Общо дадени под съд за горния период 8 човека.

II.УВОЛНЕНИ ОТ ВОЙСКИТЕ НА МВР ПО НАШИ ДАНИ:

През горния период командването е сигнализирано за прояви на военослужащи,които са били уволнени за следните деяния както следва:

а.Пет човека/офицери и сержанти/,уволнени за това,че са поддържали връзки с изменици на родината.
б.Двама човека,уволнени за това,че са участвували в преследване на партизани и участие в убийства на такива.
в.Трима човека за вражеска агитация и пропаганда,и подържащи връзки с лица обекти на РС и ДС за шпионаж.
г.Един човек-уволнен като бивш полицай.
д.Един човек като сътрудник на полицията.
Общо уволнени за горната дейност 12 човека

III.ПРЕВЕДЕНИ В Т.П.И СЕВЕРНАТА ГРАНИЦА.

а.Двама социално чужди и подържали връзки с изменици.
б.Трима човека водили разговори с турска гранична стража.
в.Шест човека правили исказвания и замислящи измяна.
г.Един установил връзка с обекти по английска линия.
д.Трима имащи близки изменици на Родината и соц.чужди.
Общо зо горната дейност са преведени 15 човека

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ III-то:

Държавна сигурност и граничните войски
I46
Из архивите на
690

УТВЪРЖДАВАМ
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК: /п/ Г. Цанков
8 II 1957 година
С о ф и я

Прочит!
Строго-секретно!
Екз.№ 2
Контролен №.00.186

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Щ А Т

НА УПРАВЛЕНИЕ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ - МВР 1957 г.
/Мирновременен/

I. ОРГАНИЗАЦИЯ

1. Командуване
2. Щ а б
3. 1-ви отдел/оперативен/
   - отделения/3/
4. 2-ри отдел/бойна подготовка/
   - отделения /2/
   - служба МТО
5. Отдел свръзки
   - свързочен възел
   - свързочна работилница
   - радио-телеграфна рота
6. Орг.строеви отдел
   - отделения/2/
7. Мобилизационна служба
8. Поверително отделение
9. Служба СУВ
10. Комендантска рота
11. 5-ти отдел/разузнавателен/
    - отделения /3/
12. Политотдел
    - партийна комисия
    - отделения /3/
    - служба МТО
13. Отделение Кадри
14. Медицински отдел
15. Ветеринарен отдел
16. Отделение "Тил"
17. Автозавод
18. Финансова служба

II. ЛИЧЕН СЪСТАВ

1. Офицери	-	149
2. Старшини /св/	-	33
3. Срочнослужащи:		
- мл.сержанти	-	10
- редници	-	159
4. Волнонаемни	-	54
ВСИЧКО:	-	405

III. ОРЪЖИЕ

1. Обикновен пистолет	-	179
2. Автомати	-	18
3. Карабини	-	150
4. Бинокли	-	123
5. Компаси	-	123

IV. ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА

1. Леки автомобили	-	5
2. Леки разузн.автомобили		6
3. Товарни автомобили	-	6
4. Кинопредвижка	-	1
5. Автобуси	-	5
6. Санитарни автомобили	-	3
7. Мотоциклети с кош	-	3

V. КОНЕ И КАРУЦИ

1. Ездитни коне	-	6
2. Обозни коне	-	6
3. Двуконни коли	-	3
4. Файтон	-	1

№ по ред	Наименование на длъжностите	Типови длъжности	Брой на хората	ВОС	Коне и превозни средства	Материална част и въоражение
	I. КОМАНДУВАНЕ					
1.	Началник управление	к-р армия	1	1		п,б,к,
2.	Зам.н-к управление	зам.к-р армия	1	1		п,б,к,
3.	Зам.н-к управление /по политическата част,той и началник политотдел/	зам.к-р армия	1	215		п,б,к,
4.	Зам.н-к управление /по разузнаването/	к-р дивизия	1	9		п,б,к,
5.	Адютант	к-р рота	1	1		п,б,к,
		ВСИЧКО:	5			п-5,б-5, к-5
	II. Щ А Б					
1.	Началник щаб	зам.к-р армия	1	5		п,б,к,
2.	Зам.началник щаб	к-р дивизия	1	5		п,б,к,
3.	Адютант	к-р рота	1	1		п,б,к,
		ВСИЧКО:	3			п-3,б-3, к-3
	а/ Оперативен отдел					
1.	Началник отдел	к-р дивизия	1	5		п,б,к,
2.	Н-к отделение /оперативни кучета/	к-р полк	1	238		п,б,к,
		ВСИЧКО:	2			п-2,б-2, к-2
	Първо отделение за охрана на границата					
1.	Началник отделение	к-р полк	1	5		п,б,к,
2.	Зам.н-к отделение	зам.к-р полк	1	5		п,б,к,
3.	Ст.помощник	к-р батальон	6	5		п,б,к,
		ВСИЧКО:	8			п-8,б-8, к-8
	Второ отделение /за гранични комисари и КПП/					
1.	Началник отделение	к-р на полк	1	5		п,б,к,
2.	Зам.н-к отделение	зам.к-р полк	1	5		п,б,к,
3.	Ст.помощник	к-р батальон	3	5		п,б,к,
		ВСИЧКО:	5			п-5,б-5, к-5

От архивите на ДС

Из архивите на ДС

692

№ по ред	Наименование на длъжностите	Типови длъжности	Брой на хората	ВОС	Коне и превозни средства	Материална част и въоражение
	Трето отделение инженерно					
1.	Началник отделение	к-р на полк	1	59		п,б,к,
2.	Ст.помощник	к-р батальон	1	59		п,б,к,
		ВСИЧКО:	2			п-2,б-2, к-2
	ВСИЧКО В ОПЕРАТИВНИЯ ОТДЕЛ:		17			п-17,б-17, к-17
	б/Отдел бойна подготовка					
1.	Началник отдел	к-р дивизия	1	8		п,б,к,
2.	Началник отделение /огнева подготовка/	к-р полк	1	8		п,б,к,
3.	Началник отделение/физическа подготовка/	к-р полк	1	7		п,б,к,
4.	Н-к отделение хим.подг.	к-р батальон	1	60		п,б,к,
5.	Домакин/физк.комплекс/	волнонаемен	1	-		-
		ВСИЧКО:	5			п-4,б-4, к-4
	Първо отделение /подготовка на офицерски състав/					
1.	Началник отделение	к-р полк	1	8		п,б,к,
2.	Зам.н-к отделение	зам.к-р полк	1	8		п,б,к,
3.	Ст.помощник	к-р батальон	2	8		п,б,к,
		ВСИЧКО:	4			п-4,б-4, к-4
	Второ отделение /подготовка на войнишки и сержантски състав/					
1.	Началник отделение	к-р полк	1	8		п,б,к,
2.	Зам.н-к отделение	зам.к-р полк	1	8		п,б,к,
3.	Ст.помощник	к-р батальон	3	8		п,б,к,
		ВСИЧКО:	5			п-5,б-5, к-5
	Служба /М Т О/					
1.	Началник служба	к-р батальон	1	8		п,б,к,
2.	Зав.склад/учебно и политико-просветно имущество	старшина/св/	1	8		п
		ВСИЧКО:	2			п-2,б-1, к-1

№ по ред	Наименование на длъжностите	Типови длъжности	Брой на хората	ВОС	Коне и превозни средства	Материална част и въоръжение
	ВСИЧКО В ОТД. БОЙНА П-КА:		16			п-15,б-14, к-14
	в/ Отдел Свръзки					
1.	Началник отдел	к-р бригада	1	51		п,б,к,
2.	Зам.н-к отдел/радист/	к-р полк	1	151		п,б,к,
3.	Ст.помощник	к-р батальон	1	51		п,б,к,
4.	Радиотелеграфист /подслушвач/	волнонаемен	2	-		-
5.	Зам.н-к отдел/ТТ/	к-р полк	1	53		п,б,к,
6.	Ст.помощник	к-р батальон	1	51		п,б,к,
7.	Н-к отделение /инженер-свързочник/	к-р полк	1	149		п,б,к,
8.	Н-к служба /ремонтно отдетна/	к-р батальон	1	151		п,б,к,
9.	Зав.склад	старшина/св/	1	55		п
		ВСИЧКО:	10			п-8,б-7, к-7
	Свързочен възел					
1.	Началник свърз.възел	к-р рота	1	52		п,б,к,
2.	Началник АТЦ	к-р рота	1	52		п,б,к,
3.	Техник в АТЦ	к-р взвод	1	52		п,б,к,
4.	Н-к радиостанция/голяма мощност/	старшина/св/	4	51		п
5.	Нагледвач	волнонаемен	2	-		-
6.	Телефонист	волнонаемен	4	-		-
		ВСИЧКО:	13			п-7,б-3, к-3
	Свързочна работилница					
1.	Н-к св.работилница	к-р батальон	1	151		п,б,к,
2.	Помощник/радио инженер/	зам.к-р бат.	1	152		п,б,к,
3.	Радио телегр.техник	к-р рота	1	52		п,б,к,
4.	Телефонен техник	к-р рота	1	52		п,б,к,
5.	Ст.шофьор/на походна свързочна работилница/ той и акомулаторист/	старшина/св/	1	32		п
6.	Ст.шофьор/той и монтьор на агрегат/	старшина/св/	1	32		п

693

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

694

№ по ред	Наименование на длъжностите	Типови длъжности	Брой на хората	ВОС	Коне и превозни средства	Материална част и въоражение
7.	Дърводелец	редник	1	133		кр
8.	Стругар	редник	1	33		кр
		ВСИЧКО:	8			п-6,б-4, к-4,кр-2
	ВСИЧКО В ОТДЕЛ СВРЪЗКИ:		31			п-21,б-14, к-14,кр-2
	г/Организационно строев отдел					
1.	Началник отдел	к-р дивизия	1	10		п,б,к,
	Първо отделение /орг. строево					
1.	Началник отделение	к-р полк	1	10		п,б,к,
2.	Зам.н-к отделение	зам.к-р полк	1	10		п,б,к,
3.	Ст.помощник	к-р батальон	2	10		п,б,к,
4.	Писар	редник	2	140		кр
		ВСИЧКО:	6			п-3,б-3, к-3,кр-2
	Второ отделение /щатно/					
1.	Началник отделение	к-р полк	1	10		п,б,к,
2.	Зам.н-к отделение	зам.к-р полк	1	10		п,б,к,
3.	Ст.помощник	к-р батальон	1	10		п,б,к,
		ВСИЧКО:	3			п-4,б-4, к-4
	Мобилизационна служба					
1.	Началник служба	к-р батальон	1	10		п,б,к,
2.	Помощник	зам.к-р батал.	1	10		п,б,к,
3.	Зав.склад /мобил.имущ./	старшина/св/	1	10		п
		ВСИЧКО:	3			п-3,б-2, к-2
	Явно деловодство					
1.	Деловодител	волнонаемен	1	-		-
2.	Машинописец	волнонаемен	2	-		-
		ВСИЧКО:	3	-		-
	ВСИЧКО В ОРГ.СТР.ОТДЕЛ:		16			п-11,б-10, к-10,кр-2

№ по ред	Наименование на длъжностите	Типови длъжности	Брой на хората	ВОС	Коне и превозни средства	Материална част и въоражение
	д/ Поверително отделение					
1.	Началник отделение	зам.к-р полк	1	236		п б,к
2.	Ст.помощник /картограф той и зам.началник отделение/	к-р батальон	1	236		п,б,к,
3.	Чертожник	волнонаемен	1	-		-
4.	Деловодител	волнонаемен	4	-		-
5.	Н-к бюро/машинописно/	волнонаемен	1	-		-
6.	Машинописец-специалист	волнонаемен	5	-		-
7.	Машинописец	волнонаемен	1	-		-
8.	Архивар	волнонаемен	1	-		-
		ВСИЧКО:	15	-		п-2,б-2, к-2
	а/ Служба СУВ					
1.	Началник служба	к-р батальон	1	11		п,б,к,
2	Помощник	зам.к-р бат.	2	11		п,б,к,
3.	Шифровчик	старшина/св/	2	140		п,
		ВСИЧКО:	5			п-5,б-3, к-3
1.	Комендант управление	к-р батальон	1	1		п,б,к,
2.	Чистачки за цял ден	волнонаемен	10	-		-
		ВСИЧКО:	11	-		п-1,б-1, к-1
	Комендантска рота					
1.	Командир на рота	к-р рота	1	1		п,б,к,
2.	Старшина на рота	старшина/св/	1	1		п,
3.	Пропускари	редници	3	140		кр
		ВСИЧКО:	5			п-2,б-1, к-1,кр-3
	Стрелково отделение/4/					
1.	Командир отделение	мл.сержант	1	1		а
2.	Стрелци автоматчици	редници	9	1		кр,а,
		ВСИЧКО:	10			а-3,кр-7
	ВСИЧКО В 4 ОТДЕЛЕНИЯ:		40			а-12,кр-28

Из архивите на ДС

695

Из архивите на ДС

696

№ по ред.	Наименование на длъжностите	Типови длъжности	Брой на хората	ВОС	Коне и превозни средства	Материална част и въоражение
	Домакинско отделение					
1.	Командир отделение	мл.сержант	1	1		а
2.	Куриер	редник	2	140		кр
3.	Коняр	редник	5	146		кр
		ВСИЧКО:	8			а-1, кр-7
	ВСИЧКО В ВВБ РОТАТА:		53	-		п-2, б-1, к-1, кр-38, а-13
	ж/ Разузнавателен отдел					
1.	Зам.началник отдел	к-р бригада	1	9		п, б, к,
2.	Преводач	к-р рота	2	240		п, б, к,
3.	Машинописец-специалист	волнонаемен	1	-		-
4.	Деловодител	волнонаемен	1	-		-
		ВСИЧКО:	5			п-3, б-3, к-3
	Първо отделение					
1.	Началник отделение	к-р полк	1	9		п, б, к,
2.	Зам.н-к отделение	зам.к-р полк	1	9		п, б, к,
3.	Ст.разузнавач	к-р батальон	5	9		п, б, к,
		ВСИЧКО:	7			п-7, б-7, к-7
	Второ отделение					
1.	Началник отделение	к-р полк	1	9		п, б, к,
2.	Ст.разузнавач	к-р батальон	5	9		п, б, к,
		ВСИЧКО:	6			п-6, б-6, к-6
	Трето отделение					
1.	Началник отделение	к-р полк	1	9		п, б, к,
2.	Ст.разузнавач	к-р батальон	2	9		п, б, к,
		ВСИЧКО:	3			п-3, б-3, к-3
	ВСИЧКО В ОТДЕЛА:		21			п-19, б-19 к-19

№ по ред	Наименование на длъжностите	Типови длъжности	Брой на хората	ВОС	Коне и превозни средства	Материална част и въоражение
:	з/ Политически отдел					
1.	Началник клуб	зам.к-р бат	1	227		п,б,к,
2.	Партийна комисия					
1.	Секретар партийна комисия	к-р бригада	1	224		п,б,к,
2.	Ст.инструктор	к-р батальон	1	224		п,б,к,
		ВСИЧКО:	2			п-2,б-2, к-2
	СЕКТОР ПБИС					
1.	Старши инструктор	к-р батальон	1	224		п,б,к,
2.	Деловодител	волнонаемен	1	-		-
		ВСИЧКО:	2	-		п-1,б-1, к-1
	Партийно-организационно отделение					
1.	Началник отделение	к-р полк	1	224		п,б,к,
2.	Зам.н-к отделение	зам.к-р полк	1	224		п,б,к,
3.	Старши инструктор	к-р батальон	2	224		п,б,к,
4.	Ст.инструктор по информацията	к-р батальон	1	224		п,б,к,
		ВСИЧКО:	5			п-5,б-5, к-5
	Пропагандно-агитационно отделение					
1.	Началник отделение	к-р полк	1	224		п,б,к,
2.	Зам.н-к отделение	зам.к-р полк	1	224		п,б,к,
3.	Старши инструктор	к-р батальон	2	224		п,б,к,
4.	Старши инструктор за радио София	к-р батальон	1	224		п,б,к,
5.	Библиотекар	волносаемен	1	-		-
6.	Киноператор /той и електротехник/	волнонаемен	1	-		-
7.	Художник	редник	1	132		кр
		ВСИЧКО:	8			п-5,б-5, к-5,кр-1

697
Из архивите на ДС

Из архивите на ДС
698

№. по ред	Наименование на длъжностите	Типови длъжности	Брой на хората	ВОС	Коне и превозни средства	Материална част и въоражение
	Младежко отделение					
1	Началник отделение	к-р полк	1	224		п,б,к
2	Старши инструктор	к-р батальон	3	224		п,б,к
		ВСИЧКО:	4			п-4,б-4, к-4
	СЛУЖБА МТО					
1	Началник служба	к-р батальон	1	224		п,б,к
2	Ст.инструктор/радиотехник/	зам.к-р батал.	1	224		п,б,к
3	Майстор-специалист /проверител филми/	старшина/св/	1	140		п
		ВСИЧКО:	3			п-3,б-2 к-2
	а/Сп."На боеви пост"					
1	Редактор	к-р полк	1	226		п,б,к
2	Редактор по специалната подготовка	зам.к-р полк	1	226		пфб,к
3	Редактор по партийно политическа работа	зам.к-р полк	1	226		п,б,к
4	Редактор по тактика, обучение и възпитание	к-р батальон	1	226		п,б,к
5	Редактор по агитация пропаганда,литература, критика и книгопис	к-р батальон	1	226		п,б,к
6	Машинописец-специалист	волнонаемен	1			
		ВСИЧКО:	6			п-5,б-5, к-5
	б/В."На боеви пост".					
1	Редактор	к-р полк	1	226		п,б,к
2	Редактор по оперативните въпроси	зам.к-р полк	1	226		п,б,к
3	Редактор по партийно политическа работа	зам.к-р полк	1	226		п,б,к
4	Редактор по бойната подготовка и физкултура	зам.к-р полк	1	226		п,б,к
5	Редактор по агитация и прогаданда	к-р батальон	1	226		п,б,к

№ по ред	Наименование на длъжностите	Типови длъжности	Брой на хората	ВОС	Коне и превозни средства	Материална част и въоражение
6.	Редактор по културни, външни и вътрешни въпроси	зам.к-р полк	1	226		п,б,к,
7.	Фотокорреспондент	к-р рота	1	226		п,б,к,
8.	Доломайстор фотолаборант	старшина/св/	1	140		п,
9.	Секретар	волнонаемен	1	-		-
10.	Машинописец-специалист	волнонаемен	1	-		-
11.	Коректор	волнонаемен	1	-		-
12.	Коректор-уредник	волнонаемен	1	-		-
		ВСИЧКО:	12			п-8,б-7, к-7
	ВСИЧКО В РЕДАКЦИИТЕ:		18			п-13,б-12, к-12
	ВСИЧКО В ПОЛИТОТДЕЛА:		43			п-34,б-32, к-32,кр-1
	и/ Отделение Кадри					
1.	Началник отделение	к-р полк	1	10		п,б,к,
2.	Ст.помощници	к-р батальон	4	10		п,б,к,
3.	Машинописец-специалист	волнонаемен	1	-		-
4.	Картотекар	волнонаемен	1	-		-
5.	Деловодител	волнонаемен	1	-		-
		ВСИЧКО:	8	-		п-5,б-5, к-5
	к/Медицински отдел					
1.	Началник отдел	к-р бригада	1	273		п,
2.	Ст.помощник	к-р батальон	4	273		п,
3.	Зъболекар	к-р полк	1	238		п,
4.	Аптекар	к-р рота	1	277		п,
5.	Началник медицинска лечебница	к-р рота	1	274		п,
6.	Зав.склад	старшина/св/	1	138		п,
7.	Санитарен инструктор	старшина/св/	1	138		п,
		ВСИЧКО:	10	-		п-10

Из архивите на ДС
699

Из архивите на ДС

700

№ по ред	Наименование на длъжностите	Типови длъжности	Брой на хората	ВОС	Коне и превозни средства	Материална част и въоражение
	л/Ветеринарен отдел					
1.	Началник отдел	к-р бригада	1	294		п,
2.	Ст.помощник	к-р батальон	3	294		п
		ВСИЧКО:	4			п-2
	Отделение "Тил"					
1.	Началник отделение	к-р полк	1	72		п
2.	Ст.помощник на продфурража	к-р батальон	1	233		п,
3.	Ст.помощник по вещево-обозното снабдяване	к-р батальон	1	234		п,
4.	Ст.помощник по въоръжението	к-р батальон	1	31		п,
5.	Ст.помощник по КТЧ	к-р батальон	1	209		п,
6.	Ст.помощник по автотранспорта	к-р батальон	1	65		п,
7.	Заведущ склад	старшина/св/	1	55		п,
8.	Майстор спец.водопроводчик/каналджия/	волнонаемен	1	-		-
9.	Майстор спец.готвач	волнонаемен	1	-		-
10.	Заведущ прехрана	старшина/св/	1	55		п,
11.	Майстор спец.шивач	волнонаемен	1	-		-
12.	Майстор спец.обущар	волнонаемен	1	-		-
		ВСИЧКО:	12	-		п-6
	Автовзвод					
1.	Командир на взвод	к-р взвод	1	65		п
2.	Зав.работилница	старшина/св/	1	33		п,
3.	Автомонтьор	старшина/св/	1	33		п,
4.	Автомонтьор	редник	2	33		кр
5.	Ст.шофьор	старшина/св/	9	32		п,
6.	Зав.склад ГСМ	старшина/св/	1	48		п,
7.	Ст.шофьор н-к КТП,той и пом.взводен к-р	старшина/св/	1	32		п,
8.	Помощник КТП	редници	3	32		кр,
9.	Шофьори	редници	13	32		кр,
10.	Мотоциклетист	редници	2	46		кр,
		ВСИЧКО:	34			п-14,кр-2
	ВСИЧКО В ОТДЕЛЕНИЕ "ТИЛ":		46			п-22,кр-2

№ по ред	Наименование на длъжностите	Типови длъжности	Брой на хората	ВОС	Коне и превозни средства	Материална част и въоражение
	н/Финансова служба					
1	Началник служба	к-р батальон	1	235		п
2	Началник бюро каса	волнонаемен	1			
3	Счетоводител	волнонаемен	1			
		ВСИЧКО:	3			п-1
	Радио телеграфна рота					
1	Командир на рота	к-р рота	1	52		п,б,к
2	Старшина на рота	старшина/св/	1	55		п
3	Старши шофьор	старшина/св/	1	32	т.кола	п
4	Мотоциклетист	редник	1	46	мк	кр
		ВСИЧКО:	4		т.кола-1 мк-1	п-3,б-1, к-1,кр-1
	Радио взвод.					
1	Командир взвод	к-р взвод	1	53		п,б,к
2	Командир отделение	мл.сержант	2	51		а
3	Радисти	редници	56	51		кр
		ВСИЧКО:	59			п-1,б-1, к-1,а-2, кр-56
	Телеграфен взвод					
1	Командир взвод	к-р взвод	1	52		п,б,к
2	Командир отделение	мл.сержант	3	69		а
3	Телеграфисти	редници	31	69		кр
		ВСИЧКО:	35			п-1,б-1, к-1,а-3, кр-31
	ВСИЧКО В РОТАТА:		98		т-кола-1 мк-1	п-5,б-3, к-3,а-5 кр-88
	ВСИЧКО В УПРАВЛЕНИЕТО:		405		ек-6,ок-6 двк-3,фай-тон-1.	п-179,б-12 к-128,а-18 кр-150

ОБЯСНЕНИЕ НА СЪКРАЩЕНИЯТА: св-свръхсрочнослужащ,ек-ездитен кон, ок-обозен.кон,двк-двуконна кола,п-пистолет,б-бинокъл,к-компас, а-автомат,кр-карабина.

Из архивите на ДС
701

Из архивите на ДС

702

Р Е К А П И Т У Л А Ц И Я

А. ОФИЦЕРИ	1956 г.	1957 г.
1. Началник управление	1	1
2. Зам.началник управление	2	3
3. Началник щаб	1	1
4. Зам.началник щаб	1	1
5. Началник разузнавателен отдел	1	-
6. Началник отдел /оперативен и бойна подготовка/	2	2
7. Зам.началник Политотдел	1	-
8. Зам.началник разузнавателен отдел	1	1
9. Зам.началник отдел /оперативен и бойна подготовка/	2	-
10. Началник отдел/Кадри и орг.строеви/	2	1
11. Началник отдел /свръзки и медицински/	2	2
12. Редактор на сп.и в."На боеви пост"	2	2
13. Н-к отдел /ветеринарен/	1	1
14. Началник отделение в разузнавателен отдел	3	3
15. Началник отделение 1-во в отд.оперативен	1	1
16. Началник отделение /2-ро в отд.оперативен;1-во и 2-ро в отдел бойна подготовка; 1-во и 2-ро в отдел орг.строеви; партийно-организационно и пропагандно-агитационно от Политотдела; 1-во от отд.Кадри и Тил/	11	9
17. Началник отделение /инженерно,в отдел оперативен; оперативни кучета; огнева подготовка; физическа подготовка; инженер-свързочник; младежко от Политотдела и зъболекар;/	9	7
18. Началник отделение поверително	1	1
19. Началник отделение хим.подготовка	1	1
20. Зам.н-к отдел свръзки	3	2
21. Редактор по специална подготовка; полит-препогдотовка; оперативни въпроси и ППР;	4	4
22. Секретар партийна комисия	1	1
23. Редактор по тактика,по агитация и пропаганда,обучение и възпитание	3	3
24. Зам.н-к разузнавателно отделение	1	1
25. Зам.н-к отделение	7	8
26. Началник служба	4	6
27. Началник служба в отд.поверително	1	-
28. Комендант на управление	1	1

29.	Старши инструктор	13	10
30.	Старши инструктор /за радио София и мат-техн.обезпечаване/	2	2
31.	Старши помощник	52	37
32.	Старши разузнавач	12	12
33.	Редактор по бойна подготовка и полит.култура, по културни външни и вътрешни въпроси/	2	2
34.	Помощник	4	3
35.	Началник клуб	1	1
36.	Адютант	3	2
37.	Мл.помощник	1	-
38.	Командир рота	1	2
39.	Фотокорреспондент	1	1
40.	Аптекар	1	1
41.	Ст-к медицинска лечебница	1	1
42.	Преводач в разузнавателен отдел	3	2
43.	Командир взвод	3	3
44.	Началник свързочен възел	-	1
45.	Началник автоматична телефонна централа	-	1
46.	Началник свързочна работилница	-	1
47.	Телефонен техник	-	1
48.	Радиотелеграфен техник	-	1
49.	Помощник /радиоинженер/	-	1
50.	Техник в АТЦ	-	1
	ВСИЧКО:	170	149
	Б. СТАРШИНИ И СЕРЖАНТИ СВРЪЗСРОЧНОСЛУЖЕЩИ	30	33
	Б. ВОЛНОНАЕМНИ		
1.	Чертожник	2	1
2.	Деловодител	3	3
3.	Машинописец	4	3
4.	Началник бюро машинописно	1	1
5.	Машинописец-специалист	13	9
6.	Архивар	2	1
7.	Фигурант копис	1	-
8.	Чистачка за цял ден	10	10
9.	Секретар	2	1
10.	Библиотекар	1	1
11.	Коректор	1	1

Из архивите на ДС
703

Из архивите на ДС

704

12. Коректор-уредник	1	1
13. Картотекар	1	1
14. Майстор-специалист	3	3
15. Началник бюро каса	1	1
16. Счетоводител	1	1
17. Майстор специалист каналджия	1	1
18. Кинооператор, той и електротехник	-	1
19. Магнедвач	-	2
20. Телефонист	-	4
21. Радист /подслушвач/	-	2
22. Домакин /фискултурен комплекс/	-	1
ВСИЧКО:	54	54

г. СРОЧНОСЛУЖАЩ СЪСТАВ

1. Сержанти срочнослужащи	6	10
2. Войни и	89	159
ВСИЧКО:	95	169
ВСИЧКО:	349	405

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ ВОЙНИТЕ - МВР
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР: [signature]

ЗАМ.НАЧАЛНИК ПАВ УПРАВЛЕНИЕ ВОЙНИТЕ-МВР
ПОЛКОВНИК: [signature]

Отп. в 4 екз.
Екз. 1-Ду-ниеКадри-МВР
Екз. 2 3-кым дело
Екз. 4-УГ
Изпълнител: [signature]
/полковник Бонев/
Написала: Н.Борисова
5.2.57 г.

Верно: зам. ... отделение гуардо
18.II.57г. К-н [signature]

Държавна сигурност и граничните войски
I47
От архивите на ДС

ОПЕРАТИВНА ДЕЙНОСТ НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

Оперативната обстановка при която се носеше службата по охраната на държавните граници през 1956 година се характеризира с чувствително активизиране подривната дейност на противниковите разузнавателни органи действуващи в Гърция и Турция. Броят на задържаните и разобличени агенти прехвърлени на наша територия през 1956 година в сравнение с 1955 година е силно увеличен. До като през 1955 година бяха задържани и разобличени трима агенти на противниковото разузнаване, то през 1956 година са задържани и разобличени 14 такива, т.е. почти 5 пъти повече. От тях само през месец ноември са задържани 7 души, което говори за особено активната дейност на чуждите разузнавания в последните месеци на 1956 година.

Задържаните агенти са прехвърлени в района на 3 граничен отряд - 2; 16 го - 1; 13 го - 4; 6 го - 2 и 7 го - 5. От това е видно, че най-важни направления по които противниковото разузнаване прехвърля своята агентура се явяват участъците на 7, 6 и 13 гранични отряди.

През 1957 година активността продължи, с тенденция през м.април и май към снижение, но в сравнение с последните месеци на 1956 година, обаче тая активност е значително по-голяма /повече от два пъти/.

Активността е следната:

- през 1956 година, до 1.6. 82/113 нарушители;
- през 1957 година, 164/247 нарушители.

Ако през пролетта /до 1.6.1956 година/ са били прехвърлени на наша територия 2 агента, то през същия период за 1957 г. са задържани 2 шпионина.

Активността само на южната граница за тоя период е следната:

- за 1956 година - 57/85
- за 1957 година 108/170 /до 1.6.1957 година/.

Нарушенията на западната граница през 1957 година /до 1.6./ са се увеличили повече от 3 пъти.

Най-силни имиграционни прояви за Гърция и Турция през 1956 година е имало в окръзите: Хасковски /с 46 опита за наруше-

Из архивите на ДС

706

ния на границата/; Благоевградски /с 45 опити/; Бургаски /с 45 опити/; Русенски /с 26 опити/ и в околийте: Елховска /с 35 опити/; Петричка /с 29 опити/ и Свиленградска /с 22 опити/.

Активността на Гранични войски в охраната на границата и недопускане на безнаказани нарушения през втората половина на 1955 и 1956 година е била почти еднаква - 29 % безнаказани нарушения. Има само известно намаление активността на граничните наряди, като е спаднало числото на задържаните от тях нарушители с 2 %.

Активността на Гранични войски през пролетта на 1957 г. е значително увеличен и безнаказаните нарушения понижен от 29 % на 14 % /почти два пъти/, въпреки че тая година младия набор отиде по-късно на границата.

ИЗВОДИ:

1. Причина за известно понижаване на активността на граничните наряди след Априлския пленум е това, дето във войските беше понижена дисциплината, нарушено единоначалието.

2. Активността във войските се започна след Септемврийския пленум и главно във време и после унгарските събития. На фона на тия събития се видяха опасните последици от нездравите партийни позиции на някои членове на Партията и личният състъв се сплоти още по-здраво около Партията.

3. През 1957 година се разгоря с още по-голям жар движението за образцови застави, което сега обхваща целият личен състав. До сега са обявени три образцови застави и Управление Гранични войски е удобрило още една.

4. Новият набор е по-добре подготвен, отколкото миналата година, защото тая година се обучава четири месеца, а не три, както миналата година.

Примери на правилни действия и за боево взаимодействие и дружба на Гранични войски с другите органи на МВР, МНО и местното население

1. На 24.10.1956 година във връзка с открита следа за НРБ в участъка на 14 застава от 6 граничен отряд беше организиран поиск, в резултат на който беше задържан от члена на ГС Георги Латев един нарушител в района на с.Голяма Поляна, Елховско, идващ от Турция /оставил следата на КСП/, а граничен наряд "Поискова група" от маневрената група на отряда задържа още двама

От архивите на ДС

нарушители, готвещи се да избягат в Турция, за които нямаше данни.

2. На 20.7.1956 година граничен наряд "Секрет" от 4 застава на 16 граничен отряд, носещ службата в района на с.Либяхово, Гоце Делчевско забелязал един нарушител идващ от Гърция, който преодолявал теления стобор, изчакал го маскирано и с умели действия го е задържал на 150 метра от границата.

3. На 14.4.1957 година члена на ГС Джамал Асанов Цертлиев от с.Барутин, Пещерско, връщайки се от работа на 2000 метра северно от селото срещнал едно непознато лице, в което се усъмнил и за случая уведомил началника на 13 линейна застава.

В резултат на взетите бързи мерки от началника на 16 граничен отряд в 16.00 часа на 14.4.1957 година, наш граничен наряд от състава на "Поискова група" задържа непознатото лице, което се оказа нарушител на границата, бивш майор от царската армия. От проведения му разпит се установи, че с него са се подготвяли за бягство още двама нарушители на границата, които бяха незабавно задържани.

Задържането на нарушителя е станало възможно, в резултат на правилно организираното взаимодействие на нашите гранични поделения с поделението от Вътрешни войски, дислоцирано в село Барутин Пещерско, което също е участвувало в поиска.

4. Във връзка с откритите две следи на КСП за НРБ на 19.2 1957 година от граничен наряд от 15 застава на 7 граничен отряд беше организиран поиск във взаимодействие с НМ, в резултат на което бяха задържани търсените нарушители в района на с.Бродилово, Мичуринско от милиционерския мл.сержант Георги Русинов Стоянов и двама членове на резидентурната група от същото село.

Нарушителите се оказаха агенти на турското разузнаване, въоръжени с автоматично оръжие.

5. На 28.9.1956 година в резултат на организиран поиск от началника на 6 граничен отряд във взаимодействие с поделение 8030"Н"-МНО бяха задържани двама нарушители, бягащи за Турция. При задържането се отличиха мл.сержанта Недялко Лозев Делчев и редника Янко Кирилов Бочев от поделението на МНО, наградени със заповед по войските № 890 от 2.10.1956 година.

707

Из архивите на ДС

708

Обучение и възпитание

1. Най-голямо постижение в това отношение е подготовката на младия набор в учебните пунктове. След неговото изпращане на границата активността е порастнала, целият е включен в съревнуването за образцови застави, навлезе в службата, без особена криза и смущения. Затова на южната граница нямаме изменник на Родината от младия набор, докато други години до края на м.май сме давали по няколко души.

2. Личният състав се привърза към КСП и вярва в нея, грижи се за нейното поддържане като непрекъсната. Образцовите застави се обявяват сега там, където има непрекъсната КСП.

3. Има прелом в повишаване на общото образование. Ако през 1955 година взеха по-горен клас едва 30-40 души, то през 1956 година взеха 266 души. А тая година работят още по-активно.

4. Най-сериозна слабост си остава и тая година воденето на занятията на заставите. Те продължават да бъдат на по-ниско ниво, отколкото в учебните пунктове.

По метода

1. Управление Гранични войски засили живото ръководство на място, като намали дългите съвещания и безконечните справки.

2. Отговорността и инициативата на началниците на граничните отряди порастна. Много въпроси, които по-рано се решаваха, разследваха от МВР, Инспекторат, Управление Гранични войски, Снабдително управление и други, сега се решават, разследват от началниците на граничните отряди, комендантите.

3. Подобри се взаимодействието с другите органи, особено с IX отдел. Резултат на деловото взаимодействие, решително се подобри работата срещу вражеските елементи, проникващи отвън, особено при идване на новия набор в казармите. Още в учебните пунктове бяха разкрити няколко вражески групи и отделни врагове.

Но това взаимодействие (в рамките на МВР) още не е достатъчно. Има още органи, които се стремят сами да зарегистрират успехи в граничната зона, без Гранични войски, без взаимодействие. И стават провали.

4. Подобрява се взаимодействието с поделенията на МНО. Прекрасен пример има в Елхово. Но това взаимодействие е още в самото начало. Има още командири и работници, които се отнасят

Из архивите на ДС

не-добре. Това се допуска особено, когато се разменят казармени сгради между Гранични войски и Министерството на народната отбрана.

31.5.57 г.

709

Лично Строго-секретно

Екз.№...

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТАТИСТИЧЕСКИ АНАЛИЗ

на агентурно-оперативната работа в РО-УГВ
през 1-то шестмесечие на 1958 година

I.ОБЩИ ДАННИ ЗА НАЛИЧИЕТО НА АГЕНТУРАТА,РАЗРАБОТКИТЕ И ДВИЖЕНИЕТО ИМ

а/Съотношение между агентите и обектите

Към 20.6.1958 година отдела разполага с 1297 агенти, които обслужват 1268 обекта.Тези цифри показват,че съотношението между наличието на агентите и наличието на обектите е приблизително 1:1.

Към същата дата положението по граници е както следва:

Гръцка граница
агенти - 657 броя
обекти - 767 броя
Съотношението е 0.86:1.14

Турска граница
агенти - 309 броя
обекти - 280 броя
Съотношението е 1.11 : 0.89

Югославска и Дунавска граници
агенти - 338 броя
обекти - 231 броя
Съотношението е 1.41 : 0.89

Най-добро съотношение имат следните оперативни отряди:
- 7 гр.отряд - 1.65 : 0.35
- 3 гр.отряд - 1.36 : 0.64
- 8 гр.отряд - 1.25 : 0.75

Най-лошо съотношение имат следните оперативни отряди:
- 5 гр.отряд - 0.63 : 1.37
- 6 гр.отряд - 0.71 : 1.29
-16 гр.отряд - 0.75 : 1.25

От горното съотношение се вижда,че наличната агентура не е достатъчна да разработва обектите взети на отчет.Още по-вече като се има в предвид, че една значителна част от агентурата се ползува за общо осведомление.Така например 6 г.о. има общо 97 агенти. От тях 22 са за общо осведомление; 5 г.о. има общо 115

37

агенти, от тях 30 са за общо осведомление и т.н. - такова е положението в почти всички гранични отряди.Това показва, че съотношението между общата бройка на агентите и обектите не може да ни даде пълна представа - как е обезпечен вражеския контингент с агентура. В случая например в 6 г.о. се обслужват 139 обекта със 75 агента, а не с 97 - каквато е общата им бройка. Това е така защото 22агента не работят по обекти, а са за общо осведомление. Оперативните направления,които преди се прикриваха с информатори за общо осведомление - сега се прикриват от ДВ и РГ.Поради това, премахвайки категорията информатор от агентурния апарат,съгласно изискванията на МЗ № 7 и МЗ № 25 - в агентурния апарат трябваше да останат само агентите с възможности да работят по обекти.Това разпореждане на заповедите все още не е изпълнено.

711

б/Относно натовареността на оперативния състав

Когато се анализират данните за наличието на агентурата неизбежно изниква въпроса за реалните възможности тя да се увеличи, т.е. дали ще може оперативния състав да ръководи повече агентура от наличната.

Все още в повечето отряди агентурата е толкова малко,че на ОР се падат по 5 до 6 с.с.за ръководство и възпитание, а има отряди където тя е още по-малко.Да вземем за пример 6 г.о.: в отряда и комендатурите има 17 офицери, които се занимават с контра-разузнаване.Ако агентите са разпределени само между контра-разузнавачите - за ръководство и възпитание - на човек се падат между 5 и 6 агенти.В гр.отряди обаче с контра-разузнаване се занимават още - началника на отряда,комендантите на комендатурите и някои от началниците на застави.Освен това на отряда се водят 15 резиденти,които следва да имат най-малко по двама агенти на връзка. При това положение е напълно ясно,че на връзка при ОР има по-малко от 5 агенти.Тази проста сметка дава основание да се направи извода,че натовареността на офицерите разузнавачи е недостатъчна или пък тя не е равномерно разпределена.

Активната дейност на вражеското подполие и тази на чуждото разузнаване по южната граница налагат по-голяма напрегнатост на силите на оперативния състав.

в/Движение на агентурата и разработките

Вербована агентура

агенти	-	35
резиденти	-	3
я/к	-	4
Всичко:		42 с.с.

Из архивите на ДС

712

Заведени разработки

групови активни	-	няма
лични активни	-	няма
дела за издирване	-	5
отчетно набл.дела	-	8
лична предварителна	-	1
груп.предварителна	-	няма

Изключена агентура

агенти	-	48
резиденти	-	2
я/к	-	5
Всичко:		55 с.с.

Най-много изключени с.с.има по гръцка граница - 36, а от отрядите, както следва:

3 гр.отряд	-	12
4 гр.отряд	-	11
13 гр.отряд	-	9
Всичко:		32 с.с.или около 60% от общо изключената агентура.

Прекратени разработки

групови активни	-	1/2
лични активни	-	няма
дела за издирване	-	2
отчетно набл.дела	-	8
лични предварителни	-	1
групови предварит.	-	няма

През настоящото шестмесечие общия брой на агентурата е намалял с 21 с.с.в сравнение с края на 1957 година,а общия брой на обектите е намалял само с един.

Необходимо е да се отбележи,че тенденцията към намаляване на агентурата се наблюдава от 1954 година по време на пререгистрацията и продължава до сега,което е видно от следните цифри:

година	изключени	вербовани
1954	1675	118
1955	383	327
1956	216	210
1957	277	125
1958 шестм.	55	42

Прочистването на агентурата от негодна,предателска и разшифрована е важно условие агентурния апарат да бъде винаги

способен да изпълнява оперативните задачи и да реагира на изменението на обстановката.Прочистването способствува в агентурния апарат да остава само качествена агентура.Трябва обаче да се отбележи, че това систематическо намаляване на агентурния апарат в продължение на 5 години - започва да става опасно.Още повече като се има в предвид, че агентурата намалява, а броя на разработките почти не се изменя.

Друг факт, който говори че работата с агентурата не е добра е този, че една голяма част от изключената агентура е вербована след пререгистрацията.Това говори и факта, че през това шестмесечие има много изключени с.с. като предатели и разшифровани.От всичко изключените 55 с.с., 14 са изключени като предатели и разшифровани, което представлява 26% от изключените.

По отряди се разпределят:

г.о.	разшифровани	предатели
3 г.о.	1	2
4 г.о.	3	
5 г.о.	1	
13 г.о.	1	1
6 г.о.	3	1
8 г.о.	1	

Както е видно в 6 г.о. от 5 агента 3 са изключени като разшифровани и 1 като предател.Това представлява 80% от изключената агентура.

В 4 г.о. от 11 агенти 3 са изключени като разконспирирани , т.е.28% и в 3 г.о. положението е същото както в 4 г.о.- 28%.

Особено типични примери в това отношение са:

- агента "ЛЮБОМИР"- от 6 г.о.е вербован на 25.9.1957 г. Вербовката на същия е проведена в казармата "с цел да се укрепи до уволнението му". "ЛЮБОМИР" много скоро след вербовката се е разконспирирал пред ротния си командир.Това става известно на органите на 5-то у-ние,които уведомяват отряда.Въпреки това след уволнението той не е потърсен и понеже минава доста време агента разлагайки се още повече - той отново се разконспирира вече пред негови съселяни и обекти."ЛЮБОМИР" е вербован на много слаб компроматериал.Освен това той не е напълно разобличен - не е признал цялата си вражеска дейност.По време на вербовката се е стреснал и е подписал декларация, но в последствие е изпуснат. ОР началника на отделението,който е вербовал агента не е отчел всички особености в характера на кандидата за вербовка.Той не е отчел това,че има

Из архивите на ДС
713

Из архивите на ДС

714

работа с враг,който е воден на разработка за емиграционно настроение,че вербова човек на слаб компраматериал и че трябва да се осигурят в началото чести срещи за да се обвърже сътрудника - да се държи в постоянно напрежение.В следствие на всичко това той е станал негоден за използване и въпреки възможностите му е изключ ен.

- агент "ЯШАР" - от 4 г.о. е вербован на 26.10.1950 година разработка.В продължение на 8 години същия е бил на ръководство при 9 ОР.Вместо за тези 8 години да стане добър с.с.,да се квалифицира - неговата бдителност по отношение конспирацията така се е притъпила,че на едно събрание,на което комендата на 1 комендатура е говорил във връзка с бдителността, той намигайки му е казал:"Не бойте се,ние сме с вас". Начина по който той е казал всичко това е дало възможност да се подразбере неговото сътрудничество с нас,поради което е изключен.

- агента "ЛАЗАР"- от 6 г.о. е вербован на 18.7.1957 година по разработка на патриотична база.Същия е бивш военнослужащ-свещеник и фанатик верующ.След вербовката не е давал никакви данни за вражеското си обкръжение,криел враговете,а доносничил за местните ръководители,като ги е кветели.Същия се е разконспирирал пред обекта и е известил на владиката в Сливен за сътрудничеството си с нас.Когато се е оплаквал пред обекта от сътрудничеството си той е искал от него съвет "как да се отърве". От него получил указания да не се явява на срещи,които указания изпълнявал.

Това говори колко повърхностно и непълно се проучват от някои ОР кандидатите за вербовка.

- агента "НИКОЛАЙ" -от 13 г.о.е вербован от ДС на слаб компраматериал и предаден на нас.Излагайки причините за изключването му в атестацията му се говори дословно така: "...При поставяне на задачите по вина на ОР капитан Николов агента е деъствувал неправилно и обекта е подразбрал,че е изпратен от властта за което е съобщил пред съселяните си, че В./нашия агент/ му е правил предложение да се свържат с жители от Гърция,което доведе до разконспириране на агента.

Примера сам по себе си говори колко неправилно е осъществено ръководството и възпитанието на агента от страна на ОР.

- Особено интересен е примера с агент "Мирчо" от 3 г.о. Същия е вербован на 27.11.1950 г. на патриотична база. В атестацията му е записано следното: "...По характер агент "Мирчо" е прекалено затворен,необщителен и страхлив.Не е в състояние да изпълни никакви задачи,тъй като не намира сили в себе си да уста-

нови връзка с интересуващи ни обекти.Липсва му всякаква находчивост и съобразителност.Сред селяните и особено сред вр жеския контингент няма никакъв авторитет..."Същия се изключва"... С цел освобождаване на агентурния апарат от неработоспособна е безцелна агентура..."

Като четем обаче няколко страници по-напред в личното дело на сътрудника в едно негово донесение от 10.11.1956 година - ние разбираме,че истинската причина за "негодността" на агента е неговата разшифровка още от вербоването му.На вербовка същия е бил извикан от пълномощника на селото - който в последствие му казал, че го бил "препоръчал за тази работа".По-късно по време на ръководството на агента на няколко пъти пак е викан от пълномощника, който от своя страна така го е викал,че са разбрали и други хора от селото.Нарушавайки всички принципи за работа с агентурата капитан Неделчев е викал посредством пълномощника агента в къщата на едно лице в селото.Отивайки на срещата сътрудника е заварил капитан Неделчев да разговаря със семейството на стопанина.Като почакал малко агента бил извикан в коридора,където капитан Неделчев му казал, че за в бъдеще ще се среща с него - освободил го и се върнал отново в стаята.

Ето защо сътрудника е станал негоден - защото е разконспириран още на самата вербовка, а не както се сочи в атестацията,че няма качества за агент.

За лошата работа с агентурата говорят и примерите на изключената агентура като негодна:

- агент "КООПЕРАТОР" от 8 г.о. е вербован на 22.6.1950 г. В атестацията на този агент,с която се изключва като негоден е записано докловно: "...Не притежава необходимите качества за агент".Същия този агент в продължение на 8 години е "ръководен" и "възпитаван" и след тези 8 години е станало ясно,че "няма качества за агент".

- Същия е и случая с агент "СЛАВИ" пак от 8 г.о. И този агент е вербован през 1950 година и той се изключва по същата причина,защото "няма качества за агент".

Тези примери са напълно достатъчни за да се види - как някои ОР изпълняват заповедите и разпорежданията по придобиването, ръководството и възпитанието на агентурата.

715

Из архивите на ДС

716

II.НЯКОИ ИЗВОДИ ОТНОСНО СЪСТАВА НА АГЕНТУРАТА И ОБЕКТИТЕ

Общо взето наличната агентура по социално положение, по политическа принадлежност и по културен уровен е близка до средата на разработваемите елементи.От това може да се направи общия извод,че агентурата е способна да разработва взетите на отчет обекти.По-дълбокото вникване в показателите обаче ни подсказва, че и тук има известни пропуски,на които следва да се обърне внимание.

На първо място трябва да се обърне внимание, че у нас в агентурния апарат много малко са агентите жени.Този въпрос беше поставен на обсъждане при отчитане на работата на отдела за 1957 година.По него станаха изказвания,обаче фактите показват, че той все още се подценява.През това шестмесечие няма нито една жена вербована за агент, а жените са малко - всичко отдела разполага само с 12 агенти жени.

По отряди те се разпределят:

1 г.о.	- 1
3 г.о.	- 1
16 г.о.	- 4
4 г.о.	- 1
13 г.о.	- 1
6 г.о.	- 1
7 г.о.	- 1
8 г.о.	- 2

15,11,5 г.о. и ОДК нямат нито по един агент жена.

Придобиването,ръководството и възпитанието на агент жена е много по-сложна и трудна работа,но в замяна на това в известни случаи те извършват работа,която друга агентура не може да свърши.

Друг въпрос от състава на агентурата е въпроса за нейната възраст.Възрастта на агентурата е свързана с възрастта на разработваните обекти.Какво показват статистическите данни:

В края на шестмесечието от общо 1268 обекти 178 са младежи под 25 години - това съставлява 15% от общия брой на обектите. По същото време имаше 1297 агенти,от които само 56 са младежи под 25 години - това съставлява 4.5% от общия брой на агентурата.

В това отношение особено зле са 15,1,ОДК и 11 г.о.,които нямат агенти над 25 год. Не са по-добре и 8 г.о.,който има 2 агенти над 25 години.,7 г.о.,3, 6 г.о. 6 и 13 и 5 г.о.-по 7.

Не може да се твърди,че по младежите не може да работи и

Из архивите на ДС

717

възрастна агентура,както не може да се каже,че младежи не могат да работят по възрастни обекти, обаче тези случаи взаимно се компенсират и горните данни са напълно реални, те показват, че действително агентите вербовани от средата на младежите са малко. За това говорят и други факти: да вземем например наказаните и безнаказани нарушения на границата.Съпоставянето на цифрите показва, че 61.6% от опиталите се и избягали нарушители са младежи.За да можем да знаем винаги за намеренията на младежите - ние трябва да имаме агентура сред тях. Наличната агентура,обаче се оказа, както видяхме, че е недостатъчна да разработва взетите на отчет младежи,а да донася за невзетите на отчет тя е явно недостатъчна.

Този процент от 61.6% ни показва и друго,че у нас обектите младежи са сравнително малко,тъй като те съставляват само 15%. Би следвало да се взема на отчет тази категория от вражеския контингент, който развива вражеска дейност за да бъде тя своевременно предотвратявана.

Гореизложеното показва, че нашата агентура вербована от средата на младежите е съвсем недостатъчна - не само да донася за дейността и измененическите намерения на младежта - но както видяхме даже и да разработва взетите на отчет младежи.

III.РАБОТАТА ПО СИГНАЛИТЕ И ОТЧИТАНЕТО ИМ

Заслужава да се отдели внимание на работата по сигналите, които се получават в граничните отряди и във връзка с това тяхното отчитане.

В § 8 от инструкцията към МЗ № 25 буква "Г" е записано: "Предварителна разработка/се завежда/ на едно или на група лица, с цел да се проверят постъпили сигнали,които представляват интерес за органите на ДС".Това разпореждане на инструкцията не се спазва от нито един отряд.През това шестмесечие са получени 47 сигнали за вражеска дейност,а е заведена само една лична предварителна разработка.Тази практика да се работи по сигналите без да се завеждат разработки противоречи на МЗ № 25.Освен това тя много пречи на отчета да отчита правилно работата на отдела - обърква го,прави го неточен, а с това се заблуждава МВР за общата наличност на вражеския контингент.Бяха дадени и допълнителни указания за това, но отрядите не се съобразяват с тях.Освен всичко казано до тук за работата по сигналите трябва да се знае, че тя се извършва стихийно, не се правят планове и затова най-често е безрезултатна.

От изброените до тук факти могат да се направят следните изводи:

Из архивите на ДС

1.Все още е слаба работата по подбора,изучаването и вербовката на агентурата.Все още се допуска да се вербова предателска и негодна агентура,която няма качества и връзки сред разработваните елементи и поради това се изключва само след няколко месеца.Това е в разрез с изискванията на МЗ № 7 и решението на ПБ на ЦК на БКП от 18 май 1957 година.

2.Ръководството и възпитанието на агентурата не е на необходимото ниво.Допускат се груби нарушения на конспирацията в работата от страна на някои офицери,неправилно поставяне на задачите и неправилен инструктаж.Не се съобразяват винаги възможностите на агентурата с поставяните задачи.Все още се използува неправилната практика да се викат с.с.посредством трети лица.

3.Все още се държат в агентурния апарат агентура,която с години наред нищо не донася.

4.Недостатъчно по количество е агентурата вербована от средата на жените и младежите.Не се използват напълно възможностите да се вербова агентура от тези среди,с оглед оперативните задачи, които стоят за разрешаване по разработките.

5.Създадена е неправилна практика да се работи по получавани сигнали.За различни видове вражеска дейност без да се завеждат разработки,с което се нарушава МЗ № 25 от 1957 г.

С цел за в бъдеще да се избегнат допуснатите слабости да се имат в предвид следните препоръки:

1.Строго да се спазва МЗ № 7 относно подбора,изучаването и вербовката на агентура.За допускането в агентурния апарат на предателска и негодна агентура да се взисква най-строго от виновните.

2.Ръководството и възпитанието на агентурата да се подобрява системно.За целта най-широко да се използуват Я/К, К/К като места,където най-добре и спокойно може да се оказва въздействие на агентите.Да се прегледат и щателно да се преработят условията за връзка с цел да не се разконспирира агента при евентуално загубена връзка.Щателно да се готвят офицерите за срещите с агентурата. Провала на агентурата да се счита за извънредно произшествие,за което да се взисква най-строго.Постоянния стремеж на всеки офицер, който има на връзка агентура трябва да бъде - агентурата му да става все по-квалифицирана и политически издигната.

3.Да се предледа и да се изключи негодната агентура, а на нейно място да се вербова нова качествена агентура.За вербов-

45

ката да се изхожда от оперативната необходимост,като се има в предвид, че вражеския контингент трябва да бъде обезпечен с агентура.

4.Съобразно изискванията да се пристъпва по-смело към вербовка на жени и на работа по младежи, да се вербоват агенти предимно младежи.

5.За в бъдеще да се завеждат разработки за проверка на получаваните сигнали за вражеска дейност. Да се търси лична отговорност от всички офицери, които получават сигнали, работят по тях и не завеждат разработки.

719

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР:

Отпеч.в 2 екз.
Изпълнител:

Написала:Н.Славова
3.7.1958 г.

(5)

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

17

6

С П Р А В К А

ОТНОСНО: оперативните направления по южната и западна граници.

Въз основа решението на ръководството на Министерството за разглеждане работата по надеждното наблюдение на оперативните направления по южната и западна граници на НРБ бе извършен анализ на показания на заловени и доброволно завърнали се изменници на родината, заловени лица при опит за измяна на родината и досегашната работа на органите на ДС и ГВ по охрана на границата е установено, че съществуват 26 оперативни направления по южната и западна граници.

Направленията са определени в резултат на анализа на извършените нарушения от и за съпределна територия през годините 1959 и 1960. За този период, при опит за измяна на родината, са заловени 378 души, безнаказано са нарушили границата 114 души и са заловени 22 изменника на родината, агенти на чуждите разузнавания прехвърлени на наша територия. През 1959 г. са заловени при опит за измяна 148 души, изменили са 61 и са прехвърлени на наша територия 15 изменника агенти на чуждо разузнаване, а до края на м. ноември 1960 г. са заловени 230 души при опит за измяна, изменили са безнаказано 53 и са заловени 7 агента на чуждите разузнавания, прехвърляни на наша територия.

От наличните данни, анализирани за 1959 и 1960 г. се вижда, че опитите за измяна на родината се увеличават, т.е. границата става по-активна. Вижда се и това, че в резултат на взетите мерки от ДС и ГВ, числото на заловените при опит за измяна на родината през 1960 г. е значително увеличено.

Независимо от подобрението на работата, все пак цифрите показват, че все още врагът намира възможности да нарушава границата.

От архивите на ДС

Основни направления за нарушение на границата от и за съпределна територия са:

1.Струмското направление,което обхваща граничния район между Петрич и с.Петрово а към вътрешността на страната се заключава в района между източните склонове на Огражден планина, с граници селата Карналово,Палат,Гара Пирин,Сушица,Симитли,Благоевград и от ляво Петрово,Сандански,Илинденци,Брежани и Благоевград за вътрешността на страната.По направлението са заловени при опит за измяна на Родината 43 души и безнаказано са успяли да изменят 4 души.

Наблюдението на района е обезпечено по линия на ДС от 35 резидентурни групи с 185 ДВ и 51 агента.По линия на ГВ от 354 ДВ и 27 агента.Освен тях за наблюдение на международния път през Кулата за Гърция са изградени 10 резидентурни групи с 108 ДВ.

Агентурният апарат макар и многоброен,все още не е в състояние да обезпечи такова наблюдение на района,че да не допуска приближаването на границата от непознати лица или да сигнализира своевременно.

2.Али-ботуш,Свети Константин по протежение на границата и към вътрешността на страната от дясно по билото на Пирин и от ляво Гоце Делчев селата Корница,Брезница,Кремен,Обидим по посока на Добринище.В района на това направление са заловени при опит за измяна на Родината 23 души,като безнаказани нарушения не са допуснати.Наблюдението на направлението се осъществява по линия на ДС от 24 резидентурни групи с 214 ДВ и 9 агенти.Отделно 42 ДВ са на лично ръководство при оперативните работници,придобити по хижите в Пирин.По линия на ГВ - 9 резидентурни групи с 78 ДВ.

3.Долното течение на р.Места обхваща граничния район между селата Горняни и Брущен.Заключава се в района на селата Брущен,Марулево по посока на Велинград от ляво и от дясно Петерлик,Горняни,Добринище по посока на Благоевград и Самоков през Рила.

(7) 13.-

По това направление са заловени 6 души при опит за измяна на Родината и са изменили безнаказано 11 души.Агентурното наблюдение на направлението се осъществява по линия на ДС от 31 резидентурни групи с 263 ДВ,16 агента и 1 въоръжена резидентурна група от 34 души по посока на местността Вищерица за Белинград.По линия на ГВ - 13 резидентурни групи с 89 ДВ.

Въпреки положените усилия от ДС и ГВ за надеждно прикритие на това направление резултатите показват,че и занапред ще трябва да се вземат мерки за подобрение на агентурата.

4.От гр.Ямбол за Турция по течението на р.Тунджа и съседните на нея райони.Преди Елхово направлението се разделя на 3:

а/Маточина - връх Острица по протежение на границата.От дясно граничи със селата Маточина,Радовец за Ямбол и от ляво - Малко Кирилово - Елхово за Ямбол.Наблюдава се от 27 резидентурни групи с 558 ДВ по линия на ДС и по линия на ГВ от 41 резидентурни групи с 523 ДВ.

б/От ляво Голям Дервент по протежение на границата и от дясно с.Воден.Към вътрешността на страната се заключава в границите с.Голям Дервент -Кирилово за Ямбол и от ляво Воден - Болярово - Камен връх за Ямбол.Наблюдава се по линия на ДС от 9 резидентурни групи с 160 ДВ и по линия на ГВ от 10 резидентурни групи с 89 ДВ и 34 агента.

в/Района на с.Странджа към вътрешността на страната по посока на с.Ст.Караджово,Оман,Кален връх за Ямбол от дясно и от лево Сливово - Александрово.Направлението се наблюдава от 11 резидентурни групи с 193 ДВ по линия на ДС и по линия на ГВ от 12 резидентурни групи с 165 ДВ и 25 агента.През тези направления за посочения период са заловени при опит за измяна на Родината 85 души и са успяли да изменят безнаказано 15 души.

Може да се каже,че целия граничен район на Ямболски окръг е сравнително лесноуязвим за измяна на Родината,поради лекат му проходимост и удобен транспорт,което е наложило да се съдадат и растановат резидентурни групи върху целия район на окръга.По линия на ДС се използуват 47 резидентурни групи с 811 ДВ и по линия на ГВ - 63 резидентурни групи с 797 ДВ.

5.Харманли - Свиленград за Одрин се заключава в рамките на Райкова могила,Оряхово и Българин от ляво и от дясно с.Бисер, Любимец,Свиленград.По това направление са заловени при опит за измяна на Родината 50 души и са успяли да изменят безнаказано 8 души.Наблюдението на направлението се осъществява по линия на ДС от 22 резидентурни групи с 195 ДВ и по линия на ГВ от 8 резидентурни групи с 208 ДВ и 17 агента.

6.~~Харманли - Бълче поле~~ за Гърция.Обхваща района на висо чината Курт-кале по границата и се заключава между селата Иваново,Черна могила,Орешец,Черешак,Бълче поле от дясно и малко Градище,Лозен,Сива река,Ново село от ляво.

Низкостеблените гори на Курт-кале от много години се използуват от гръцкото разузнаване за прехвърляне на агентура на наша територия,от където се е отправяла за вътрешността на страната.През посочения период по направлението са заловени само 2 души при опит за измяна на Родината и безнаказани нарушения не са отбелязани.Обаче през 1959 г.гръцкото разузнаване прехвърля на два пъти своя агент Андон Янев Теохаров с задачи да събира шпионски сведения и вероова агентура от връзките си в с.Малко Градище.Наблюдението на направлението е обезпечено по линия на ДС от 16 резидентурни групи с 133 ДВ и по линия на ГВ от 7 резидентурни групи с 68 ДВ и 15 агента.

7.Пловдив - Девин - с.Буйново обхваща граничния район между селата Водни пад и Буйново и към вътрешността на страната об хваща селата Буйново,Борино,Равногор от дясно и Водни пад,Настан Михалково за Пловдив от ляво.По това направление са заловени при опит за измяна на Родината 8 души,безнаказани нарушения не са отоелязани.Наблюдава се по линия на ДС и ГВ от 14 резидентурни групи с 91 ДВ и 15 агента.

8.Рожен - Смилян - Сивино.Обхваща граничния район между селата Мрамор и Чифлика и се заключава в границите на Селище, могилица по посока на Смолян от дясно и от ляво Махалите Чифлика с.Смилан по посока на Смолян за вътрешността на страната.През 1960 г.има 3 безнаказани нарушения и 1 прехвърлен и заловен из-

Из архивите на ДС

менник на Родината - агент на гръцкото разузнаване.Наблюдението на направлението се осъществява по линия на ДС и ГВ от 15 резидентурни групи с 99 ДВ и 20 агента.

9.Славейново - Рудозем - Чепинци.Обхваща граничния район между селата Мързян и Бабина чука и към вътрешността на страната Бабина чука - Рудозем - Устово от дясно и мързян - Бориева-Мадан по посока на Кърджали и вътрешността на страната от ляво.Заловени са при опит за измяна на Родината 4 души и е изменил безнаказано 1 човек.Наблюдава се от 14 резидентурни групи с 76 ДВ и 10 агента по линия на ДС и ГВ.

10.Златоград - Сарая?.Обхваща района на Св.Константин и Коджа кайрак от границата.Заключава се между Св.Константин с.Старцево и Падина за Пловдив от дясно и от ляво Долен,Ардино по посока на Кърджали.По това направление са заловени при опит за измяна на Родината 13 души и 1 изменник прехвърлен на наша територия от гръцкото разузнаване.Безнаказани нарушения не са отбелязани.Наблюдава се от 30 ДВ и 15 агента по линия на ДС и ГВ.По него все още не са изградени достатъчно резидентурни групи за наблюдение на района към вътрешността на страната.

11.Крумовград - Черничево за Гърция.Обхваща граничния район между с.Аврен и мундюв връх.В дясно граничи с Голямо Каменяне и Крумовград по посока на Кърджали а от ляво Багрилци, Падала по посока на Кърджали и река Арда.По това направление са заловени при опит за измяна на Родината 20 и са изменили безнаказано 10 души.Наблюдава се от 167 ДВ и 25 агента по линия на ДС и ГВ.

12.Чорбаджийско - Нимфея в Гърция.Обхваща граничния район между селата Шумнатица и Стрижба и се заключава в района на Шумнатица и Кирково по посока на Кърджали от дясно и от ляво Стрижба,Самокитка,Момчилград,Кърджали.По това направление са заловени при опит за измяна на Родината 10 и са успяли да изменят безнаказано 1 човек.Наблюдението по направлението се осъществява от 96 ДВ и 14 агента по линия на ДС и ГВ.

13.Кърджали – Крумовград –Егрек заема граничната ивица между селата Малкоч и Букова махала.От дясно граничи със селата Малкоч – Ралица за вътрешността и от ляво Букова махала,Крумовград – Кърджали.По направлението гръцкото разузнаване прехвърля агентура до с.Егрек,от където същата е установила връзки с Крумовград и Кърджали.Само през 1960 г.през него са изменили безнаказано 8 души а заловен няма нито един.Наблюдава се 31 агента,2 резидентурни групи и 193 ДВ по линия на ДС и ГВ.

14.По долното течение на р.Арда в района на Ивайловград и строежа на новия язовир.Заема граничната линия между селата Ламоух и Бяла поляне от Кърджалийски окръг и към вътрешността на страната се заключава в района на селата Ламоух,Ставри Димитрово,Студен кладенец по посока на Хасково от ляво и от дясно Бяло Поляне,Железнино,Попско по посока вътрешността на страната.По това направление са заловени при опит за измяна на Родината 6 и е успял да измени безнаказано 1 човек.Наблюдението му се осъществява от 7 резидентурни групи с 108 ДВ и 12 агенти по линия на ДС и ГВ.

15.От Бургас към турската граница са се очертали две направления,които се използуват както за бягство зад граница,така също за прехвърляне на чужди агенти на наша територия.

а/Бургас – Грудово.Обхваща граничния район между селата Граничар до 60-та гранична пирамида с дясна граница Граничар, Тракийци,Грудово и от ляво 60-та гранична пирамида Босна – Бургас.

б/Бургас – Мичурин – Резово край морето.По тези две направления са заловени при опит за измяна на Родината 38 души и са успяли да изменят безнаказано 5 души,като най-активно е било направлението Бургас-Грудово.Наблюдението му се осъществява от 20 резидентурни групи с 158 ДВ по линия на ДС и ГВ.

По западната граница са се очертали следните направления

15.Благоевград – Петрич – Златарево.Отделя се от главното Струмско направление по течението на р.Струмешница и се заключава в района по северния склон на Беласица от ляво и от дясно южния склон на Огражден планина.По това направление са заловени

Из архивите на ДС

при опит за измяна на Родината 16 и са изменили безнаказано 13 души, от които две семейства през 1959 г. Наблюдението му е обезпечено по линия на ДС от 13 резидентурни групи с 66 ДВ и 18 агента. Освен тях, международния път за Скопие се наблюдава от 3 резидентурни групи с 20 ДВ и 3 агента. По линия на ГВ от 3 резидентурни групи с 168 ДВ и 17 агента.

17. Благоевград – за Царево село Югославия. Обхваща района на селата Клисура, Дряново, Зелен дол и Покровник. Направлението в миналото най-активно е използувано от УДБ за прехвърляне на групи и отделни свои агенти на наша територия за събиране шпионски сведения, вербовка на агентура и разпространение на пропаганден материал. В посочения период по него са заловени при опит за измяна на Родината 7 души. Безнаказани нарушения не са забелязани. Наблюдението му се осъществява по линия на ДС от 2 резидентурни групи с 12 ДВ и 3 агента и по линия на ГВ от 6 резидентурни групи с 27 ДВ и 8 агента.

18. Кюстендил – Гюешево се заключава между района на селата Жилинци, Мирово, Гърляно и Ранинци, по протежение на международния път за Югославия. По него са заловени 7 души при опит за измяна на Родината и 1 е изменил безнаказано. Наблюдава се по линия на ДС от 3 резидентурни групи с 33 ДВ и 6 агента и по линия на ГВ от 6 резидентурни групи с 113 ДВ и 7 агента. Освен по направлението, останалия граничен район се наблюдава по линия на ДС общо от 197 ДВ, сведени в 26 резидентурни групи и 14 агента; Земен, Трекляно, Славчево;

19. Димитрово – Трън – Стразимировци. Обхваща района на селата Джинчовци и Ранни луг по границата, а към вътрешността на страната включва селата от двете страни на шосето по посока на Брезник. По направлението са заловени при опит за измяна на Родината 4 и са успяли да изменят безнаказано 5 души. Наблюдението му се осъществява по линия на ДС от 109 ДВ и 8 агента, а в съседните до него райони от 42 ДВ и 10 агента и по линия на ГВ от 13 ДВ и 2 агента.

(12)

8.=

20. София-Драгоман - за Цариброд е едно от най-активните на западната граница. По него се правят опити за бягство както от София, така и от вътрешността на страната, като се използуват най-различни хитрости. По него са заловени при опит за измяна на Родината 28 души и са успяли да изменят безнаказано 3 души. За наблюдение на направлението се използуват 26 ДВ на лично ръководство при ор обслужващи района, а в съседните на международния път села са изградени 9 резидентурни групи, средно с по 5 ДВ Това направление е едно от най-неподсигурените с агентурно наблюдение. Агентурата и резидентурните групи са съвсем недостатъчни, с което трябва да се вземе Соф. окръжно управление и ГВ.

21. Михайловград - с. Чупрене, Видински окръг. Обхваща граничния район между селата Чипровци и Чупрене. От ляво минава по поречието на р. Огоста и от дясно през районите на селата Долна Вереница, Клисурица, Долни лом. В миналото направлението активно е използувано от УДБ за прехвърляне на агентура на наша територия. По него са заловени при опит за измяна на Родината 10 и са успяли да изменят безнаказано 3 души. За наблюдение на района са изградени 9 резидентурни групи с 64 ДВ а в съседните райони, по протежение на границата са изградени 23 резидентурни групи с 190 ДВ по линия на ДС.

22. Село Грамада - Кула за Зайчар. Обхваща района на селата Големаново-Раяновци по граничната линия и към вътрешността стига до ж.п. линия в района на селата Грамада и Страцимирово. В миналото активно е използувано от УДБ за прехвърляне агентура на наша територия. По него са заловени при опит за измяна на Родината 5 души и са изменили 5 души. Наблюдението му се осъществява по линия на ДС от 17 резидентурни групи с 170 ДВ и по линия на ГВ от 4 резидентурни групи с 36 ДВ и 9 агента. Не са създадени резидентурни групи в селата Макреш и Рабиша.

23. Видин - Брегово за Неготин - Югославия. Обхваща района на селата Връв - Косово по протежение на границата. От ляво към Градец и от дясно брега на р. Дунав по посока на Видин. Използвано е изключително за измяна на Родината и по-малко за прехвърляне на чужда агентура. По направлението са заловени при опит

(13) 9.-

за измяна на Родината 4 души. Безнаказано нарушение в посочения период не е установено. По линия на ДС се наблюдава от 13 резидентурни групи с 127 ДВ и по линия на ГВ от 10 резидентурни групи с 139 ДВ и 19 агента.

Тези направления по своето местонахождение, терен и характерни особености и занапред остават като вероятни места за измяна на Родината и прехвърляне чужда агентура на наша територия с разузнавателни задачи, поради което, както от органите на ДС, така също и от ГВ се вземат мерки за тяхното агентурно, физическо наблюдение и техническо оборудване, с цел свеждане до минимум допускането на безнаказани нарушения на нашите държавни граници от и за съпределна територия.

Вторите отделения от окръзите по южната граница съвместно с бригади и отделни работници от отдел IV на управлението от 1958 г. досега работиха за създаването на резидентурните групи в граничните райони и в дълбочина, с което бе оказана значителна помощ за обезпечаване наблюдението на направленията в резултат на което и числото на заловените при опит за измяна е значително по-голямо от това на изменилите.

Трябва да се каже, обаче, че все още качеството на резидентурните групи не навсякъде е такова, че да се подсигури надеж на охрана на границите. Безнаказаните нарушения показват, че все още има участъци, през които нарушителите минават незабелязани от никого и тяхното движение не прави впечатление на хората, които ги срещат. Показателен в това отношение е случая с прехвърляне от гръцкото разузнаване изменник на Родината Марикостенлийски по Струмското направление, който е обиколил почти половината от селата около границата, преминал е граничната линия без всякаква хитрост и никакъв сигнал не се получи за него, докато сам не съобщи на агент, че идва от Турция и иска да се предаде. Бе изпратен в маршрут аг. "Евгени", който обиколи района на Гоцеделчевския и Велинградски участъци без да му бъде извършена каквато и да е проверка от МВР или ГВ.

Често откриваните следи на КСП също така говорят за извършени нарушения на границата, след което не получаваме достатъчно сигнали, което до голяма степен е сериозна слабост и на

(14) ~~11~~ 10.-

нашия агентурен апарат и начините на проверка по граничната линия.

За по-нататъшното подобрение работата по охрана на границата и недопускане нарушение на същата е необходимо да се проведат следните

М Е Р О П Р И Я Т И Я

1. Окръжните началници ОВР и началниците на граничните отряди по южна граница до 1 ~~март~~ април 1961 г. да извършат основна проверка и където е нужно да реорганизират агентурния апарат по направленията, с оглед неговото максимално използуване за наблюдение района на същото. Там, където същия е недостатъчен, да се доизгради, като окръзите създават резидентурни групи и в дълбочина.

2. Окръзите и отрядите по западната граница да вземат мерки по разширяването, укрепване и подобрение работата с резидентурните групи, които са съвсем недостатъчни за наблюдение района, чийто обем е доста голям.

3. Да се провери от началниците на окръжни управления ОВР и началниците на гранични отряди кои доверителни връзки по месторабота биха могли да изпълняват задачи нощно време и в зависимост от тяхната работа се разстановат така, че при нужда и през нощта да се получават данни за нарушилите или готвещи се да нарушават границата.

4. Да се създадат резидентурни групи между транспортните работници и особено между тези, които превозват трупи и руди от районите, близки до границата, като резидентите бъдат също от техните среди, за да са в състояние веднага да донасят за забелязани съмнителни лица по пътищата, особено нощем.

5. На Благоевградски окръг и 16-ти граничен отряд да се окаже помощ от II управление ДС и гранични войски, за подобрение качеството на агентурата по направлението по долното течение на р. Места, във връзка с което:

а/ от II управление ДС да бъде оказана помощ на Гоцеделчевския участък за проверка, придобиване и разстановка на агентурния апарат в района на направлението и в дълбочина по посока на Велинград и Разлог.

(15) 11.-

б/ V отдел на УГВ да окаже помощ на отряда по подобрение качеството и разстановката на агентурата и се направи оценка на плътността на наблюдението на граничния район, с цел попълване на празните места.

6. Особено внимание трябва да се обърне към Кърджалийски окръг и 13 граничен отряд, като им се окаже помощ както от II управление, така и от ГВ за подсигуряване с агентурно наблюдение и технически мероприятия граничния участък при долното течение на р. Арда, където на строежа на язовира ще бъдат съсредоточени много хора в близост на границата.

7. Периодически да се извършва проверка на готовността и годността на резидентурните групи, с оглед тяхното поддържане в боева готовност по всяко време.

8. Началниците на окръжните управления МВР и началниците на гранични отряди да запознаят оперативните работници на V управление ДС, които обслужват трудовите поделения в района им, с касаещите ги оперативни направления и съвместно с тях да набележат мерки за недопускане изменници на Р одината на трудовяци от тези поделения.

9. За всички нарушения за или от съпределна територия, наред с ГВ, да бъде уведомявано и II управление ДС.

10. З адължават се окръжните началници и началниците на отряди в едномесечен срок да разпределят указаните направления между оперативните работници от ДС и ГВ, като за всеки район се определи и отговорник, от когото да се изисква състоянието на агентурата в направлението винаги да бъде в готовност.

11. Към 30.III.1961 г. да се направи оценка на работата по подобрение на агентурното наблюдение на направленията от II управление на ДС и ГВ, с оглед оказване помощ на изостаналите окръзи и отряди. За резултата да се докладва на ръководството на министерството.

София, 31.1. 1961 г.

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ ГВ
ген.майор:

За НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ II ДС
полковник:

Държавна сигурност и граничните войски
I50

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!
Екз.№ 2

34

А Н А Л И З

На оперативните показатели по охраната на границата през м.януари 1962 год.

През месеца са направили опит да нарушат границата в 26 случая 31 лица. От тях 24/29 са задържани и 2/2 успяха безнаказано да нарушат границата. Задържаните са: 19/24 от НРБ и 5/5 за НРБ.

1. Задържани нарушители на границата от НРБ.
Социалдемографически данни и разпределение по граници:

Данни	Общо броя	Разпределение по граници			
		Югославска	Гръцка	Турска	Румънска
1	2	3	4	5	6
Възраст:					
- до 16 години	7	3	-	4	-
- до 25 години	13	2	7	3	1
- над 25 години	4	-	4	-	-
Всичко:	24	5	11	7	1
Образование:					
- неграмотни	4	1	3	-	-
- основно	19	4	7	7	1
- висше	1	-	1	-	-
Всичко:	24	5	11	7	1
Партийност:					
- безпартийни	18	3	8	6	1
- членове на ДКМС	4	-	3	1	-
- пионери	2	2	-	-	-
Всичко:	24	5	11	7	1
Социално положение:					
- работници /общи и др./	13	1	7	4	1
- земеделие	3	-	2	1	-

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

1	2	3	4	5	6
- учащи се	3	2	-	1	-
- военнослужащи	2	1	-	1	-
- служащи	1	-	1	-	-
- свободни	2	1	1	-	-
Всичко:	24	5	11	7	1
Народност:					
- българи	19	5	8	5	1
- турци /бълг.граждани/	5	-	3	2	-
Всичко:	24	5	11	7	1
Жители на:					
- граничната зона /приграничния район/	9	2	6	-	1
- вътрешността на страната	15	3	5	7	-
Всичко:	24	5	11	7	1
Причини за бягство:					
- авантюризъм	2	-	2	-	-
- криминални	2	-	2	-	-
- вражеско влияние	7	-	2	5	-
- семейни недоразумения	7	1	5	1	-
- слаб успех в училище	3	2	-	1	-
- тормоз от ръководители	1	1	-	-	-
- ненормални	2	1	-	-	1
Всичко:	24	5	11	7	1
Задържани от:					
- гранични наряди	10	4	3	2	1
- разуз.органи - ГВ	11	1	6	4	-
- други органи на МВР	2	-	1	1	-
- членове на ДО и други местни жители.	1	-	1	-	-
Всичко:	24	5	11	7	1
- Задържани от други органи по данни на членове на ДО и други местни жители.	3	1	2	-	-

732

Из архивите на ДС

Лицата от НРБ, опитали се да нарушат границата за съседни страни са предимно младежи на възраст до 25 години /80 %/, попаднали под вражеско влияние, имащи недоразумение с родителите си и слаб успех в училище, поради това че им липсва трудово и политическо възпитание.

Най-много опити за нарушение на границата са направени от жители на: Благоевградски окръг - 6 души; Варна - 4 души; София - 3 души и Смолянски окръг - 3 души.

През месеца направиха опит за групово нарушение на границата четирима младежи, работещи в ККЗ "Г.Димитров" - Варна.

2. Задържани нарушители на границата за НРБ.

През месеца преминаха на наша територия и бяха задържани 5 лица от съседни страни:

- от Югославия - 4 души, от които един в пияно състояние наруши границата по заблуда, 1 криминалист и 2 търсят по-добри условия на живот у нас. Задържани са: 2 от гранични наряди и 2 от местни жители.

- от Гърция - 1 гръцки войник - граничар, който идва у нас за по-добри условия на живот. Задържан е от граничен наряд.

3. Безнаказани нарушения на границата.

През месеца се допуснаха в 2 случая 2 лица безнаказано да нарушат границата:

- 6 граничен отряд - 1/1. На 9.1.1962 година безнаказано наруши границата за Турция през участъка на 8 застава редника Емануил Велинов Каменов от поделение 85150 - с.Лесово, Ямболски окръг. Причината за безнаказаното нарушение е формалното и безотговорното отношение на началника на заставата към сигналите, подавани от "Кльона" за нарушение на границата.

- 1 граничен отряд - 1/1. На 25.1.1962 година безнаказано е нарушил границата в района срещу гр.Зайчар - ФНРЮ, Йордан Спасов Йорданов - 32 годишен от гр.Плевен. Това безнаказано нарушение стана известно след като югославяните ни предложиха среща за връщането на Йорданов по официален път през м.Февруари т.г.

4. Приети по официален път наши граждани от съседни страни.

а/ От Гърция:-

- на 20.1.1962 година беше приет Никола Ангелов Обла-

733

Из архивите на ДС

734

17

ков, 25 годишен от с.Марикостиново, Благоевградски окръг, който на 26.9.1961 година избяга в Гърция през участъка на 9 застава от 3 граничен отряд, заедно с Георги Янакиев Бебишков от същото село.

- На 27.1.1962 година беше приет Мехмед Морадов Мемишев 38 годишен от с.Долен, Смолянски окръг, ненормален, който на 28.12.1961 година избяга в Гърция през участъка на 4 застава от 5 граничен отряд.

б/ <u>От Югославия</u>: - на 29.1.1962 година беше приет Кирил Марков Лисичев от с.Жезно, Пернишки окръг, който на 28.12.1961 година избяга в Югославия през участъка на 8 застава от 2 граничен отряд.

5. <u>Върнати на официални срещи граждани на съседни страни</u>.

На 29.1.1962 година беше върнат на югославяните техният гражданин Кочо Георгиев Бояджиев, 26 годишен от с.Омирово, Кукушко, който на 11.10.1958 година е останал на наша територия по време на събора в местността "Златарево" /участъка на 3 граничен отряд/.

ЗА НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР:

Строго секретно.
Екз. №

Вх. № V 173 дел.
Получено на 17.1.1962

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ ГР.ВОЙСКИ-МВР

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С О Ф И Я

С П Е Ц И А Л Н О С Ъ О Б Щ Е Н И Е

ОТНОСНО: Появата на подводница в Бургаския залив и откриване на изоставена лодка на брега на морето в участъка на 10 линейна застава от 8-ми гр.отряд-МВР.

Донасям, че в 02.00часа на 14.I.1962 година граничен наряд "ЧП"от МКПП-Бургас в състав рец.Иван Стоянов Георгиев-старши и рец.Стоил Георгиев Гешев носейки службата на фара на пристанището съобщават, че забелязяли подводна лодка, която след 10-15 минути се потопява/изчезва/. Получавайки съобщението оперативния дежурин при щаба на отряда уведомява своевременно ВМС и Окръжно управление на МВР и нарежда на заставите да засилят наблюдението и зачестят проверките на бреговата ивица. От ВМС веднага е изпратен катер да провери и установи дали в залива има появила се подводна лодка.

В 4.30 часа граничен наряд "Д" в състав§ рец.Иван Славов Петров от 10 линейна застава носейки службата от заставата до с.Крайморие Бургаско на 500 метра южно от селото е зачул шум от разбиване на вълните необичаен за това място, тъй като там не е имало нито скали, нито някой подмол. Това му направило впечатление и слязал да провери тъй като от брега който е висок и от тъмнината не е можал да открие какво има на това място Слизайки долу е открил една лодка, но в тъмното не е можал да види какво има в нея. За откриването на лодката веднага дава сигнал за тревожната група, която заедно с началника на заставата се изнасят на мястото. и установяват, че лодката е от шперплат, а в нея се намират следните вещи: една винтяга, едно таке, един молив, една автоматична писалка без предпазител, два ореха, едно парче корк, четири празни бутилки с надпис на чужд език и една лопата за гребане"кану".

Получавайки тези данни щаба на отряда уведоми своевременно Окръжно управление на МВР и 7 граничен отряд, тъй като се предполагаше, че изоставената лодка може да има връзка с появата на подводнецата в залива на Бургас. Изпратени бяха наряди на всички входни пунктове за Бургас и отпочна проверка на документите.

Из архивите на ДС

736

В В 6.45 часа на мястото където е открита лодката заминаха ОР-ци от отряда и Окръжно управление на МВР и от огледа на лодката освен горните вещи и предмети откриха,че същата има три дупки с диаметър два сантиметра запушени с обикновени пръчки от върба.Направен беше оглед на местността където не беше открито нищо подозрително,а само няколко следи от гумени ботуши оставени около лодката.Това даде основание да се предположи,че това не е лодка която може да се стовари от подводна лодка а е наше производство,спортна тип плъзгач.

От изясняване на случая със специалисти от ВМС се установи,че подводна лодка на 14.I.1962 година в Бургаския залив не се е появявала и лодката открита на брега в участъка на 10 линейна застава няма никаква връзка с подводницата.

При извършване на проверка на плавателните средства в 10.30 часа се получиха данни,че на 13 срещу 14.I.1962 година на лицето Коста Никитов Антонов на 38 години,безпартиен,живущ на ул."Толбухин"№ 1 му е изчезнала лодката,която е била на местоположение до кораборемонтната работилница в гр Бургас.Същата била предадена от един-два месеца на физкултурното дружество"Ботев" за тренировки.От дадените описания на лодката и по вещите които са изчезнали се установи,че намерената лодка в участъка на заставата е същата.

През това време района беше блокиран и от 9.00 часа започна претърсване което продължи до 13.00 часа но без резултат.

С установяване собствеността на лодката се направиха извоци,че лодката е откраднатата от лице,което е познавало обстановката,тъй като от работилницата на яхт клуба е свалено стъклото на прозореца и са взети две гребла,а от кубрика на яхтата са откраднати един чифт ботуши и един кожух-дълъг.

Тъй като се предполагаше,че лодката е откраднатата от лица с цел да се доберат до капиталистически кораб и по такъв начин да изменят на Родината се извърши проверка на всички капиталистически кораби намиращи се в аванпорта на пристанището.

В резултат на това,при проверка на Датския кораб"Пенсилвания"трима от екипажа съобщават,че през нощта на 14.I.1962 година между един и два часа на палубата на кораба са се качили две лица,които искали да останат на кораба.Същите не били приети и се върнали обратно,като се качили на лодка стояща до трапа/стълбата/ на кораба.Описанието което моряците дават на лодката с която са били двете лица е като това на лодката намерена в участъка на 10 застава.

Двама от моряците твърдят,че лицата които се качвали на кораба са били млади хора на възраст 18-20 години,добре охранени,облечени с якета и обути с черни обуща.

Другият-третият моряк твърди,че лицата са на възраст 35-40 години

От направената проверка в МКПП-Бургас се установи,че на 13 срещу 14. януари 1962 година от пристанище Бургас не са излезли капиталистически кораби за задгранично плаване.Следователно нарушение на границата не е извършено ,а е направен опит за такова и след като лицата не са били приети на Датския кораб са изоставили лодката и са се прибрали в гр.Бургас.

За издирване на лицата които са се качвали на Датския кораб с цел да изменят на родината се провеждат следните мероприятия:

1.Завеждена е "Анонимна разработка от окръжно управление на МВР-Бургас

2.По същата е изготвен съвместен план от мероприятия за изпълнението на който се заангажирани оперативните работници от ДС,ГВ и НМ.

№-V 13 / 15 януари 1962 година гр.Бургас

Отпеч.в 2 екз.
Екз.№ 1 УГВ
Екз.№ 2 к ц
Изпълнител: майор

НАЧАЛНИК 8-МИ ГР.ОТРЯД-МВР

ПОЛКОВНИК:

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!
Екз.№ 52

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
С О Ф И Я

V-1486.
22.6.1962г

СПЕЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ

ОТНОСНО: Наказано нарушение на границата в участъка на 10 застава от 6 граничен отряд.

Донасям, че на 15 май 1962 година във връзка с провеждащият се традиционен събор в село Голям Дервент, Ямболско, бяха взети физически мерки по охраната на границата. Освен това бе изпратен ОР-капитан Савов, който да организира работата по паспортно граничния режим и опазване на обществения ред.

Пристигайки в селото капитан Савов заедно с началника на ДО определил отрядници по паспортния режим и такива по обществения ред. Към 18.00 часа на горната дата отрядниците Атанас Донев и Димитър Ангелов Димитров отишли при капитан Савов и му докладвали, че лицето Христо Стоянов Халачев от с.Г.Дервент се напил и нарушавал обществения ред. Те му направили бележка и го помолили да излезе от ресторанта и се прибере в къщи, но той не се подчинил, започнал да ги псува, да псува лентите им и тези които са им ги дали-партията. В този разговор се намесил и 70 годишния Георги Пашов-активен антифашист, който показвайки партийният си билет казал на Халачев, че се е борил за тази власт и се възмущава от постъпката му. Халачев обаче напсувал и него, нарекал партийния му билет парцал, напсувал го, напсувал и тези които му го дали и продължавал да не се подчинява на отрядниците. Капитан Савов казал на Донев и Ангелов да отидат при Халачев и го поканят в съвета от негово име. Те отиват и този път Халачев се подчинил и отишел в съвета. Там капитан Савов му направил бележка за постъпката му и започнал да го съветва, но Халачев отново започнал да вдига шум и говори, че властта му пречи да живее. Въпреки опитите на капитан Савов да го успокои и го изпрати в домът му, той не се подчинявал. При такова положение капитан Савов бил принуден и наредил да го задържат до сутринта да изтрезнее и настоял пред пълномощника да му съставят акт, както и направили. Акта изпратен на прокурора, който образува дело против Халачев.

(13)

Разбирайки на превличането му към съдебна отговорност, че на 15 юни 1962 година делото му ще бъде разгледано в село Голям Дервент, на 13 юни вечерта Халачев отишел при агент "Данаил" и започнал да показва опасение от присъдата. След това Халачев казал, че ще избяга в Турция и настоял да тръгнат заедно с "Данаил", казвайки му, че и за двамата живот няма тук. "Данаил" не отворил изведнъж предложението му и му казал, че това е вярно, но те вече не са млади и зад граница няма да им е по-леко. След това убедил Халачев да изчака разглеждането на делото, да види все пак какво ще го осъдят и тогава да реши окончателно, на което Халачев се съгласил.

На 15 юни 1962 година от 18.00 до 20.30 часа в село Г. Дервент започна разглеждане на делото на Халачев. Присъствуваха болшинство от селяните и като слушаха показанията на свидетелите се възмущаваха от постъпката на Халачев.

След като съдиите се оттеглиха на заседание да определят присъдата на Халачев по чл.283 ал.първа от НК, чрез прокурора уредихме въпроса и определената мярка за неотклонение на Халачев от 10 лева гаранция бе заменена със задържане под стража. След това бе обявена присъдата на Халачев една година лишаване от свобода, задържан още в момента и изпратен да изтърпява присъдата си..

За бягството Халачев не е разпитван, тъй като имаше опасност да разконсперира агент "Данаил".

Христо Стоянов Халачев е роден през 1921 година в Г. Дервент, Ямболско, където живее и понастоящем. Българин, български гражданин, женен, грамотен, безпартиен, без определена професия, постоянно меняш месторабота си.

Преди 9.9.44 година Халачев е бил безпартиен, но привърженик на фашистката власт. Служил е като джандармерист. След тая дата остава също безпартиен, но вражески настроен към народната власт. Постоянно реагира и злослови по адрес на властта и ръководителите. До сега е осъждан четери пъти за вражески прояви и хулиганство.

Предвид горното моля, случая с Халачев да бъде отчетен наказано нарушение на границата.

№ V-248/20 юни 1962 година, град Елхово

НАЧАЛНИК 6 ГРАНИЧЕН ОТРЯД
ПОЛКОВНИК:

Отпеч. в 2 екз.
№ 1- УГВ
2- КД
Изпъл.
/майор/
Нап.К.Шатърова
19.6.62 година

Из архивите на ДС

Дс. Военно контраразузнаване ~~Строго секретно~~ 200
екз.№...

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

З А П О В Е Д

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н.Р.БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: Относно някои организационни промени в бившия V-ти отдел ДС-МВР.

№ I-363 София, 29. 9. 1962 г.

Във връзка с преминаването на Гранични войски към Министерството на народната отбрана и с цел по-надеждно обезпечаване същите с необходимите данни за готвещи се нарушения на границата,

З А П О В Я Д В А М:

1. Отдел V-ти ДС-МВР изцяло да премине като отдел към управление 2-ро ДС, подчинен на началника на 2-ро управление.

2. Петите отделения ДС-МВР, намиращи се до сега на местостоянки към граничните отряди, да преминат на подчинение към съответните окръжни управления на МВР.

3. За цялостното агентурно прикритие на границата отговарят окръжните началници на МВР.

4. Към вторите отдели или отделения на окръжните управления на МВР да се създадат отделения или групи за пригранично разузнаване.

5. Към участъците на МВР да се създадат групи за водене контра-разузнавателна работа в близост на границата.

6. В срок от 7 дни лично окръжните началници на МВР, заедно с началниците на петите отделения, да ми докладват проекто изменение на щата на окръзите и хората, които да се привлекат към същите.

201

7. До излизане на заповедта за новата разстановка взаимоотношенията между отделенията при граничните отряди и секциите, които ще останат към другите окръзи, да останат без изменение.

8. Взаимоотношенията с Гранични войски – МНО до излизане на инструкцията, определяща това, да останат ~~такива~~ както до сега.

Изпълнението на настоящата заповед възлагам на полковник Ганев и окръжните началници на МВР.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК:
28.9.62 г.

Отпеч.в 2 екз.
Изпълнител:
/полк.Ганев/
Написала:Н.Славова
27.9.62 г.

22.9.62

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КДС
УПРАВЛЕНИЕ III — отдел IV-ти
Вх. № 216 от 17.11 1967 г.

~~Строго секретно!~~
Екз. единствен.

ДЕКЛАСИФИЦИРАНО!
Длъжност: ...
...

ИСТОРИЧЕСКА СПРАВКА

За щаба на Управление
Гранични войски.

Непосредствено след 9.9.1944 година към министерство на Народната отбрана се създава гранична инспекция за осъществяване на методично ръководство на периферийните гранични поделения. За началник на граничната инспекция е назначен полковник Братанов. Личния състав по границата се е изпращал от съответните поделения на МНО, прикриващи граничната полоса.

На 27.VIII.1946 година с решение на Правителството са създадени Гранични войски, като отделен род войска и предадени на ръководство на Министерство на Вътрешните работи, със задача да охранява и отбранява границите на НРБ.

За командуващ през 1946 година е назначен ген.лейт. Йонко Панов. Непосредствената охрана на границата се е осъществявала от четири гранични сектори, участъци, подучастъци и гранични постове. Първи граничен сектор е бил със щаб - гр.София, втори гр.сектор в гр.Пловдив, трети гр.сектор в гр.Сливен и четвърти гр.сектор в гр.Плевен. Тази структора за охрана и отбрана на границата се е запазила до 1947 година. През същата година се създава отрядното, комендатурното и заставно охранение на границата, като по-целесъобразно и на базата на съветския опит.

Най-важните документи от които се ръководят войските в тяхната служебна дейност са: Инструкция за отряда и комендатурата, инструкция за заставата, инструкция за нарядите и наставлени за войсковото наблюдение. За командир на войските през 1950 годин е назначен полковник Ванков. Същата година с помощта на съветника полковник Чугонов започна да се планира и организира охраната на границата. В последствие командири на войските бяха - генерал

Каракачанов и ген.Чакъров. През 1962 година Гранични войски преминаха на ръководство при МНО и за командващ е назначен ген.лейт.Пенков. Основните задачи, за които са създадени войските си остават същите.

Понастоящем УГВ има следната структура: - Командване, оперативен отдел, строево-организационен отдел, разузнавателен отдел, тил, свързочен отдел, отдел бойна подготовка, медицински отдел, инженерно отделение, комисарско отделение, кадрово отделение, автотракторна служба, финансова служба, свързочна рота, автомобилен взвод. При така посочената структура на щаба в него служат по щат - 91 офицери, 50 сержанти, 79 войници и 47 волнонаемни.

На ръководство към щаба има 11 гранични отряди и една самостоятелна комендатура за охрана на границата, дислоцирани както следва: 2-ри граничен отряд - Драгоман, 11 гр.отряд - Кюстендил, 3-ти гр.отряд - Петрич, 16-ти гр.отряд - Г.Делчев, 4-ти гр.отряд - Смолян, 5 гр.отряд - Момчилград, 18 гр.отряд - Ивайловград, 13 гр.отряд - Любимец, 6 гр.отряд - Елхово, 7 гр.отряд - М.Търново, 8 гр.отряд - Бургас и СК - Видин.

Напеч.в 1 екз.
№ 1 в Лит.дело
Изпълнил:Илиев
ИГ/18.II.67 г.

Н-К ОТДЕЛЕНИЕ 1,ОТДЕЛ IV,III-КДС

ПОДПОЛКОВНИК _____
18 II.1967 година

Из архивите на ДС

743

1

I-444
28II 681.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ
СЪВЕТ
ТУК

ДОКЛАД

От ГЕОРГИ ЦАНКОВ - Министър на вътрешните работи

ОТНОСНО: Откриване на постояннодействуващ курс към школа "Г. Димитров" - МВР за специална подготовка на офицерите от Гранични войски.

~~ДРУГАРЮ ПРЕДСЕДАТЕЛ,~~

До 1955 година преподготовката на офицерите от Гранични войски се извършваше в Народното военно гранично училище. След закриването му през 1955 година, преподготовката на тези офицери се извършва в курсовете на Министерството на Народната отбрана. В тези курсове граничните офицери получават само обощовойскова подготовка. Специална гранична подготовка обаче те не получават.

Сега в Гранични войски има над 600 офицери, които не са завършили никакви курсове. Налага се за специалната им гранична подготовка да се създаде постояннодействуващ курс още повече като се има предвид, че през последните години настъпиха редица изменения в граничната служба, въоръжението, военното дело, в инструкциите по охраната на границата и др.

С 1876-то разпореждане на Министерския съвет от 28.IX.1954 г. към Министерството на вътрешните работи е създадена школа "Г.Димитров" за преподготовка на служителите от Държавна сигурност. Най-удобно и целесъобразно ще бъде към тази школа да се организира постояннодействуващ курс със срок на обучение до шест месеца в който да се извършва специалната подготовка на граничните офицери.

При това положение няма да са необходими допълнителни средства

2

тъй като комплектуването на кадъра и издръжката на курса ще се осигури в рамките на щата и бюджета на Министерството на вътрешните работи за тази година.

Докладът е съгласуван с Министерството на народната отбрана и Министерството на финансиите, които не възразяват.

Предлагам Бюрото на Министерския съвет да приеме следното

Р А З П О Р Е Ж Д А Н Е :

За специалната подготовка на офицерите от Гранични войски да се организира постояннодействуващ курс със срок на обучение до шест месеца към школа "Г.Димитров" МВР, създадена с 1876-то разпореждане на Министерския съвет от 28.IX.1954 година. Трудовото възнаграждение на курсистите от Гранични войски се определя съгласно точка втора на същото разпореждане.

Изпълнението на разпореждането се възлага на Министерството на вътрешните работи.

Приложение: писмо N: III-114/14.III.61. на М.Финансиите
— " — N. 00287/7.IV.61г. — МНО

М И Н И С Т Ъ Р : (п) Г. Цанков

Из архивите на ДС

29

Строго-секретно!
Екз.№ 2

МВР
УПРАВЛЕНИЕ III-4-ДС
№ 579
29 9 71 г.
София

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДЕКЛАСИФИЦИРАНО!

ТУК - НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ III-ДС

Длъжност: държ. експерт
Подпис:
Фамилия: /Йорданов/

С П Р А В К А

ОТНОСНО: анализ на изтеклите данни за Гранични войски към 30.IX.1971 година.

От анализа на данните с които разполага отдела е видно, че противниковото разузнаване проявява интерес към Гранични войски-колко отряда има и къде се намират, кои са командирите им, числения състав и въоръжение, система за охрана на границата, технически съоръжения и други въпроси. Това е видно от показанията на завърнал се изменници на родината, от задачите които поставят на тяхните резидентури намиращи се у нас и от разкрити тяхни агенти.

Към 30.IX.1971 година е известно, че противниковото разузнаване има следните данни за Гранични войски:

а) Италиански материали от 1965 година

- Общи сведения - посочва се, че броят на личния състав на Гранични войски е 15 - 20,000 души. Предназначението им е да отбраняват границите на България срещу проникванията от малък мащаб от страна на враждебно настроени съседи, да предотвратяват нелегално влизане или излизане през границата, да се сработват с другите органи за сигурност. Гранични войски провеждат ограничени задачи по тактическо разузнаване и контраразузнаване през българската граница. Личния състав се подбира между младежите и първото условие е политическата вярност.

До 1957 година личния състав е бил приблизително толкова Предназначението на Гранични войски е отразено за този период общо взето верно.

Из архивите на ДС

- Организация и дейност - организацията е подобна на тази от пехотните поделения, което осигурява включването им към сухопътните войски в случай на война.

Отрядът, отговарящ на полк е основното тактическо поделение. Всеки отряд се състои от 3 до 5 подчинени поделения с приблизителна мощ на роти, наречени комендатури, а всяка от тях има по три или повече застави, които са като взводове.

Въоръжението е съветски пушки, карабини и гранати. По-тежките като минохвъргачки и противотанкови оръдия се съхраняват в складовете.

747

Контролът на границата се поддържа от заставите, които има по 3 офицери и 50-60 войници. Поддържат се подвижни, полуподвижни и неподвижни постове. Посочват всеки от тях каква дейност извършва.

Посочения личен състав на заставата, за тогава отговаря на действителното положение. Сега е значително по-малък. Въоръжението съответствува на тогавашното. Не е точно сравнение, че заставата отговаря на взвод, комендатурата на рота и отряда на полк.

- Тренировки - Набора получава подготовка в отрядите по партийни въпроси, охрана на границата, бойна тактика и изкуство, използване на оръжия, дисциплинарен и гарнизонен устави, физическа подготовка.

Сержантите се обучават в школи 9 месеца. Има и други школи за технически и специализирани специалности.

Кандидатите за офицери се набират от партийните органи и сред сержантите от Гранични войски, които са показали успеваемост. Притежаването на висше образование е едно от предварителните условия за приемането на кандидата за офицерско училище. Срока на обучение е 3 години. Завършилите получават звания - офицерски кандидат, мл.лейтенант, лейтенант, ст.лейтенант, в зависимост от предишната служба. Всяка година се изпращат офицери, заедно с други офицери от въоръжените сили, в съветски училища, след завършването на които служат в щабовете и оперативни постове.

Не отговаря на тогавашното положение само условието за висшето образование и получаваните звания. Само през 1950 година

Из архивите на ДС

след завършване на курса "Пламък" са дадени посочените звания, включително и капитан, но това е било еднократно.

б) Турски материали от 1967 година

Гранични войски са организирани , според местните термини - в отряди, комендатури и застави. Отрядът отговаря на полк. В състава му влизат: - командване, една комендатура, свързочна рота и една пионерна част. Заставата се равнява на едно отделение.

Дислокация на Гранични войски:

1. Кула
2. Драгоман
3. Петрич
4. Смолян
5. Момчилград
6. Елхово
7. М.Търново
8. Бургас
9. Толбухин
10. Русе
11. Кюстендил
12. Симитли
13. Любимец
14. Варна
15. Видин
16. Г.Делчев
17. Девин
18. Белоградчик
19. Бяла Слатина
20. Долни Лом
21. Ген.Тошево
22. Гара Пирин
23. Кърджали

Вместо отряди пишат полкове и след всеки дават батальоните към него, по 3.

Щаб на Гранични войски в София.
Свързочно обучение в гр.Пдевен.
Сержантски школи - Райкова Могила, Горна Баня и Ардино.
Гранично училище в гр.Белоградчик.
Граничен батальон в София.
Център за обучение на кучета в Бургас.
Център за дресиране на кучета в София и Берковица.
Гранична сержантска свързочна школа в Русе.

Номерата и местонахождението на сегашните отряди съответствуват точно на посоченото. Не е даден само 18 ГО в гр.Ивайловград създаден през есента на 1962 година.

Отрядите в Кула, Толбухин, Симитли, Варна и Долни Лом с дадената номерация са съществували до 1955 година , след което са съкратени.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

Из архивите на ДС

Десети отряд е имало до 1954 година, но не в Русе, а в Лом. 15-ти отряд не е бил във Видин, а в Русе. В Девин отряд е имало до 1951 година, след което е преместен в Смолян.

В Белоградчик, Бяла Слатина, Ген.Тошево и Кърджали отряди не е имало и посоченото не отговаря на действителността.

Школите в Плевен, Райкова могила , Горна баня, Ардино и Русе, са съществували до 1953-57 година.

Граничното училище никога не е било в Белоградчик. Граничен батальон в София и школа за обучение на кучета в Бургас не е имало.

От посочените школи сега съществува само тази в Берковица.

Анализирайки тези данни може да се направи извода, че се отнасят за периода до 1957 година и част от същите са неверни.

в) Италиански материали от 1968 година

Гранични войски изпълняват задачи по опазването на държавните граници. По-рано са били към МВР, а от 1962 година са към МНО.

Подофицерите се обучават в школи 9 месеца.

Корпус Гранични войски има около 15,000 мъже и се разделя на главна комендатура и 23 отряда. Главното командване е в София.

Заставата има 3-ма офицери и 50-60 войници.

Дават номерацията и местонахождението на отрядите същото както турците. Вероятно данните са обменени по пътя на взаимния обмен.

Посочените данни се отнасят за периода до 1957 година. Точно е отразено преминаването на Гранични войски към МНО, което е станало през 1962 година. Броя на хората е завишен. За номерацията на отрядите и местоотстоянките им е валидно това, което посочихме при изводите за турските материали от 1967 година.

г) Данни съобщени на турското разузнаване от бившия сержант [redacted] от 6 ГО-Елхово, избягал през 1969 г. в Турция, върнат, осъден и ликвидиран.

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

Съобщил е, че на турската граница има 3 гранични отряди. Дал е точния брой на заставите към отряда, къде се намират и имената на командирите им. Съобщил е имената на командира и ЗКПЧ на отряда. Дал е данни по въоръжението, какви автомобили има в отряда и складовете. На района на щаба на отряда е направил схема.

е питан и по други въпроси, но не е знаел и не е дал данни. Това, което е съобщил е точно и отговаря на сегашното положение.

д) Данни съобщени на гръцкото разузнаване от бившия редник _____ - избягал през 1967 година от 3 ГО-Петрич в Гърция, завърнал се през 1970 година.

Дал е данни как става вземането на допаборниците в БНА, къде е карал единичното обучение и как е преминало същото. Съобщил е как е устроен щаба на отряда, колко роти има, какво е въоръжението на заставата и как става снабдяването й. Какви постове се дават и начин за охрана на границата в района на заставата.

По организацията, която е съобщил няма промени, а някои от командирите не служат вече там.

От тези два случая може да се направи извод, че противниковото разузнаване разпитва най-подробно избягалите военнослужащи от Гранични войски и получава от тях сведения за отрядите в които са служили. Може да се предполага, че противника има данни и за сегашното местоположение на отрядите, а за тези от които са избягалите и за заставите към отряда.

Сегашната организация на Гранични войски е от 1962 г. От тогава до сега са избягали зад граница 24 военнослужащи (3-ма сержанти, 1 волнонаемен служител и 20 войници), които вероятно са съобщили за станалата реорганизация.

От анализа на изтеклите данни може да се направи извод, че най-вероятно е те да са съобщени на противниковото разузнаване от избягали зад граница военнослужащи от гранични войски. От 1948 година до сега от ГВ са избягали 151 военнослужащи, от които - 2-ма офицери, 5 - сержанти, 1 волн.служител и 143 войници. Най-много избягали има през 1951 година - 27; 1949 г. - 20; 1953 г -13, 1957 г. - 12 и т.н.

750

От архивите на ДС

Други източници за изтичане на данните могат да бъдат:

- Избягали зад граница цивилни лица, които са отбили военната си служба в Гранични войски и са били запознати с тайни за отрядите в които са служили. През 1969 и 1970 г. са избягали 7 такива лица, които са служили в различни отряди. Така например бившия полковник Стефан Свръдлев, избягал през 1971 година в Гърция, до 1965 година е бил командир на застава и е запознат с организацията на ГВ, командването на УГВ и редица други въпроси. Избягалия през 1970 година в Италия Марин Маринов Върбанов е отбил редовната си военна служба в ГВ, а след това до 1968 година е работил като фотограф към редакцията на вестник "Граничар" и като такъв е посещавал всички гранични отряди.

- Агентура на противниковото разузнаване в крайграничните райони и от обкръжението на поделенията и военнослужащите. Поради характера на граничната служба и участието на местното население в охраната на границата, същите са запознати с редица въпроси по местонахождението на отрядите и заставите.

- Изменници на родината от местното население на крайграничните райони, които също могат да съобщат данни на противника за ГВ и охраната на държавната граница.

- Посещения в легациите от местни жители по различни въпроси, които при запитване могат да съобщят данни за ГВ, особено лица от турски произход.

- Пътувания в капиталистически страни от местно население, които при евентуален разпит или на "тъмно" могат да дадат данни

- При контакти на наши граничари със съпределна стража също могат да изтекат някои данни.

- Нарушенията на СУВ в някои случаи могат да станат източник за изтичане на военни секрети, тъй като противниковото разузнаване може да използува техника в това отношение.

От ГВ има изгубени секретни документи. По тях ежегодно е правен анализ от ръководството на отдела какви данни съдържат същите. Считаме, че до сега изгубените документи нямат особенна стойност и не се явяват източник на изтеклите данни.

751

Из архивите на ДС

11 35

7.

За Гранични войски представляват тайна следните въпроси, които не могат да се научат по други пътища освен чрез агентура в щабовете:

1. Организационните указания на Гранични войски за охрана на държавната граница.

2. Директивата на командуващ ГВ за охрана на границата.

3. Заповедта на командира на отряда за охрана на границата в полосата му.

4. Използване и устройство на С-100 в охрана на границата.

5. Плановете за бойна готовност на УГВ и отрядите в които залагат елементите за взаимодействието с МНО.

6. Шифър и документи за използването му и кодово-разговорни таблици за бойна готовност. Опазване на секретните документи, МЗ, инструкции и др.

7. Мобилизационния план.

8. Топографските карти.

9. Щатовете на Гранични войски, мирновременни и военновременни.

10. Инструкциите за охрана на границата.

За по-нататъшно подобряване на работата по предотвратяване изтичането на тайни до противника отдела ще проведе допълнително следните мероприятия:

1. Ръководството на отдела да запознае началниците на отделения с настоящия анализ и съвместно със същите се набележат и проведат допълнително мероприятия, за опазване действителните секрети отнасящи се за отрядите - срок - 30.XII.1971 година.

2. Началниците на отделения да направят анализ съвместно с териториалните органи на МВР какво са могли да съобщят на противника за ГВ избягалите от съответния район. Периодически да се запознават какви лица от обкръжението излизат зад граница в капиталистически страни и кои от тях са в състояние да разгласят данни за ГВ. По същите да се запланират конкретни мероприятия в

съвместните планове съгласно МЗ № 1-282/1964 година.

Приложение: таблица за избягалите военнослужещи от ГВ за периода от 1948 година до 30.9.71 г. от 1 лист.

Напеч.в 3 екз.
№ 1 на адреса
№ 2 Лит.дело
№ 3 към дело
Изпълнил:Димов
ИГ/29.9.1971 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I м.УПР. III-ДС

ПОЛКОВНИК

29 септември 1971 год.

ДЕКЛАСИФИЦИРАНО
Дирекция „Държавен архив"

12 ЯБ

~~Строго-секретно!~~
Екз.№ 2

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Т А Б Л И Ц А

За избягалите военнослужещи от поделенията на Гранични войски за периода от 1948 г. до 30.9.1971 година.

№ по ред	ГР.СТРЯД	1948 г.	1949	1950	1951	1952	1958	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1968	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	Всичко	Забележка
1	2 ГО-Драгоман			4		1					1														6	
2	3 ГО-Петрич		1		1		1				2		1	1	1						2		1		11	1-1114
3	4 ГО-Смолян		6	2	2	1			1		3		1	1		1							1		19	
4	16 ГО-Г.Делчев			1	2		1		2		1	1											1	1	10	
5	5 ГО-Момчилград		1	1	3	4	1		1	2	1			2					1	1	1			1	20	
6	18 ГО-Ивайловгр.																				1				1	
7	13 ГО-Любимец		2		3		2			1	1			1			3			1			2		16	
8	6 ГО-Елхово		6	2	2	1	1	1		1	1	1				2			1				1		20	
9	7 ГО-М.Търново	2		1			1	1	1	1	1				1	2									11	
10	8 ГО-Бургас				1																				1	
11	11 ГО-Кюстендил		3	4	6	2	1	1																	17	
12	СВК -Видин		1		7	2	5	2			1		1												19	
	ВСИЧКО =	2	20	15	27	11	13	5	5	5	12	2	3	5	2	5	3	–	2	2	4	–	6	2	151	

От архивите на ДС

ЗАБЕЛЕЖКА: По страни се разпределят: Гърция - 55
Турция - 52
Югославия-44

По служебно положение избягалите са:

- Офицери - 2 Мл.лейт.Михаил Кочев Ставрев, роден на 11.X.1932 г. в гр.Бургас. Избягал на 23.х.1954 г. от 7 ГО-В.Търново в Турция.

Мл.лейт.Никола Димитров Трендафилов, роден на 5.I.1931 г. в с.Орешец, Хасковски окръг. Избягал на 21.III.1954 г. от 11 ГО-Кюстендил в Югославия.

- Сержанти - 5 Серж.Цвятко Христов Маринов - роден на 25.1.1931 г. в с.Бели брод, Михайловградско. Избягал на 31.X.1954 г. от СВК-Видин в Югославия

Серж.Георги Иванов Ризов - роден на 30.XII.1930 г. в София. Избягал на 24.х.1955 година от 16 ГО-Г.Делчев в Гърция.

Серж.Борислав Атанасов Балкански - роден на 24.II.1937 г. в гр.Русе. Избягал на 16.X.1957 г. от 5 ГО-Момчилград в Гърция.

Серж.Петко Ненков Иванов - роден на 28.I.1939 г. в с.Лазар Станевс - Ловешко. Избягал на 27.хI.1966 г. от 5 ГО-Момчилград в Гърция.

Серж.Георги Иванов Помаков- роден на 7.III.1941 г. Избягал на 1.хIII.1969 г. в Турция, от 6 ГО-Елхово. Върнат на 23.8.1969 г., осъден и ликвидиран.

- Войнишки състав № 1- Костадин Кирилов Пачев, роден на 8.хII.1942 год. в гр.Петрич. Избягал на 25.хI.1969 год. от 3 ГО-Петрич в Гърция.

- Войници - 143. - 2

Напеч.в 3 екз.
№ 1-Упр.III-ДС
№ 2-Лит.дело
№ 3-към дело
Изпълнил:Димов
ИГ/29.9.71 год.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I, УПР.III-ДС
ПОЛКОВНИК
21 септември 1971 година

МВР — УПРАВЛЕНИЕ III-4-ДС
Вх. № 670 28.4.1972 г.

~~Строго-секретно~~
Екз.единствен.

МВР
УПРАВЛЕНИЕ III-4-ДС
№ 248
32 - 88
СОФИЯ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Да остане

НЕКЛАСИФИЦИРАНО
9/38

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Възможностите за изтичане на военна тайна чрез телеписните машини на УГВ.

Длъжност: держ. експерт
Подпис:
Фамилия: /Йорданов/

С цел установяване изтичане на военна тайна чрез предаваната информация от УГВ до граничните отряди по телеписните машини, за период от четири месеца бе организиран контрол и се установи следното:

В редица случай протичащата информация чрез телеписните машини е със съдържание представляващо ваенна тайна, която може да стане достояние на чуждото разузнаване използувайки съвременна техника. Горното се улеснява и от бостоятелството, че някой поделения като "Детелина"-Берковица, информацията се предава погражданските телефонни линии и често пъти по невнимание или по техническа неизправност УГВ се свързва с частни или административни абонати. Това дава възможност да се разгласява характера на предаваната информация.

Ежемесечно от УГВ до всички гранични отряди се съобщава за основните мероприятия които ще бъдат проведени като: заседания на Военния съвет с дневния му ред; сбор с офицерите; проверка на гранични отряди; показни учения и др.

Така например с телеграма №-564 от 20.3.1972 год. се съобщава, че през м.април УГВ ще проведе следните основни мероприятия: 1. Заседание на Военния съвет с дневен ред:

а/За някой нерешени проблеми по бойната и мобилизационна готовност

б/Състоянието на техниката и въвръжението

в/Състоянието на НОТ и др.

2. Извършване на копмлексна проверка в един граничен

48

отряд.

3.Провеждане на показен поиск и показно тактическо учение с бойна стрелба.

Телеграмата е подписана от полковник Андреев.

При предаването и за под."Детелина"-Берковица,вместо УГВ да се свърже с централата на поделението абоната се указва, че е цивилно лице,което след като му съобщават за плановете на УГВ заявило,да не го занимават повече с плановете на гранични войски,тъй като не го интересуват.

С телеграма №-579 от 23.3.1972 год. се съобщава на граничните отряди,от коя до коя дата ще започне сбора с офицерите и заседанието на Военния съвет.Освен това се иска броя на офицерите нуждаещи се от легла,които да бъдат запазени в хотел "Боровец".Това улеснява противниковото разузнаване по изучаването и установяването на интересуващи ги офицери.

От съдържанието на някой телеграми с абсолютна точност се съобщава броят на личния състав.Така например от всички гранични отряди през м.януари 72 год. се донася за проведените стрелби и показания резултат.За пример може да се посочи телеграмата изпратена от "Патриот" на 17.I.72 год. в която се съобщава,че трябвало да стрелят 270 души, а стреляли 265 от които: отлични,добри,удоволетворили и слаби и т.н

Друг пример на разгласяване броя на командния състав е телеграма №-7 от 27.I.72 год. изпратена от под."Патриот" за 115 на УГВ в която дословно се съобщава следното:

"Донасям,че офицерите и старшините от отряда са настанени както следва:

1.В държавни квартити на ВВФ-32 семейства от тях 14 семейства са в недостатъчна жилищна площ.

2.В държавни квартири на мината ,ДЗС и банката са настанени 6 семейства,две с недостатъчна жилищна площ.

3.В частни къщи под наем живеят 40 семейства,които плащат свободен наем.Освен това 30 семейства на офицери и старшини от 10 гранични застави са настанени в частни квартири в гр.М.Търново.

Телеграмата е подписана от 12 на "Патриот".

Особенно тревожен е факта с телеграма №-768 от 22.4. 1972 год. изпратена от УГВ за всички гранични отряди,подписана от ВРИД началник под.35220 с която се иска да се представи в УГВ до 25.4.1972 год. сведение за дисциплинарните нарушения наказания и поощрения за периода от 1.8.71 год. до 25.4.72 год.

757

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

758

В отговор на горната телеграма всички гранични отряди с абсолютна точност и подробност съобщават за исканите данни. За случая бяхме сигнализирани и незабавно уведомихме полковник Стоянов, който временно изпълняваше длъжността командуващ УГВ с молба да се преустанови искането на останалите сведения. Независимо от неговата заповед да се прекрати изпращането на сведенията, същите са били приети и от останалите отряди по настояване на групата офицери, която изготвяла доклада за дисциплината в УГВ. Като се има предвид обемистата информация която бе приемана няколко часа, вероятността да предизвика интерес в противниковото разузнаване бе голяма и се даваше възможност да се сдобие с ценна информация.

Опасност от разгласяване структурата на УГВ представляват изпратените поздравителни телеграми по случай новата 1972 година от всички отдели, отделения и служби на УГВ до съответните такива в граничните отряди.

Тези и други случай говорят, че предаваната информация по телеписните машини в много случаи има строго секретен характер и може да улесни чуждото разузнаване при събиране на данни за УГВ представляващи военна тайна.

Прави впечатление, че в много случаи исканата информация не е продиктувана от срочни срокове и е било възможно да се изпрати по серкетната поща.

С цел остраняване на допусканите слабости по използуването на телеписните машини и пресичане възможността за изтичане на военна тайна предлагам следните мероприятия:

1. Да се информира командването на УГВ за нарушенията по използуване на телеписните машини.

2. Да му се предложи сведения представляващи военна тайна да се изпращат по секретната поща, ане по телеписните машини.

3. Да се въведе строг ред на лицата имащи право да искат сведения по телеписните машини.

Отпечатано в 1 екз.
Екз. към л.д на 1 отделение.
Изпълнил: Йоргов
20.VI.1972 год.

ИНСПЕКТОР ОТДЕЛЕНИЕ-1-IV-III-ДС
М А Й О Р: Йоргов

Държавна сигурност и граничните войски
I59

От архивите на ДС
759

VIII

23
7

Строго секретно
Екз.единствен

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

НЯКОИ СЪОБРАЖЕНИЯ И ПОСТАНОВКИ ЗА ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА НИ С ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

1. На първо място следва да се изгради един постоянен контакт между разузнавателната служба към Гранични войски и ПГУ за бързо решаване на всички възникнали въпроси в оперативен порядък, както с другите поделения на МВР.

2. Съответните поделения на Гранични войски биха могли да събират интересни за разузнаването сведения, данни и др.материали от най-различно естество за съседните страни, особено за Турция и Гърция, които да служат както за информиране на по-висшите инстанции, така и за провеждане на активни и дезинформационни мероприятия.

3. Трябва да се обезпечи редовният приток към ПГУ на всякакви информации, документация и др.материали, които постъпват в Гранични войски и се отнасят за нашите съседи.

4. Предполагам, че службите на Гранични войски имат изградени и непрекъснато работят за изграждане на свои канали на територията на противниковите страни. Тези канали биха могли да се използуват и за решаване на задачи на ПГУ както в мирно време, така и в особения период и началото на войната.

5. За да могат напълно да се използуват възможностите на съответните служби на Гранични войски за комплексно решаване на всички проблеми произтичащи от работата на ПГУ по Турция и Гърция, може би ще бъде целесъобразно да се помисли за определяне на специални работници от състава на разузнавателните служби, по подобие на работниците по окръжните управления, чрез които ПГУ да работи. В противен случай Гранични войски ще бъдат посещавани едновременно от много представители на ПГУ, в резултат на което могат да се създадат недоразумения и безпорядък.

7.6. 1972 г.
София

НАЧАЛНИК ОТ[illegible] VIII-ПГ
Полковник [illegible]

СТРОГО СЕКРЕТНО!

Екз.№ 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С Ъ О Б Р А Ж Е Н И Я

по взаимоотношенията на ПГУ с гранични войски

Целесъобразно е при уреждане на взаимоотношенията с гранични войски да се има предвид следното:

1. Гранични войски да съгласуват с ПГУ по-важните мероприятия по своята разузнавателна дейност в крайграничните райони на противника и да предават на ПГУ получената разузнавателна информация.

2. Да се договори гранични войски да информират незабавно ПГУ за всички случаи на заловени нарушители на границата влизащи в нашата страна с оглед преценяване своевременно дали тези лица представляват интерес за ПГУ.

Да се осигури запазване в пълна тайна залавянето на такива лица и същите да се предават на други поделения на ДС след договаряне с ПГУ.

3. Ако КПП преминат към гранични войски да се осигури своевременно информиране на ПГУ за всички лица задържани на КПП с компрометиращи ги материали. Предаването на тези лица както и данни за тях на други поделения да става само след съгласуване с ПГУ.

Да се организира подготовка на някои служители от КПП за изпълнение задачи по линия на разузнаването.

4. Гранични войски да изпращат на ПГУ екземпляр от изготвените при тях сводки, бюлетини, доклади и др. за

~~26~~
10

оперативната обстановка на границата и в крайграничните райони на противника.

5. Гранични войски да информират ПГУ за мероприятия, които предстои да се проведат от тях с граничната охрана или други държавни органи на съседните страни, като двустранни срещи, заседания на смесени гранични комисии и др.

7. 6. 1972 год.
С о ф и я

Отп. в 2 екз.
№ 1 -
№ 2 -
Щ-16/17377
Нап.: ЙС

Из архивите на ДС

232
9

Секретно
Екз.№ 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

за изпращане в СССР група от разузнавателният отдел с цел обмяна на опит и консултация по въпросите на контраразузнавателната и разузнавателна работа в ГВ

Състав на групата – трима офицери:
- –началника на разузнавателния отдел
- –зам.началника на отдела по контраразузнаването
- –началник на разузнавателно отделение от ГО

Продължителност и време на посещението:
- ~~от 7 до 10 дни~~ 4-5
- –до месец май или юни 1973 г

Въпроси за изясняване:

а/ Общи въпроси:

1. Какви курсове имат към Гранични войски за подготовка и преподготовка на контраразузнавачи и разузнавачи, времетраене и колко бройки от нас могат да приемат в тях и постъпки които следва да се направят за цела.

2. Каква техника се ползува от контраразузнавателните и разузнавателните органи за осигуряване на агентурните връзки, събирането на информация и документиране.

3. Какъв секционен фонд имат по линия на контраразузнаването и разузнаването и възможности да получим онова което ще ни бъде необходимо.

4. Как е организирано взаимодействието и взаимната информация на контраразузнавателните и разузнавателни органи на ГВ с другите органи на КГБ, МВР, мотострелковите съединения и РУ-ГЩ.

5. Какви са правата и задълженията на ОР от ГВ съгласно законите, кодексите, постановленията и др./ в правно-процесуално отношение/.

Из архивите на ДС

763

б/ Въпроси по контраразузнавателната работа:

1. ~~Как се~~ организират и осъществява агентурно-оперативното прикриване на държавната граница:

-дълбочина на която работят контраразузнавателните органи на Гранични войски,

-линии по които работят същите,

-видове разработки и окраска,

-ред за реализация на разработките,

-контингент и мотиви за вербовка на сътрудници,

-категории сътрудници и задачи които изпълняват,

-морални и материални награди на сътрудниците,

-степен на използуване на служебни, явочни квартири, предавателни пунктове и др.

2. Какви дела на разработваните лица и на сътрудниците се водят и от коя инстанция.

3. Документи които се изготвят по планирането, провеждането и отчета на агентурно-оперативната работа, кои от кого се утвърждават.

в/ Въпроси по разузнавателната работа:

1. Какви форми и методи на работа използуват в разузнавателната работа при условията на гранични войски.

2. Какви контингенти използуват за придобиване на нова агентура и способи за разработката им.

3. Как организират агентурните връзки при условията на граничното разузнаване, кои връзки са основни и кои спомагателни.

4. Как е организирано и каква техника и личен състав се използуват за войсковото разузнаване.

5. Как е организирано разузнаването от граничните застави, граничния отряд, граничните окръзи и управление гран.войски.

6. Какви информационни задачи се поставят на разузнавателните органи и какви източници за изпълнението им се използуват.

7. Как е организирано разузнаването в застрашителния период и в началото на бойните действия.

НАЧАЛНИК НА РАЗУЗНАВАТЕЛНИЯ ОТДЕЛ

ПОЛКОВНИК: /Кавръков/

№ 0375/ 5.X.1972 г
Отпечатано в 2 екз.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Секретно 65
Екз.№ 1 43

ДО
МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР ДИМИТЪР СТОЯНОВ

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТР. РАБОТИ
СЕКРЕТАРИАТ
Вх. № 50-734 от 27.3.1974 г.

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

от командуващия Гранични войски
генерал-майор Стефан Цанов

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР,

Донасям, че от 28.I. до 1.II.1974 година началниците на инженерния и свързочен отдели в управлението на Гранични войски, посетиха Гранични войски на ПНР за изучаване на електросъоръжение УС-2М, което се използува в охраната на държавната граница.

На управлението на Гранични войски стана известно, че Гранични войски на ГДР са внедрили по-ефикасно и по-усъвършенствувано електросъоръжение в охраната на границата.

С цел да се изучи самото съоръжение и принципа на неговото използуване е целесъобразно да се командироват трима офицери от управлението на Гранични войски в ГДР. Мероприятието не е запланувано за тази година.

Във връзка с гореизложеното,

П Р Е Д Л А Г А М :

1. Да разрешите командироването на трима офицери в ГДР за 5 дни.

2. Международният отдел на МВР да направи съответни постъпки пред Министерството на националната отбрана на ГДР, към което спадат Гранични войски за приемане на нашите офицери.

1975 г.

№ 0730/23.3.74 г.
Отпечатано в 2 екз.
РМ

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР /ЦАНОВ/

Изгнана на родителя и издирване.

Строго секретно! 224
Екз. единствен

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

СЪДЪРЖАНИЕ: Организация на работата на органите на МВР по линия на бягствата през граница, невъзвращенствата и издирването на укриващи се лица, които се търсят от органите на ДС.

№ I-4240 Отм. т. 43, абз 1 на т. 48 и т. 49 с зап. I-134/79 г.

София, 11.12.1974 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Разкриването и разследването на бягствата през граница, невъзвращенствата и издирването на лица, които се търсят от Държавна сигурност, винаги са били една от важните задачи за органите на Министерството на вътрешните работи.

Макар в по-голямата си част бягствата и невъзвращенствата да са лишени от ярко изразени класово-политически цели, по своите обективни резултати те са деяния, които създават заплаха за сигурността на страната и нанасят вреда на обществото.

Бегълците и невъзвращенците представляват определен интерес за вражеските разузнавателни и други подривни органи. Те се използват като източник за получаване на важни политически, икономически, научно-технически, военни и други сведения за страната или за уточняване на придобита по други пътища информация; привличат се в помощ на империалистическата пропаганда за компрометиране на социалистическия строй и за идеологическо въздействие; подготвят се за действия срещу НР България като организирана военна сила във време на война. и т.н.

В редица случаи бягствата и невъзвращенствата се предшествуват или съпровождат от извършването на тежки престъпления - грабежи кражба на огнестрелно оръжие, боеприпаси, взривни вещества, които в отделни случаи се използват за терористични, диверсионни и други вражески актове.

Из архивите на ДС

Заплахата за сигурността на страната и обществената опасност, която крият тези престъпления, изискват от органите на Министерството на вътрешните работи своевременно да реагират на всеки сигнал и опит за бягство през границата или невъзвращенство, да организират по най-бърз и ефикасен начин издирването на укриващи се лица. В тази насока известни положителни резултати са постигнати.

През последните години обаче приготовленията, опитите и бягствата през граница придобиват организиран характер. Сигналите за тези престъпления показват тенденция на устойчивост. Но поради някои сериозни слабости, допускани в организацията и работата по тази линия, настъпилите изменения не винаги се вземат под внимание, не се проявява достатъчно експедитивност и настойчивост за активна борба срещу този вид враждебно-престъпна дейност.

За подобряване на работата на органите на МВР по разкриване, предотвратяване и пресичане на приготовленията, опитите и бягствата през границата и на невъзвращенствата и за издирването на укриващи се лица, които се търсят от органите на Държавна сигурност

З А П О В Я Д В А М:

1. Борбата за разкриване, предотвратяване и пресичане на приготовленията, опитите и бягствата през границата и на невъзвращенствата да се счита като задължение на всеки служител от Министерството на вътрешните работи.

Тази дейност на органите на МВР да се организира и провежда под ръководството на Държавна сигурност още по-активно, целенасочено и резултатно, при пълна съгласуваност и най-ефикасно използуване на силите, средствата и възможностите на всички поделения на МВР.

Из архивите на ДС

767

За всяко бягство през границата или невъзвращенство на български гражданин, допуснато поради бавно и неефикасно реагиране, да се търси най-строга отговорност от работещите по сигнала служители.

2. В дейността по разкриването, предотвратяването и пресичането на бягствата през границата и невъзвращенствата органите на МВР да изпълняват следните основни задачи:

- чрез агентурния апарат и други оперативни средства своевременно да долавят сигнали и данни и да разкриват лицата, подготвящи бягство през границата или възнамеряващи да не се завърнат в страната;

- да водят разработки за установяване, документиране и пресичане престъпната дейност на обектите, уличени в приготовление за бягство през границата или невъзвращенство;

- да водят на оперативен отчет и да наблюдават рецидивистите, включително заловените и завърналите се бегълци, осъдени и други лица, за които има сигнали или може да се предполага, че ще предприемат бягство през границата;

- да провеждат мероприятия за недопускане и пресичане извършването на кражби на оръжие, боеприпаси, взривни и отровни вещества и други престъпления в процеса на приготовлението за бягство през границата;

- да провеждат профилактични мероприятия за предотвратяване бягствата през границата и на невъзвращенствата.

ОСНОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПОДЕЛЕНИЯТА НА МВР В РАБОТАТА ИМ ПО РАЗКРИВАНЕ, ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И ПРЕСИЧАНЕ НА ПРИГОТОВЛЕНИЯТА, ОПИТИТЕ И БЯГСТВАТА ПРЕЗ ГРАНИЦАТА

Из архивите на ДС

768

ШЕСТО УПРАВЛЕНИЕ - ДС

3. Да ръководи, обединява, координира и контролира работата и да оказва методическа помощ на поделенията на МВР по разкриване, предотвратяване и пресичане на приготовленията и опитите за бягство през границата.

4. Да събира, обработва, обобщава и анализира всички данни по делата и сигналите за приготовления, опити и бягства през границата или невъзвращенство и предлага мероприятия за повишаване ефективността от провежданата агентурно-оперативна и профилактична работа в МВР.

5. Съгласувано с Първо главно управление - ДС и Второ главно управление - ДС да завежда разработки и да работи за разкриване и пресичане на канали, организирани от чужди граждани за извеждане на български граждани през границата.

6. Да контролира и оказва помощ на Софийското градско и окръжните управления на МВР за подобряване на подбора, вербовката и ръководството на агентурата по линията.

7. Да води на контрол по-важните дела и сигнали по линията и да оказва помощ на Софийското градско и окръжните управления на МВР в страната за разкриване и разработване на:

- организирани нелегални групи за бягство през границата;
- въоръжени лица, готвещи се за бягство през границата;
- завърнали се бегълци, за които са получени данни, че подготвят ново бягство през границата или извеждането на други граждани;

Из архивите на ДС

- рецидивисти, които се водят на отчет поради това, че не са се отказали от намеренията си за бягство през границата;

- обектите на разработка за бягство през границата, за които има сигнали, че се подготвят във връзка с бягството да извършат кражба на оръжие, боеприпаси или друго тежко престъпление.

8. Да води на отчет и контрол сигналите за намерения на български граждани да не се завърнат в страната и да оказва помощ на Софийското градско и окръжните управления на МВР за тяхното изясняване.

769

9. Да оказва методическа помощ на съответните окръжни управления на МВР и на управление "Гранични войски" в работата им по прикриването на направленията за вероятно движение на нарушителите на границата и по осъществяването на паспортно-граничния режим с цел предотвратяване на опитите за бягство през границата.

10. Да води суперпозиционна и перфо-картотека за събиране, обработване и анализиране на постъпващите данни за приготовления, опити и бягства през границата и невъзвращенство, както и на укриващите се лица, които се търсят от органите на Държавна сигурност. Картотеката да се използува от поделенията на Министерството на вътрешните работи.

ПЪРВО ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ - ДС

11. Да използува своите възможности зад граница за придобиване на данни за подготвяни бягства и нелегално извеждане на български граждани в чужбина и своевременно да информира Шесто управление-ДС, а за спешните случаи - и заинтересованите поделения на МВР.

Из архивите на ДС

12. Да провежда оперативни мероприятия по български граждани, пребиваващи зад граница, с цел недопускане на невъзвращенства. При получаване на данни и сигнали за такива намерения своевременно да взема мерки за тяхното изясняване и предотвратяване на евентуално невъзвращенство.

13. Да дава мнения по всички паспортни преписки на български граждани, заминаващи на работа или в продължителна командировка в капиталистическите или развиващите се страни. Спорните случаи по тези паспортни преписки между Първо главно управление - ДС и другите поделения на МВР да се докладват за решаване от съответния зам. - министър.

770

ВТОРО ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ - ДС

14. Да наблюдава и разработва заподозрените в приготовления и опити за бягство през границата и контингента по линията в обслужваните от управлението обекти, и своевременно да информира Шесто управление - ДС за получените данни и сигнали.

15. Да работи за предотвратяване на бягства през границата на граждани от социалистическите страни, пребиваващи на наша територия, и да информира съответните братски органи и Шесто управление - ДС, когато оперативните интереси налагат.

16. Съвместно със съответните окръжни управления на МВР да провежда мероприятия чрез ГКПП за недопускане на бягства през границата с превозни средства и използуване на фалшиви документи.

17. Съгласно с МЗ № I- 70/15.I.1974 г. да води отчетност за вражеската емиграция и отчет на всички дела на бегълци, заведени от поделенията на Държавна сигурност.

Из архивите на ДС

771

ТРЕТО УПРАВЛЕНИЕ - ДС

18. Да организира и провежда мероприятия за предотвратяване на приготовления, опити и бягства през границата и невъзвращенство на военнослужещи и волнонаемни служители от поделенията на Българската народна армия, Гранични войски и Строителни войски и от членове на семействата на щатния състав.

При разработването на военнослужещи от Българската народна армия, Гранични войски и Строителни войски за бягство през границата, които са установили подозрителни връзки с цивилни лица, да съгласува дейността си със заинтересованите поделения на МВР.

19. Да установява контингента по линията сред военнослужещите и волнонаемните служители от Българската народна армия, Гранични войски и Строителни войски и да провежда мероприятия за обезпечаване на агентурното му наблюдение.

20. Да предотвратява проникването на лица, за които има данни, че са склонни към бягство през границата, в режимните поделения, учебните заведения и щатния състав от военнослужещите и волнонаемни служители.

УПРАВЛЕНИЕ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

21. Във взаимодействие със съответните окръжни управления на МВР и Шесто управление - ДС да провежда агентурно-оперативни мероприятия в граничната зона на южната и западната и в 15-километровата ивица на останалите граници на НР България с цел разкриване, предотвратяване и пресичане на приготовленията, опитите и бягствата през границата.

Из архивите на ДС

772

24. Съгласувано с Второ главно управление - ДС и Шесто управление - ДС разузнавателните органи на Гранични войски да провеждат мероприятия в граничните зони за разкриване на канали за извеждане на български граждани през границата.

23. Съвместно със съответните окръжни управления на МВР граничните отряди да осигуряват прилагането на строг паспортно-граничен режим.

22. Съвместно със съответните окръжни управления на МВР да участвува в обучението, възпитанието и въоръжаването на доброволните отряди на трудещите се, които използува в охраната на границата, за недопускане на бягства.

ОТДЕЛ "СЛЕДСТВЕН" - ДС

21. Да изпраща своевременно на Шесто управление -ДС и другите заинтересовани поделения на МВР в страната протоколи за разпити на разследваните за приготовления, опити и бягства от страната и на укриващи се лица, както и други следствени материали с оперативна стойност и значение за вземане на необходимите мерки.

Да уведомява Шесто управление- ДС и другите заинтересовани поделения на МВР за приключването на всяко следствено дело по тази линия с оглед организирането на по-нататъшното наблюдение на лицата в затвора, по месторабота или местоживеене.

Из архивите на ДС

26. При получаване на данни от разследвани наши граждани и чужденци за приготовления на бягства и изградени канали за извеждане на български граждани през границата незабавно да уведомява Шесто управление - ДС за вземане на отношение.

27. При разследване на лица, които имат качества и възможности за оперативно ползуване по линията, да уведомява Шесто управление - ДС и заинтересованите поделения на МВР.

773

ОТДЕЛ "ЗАДГРАНИЧНИ ПАСПОРТИ"-МВР

28. Да изпраща получените сигнали за приготовления и бягства през границата на Шесто управление - ДС, а за спешните случаи да уведомява незабавно и заинтересованите поделения на МВР.

29. Да използува по-рационално възможностите на агентурата, която е на ръководство в отдела, за получаване на сигнали за приготовления и бягства през границата и за замисляно невъзвращенство.

30. Да провежда профилактични мероприятия сред кандидатите за излизане зад граница за предотвратяване на приготовления и бягства.

31. Да изпраща копия от шестмесечните и годишните аналитични справки за осъществените невъзвращенства от български граждани на Второ главно управление - ДС и Шесто управление - ДС.

32. Да води сигнално-запретителна картотека на лицата, за които са получени данни, че възнамеряват да осъществят бягства през границата.

Из архивите на ДС

774

ДИРЕКЦИЯ НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ

34. Съгласувано с Шесто управление ДС да провежда мероприятия за разкриване, предотвратяване и пресичане на бягства през границата и невъзвращенства на български граждани, извършители на криминални и стопански престъпления, авантюристично настроени и незаети в обществено-полезен труд и на лица от контингента на Народната милиция.

35. Да уведомява своевременно Шесто управление - ДС, а за спешните случаи и другите заинтересовани поделения на МВР за всички сигнали за приготовления и опити за бягства през границата, получени от поделенията на дирекцията по агентурен път, чрез следствието, техническите и други мероприятия.

36. За получените данни за приготовления и бягства през границата на граждани от социалистическите страни, пребиваващи в Народна република България, незабавно да уведомява Второ главно управление - ДС.

37. При получаване на данни за организиране на канали за извеждане на български граждани през границата незабавно да уведомява Шесто управление - ДС.

37. При провеждането на агентурно-оперативна, профилактична и охранителна работа в затворите и затворническите общежития по линия на Народната милиция да взема мерки за разкриване, предотвратяване и пресичане на бягства от затворите и затворническите общежития.

СОФИЙСКО ГРАДСКО И ОКРЪЖНИТЕ УПРАВЛЕНИЯ НА МВР

38. Да водят на отчет дела и сигнали на лица, живеещи или работещи на територията им, за които са постъпили данни за при-

Из архивите на ДС

готовления за бягство през границата или невъзвращенство.

~~40~~ 39. Съгласувано с Шесто управление - ДС, Първо главно управление - ДС и Второ главно управление - ДС да провеждат мероприятия за разкриване и пресичане на канали, организирани от наши граждани и чужденци за извеждане на български граждани и чужденци през границата.

41. Да приведат в известност и водят на списъчен отчет контингента, протичащ по линията, и да осигуряват наблюдението му. В граничната зона тези мероприятия да се провеждат в тясно взаидействие с разузнавателните органи на Гранични войски.

42. Да оказват помощ на Управление "Гранични войски" в работата по осъществяване на паспортно-граничния режим и за прикриване на направленията за вероятно движение на нарушителите на границата.

43. Да провеждат мероприятия с оглед подобряване дейността на наблюдателните комисии при окръжните народни съвети по настаняване на работа на освободените от затвора лица, осъдени за престъпления по чл. 279, 280, 281 и 386 от Наказателния кодекс.

ДРУГИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОРГАНИТЕ НА МВР В БОРБАТА СРЕЩУ БЯГСТВАТА ПРЕЗ ГРАНИЦАТА

44. Сигналите за приготовление или опит за бягство през границата или невъзвращенство на български граждани да се картотекират в Шесто управление - ДС в срок от 5 дни след получаването им.

45. Органите на МВР, които имат отношение към рецидивистите и други лица, представляващи оперативен интерес, от контингента по линия на бягствата, при промяна на местожителството или месторабо-тата им да уведомяват своевременно съответните поделения на МВР за вземане на необходимите мерки по обезпечаване на наблюдението им.

775

Из архивите на ДС

776

45. Централните поделения и съответните окръжни управления на МВР да засилят агентурно-оперативните и други мероприятия при организиране на събори на българо-югославската граница с цел недопускането на бягства на български граждани.

46. Четвърто управление - ДС при получаване на сигнали по М "Вихрен" за приготовление за бягство и извеждане на български граждани през границата, да изпраща материалите на Шесто управление ДС, а за спешните случаи и на другите заинтересовани поделения на МВР.

За осъществени бягства през границата от граждани на социалистическите страни да се уведомява Второ главно управление - ДС

47. Отдел "Пропаганда" - МВР, съвместно с Шесто управление - ДС, Първо главно управление - ДС, Второ главно управление - ДС, Трето управление - ДС, отдел "Следствен" - ДС, ДНМ, Управление "Гранични войски" и др., да засили профилактично-пропагандните мероприятия срещу приготовленията, опитите и бягствата през границата чрез средствата за масова информация.

48. Поделенията на МВР ежемесечно да изпращат на Шесто управление - ДС справки за работата си по сигналите за приготовления и опити за бягство през границата.

При оперативна необходимост Шесто управление - ДС да изисква от поделенията на МВР шестмесечни и годишни аналитични отчети за работата по линията.

49. Седмо управление - МВР, със съдействието на Шесто управление - ДС, да изготвя шестмесечни и годишни аналитични справки за състоянието на работата в министерството по бягствата и невъзвращенствата, които да представя на ръководството на МВР, на Шесто управление - ДС и Първо главно управление - ДС, а за воен-

286

Из архивите на ДС

777

нослужещите от Българската народна армия, Гранични войски, и Строителни войски - на Трето управление - ДС.

ОСНОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПОДЕЛЕНИЯТА НА МВР В РАБОТАТА ИМ ПО ИЗДИРВАНЕТО, ЗАЛАВЯНЕТО ИЛИ ОБЕЗВРЕЖДАНЕТО НА УКРИВАЩИ СЕ ЛИЦА, КОИТО СЕ ТЪРСЯТ ОТ ОРГАНИТЕ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

50. Действията на органите на МВР по издирването, залавянето или обезвреждането на укриващи се лица които се търсят от Държавна сигурност, да бъдат своевременни, активни и резултатни, за да не им се дава възможност да избягат през границата, да създават престъпни връзки в страната или да извършат друго престъпление, засягащо сигурността и обществения ред в НР България.

За по-бързото залавяне или обезвреждане на издирваните лица органите на Държавна сигурност и Народната милиция да провеждат съвместни агентурно-оперативни мероприятия

51. Издирването, залавянето или обезвреждането на укриващите се или на прехвърлените в страната лица, които се издирват от Държавна сигурност да се извършва от териториалните поделения.

52. Шесто управление - ДС да обявява общодържавно издирване на българските граждани, извършили или готвещи се да извършат престъпления против НР България които са се укрили да ръководи, координира и контролира работата на органите на МВР в това отношение, като дава на поделенията на МВР подробни данни за издирваните лица и указания за работата по тях и техните връзки.

53. Второ главно управление - ДС да организира , ръководи и извършва издирването и залавянето на разузнавачите и агентите на капиталистическите разузнавания, бегълците и невъзвращенците,

Из архивите на ДС

778

прехвърлени и укриващи се на наша територия, и военнослужещите от ЖП войски които се издирват от Държавна сигурност.

5~~4~~. Трето управление - ДС да организира, ръководи и извършва издирването и залавянето на военнослужещите от поделенията на Българската народна армия, Гранични войски и Строителни войски, които се издирват от Държавна сигурност.

5~~5~~. Пето управление - ДС да организира, ръководи и извършва издирването и залавянето на военнослужещите от войските на МВР, които са се укрили.

5~~6~~. Софийско градско и окръжните управления на МВР, след като получат данни за прехвърлени в страната, укриващи се след извършване на противодържавни престъпления или избягали от затвора лица, обекти на издирването на Държавна сигурност, да изготвят план и да започнат незабавно тяхното издирване; да уведомят с телеграми съседите и другите окръзи, където се намират най-близките връзки на издирваното лице, или се предполага, че то може да се укрива, Шесто управление - ДС или Второ главно управление - ДС за съгласуване на действията.

Когато има данни или предложения, че лицето може да предприеме бягство през границата, незабавно да се уведомяват управление "Гранични войски" и ГКПП за вземане на мерки.

5~~7~~. Когато местното издирване не даде резултат в седемдневен срок от започването му, поделението, което го извършва, да уведоми с телеграма Шесто управление - ДС за обявяване на общодържавно издирване и да открие дело за оперативно издирване, което да води, независимо че лицето е обявено на общодържавно издирване.

Архивите на ДС

779

988

Прехвърлените в страната разузнавачи и агенти на капиталистически разузнавания, бегълците и невъзвращенците да се обявяват веднага за общодържавно издирване.

Телеграмата да съдържа следните данни за обекта:

Име, презиме и фамилия, дата на раждане, месторождение, местожителство, постоянен адрес, серия и номер на личния паспорт, кога и от кое поделение е издаден, служил ли е войник и в каква военна част, образование, професия, семейно положение, политическа принадлежност, правил ли е опит за бягство през границата и в кой район на страната, словесен портрет - пълно описание на отличителните белези, включително и на облеклото, с което е бил облечен, преди да се укрие, както и данни за близки роднини, приятели и познати, където има вероятност да се укрие, и причините, поради които е преминал в неизвестност.

58. Началниците на поделенията на МВР в страната, след като получат телеграмата на Шесто управление - ДС за общодържавно издирване, незабавно да организират мероприятия за издирване и залавяне на търсените лица.

59. Поделенията на МВР в граничните райони на страната, съвместно с Гранични войски, да провеждат допълнителни мероприятия за недопускане бягство през границата на укриващите се лица.

60. След установяване местонахождението на издирваното лице органите на МВР незабавно да пристъпват към залавянето или обезвреждането му, като съставят обстоятелствен протокол.

Заловеното лице да се изпраща по етапен ред на поделението на МВР, което е поискало да се обяви общодържавно издирване, заедно с обстоятелствения протокол за залавяне и всички други документи за извършените от оперативния състав неотложни следствени действия/протокол за опознаване по снимка, за очни ставки и др./;

Из архивите на ДС

780

При залавяне на разузнавачи и агенти на капиталистическите разузнавания, бегълци и невъзвращенци, прехвърлени на наша територия, залавянето и изпращането им на "Следствен" отдел - ДС да се пазят в строга тайна.

62. Общодържавното издирване да се прекратява от Шесто управление - ДС по искане на съответното поделение в следните случаи:

- когато лицето е заловено;
- когато е установено местонахождението му в страната, но по оперативни съображения не се пристъпва към задържане;
- когато се установи, че лицето е избягало зад граница, за което съгласно с МЗ № I-70/15.I.1974 г. незабавно се уведомява със справка Второ главно управление - ДС;
- когато се установи, че лицето е починало.

63. При издирването на укриващи се лица органите на МВР да се опират широко на трудещите се. В издирването да се използуват доброволните отряди, членове на партията и комсомола и безпартийни граждани, на които може да се гласува доверие. При необходимост, съгласувано с ръководството на МВР, да се използуват и средствата за масова информация.

64. В срок до 30.III.1975 г. ВСШ "Г.Димитров" със съдействието на Шесто управление-ДС да разработи нова лекция за организацията на агентурно-оперативната работа на тема "Приготовления, опити и бягства през границата и издирване на укриващи се лица, търсени от органите на Държавна сигурност," която да се съобрази с настъпилите изменения в оперативната обстановка.

Отменям заповед № I-291/3.VIII.1962 г. и № I-2570/ от 9.V.1970 г.

290

17

Контрола за изпълнението на заповедта възлагам на съответните заместник-министри.

Със заповедта да се запознаят оперативните работници по ДС, НМ и ГВ, а пред останалия състав да се разясни в подходяща форма.

Препис от заповедта да се изпрати на централните поделения по ДС, на Дирекцията на Народната милиция, Управление "Гранични войски, Седмо управление - МВР, ВСШ "Георги Димитров", Групата за контрол и помощ, отдел "Задгранични паспорти", НИОСУ и НИОП - МВР, Софийското градско и окръжните управления на МВР и граничните отряди за изпълнение, а на ПК на МВР - за сведение.

М И Н И С Т Ъ Р:

Генерал-лейтенант

Гр. Шопов
26.XI.74

Отп. в 1 екз.

Изп.: Атанасов
Нап.: ИМ/ЛС
София, 12.XI.1974 г.

Размножена ~~Отпечатана~~ в 358 екземпляра ----

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно
Екз. № 7

72

191-II

Вх. № 00233 Дата
Получено на 22.2. 1975 г.

1650
19.ФЕВ.1975

ИНФОРМАЦИЯ

относно проведените събори на българо-югославската граница през 1974 година

В съответствие с подписаните споразумения между НРБ и СФРЮ ежегодно се провеждат 13 събора, посветени на българо-югославската дружба, от които 5 на границата, 3 на българска и 5 на югославска територия. Съборите се посещават от хиляди български и югославски граждани. Те съдействуват да се поддържа българският дух у югославските гранични райони, където живее българско население, и да се укрепват взаимното доверие и дружбата между българския и югославските народи.

Също така създават условия да се оказва влияние над югославските граждани, някои от които, като сравняват нашия и техния начин на социалистическо строителство, критикуват нестабилното икономическо състояние на СФРЮ, и особено непрекъснатите колебания на цените, тежкото икономическо и финансово състояние на техния селянин, безработицата, в това число и на някои специалисти с висше образование.

Благодарение на добрата организация и на взетите мерки от наша страна съборите протичат сравнително при добър ред и не са допуснати сериозни произшествия.

В сравнение със съборите отпреди 3 - 4 години през 1974 г. броят на посетителите български граждани се е увеличил.

Из архивите на ДС

Между тях има такива, които отиват с една единствена цел – да направят покупки на стоки, които липсват на нашия пазар или са по-евтини, като гуми за леки коли, жилищи, обувки, трикотаж и др.

Други наши граждани използват сборите за бягство през югославия на Запад. Само на събора в с. Смолче югославските власти са завербували и са предали на нашите органи 15 лица, направили опит за бягство.

От югославска страна официално също се цели да се подобрява дружбата между двата народа, но отделни техни представители на властта организирано или по своя инициатива извършват действия във вреда на нашата страна и политика.

Югославски граждани, в това число и официални лица, преднамерено създават поводи за спорове по "македонския въпрос", като застъпват известната позиция на югославското ръководство. С това те целят да оказват идеологическо въздействие върху нашите граждани.

Пропагандната стратегическа линия, разработена от скопските шовинисти, за насаждане на македонско национално чувство. Стремят се да наложат своите концепции по "македонския въпрос" и на тази основа да влияят на "македонското население", живеещо в НРБ, и на българското, за да го подкрепят в тяхното "дело".

За постигане на своите цели по време на сборите ръководните кръгове на СРМ използват радиото, телевизията, киното, пресата, религията и други средства.

В някои случаи преди сборите ръководителите на предприятия и други колективи биват извиквани в общините, където им инструктират какво повече да пеят по време на сборите. Дават им указания да се държат като "достойни македонци", да демонстрират, че при тях има пълна свобода, декларации и пр.

На сборите в Струмица, Берово и Делчево организаторите от югославска страна се стремели да пропагандират югославското становище по националния въпрос и особено постигнатото

783

Из архивите на ДС

равноправност на нациите и народностните групи в СФРЮ, техния модел на "самоуправен" социализъм и ролята на Тито и СФРЮ в политиката спрямо необвързаните страни. Държали се брутално и заявявали пред наши официални лица, че по-нататъшното подобряване на взаимоотношенията между двете страни ще зависи от това, как и в каква степен ще бъде решен тъй наречения "македонски въпрос". Това показва, че поведението им предварително е било съгласувано с висшестоящи органи в Скопие и е продиктувано от решенията на X конгрес на СКК и XI конгрес на Съюза на македонските комунисти по националния въпрос.

Председателят на югославската съборянска комисия Славе Атанасовски, който е официално лице, вероятно не по своя инициатива по време на официалния обед в Делчево при вдигане на наздравица наред с хубавите думи за добросъседски отношения казал, че трябва да се реши въпросът с живеещите "македонци" в Благоевградски окръг. Подчертал, че с Кюстендилски окръг нямат спорни въпроси, но с Благоевградски имат, защото там живеят "македонци", които нарекъл "наши братя". Изразил несъгласие с речта на др. Т. Живков по време на посещението му в Благоевградски окръг и с провежданата политика от нашата партия по "македонския въпрос".

Димитър Данаиловски, служител в Скопската телевизия, на събора в Благоевград се изказал, че македонският дух се чувствувал най-вече в Петрички, Сандански и Г. Делчевски район, докато в Благоевград се провеждала асимилация на населението.

Киле Пеев, директор на фабрика "Тресна" във Валандово, на събора в Струмица, развивайки мисли по икономическите въпроси, споделил, че "ако Пиринска Македония е към СРМ, икономиката й щяла да бъде "на голямо равнище". И по този повод допълнил: "Ако на македонците, живеещи в НРБ, им разрешат да се заселят в СРМ, аз съм сигурен, че най-малко 50% биха се заселили".

Александър Атанасов Тенев, директор на горскопромишлен

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

76

комбинат в гр. Струмица, на същия събор направил следното изказване: " Македония ще съществува въпреки противното становище на Гърция и България. Македонският въпрос ще бъде разрешен от САЩ и СССР в полза на СФМ".

Югославските специални служби също използуват съборите за работа против НРБ, но напоследък проявяват по-голяма гъвкавост и тактичност.

Служители на УДБ, в това число и милиционери в цивилно облекло, наред с обезпечаване на своите граждани наблюдавали действията и на нашите органи.

, началник на УДБ в Делчево, проявил интерес дали използуваме югославските политемигранти за дейност против СФРЮ.

В Кюстендил били изпратени служителите на УДБ

от Крива паланка, които установили връзки с наши граждани и се интересували каква е организацията за събора в жестността "Славчето".

, началник на УДБ в гр. Берово, искал да разбере защо на събора в Струмица са допуснати ограничен брой наши граждани. По тоя повод подхвърлил, че вероятно след събора в Благоевград органите на МС са имали "доста работа".

В разговори с наши граждани служители на УДБ се интересували за някои кадрови промени в окръжните управления на МВР в Благоевград и Кюстендил.

Югославските власти нарушават решението на двустранната гранична комисия и допускат наши граждани да излизат извън района на съборите и с това им се дава възможност да бягат.

Съборите се използуват и за среща между българи бегълци, живеещи на Запад, невъзвращенци и бегълци, получили политическо убежище в СФРЮ, с техни родници и близки в НРБ.

На някои от съборите югославски граждани продавали на наши граждани скрипом модни и порнографски списания.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

От данните, които сме получили по време на сборите, могат да се направят следните основни изводи:

Скопските националистически кръгове, без да се съобразяват с взаимната договореност, използуват сборите, за да развиват националистическа антибългарска дейност, която вреди на добросъседските отношения и на политиката на сближаване между НРБ и СФРЮ.

Сборите са загубили първоначалния си замисъл като място за срещане между роднини и близки. Те са придобили често търговски характер и стават сборище на спекуланти, където се върши контрабандна търговия и трансфер на валута. Нарушава се снабдяването с хранителни стоки на нашето население от граничните окръзи поради изкупуването им в големи количества от югославски граждани.

НАЧАЛНИК НА II ГЛ.УПРАВЛЕНИЕ НА ДС
Генерал-лейтенант

Изп. в 6 екз.
1-др.Попов
2-II у-ние
3-III у-ние ДС
4-УГВ
5-др.Борисов
6-II отдел ВТУ
Изп. XIV отдел
Нап. Найденова
14.II.1975 г.
София

Държавна сигурност и граничните войски
I65

От архивите на ДС

55

2 Г Р А Н И Ч Е Н О Т Р Я Д – гр. ДРАГОМАН
РАЗУЗНАВАТЕЛНО ОТДЕЛЕНИЕ.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!
Екз. № 1

00264
28.2.75

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Работата на РО по разкриване подготовките за бягство и пресичане опитите за извършване на бягства през м. Февруари 1975 г.

I. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ОБСТАНОВКАТА ПО ОХРАНА НА ГРАНИЦАТА.

В участъка на коя застава.	Задържани нарушители														Безнаказани нарушения.				
	При опит за бягство от НРБ.							При преминаване за НРБ											
	От ГН	От Б Р	От ДОТ и МН	От ОР на РО	От ГДД и СС	Всичко от НРБ	От тях по сигнал на РО	От ГН	От Б Р	От ДОТ и МН	От ОР на РО	От ГДД и СС	Всичко за НРБ	От тях по сигнал на РО	Всичко задържани	Установени	Неустановени (оставени следи)	Върнати официално	Всичко безнаказани нарушения	От тях водени на сигнал и опер. дело
3 гз.																		1/2	1/2	
5 гз	2/4				1/1	3/5	1/2								3/5					
гз																				
гз																				
гз																				
гз																				
гз																				
1 ГО																		1/1		
При поиск и др. в тила на ГО																				
Всичко за ГО	2/4				1/1	3/5	1/2								3/5			2/3	1/2	

Из архивите на ДС

788

56

II. РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА РО ЗА ПРЕСИЧАНЕ НА БЯГСТВАТА

1. Изменение по сигналите

- на отчет към 1.II. 197 5 година - 3
- новополучени сигнали през месеца - 1
- изяснени сигнали през месеца - -
- дадени сигнали на др. поделения - -
- сигнали заведени на оперативно дело - -
- остават сигнали към 28.II.197 5 год. - 4

2. Окраска на сигналите

- шпионаж - 1
- подготовка за бягство - -
- каналджийство - 1
- контрабанда с незаконно преминаване на границата -
- незаконни контакти на границата - 2
-
-

3. Състояние на оперативните дела

Вид на делото	Водят се към 197 год.	Новооткрити	Приключени	Остават към 197 год.
ГДОР				
ДОР				
ГДОП				
ДОП	1			1
ДОН				
ДОИ				

4. Резултати от работата на РО

а) задържани бегълци

- лично от ОР участвували в охраната на границата -
- по данни на РО - 1/2
- от членове на ГДЛ и от СС - 1/1

б) Предотвратени нарушения чрез:

- привличане под съдебна отговорност -
- профилактична беседа (разпит) -
- разлагане чрез оперативни средства -
- извеждане от граничната зона -

в) Разобличени в намерение за бягство при разпит от ОР -

О Б Щ О ЗАДЪРЖАНИ И ПРЕДОТВРАТЕНИ ОТ РО - 2/3

57

III. СПИСЪК НА ЗАСЕЧЕНИТЕ ЛИЦА

а) Задържани при бягство от НРБ:

1. Ахмед Алиев Ахмедов от чл. на ГДЛ
2. - унгарец - ликвидиран от ГН на 5 гв
3. - унгарец - ликвидиран от ГН на 5 гв
4. Ян Мацек - чех - задържан по сигнал на чл. ГДЛ от ТГ 5 ГВ
5. Франтишек Балогх- словак - - " - " - " - " - " - "

789

б) Задържани прибежчици за НРБ.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

в) Извършили неустановени безнаказани нарушения.

г) Върнати официално нарушители.

1. Ахмед Пашов Метов - от София
2. Благо Георгиев Нонов - от София
3. Димитър Асенов Иванов - от Перник

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

58

д) В подготовка за бягство (установено от разпит на задържаните и официално върнати бегълци)

е) Изяснени намерения по заведен сигнал

1. Кръстю Михайлов Стаменов - гр. София - не е идвал скоро в граничната зона. Ще премине в ДОН.
2. Иван Велинов Петров - от гр. София - след закриване на ловния сезон не е идвал в с. Връдловци. Пред СС отрича, че е преминавал границата. Работата продължава.
3. Петър Гигов Миланов - от с. Станянци- има близки в СФРЮ, които често му гостуват. Самият той няма пропуск за посещение в СФРЮ. Купил е капси и съчми за негов роднина в СФРЮ, но не установено да ги е предал през границата, поради заболяването му.
4. Лилян Никифоров Василев - от с. Връдловци - Не са получени нови данни по сигнала.

IV. СЪСТОЯНИЕ НА ГРУПИТЕ от ДОВЕРЕНИ ЛИЦА

- Брой на:	ГДЛ	Членовете
към 1 т.м.	52	504
към 30 т.м.	50	484

- сигн. с 1 по-малко
- Заяд ГДЛ по-малко
3.III.75 г.

КОМАНДИР 2 ГРАНИЧЕН ОТРЯД

ЗАМ. КОМАНДИР ПО РАЗУЗНАВАНЕТО:

№-V-К-00 21/27.1975 г.
Отпечатано в 2 екз.

~~275~~
186

УПРАВЛЕНИЕ НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
РАЗУЗНАВАТЕЛЕН ОТДЕЛ

Секретно!
Екз. № ___

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: – характерните особености при оформяне на настроения за бягство, избор на маршрут за движение, начините, средствата и хитростите при преодоляване на С–100 от нарушителите на границата.

От получената информация от някои южни гранични отряди по сигналите за бягство през 1974 година е видно, че в подготовката си нарушителите включват следните моменти:

1. Избор на маршрут за движение и място за преодоляване на С–100.

2. Начини, средства и хитрости при преодоляване на съоръжението.

3. Тактика и начин на движение от С–100 до граничната бразда.

От направения анализ някои характерни особености оформят настроенията за бягство главно сред младежите българи, изповядващи мохамеданска вяра.

Тези характерни особености са няколко:

Из архивите на ДС

792

а) Формиране на групи за бягство от 3 до 5 души.

Така през ноември 1973 година от С.Б. направиха опит да избягат в Гърция четирима младежи.

През декември 1974 година при опит за бягство в участъка на една от заставите бяха задържана група от пет души.

През февруари 1974 година при опит за бягство през участъка на една застава бяха задържани трима младежи от Б.

През април 1974 година бяха задържани при опит за бягство шестима младежи от с. А. от които три девойки.

Пак на същата застава през август 1974 година бяха задържани двама и ликвидирани двама души от село В. представяващи една група.

От профилактичните разпити на обектите водени се на сигнал за бягство от с. С и Г през юни 1974 година е видно, че и в случая групата е щяла да бъде в състав от трима и повече младежи.

б) Друга особеност при оформянето на настроения за бягство сред младежите българи с мохамеданско вероизповедание е тази, че освен групата предприела действителен опит за бягство, за това знаят още 10-15 души.

Така през есента на 1973 година в с.Б. са се подготвяли за бягство и са знаели за тези намерения и подготовка по вероятен път около 30 младежи, оформени в четири основни групи, но без строго разграничаване на самите групи. Членовете на една група са участвували в друга, а участвуващите в пея път за трета и така по този начин всички са знаели за намеренията на членовете на другите групи.

Настроението и подготовката за бягство сред младежите от с. А. в началото на 1974 година бяше обхващало около 18-20 младежи, които също по вероятен път знаеха всичко един за друг.

Също така през месеците май и юни настроенията за бяг-

188 ~~278~~

ство сред младежи от селата С,Г и Т на брой около десет души се знаене помежду им.

Същите явления през 1974 година се наблюдават в групи от 8 души от с.В, други от 9 души в с. Б и група от 6 души от с. Т.

Тези две особености – подготовката на групи от 3 до 5 души извършвали действителен опит и знаенето и подготовката за бягство на още 10–15 души улеснява агентурно-оперативната работа на ОР от отделенията. В този случай е необходима вербовката на един или двама агенти от групата, дори от едно и също село, за да се организира тяхното наблюдение.

Обстоятелството, че настроенията и подготовката за бягство се знае от много младежи, създаване условия лесно да се пристъпва към профилактични разпити със сигурно запазване на агентурния източник.

в) Трета особеност с тази, че из средата на тези големи групи в последния момент и под влияние на страничен фактор тръгват малки групи, както беше споменато вече от 3 до 5 души.

Тези странични фактори са най-различни. Например през м. април 1974 година из средата на 18-те младежи от с. М. се оформя и предприема практически опит за бягство група от 6 души – три младежа и три девойки. В случая обектите А и К намират общ език под въздействие на обстоятелството, че заедно са извършвали кражби и влюбените им са приятелки. Тези два фактора ги сближават още повече и поради това, че в подготовката влизат девойките, което прави обектите по настоятелни и по-дискретни.

През лятото на 1974 година обектите братята К и А от с. В. са се готвили за бягство заедно с още 6 младежи от селото. Обаче през август 1974 година в групата на братята се включва и Балъзид от с. Т изселен в Казанлъшко. В последния момент при практическото осъществяване на опита е изоставен Сюлейман, поради това, че предната вечер същия е бил тежко пребит в деня на бягството си е бил в къщи.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

794

278
089

В този случай оформянето на групата е настъпило вследствие появяването на силните личности – братята К и А.

От профилактичните разпити на групата от 9 души от селата С и Б. е видно, че в последния момент обекта А с цел да оформи група от обектите З,Д и А от с. С, но те не са се явили на определената им от него дата. В този случай е цял да изостави обектите С и К. При случай, че обекта К е получил трета двойка в училище, групата цяла да бъде в състав А, К и С.

И трети вариант: Ако не беше колебанието в обекта С, неговата тромавост и той се беше отзовал на уговорката за бягство през май 1974 година, то състава на групата щеше да бъде различен от първите два варианта.

Обектите К.Ч и К.Б от с. В предприемат опит за бягство през февруари 1974 година, като през есента на 1973 година са били в уговорка за бягство с У, Я и К от същото село и А и Х от с. А.

В последния момент те са оформили група заедно с лицето Ч – военнослужещ в Б, поради непоколебимостта му и твърдото решение да избяга, с цел да избегне смяната на имената. В случая появяването на силната личност Ч е изместило на заден план обектите от с. А, което е довело и до отказването с тях да се оформира група.

Описаната особеност и странични фактори явяващи се в последния момент затрудняват агентурната работа сред групите. Често пъти нашия агент има най-голямо влияние сред младежите, които не са включени в групата предприемаща действителния опит за бягство, поради което трудно се получават данни за времето, мястото и начина на бягството. Ето защо насочването на агента трябва да се съобразява с разкриване на организатора на групата и с наблюдение на появилите се силни личности в същата, да се следят взаимоотношенията между членовете ѝ и се разкриват допълнителните фактори влияещи за оформянето на малки групи предприемащи опити за бягство.

190 ~~279~~

г) Четвърта особеност при оформянето на настроенията и предприемане опити за бягство сред младежите от селата населени с българи изповядващи мохамеданска вяра, отява под влияние на водещи, силно въздействуващи личности. Обикновено тази силна личност е организатор и водач на групата, най-решителния и непоколебим в намеренията си.

Водещи личности, организатори на групите в селата С и Г е обекта А - религиозен фанатик, оформил твърдото си решение за бягство, поради несъгласие със смяната на имената.

Организатор на младежите в с. А е обекта Ш останал неразобличен по време на профилактичния разпит. При замиряването си за отбиване военна служба, пред агент "Б" той изказал съжаление за това, че не е осъществил замисленото от него бягство през границата.

Правилното прихващане и определяне на тази личност при агентурно-оперативната работа е от голямо значение. В някои случаи ОР може да осъществи вербовка на водеща личност, ако тя се яви подходяща и бъде проучена основно. По този начин през 1974 година бяха придобити агентите "Р", "Т", "Б", "В", - "И" и др. При такъв подход се неутрализират и разбиват големите групи, но същевременно се рискува извънредно много, тъй като при неуспех се сигнализират всичките обекти, които от своя страна стават крайно предпазливи и могат да предприемат бягство с тежки последици.

д) Друга характерна особеност при оформянето на намерения за бягство сред младежите от селата населени с българи изповядващи мохамеданска вяра е, че основната причина се явява религиозния фанатизъм и национализма, намиращи израз в несъгласието с възстановяване българските имена. В повечето от 20% от сигналите за бягство водени от отделения тя, причината за възникване намерения за бягство е това несъгласие.

Именно тази причина предопределя големия брой сигнали, решителността и непоколебимостта в обектите, които довеждат до голяма процентност на действително предприетите опити за бягство; увеличаване рецидивиралите обекти.

795

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

796

~~280~~
191

Въз основа на тази характерна особеност ОР трябва да търси и определя степента на религиозност, фанатизъм и решителност, да оценява и изучава средата в която живеят обектите и в която се оформят като личности.

Както вече е споменато, в подготовката си нарушителите включват няколко варианта: изборът на маршрут за движение и место за преодоляване на С-100; начин, средства и хитрости за преодоляването й , тактика и особености за движение от С-100 до граничната бразда.

1. Избор на маршрут и место за преодоляване на С-100. От наблюдението на групата младежи от с. А е известно, че е възложено на обекта Ш и нашия агент да определят маршрута за движение до границата.

Получени са данни, че емиграционно настроени младежи от с. В. излизат на р. М. в близост до С-100 и определят маршрута си за движение, местото за преодоляване С-100, а също така изучават и движението на граничните наряди.

Обекта А от с. Г. говори, че за да избере место и разкрие режима на охрана е стоял няколко нощи да наблюдава съоръжението.

Има данни, че обектите от всички села имат определено мнение и предпочитание за местото за бягство. От тези данни личи, че маршрута за движение отговаря на няколко изисквания:

- да е близо до селото и е възможно най-къс;

- местото за преодоляване на С-100 да е най-близо до граничната бразда;

- да няма добре поддържано КСП на съоръжението и на границата;

Така избраното от обектите от с. Т. место е боровата горичка, която има две предимства: движението на групата ще става по надолнище, т.е. за малко време; КСП на С-100 е каменисто, а на границата липсва такова.

Обектите от с. Б. пък са избрали маршрута "ливадата"-

284
192

Из архивите на ДС

797

старата застава, който има същите предимства на описания по-горе:

– местото за преодоляване на С–100 да е далеч от заставата – на някой от фланговете на участъка й;

– при бързо движение да се осигури изпреварване на граничните наряди или на действията на заставата;

2. Начини, средства и хитрости за преодоляване на С–100 използвани от нарушителите.

Нарушителите на границата използуват два начина за преодоляване на С–100 – без сигнален и сигнален. При първия начин те се ползуват от стълби, подкопавания, използуване на необорудвани водостоци, чрез изолиране проводниците на С–100, чрез отвличане вниманието на часовия на портал, чрез брутални действия и чрез покатерване по секционен кол и прескачане на КСП.

Сигналния начин за преодоляване на С–100 се състои обикновено чрез прерязване с клещи на проводниците на същите или чрез преплитането им.

Имайки предвид факта, че нарушителите се стремят да използуват безсигналните начини за преодоляване на съоръжението е необходимо да се обърне по-голямо внимание на същите:

– чрез стълба. Нарушителите подготвят тристраки стълби на които единия се прехвърля през съоръжението. Използуват се дори и обикновени стълби. Например в с. В. през 1974 година има няколко случая на изчезване от кооперативния двор и от жилищата стълби, които бяха намирани укрити не далеч от селото.

През м. март в р. М. в участъка на ____ граничната застава бе намерена стълба, вероятно изпусната от нарушителите при преплитането им през реката.

– чрез маркучи. Този начин се състои в следното; Няколко парчета каучуков или пластмасов маркуч, дълги 3–4 метра се разцепват надлъжно. Проводниците се обвиват с тези парчета така, че остават вътре в тях, след което парчетата се затягат

Из архивите на ДС

798

282
193

едно към друго. Така обвитите в маркучите проводници се преплитат и се минава през направения отвор без да се задействува съоръжението. Този начин беше използуван през февруари 1974 година от групата на Ч и Б от с. В. При разпита втория посочи, че начина му е известен от групата избягала през ноември 1973 година. Беглеца Б от същата група му е казал, че за това е научил от жител на с. Б, намиращо се между С-100 и границата, който жител по този начин е избягвал контрола от застаната върху влизането и излизането през съоръжението Д.

Маркучи бяха намерени и в групата на братя Б от с. В предприели опит за бягство на август 1974 година. Начина чрез използуване на маркучи се оказва малко неудачен през зимния период, поради обстоятелството, че от студа маркучите губят еластичността си.

- чрез подкопаване на С-100.

По този начин е било замислено бягството на групата на Ш от с. А, на групата на Ф.Х и девойките Д, С и Г от същото село. Този начин е един от най-известните и може да се ползува от нарушителите и в бъдеще.

- чрез използуване на водостоците.

Нарушителите изучават водостоците на С-100 и при наличие на необорудвани такива ги използуват. По този начин през декември 1973 година група от с. Б е предприела опит за бягство, който е излязъл несполучлив, поради грешки допуснати от нарушителите след преодоляване на С-100.

- чрез изолиране на С-100.

Този начин е най-опасният. Той осигурява пълен успех на нарушителите. В резултат на писката дисциплинираност на войниците-граничари и безотговорното им говорене сред местното население същото знае, че С-100 работи на електрически принцип. Посредством широките връзки на населението на селата между С-100 и границата с тези в дълбочина, жителите на вторите са научили принципа на работа на С-100. Някои от обектите с по-голямо образование ще стигнат неминуемо до използу-

ване начина на изолиране на съоръжението. Така например обекта Ш от с. А, който е със средно техническо образование по донесение на агент Б е замислил и се е подготвил да преодолее съоръжението по следния начин:

Купил е няколко изолирани проводника с дължина 5-6 и повече метра. При достигане на С-100 той е замислил да дублира няколко от проводниците на същото с изолирането, като ги скачи близо до сеждиенните стъмбове. Тогава изолираните проводници, всеки от който е свързан с отделен проводник от съоръжението ляга на земята, а втория се отразява и се хвърля. По този начин не се нарушава вистоновия мост на принципа на който работи съоръжението, защото лежащите на земята проводници са изолирани.

Един друг вариант на този начин. Ш е щял да заземи изолиралите проводници. Този вариант обаче не е толкова опасен, тъй като С-100 неминуемо ще даде сигнал.

Единствено заминаването на обекта Ш за отбиване на военна служба е попречило на същия да предприеме бягство по този начин, което при условие, че се осъществи би довело до тежки последици.

- чрез отвличане вниманието на часовия на портала.

Обекта А е бил замислил следния начин: Основната група нарушители се укрива в близост до някой от действуващите портали на заставата. Член на същата група прави задействие, като сплита проводниците на С-100 на отдалечен участък от заставата. След като съоръжението се задействува и заставата предприеме действие по откриване причините за задействието, друг член на основната група отвлича вниманието на часовия на портала чрез хвърляне на камък в някой храсти и създаване на шум. Докато часовия установи естеството на шума, основната група прибягва през портала, като използува и най-малкото обръщане на часовия по посока на шума. Този начин, по данни от наш сътрудник ще бъде използуван единствено нощем.

- чрез брутални действия.

Из архивите на ДС

799

Из архивите на ДС

~~2854~~
195

Агент Р донесе, че обекта Б е снятал да отиде за дърва между С-100 и границата с друг обект. При брането на дървата двата обекта ще се стремят да предразположат охраняващият ги граничар, да притъпят бдителността му и да избягат. Ако не успеят да притъпят бдителността му, то при трябване нарочно ще оставят някой от товарите дърва да се изхлузи от мулетата им. Тогава ще помолят войника да им помогне за да не се бавят и те и той. При удобен момент един от обектите ще удари с дърво войника по [illegible], след което ще го ликвидират и ще осъществят бягството.

- чрез покатерване по секционния кол и прескачане на КСП.

Този от нарушителите, който са по-леки на тегло използуват секционните колове по които се покатерват. От там стъпвайки на козерията те прескочат КСП, като по този начин не оставят и признаци за нарушение. Друг вариант на този начин е използуването на голямо дърво растящо в близост до С-100.

3. Тактика и особености на движение на нарушителите от С-100 до граничната бразда.

Освен начините за преодоляване на С-100 някои от нарушителите изработват и тактика на движение, от съоръжението до граничната бразда. В по-голямата си част обектите са на мнение за най-бързо преминаване на това разстояние. Чрез бързо тичане по най-късия път до границата, те целят да изпреварят действията на заставата. Тази тактика говори за голямата решителност и неподготовеност в намеренията им за бягство. Обекта Ч от с. В., след като научила за ликвидирането на братя Б и залавянето на К и К, направила опит за бягство през август 1974 година, изказала недоволство от начина им на действие, като казала "Те са си виновни - вместо да се хванат на кльона трябвало да бягат към границата".

РАЗУЗНАВАТЕЛЕН ОТДЕЛ:

Н-Р-Н-0396/30.6.75 г.
Отпечатано в 12 екз.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ПРЕПИС

~~СТРОГО СЕКРЕТНО!~~

СЕКРЕТНО
14.7.2015 (ДАТА НА КЛАСИФИЦИРАНЕ)
14.7.2090 (КРАЕН СРОК НА КЛАСИФИКАЦИЯ)
Правно основание: § 9, ал. 1 от ЗЗКИ

Екз. № 000021 *

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

СЪДЪРЖАНИЕ: Дейността на разузнавателните органи на Гранични войски

№ I-3300 София, 14. 7. 1975 г.

Под ръководството на Централния комитет на Българската комунистическа партия и народното правителство Гранични войски изпълняват отговорни задачи по охраната и отбраната на социалистическата граница на Народна република България.

След преминаването на Гранични войски към Министерството на вътрешните работи на основата на нашия и богатия опит на съветските гранични войски пред разузнавателните органи бяха поставени допълнителни задачи за оперативното осигуряване на охраната и отбраната на държавната граница. С оглед най-правилното изпълнение на тези задачи и някои особености в организацията на агентурно-оперативната работа на наша и противникова територия по охраната и отбраната на държавната граница

ЗАПОВЯДВАМ:

1. Разузнавателните органи на Гранични войски да работят на територията на Гърция и Турция на дълбочина — дислокацията на първоешелонните съединения и части. На наша територия — в граничната зона на южната граница, на западната и източната — на дълбочина до 15 километра, а на северната само в участъците, които се охраняват. При не-

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

обходимост на отделни оперативни направления след съгласуване между началниците на окръжните управления на МВР и командирите на Граничните отряди, разузнавателните органи да работят и в по-голяма дълбочина.

2. Разузнавателните органи на Гранични войски да изпълняват следните основни разузнавателни задачи:

а) да организират и водят разузнаване на територията на Гърция и Турция, като събират информация за организацията, дислокацията, подчинеността, въоръжението, характера на действията на първоешелонните съединения и части на противника, оборудването на театъра на военните действия, признаци за непосредствена подготовка за агресия, военно-политическото положение и оперативната обстановка;

б) да разкриват агентурата, формите и методите на работа на противниковите разузнавателни и контраразузнавателни органи, свързани с подготовка и нарушаване на държавната граница, като вземат мерки за пресичане на тяхната дейност;

в) да събират информация за организацията, дислокацията и въоръжението на граничната стража на противника, а също така за начина на охрана на границата и настъпващите промени на режима в граничната полоса;

г) да придобиват необходими официални и други основни и спомагателни легализационни документи, издавани в Гърция и Турция.

3. За решаване на възлаганите им разузнавателни задачи Разузнавателните органи на Гранични войски да вербуват задгранична агентура от средите на подходящи лица от съседна територия, личния състав на противниковата гранична стража, пребежчици, гръцки и турски граждани, временно пребиваващи или транзитно преминаващи през нашата страна, и български граждани, които имат възможности да изпълняват задачи, свързани с охраната и отбраната на държавната граница.

4. Разузнавателните органи на Гранични войски да работят със следните категории задгранични агенти:

а) задграничен агент за работа по конкретни обекти и наблюдаване на обстановката в определени райони на съседна територия;

б) задграничен агент вербовчик — за изпълнение на вербовъчни задачи на съседна територия;

в) задграничен агент за връзка — за осъществяване на връзка със задграничен агент, който няма възможност да идва на срещи на границата, в нашата или в трета страна;

г) задграничен агент теренчик — вербува се из средите на български граждани или политемигранти, познаващи местността на съседната територия. Прехвърля се през „зелена граница“ само с разрешение от ръководството на министерството при сложна военно-политическа обстановка. Поставените му задачи изпълнява чрез наблюдение, подслушване, заснемане или скициране на обект.

5. За събиране на информация за противника да се използуват като доверителни връзки онези лица, вербуването на които не е целесъобразно.

6. Задграничната агентура и обектите, по които работят Разузнавателните органи на Гранични войски, да се регистрират в картотеката на Първо главно управление — ДС, да се водят, отчитат и съхраняват съгласно с изискванията на инструкцията за оперативния отчет на разузнавателното управление.

7. Разузнавателните органи на Гранични войски да изпълняват следните основни контраразузнавателни задачи:

а) да осигуряват с оперативни средства охраната на държавната граница, особено на направленията за вероятно движение на нарушителите, като разкриват, пресичат и предотвратяват подготовката и опитите за бягство през границата;

б) съгласувано с Първо главно управление — ДС, Второ главно управление — ДС, Шесто управление — ДС, Трето управление — ДС и окръжните управления на МВР да разкриват и пресичат дейността на чуждото разузнаване в граничната зона, свързана с нарушаване на държавната граница;

в) да разкриват, предотвратяват и пресичат дейността на лица, занимаващи се с каналджийство, контрабандна и друга дейност, свързана с нарушаване на границата;

г) да разкриват и изясняват характера на установени контакти на границата от наши граждани с граждани или военнослужещи от съседна територия;

д) да изясняват и анализират причините за бягство и хитростите, които използуват нарушителите за придвижване до държавната граница, като предлагат и провеждат комплексни мероприятия за противодействие.

8. За изпълнение на възлаганите им контраразузнавателни задачи Разузнавателните органи на Гранични войски да изграждат агентурен апарат, като се ръководят от действуващите заповеди за работата на органите на Държавна сигурност с агентурата по контраразузнавателна линия.

Регистрирането на агентурния апарат и делата по оперативния отчет да се извършва в съответствие с Инструкцията за оперативния отчет на Държавна сигурност чрез третата секция на Разузнавателния отдел на Гранични войски.

9. С цел създаване на по-голяма плътност за оперативното осигуряване охраната на държавната граница да се използуват доверителни връзки, които могат да се организират и в групи. При необходимост и след съответна подготовка същите могат да се предават на връзка и на офицери от граничните застави.

10. За събиране на информация, оперативна документация и осигуряване на агентурните връзки, освен използуваната от органите на ДС оперативна техника, Разузнавателните органи на Гранични войски да използуват и следната такава:

а) телефонно-подслушвателна апаратура — за подслушване на телефонните разговори на гръцката и турската гранична стража, а където е възможно и на полицейските, жандармерийските служби и разговорите, провеждани от гръцките и турските гранични контролно-пропускателни пунктове. В бъдеще това мероприятие да носи условното наименование „Мургаш".

б) УКВ радиоприемници — за прехващане разговорите по радиомрежите на гръцките и турските гранични подразделения и на първоешелонните им части и съединения. В бъдеще това мероприятие да носи условното наименование „Мальовица";

в) технически средства за поддържане на едностранна и двустранна радиовръзка със задграничната агентура.

11. Ръководството на Разузнавателния отдел на Гранични войски да организира информационно-аналитичната работа в отдела и в разузнавателните отделения на граничните отряди в съответствие с разпорежданията на ръководството на МВР.

Преработената първична информация от граничните отряди да се изпраща в Разузнавателния отдел на Гранични войски, както следва:

а) донесения по телеграфа — за резултатите от офицерското и войсковото наблюдение, не по-късно от 1 час след установяване на данните;

б) донесения по шифъра — незабавно, за данни, добити от задграничната агентура, оперативната техника и други източници, отнасящи се до охраната на границата и отбраната на страната, изискващи срочни мерки и действия;

в) материали и сведения от агентурата — до 5 дни след получаването им;

г) обобщена справка за получените данни от оперативната техника по изпълняваните задачи — към всяко първо число на месеца;

д) обобщена справка за военно-политическото положение — към 20-то число на всяко тримесечие;

е) обобщена справка за постъпили данни за дейността на разузнавателните пунктове на противника, свързана с охраната на границата — към 1 декември всяка година;

ж) обобщена справка за състоянието на граничната стража на противника и системата на охраната на границата — към 30 октомври на всяка четна година;

з) обобщена справка за оперативната обстановка и очакваните изменения през следващото тримесечие — изготвя се за командира на граничния отряд при вземане на решение за охрана на границата.

12. Разузнавателните отделения на граничните отряди да изпращат непреработената първична информация в Разузнавателния отдел на Гранични войски до 5 дни след придобиването ѝ във вид на:

а) протоколи от разпит на задържани и официално върнати нарушители на границата;

б) печатни материали и оригинални ръководни документи на противника (окръжни писма, заповеди, военни устави, карти и други);

в) легализационни и спомагателни документи на противника — оригинални и описани фотокопия.

13. Разузнавателният отдел на Гранични войски да обобщава и анализира добитата информация по задачи и обекти и съставя необходимите информационни документи. Обобщена обработена информация да представя за ръководството на министерството и VII управление — МВР. На Първо и Второ главно управление — ДС, III управление — ДС, VI управление — ДС, Главното политическо управление на БНА

и Разузнавателното управление на ГЩ — МНО да изпраща информация по въпроси, отнасящи се до тяхната дейност:

а) за данните, свързани с охраната на границата, сигурността и отбраната на страната — незабавно;

б) за оперативната обстановка в приграничната полоса на съседна и граничната зона на наша територия за министъра на вътрешните работи — към 10 число на следващия месец;

в) за състоянието на оперативната обстановка и контраразузнавателния режим в приграничната полоса на противника — периодично;

г) за военно-политическото положение в приграничната полоса на противника — към 20 число на всяко тримесечие;

д) за състоянието и дейността на първоешелонните части и съединения на гръцките и турските сухопътни войски и измененията на театъра на военните действия — периодично.

14. Разузнавателният отдел на Гранични войски периодично да съставя аналитични обзори за състоянието на оперативната обстановка, които да се ползуват от командуващия Гранични войски при подработване на Директивата за организиране охраната на границата, при необходимост и за други случаи.

15. Разузнавателните отделения на граничните отряди да донасят своевременно до управление Гранични войски чрез шифъра за следните случаи:

а) за задържане на пребежчик, когато се подхожда оперативно;

б) за проведена или непроведена среща със задграничен агент;

в) за провал в агентурната мрежа на наша и противникова територия;

г) когато обект, воден на оперативно дело, избяга през границата;

д) при провал на оперативно-техническо мероприятие.

16. Агентурно-оперативни разходи по статия 8 — Особени разходи да се разрешават в български лева или валута, както следва:

а) от командир на граничен отряд — до 50 лева и 100 вал. лева;

б) от зам.-командуващия Гранични войски по разузнаването — до 120 лева и 200 вал. лева;

в) от командуващия Гранични войски — до 200 лева и 300 вал. лева;

г) от зам.-министъра, отговарящ за Гранични войски — до 400 лева и 400 вал. лева.

Разходи за еднократни възнаграждения в размер над 400 лева, съответно над 400 вал. лева на едно лице се извършват с разрешение на министъра.

Взаимодействие на разузнавателните органи на Гранични войски с другите органи на Министерството на вътрешните работи

17. Разузнавателните органи на Гранични войски своевременно да предават получената информация за обекти от съседна и наша територия и по въпроси от компетенция на другите органи на МВР на заинтересованите поделения.

18. При провеждане на агентурно-оперативни мероприятия на границата от органите на Държавна сигурност командирите на граничните отряди и заместниците им по разузнаването да оказват необходимото съдействие.

19. Първо главно управление — ДС, Второ главно управление — ДС и окръжните управления на МВР своевременно да информират разузнавателните органи на Гранични войски за пристигането в нашата страна на лица от Северна Гърция и Източна Тракия, които представляват оперативен интерес за същите и при необходимост да им оказват помощ за провеждане на мероприятия по тях. Да предоставят наводки за лица, материали и друга информация, отнасяща се до охраната и отбраната на държавната граница.

20. При получаване на сигнали за готвещи се бягства през границата и за лица, преминали в неизвестност, органите на Държавна сигурност и на Народната милиция да информират съответния граничен отряд или управление Гранични войски за вземане на мерки.

21. Централните поделения на Държавна сигурност да изпращат на Разузнавателния отдел на Гранични войски преработена първична информация и отделни обобщения аналитични информационни документи по линии, проблеми и направления, които касаят работата на последния.

22. За осигуряване охраната на държавната граница командирите на граничните отряди да организират и ръководят общите действия, като провеждане на поиск, преследване, залавяне или ликвидиране на отделни лица и групи, насочили се за нарушаване или нарушили вече държавната

граница, а така също агентурно-оперативното осигуряване на тези действия. Органите на Държавна сигурност и органите на Народната милиция да оказват необходимото съдействие.

23. Органите на Държавна сигурност, на Гранични войски и на Народната милиция при извършване на арести, обиски и други мероприятия в граничната зона, в резултат на които може да се очаква нарушаване на държавната граница, предварително, но не по-късно от 4—6 часа, взаимно да се информират. При необходимост да си оказват помощ и вземат мерки за усилване охраната на границата.

24. Когато органите на Държавна сигурност и разузнавателните органи на Гранични войски са едновременно заинтересовани за разработка или вербовка на един и същ обект, началникът на окръжното управление на МВР и командирът на граничния отряд да решават по взаимно съгласие кой да работи по обекта. При необходимост да си оказват помощ и съдействие по оперативните дела, които водят.

25. Разузнавателните органи на Гранични войски в съответствие с Наказателно-процесуалния кодекс могат да задържат лица, направили опит за нарушаване на държавната граница, нарушители на паспортно-граничния режим до установяване на причините за нередовното им пребиваване в граничната зона и други лица, чиято дейност е насочена за непосредствено нарушаване на държавната граница, за срок не повече от 24 часа. След приключване на предварителния разпит задържаните заедно с по един екземпляр от материалите по задържането и протокол от първичния разпит се предават на съответните териториални органи на МВР.

26. При задържане на пребежчици разузнавателните органи на Гранични войски да им провеждат разпит за получаване на информация за противника. В срок до 24 часа след задържането им да ги предават на най-близкото поделение на МВР заедно с по един екземпляр от документите по задържането и от протокола за разпит, като се вземат всички мерки за спазване на секретността.

При оперативно подхождане към пребежчик разузнавателните органи на Гранични войски да информират лично началника на съответното окръжно управление на МВР или заместника му по Държавна сигурност в строго съответствие с изискванията на секретността.

27. На екипажите на плавателните съдове от капиталистическите страни, задържани като нарушители на българските териториални води, разузнавателните органи на Гранични войски да провеждат разпит, като своевременно уведомяват съответните окръжни управления на МВР, които по целесъобразност да участвуват в разпита. След оформяне на необходимите документи екипажите се предават на териториалните органи на МВР само в случаите, когато ще се подвеждат под съдебна отговорност.

28. За всички задържани нарушители на границата началниците на окръжните управления на МВР и командирите на граничните отряди взаимно да се информират.

29. За всяко безнаказано нарушение на границата да се съставя заключение, подписано от командира на граничния отряд и представител на окръжното управление на МВР.

30. В районите на ГКПП оперативната и въоръжената охрана се осъществява от органите на ГКПП. Те да оказват помощ и съдействуват на разузнавателните органи на Гранични войски при провеждане на мероприятия в района на ГКПП.

31. Управление IV — ДС и оперативно-техническите отделения при окръжните управления на МВР да оказват необходимата помощ и съдействие по предварителни заявки на разузнавателните органи на Гранични войски за провеждането на оперативно-технически мероприятия и мероприятие „Вихрен".

32. За нуждите и по заявка на разузнавателните органи на Гранични войски Научно-техническото управление — МВР да включва в своите планове разработването и доставянето на необходимата оперативна техника и извършва ремонт на съществуващата.

33. Отдел IV — ДС да оказва помощ за развръщането на стационарни УКВ радиопостове при условията на граничната обстановка, тяхната експлоатация и провеждане на други технически мероприятия. Да предоставя в подходяща форма придобита информация от турски и гръцки източници, отнасяща се до охраната и отбраната на държавната граница.

34. Отдел „Следствен" — ДС да изпраща препис от протоколите за разпит на задържани и върнати нарушители на границата, отнасящи се до задачите, които изпълняват разузнавателните органи на Гранични войски. При целесъобразност да им оказва съдействие за оперативно подхожда-

не към гръцки и турски граждани от Северна Гърция и Източна Тракия, спрямо които се провеждат следствени действия.

35. Отдел II — ДС и отделенията за външно наблюдение в окръжните управления на МВР да оказват помощ и изпълняват задачи по обекти на Разузнавателните органи на Гранични войски по предварителна заявка.

Препис от заповедта да се изпрати на централните поделения на Държавна сигурност, VII управление — МВР, Софийското градско и окръжните управления на МВР, Инспектората на МВР и на Разузнавателния отдел на Гранични войски и разузнавателните отделения в граничните отряди за изпълнение и запознаване от началник отделение нагоре по ДС, а на управление „Кадри", ВСШ „Г. Димитров" и ПК при МВР — за сведение.

Командуващият Гранични войски и командирите на граничните отряди да организират основното изучаване на заповедта от целия оперативен състав на Гранични войски и да осъществяват контрол за най-строгото й изпълнение.

Контрола за изпълнението на заповедта възлагам на заместник-министрите, наблюдаващи работата на поделенията, на които се изпраща заповедта.

Отменям Инструкцията за взаимодействието между разузнавателните органи на Гранични войски, Държавна сигурност и органите на Народната милиция, обявена със заповед № I-830 от 19. 2. 1973 г. и МЗ № I-3940 от 29. 12. 1973 г.

Министър на вътрешните работи
Генерал-лейтенант: (п) СТОЯНОВ

Размножена в 125 екземпляра и изпратена по приложен към оригинала списък.

Подлежи на отчет в дневник приложение № 6.

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

8 - МИ Г Р А Н И Ч Е Н О Т Р Я Д - МВР
РАЗУЗНАВАТЕЛНО ОТДЕЛЕНИЕ

Строго секретно!
Екз. № 1

ВХ. № 001536 ДЕЛО №
Получено на 25.8 1975 г.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

С П Е Ц И А Л Н О С Ъ О Б Щ Е Н И Е

ОТНОСНО: получените данни за нарушение на границата и агентурни мероприятия за предотвратяване на същото

Към специално съобщение № 00247/7.7.1975 год.

Донасям,че на 8.7.1975 год. агент "Янев" на връзка при НОР съобщи, че чехословашкият гражданин Йозеф Хмела при регистриране на лодката си в ДИК Созопол е задал въпрос по изясняване на режима за плаване различни от дадените му указания за ползуване на внесеното от него плавателно средство- гумена надуваема лодка със стабилно дъно - кил и мотор 11 конски сили. Въпросите са се отнасяли преди всичко за режима на плаване южно от река Ропотамо и ако евентуално ползува водите извън определеният му район за плаване има ли наказателни санкции и какви са те. Имало ли е случаи на бягство за Турция, задържани ли са такива лодки и съденили са лицата.

Във връзка със горните данни бе поставена задача на чл. на

Из архивите на ДС

812

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

ГДЛ Василева от къмпинг "Чайка", където отседна на почивка Хмела за наблюдение поведението му.

На 4.7.1975 год. чехословашкия консул отговарящ за южното черноморие прояви интерес към Хмела и придружаващите го лица, като изпрати чехословашки туристи почиващи в "Каваците" да отседнат в къмпинг "Чайка".

Члена на ГДЛ установи, че лицата Йозеф Хмела роден на 21.12.1950 год. автотурист с лека кола "Москвич" бял МВАЕ 24-25 притежава гумена надуваема лодка с мотор "Москва" 11 к. сили заедно с Драхош Тучнович роден на 30.8.1951 год. и Матилда Тучновичова родена на 9.1.1951 год. са отседнали на къмпинг "Чайка" залив "Алипу" и трите лица се движат с колата на Хмела.

За потвърждаване на горните данни и евентуално пресичане намеренията за нарушаване на границата по море чрез разколебаване и разлагане бе маршрутиран агент "Филип" на 5.7.1975 год.

По данните на агент "Филип" е видно, че агента правилно е схванал загадъчното намерение на Хмела в резултат на което в сведението се вижда, че Хмела много тактично се интересува какво разстояние има до границата по море, ако ги заловят какво могат да им направят, ако се движат вечер ще бъдат ли забелязани, гумени лодки могат ли да се(хващат от локаторите и от прожекторите.

Агент "Филип" използувайки създалата се обстановка на откровеност и съгласно дадените му указания да действува разложително, той им е казал, че прожекторите светят цяла нощ, а локаторните станции бързо и леко прихващат всяка появила се в морето лодка през цялото денонощие, а освен това граничарите имат и други постове за наблюдение.

Създалата се обстановка даде на агент "Филип" да заснеме Хмела и семейство Тучновичови колата, палатката и лодката.

След това агент "Филип" проведе с чехословашките граждани още една среща все със същата цел.

На 8.7.1975 год. НОР получи данни, че Хмела всеки ден с лодката си излиза извън определения му за плаване район и 2 3 часа не се наблюдава от брега.

На 9.7.1975 год. в 8.30 часа Йозеф Хмела сам излезе с лодката си заобиколи залив "Тома" и се скри от погледа на наблюдаващите го членове на ГДЛ. Във връзка с това, че той не спазва даде-

Из архивите на ДС

194

813

ните му от ДИК - Созопол указания за ползуване на определения район беше изпратен катер от граничния морски дивизион с цел да го задържи като нарушител по установения режим за плаване. Катера излезе от Мичурин и се появява в залив "Алипу" от посоката на която дойде и Хмела.

На същия беше направена сериозна забележка и ако втори път излезе извън определения район ще му бъде конфискувана лодката и ще бъде репатриран за Чехословакия.

Това мероприятие затвърди убеждението на Хмела и Тучновичови, че не може да се нарушава българската черноморска граница и на 12.7 1975 год. Йозеф Хмела и семейство Тучновичови заминаха за Чехословакия.

В резултата на проведените агентурни и войскови мероприятия лицата:

1. Йозеф Хмела роден на 21.12.1950 год. Чехословакия
2. Драхош Тучнович роден на 30.3.1951 г. Чехословакия
3. Матилда Тучновичова род. 9.1.1951 год. Чехословакия

се отказаха да предприемат мерки за бягство зад граница.

Моля горните лица да се отчетат като разколебали се 1/3 човека за 8-ми ГО -Бургас.

№-V-К-10315/15.8.1975 г.
Отпечатано в 2 екз.
Екз. №1 РО-УГВ
Екз. №2 към дело
Изпълнил НОР Желязков
Написала: Златанова

ЗАМ. К-Р НО РАЗУЗН. 8 ГО
ПОЛКОВНИК: /ДИМИТРОВ/
КОМАНДИР 8 ГРАНИЧЕН СТРЯД
ПОЛКОВНИК: /РАНГЕЛОВ/

~~332~~
245

8-МИ ГРАНИЧЕН ОТРЯД - МВР

РАЗУЗНАВАТЕЛНО ОТДЕЛЕНИЕ

Строго секретно!
Екз. № 1

191-II

ВХ. № 001999 ДЕЛО №
Получено на 6.11 1975 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

пол. Лазаров
Материала да се даложи на
ген. Цемов и праеви взискание
на намиден и опрятавен пот от
виновите длъжностни лица.
13.11.75 г.
ген. [illegible]

С П Р А В К А

ОТНОСНО: получените до сега данни по бягството на яхта "Чавдар"

Донасям, че от извършеното до сега по случая на яхта "Чавдар" се установи следното:

Яхта "Чавдар" е построена и собственост на ЦСКА "Септемврийско знаме" - София.

Регистрирана на 18.11.1974 год. в ДИК Бургас под номер №-453, като собственик на яхтата Христо Димов Балкански и екипаж - капитан Енчо Петков и Костадин Крумов Костадинов - всички от София.

Яхта "Чавдар"е регистрирана в Созопол под граничен номер №-635 А, с местостоянка - Созопол.

На 24.3.1975 год. Окр. у-ние МВР Бургас получават сигнал за бягство на лицето Костадин Георгиев Костадинов. Същият е роден на 5.6.1947 год. в София ул. "Зайчар" № 37, разведен, не работи. Бил оставен от Балкански да пази яхтата. Той не е влизал в състава на екипажа. Пред затворник-работник в почивна станция на МВР - Созопол се доверил, че ако желае те сами с яхтата можели да избягат в Турция.

На 25.3.1975 год. сигнала е изяснен и на следващия ден Костадин Георгиев Костадинов затова, че не е бил с редовни документи е бил изгонен от Окр. у-ние МВР Бургас, който незабавно си заминал за София.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

~~333~~
246

Поради постъпилите данни нашето внимание бе заострено по яхтата и нейния екипаж.Под претекст, че документите са нередовни те бяха наколкократно изгонвани от нас.

По данни на наш агент "Янев", който на 3.6.1975 год. поиска извънредна среща с НОР и съобщи следното: " Преди 1-2 дни в гр. Созопол са се появили лицата Христо Димов Балкански и Костадин Кирилов Костадинов и двамата от София, като са поискали от РДИК - Созопол разрешение да отплават с яхта "Чавдар". При поискване на документите на яхтата включително и открити листи от МВР горните лица са се смутили и дали повод да се разбере, че няма да извършат набелязаното от тях плаване. На агента направило впечатление поведението на Балкански и Костадинов, че ще извършат нещо преднамерено и за това е поискал извънредна среща.

Същия ден се получава съобщение от участък МВР - Созопол при появяване на лицата Балкански и Костадинов незабавно да се съобщи в участъка и бъдат задържани тъй като са се снабдили с фалшиви открити листи.

Правилно др. НОР РО 8-ми ГО е поставил задача на агент "Янев" при появяването на лицата Балкански и Костадинов незабавно да бъдем уведомени. При това има зарегистрирани мероприятия от които е видно, че за получените данни да се уведоми щаба на отряда за вземане на физически мерки, както и чрез наличната агентура и ГДВ лицата да се поставят под наблюдение когато се намират в гр. Созопол.

Още същия ден участък МВР-Созопл е уведомен от нас за появяването на горните лица.

Същите са били извикани в участъка и с тях е разговаряно от ОР - Стоян Желев и врезултат на нередовните открити листи (откритите листи са издадени до гр. М.Търново по суша, а те сами са допълнили и за акваторията на Черно море със срок 3 месеца) са били изгонени от Созопол.за София.

След известно време Балкански и Костадинов отново се връшат в Созопол като са се снабдили с редовни документи за плаване включително и открити листи за акваторията между курорта Приморско и гр. Мичурин.

Освен открити листи екипажа е представил и писма в заставите Приморско и Мичурин (7 и 8 гр.з.) лично от заслужилия треньор Енчо Петков (писмата прилагаме към справката).

Из архивите на ДС
815

Из архивите на ДС

816

~~357~~
247

Независимо отредовността на документите на екипажа на яхта "Чавдар" същите не падаха от подозрението на РО 8-ми ГО и на 28.7.1975 год. при проверка на къмпингите от НОР Желязков и Бъчваров същата беше открита в залив "Арапя".

На 30.7.1975 по наше настояване бе проведено съвещание по контрола на плавателните съдове в участъка на отряда на което бе заострено вниманието на ВРИД к-р на отряда полк. Цветков началник политотдела полк. Милушев и двамата оператори полк. Томов и подп. Хр. Терзиев за съмнителното поведение на екипажа на яхта "Чавдар" намиращ се в залив "Арапя" участък 7 гр.з. - Мичурин. Същите основно бяха запознати с горепосочените данни. На съвещанието полк. Милушев заяви, че лично той ще се заеме с изгонването на яхтата като се вземат физически мерки същата да се води на отчет за своето местонахождение.

От залив "Арапя" яхтата "Чавдар" е била изгонена от офицери от щаба и същата се е предвижила в гр. Мичурин. На 8.8.1975г кап. II ранг Петров е извикал Балкански, Струмски и Костадинов и ги е инструктирал по режима на плаване, като е обърнал особено внимание, че нямат право да се отдалечават от брега не повече от 1 морска миля, че нямат право нощно време да излизат по море и при всяко излизане на море да искат разрешение от граничната застава Мичурин. или там където се намират.

Балкански е поискал от капитан II ранг Петров яхтата да стои в Китен в базата на ЦСКА, но кап. II ранг Петров не им е разрешил и наредил същата да замине веднага за Созопол. Едновременно Балкански е казал на кап. II ранг Петров, че през тази година те ще извършат активна спортна дейност в полза на ЦСКА "Септемврийско знаме".

Върнените писма от дружеството "Народна армия" ЦДНА София на командирите на 7 и 8 гр.з. не са докладвани на командуването на отряда за вземане на мерки по физическата охрана на яхтата.

Горните писма притъпиха наблюдението върху движението на яхта "Чавдар". В резултат на което от изложеното е видно, че по време на пребиваването й в района на Мичурин и Приморско яхтата не е била контролирана, екипажа на същата не е правил заявка за преходите си по море. Командирите на 7 и 8 гр.з. неможаха да поясняят кога и къде в поверените им райони е била яхтата и каква дей-

От архивите на ДС

~~335~~ 248

ност е извършвал екипажа тъй като това не е отразено в книгата за движение на плавателните съдове по море.

За нарушение на паспортно граничния режим и режима за плаване яхтата е била изгонвана от Приморско, Мичурин и Созопол.

Поради това, че не навсякъде са правени заявки за движение по море и смяна на местостоянките не сме в състояние точно да упоменем движението на яхтата от 1.8.1975 год. до 12.9.1975 год.

Приблизително първите 10 дни на месец август яхтата е била в гр. Мичурин, няколко дни след това е била в Приморско и Китен и на 20.8.1975 год. за 1-2 дни е била в Созопол.

Видно от сведението на агента "Янев" яхтата на 20-21.8.1975 година е извършила спортна дейност в залива на гр. Созопол, но е нарушавала режима за плаване като се е движила по фарватера на движението на пасажерските плавателни съдове.

817

Екипажа е бил извикан в РДИК - Созопол и предупреден да се прекрати тази дейност в противен случай ще бъдат санкционирани.

Балкански е заявил, че прекратяват плаването и отиват в гр. Несебър, където ще бъдат на ремонт.

На 8.9.1975 год. неизвестно от къде яхтата с екипаж Балкански, Струмски и Костадинов пристигат в гр. Созопол, където преношуват. Предполагаме, че са били в Китен. На 9.9.1975 год. същите правят заявка при граничаря Иванов и отиват за гр. Несебър, но още същия ден се връщат в Созопол. На 10.9.1975 год. отново правят заявка и заминават за Несебър.

Горното движение на яхтата е предавано от граничаря от гр. Созопол на оперативния дежурен в щаба на отряда.

На 11 или на 12.9.1975 год. екипажа на яхтата прави заявка в Несебър за гр. Варна и се отправя по посока на Варна.

Войника който дал заявката на яхтата от Несебър за Варна незабавно е уведомил дежурния в щаба на отряда. Последния обаче не е уведомил Варна за отправилата се към тях яхта и не е проявил интерес за нейното пристигане във Варна, както и не е докладвал на съответните нечалници от щаба на отряда за вземане на отношение.

Лицата Костадин Георгиев Костадинов и Костадин Крумов Костадинов са две различни лица. За точността на данните да се провери чрез Струмски.

За изгонването на горния екипаж, отделение 3-то ДС от Окр.

Из архивите на ДС

818

336
2419

у-ние МВР Бургас незабавно са уведомявани VI-управление ДС МВР и 6-то районно у-ние МВР София. Защо , по какъв начин и по чий нареждане са снабдени с открити листи и др. официални писма, на нас не ни е известно.

№-V-К-00384/5.11.1975 год.
Отпечатано в 2 екз.
Екз. № 1 - РО УГВ
Екз. № 2 - към дело
Изпълнил: полк. Димитров
Написала: Златанова

ЗАМ. КОМАНДИР ПО РАЗУЗН. 8 ГО
ПОЛКОВНИК: _____/ДИМИТРОВ /
КОМАНДИР 8-МИ ГРАНИЧЕН ОТРЯД
ПОЛКОВНИК: _____/РАНГЕЛОВ /

2

СЕКРЕТНО
Екз.№ 1

Вх. № 01158 дел. № ...
Нач. ... 3.12. 1975 г.

ТУ М - ЗАМ.-МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ДРУГАРЯ ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ МИНКОВ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

През 1975 г. органите на Управление "Гранични войски" изпълняваха редица разузнавателни задачи в интерес на БНА. Те изясняваха въпроси по военно-политическото положение в приграничната полоса на Гърция и Турция, по въоръжените им сили и оперативното оборудване на ТВД в приграничните с НРБ райони.

Нашето мнение по добитата през годината информация по горните въпроси е следното:

По военно-политическото положение

Разузнавателният отдел на УГВ редовно и правдиво отразяваше както политическите и икономическите мероприятия на правителствата на двете страни в приграничната полоса, така и отношението на населението и личния състав от въоръжените сили към тях. Получени бяха сведения за политическите настроения на приграничното население след намаляването на напрежението от кипърската криза, по подготовката и провеждането на изборите в Гърция, за положението на гражданите от турски произход и българомохамеданите, за отношението на населението към увеличаване на цените на стоките от първа необходимост и неговото материално положение (РС № 26). Освен това бяха получени данни за настроението на приграничното население и отношението му към нашата страна.

Редица сведения частично изясняваха отношението

Из архивите на ДС

820

на личния състав от въоръжените сили на Гърция и Турция към мероприятията на правителствата на двете страни (РС № 19).

По въоръжените сили на Гърция и Турция постъпиха сведения, които изясняват частично отделни въпроси по организацията, дислокацията, състава и подчинеността на някои съединения, части и подразделения, дислоцирани в близост до границата с нашата страна, степента на бойната им готовност и укомплектуваността им с въоръжение и бойна техника.

Потвърдена беше организацията и дислокацията на някои от частите и подразделенията на 10, 11, 12 и 16 пд, 21 бртбр (Гърция) и 3 мд и 33 пд (Турция).

Представляват интерес данните за дислокацията на подразделенията на 21 бртбр, оповестяването им по тревога и ежедневното разпределение на времето (РС № 15) и групировката на войските в района на гръцко-турската граница.

Доставени бяха сравнително подробни данни за организацията и носенето на охраната по българо-гръцката и българо-турската граница (РС № 6 и 8).

По този раздел от нашата заявка не постъпиха данни относно силите и средствата, които гръцкото и турското командуване предвиждат за прикритие на границата по оперативните си планове, полосите, рубежите и районите на прикриващите съединения и части и сроковете за тяхното заемане, за организационната структура и състава на 88-и артилерийско-технически отряд на САЩ в района на Драма, състава и предназначението на 11-а електронна рота (Одрин) и за наличните запа-

Из архивите на ДС

821

си от материални средства на 1-а гръцка и на 1-а турска армия в приграничните райони.

По оперативното оборудване на ТВД в приграничната полоса постъпилите данни изясняват отделни въпроси от състоянието на укрепената линия "Метаксас" и развитието на пътната мрежа в приграничните райони.

Представляват интерес сведенията за строителството на нови съоръжения в укрепените райони "Струма" и "Зърнево", Рупелското дефиле и отбранителните рубежи в близост до границата с Турция, миновзривните заграждения в района на Ризия и данните за складовете за бойни материали в района на Метаксадес, Амовунон, Орестяс и южно от Хелидон (РС № 16 и 18).

Не постъпиха достатъчно данни за полевите командни пунктове на първоешелонните съединения на 1-а гръцка и 1-а турска армия и за укрепаната линия "Бабаески".

По наше мнение, разузнавателните органи на гранични войски положиха през годината значителни усилия за добиване на интересуващите ни разузнавателни данни. Изпращаните в РУ - ГЩ разузнавателни сводки бяха изготвяни прегледно. Известна част от материалите (предимно за пътната мрежа в приграничната полоса, за ДОС в УР "Струма" и за промените в охраната на границата) бяха онагледени с добре изготвени карти и снимки.

Моля, през периода 1976 - 1980 г. в интерес на БИА на РО - УГВ да бъдат поставени за изпълнение следните задачи:

Из архивите на ДС

I. По разкриване на евентуална подготовка за агресия срещу нашата страна

951.* Да се следят и своевременно разкриват мероприятията на държавното и военното ръководство на Гърция и Турция за подготовка на въоръжените сили, населението и територията в приграничните райони за внезапно нападение срещу НРБ, с главно внимание за установяване на следното:

- промяна в граничния и контраразузнавателния режим в приграничните райони, зачестяване излизанията на рекогносцировъчни групи по границите с НРБ;

- привеждане на войските в повишена бойна готовност, заемане на райони за съсредоточение и прикритие на граничните рубежи и направления, изпасяне на оперативни групи или щабове на полеви пунктове за управление;

- провеждане на частична и пълна мобилизация на запасните в приграничните райони - време на провеждане, начин и способи за оповестяване, сборни места, срокове за извършване на мобилизацията;

- оборудване на позиционни райони и заемането им от средствата за ядрено нападение;

- извършване на усилени инженерни работи по основните направления и подготовка на наличните фортификационни съоръжения за заемане от войските;

- допопълване на складовете в приграничната полоса с боеприпаси, ГСМ и други бойни средства.

---

*Номерацията на отделните пунктове от заявката ни е съобразена с въведената машинна обработка на данните.

II. По военно-политическото положение

952. Да се следи и изяснява военно-политическата обстановка в приграничните райони с основно внимание на следното:

- политически настроения и тенденции сред командния и редовия състав на войските на Гърция и Турция, дислоцирани в близост до границата и отношението му към мероприятията на правителствата и военните командувания на двете страни;

- отношение на приграничното население към вътрешната и външната политика на правителствата на Гърция и Турция и към нашата страна. Мерки на административните и политическите органи на двете страни към малцинствата;

- мероприятия на гръцкото и турското командуване и гражданските държавни и политически органи по идеологическата обработка на войските и населението.

III. По въоръжените сили на Гърция и Турция

953. По изясняване системата за снабдяване с ядрени боеприпаси на съединенията на 1-а гръцка и 1-а турска армия да се следят и изясняват следните въпроси:

- организацията и съставът на американските подразделения за снабдяване с ядрени боеприпаси, главно 70 ато (Яница), 18 ато (Аргируполис), 19 ато (Периволаки), 88 ато (Драма), 10 ато (Ортакьой), 21 ато (Чорлу), 528 агр и 70 атр (Чакмаклъ), количеството и типът на ядрените боеприпаси, които те съхраняват, а също така и евентуално изграждане на складови помещения в други райони в приграничната полоса за разгръщане на полевата система от складове;

823

Из архивите на ДС

Из архивите на ЦС

824

- промените в състава, организацията, дислокацията и въоръжението на подразделенията, въоръжени със средства-носители на ядрено оръжие в 1-а гръцка и 1-а турска армия. Изграждане на позиционни райони за тези подразделения в приграничните полоси;

- наличие на складове за ядрено-минни бугаси и изграждане на ядрено-минни заграждения в приграничните райони и направления.

954. Изменения в бойния състав, организацията, дислокацията и подчинеността на частите и подразделенията в Северна Гърция и Източна Тракия, с особено внимание на 2, 6, 10, 11, 12 и 16 пд, 20 бртд, 21 бртбр (г), 3 мд, 33 пд, 41 пбр и др. (т).

955. Местонахождение, състав и предназначение на 11-а електронна рота на 1 А (т) в района на Одрин. Наличие на други подразделения за радио- и радиотехническо разузнаване и радиопротиводействие в приграничната полоса

956. Промени в състава и дислокацията на граничните подразделения и промени в режима по носене на граничната охрана

957. Сили и средства, които гръцкото и турското командуване предвиждат за прикритие на границата (освен граничната охрана) по разработените от тях оперативни планове. Рубежи, райони и полоси на прикриващите съединения и части и срокове за тяхното заемане

958. Срокове за извеждане на войските от постоянните гарнизони при вдигането им по тревога. Местонахож-

825

дение на сборните им райони.

959. Мероприятия, провеждани в системата на бойната и оперативно-тактическата подготовка на щабовете и войските, с главно внимание на ученията от оперативен и тактически мащаб в приграничните райони

960. Дейност на гръцкото и турското командуване по идеологическата обработка и психологическата подготовка на войските от приграничните райони. Добиване на сведения, характеризиращи морално-политическото състояние и дисциплината на гръцките и турските въоръжени сили и биографични данни за командния състав от командир на дивизия и нагоре.

961. Наличие на материални средства в съединенията на 1 А (г) и 1 А (т) (основно боеприпаси и ГСМ в приграничната полоса).

IV. По оперативното оборудване на ТВД

962. Непрекъснато да се следят мерките на гръцкото и турското командуване по усъвършенстване на съществуващите и изграждане на нови фортификационни съоръжения по УЛ "Метаксас" и областта Еврос, укрепената линия "Чакмак" и "Бабаески". При описанието на съоръженията е желателно да се дават данни за: размери на амбразурите; дебелина на челните стени и тавана на помещенията; устройства за херметизация на вратите и амбразурите; складове за боеприпаси и тяхната вместимост; възможности за обхождане на укрепените райони, опорните пунктове и отделните съоръжения. Поддържане на старите и изграждане на нови

Из архивите на ДС

826

инженерни заграждения в приграничната полоса на Гърция и Турция

963. Мероприятия по подобряване и поддържане на съществуващите и изграждане на нови пътища в приграничната полоса

964. Да се изяснява складовата мрежа в приграничната полоса с особено внимание на складовете за мини, взривни вещества и минно-взривно имущество

965. Наличие на полеви командни пунктове на 2 и 3 ак, 2, 6, 10, 11, 12 и 16 пд, 20 бртд, 21 бртбр (г) и 3 мд и 33 пд (т) - местонахождение и оборудване

966. Състояние и развитие на свързочната мрежа (гражданска и военна) в приграничната полоса (телеграфо-телефонни линии, стационарни радиорелейни възли, подземни кабели и др.)

967. Полеви летища и площадки за кацане на вертолети в приграничните райони - местоположение, размери, оборудване и състояние, в което се поддържат

968. Строителство на мелиоративни съоръжения в приграничната полоса. Местонахождение, тип и размери на стените, вместимост на водохранилищата

969. Петролопроводна мрежа в приграничната полоса. Дължина, тип и размери на тръбите и вместимост на резервоарите за гориво

970. Ресурси от питейна вода и вода за технически нужди - местонахождение и дебит на по-големите водоизточници в Северна Гърция и Източна Тракия (за-

От архивите на ДС

паси от повърхностни и подпочвени води, дълбочина, на която се намират).

За промените, които настъпват в граничния и контраразузнавателния режим в състоянието на бойната готовност, състава и дислокацията на войските и всички други резки изменения в политическата и военната обстановка в приграничните райони на Гърция и Турция, моля, веднага след получаването на данните да бъде уведомявано Разузнавателно управление – ГЩ на БНА, а по останалите въпроси да бъдат изпращани ежегодно справки както следва:

1 фи – за военно-политическата обстановка – към края на всяко шестмесечие;

1 фи – за състоянието на граничната охрана – към края на октомври;

2 фи – за получените данни по организационната структура, състава и дислокацията на подразделенията, частите и съединенията (в това число и за американските подразделения) – обобщено до края на ноември;

3 Д – за установените промени по оперативното оборудване на ТВД до края на ноември.

ПЪРВИ ЗАМ.-МИНИСТЪР НА НАРОДНАТА ОТБРАНА
И НАЧАЛНИК НА ГЕНЕРАЛНИЯ ЩАБ НА БНА

ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК (СЕМЕРДЖИЕВ)

№ I-01617/6.11.1975 г.
Отпечатано в 2 екз.
ГВ

827

279

Строго секретно.

Екз. № 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

[illegible] КОМАНДИР НА 1.8 ГРАНИЧЕН ОТРЯД

По данни на Второ главно управлениу ДС, в началото на м. октомври западно-германска банда за извеждане на граждани от социалистическите страни на запад "Мирендорф" е провела съвещание с други бандитски организации, на което между другото е бил обсъждан въпроса за провеждане на акции за извеждане на граждани на ГДР от българското черноморско крайбрежие с помощта на катери.

Съществувала възможност два катера да бъдат закупени от западно-германските военни власти, да се доставят по воден път до Турция, където ще се намират на постоянна стоянка.

Предвидено било акциите да се извършат в български териториални води по следния начин: докато единият катер товарел на борда предвидените за извеждане граждани на ГДР, другият ще извършва патрулиране за осигуряване на акцията.

Според получени допълнителни данни на 10 октомври т.г. от полигона на сапьорния батальон в Ингалщадт е бил откраднат военен катер и спуснат за плаване по р. Дунав.

Във връзка с получените данни да се изпълни следното:

1. Да се запознаят с горното в пълен размер ОР, НОР командира на отряд гранични катери - 1 ГО и командира на дивизиона гранични катери - 8 ГО.

2. Агентурата и ГДВ работещи по крайбрежието да се запознаят в общи линии, без имена и им се поставят задачи.

3. Щаба на 8 ГО да организира взаимодействието с ВМФ за оказване помощ за задържане на такива катери при появата им.

От архивите на ДС

829

250

4. На целия личен състав носещ службата по крайбрежията да се разясни, че е възможно да се организират бягства по вода под такава форма.

5. Заместник командирите по разузнаването да организират взаимодействието с окръжните управления на МВР които отговарят за крайбрежната ивица.

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР: /ЦАНОВ/

№-V-К-00710/14.11.75 г.
Отпечатано в 3 екз.
екз. № 1 К.Д.
екз. № 2 - подел. 10210
екз. № 3 - подел. 10280
ИМ/СВ.

УПРАВЛЕНИЕ НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
РАЗУЗНАВАТЕЛЕН ОТДЕЛ.

Секретно !
Екз. единствен

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

УТВЪРЖДАВАМ:
КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР: /ЦАНОВ/
__ ДЕКЕМВРИ 1975 ГОДИНА
С о ф и я.

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

От старши помощник Началник разузнавателен отдел
по Информацията – полковник Митко Петров ПЕТКОВ

Др. Генерал,

За организиране информационно-аналитичната работа в Разузнавателния отдел при управлението на Гранични войски в съответствие с тт. 11,12,13 и 14 на МЗ № I – 3300/14.7.1975 година,

П Р Е Д Л А Г А М:

1. Информационно-аналитичната работа и дейността по оперативния отчет на агентурния апарат и обектите в граничната зона да се осъществява от Звено (служба) за информационно-аналитична и картотечно-справочна дейност в разузнавателния отдел към управлението на Гранични войски.

2. На основание МЗ № I-3300 Звеното (службата) за информационно-аналитична и картотечно-справочната дейност да има за изпълнение следните задачи:

а) да осигурява методическо ръководство и контрол за пълното изясняване,своевременно обработване и представяне на постъпващите данни от разузнавателните отделения на граничните отряди.

Подпомага оперативният състав в повишаване на личната подготовка и подобряване организацията на дейността за използуване информа – ционните възможности на ръководените източници.

б) да осъществява контрол за своевременното завеждане на първи-

Архивите на ДС

831

чен отчет и изясняване на сигналите за вражеска дейност в граничната зона.

Контролира спазването на сроковете и установеният ред по провеждането и отчитането на профилактичната дейност,воденето и приключването на делата заведени на активен оперативен отчет от разузнавателните отделения на граничните отряди.

в) в съответствие с ръководящите заповеди и инструкции и по указание на Зам. Командуващият по разузнаването ръководи и контролира подработването,представянето и използуването на отчетните и регистрационни документи по изграждането на агентурния апарат за осигуряване охраната на границата.

Организира осъществяването на взаимодействието с централните справочно-регистрационни картотеки към МВР и МНО.

г) анализира,обобщва и обработва постъпилите данни и съставя съответните информационни документи за Ръководството на министерството на вътрешните работи,Командуването на Гранични войски и заинтересованите управления към МВР и МНО.

д) в съответствие с Инструкцията по оперативният отчет - ДС и Инструкцията за отчета на задграничната агентура по ПГУ-МВР да води статистическа отчетност за състоянието на агентурния апарат.За Ръководството на министерството на вътрешните работи и за Командуването на Гранични войски да съставя анализи за дейността на оперативният състав по осигуряване охраната на границата и резултатите от тази дейност.

3. Звеното (службата) за информационно-аналитичната и картотечно-справочните дейности е в състав от трима оперативни работници, които да изпълняват следните функционални задължения:

а)Старши помошник Началник разузнавателен отдел
по информацията полковник Митко Петров Петков

-организира методическото ръководство,помоща и контрола в РО - го по информационната и отчетно-статистическа дейност в съответствие с МЗ № I-3300/1975 год. и указанията на Зам.Командуващия по разузнаването;

-отговаря за организацията на работата,спазването на сроковете формата ,съдържанието и качеството на съставяните информационни и отчетно-статистически документи;

-анализира и обработва данните за въоръжените сили на Гърция и Турция и измененията по ТВД.Съставя за същите разузнавателни сводки и необходимите за онагледяване карти,схеми и други;

Из архивите на ДС

832

9

- ръководи своевременното представяне(използуване и връщане) на добитите основни и спомагателни легализационни документи.Води отчета за резултатите от дейността на разузнавателните отделения по добиването на същите;

- организира отчетно-статистическата работа по дейността на разузнавателните отделения за оперативното осигуряване охраната на границата;

- лично води статистическата картотека на РО-УГВ за агентур - ната мрежа,съставя отчети и анализи за нейното състояние и за дейността на оперативният състав по изграждането на същата.

Създава условия за подържане на взаимодействието със справочно - регистрационните картотеки в МВР и МНО,за изпълнение изискванията на инструкциите по оперативният отчет,ползуването и съхранението на регистрационните и отчетни материали за агентурата и за лицата водени на отчет за вражеска дейност.

б) Полковник Асен Стефанов КАЛЧЕВ

- обобщава,анализира и обработва разузнавателната и контраразузнавателна информация добивана от разузнавателните отделения на граничните отряди на направление Гърция;

- участвува в провеждането на мероприятията по методическото ръководство,помощта и контрола за информационната дейност на разузнавателните отделения;

- към указаните в МЗ № I-3300/1975 година срокове съставя информационни документи по военно-политическото положение в граничните райони на Северна Гърция;за дейността на гръцките разузнавателни и контраразузнавателни органи на границата с НРБ;за състоянието на контраразузнавателния,граничен и визов режим в Гърция;за дейността на обектите по подготовката им и опитите за нарушение на границата за (и от) Гърция;за състоянието на оперативната обстановка и очакваните изменения влияещи върху охраната на границата и за друга постъпила експресна информация;

- води отчета на постъпилата информация и създаденият информационнен масив за направление Гърция по картотеката на отдела.

Из архивите на ДС

833

в) Полковник Иван Георгиев КАРАДЖОВ

- обобщава,анализира и обработва разузнавателната и контраразузнавателна информация добивана от разузнавателните отделения на граничните отряди на направление Турция;

- участвува в провеждането на мероприятията по методическото ръководство,помощта и контрола за информационната дейност на разузнавателните отделения;

- към указаните в МЗ № I-3300/1975 година срокове съставя информационни документи по: военно-политическото положение в граничните райони на Източна Тракия;за дейността на турските разузнавателни и контраразузнавателни органи на границата с НРБ;за състоянието на контраразузнавателния,граничен и визов режим в Турция;за дейността на обектите по подготовката им и опитите за нарушение на границата за (и от) Турция;за състоянието на оперативната обстановка и очакваните изменения влияещи върху охраната на границата и за друга постъпила експресна информация;

- води отчет на постъпилата информация и създаденият информационен масив за направление Турция по картотеката на отдела.

4. За правилното протичане на информационно-аналитичната и отчетно-статистическата дейност и за постигане на по-голяма ефективност в своята работа,Звеното (службата) за информационно-аналитична и картотечно-справочна дейности в РО - УГВ да създаде и води:

а) Информационнен масив с два основни раздела:

I раздел - първична информация.

Образува се от информационни документи постъпили от разузнавателните отделения на граничните отряди.

II раздел - анализирана,обобщена,вторично обработена инфор - мация.

Образува се от информационни и отчетно-статистически документи съставени от звеното(службата) за информационна и отчетно-статистическа дейност при РО - УГВ по следните обекти и дейност:

- за състоянието на охраната на границата от гръцките и турските гранични подразделения;

- за дислокацията,организацията,въоръжението и дейността на първоешелонните съединения на гръцката и турската армия и изменението на ТВД;

- за военно-политическото положение в граничните райони на Северна Гърция и Източна Тракия;

Из архивите на ДС

11

- за състоянието на контраразузнавателния,граничен и визов режим в Гърция и Турция;

- за дейността на разузнавателните и контраразузнавателни органи на Гърция и Турция срещу НРБ на границата ;

- за дейността и резултатите от оперативното осигуряване охраната на границата.

б) Сигнално-анотационна картотека за наличните първични и вторични информационни документи в информационният масив на РО - УГВ за следните обекти и дейности:

- за гръцките и турски батальони охраняващи границата с НРБ;

- за първоешелонните съединения на Гърция и Турция;

- за военно-политическото положение;

- за състоянието на ТВД;

- за оперативната обстановка - контраразузнавателен,граничен и визов режим в Гърция и Турция;

- за дейността на разузнавателните и контраразузнавателни органи на границата (на разузнавателните пунктове,полицейско-жандармерийските управления и служби,диверсионно-разузнавателните батальони и батальоните от националната гвардия за сигурност - ТЕА);

- за засечените лица: а) сътрудници на чуждото разузнаване и б) лица с които са установени отделни контакти на границата и са подходящи за вербовка;

- за дейността и резултатите по оперативното осигуряване охраната на границата.

в) Статистическа картотека за изградената агентурна мрежа и за обектите заведени на първичен и активен оперативен отчет.

Посочените мероприятия по изграждането и функционирането на Звеното(службата) за информационно-аналитична и картотечно-справочна дейност да се изпълняват от 1.1.1976 година.

ПРЕДЛАГА: СТ.ПОМ.НАЧАЛНИК РО ПО ИНФОРМАЦИЯТА
ПОЛКОВНИК: (ПЕТРОВ)

СЪГЛАСЕН: ВРИД НАЧАЛНИК РАЗУЗНАВАТЕЛЕН ОТДЕЛ
ПОЛКОВНИК: (КАВРЪКОВ)

№ V -0818/29.12.1975 год.
Отпечатано в 1 екз.

834

Държавна сигурност и гранични войски
I73

25

УПРАВЛЕНИЕ НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

РАЗУЗНАВАТЕЛЕН ОТДЕЛ.

Строго секретно.
Екз. № 2

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Т У К – НАЧАЛНИК VI УПРАВЛЕНИЕ ДС

На № Б 1/3.1.1976 година.

И Н Ф О Р М А Ц И Я

ОТНОСНО: Агентурно-оперативната работа по разкриване, предотвратяване и пресичане на вражеските и противообществените прояви сред младежта в граничната зона през 1975 година.

Оперативната обстановка сред младежта в граничната зона, в която работят органите на ГВ, през 1975 год. се характеризира като нормална. Мнозинството от младежите правилно разбират политиката на Партията и правителството и активно участвуват в обществения, политически и стопански живот. Голям брой от тях са членове на ДКМС, БКП и ДОТ, партийни и административни ръководители.

В селата се наблюдава намаляване броят на младите хора. Има селища, в които са останали жители над 60 годишна възраст. В някои райони има компактно население от турски произход и българи с мохамеданска вяра. Тази особеност, както и засилената скопска пропаганда против НРБ, дават отпечатък върху оперативната обстановка.

Най-разпространената форма на подривна дейност е подготовката и опитите за бягство през българо-югославската и отчасти на българо-гръцката граница.

Из архивите на ДС

836

Установено е, че тази дейност се осъществява предимно от младежи осъждани за кражби и други криминални прояви, под влияние на гостуващи граждани от СФРЮ, Гърция и Турция; от ученици със слаб успех, авантюристично настроени, имащи близки или роднини зад граница и пр.; влияние на телевизионните предавания на СФРЮ (втора програма) и Гърция (в някои райони) и радио Скопие. Редица опити за бягство са в резултат на недобри семейни отношения - разведени родители, бащи в затвора и пр. Отрицателно влияние върху някои младежи оказва и вражеската емиграция чрез писма, изпращане на големи подаръци и пр.

Други прояви, сравнително по-малко на брой, са сигналите за незаконни контакти на наши младежи с чужди граждани на границата, промакедонска дейност, незаконно притежание на оръжие, кражби, пиянство и други.

Важни причини за тези прояви са незаетостта на отделни младежи в системна трудова дейност, недостатъчно възпитание, слаб родителски и обществен контрол и пр.

В редица села в района на Момчилград, Кърджалийски окръг има силно религиозно влияние сред младежите с мохамеданска вяра. Въпреки, че членуват в ДКМС те посещават и джамията. В други няколко села в същия район има младежи, които не се трудят, пиянствуват, следят предаванията на радио Анкара, Истанбул и Белград, носят се неприлично и пр. В района на Ивайловград, Кърджалийски окръг има села, в които редица девойки все още носят фереджета.

В Елхово, под влияние на филмите "Кръстникът" и "Приключенията на италианци в Русия" беше създадена организация от типа на "Мафията". Паролата и начинът на поздрав са били взети от тези филми. Участниците в организацията са профилактирани, като част от тях са предупредени с протокол.

В отделни случаи обстановката в някои населени пунктове се отегчава от неправилни действия на съответните административни и партийни органи. Например партийният комитет в с. Слащен, Благоевградски окръг, е забранил използването на тъпани и зурли по време на сватби. Това е довело до остри вражески изказвания по

Из архивите на ДС

адрес на партията, правителството и местните административни органи. Започнали са бойкоти на новите брачни ритуали и връщане към религиозните бракове с участието на ходжите и пр. Това дава лошо отражение сред населението и младежта.

Органите на Гранични войски считат борбата против вражеските и антиобществени прояви сред младежта като една от най-важните свои задачи.

Около 110 агенти от агентурния апарат на поделенията работят по изпълнението на тази задача и главно против подготовката и опитите за бягство през границата. Особено резултатна беше дейността на агентите за влияние, за разубеждаване на младежите, които имаха намерение да бягат в чужбина.

На оперативен отчет се водят 50 обекта - младежи, по които се работи активно, съгласно утвърдените планове.

Важна задача, която изпълняват органите на Гранични войски е профилактичната дейност сред населението и особено сред младежта. През годината чрез агентурно-оперативни мероприятия и лични беседи са профилактирани 56 младежи, за които е имало сигнали за бягство зад граница, или 64% от общия брой профилактирани лица. Получени са положителни резултати. Почти всички обекти са се отказали от намерението си за бягство.

Освен това, провежда се и обща профилактична дейност, включваща организиране и провеждане на събрания и срещи с младежта, на които са изнесени беседи по въпросите на паспортно-граничния режим и нарушенията на границата, за живота на вражеската емиграция на запад, за влияние на идеологическата диверсия у нас, беседи по въпросите на националното, патриотично и класово-партийно възпитание и за повишаване на революционната бдителност. Важна роля в това отношение играят и изградените в мнозинството от училищата кръжоци "Млад граничар". Беседи с профилактична цел и за патриотично възпитание на младежта се изнасят и пред комсомолските бригади от вътрешността на страната, които работят в граничната зона през лятната ваканция.

Мероприятията в тезисите на ЦК на БКП за основни насоки на икономическото развитие на НРБ през 7-та петилетка и до 1990 г.,

837

Из архивите на ДС

838

които предвиждат да се осигури ускорено развитие на пограничните райони в южните и западните окръзи (Ямболски, Бургаски, Хасковски, Кърджалийски, Благоевградски, Кюстендилски и Перишки) ще се отразят благоприятно и за задържането на младежта в тези райони на постоянна работа, ще спомогне за нейното по-добро организиране и комунистическо възпитание.

Общо през 1975 година поделенията на ГВ извършиха добра работа в борбата против вражеските и антиобществени прояви сред младежта в граничната зона. Оперативната обстановка налага да се активизира агентурно-оперативната дейност за придобиване на нова агентура и особено за засилване на профилактическите мероприятия сред младежта.

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР /ЦАНОВ/

№-V-0047/30.1.1976 г.
Отпечатано в 2 екз.
АК/СВ.

Държавна сигурност и граничните войски
I74
Из архивите на ДС
839

8-МИ ГРАНИЧЕН ОТРЯД - МВР гр. Б У Р Г А С.
РАЗУЗНАВАТЕЛНО ОТДЕЛЕНИЕ.

Вх. № 001103 дело
Получено на 21.6. 1976 г.

Строго секретно!
Екз.№-1.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

Относно: Уточняване на контингента и неговото агентурно наблюдение и разработка за I-то шестмесечие на 1976 година.

В изпълнение на точка 4-та от МЗ-I-Р-6/26.I.1976 година се извърши следното:

I.Съвместно с представители на РУ-МВР,Мичурин,Поморие,Слънчев бряг и окръжните управления Бургас,Варна и Толбухин,ВКР към 16-ПД Бургас и ВКР към 8-ми граничен отряд се уточни по списък контингента представляващ оперативен интерес и в определени моменти или създадена ситуация могат да извършат опит за нарушение на Държавната граница по суша и особенно по море,като използват плавателни съдове или средства,собствени,обществени или чрез кражба на такива. Може някой от тях да използва и кораб пристанал на пристанище Бургас и Варна.

1. Установени са 56 човека от района на отряда главно в градовете Ахтопол,Мичурин,Созопол и Несебър имащи роднински и приятелски връзки в капиталистическите страни и главно в Гърция.Някои от тях кореспондират помежду си,а други си правят взаимни посещения по официален път.

2. Изменници на родината от района на отряда-южно от гр.Бургас - 13 човека,намиращи се в различни капиталистически държави,като по голямата част от тях отвреме на време кореспондират,чрез писма със свой близки.

3. Завърнали се изменници на родината и живеещи в района на отряда-южно от гр.Бургас - 9 човека.

Из архивите на ДС

4. Авантюристи,не упражняващи обществено полезен труд не стабилни семейни отношения,криминалисти и хулигани - общо-69 човека,потенциални нарушители,като всеки момент в някои от тях може да възникне емиграционно настроение и бързо решение за опит да премине Държавната граница или се качи на плавателен съд със същата цел.

5. В района на отряда МВР разполага с данни за емиграционно настроение на 20 човека от населените пунктове:

- В село Бродилово-1 човек,пияница и криминалист,не упражняващ обществено полезен труд.

- В гр.Ахтопол - 1 човек с нестабилно семейно положение В процес на развод с втората си жена.Има контакти с чужди граждани.

- В с.Варвара - 1 човек, пияница и разведен, с неуравновесен характер.

- В гр.Мичурин - 1 човек,завърнал се затворник,говори че ще извърши убийство и тогава ще избяга.

- В с.Приморско - 2 човека,авантюристи,единият веднъж е бягал и вътре официално.

- В къмпинг Аркутино - 1 човек, тежко семейно положение Има син в затвора за изнасилване и вече избягал в Турция.

- В минно селище Росен -1 човек,жена на която мъжът през 1974 година при посещение на гр.Истанбул,като екскурзиант с кораба Несебър не си е завърнал-остава там.

- В гр.Бургас - 5 човека,авантюристи и обичащи лекият живот.

- В с.Тръстиково,Бургаски окръг - 1 човек,с нестабилен характер и пияница.

- В с.Дъскотна,Бургаски окръг - 1 човек,авантюрист.

- В с.Близнаците,Варненски окръг - 1 човек,авантюрист, криминалист,бивш изменник на родината.

- В гр.Варна - 1 човек,криминалист и авантюрист.

- В гр.Толбухин - 3 човека,авантюристи,обичащи лекият живот.

Общо по 1-ва,2-ра, 3-та,4-та и 5-та точки се водят 167 човека,като за всеки от тях има кратки установачни данни.

На съвместни съвещания и на двустранна договорка по всеки човек от контингента е определено кои ще го наблюдава и разработва.

РО при отряда взема активно участие само по точка 5-та и при всяко разместване и особенно при приближаване до границата или до плавателни средства от категорията на този контингент се действува незабавно и то винаги съвместно с останалите органи на МВР.

През първото шестмесечие на тази година РО води на СО 27 човека и 3-и ДОР-а. Получени са три сигнала от агентурата

на РО, като същите са предадени на МВР-Бургас-2 сигнала и на МВР-Варна - 1 сигнал.

Към всеки един от контингента с изключение на точка 1-ва са насочени агенти и ДЛ с цел тяхното наблюдение и разработка.Това е извършено съвместно с другите органи на МВР,като за по голямата част от тях е оформено в писмен документ.

По първа точка се насочват агенти и ДЛ към тази категория контингент само при получаване на писма,колети,пари или при взаймно посещение с цел установяване на каква база е кореспонденцията и контактите.

Резолтатите от работата по контингента са,че някой лица са снети от отчет поради неразвиващи подривна дейност или неправилно са взети на СО.

По точка 5-та правим всичко възможно ведно с останалите органи на МВР да следим и знаем всяко действие на тази категория контингент и от наша страна веднага уведомяваме устно и писменно другарите водещи същите на отчет.

Взаймодействието с другите органи на МВР е добро и се стремим да го подобряваме с цел непрекъстнато наблюдение и разработка на контингента за недопускане нарушение на границата.

На Черноморската граница през лятният период се явя ва контингент различен по брой и място за които хвърляме много сили и средства за изесняване и недопускане извършване нарушение на Държавната граница по море, а именно: Наши и особенно чужди граждани с емиграционно настроение за които трудно можем да прехванем сигнали, а се насочват и извършват опити за нарушение. Също така една част от почиващите,различни по брой и място носят плавателни съдове и средства,като някои от тях с цел извършване опит за преминаване в Турция по море.

По този нейзвестен контингент също сме в непрекъстнати взаимодействия с другите органи на МВР с цел откриването им и пресичане или предотвратяване опитите за нарушение.

За недопускане безнаказано нарушение на Държавната граница по суша и море съвместно с другите органи на МВР сме подработили планове за действия при различни обстановки и обслужването на известният и неизвестният контингент.

СТ.ПОМОЩНИК РО 8-МИ ГРАНИЧЕН ОТРЯД-МВР

ПОДПОЛКОВНИК: / КАЛУДОВ /

№-V-К-00230/18.6.1976 год.
Отпеч. в 2 екз.
Екз.№-1-УГВ-РО
Екз.№-2-към дело
СК/СК

Из архивите на ДС

55

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Обстановката в граничната зона и оперативното осигуряване охраната на държавната граница.

Граничната зона на границата със СФРЮ е с дълбочина от 6 км. В нея живее българско население, което е патриотично настроено и оказва помощ в охраната на границата. Характерно е, че населените пунктове са силно обезлюдени, като са останали да живеят предимно възрастни хора. Дейността на отделни вражески настроени лица се изразява в подготовка и опити за бягство зад граница, каналджийство и незаконни контакти през границата, в отделни случаи свързани с елементи на контрабанда.

На южната граница дълбочината на граничната зона е от 6 до 15 км. На българо-гръцката граница в граничната зона има контактна маса от българи изповядващи мохамеданска вяра и български граждани от турски произход. Сред младежките среди на същите има прояви на протурски и верски настроения, които в повечето случаи стигат до подготовка и опити за бягство през границата. На българо-турската граница живее българско население. Същото в своето огромно болшинство се включва активно в помощ при охраната на границата. Опитите за нарушаване на границата от същото са изключения.

На източната граница няма гранична зона, а само установен режим по крайбрежието и във вътрешните и териториални води. На същата се предприемат опити за бягство с плавателни средства, както от наши граждани, така и от временно пребиваващи в нашата страна граждани на другите социалистически страни.

Из архивите на ДС

843

В граничната зона на западната и южна граници има минно-геоложки, дърводобивни и промишлени обекти. Някои от тях набират работна ръка и от вътрешността на страната.

На южната граница има населени пунктове и стопански обекти, които се намират между С-100 и границата. Има сигнали, че гръцкото и турско разузнаване използуват това обстоятелство за шпионаж срещу нашата страна.

Източната граница е характерна с наличието на много почивни комплекси, къмпинги и пристани. През курортния сезон там почиват много наши и чужди граждани. Има малки, но бързоходни плавателни средства, които са удобни да се използуват за бягство зад граница по море.

Анализа на опитите за бягство зад граница показва, че към тази дейност пристъпват предимно младежи криминално проявени, незанимаващи се с обществено полезен труд или попаднали под влияние на идеологическата диверсия.

Опитите за бягство през западната граница са преди всичко от лица живеещи във вътрешността на страната. Много от тях са бивши затворници, които търсят и канали. Често каналите изхождат от България, преминават през Югославия с участието на югославски граждани и стигат до бегълци намиращи се в лагерите в Италия, Австрия или други западни страни .

Контраразузнавателните органи на Гранични войски работят по следните окраски: шпионаж свързан с нелегално преминаване на границата; подготовка и бягство зад граница (без тези през ГКПП); каналджийска и контрабандна дейност (характерни само за западната граница).

Оперативният отчет на контингента по горните окраски се оформя в следния вид: Дела на оперативния отчет (ДОР, ДОП, ДОИ, ДОН); сигнали и списъчен отчет. Освен това се водят ЛД на направленията за вероятно движение на нарушителите на границата.

За разкриване, документиране и пресичане дейността на обектите от контингента, контраразузнавателните органи на Гранич-

Из архивите на ДС

ни войски използуват следните сили: Щатни ОР (Разузнавателен отдел в ГВ и разузнавателни отделения в граничните отряди); нещатни оперативни работници; агентурен апарат; мрежа от доверени лица. Освен това се използува широко обществеността, особено при провеждането на профилактични мероприятия.

Активността на обстановката в зоната в която работят контраразузнавателните органи на Гранични войски се характеризира от следните 3 фактора.В момента се водят 28 ОД с 33 обекта. Най-много са за подготовка за бягство, а останалите за шпионаж, каналджийство и контрабанда лица, болшинството за подготовка за бягство зад граница. На списъчен отчет се водят около ___ лица които със своето поведение се очертават като потенциални нарушители на границата.

844

През 1975 година са направени в 295 случая с 444 лица опити за бягство, като болшинството са на западната граница. За първото тримесечие на т.г. има ___ опита с ___ лица. Най-активна си остава пак западната граница.

От всички наказани нарушения на границата през 1975 год. 25.7% са с участието на контраразузнавателните органи на Гранични войски. През същата година са предотвратени 63 нарушения. Този процент за януари и февруари т.г. е 32.4. През двата месеца са предотвратени 11 нарушения на границата.

Държавна сигурност и граничните войски
I76

От архивите на ДС

251

6 ГРАНИЧЕН ОТРЯД - ЕЛХОВО

РАЗУЗНАВАТЕЛНО ОТДЕЛЕНИЕ

вх. № 001716 ДЕЛО №
Получено на 13.9 1976г.

Строго секретно
Екз. единствен

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Състоянието на безличната връзка със задграничната агентура на РО-6 ГО.

С цел своевременното получаване на важна информация за обстановката на съседна територия е изградена мрежа от тайници намиращи се на подходяща дълбочина на наша територия. За задействуването на тайниците агентурата се включва чрез пригоден за целта щепсъл в сигнализационната мрежа на 4 и 5 гранични застави. При постоянен сигнал командира на заставата се изнася в района на тайника, изземва щепсъла от контакта след което чрез парол уведомява ЗКР или неговите заместници. Последните веднага отиват на заставата изземват материала и поставят получения от командира щепсъл в тайника.

В настоящия момент за тази цел се използува една сигнализационна линия на 4 гранична застава и две на 5 гранична застава. Линиите са в добро състояние тъй като периодически се проверяват от оперативните работници и чрез командира на отряда се отдават разпореждания за срочното отстраняване на констатираните нередности.

Наличната безлична връзка обаче не осигурява най-бързото получаване и предаване на срочна информация. Времето което изразходват оперативните работници за отиване до тайника и връщане в някои случаи,поради независещи от тях обстоятелства се удължава, а това от своя страна води до занижаване ценността на информацията.

От друга страна командирите на граничните застави

Из архивите на ДС

846

252

переодически се подменят с нови, което води до запознаване на повече лица с методите на нашата работа.

Имайки предвид горното смятаме за целесъобразно намерението на центъра да бъдат изградени специални устройства за пряка връзка между задграничната агентура и оперативните работници.

За по-голяма яснота прилагаме схеми на безлична връзка със З/А, където са показани маршрутите на агентите, местонахождението на тайниците, телефонните и сигнализационни линии и прилежащия район.

ПРИЛОЖЕНИЕ: 4 броя схеми на безличната връзка със "КАПЛАН", "АБДЖИ", "ДЕМИР" и "ЧЕЛИК".

№-V-Р-00314/6.9.1976 год.
Отпечатано в 1 екз.
Екз. № 1 - РС - УГБ
Изп. Кирков
Нап. Лазарова

КОМАНДИР НА ГРАНИЧЕН ОТРЯД
ПОЛКОВНИК: /СТОИЛКОВ/

ЗАМ.К-Р ПО РАЗУЗНАВАНЕТО НА ГО
ПОЛКОВНИК: /СТОЯНОВ/

52

Борба с чуждото разузнаване. Граничен маскиран режим.

НРБ
МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
СЕКРЕТАРИАТ
№ I-20
7/2 1977 год.
СОФИЯ

Строго секретно!
Екз. единствен

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
НАЧАЛНИЦИТЕ НА
ЦЕНТРАЛНИТЕ ОПЕРАТИВНИ
ПОДЕЛЕНИЯ, СОФИЙСКОТО ГРАДСКО,
ОКРЪЖНИТЕ УПРАВЛЕНИЯ НА МВР И
КОМАНДИРИТЕ НА ГРАНИЧНИТЕ
ОТРЯДИ

През последните няколко години, поради големите облекчения на туристическия режим, нашата страна се посещава от много граждани на капиталистическите страни. Повечето от тях спазват Закона за пребиваване на чужденците в НР България, но има и такива, които посещават забранената гранична зона без разрешение, отклоняват се от определения им за транзитно преминаване маршрут, не се регистрират и извършват и други нарушения.

От направените проверки се вижда, че за периода от 1.I.1975 до 15.X.1976 г. около 3500 граждани на капиталистически страни са пребивавали по различни поводи в населените пунктове, намиращи се в граничната зона на южната граница.

От посетилите тези райони чужденци преобладаващото мнозинство са турски и гръцки граждани, дошли в страната като гости или туристи. Това показва, че в работата на органите на МВР за ограничаване идването в НРБ на граждани от Турция и Гърция, които имат близки в граничните райони, все още има слабости и нерешени въпроси. Същевременно недостатъчно ефикасно се контролира движението на тези лица из страната, което

Из архивите на ДС

848

създава условия безпрепятствено да посещават забранените гранични зони.

Като се има предвид важността на оперативно-стратегическите направления на южната граница, дислокацията на войсковите поделения и наличието на обекти с важно значение за отбраната на страната, допускането на граждани от капиталистическите страни в тези райони крие голяма опасност за сигурността на страната.

За ограничаване достъпа и пребиваването на чужди граждани в граничната зона, особено в районите на южната граница

Н А Р Е Ж Д А М:

1. Началниците на централните поделения, Софийското градско и окръжните управления на Министерството на вътрешните работи:

- при даване съгласие за входни визи на чужди граждани за влизане в НР България да ограничават броя на кандидатите, които искат да гостуват на свои близки в граничните райони;

- да вземат мерки за най-строго спазване на т. 19 от Инструкцията за осъществяване на паспортно-граничния режим в забранената и двукилометровата гранична ивица и граничната зона на НРБ, като не се разрешава на чужди граждани да посещават тези места без открити листове, издадени им от паспортните служби по местопребиваване;

- да вземат мерки за ограничаване издаването на открити листове на чужди граждани за посещения в забранените

Архивите на ДС

граничи зони. Открити листове за посещения в граничните райони на турски граждани да се издават само при сключване на граждански брак, при тежко заболяване или смърт на родители, братя и сестри, както и по оперативни съображения;

- да не се позволява на чуждите граждани, които минават транзитно през НР България да се отклоняват от магистралните пътища, водещи към граничните контролно-пропускателни пунктове.

849

2. Към чуждите граждани, които не се регистрират в определения срок и посещават без разрешение забранена зона в граничен район или извършват други нарушения да се вземат необходимите мерки за прилагане на предвидените административни санкции в чл. 31, 34 и 35 от Закона за пребиваване на чужденците в НР България /отнемане правото на пребиваване в НР България и налагане на глоба/.

Началниците на граничните контролно-пропускателни пунктове да вземат мерки за налагане на предвидените наказания на чужденците, които са престояли в страната без да са се регистрирали.

М И Н И С Т Ъ Р:

Отп. в 1 екз.
Изп. Ив. Дуков
Нап. РА/105
Рег.№ 50/6.I.77 г.

Подлежи на отчет в дневник по изх. №

РАЗМНОЖЕН в 25 екз.

Държавна сигурност и граничните войски
I78
Из архивите
850

Гранични войски

УТВЪРЖДАВАМ
ЗАМ.-МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал-лейтенант: /Минков/
21.3.1977 год.

София
МИНИСТЕРСТВО
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
СЕКРЕТАРИАТ
№ Т-42
22.3.1977
СОФИЯ

211

Строго секретно!
Екз. единствен

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н С Т Р У К Ц И Я

за водене отчета на нарушенията на държавната граница на НРБ в управление Гранични войски, граничните отряди /комендатури/ и застави

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. За нарушение на държавната граница на НРБ се счита всяко незаконно единично или групово преминаване на наши, чуждестранни граждани и транспортни средства през граничната линия по суша, въздух и вода от наша за съседна и от съседна за наша територия.

Нарушители на държавната граница на НРБ са:

- лицата, преминали пеш, с транспортно средство, или опитващи се да преминат държавната граница в неустановените за преминаване пунктове или през установените за преминаване пунктове, но по незаконен начин;

Архивите на ДС

851

– лицата, открити в териториалните и вътрешните морски води на НРБ и в българската част от водите на граничните реки на плавателни средства или плаващи без тях, ако незаконно са влезли в тези води или незаконно се опитват да напуснат техните предели;

– чуждестранни военни и невоенни плавателни средства, навлезли в териториалните и вътрешните морски води на НРБ и в българската част от водите на граничните реки, когато са нарушили установения ред за влизане;

– въздухоплавателните апарати, пресичащи границата на въздушното пространство на НРБ, когато нямат разрешение от компетентните български органи за прелитане през границата и летене над сухопътните и водните пространства на НРБ, а така също, когато имат разрешение, но прелитат през границата в неустановени места, или нарушават височината на полета.

2. <u>Не се отчитат от Гранични войски за нарушения на държавната граница на НРБ</u>:

а/ нарушенията на режима на държавната граница установен със споразуменията със съседните страни, ако тези нарушения са явно случайни – всяко преминаване на лица /транспортни средства/ през границата от наша за съседна и от съседна за наша територия по заблуда, незнаене очертанието на граничната линия, лоши метереологически условия, завръщане на добитък, събиране на дърва, гъби, ягоди пред погледа на граничните наряди и извършване на риболов в наши и на съседната страна териториални води.

Из архивите на ДС

852

б/ излезлите от страната български граждани с разрешение на съответните органи на властта / в това число и тези, посетили съборите, устроени на територията на съседните страни/, които без уважителни причини не са се завърнали в НРБ в законния срок /невъзвращенци/.

в/ случаите, когато се докаже, че чуждестранни и наши плавателни средства са навлезли незаконно в териториалните и вътрешните води на съответната страна вследствие на аварии, бедствено положение и извършване на риболов.

г/ задържаните нарушители и безнаказаните нарушения на границата извършени през районите на граничните КПП.

3. Нарушенията на държавната граница се подразделят на:

- наказани нарушения на границата /задържани нарушители на границата за НРБ и при опит за нарушение на границата от НРБ за съседните страни/;

- безнаказани нарушения на границата;

- предотвратени и възможни - профилактирани нарушения на границата;

II. НАКАЗАНИ НАРУШЕНИЯ НА ГРАНИЦАТА

1. Задържани нарушители на границата за НРБ.

За задържани нарушители на границата за НРБ се считат и завеждат на отчет:

- незаконно влезлите през границата лица по суша

Архивите на ДС

853

и въздух, когато са задържани или убити.

– всички случаи, когато лица и екипажи на различни видове чуждестранни плавателни средства са влезли незаконно, задържани са в териториалните и вътрешните води на НРБ и се докаже, че са извършили деяния против сигурността на страната.

2. Задържани нарушители при опит за нарушение на границата от НРБ за съседните страни.

За задържани нарушители на границата при опит се считат:

– задържаните или убитите лица, извършили опит незаконно да преминат границата от НРБ за съседните страни;

– доброволно предалите се лица, направили опит да преминат незаконно през границата от НРБ в съседните страни;

– задържаните нарушители на паспортно-граничния режим, за които разузнавателните органи на Гранични войски и следствените органи на Държавна сигурност установят, че са имали намерение да преминат незаконно границата от НРБ за съседните страни;

– всички случаи, когато български и чуждестранни граждани са задържани в териториалните и вътрешните води на НРБ при опит за незаконно напускане на страната с или без плавателни средства извън районите на пристанищата,

Из архивите на ДС

854

в които контролът се осъществява от органите на ГКПП.

III. БЕЗНАКАЗАНИ НАРУШЕНИЯ НА ГРАНИЦАТА

За безнаказани нарушения на границата се считат и завеждат на отчет:

1. Нарушенията на границата от лица, успели да избягат на съседна територия, /в това число и избягалите военнослужещи и волнонаемни от Въоръжените сили/ и нарушенията на границата за НРБ, ако нарушителите не бъдат задържани.

2. Всички лица и екипажи на различни видове чуждестранни плавателни средства, които са влезли незаконно в териториалните и вътрешните води на НРБ, успели са безнаказано да ги напуснат, но е доказано че са извършили деяния против сигурността на страната.

3. Лицата и екипажите на различни видове нисколетящи самолети и вертолети, нарушили въздушното пространство за съседна територия, когато са били дислоцирани в граничната зона и за тяхната охрана и оперативно обслужване отговарят Гранични войски. Също така всички лица използували нисколетящи средства за нарушение на границата.

4. Случаите, когато български или чуждестранни граждани са успели незаконно да напуснат страната по

Архивите на ДС

855

море и река с и без плавателни средства - извън районите на пристанищата, в които контролът се осъществява от органите на ГКПП.

5. Всички случаи, когато са извършени нарушения от съседна за наша и от наша за съседна територия от лица с неустановена самоличност и са разкрити следи на КСП или на другите инженерно-технически съоръжения.

Следи на КСП и ИТС, оставени с провокационна цел от противниковата стража или други лица, и при нарушения на режима на държавната граница, когато се докаже това, не се завеждат като безнаказани нарушения.

6. Всички случаи на безнаказани нарушения на границата от наша за съседна и от съседна за наша територия /без тези преминали през ГКПП/ установени от агентурно-оперативния апарат на Гранични войски, другите органи на МВР и МНО, при разпит на задържани нарушители на границата, завърнали се изменници на родината и други.

IV. ПРЕДОТВРАТЕНИ И ВЪЗМОЖНИ - ПРОФИЛАКТИРАНИ НАРУШЕНИЯ НА ГРАНИЦАТА

За предотвратени и възможни - профилактирани нарушения на границата се считат:

Из архивите на ДС

856

1. Всички случаи, при които влезлите незаконно през границата лица в неголяма дълбочина извън населени пунктове са били заставени чрез преследване от гранични наряди, доброволни отряди, или други лица незабавно да се завърнат обратно на територията, от която са дошли.

2. Всички случаи, когато лица са направили опит за нарушение на границата от наша за съседна територия, но са се отказали от намерението си и са се върнали в дълбочина на наша територия след като са били разкрити чрез сигнал от сигнализационните съоръжения или по друг начин.

3. Всички случаи на отзовани лица, които не са жители на граничната зона (временно пребиваващи), но са получени сигнали и данни, че е възможно същите да направят опит за нарушение на границата за съседните страни.

4. Всички случаи, когато лица от граничната зона (приграничния район) са били в подготовка за нарушение на границата, водени са на оперативен отчет от разузнавателните органи на Гранични войски или другите органи на Министерството на вътрешните работи, но са били разубедени от това им намерение, вследствие проведените агентурни и профилактични мероприятия.

V. ВОДЕНЕ НА ОПЕРАТИВНИЯ ОТЧЕТ

Управление Гранични войски води отчет на задържаните нарушители и на безнаказаните нарушения по граници

Архивите на ДС

857

(западна, южна, източна и северна). Граничните отряди (комендатури) и заставите водят отчет на нарушенията само в своите участъци.

1. За всички задържани нарушители на границата се води числен и поименен отчет, със следните данни за тях:

- час и дата на задържането;

- точно място на задържането (целеуказно по най-близкия административен населен пункт на НРБ);

- с помощта на какви технически средства (помощни средства и служебни кучета) са задържани нарушителите;

- от кого е извършено задържането на нарушителите;

- име, презиме и фамилия на нарушителите;

- месторождение и местожителство на нарушителите, възраст, партийност, образование, занятие, семейно положение, народност (гражданство);

- местонарушение на границата, или къде са имали намерение да я нарушат;

- приложени хитрости от нарушителите;

- оказано ли е съдействие на нарушителите и от кого;

- по чии данни са задържани нарушителите;

- въоръжени ли са били нарушителите и с какво оръжие;

Из архивите на ДС

858

- оказана ли е съпротива при задържането;

- какво по-съществено е намерено при личния обиск;

- причини (подбуди) за бягство;

- на кого са предадени нарушителите.

2. Задържаните нарушители на границата се водят на отчет:

а/ за граничната застава:

- всички случаи на задържани нарушители на границата от съседните страни за НРБ или при опит за нарушение на границата от НРБ за съседните страни в участъка на заставата, независимо от кого са задържани.

б/ за граничния отряд (комендатура):

- всички случаи на задържани нарушители на границата за НРБ или при опит за нарушение на същата за съседните страни в участъка на отряда (комендатурата), независимо от кого са задържани.

- всички случаи на задържани лица в приграничния район по данни получени от следствените органи, от други задържани нарушители за НРБ или такива, извършили опит за нарушение на границата от НРБ за съседните страни през участъка на отряда.

в/ за Гранични войски - всички случаи на задържани нарушители на границата от съседните страни за НРБ или при опит за нарушение на границата от НРБ за съседните страни независимо от кого са задържани.

Из архивите на ДС

859

г/ за задържаните нарушители на границата от органите на граничните контролно-пропускателни пунктове и за лицата, нарушили безнаказано границата през ГКПП, се води отделен числен и поименен отчет в управление Гранични войски и в граничните отряди, съгласувано с другите органи на МВР само за оценка на активността на обстановката по отделните направления.

д/ задържаните нарушители се водят на отчет в дълбочина на участъците на съответните поделения както следва:

- за граничната застава - до 10 км. При преследване и задържане на нарушители от заставата в по-голяма дълбочина, те се завеждат по отчета на заставата.

- за граничния отряд (комендатура) - приграничния район, където поделенията на отряда работят съвместно с другите органи на МВР, местните партийни и административни органи, доброволните отряди и граничното население, по осигуряване охраната на държавната граница, съгласно изискванията на инструкциите.

3. За всички лица от приграничния район, за които разузнавателните органи на Гранични войски и другите органи на МВР са имали данни или сигнали, че извършват подготовка за незаконно преминаване на границата за съседните страни, но в резултат на проведени мероприятия намеренията им са предотвратени, се води числен и поименен отчет поотделно за разузнавателните органи на Гранични войски и другите органи на МВР. Обобщените данни се използуват за анализиране на обстановката на границата по отделни направления .

Из архивите на ДС

860

При оценка дейността на разузнавателните органи на Гранични войски се вземат под внимание задържаните нарушители на границата от оперативните работници, агентурата и доверените лица, или по сигнали и данни от тях, нарушителите на паспортно-граничния режим разобличени от оперативните работници в намерение за бягство зад граница или за нелегално проникване на наша територия, профилактираните нарушения, а също така и всички безнаказани нарушения на границата, за които определена вина имат и разузнавателните органи.

4. За всички лица, успели безнаказано да нарушат границата от наша за съседна и от съседна за наша територия, се води числен и поименен отчет по граници със следните данни за тях:

- час и дата на нарушението на границата;
- през участъка на коя застава е допуснато безнаказаното нарушение;
- точното място на нарушението на границата;
- приложени хитрости при нарушението на границата;
- по какъв път или по какви данни е разкрито безнаказаното нарушение;
- оказано ли е съдействие на нарушителите и от кого;
- име, презиме и фамилия на нарушителите (ако са установени);
- месторождение, местожителство и месторабота;
- възраст, партийност, образование, занятие, семейно положение, народност (гражданство), осъждан ли е и за какво;
- цел на нарушението (подбуди за бягство);

От архивите на ДС

- причини за допускане на безнаказаното нарушение.

Безнаказаните нарушения на границата за НРБ се отчитат за граничната застава, комендатура и отряд, когато нарушителите не бъдат задържани на дълбочината на участъците им за охрана, определени в раздел пети, точка 2, буква "д".

5. Безнаказаните нарушения се водят на отчет:

а/ в граничните застави по случаи и по нарушители;

б/ в граничните отряди по случаи, по нарушители и по застави;

в/ в управление Гранични войски:

- по случаи, по нарушители, по отряди и по застави;

- по граници (западна,южна,източна и северна).

В отчета се записват по граници кои от лицата са се върнали по официален път, или самостоятелно и колко са останали зад граница.

Лицата, избягали в съседните и други капиталистически страни, за които не е установено къде са нарушили границата се водят на отчет отделно, до установяване къде и по какъв начин са преминали в тези страни.

Разузнавателният отдел на Гранични войски води на отчет всички лица, нарушили безнаказано границата за съседните и другите държави.

6. Процентът на безнаказаните нарушения представлява отношение на броя на безнаказаните нарушения към общия сбор на наказаните и безнаказаните нарушения на границата.

861

Из архивите на ДС

862

7. Нарушенията на режима на държавната граница (раздел първи, точка втора, буква "а"), нарушенията извършени през граничните КПП (раздел пети, точка втора, буква "г"), предотвратените и възможните-профилактирани нарушения (раздел четвърти), не се включват в разчетите при изчисляване на процентите на задържаните нарушители и безнаказаните нарушения в Гранични войски, граничните отряди (комендатури) и застави.

За предотвратените, възможните-профилактирани нарушения и нарушенията на режима на държавната граница се води отделен числен и поименен отчет с кратко описание на плавателното средство и всеки отделен случай (кога, от кого, по какви причини е извършено нарушението и кой го е предотвратил).

8. Невъзвращенците се водят на отчет от другите органи на МВР.

9. Редът за информиране на управление Гранични войски и граничните отряди (комендатури) от другите органи на МВР за задържани нарушители и разкрити безнаказани нарушения на границата от тях се извършва в съответствие с МЗ № I-3300/14.7.1975 г., която урежда задачите на разузнавателните органи в Гранични войски и взаимодействието им с другите органи на МВР.

Настоящата Инструкция отменя "Положение за

От архивите на ДС

водене отчета на задържаните нарушители и на безнаказаните нарушения на държавната граница на НРБ в Управление Гранични войски, граничните отряди, комендатури и застави" № I-3920/28.12.1973 г.

КОМАНДУВАШ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ:
Генерал-майор /Станков/

863

Отп. в 1 екз.
Изп.Падалски
Нап.ИМ-386
14.2.77 г.
Рег.№I-540 Екз.единст.

РАЗМНОЖЕНО В 6 екз.

МИНИСТЕРСТВО НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
I ОТДЕЛ. III-ДС
Рег.№ 142 екз.№ 3
2.III.1977 г.
С о ф и я

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

НЕКЛАСИФИЦИРАНО
913344

Длъжност: арх. експерт
Подпис:
Фамилия: Йорданов

С П Р А В К А

за вестник "Граничар" и други информационни източници като канал за разгласяване на служебни и секретни данни за ГВ

Положението за работата на органите на ВКР ни задължава съвместно с командуването и политорганите да осигуряваме спазването на държавната и военна тайна и активно да работим за пресичане каналите, по които се разгласяват служебни и секретни данни за ГВ.

Ръководейки се от Положението и в изпълнение на МЗ № I-5980/1972 г. и други нормативни документи регламентиращи спазването на държавната тайна се прецени, че вестник "Граничар" като открит информационен източник представлява важен канал за разгласяване на военна тайна. Вестника е предназначен за военнослужещите от ГВ, но се предоставя и на местните партийни и административни органи, специализираните ДОТ и отделни лица, което създава възможности за попадането му в лица с изменически намерения, както и до разузнавателните служби на противника. Това наложи да бъдат анализирани поместените във вестника материали за последните 2-3 години.

От анализа е видно, че в общи линии вестника осигурява спазването на военната тайна. Съществуват обаче и редица сериозни слабости водещи до разкриване и разгласяване броя, дислокацията, условната и действителна номерация на поделенията на ГВ, имената и длъжностите на някои от командирите, сведения за ВС, местонахождението на отделни застави, сведения за оборудването на участъци от държавната граница и пр. Това се потвърждава от следните по-характерни примери:

В бр.16/1976 г. в информацията "Задълбочена оценка на воинския труд и охраната на границата, ясно очертани направления и задачи за пролетно-летния период" се съобщава за проведено заседание на ВС на

на ГВ в щаба на поделението комплексен първенец за 1974/75 г. (От бр.43 1975 г. се разкрива, че това поделение е в гр.Елхово).

В заседанието участвували командирите на граничните отряди и зам.министъре на МВР - ген.-лейтенант И.Минков (Съгласно раздел III т.1 от Положенията на ГЩ на МНО определящи ограниченията в средствата за масова информация с цел опазване на държавната и военна тайна е забранено публикуването на сведения за проведени съвещания, консултации, сборове на ръководния състав в щаб полк и нагоре).

В този материал се разкрива не само дневния ред на заседанието, но и по косвен път сроковете за преминаване на войските към пролетно-лятното охранение на границата, което е неправилно и се забранява от Положенията на МНО.

Един от разглежданите въпроси се отнася до воденето на борба с употребата на алкохол във войските (Информация отнасяща се до слабости в морално-политическото състояние, неподлежаща на публикуване съгласно раздел V т.4 от Положенията на МНО, с които се забранява поместването на подобни материали за подразделения от взвод нагоре).

За ВС на ГВ и, че офицерът Йолов е негов член се говори и в бр.47/1973 г. на вестник "Народен страж", където се разкриват и два гранични отряда - Елхово и Кюстендил.

В бр.21/1976 г. в статия от полк.Хр.Владиков се препоръчва организирането на войсково наблюдение в подразделенията без съоръжения и за стройна организация в работата на постовете за визуално и техническо наблюдение по черноморската граница, за да бъдат открити и водени целите на максимална дистанция. (Това разкрива ново положение в оперативно-тактическите възгледи за охрана на черноморската граница, забранено от раздел VII т.1 от Положенията на МНО).

В бр.10/1976 г. на вестника е публикувана заповед на др.Министър, в която се изброява и разгласява условната номерация на 11 гранични поделения. Заповедта се отнася до резултатите от работата на кенсъветите и е могла да изиграе същата роля без посочване условната номерация на поделенията и недопускане на горното нарушение, ако е проявена нужната съобразителност.

В бр.23/1976 г. е поместен материала на полк.Н.Василев. В същия той пише:

"...С най-съвременна учебно-материална база разполагат поделенията на офицерите Лазаров, Жорженски, Кутин, Белчев".

"...Успехи има и в поделението на офицера Илиев"

"...По учебната база на полевс обучение успехи имат поделенията на офицерите Ангелов..."

865

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

"...Щабните подразделения от поделенията на офицерите Василев и др.настояват..."

"...В поделенията на офицерите Корделски, Пенков, Гочев и др. кипи непрекъснат труд в учебните кабинети".

"...Усилено се работи по това и в поделението на офицера Рангелов".

В този материал се разкриват 10 от всичко 12 гранични поделения, което се забранява от раздел II т.1 от Положенията.

От натрупването на отделни сведения в различни броеве на вестника, или от други информационни източници може да се разбере броя на граничните поделения, тяхното местонахождение, както и каква организационна единица представляват. Така бр.41/1976 г. информира за тържество в поделението на офицера Ангелов, на което като гости присъствува др. Байов - секретар на ОК на БКП, др.Сандев - председател на ОНС и генерал-майор Арабаджиев - началник на ОУ-МВР. Известно е, че последните са ръководители на Благоевградски окръг. В материала се споменава, че тържеството е в крайграничен град, което още повече стеснява кръга от населени пунктове, в което се намира поделението. В-к "Димитровско знаме" - Перник в бр. 75/1974 г. в рубриката "На верен страж" разгласява, че в гр.Петрич има гранично поделение и, че застава "Малага" е най-голямата в района. В-к "Пиринско дело" бр.176/1974 г. съобщава за събрание послучай 28 години от ГВ в под.10230-Петрич. Доклад е изнесъл офицера Ангелов. Или от така натрупаните сведения става ясно, че в гр.Петрич е поделение 10230, което е граничен отряд, с командир офицера Ангелов.

Във в-к "Граничар" има случаи когато направо се разкриват граничните поделения, местонахождението им, каква организационна единица са и кои са техните командири. Така например в бр.6/1975 г. се съобщава, че под.10240-Смолян е наградено с орден "9 септември 1944 г.", че същото е граничен отряд с командир офицера Гочев. В бр.23/1975 г. се съобщава, че на това поделение е дадено името на "Дичо Петров". В-к "Антени" в бр.35/1976 г. разкрива, че в Смолян има гранично поделение с щаб. Посочва наименованието на поделението и 3 от неговите застави, от което следва, че същото е отряд.

По подобни начини са разкрити почти всички гранични отряди. Най-много данни в това отношение се натрупани за поделенията в Петрич, Смолян, Любимец, Момчилград и др. Най-лесно се разкриват ПО при поместването на информации за проведени тържества, сборове и съвещания, на които са присъствували местни партийни и административни ръководители.

6

При такива случаи тези събития се отразяват както от в-к "Граничар", така и от някои централни и окръжни вестници, които също разгласяват редица данни. Подобни нарушения са допуснали в-к "Работническо дело", "Народна младеж", "Земеделско знаме", "Отечествен фронт", "Вечерни новини", "Антени", "Народен страж", "Отрядник" и окръжните вестници "Димитровско знаме" - Перник, "Пиринско дело" - Благоевград, "Звезда" Кюстендил, "Родопски устрем" - Смолян, "Септемврийско знаме" - Пазарджик, "Червено знаме" - Видин, "Хасковска трибуна" и др. По-характерни са случаите с в-к "Земеделско знаме" бр.203/1976 г. в хрониката "Любимец", където се съобщава, че при чествуването на 30 годишнината от създаването на Гранични войски е изнесъл доклад офицера Петко Корделски. В пояснителната бележка на материала са поместени спомени за героя на ГВ - Асен Илиев, от които е видно, че това поделение е отряд с местостоянка гр.Любимец. В-к "Септемврийско знаме" - Пазарджик в бр.84/1975 в рубриката "Комсомолски делници" е написано:"...Късно след обед пристигнахме в гр.Г.Делчев. Там бяхме посрещнати топло и радушно от войниците и офицерите от граничния отряд".

В редица случаи се разкриват отделни гранични застави, района, който охраняват и оперативната обстановка в същите. Така в бр.46/1976 г. в-к "Граничар" разкрива , че застава "Михаил Козлов" се намира в Капитан Андреево. В други броеве много често се пише за задържани нарушители в района на тази застава, което разкрива нейната оперативност. По подобен начин са разкрити ГЗ в с.Коларово, Кулата. Тополница, Резово, Дуранкулак, Чепинци, Черничево и др. В очерка "Безмерна любов към родината" във в-к "Пиринско дело" бр.201/1976 г. ефр.Александър Николов споделя, че служи на застава "Бобина", която охранява поречието на р.Струмешница.

Допуснати са и материали даващи картината на оборудването на участъци от държавната граница. Така например в бр.46/1976 г. в-к "Граничар" в материала "С лице към есенно-зимното охранение на границата" от полк.Д.Николов се споменава за възпрепятстващи съоръжения, пътеки за движение на граничарите, тяхното обозначение и ориентировъчни вехи и др., с което се нарушава разд.VIII т.3 от Положенията.

В бр.48/1976 г. в материала "Разговор за бдителността" автора полк.П.Ганчев говори за ДОТ в с.Българи, който наброява над 50 души , има редовна връзка с РУ-МВР-Мичурин и граничното поделение. По време на празниците се излъчват наряди по най-вероятните направления за движения на нарушители. Говори се и за това, че членовете на ДОТ

Из архивите на ДС

са предимно горски работници, кантонери, пастири, пазачи и др., с които се разкрива организацията на охраната в непосредствена близост до границата.

Прави впечатление, че във вестника се публикуват предимно материали за задържани нарушители от нашата за съседна територия, от които някои заинтересовани лица могат да направят погрешни политически изводи. Особено характерен в това отношение е материала "За безупречна служба на граничните наряди" от лейт.Трани Тренев от 26.I .1974 г., в който се дават данни, че в поделението на сфицера Рейчев до сега са разбити 35 бандитски групи и са задържани повече от 2600 нарушители.

868

От посочените слабости е видно, че не се спазват стриктно изискванията на ръководните документи регламентиращи опазването на държавната и военна тайна и се създават потенциални възможности за изтичане на различна по характер, степен на секретност и обем информация за ГВ.

Като се имат предвид възможностите за попадането на в-к "Граничар" в съответните служби на противника е необходимо и целесъобразно да се вземат допълнителни мерки и не се допускат нарушения водещи до издаване и разгласяване на военна тайна чрез откритите информационни източници за Гранични войски.

НАЧАЛНИК IV ОТДЕЛ, III-ДС
ПОЛКОВНИК
1.III.1977 г.

Отп. в 3 екз.
№ 1 - отдела
№ 2 - у-ние III-ДС
№ 3 - лит.д.УГВ
Изп.: полк.Атанасов
1.III.1977 г.
Нап.: МА/123

Министерство на вътрешните работи
подел № 35220
Вх. № 3700 от 1.9.1977 г.

5 ГРАНИЧЕН ОТРЯД – гр. МОМЧИЛГРАД

РАЗУЗНАВАТЕЛНО ОТДЕЛЕНИЕ

RZ 191-1

Секретно!
(След попълване)
Екз.№ 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Работата на РО по оперативното осигуряване охраната на границата през м. август 1977 год.

I. ОПЕРАТИВНА ОБСТАНОВКА В ГРАНИЧНАТА ЗОНА.

Оперативната обстановка в участъка на отряда през изтеклия месец се характеризира с рязко активизиране на лицата от контингента и от страна на чужденци, гостуващи в нашата страна. От с. Добромирци бяха изчезнали пет лица, които впоследствие задържахме и разобличихме, че имат намерение да нарушат границата.

На 25.8.1977 година в участъка на 4 гранична застава бяха задържани двама полски граждани, но при разпита, проведен от началника на РУ МВР гр. Златоград, същите заявиха, че са се оказали в този район само от любопитство.

На 27.8.1977 година в участъка на 3 гранична застава бяха ликвидирани при опит за бягство двама граждани на ГДР, който бяха успели да преодолеят С-100 и се бяха насочили към границата.

През този период много лица от пограничните райони отиват временно на работа във вътрешността на страната, предимно в Северна България и това затруднява тяхното обслужване до завръщането им в родните места.

Из архивите на ДС

870

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

II. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ОБСТАНОВКАТА ПО ОХРАНА НА ГРАНИЦАТА

В участъка на коя застава	Задържани нарушители															Безнаказани нарушения				
	При опит за бягство от НРБ							При преминаване за НРБ												
	От ГН	От МВР	От ДОТ и МН	От ОР на РО	От ГДД и СС	Всичко от НРБ	От тях по сигнал на РО	От ГН	От МВР	От ДОТ и МН	От ОР на РО	От ГДД и СС	Всичко за НРБ	От тях по сигнал на РО	Всичко задържани	Установени	Неустановени (оставени следи)	Върнати официално	Всичко безнаказани нарушения	От тях водени на сигнал и оперативно дело
3 гз	1/2					1/2														
гз																				
гз																				
гз																				
гз																				
гз																				
гз																				
гз																				
При поиск и др.в тила на ГО																				
Всичко за ГО	1/2					1/2														

УСТАНОВЪЧНИ ДАННИ:

а) Заловени бегълци

На 27.8.1977 година в 15,50 часа в участъка на под. Обстрел бяха ликвидирани при опит за бягство лицата:

1. , роден на година в град

2. , роден на година в град

,

и двамата са граждани на ГДР.

б) Безнаказани бягства в участъка на ГО:

в) Разкрити бягства извършени в други ГО през други периоди.

г) Заловени прибежчици.

III. СЪСТОЯНИЕ НА ОПЕРАТИВНИЯ ОТЧЕТ.

Вид на делото	Водят се към 31.12.1977 год.	Новооткрити	Приключени	Остават към 1.9.1977 г.
ГДОР				
ДОР				
ГДОП				
ДОП	2	-	-	2
ДОН	1	-	-	1
ДОИ				

Из архивите на ДС

871

Из архивите на ДС

Какво е установено за обектите по оперативните дела.

ДОП "ЛИСИЦА" - Нови данни по делото не са получени.

ДОП "БОРСУК" - Нови данни по делото не са получени.

ДОН "АВАНТЮРИСТ" - В разговор пред агент "Милко" и други лица от селото обекта споделил, че по време на престоя си в Гърция са му наложили побой, тъй като не вярвали, че е избягал по собствено желание.

В тази връзке обекта казал, че в България живота е много по-добър от този в Гърция.

872

б) Изменение по сигналите :

- на отчет към 1.8. 1977 год. - 5
- новополучени сигнали през месеца - -

От тях: от СС и ДЛ -
от ДЗ -
от др. поделения -

- изяснени сигнали през месеца - 3
- дадени сигнали на др. поделения - -
- сигнали заведени на опер. дело - -
- остават сигнали към 1.9.1977 год. - 2

Окраска на сигналите които остават.

- шпионаж
- подготовка за бягство
- каналджийство - 1
- контрабанда с незаконно преминаване на границата - -
- контакти на границата - 1
-
-

ОБЪРНИ !

От архивите на ДС

ИЗЯСНЕНИ СИГНАЛИ:

1. За лицето Атанас Симеонов Даманов, роден на 2.11.1960 година в с. Кондово, Кърджалийски окръг.

2. За лицето Асен Свиленов Пачелиев, роден на 9.5.1959 година в с. Егрек, Кърджалийски окръг.

3. За лицето Милчо Асенов Хаджиев, роден на 1.4.1960 година в с. Егрек, Кърджалийски окръг.

И тримата младежи са ученици в гр. Кърджали.

От проведените агентурно-оперативни мероприятия за изясняване на сигналите се установи, че горните лица не са извършили никаква подготовка за бягство и не са имали намерение да нарушат границата.

Сигналите са снети като непотвърдили се, като на горните лица им е осигурено наблюдение за шест месеца и са взети на списъчен отчет.

Из архивите на ДС

874

Окраска на сигналите дадени на др. подел. на МВР.

- терор -
- нелегални организации -
- криминални прояви -
- вражеска агитация -
-

IV. РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА РО:

а) Задържани бегълци при опит за бягство.

- лично от ОР -
- от членове от СС и ДЛ -
- по данни на РО -
- разобличени по време на разпит - 5

Общо: 5

б) Профилактирани лица по заведен сигнал:

- индивидуална профилактика -
- обща профилактика -

в) Предотвратени бягства чрез:

- привличане под съдебна отговорност -
- профилактична беседа (разпит) -
- разлагане с аг. оперативни мероприятия -
- извеждане от граничната зона -

Общо:

г) Кратки данни за предотвратените бягства:
(на кого, кога, къде, как и от кого е предотвратено бягството).

На 16.8.1977 година бяха задържани и разпитани лицата:

1. Иляз Кязимов Тахиров, Орхан Халилов Юмеров, МерданМехмедов устафов и Митко Димитров Благоев, и четиримата от село Добромирци, ърджалийски окръг.

2. Ремзи Алиев Календеров, също от с. Добромирци, който се оказа водач на групата, която е имала намерение да премине нелегално границата ни с Турция.

По време на разпита, проведен от ОР Филчев и Иванов, същите бяха разобличени и напълно се откааха от намерението си за бягство.

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОТЕНЦИАЛНИЯ КОНТИНГЕНТ.

1. Брой на лицата на списъчния отчет на 1.8197 7 г. - 34
2. Включени в СО през месеца -
3. Изключени от СО през месеца -
4. Остават на СО към 1.8. 1977 г. - 34

VI. СЪСТОЯНИЕ НА ГРУПИТЕ ОТ ДОВЕРЕНИ ЛИЦА.

1. Брой на групите и членовете в началото на месеца - 56/386
2. Брой на групите и членовете привлечени през месеца-
3. Брой на ГДЛ и членовете в края на месеца - 55/380

VII. ДРУГА ДЕЙНОСТ НА РО ПО ОСИГУРЯВАНЕ ОХРАНАТА НА ГРАНИЦАТА

КОМАНДИР НА 5 ГРАНИЧЕН ОТРЯД
ПОЛКОВНИК: /БЕЛЧЕВ /

ЗАМ.КОМАНДУВАЩ ПО РАЗУЗНАВАНЕТО
ПОЛКОВНИК: /ГРУЕВ /

№-V-К- 255/30.8197 7 г.
Отпечатано в 2 екз.
Екз. № 1 РО-УГВ
Екз. № 2 К.Д.
Изп. ст. л-т Петканов
Нап: ст. л-т Петканов

875
Из архивите на ДС

Министерство на вътрешните работи
ПОДЕЛЕНИЕ
Рег. № 906 Екз. № 3
13. 9. 1977 г.
1000 – СОФИЯ

КД-63-6

105

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО НАЧАЛНИКА НА
ВТОРО ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ – ДС

КОПИЕ: НАЧАЛНИКА НА
ОТДЕЛ "МЕЖДУНАРОДНИ ВРЪЗКИ" ПРИ
СЕКРЕТАРИАТ-МВР

Ил Лазаров
Да се води като нарушител
на границата за 860.
14.9.77 г.

И Н Ф О Р М А Ц И Я
№ 31

ОТНОСНО: Нарушение на държавната граница по море от гражданин на ГДР.

Разполагаме с непроверени данни, че на 2.VII.1977 година гражданин на ГДР, чието име е неизвестно, е нарушил границата с Турция по море.

Бягството е осъществено с гумена лодка на 1 срещу 2 юли т.г. през нощта. Когато нарушителят навлязал в турски териториални води лодката се спукала и той с плуване достигнал турския бряг южно от с.Ая Стефанос (86-46). След това пеш се отправил на юг и се предал на срещнат турски гражданин от с.Инеада (Лозенградски вилает). Той го отвел в жандармерийското поделение, от където е бил откаран в граничния взвод в същото село. Там гражданинът на ГДР заявил, че имал по-малък брат в ГФР, с когото чрез писма са се договорили да се срещнат в НРБ. В края на юни 1977 година двамата са се срещнали като туристи у нас и се уговорили: единият (който е от ГДР) да премине нелегално границата с Турция по море, а другият да посети по официален път Турция и да се чакат в с. Инеада.

На 2 юли т.г. в същото село пристигнал с кола брат му от ГФР, заедно със съпругата си и двамата са се срещнали. Граж-

От архивите на ДС

данинът от ГДР получил дрехи от брат си.

В същия ден нарушителят бил откаран с военна кола в Лозенград. Брат му останал да нощува в селото и на 3 или т.г. сутринта с колата, която била с прикачен фургон, също отпътувал за Лозенград.

Справка: Гражданинът от ГДР е бил висок, физически здрав, с кестенява коса и червеникаво лице, около 40 годишен. Брат му - на около 30 години; съпругата на брат му - около 25 годишна.

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР: /ДАНОВ/

Отпечатано в 3 екз.
Екз.№ 1 - ВГУ-под.25025
Екз.№ 2 - Отд."Межд.връзки"
Екз.№ 3 - КД 63-6
Изпълнител: АК
Написала: ЙИ-335
13.9.1977 г.

Т А Б Л И Ц А

за броя на опитите за нарушаване на границата на НРБ от граждани на социалистически страни считано от 1973 год. до септември 1977 год.включително по гранични отряди, държави и пр.

ГРО	Соц.държави					Всичко	По месеци												Сем.полож.		Партийност		Възраст				Убити
	ГДР	ПНР	УНР	СРР	ЧССР		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	неж.	жен.	безп.	парт. мл.оф.	до 18	до 26	до 35	над 35	
1	6	2	2	–	–	10	–	–	–	–	2	–	2	4	–	2	–	–	9	1	9	1	2	8	–	–	–
2	56	22	18	–	8	104	8	3	2	3	3	3	24	35	15	6	1	1	88	16	101	4	7	68	22	7	1 ГДР 1974 г. 2 УНР 1975
11	13	2	–	3	1	19	–	–	–	–	3	1	7	1	5	1	1	1	15	4	16	3	1	16	2	–	–
3	28	4	–	2	–	34	–	–	1	–	2	2	15	11	3	–	–	–	28	6	34	–	1	21	12	–	1 ГДР 1975
16	6	–	–	–	–	6	–	–	–	–	–	–	–	6	–	–	–	–	4	2	6	–	2	2	2	–	2 ГДР 1975
4	9	3	5	3	–	20	–	–	3	7	–	–	–	1	6	2	1	–	19	1	18	2	3	13	2	2	–
5	8	–	–	–	–	8	–	–	2	–	–	–	2	4	–	–	–	–	8	–	8	–	–	6	2	–	2 ГДР 1977
18	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
13	4	–	–	2	–	6	–	–	–	–	2	–	–	1	1	2	–	–	6	–	6	–	–	4	2	–	–
6	8	–	–	1	–	9	–	1	–	1	–	2	1	–	1	3	–	–	7	2	9	–	–	8	1	–	–
7	24	9	2	3	3	41	–	–	2	4	3	2	12	10	7	–	1	–	31	10	35	6	4	31	6	–	–
8	45	15	~~12~~ 11	~~18~~ 22	2	92	–	–	2	1	2	16	22	19	15	~~14~~ 18	~~2~~ 2	1	~~60~~ 66	32	~~86~~ 92	6	~~10~~ 11	~~49~~ 53	~~82~~ 23	11	1 ПНР 1974 2 СРР 1975
Всичко	207	57	~~39~~ 41	~~32~~ 36	14	349 355	8	4	12	16	17	26	85	32	53	~~30~~ 34	~~4~~ 6	2	275 381	74	~~328~~ 334	21	~~30~~ 31	~~226~~ 230	~~73~~ 74	20	11

Архивите на ДС

Т А Б Л И Ц А

за броя на опитите и безнаказаните нарушения на границата на НРБ от граждани на социалистически страни от 1973 до ~~септември~~ 1977 год. включително (по години)

I. ЗАДЪРЖАНИ НАРУШИТЕЛИ:

Година	Соц. държави					общо	по месеци												Сем. полож.		Партийност		Възраст			
	ГДР	ПНР	УНР	СРР	ЧССР		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	неж.	жен.	безп.	парт. сл. оп.	до 18	до 26	до 35	над 35
1973	54	14	16	5	3	92	–	–	1	2	8	6	29	31	5	8	2	–	76	16	87	5	10	64	17	3
1974	28	6	7	5	6	52	5	2	–	–	2	2	14	14	9	1	1	2	37	15	49	3	8	28	6	8
1975	51	17	8	9	1	86	–	2	7	5	2	1	22	17	17	12	1	–	73	13	81	5	4	58	20	4
1976	28	9	7	3	21	49	–	–	2	3	4	5	9	11	10	5	–	–	37	12	49	–	3	29	16	1
1977	46	11	3 1	10	2	70	3	–	2	6	1	12	11	19	12	84	2	–	52	18	65	5	5	46	14	4
Всичко:	207	57	39 41	32 36	14	349 355	8	4	12	16	17	26	85	92	53	30 34	4 6	2	275	74	329	18	30	226	73	20

II. ИЗБЯГАЛИ НАРУШИТЕЛИ:

1973	10	–	2	–	2	14	–	–	–	–	–	2	3	6	–	3	–	–	6	8	14	–	1	6	6	1
1974	4	–	–	1	1	6	–	–	–	–	–	–	–	2	1	–	1	2	3	3	6	–	–	4	–	2
1975	3	–	–	–	–	3	–	–	–	–	–	–	3	–	–	–	–	–	1	2	3	–	–	1	2	–
1976	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1977	3	–	–	–	–	3	–	–	–	–	–	–	3	–	–	–	–	–	3	–	3	–	–	2	–	1
Всичко:	20	–	2	1	3	26 27	–	–	–	–	–	2	9	8	1	3	1	2	13 14	13	26 27	–	1	13 14	8	4

СССР – 1 ; Общо на Родно – VIII 76г.

215

МВР - ПОДЕЛЕНИЕ - 56300 V
В № 1889/16.5. 1978 г.

120

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

НРБ
МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
СЕКРЕТАРИАТ
рег. № 1-1486 екз. № 69
25.4. 1978 г.
СОФИЯ

ДО

НАЧАЛНИЦИТЕ НА ЦЕНТРАЛНИТЕ ОПЕРАТИВНИ ПОДЕЛЕНИЯ, СОФИЙСКОТО ГРАДСКО И ОКРЪЖНИТЕ УПРАВЛЕНИЯ НА МВР

МВ Л. Лазаров
Задачи за разузнавателните органи за Г.В.
15.4.78

880

Туристическите връзки на Народна република България със страните от социалистическата общност и Запада ежегодно се разширяват. Благоприятните климатични условия на нашата страна, разведряването в международните отношения и установяването на безвизов режим с редица държави създават предпоставки за непрекъснато увеличаване на международния туристически обмен не само през определени сезони, а и целогодишно. По-големият приток на чуждестранни туристи, обусловен от възможността те да посещават НР България през цялата година, позволява на специалните служби на противника да изпращат чрез туристическите групи повече разузнавачи, агенти и емисари на разузнавателни, идеологически, емигрантски, националистически, религиозни и други подривни центрове и организации.

През миналата година подчертана активност в използването на туристическия канал за шпионаж и идеологическа диверсия против нашата страна и страните от социалистическата общност показаха разузнавателните служби на САЩ, ГФР, Франция, Турция, Гърция и СФРЮ. Събира се разузнавателна информация, правят се и опити за идеологическа и оперативна обработка на български граждани, за подтикване и подпомагане

Из архивите на ДС

881

за бягство и невъзвращенство на Запад граждани на НРБ и на братските социалистически страни. Разпространява се инкриминирана литература, слухове и клевети по адрес на реалния социализъм, ръководната роля на партията, социалистическата демокрация, дружбата и сътрудничеството със СССР.

Някои агенти на западните идеологически централи се насочват към художествено-творческата интелигенция, търсят и подтикват отделни лица от нея към дисидентски прояви.

Каналът на международния туризъм придоби още по-голямо значение с предприетата широка кампания на идеологическия фронт от администрацията на президента Картър и включването в нея на вражеската емиграция. Играейки ролята на оръдие и стимулирана от ЦРУ, вражеската емиграция проведе редица организационни мероприятия за засилване на подривната си дейност срещу нас и за пренасянето й на територията на страната. Усилено търси пътища и канали за внасяне на подривна литература, за установяване на контакти със свои съмишленици, за създаване на подполие и вътрешна опозиция. Правят се усилия за издирване на дисиденти, за изнасяне на клеветнически материали и пр. В отделни случаи се отправят закани за терор, диверсия и други остри форми на дейност.

Отчитайки измененията в оперативната обстановка по канала на международния туризъм и опасността, която той крие за сигурността на страната, на 5 април 1978 г. ръководството на МВР обсъди информация на Второ главно управление – ДС за подривната дейност на противника по канала на туризма и даде указания и насоки за повишаване равнището на разузнавателната и контраразузнавателната работа на

Из архивите на ДС

органите на МВР в това направление:

1. Да се подобри вербовъчната работа, ръководството и възпитанието на агентурния апарат.

2. Да се провеждат мероприятия за проверка на агентурата и прочистване на негодни и изчерпали възможностите си агенти.

3. Да се засили работата по М-50 с цел вербовка на агентура за проникване в туристически фирми, уличени като прикритие на противниковите специални служби.

4. Да се инструктира цялата агентура, която пребивава по различни поводи на курортните комплекси и други места, за долавяне на всички остри вражески действия на чуждестранни граждани, за техни подозрителни връзки и поведение. При установяване на подобни и други случаи своевременно да търси връзка с ръководещия оперативен работник или окръжния началник на МВР или неговия заместник по ДС на територията, на чийто окръг се намира, като ги уведоми, че сътрудничи на органите на ДС или да се представи като доброволен заявител.

5. Да се активизира работата по обектите на разработка за шпионаж; по получените сигнали за български и чуждестранни граждани, осъществяващи подозрителни контакти на наша територия.

6. С още по-голямо внимание и умение да се работи за своевременно разкриване и пресичане на идеологическата подривна дейност на противника.

7. Да се издигнат на по-високо равнище взаимодействието и координацията между поделенията на МВР в страната и братските органи за сигурност, особено с КГБ-СССР.

Из архивите на ДС

123

8. Органите на Народната милиция и Гранични войски да активизират работата си по оперативния отчет и агентурата по канала на туризма.

9. Да се вземат решителни мерки срещу престъпността и нарушенията на обществения ред от крадци, празноскитащи елементи и лица, занимаващи се с трансфер на валута и незаконна търговия.

10. Да се засили контролът по адресното регистриране на чуждите граждани, като се налагат санкции, съобразно със законните разпоредби.

883

11. Органите на КАТ да наблюдават и своевременно сигнализират за поведението и проявите на чуждестранни граждани и оказват пълно съдействие на Държавна сигурност.

12. Да се засили идейно-политическата, възпитателната и профилактичната дейност сред обслужващия персонал от системата на Държавния комитет по туризма за повишаване бдителността и оказване положително влияние върху западните граждани.

Контрола по изпълнението на указанията възлагам на Второ главно управление - ДС и Групата за контрол - МВР.

М И Н И С Т Ъ Р:

Отп. в 1 екз.
Изп. Ризов
Нап. ИМ - 536
25.4.78 г.
разпоредено в 35 екз./26.4

133

Стр.секретно !

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Ком. 1220 2-
27-10-78

БЯГСТВАТА ПРЕЗ ДЪРЖАВНАТА ГРАНИЦА

Измежду всички видове престъпления, извършвани от наши граждани, бягството през държавната граница е едно от най-сериозните и с опасни последици за страната. Установено е, че на престъпленията по чл.чл.279 и 386 от Наказателния кодекс – подготовка и бягство на граждански лица и военнослужещи се падат значителен процент от престъпленията, разкрити и разследвани от Държавна сигурност през последните години.

Мнозинството от бягствата през границата не са насочени към постигане на класово-политически цели, но по своите обективни резултати създават заплаха за сигурността на страната и нанасят вреда на обществото. Те представляват определен интерес за вражеските и други подривни органи[1].

През последните пет години (1973 – 1977) бяха задържани 1137 български граждани при опит да преминат нелегално през границата на страната, или средно 227 души на година[2]. Наблюдава се тенденция към намаляване броя на задържаните: 1973 г. – 276, 1974 г. – 294, 1975 г. – 215, 1976 г. – 135, 1977 г. – 167.

През същия период са осъществени 443 бягства през границата – средно по 88 на година. И тук се отбелязва намаление с незначително завишение през 1977 г., в сравнение с 1976 г.: 1973 г. – 145, 1974 г. – 132, 1975 г. – 72, 1976 г. – 45, 1977 г. – 49.

Като се има пред вид, че през първото шестмесечие на т.г. са били задържани 60 и са избягали 10 български граждани,

---

1. Доповед № 4240/11.12.1974 г.на др.Министър, стр.3.
2. Тук не са включени данните за задържаните на ГКПП, за които отговаря ВГУ. Отнася се и за останалите данни в материала.

134

срещу задържани 93 и избягали 27 през същия период на 1977 г., очаква се през настоящата година броят на опитите и допуснатите бягства през границата да намалее още повече. Тенденцията към намаление на опитите и осъществените бягства през границата се дължи на взетите след Решението на ПБ на ЦК на БКП от 1974 г. мерки за засилване охраната на западната граница, последвалото строителство на повече инженерно - технически съоръжения на българо - югославската граница, подобряването охраната и оперативното осигуряване, паспортно-граничния режим, взаимодействието с другите органи на МВР, повишаване на политико-възпитателната работа сред военнослужещите от Гранични войски и пр.

Установените бягства през сухопътната граница са извършени в участъците на : 2-ри граничен отряд (гро) Драгоман- 140; 11 гро Кюстендил - 101; 1-ви гро Видин - 91; 13-ти гро Любимец - 18; 3-ти гро Петрич - 14, 16-ти гро Г.Долчев - 8;4-ти гро Смолян - 6 ; 6-ти гро Елхово- 5; 5-ти гро Момчилград - 4 и 7-ми гро М.Търново - 1.

Морска граница - 17. Северна граница - 38.

Очевидно е, че най-много бягства се извършват през западната граница. Обаче будят тревога и нарушенията на северната граница, които през последните години се увеличиха.

Анализът на данните от показателите , по които се води отчетът в Управление Гранични войски, показва какъв е контингентът на бегълците, характера на някои страни от тяхната дейност, морално - политическия им облик и пр., които имат пряко или косвено отношение към работата на разузнавателните и други органи на Гранични войски,и останалите поделения на МВР в борбата против бягствата през държавната граница.

Опитите и бягствата през границата се извършват предимно през пролетта и лятото. Установено е, че най-много от тях през различните години са осъществени през септември - 11.4 на сто от общия брой, а най-малко през декември - 3,4. През останалите месеци те са от 5.1 до 10 на сто от общия брой на опитите и бягствата .

Най-много опити и бягства са извършени във вторник, сряда , четвъртък и петък. От тях най-голям процент е отбелязан

885

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

886

150

в петък – 16.6 на сто. Взети по отделно (опити и бягства)-най-много бягства са установени в събота – 18.4 на сто, а най-много от извършващите опити за бягство са задържани в петък – 16.6 на сто.

При осъществените бягства разликата в броя на избягалите лица през съответните дни от седмицата не е особено голяма. Освен това, за различните гранични отряди тези данни са все пак различни. Това е лесно обяснимо като се има пред вид, че бегълците обикновено са от вътрешността на страната и в зависимост от отдалечеността на участъците на граничните отряди, характера на местността, инженерно – техническите съоръжения и пр. осъществяват опитите и бягствата през различни дни от седмицата. Така например, най-много бягства в участъка на 1-ви граничен отряд Видин са извършени в сряда – 25.2 на сто, а най-много задържани има в петък – 22.1 на сто, 2-ри гро Драгоман – най-много са избягалите в неделя – 15.5 на сто, а задържани – в четвъртък –18.3 на сто, 11-ти гро Кюстендил – най-много са и бягали в петък – 15.5 на сто, а задържани в четвъртък – 21.1 на сто и пр.

Като се има пред вид всичко това се налага единственият извод : стриктно да се изпълнява едно от основните изисквания на Инструкцията по охраната на държавната граница на НРБ:"Непрекъснатост на охраната – нито един участък от границата по време и място да не се оставя без прикриване с едни или други сили и средства (гранични наряди, оперативни средства, сигнализационни устройства, доброволни отряди, местно население и други.).

Най-голям е процентът на бегълците от 18 до 26 годишна възраст – 46. на сто. Преобладават лицата с основно образование – 67.3 на сто, следвани от тези с начално образование –17.5 на сто, със средно – 12.3 и минимален процент с висше образование и неграмотни.

По-голямата част от бегълците не са семейни – 71.7 на сто. Женени са 20.8 и разведени – 7.1 на сто.

Почти всички бегълци са безпартийни. Единици от тях са членове на БКП и БЗНС. Обезпокояващ е обаче големият процент на членовете на Димитровския комунистически младежки съюз, които

136

извършват опити и бягства през границата – 33.5 на сто. Този изключително тревожен проблем изисква всички поделения, които имат отношение към бягствата през границата, в тяхната профилактична дейност да се обърнат с лице към задачата да бъде сведен до минимум броят на младежите замислящи и осъществяващи опити и бягства през границата. Голяма е ролята в това отношение на комсомолските комитети, обществените организации и др.

Интерес представлява професионалната принадлежност на бегълците. От тях общи работници са 32.7 на сто, незаети с обществено полезен труд – 17.35 на сто, работници – специалисти (техници, шофьори и др.) 15 на сто, учещи се (предимно слаби ученици) – 14.6 на сто, срочнослужещи (в министерството от Строителни войски) – 13.4 на сто, селскостопански работници 1.8 на сто, затворници 1.5 на сто, служещи 0.45 на сто и други 3.2 на сто. Към последните спадат учители, пенсионери, лекари, работници на културния фронт и др., които са единици.

Тези данни имат значение при подбора на силите и средствата за агентурно-оперативното осигуряване охраната на границата на съответните направления за вероятното движение на бегълците, по взаимодействието с поделенията на МВР и пр.

Един от основните въпроси при разглеждането на причините за бягствата през границата е мотивът за извършването им. Този проблем включва много аспекти от политически, икономически психологически и т.н. характер, изисква специално изследване[3] и има голямо значение при профилактичната работа.

На първо място сред причините за бягствата през границата трябва да се постави авантюризмът – в 71.8 на сто от случаите. Към тази категория бегълци спадат лицата, които са тръгнали да търсят "по лек живот", с малко труд да печелят повече пари, търсещите приключения, увлечените от приятели и близки, и пр. Други обръщат поглед към границата с цел да избегнат съдебна отговорност, под влияние на идеологическата диверсия на противника, националистическа пропаганда, по семейни причини, поради

3. Вж Ив.Гитев "Социално-психологически аспекти на бягствата в чужбина"- НИОП, МВР, С.1976.

887

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

888

137

слаб успех (при учещите се) и др.

От всички лица извършили опит или бягство голям процент са били осъждани или са били подследствени за кражба, опит за бягство или други престъпления. Не малък брой от тях са осъждани повече от един път. Като се прибави и броят на лицата, които са предприели бягство по причини от криминален характер, процентът на тази категория лица още повече нараства. Всичко това потвърждава тенденцията сред значителна част от лицата, които имат криминални прояви, да предприемат бягство през границата, за да се изплъзнат от отговорността. Редица данни сочат, че още в затвора тези лица обменят помежду си опит в това отношение, пресмятат си "най-безопасни маршрути" до границата.

Така например, беглецът Р.Я. заявил на първичния разпит, че "всички в затвора говорят за бягство". Той пресмятал имената на осем души, за които бил сигурен, че ще предприемат бягство след излизането на свобода[4]. Друг беглец казал, че много от затворниците във Варненския затвор говорели за бягство в СФРЮ.

След като обяснил, че причина да се опитя да избяга зад граница са разговорите в затвора за лекия живот на Запад, задържан беглец казал, че по-голямата част от затворниците във Враца често говорят за бягство и имат намерение да осъществят замисълът си след излизането от затвора[5].

Всичко това изисква активизиране на агентурно-оперативната работа сред този контингент, засилване на взаимодействието със съответните поделения за предотвратяване на бягствата и пресичане на опитите, които в не малко случаи са свързани с извършване и на други престъпления - кражби, а в отделни случаи дори и убийства.

По местожителство и работа най-много опити и бягства през разглеждания период са извършени от срочнослужещите от БНА (повечето от Строителни войски) - 13.5 на сто, лица от София - 13 на сто, от Кърджалийски окръг - 7.1 на сто, Благоевградски - 6.5 на сто, Пловдивски - 5.7 на сто, Бургаски - 4.7 на сто, Вар-

4.УГВ,Дело 63,т.I,стр.52,С.1975.
5.УГВ,Дело 191 - 3,протокол,С.1978.

138

ненски – 4.1, Видински 3.8, Кюстендилски – 3.8 на сто.

Най-малко опити и бягства са били отбелязани от лица от Габровски окръг – 0.4 на сто, Сливенски – 0.8 на сто, Смолянски и Старозагорски – по 1.2 на сто.

Тези данни отразяват характера на обстановката в отделните окръзи от гледна точка на контингента, част от който е склонен към извършване на бягства – например, компактната маса от български турци в Кърджалийски окръг и българи, изповядащи мохамеданска вяра, както и българомохамеданското население в Благоевградски окръг и лицата повлияни от промакедонската и антибългарска пропаганда.

За отбелязване е малкият брой на опитите и бягствата на лица от Габровски, Сливенски, Старозагорски и други окръзи. Във връзка с това заслужава голямо внимание положителният опит по провеждането на профилактиката, агентурно-оперативната работа, както и други въпроси по линия на бягствата .

889

Из архивите на ДС

ОСОБЕНОСТИ В ТАКТИКАТА НА БЕГЪЛЦИТЕ. С всяка измината година бегълците променят своята тактика. Това става в зависимост както от мерките, които вземат поделенията на МВР, особен Гранични войски (строежът на инженерно-технически съоръжения, съвместни действия за засилване на паспортно-граничния режим и др.) така и от измененията в международната обстановка, взаимоотношенията със съседните страни и др.

Дейността на лицата , възнамеряващи да минат границата по незаконен път, по предварителната им подготовка, е известна до голяма степен от разпитите на задържаните и разследваните, от натрупания многогодишен опит на поделенията на МВР. Известни са и голяма част от хитростите, прилагани при осъществяването на бягствата.

Например, след като пристигнат на крайната ж.п. гара, автогара или селище в близост с граничната зона мнозина от бегълците от вътрешността на страната тръгват в посока на границата предимно през нощта, стараейки се да избягват населените места и срещите с местни жители. Най-често те се движат встрани от пътищата и успоредно с тях. Не са редки случаите, когато

Из архивите на ДС

890

139

бегълци – затворници и др., по пътя за границата ограбват нощем магазини, вили и пр. за снабдяване с хранителни продукти пари и дрехи.

Установено е, че през последните пет години опитите и бягствата са били извършвани от лицата групово – предимно по двама души – в 255 случая, по трима – в 62, по четири – в 15, по пет в 3 и по шест в 4 случая.

Някои лица използват сборите на българо-югославската граница за бягство в чужбина. За това спомага и разрешаването от югославските власти на нашите граждани да посещават и други селища в СФРЮ извън районите на сборите.

Със засилването охраната на западната граница редица бегълци са насочиха към границата със СР Румъния, с намерение оттам да преминат в СФРЮ и на Запад. Тяхното бягство се установява след връщането им от румънските власти. Мнозинството от бегълците минават през Дунава с откраднати лодки, в отделни случаи с надути вътрешни автомобилни гуми, чрез плуване и пр. Има опити за бягство чрез използване плавсъде на капиталистическите страни.

По време на движението към границата, в граничната зона или в близост до нея, въпреки стремежа си да не минават през населени места и не се срещат с хора, понякога бегълците са принудени да търсят храна, подслон, да се ориентират, да отговарят на въпроси какви са, къде отиват, имат ли документи и пр. В такива случаи те съчиняват най-различни легенди и прилагат разнообразни хитрости с цел да избегнат евентуално подозрение, проверка и разкриването им. Най-често казват, че отиват на гости в близко село, търсят изгубено животно и т.н. Например двама бегълци – срочнослужещи заявили на лице от граничната зона, че са на учение в този район. Друг беглец – също срочнослужещ, който е бил издирван казал на местна жителка, че "търси" избягал войник. При внезапна среща с местен жител беглец, намиращ се близо до границата, го попитал не е ли виждал да минава диво прасе. На първичния разпит задържан български турчин заявил, че се намирал в този район по изпълнение на специална задача. Впоследствие признал, че взел намерение да избяга в Турция

140

За незабелязаното и успешно преминаване на границата също се използват редица хитрости. Някои бегълци се опитват да преодоляват инженерно-техническите съоръжения без да ги задействуват, като подкопават земята под тях, опитват се да минат над тях с двойна стълба, без да ги докоснат, и т.н.

Известни са редица хитрости, прилагани за безпрепятствено преминаване на контролно - следовата полоса: движение на заден ход, стъпка в стъпка при групово бягство, заличаване на следите, посипването им с различни химикали за да не могат да бъдат проследявани от служебните кучета и много други.

Наред с усъвършенстването и разнообразяването на хитростите на бегълците върви и изучаването им от военнослужещите от Гранични войски, от участниците в доброволните отряди на трудещите се и местното патриотично население. Тяхната бдителност се заостря все повече, което е гаранция за превръщането на родната граница в непреодолимо препятствие по пътя на изменниците на родината.

Известно е, че една част от извършващите опити и бягства през държавната граница са чужденци, главно от социалистическите страни.

От 1973 до 1977 г.включително 382 граждани от социалистическите страни са се опитали да преминат незаконно в СФРЮ,Гърция и Турция. От тях 355 са били задържани, а 27 са успели да избягат. По националност задържаните са както следва: граждани на ГДР - 207, ПНР - 57, УНР - 41, СРР - 36 и ЧССР - 14.

Мнозинството от чужденците са се опитвали да избягат през границите на НРБ групово - по двама.

По-голямата част от опитите за бягства са извършени през лятото и началото на есента, когато броят на чуждите летовници и туристи у нас е най-голям: през юни - 27, юли - 94, август - 101, септември - 54 и октомври 37.През останалите месеци те са сравнително малко - от 4 до 17.

Най-много бягства са установени през юли и август - по 9 Повече от 1/3 от тях са извършени по море.

Установено е, че най-добра предварителна подготовка за бягство извършват гражданите на Германската демократична република.Обикновено в такива случаи те се снабдяват с лодки, бинокли,

891

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

892

141

карти, клещи, компаси и др.

В мнозинството случаи причините за подготовка и извършване на опити и бягства от гражданите на социалистическите страни, пребиваващи у нас, са авантюризмът, търсенето на по-лек живот, за събиране с близки на запад и пр. В последно време отделни бегълци посочват като причина и "липсата на свобода и нарушаването правата на човека" в техните страни. Докато не бъдат разобличени чрез факти, веществени доказателства и свидетели в намерението им да извършат бягство редица от задържаните чужденци твърдят , че са се заблудили при туристическа обиколка, че не са забелязали надписите за забрана и пр.

Определен принос в борбата за пресичане на опитите и бягствата през границата имат контраразузнавателните органи на Гранични войски[6], които в продължение на няколко години създадоха агентурен апарат и мрежа от доверени лица в основните направления за движение на бегълците към границата, с изключение на българо-румънската. Освен това, в разузнавателните отделения на граничните отряди се работи по десетки сигнали и дела за бягство и каналджийство.

През разглеждания период участието на контраразузнавателните органи в оперативното осигуряване охраната на границата се изрази в предотвратяване бягството на 158 лица от граничната зона чрез профилактика и други агентурно-оперативни мероприятия. Едно от важните направления в работата на разузнавателните отделения по сигналите и делата за бягства, особено сред младежите, е профилактичната дейност. Чрез нея много млади хора из средите на учещите се, незаетите с обществено полезен труд и др. бяха отклонени от намеренията си за бягство в чужбина.

Със свои сили и средства граничното контраразузнаване е задържало и разобличило 297 бегълци. По години те се разпределят както следва: 1975 - 22.2 на сто, 1976 г. - 32.1 на сто, 1977 г.

6. От 1962 до 1973 г., когато Гранични войски бяха към МНО, контраразузнавателната работа в района на границата и в граничната зона се е извършвала от съответните окръжни управления на МВР. От началото на 1974 г. функционират контраразузнавателните органи при разузнавателния отдел на Управление Гранични войски и разузнавателните отделения на граничните отряди.

142

От архивите на ДС

893

7.8 на сто от задържаните при опит за бягство от НРБ (без бегълците за СРР), или средно 30 на сто годишно.

Дейността на разузнавателните органи на Гранични войски за агентурно-оперативното осигуряване охраната на държавната граница е насочена към активизиране на работата по делата и сигналите за бягство и каналджийска дейност; засилване наблюдението на временнопребиваващите лица между С - 100 и границата; към още по-добро опълтняване на граничнат зона и вероятните направления за движение на бегълците с оперативни сили и средства, членове на доброволните отряди, к кто и привличането на местното патриотично население към по-активно участие, тъй като редица бегълци от вътрешността на страната успяват да преминават незабелязано през граничната зона, а в някои случаи дори и през границата, без да е получен сигнал за подготовката им. Има случаи на бягство и на жители от граничната зона.

Чрез качественото изпълнение на тези задачи ще се компенсира липсата на достатъчно предварителни сигнали за подготвените бягства към границата.

Наложително е и бързото решаване на някои практически въпроси по взаимодействието с другите органи на МВР, като своевременното участие при изясняване на конкретни сигнали за бягство и по-прецизна оценка на целесъобразността при издаване на открити листове на лицата, които желаят да посетят граничната зона.

Осъществяването на всичко това е от решаващо значение за още по-голямото намаляване и прекратяване на опитите и бягствата през границата, тъй като обикновено нарушенията се извършват там, където няма инженерно-технически съоръжения или те не са в изправност. Освен това, извършените бягства през северната граница, както вече споменахме, стават известни чак след връщането на бегълците от румънските власти. Същото може да се каже за отделни подобни случаи и на западната граница. По данни на Шесто управление - ДС ежегодно се получават сведения за десетки български граждани, за които не е известно къде са преминали границата. Независимо че броят на тези бегълци ежегодно намалява това не отслабва значението на този важен за МВР проблем.

Из архивите на ДС

143

Доброто взаимодействие на Гранични войски с поделенията на Министерството на вътрешните работи, Министерството на народната отбрана и обществените организации в приграничните райони следва да спомогне за превръщането на държавната граница на НРБ във все по-недостъпна преграда за бегълците .

Надеждната охрана на границата е пряко задължение, най-важна партийна и народна повеля, намерила израз в запсведта на другаря Министър:"Борбата за разкриване , предотвратяване и пресичане на приготовленията, опитите и бягствата през границата и невъзвращенствата да се счита задължение на всеки служител на МВР".

Сложната и напрегната международна обстановка, високите изисквания на Единадесетия конгрес , Юлския пленум и Националната партийна конференция повеляват границите на НР България да станат непристъпни за лицата, които дръзват да преминат по незаконен път зад пределите на родината.

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
Генерал-майор (Цанов)

София
27.X.1978 г.
Отпеч. в 2 екз.
Екз.№ 1 - подел.72000
Екз.№ 2 - КД 63-6
Изпълнил и написал:АКалчев

МВР - ПОДЕЛЕНИЕ - 56310 №
В № 5652 / 13.12.1978 г.

102

Строго секретно

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Рег. № Г-656 / 1
11.12.78 г.

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Подривната дейност на югославските специални служби срещу НРБ в граничната зона през 1978 г.

I. ОПЕРАТИВНА ОБСТАНОВКА

Отношенията между НРБ и СФРЮ след Втората световна война се характеризират с редуването на приливи и отливи, на подобряване и влошаване на отношенията ни. Основна причина на тази особеност са националистическите и ревизионистическите концепции на югославското партийно и държавно ръководство, което не рядко през този период ги довеждаха до недружелюбни действия срещу СССР и социалистическите страни, в това число и срещу НРБ. На тази основа се породиха и сериозни разногласия по македонския въпрос, чието раздухване през същия период винаги по югославска инициатива, периодически ставаше допълнителна специфична причина за влошаване на българо-югославските отношения.

Оперативната обстановка се характеризира с географското му разположение и възникналите исторически-етически общности на населението от двете страни и наличието на обща граница, на множеството лични контакти между югославски и наши граждани, които се осъществяват по най-различни поводи - събори, взаимни гостувания, културни и други мероприятия, като тези контакти всячески се използуват от югославските специални служби за въздействие върху наши идеологическо неукрепнали граждани.

Друга характерна особеност за граничната зона е и тази, че населението от двете страни в дълбочина до 20 км. съгласно постигнатото споразумение между НРБ и СФРЮ притежава специални гранични пропуски които дават възможност дванадесет кратно посещение в НРБ и СФРЮ за една година.

Ежегодно се провеждат и четири гранични събора на наша и тяхна територия - Димитровград, Драгоман, с. Смолча и Стрезимировци.

Напоследък се увеличават посещенията на наши и тяхни колективи от районите на Годеч, Сливница, Драгоман и Трън по линия на спорта, профсъюзна, здравеопазването, културна, учители и пр.

От архивите на ДС

Из архивите на ДС

896

Безработицата и икономическите затруднения породени от самоуправителния социализъм на Югославия, принуждават една част от тяхната младеж да идват и постъпват на работа в граничните общини Драгаман, Калотина, Годеч и Трън, които работници възлизат на 150 човека, а смесените бракове са около 130. Тези обстоятелства също така дават добри възможности за ползуването на горната категория югославски граждани от специалните органи на СФРЮ.

Югославските специални органи проявяват подчертан интерес към неща представляващи държавна тайна. По-характерни са следните случаи:

- На 27.8.1978 г. на събора в Димитровград югославският военен аташе в България - полк. ИЛИИЧ в разговор с полк. КРУШКОВ се е интересувал как офицерите от БНА се пенсионират и устройват с жилище, а също така дали поделенията в Сливница са приключили със занятията и ученията.

- На 17.11.1978 г. в района на гр. Трън бе проведено учебно занятие по линия на гражданска отбрана и през нощта на ГКПП-Стрезимировци са влезли четири югославски коли, които стигнали до гр. Трън, огледали се и се върнали обратно.

Имайки предвид така сложилата се оперативна обстановка в района на граничната зона на настоящия етап и получените в последно време агентурни и други данни е видно, че югославските специални служби проявяват подчертан интерес към партийни и държавни органи и ръководители от приграничния район, към кадрови промени в партийния и държавен апарат.

II. ФОРМИ, МЕТОДИ И КАНАЛИ, КОИТО ИЗПОЛЗУВАТ ЮГОСЛАВСКИТЕ СПЕЦИАЛНИ СЛУЖБИ ПРОТИВ НРБ В ГРАНИЧНАТА ЗОНА

Установено е по безпорен начин, че югославските специални органи от 9.9.1944 г. до сега не са престанали да водят подривна дейност срещу НРБ, независимо от усилията които се правят от нашата страна за подобряване междуправителствените отношения.

Дейността на тяхните специални служби е аналогична на дейността и намеренията на разузнаванията на западните страни. Шпионажът и идеологическата диверсия са двете основни форми на подривна дейност с която те си служат. В политическата и социална област СДБ събират всестранна информация за дейността на БКП и правителството.

ИД провеждана от специалните служби на СФРЮ се характеризира с голяма активност и многообразие на формите. Изразява се главно в

Из архивите на ДС

897

пропагандиране на югославския модел на социализъм, свободата в СФРЮ и начина им на живот, възможността на тяхните граждани да пътуват по цял свят, тенденциозно осветляват македонския въпрос.

По данни на наши агенти и в разговор с други хора от района, посетили събора в Димитровград на 27.8.1978 г. е установено, че югославското правителство, чрез средствата за масова информация се стреми да убеди българското население в Югославия, че от тяхна страна не се поставят никакви въпроси за териториални претенции към НРБ, а желаят по-нататъшно изграждане на добросъседските отношения да се развиват само тогава когато България признае, че има македонско малцинство и неговите права да бъдат запазени, както на българската народност в СФРЮ.

III. КАНАЛИ НА ПРОНИКВАНЕ

А. Подривна дейност по канала на временно пребиваващи тяхни граждани в граничната зона.

Това е един от основните канали, който използуват югославските специални органи за разузнавателна дейност и ИД против НРБ. След Втората световна война голяма част от западните покрайнини в СФРЮ, населени с българско население, останаха да живеят в пределите на Югославия със запазена самобитност и националност. За подобряване на работата с българското население от западните покрайнини на СФРЮ, секретарията на ЦК на БКП прие решение под номер 530 от 15.5.1974 г. В решението са посочени конкретни мероприятия, които се възлагат на МВР, Министерството на просветата, комитета за изкуство и култура, ОК на БКП и ОНС. В тази връзка излезе окръжно № I-2210/11.6.1974 г. от секретарията на МВР за работа на нашите органи по тази категория лица.

Този канал активно се използува от югославските специални служби против НРБ. Не са малко случаите, когато югославски граждани посещават граничната зона, проявяват подчертан интерес от всякакъв вид информация, разпространяват порнографска литература и грамофонни плочи, хулят и ругаят наши партийни и държавни ръководители, говорят нелепости срещу СССР.

Характерни случаи в това отношение са:

- На 22.10.1978 г. в гр. Драгоман, югославският представител ФРАНЯ, служител в СДВ гр. Ниш, в пияно състояние е псувал първия секретар на БКП в гр. Драгоман - др. ЦВЕТКОВ.

- На 5.12.1978 г. югославският гражданин ВАСИЛ СТАВРЕВ от гр. Димитровград - СФРЮ е споделил пред лейт. ТОДОРОВ, че на учениците постоянно се изнасят беседи против СССР и НРБ.

Из архивите на ДС

898

Б. Смесените бракове и работещите в граничната зона югославски граждани.

Тази категория лица са предимно от по-граничното население от СФРЮ, Подгонени от безработицата и нищетата, голяма част от тях търсят работа в граничните общини Драгоман, Калотина, Годеч и Трън. Броят на работещите югославски граждани в района на отряда възлиза на 150 човека, а смесените бракове са около 130.

Много от тези лица на наша територия се занимават с незаконна търговия, трансверя на валута, продажба на грамофонни плочи, възхваляват живота и свободата в Югославия. По-характерен е примера с югославските работнички в МЗ "Ерма" гр. Трън, които са възхвалявали живота в Югославия и, че там има по-хубави работи отколкото в България.

В. Подривна дейност, провеждана по канала на временно пребиваващите наши граждани в СФРЮ.

Югославските специални служби засилват дейността си по отношение на временно пребиваващите и избягали по нелегален път в СФРЮ наши граждани.

По-интересни са следните случаи:

- На 27.8.1978 г. на събора в Димитровград, представител на югославската специална служба е предал на нашата комисия паспорта на лицето ИЛХАН ИСМАИЛОВ от Момчилград и заявил, че не иска да се завърне в България.

- На 21.9.1978 г. в района на 12 гранична застава, три лица преминаха безнаказано границата за Югославия. По данни да ДЗ ИВАНОВ от с. Туроковци, Перишко е видно, че в разговори с братовчеда на избягалия ДИМИТЪР БОГДАНОВ РАНГЕЛОВ му писал писмо, че когато са били трите в СФРЮ са били задържани от югославските специални служби и те искали да ги върнат на Калотина, но някаква югославска гражданка с която се познавали се застъпила за тях и им помогнала да заминат за Австралия.

Югославските специални органи разпитват нашите бегълци по всички въпроси. Характерен пример в това отношение е с ЦВЕТАН ИВАНОВ ГЕОРГИЕВ от гр. Чипровци, преминал в СФРЮ на 7.4.1978 г. , а върнат на Калотина на 28.4.1978 г. Разпитвал го е офицер по следните въпроси: Къде е заставата, как се казва командирът, колко войници има, кой е началникът на милицията, за рудата в мината и др.

Из архивите на ДС

899

106

- На 20.8.1978 г. ДИМИТЪР ЦВЕТАНОВ ТОДОРОВ от гр. Годеч е преминал в Югославия по заблуда и на 21.8.1978 г. върнат на ГКПП-Калотина. В Димитровград му предлагали да остане и живее в СФРЮ. Разпитвали го дали познава командира на граничната застава в село Станянци, Софийско и началника на РУ-МВР - Годеч.

Г. Подривна дейност провеждана по канала на смесените гранични комисии и ежегодните събори.

Този канал се явява характерна особеност за граничната зона и най-много се използува от СДБ в подривната дейност против НРБ.

Съборът провеждан на граничната бразда в района на с.Смолча се използува предимно за оказване на идеологическо и политическо въздействие върху наши граждани, главно чрез украсата, програмата и търговията. Освен това провеждането на събора се явява един от каналите, които се използуват за осъществяването изменнически намерения на наши граждани.

В заключение може да се каже, че има югославски граждани, които неодобряват живота в Югославия. Характерен е случаят в това отношение, [illegible] на аг. "Козаров", [illegible] в разговор с двама случайно срещнати югославски граждани на спирката в Димитровград, СФРЮ, последните са изявили недоволство от живота в Югославия, като единият от тях заявил: "Защо границата не беше до град Пирот, та и ние да си живеем добре, както в България".

- Югославският гражданин ВАСИЛ СТАВРЕВ от Димитровград е заявил пред лейт. ТОДОРОВ , че българското население в Югославия не се чувствува добре, тъй като заплащането е малко, а стойността на стоките от първа необходимост е голяма. Същите имали право да говорят на български език само по между си, а в съда и други учреждения само на сръбски език.

Отпеч. в 2 екз.
Екз. № 1 - РО ГВ
Екз. № 2 - ЛД-4531
Изпълнител: Савов
Написала: ВГ - 445
11.12.1978 г.

КОМАНДИР 2 ГРАНИЧЕН ОТРЯД
ПОЛКОВНИК: /ЙОТОВ/

320

Препис!

П Р О Т О К О Л

За разпит на свидетел

Подписаният полковник АНГЕЛ КАЛОЯНОВ ГЕОРГИЕВ – служител при поделение 56430-МВР гр.БУРГАС, разпитах в качеството на свидетел лицето , жител на гр. , улица – временен отговорник на спортно стрелбище към Луна парк – СОФИЯ със стоянка гр.АХТОПОЛ, който по повод задържането и опита за бягство на немския гражданин ХАРОЛД ВИЩОВ даде следните показания:

ВЪПРОС: Разкажете кога и с каква цел се яви пред Вас немския гражданин?

ОТГОВОР: Към 09.30 часа на 29.VI.1978 година боядисвах скутера на приятеля ми от гр.АХТОПОЛ. Същият беше на кея до пристана. През този период към нас се приближи рус младеж с дълга коса и брада, носещ синя пазарска чанта с багаж.

Същият ме заговори на немски език като запита дали правим разходка по море и до къде може да се пътува. С цел да установя какво точно желае немеца, казах му че пътуваме до различни селища и райони. Тогава той ми предложи срещу 80 лева български пари да го преведем до ТУРЦИЯ по море. Разказах му, че това е трудна и рискована работа, защото границата се охранява много сериозно от граничари и милиция. Тогава той ми предложи да го транспортираме срещу предлаганата сума в близост на българо-турската граница, а от там са сам чрез плуване щял да премине границата за ТУРЦИЯ.

Като видях, че лицето настоява и ми даде парите, казах на ТОДОРОВ да отиде до МВР и съобщи за намеренията на лицето, а пред него казах на немски, че го пращам да провери и закупи бензин.

След 5-10 минути бай се завърна с другари от МВР и ГВ, които заедно с немеца ни отведоха в МВР.

Горното продиктувах и за верността му се подписвам.

Верно, /п/ не се чете

ЗАМ.КОМАНДИР ПО РАЗУЗНАВАНЕТО ПОД.56430-МВР

ПОЛКОВНИК: / КАЛОЯНОВ /

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

НЕКЛАСИФИЦИРАНО

По № 812/20.05.1974 г.

Препис
~~СТРОГО СЕКРЕТНО!~~

МВР
УПРАВЛЕНИЕ III-4-ДС
№ 4/4 (2)
4.5 83
СОФИЯ

МВР
УПРАВЛЕНИЕ III-4-ДС
№ 172
27.9.1990
СОФИЯ

Длъжност: държ. експерт
Подпис:
Фамилия: /Йорданов/

УКАЗАНИЯ

На Командуващия Гранични войски и Началника на Управление Трето на Държавна сигурност

СЪДЪРЖАНИЕ: Подобряване взаимодействието и съвместната работа на органите на Разузнавателния отдел и ВКР отдел за Гранични войски.

Разузнавателните органи на противника, особено на Гърция и Турция предприемат активни мерки за усилване на разузнавателната дейност и идеологическата диверсия против нашата страна, като използуват благоприятните условия, създадени в резултат на разведряването на международните отношения. За опазване на Гранични войски от техните попълзновения, за поддържане на висока бойна готовност и успешно изпълнение на задачите по охраната на държавната граница, особено след преминаването на Войските към МВР и създаване на контраразузнавателни органи към Разузнавателния отдел се налага още по-делово и конкретно взаимодействие и засилване на съвместната работа между РО и ВКР отдел за Гранични войски.

С оглед подобряване на взаимодействието и активизиране на съвместната работа между двата отдела за успешно пресичане и разкриване дейността на противника по границата да се има за изпълнение следното:

Из архивите на ДС

902

1. Да се обменя взаимна информация между двата отдела за дейността на противниковите разузнавания, тяхната активност, форми и методи на работа по границата – какво знае противникът за Гранични войски, източниците и пътищата чрез които са научени данните, стремеж за осъществяване на контакти с военнослужещи и агентурно проникване в поделенията, насоките на неговата дейност и пр. Информацията да обхваща и измененията в оперативната обстановка в граничната полоса, особено между С-100 и границата, връзки на цивилни лица, или граждани на капиталистически страни, временно пребиваващи в НРБ с военнослужещи, проявен интерес от тях по въпроси от военен характер и други, представляващи оперативен интерес за двата отдела.

РО да предоставя информациите, които изготвя ежемесечно на ВКР отдел за запознаване.

2. Да се засили работата по прихващане на контакти на съседната стража с военнослужещи и се провеждат съвместни мероприятия за изясняване има ли участие чуждото разузнаване и разкриване целите и намеренията му.

3. На заловени при опит за нарушаване на границата наши граждани и прибежчици да се извършва разпит от органите на РО и по въпросите защо са се насочили в този район и имат ли отношение към бягството военнослужещи.

При разпит на такива, върнати по официален път да се изяснява какви данни са съобщили на противниковото разузнаване за поделенията на Гранични войски, какво им е известно за насоките, формите и методите на противниковите разузнавания. Тези протоколи да се предоставят на ВКР и се провеждат съвместни мероприятия за по-успешно противодействие на противника.

4. ВКР отдел да поставя задачи на агентурата, особено на тази от обкръжението за получаване на сигнали за емиграционно настроени лица и оказва помощ за предотвратяване намеренията на обектите.

5. ВКР отдел да оказва помощ на РО за организиране наблюдение и провеждане на мероприятия по представляващи оперативен интерес лица, имащи достъп и често излизащи по границата за разкриване поведението и практическата им дейност.

Из архивите на ДС

903

148

6. При провал на провеждани мероприятия или агенти на РО, когато има за това съмнение във военнослужещи да се уведомява своевременно ВКР отдел за изясняване на причините.

7. При получаване от органите на ВКР данни за проявен интерес от военнослужещи към провеждани технически или оперативни мероприятия, или към използувана техника от РО на границата да се информира своевременно същия и се провеждат съвместни мероприятия за изясняване на причините.

8. Оперативните работници от двата отдела, които участвуват в централните, секторните и участъковите гранични комисии след всяка среща да докладват за поведението и интереса на противника и се обменя информацията.

9. Началниците на разузнавателните и ВКР отделения към граничните отряди всяко шестмесечие да извършват отчет и анализ на ефективността на съвместната работа и набелязват допълнителни мерки за по-нататъшното й подобрение.

10. Ръководствата на двата отдела един път в годината да извършват анализ на съвместната работа и набелязват мерки за нейното активизиране и усъвършенствуване.

11. Контрола по изпълнението на настоящите указания се възлага на началниците на Разузнавателния и ВКР отдели.

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР (п) Цанов

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ ТРЕТО НА ДС
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР (п) Чергиланов

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА,

Отпечатено в 2 екз.
№ 1-У-ние Трето на ДС
№ 2-отдела
Нап.Иванова-86
30.01.1980 година

Доразмножено в 1 екз.
за РО-УГВ
16.01.1989 година

(554)

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

141

СЕКРЕТНО!

МВР
ПОДЕЛЕНИЕ – 56300
Рег. № 3982 екз. 1
21.10. 1980 г.
1000 - СОФИЯ

Н-к международ. отдел.
Разгонено е на др. МВР
27 [illegible]

ДО
МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК ДИМИТЪР СТОЯНОВ

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТИ
ЦЕНТР. ИНФ. ОРГ. УНИЕ
Вх. № ТОО-2339 23.10.1980 г.

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от командуващия Гранични войски
генерал-майор Стефан Цанов

ОТНОСНО: Посещението в нашата страна на делегация от Гранични войски на ГДР.

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР,

Донасям, че съгласно плана за сътрудничество и обмяна на опит за времето от 13 до 17.10.1980 г. на посещение в нашата страна беше делегация от Гранични войски на ГДР, ръководена от зам. министъра на ННА и командуващ Гранични войски генерал-лейтенант Клаус Баумгартен.

По време на разговорите двете делегации се информираха взаимно за обстановката на държавните граници на НРБ и ГДР. За един ден германските другари посетиха граничния отряд в град Петрич, граничната застава "Алексей Лопатин" на Кулата и на следващия ден граничната застава в село Калотина и ГКПП.

По време на разговорите в София и на границата другарите от ГДР проявиха подчертан интерес по следните въпроси:

– по установените у нас гранични зони и ивици по границата на НРБ;

– по организацията и използуването на Доброволните отряди в охраната на границата;

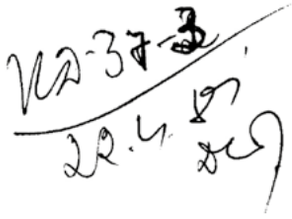

КД-37-3
22.4.81

– по подготовката, обучението и дресировката на служебните кучета в школата – Берковица, тъй като в тях тази школа е била разформирована.

При посещението в граничния отряд – Петрич, на граничните застави на Кулата и Калотина, другарите проявиха голям интерес към дежурните стаи, начина на действие на личния състав при задействуване на С–100, както и свръзката с граничните наряди. Много добро впечатление им направиха цветните табла за видовете гранични наряди. От тези табла по тяхна молба им бяха дадени образци.

Едновременно с това те проявиха и голям интерес по битовото устройване на личния състав, начина на снабдяване на поделенията и особено по устройване на прикухненските стопанства в граничните застави. Силно впечатление им направиха спалните помещения на граничарите от посетените застави.

В своята информация генерал–лейтенант Баумгартен се спря на сложната и трудна обстановка на границата с ГФР и западен Берлин. Сподели, че по отношение организационната структура на ГВ, както и по охраната на границата нямат някакви новости от това с което беше запозната нашата делегация през 1976 година в Берлин. Те считат, че сега са успели да усъвършенствуват охраната на границата с ГФР след построяването на всички инженерни съоръжения по цялата 1350 км. граница. По този начин те считат, че границата може да се охранява надеждно с по–малко сили. Сега пред тях изникнал друг голям проблем – за поддържането на изградените съоръжения. Във връзка с това от месец май т.г. те са създали длъжност зам. командуващ по изграждане и поддържане на съоръженията.

Проблемът, който все още не са решили се отнася до многото задействувания на С–100. Ето защо на граничните застави германските другари проявиха голям интерес по из–

Архивите на ДС
905

Из архивите на ДС

ползуването на допълнителни летви, за да ги приложат при тях.

В заключение донасям, че германските другари се държаха много сърдечно, открито и без задръжки. Останаха много доволни от предложената им програма, вниманието, сърдечното отношение към тях, както и всичко което са видели в отряда и граничните застави.

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР /ЦАНОВ/

Отп. в 3 екз.
Изп.: Пенев
Нап.:Бурова-4106
21.10.1980 г.

От архивите на ДС

Гранични войски

Секретно

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

СЪДЪРЖАНИЕ. Редът за излъчване на поделения и подразделения–първенци по бойната и политическата подготовка от Гранични войски, връчване на юбилейни знамена и участие в подготовката на военния парад по случай 1300–годишнината на Българската държава.

№ Т-84 София, 30.04.1981 г.

През 1981 година най–тържествено ще бъде честувана 1300–годишнината от създаването на Българската държава. Подготовката за отбелязването на забележителния юбилей е важен политически, идеологически и духовен фактор, който мобилизира творческите сили на нашия народ за нови успехи в изграждането на развитото социалистическо общество.

Трудещите се, младото поколение, в това число и личния състав от Гранични войски, се гордеят с героичната история на българския народ, със саможертвата на нашите деди и бащи за отстояване свободата, независимоста и правото на съществуване на нашата древна и вечно млада българска държава, с огромния й принос за обществения напредък на Балканите и в света, за развитието на световната наука и култура. Ние се гордеем със славната 90–годишна история на Българската комунистическа партия, с героичната борба на нашата работническа класа против фашизма и капитализма, с приносът на БКП за укрепване на българо–съветската дружба, на социалистическата общност и на международното комунистическо и работническо движение. Извор на законна гордост и пламенно родолюбие са най–високите върхове, които достигна България през годините на народната власт и особено през последното десетилие в стопанската, обществената, научната и културната област.

В юбилейната година, през която ще се честува 1300–годишнината на Българската държава се проведе XII конгрес на Българската комунистическа партия, който се явява връх в развитието на априлската ленинска линия на партията и страната и ще изиграе историческа роля за по–нататъшното изграждане на зрялото социалистическо общество в нашата родина.

Из архивите на ДС

По призива на партията трудещите се, в това число и воините от Гранични войски, разгръщат масово социалистическо съревнование за изпълнение грандиозните и мащабни задачи, които произтичат от решенията на конгреса.

Във връзка с тържественото отпразнуване на 1300-годишнината на българската държава и за достойно изпълнение решенията на XII конгрес на БКП,

908

З А П О В Я Д В А М:

1. Цялата командно-организаторска и политическа дейност в Гранични войски през учебната 1981 година да се води под призива за достойно посрещане на 1300-годишнината от основаването на българската държава, 90-годишнината от създаването на БКП, 37-годишнината на социалистическата революция в България, 35-годишнината от създаването на Гранични войски и творческо изпълнение на решенията на XII конгрес на партията.

2. Поделенията от Гранични войски, постигнали най-високи успехи в бойната и политическата подготовка, в бойната и мобилизационната готовност, в охраната на държавната граница, хигиената и бита ще бъдат наградени, както следва:

а) от Министерството на вътрешните работи със знаме "1300 години българска държава" - "Граничен отряд", "Гранична комендатура" и "Гранична застава";

от Управление Гранични войски с юбилеен флаг "1300 години българска държава", първенците подразделения: сапьорна рота, свързочна рота, маневрена група, звено гранични катери, автотранспортен взвод и взвод - първенец в УГРО и СШИСК, съгласно ръководството за контрола в Гранични войски.

Класирането на тези поделения и подразделения да се извърши от комисия под ръководството на командуващия Гранични войски.

Предложенията за награждаване на първенците от Министерството на вътрешните работи със знаме "1300 години българска държава" да се представят до 30.08.1981 година.

3. На 09.09.1981 година в София ще се проведе военен парад по случай 1300-годишнината от създаването на българската държава, в който от МВР да участвуват един представителен блок на Гранични войски и един представителен блок от Средното сержантско милиционерско училище в състав от по 200 души.

4. Представителните блокове да се сформират до 01.07. 1981 година на Гранични войски в 11 граничен отряд - Кюстендил, а на ССМУ-в училището гр. Пазарджик и до 10.08.1981 година да се готвят за парада по план, утвърден от командуващия Гранични войски и началника на ССМУ. Във всеки блок да се включат по 20 души резерв.

На 15.08.1981 година представителните блокове да пристигнат в София, а командирите им да се явят на 10.08.1981 година в 14.00 часа в Столичното военно комендантство за получаване на указания от коменданта на гарнизона по настаняването и прехраната

5. До 15.05.1981 година началникът на Управление "Тил" на МВР да организира и съгласува с МНО въпросите за настаняване, прехрана и превоз на представителните блокове след пристигането им в София. Офицерите, старшините и сержантите, участвуващи в блоковете да се настанят на квартири при казармени условия.

6. До 10.07.1981 година Управление "Тил" на МВР по заявка на командуващия Гранични войски и началника на ССМУ да осигури парадно-празнично облекло за участниците във военния парад.

7. С представителните блокове в София да се командирова и необходимият персонал за приготвяне храната на личния състав,

Из архивите на ДС

909

Из архивите на ДС

а така също да осигури посуда и прибори за организиране на храненето.

Контролът, организацията и медицинското осигуряване на представителните блокове, участвуващи в парада, ще се осъществява от Медицинско управление – МНО.

Непосредственото осигуряване ще се поеме от медицинските служби в частите, където ще бъдат настанени. Независимо от това, представителните блокове да бъдат окомплектовани с необходимият медицински състав и имущество за един месец.

8. До 15.05.1981 година командуващия Гранични войски и началника на ССМУ да утвърдят план за подготовката на представителните блокове за парада. Да се предвидят мерки за недопускане извънредни произшествия и други прояви, водещи към уронване престижа на българските граничари и милиционери. За целта да се организира тясно взаимодействие с органите на ВКР.

9. Командуващият Гранични войски, началникът на ССМУ и съответните политотдели да вземат всички мерки за подбора на участниците в парада, за отлична подготовка и безупречно стъкмяване на своите подчинени, за решително подобряване на дисциплината и бдителността, за създаване на обстановка, която да изключва всякакви нарушения и извънредни произшествия. Да се проведат система от мероприятия за повишаване активността и чувството за отговорност у личния състав, участвуващ в парада.

10. Офицерите, старшините, сержантите и граничарите, които ще бъдат удостоени да участвуват във военния парад по случай 1300-годишнината от основаването на българската държава, да положат необходимите грижи за добра лична подготовка, както и за подготовката на своите подчинени, за да се демонстрират убедително високата бойна и политическа подготовка и бойния дух на граничарите и курсантите като верен и непоколебим страж на нашата скъпа социалистическа родина – НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ.

98

5

Заповедта ми да се прочете пред целия личен състав на Гранични войски и Средното сержантско милиционерско училище – гр. Пазарджик.

Контролът по изпълнението на настоящата заповед възлагам на заместник министъра на Вътрешните работи – генерал-лейтенант МИНКО МИНКОВ.

Препис от заповедта да се изпрати на Управление Гранични войски, граничните отряди, Управление "Кадри" – МВР, началника на Управление "Тил" – МВР и началника на ССМУ – Пазарджик.

За екз. 12
еч.в 2 екз.
изп.ген.лейт.МИНКОВ

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал-полковник
/ Д. Стоянов /

Размножена в 17 екз. и изпратена на посочените в заповедта поделения.

Строго СЕКРЕТНО!
от особена важност

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

№ Г-100 Екз. № 1
14. 05. 1981 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЗАПОВЕД

ОТНОСНО: Състояние на бойната и мобилизационната готовност в Гранични войски и задачи за нейното подобряване

Международният империализъм начело със Съединените американски щати непрекъснато изостря обстановката, засилва надпреварата във въоръженията и напрежението в международните отношения в различните райони на света, в това число и на Балканите.

Сложната военнополитическа обстановка и отговорните задачи, които решават Гранични войски, изискват да се отделят непрестанни грижи, внимание и необходимите средства за осигуряване на постоянна, висока бойна и мобилизационна готовност по охраната и отбраната на държавната граница.

Командирите, щабовете и политорганите са провеждали мероприятия за поддържане на постоянна бойна и мобилизационна готовност във войските. Новата Директива беше изучена от офицерския състав в касаещия го обем. Преработени са плановете по бойната и мобилизационната готовност в съответствие с нейните изисквания. Управлението на Гранични войски и граничните отряди редовно провеждат утвърдените по график тренировки по

Из архивите на ДС

913

бойната готовност, с решаване на летучки и изнасяне на пунктовете за управление в необорудвани райони. Провежданите командирски занятия, командно-щабни учения, мобилизационни сборове и учения с войски допринасят все повече за усвояване на функционалните задължения от командния състав през различните степени на бойна готовност.

Решиха се много въпроси по окомплектоването на граничните отряди с личен състав, въоръжение, техника и материални средства съгласно военновременните щатове.

Доуточниха се въпросите по взаимодействието с първоешелонните части и съединения на Министерството на народната отбрана и се проведоха някои мероприятия за практическото им усвояване.

Полагат се усилия за дооборудване на районите за непосредствена отбрана, опорните пунктове и пунктовете за управление.

Проведените мероприятия спомагаха за усвояване на задачите, повишаване полевата сглобеност и тренираност на щабовете и подразделенията и за по-успешно решаване на бойни задачи при сложна гранична обстановка и в началото на войната.

Независимо от това в работата по поддържането на постоянна бойна и мобилизационна готовност на граничните отряди и подразделения са налице някои съществени слабости и нерешени въпроси.

Една част от командирите,щабовете и политорганите в своята практическа дейност недооценяват значението на бойната готовност като главен фактор, от който зависи успешното решаване на задачите по охраната и отбраната на държавната граница в мирно и военно време. Все още недостатъчно задълбочено са

Из архивите на ДС

изучени Директивата за бойна готовност и наставлението за мобилизационната работа. Някои съществени въпроси не се решават в пълен обем и достатъчно компетентно.

Незадоволителна е подготовката на една част от офицерския състав по въпросите на бойната и мобилизационната готовност. Това особено важи за дежурните, офицерския състав от заставите и офицерите, занимаващи се с мобилизационна работа.

914

Оповестяването и изнасянето на редица щабове и подразделения не се извършват в рамките на определените нормативи.

Оперативните групи в някои щабове при тревога не винаги се явяват в пълен състав. Недостатъчна е тяхната тренираност за ръководство на бойните действия и управление на подразделенията при сложна обстановка.

Изнасянето на личния състав и заемането на полевите пунктове за управление, районите за непосредствена отбрана и опорните пунктове в редица случаи се извършват при ниска организация и грубо нарушение на скритото управление и маскировката.

Много съществени слабости се допускат в действията на редица щабове и подразделения при гранична обстановка. При сигнали и други признаци за готвещи се нарушения на границата, някои командири проявяват бездействие и допускат с нищо неоправдани безнаказани нарушения.

Полевата сглобеност и тренираност на щабовете за водене на бойни действия по охраната и отбраната на държавната граница при сложна обстановка изостава от съвременните изисквания. Една част от командирите и щабовете не умеят да създават стройна организация по изработването на решението, довеждането му до

Из архивите на ДС

915

знанието на подчинените и организиране на контрола за неговото изпълнение. При изработване на решението се използуват остарели методички и образци документи, които не са съобразени с конкретната обстановка. В много случаи при оценката на обстановката се правят нереални разчети на времето, силите и средствата.

Незадоволителна е подготовката на част от командирите и щабовете по организацията и воденето на бойните действия при гранична обстановка, в началото и хода на войната.

При тренировките, занятията, командно-щабните учения и ученията с войски недостатъчно внимание е отделяно за практическото отработване на задачите по взаимодействието с частите и съединенията на Сухопътните войски и Военноморския флот. Голяма част от офицерите в заставите не познават задълбочено задачите си и обстановката на наша и особено на съседна територия. Не се знаят достатъчно местността, въоръжението, организацията и схващанията за водене на бойни действия от противника. Документите по бойната готовност на много застави не са освежени, и не е нанесена обстановката на картите.

Оборудването на част от командните, опорните пунктове и районите за непосредствена отбрана все още не е завършено окончателно. Липсват скрити изходи за излизане от сградите, командно-наблюдателни, домакински и боеснабдителни пунктове, приспособления за водене на огън при нощни условия и др.

Наличните свързочни сили и средства не винаги се използуват цялостно за осигуряване на твърдо и непрекъснато управление на войските.

Има съществени слабости в тиловото и медицинското осигуряване на щабовете и подразделенията през различните степени на бойна готовност и в действията при по-сложна гранична обстановка

Из архивите на ДС

916

Недостатъчно се провеждат партийно-политически мероприятия за поддържане на висока степен на бойна готовност на войските, за засилване омразата и ненавистта към вероятните ни противници, за разобличаване моралния лик и агресивния характер на техните армии.

Командирите, щабовете и политорганите в своята командно-организаторска и политическа работа не провеждат системно действени мероприятия за отстраняване на постоянно повтарящите се слабости, за издигане бойната и мобилизационната готовност на равнището на повишените партийни изисквания.

За решително подобряване на бойната и мобилизиационната готовност в Гранични войски

З А П О В Я Д В А М :

1. В съответствие с изискванията на решенията на XII конгрес на Българската комунистическа партия, задачите по бойната и мобилизационната готовност да се поставят в центъра на цялата командно-организаторска и политическа дейност на командирите, щабовете и политорганите. Да се работи упорито и настойчиво за създаване убеждение в целия личен състав, че бойната готовност е важен фактор, от който в най-голяма степен зависи успешното решаване на високо отговорните задачи по охраната и отбраната на държавната граница в мирно и военно време.

2. Командирите, щабовете и политорганите ежемесечно да провеждат действени мероприятия за поддържане на висока бойна и мобилизационна готовност във войските, като се води решителна борба против повтарящите се слабости и условности при провеждане на проверките, тренировките и ученията.

Из архивите на ДС

917

Да се търси строга отговорност от командирите на граничните отряди и подразделения, показали незадоволителни резултати по бойната готовност.

При анализите на състоянието по охраната на границата да се прави оценка и на бойната и мобилизационната готовност, и да се набелязват и провеждат допълнителни мероприятия за отстраняване на слабостите.

3. Главна цел на проверките,тренировките и ученията да бъде непрекъснатото повишаване на полевата сглобеност и тренираност на щабовете, оперативните групи, длъжностните лица и подразделенията по оповестяването, изнасянето, организацията и управлението на бойните действия при сложна гранична и военно-политическа обстановка.

Да се внесе по-голямо разнообразие в тематиката на провежданите проверки, тренировки и учения. Задачите да се отработват до автоматизъм, без условности, така както ще се водят бойните действия при реална обстановка.

Командуващият Гранични войски и командирите на граничните отряди да провеждат система от мероприятия за повишаване на бойната готовност на граничните батальони и заставите както по охраната, така и по отбраната на държавната граница. Особено внимание да се обръща за подобряване на подготовката на офицерския състав, свързана пряко с бойната и мобилизационната готовност и познаването на обстановката на наша и съседна територия.

4.Командирите, щабовете и политорганите особено внимание да обръщат на практическото решаване на въпросите по взаимодействието с частите и съединенията от Сухопътните войски и Военно-морския флот в началото на войната.

Ежегодно да се планира със Сухопътните войски и първое-

шелонните съединения участие на групи при провеждането на щабни тренировки, командно-щабни учения, учения с войски и проверки на бойната готовност за отработване на задачите по взаимодействието.

Да се работи настойчиво за съвместяване на пунктовете за управление и за поддържане на реална, постоянна действуваща свръзка за взаимодействие при строго спазване на изискванията за скрито управление на войските.

Съгласувано с първоешелонните съединения от Сухопътните войски да се използват мобилизационните сборове за оборудване на определени райони.

5. Да се вземат всички мерки за правилно разсъсредоточаване, съхранение, опазване и поддържане на въоръжението и техниката в постоянна годност за използване за бойни действия при гранична обстановка и в началото на войната.

Противотанковите мини да се съсредоточат в районите на граничните застави за своевременното им използуване при необходимост.

6. До 30.7.1981 г. командуванията на Гранични войски и на граничните отряди да направят оценка за състоянието на извършената работа по оборудването на командните пунктове, районите за непосредствена отбрана и опорните пунктове и да вземат всички мерки за окончателното им завършване до края на 1981 г., а на пунктовете за управление – до края на 1983 г.

7. Командирите от всички степени и щабове да работят за по-нататъшно съкращаване на сроковете за оповестяване и изнасяне на личния състав, чрез подобряване на организацията на работа на длъжностните лица, усъвършенствуване на наличните и въвеждане на нови технически средства.

8. До 30.4.1982 г. да се преработят всички образци-документи (методички, кодоразговорни таблици, карти, лични тетрадки на офицерите и др.), а също така и документите за бойната готовност на граничните батальони и застави, като се съобразят с изискванията на новите ръководни документи и обстановката.

9. Тиловите органи два пъти в годината да извършват проверки за състоянието на видовете имущества, заделени за бойна и мобилизационна готовност, и съгласувано с управление "Тил" - МВР и отдел 5-ти - МВР да вземат мерки за правилното им съхранение и своевременното им подменяване съгласно нормативните срокове.

Да се работи настойчиво за подобряване на тиловото осигуряване на действията на поделенията през различните степени на бойна готовност.

10. Командирите и политорганите да организират и провеждат целенасочена политическа работа за поддържане на постоянна, висока бойна и мобилизационна готовност, повишаване на бдителността на целия личен състав, за успешно решаване на задачите по охраната и отбраната на държавната граница.

Настоящата заповед да се доведе до знанието на целия команден състав от войските в касаещия го обем.

Изпълнението на заповедта възлагам на командуващия Гранични войски и на командирите на граничните отряди.

ЗАМ.-МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал-лейтенант:
/Минков/

РАЗМНОЖЕНО В 80 ОЧЕ
Разм. в 80 оч.
Подлежи на бийст в дневник прил. №6

СТРОГО СЕКРЕТНО!

МВР
ПОДЕЛЕНИЕ – 72734-ж
Рег. № 84 екз. (2)
23-02-1982 г.
8700-ЕЛХОВО

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

НЕКЛАСИФИЦИРАНО!

Длъжност: държ. експерт
Подпис:
Фамилия: Йорданов

ДО
НАЧАЛНИКА НА
ОТДЕЛ 04, УПРАВЛЕНИЕ 03-ДС
С О Ф И Я

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Нови моменти в подривната дейност на турските разузнавателни органи срещу подразделенията на 6 граничен отряд-Елхово, през последните две три години.

През последните години обстановката в Турция се характеризира с икономически хаос и активизиране на крайно десните и ултралевите терористични групировки. САЩ се опитват отново да превърнат Турция в преден пост на американския империализъм в Близкия Изток и на Балканите.

Подобрените взаимоотношения между НРБ и Турция активно се използуват от турското разузнаване за осъществяване стратегическите им замисли и планове за подривна дейност срещу нашата страна.

В последните няколко години в разузнавателните органи на Турция бяха извършени организационни и кадрови промени. С оглед на правилно насочване дейността и и съгласуване на усилията на разузнавателните поделения бе създаден "Национален координационен комитет" с отдели и служби в редица министерства и ведомства. Към "Съвета за национална безопасност" беше обособено ново "Управление за стратегическо разузнаване". Засилено бе и взаимодействието с полицейските и другите специални служби.

Срещу въоръжените сили на БНА и ГВ активно работи Националната разузнавателна служба-МИТ.

МИТ има разузнавателни отдели в Истанбул, който ръководи

Из архивите на ДС

разузнавателни те пунктове в Одрин,Лозенград и Текирдак.РП Одрин работи предимно срещу 6,13 ГО,3-та армия и ВМФ,а Лозенграския срещу 6,7 ГО,2-ра и 3-та армия,а този в Текирдак срещу второешалонните поделения дислоцирани в Североизточна България.Трите пункта активно разузнават поделенията на ПВО и ВВС.

Интереса и насочеността на турските разузнавателни органи се определят от ролята,мястото и значението на НРБ,като социалистическа страна на Балканите и нейните въоръжени сили като съставна част от ОВС на Варшавския договор и непосредствен противник в една бъдеща война.За тази цел те събират свеобхватна информация.Активно изучават комуникациите,фортификационните съоръжения и театъра на бойните действия.Специално внимание отделят на Марицкото и Тунджанско направления и Южното Черноморско крайбрежие.В тази връзка насочват вниманието си към мобилизационните възможности на НРБ-райони и пунктове за провеждане на мобилизацията.Вниманието им е насочено и към Старопланинските проходи и някой райони за стоварване на ДРФ с оглед сриване на мобилизацията и подвеждането на второешалонните съединения.

Гранични войски ,като преден отряд на органите на МВР,ежедневно са обект на разузнаване и подложени на въздействието на провежданата от Разузнавателните пунктове идеологическа диверсия.Такъв характер имат и опитите на неустановени лица от съседна територия да установяват контакти с наши военнослужащи и граждани излизащи в близост до границата.

Военнослужащите от ГВ,които изпълняват задачи непосредствено по охраната на държавната граница,са в постоянна близост със съседната погранична стража.Това дава възможност на турските разузнавателни органи да установяват контакти с тях,да провеждат идеологическа обработка,да събират сведения от военен характер,подтикват ги към бягство зад граница,за изучаване на приграничната полоса.

Опитите на противника за влизане в контакти с граничари и лица от местното население,особенно са характерни за последните години.Може да се направи извод,че разузнавателните и контраразузнавателните органи от съседна територия засилват своята дейност срещу нашата страна и ГВ.

От анализа на получената информация от агентурата и ДЛ в граничните застави само през 1981 година сочат,че активността е повишена по границата.Това особенно е характерно за участъка на

Из архивите на ДС

14 гранична застава,където от общо установените 26 случая на опити за контакти 16 са насочени срещу личния състав на 14 застава.

Опити за установяване на контакти са регистрирани и в участъците на 3,4,5 и 7-ма гранични застави,където поведението и действия та при провокациите не се отличават от тези срещу участъка на 14 гз.

По характерните случаи на опити за установяване на контакти са следните:

В участъка на 14 гр.застава в района на 92 гранична пирамида на 20.06.1981 година в близост до границата се появили 12 души турски войници,един мл.сержант (чауш) водени от офицер.След като са забелязали нашия наряд на вишката "чауша" започнал да вика на наряда и с мимики ги е канил да отидат на тяхна територия.Често споменавал думата "Секс" и разгръщал някакво списание най-вероятно с порнографско съдържание.Освен това войниците показвали бележници в които имало порнографски снимки.Чукали по манерките си и викали "уиски" -комцо гел бурда.Този опит за контакт продължил от 10.00 до 11.30 часа.

Друг случай на провокация е станал на 30.08.1981 година в същия район,когато на турската вишка последователно се качвали войници съпровождани от един ефрейтор и един чауш.Нашия наряд е успял да установи,че общият им брой е 14 души.При този опит за контакт "чауша" показвал порнографско списание и подканвал наряда да отиде и му го предаде.С мимики проявили интерес дали някой от състава на наряда може да говори на турски или английски езици.Предлагали им цигари. Често изговаряли гр.Истанбул при което "чауша" споменал още "Али Кючук"-Истанбул.Същия ден идват на вишката 3 цивилни лица и един войник.Цивилните лица вадили последователно пакети с цигари,черпили се помежду си и с мимики обяснявали,че в Турция е много хубаво.Показвали са турски весник и го предлагали на нашия наряд.

В други случаи бе установено,че излизат в наряд и лица под различен предлог и различна форма и снаряжение.По тяхното поведение, начин на действие и интереса който проявяват към нарядите дава основание да се прави извод,че при контактите има пръст турското разузнаване.В някой от случаите турската стража е подхвърляла в КСП,запалки, цигари,броеници с цел да привлекат нашите граничари в близост до границата и установят контакти или евентуално отвличане на военнослужащи.

Изхождайки от голямата активност за осъществяване на контакти по границата и предпазване на личния състав от провокациите им бяха проведени редица мероприятия.Някой от случаите бяха изясняване съвместно с др.от Разузнавателно отделение при които не бе установено

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

наши военнослужащи да са се подали на провокациите освен случая с мл.серж. от 4 -та гранична застава,който бе воден на сигнал и профилактиран.Установено бе,че е разговарял с мимики с турски войници в три случая в района на "Митрена могила".При това е ставало на въпрос за момичета и че един от турските войници след уволнението щял да ходи на екскурзия в София.Причините за да отиде на контакт с турците са били тези да се покаже пред младите войници,че осъществяването на контакт не представлява трудност.За това командира на отряда наложи дисциплинарно наказание на мл.серж. и случая бе разяснен сред личния състав.

Тези и други подобни случаи показват,че действията на съседната стража са преднамерени с цел да "изтъкнат" пред нашите войници "по-добрите" условия при които служат и живеят,свободата на действия по границата и с това да влияят отрицателно върху морално - политическото състояние.

Особенно характерно е поведението и действията на съседната стража в последните години и особенно след установяването в Турция на военния режим.Прави впечатление,че съставите на наряците излизащи по границата са увеличени и понякога достигат до 8-10 души, снабдени с по-модерно оръжие и радиостанции по подобие на "Микрон".

Въпросът за контактите със съседната стража и предотвратяването им е имало винаги важно значение при организиране на контраразузнавателната работа.Те имат висока степен на обществена опасност,поради това,че се създават условия за изтичане на данни от военен характер,за охраната на границата,въоръжението,състава и оказване на вредно идеологическо влияние на отделни военнослужащи.Освен това ще лишим от възможността разузнавателните органи да поставят в услуга наши военнослужащи и обработват идеологически.

Няма да бъде излишно да се посочат и измененията настъпили в армията след въвеждането на военния режим в Турция след 12.08.80 година.Грижите към войнишкия състав бяха увеличени няколкократно отнасящи се до следното: подобрение на храната,всички войници са снабдени с топли дрехи,започна оборудването на столови за хранене на войниците.Разпоредено е до всички поделения ежедневно по един час да се изнасят политически информации сред личния състав.Това неминуемо ще се отрази върху поведението и активността и на съседната порганична стража.Ще се засили антивражеската пропаганда сред личния състав.

Както бе посочено в началото,че в турските разузнавателни -

923

11.

Не са получени до сега данни освен военни власти да са разговаряли с него след задържането му и отвличането му на турска територия.

Втория случай е в процес на изясняване.Получени са агентурни данни,че лицето Георги Ненов роден в с.Крайново,Ямболски окръг е бил задържан за 2-3 часа от съседната гранична стража и освободен.Другарите от РО го водят на сигнал и по него се провеждат съвместни мероприятия.

ОБЩИ ИЗВОДИ:

1.Анализа на получените данни за опити на съседната стража да установяват контакти с наши военнослужащи,увеличения състав на нарядите,излизането на лица под различни поводи с подозрително поведение и проявяваните интереси показват,че в последните години е повишена активността и настъпили изменения в практическата дейност на разузнавателните органи на Турция.

2.В резултат на изменението на оперативната обстановка РП Одрин и Лозенград използуват нови форми и методи за разузнаването на приграничната полоса,системата на охраната на границата,дислокация на подразделенията,личния състав,пътища и други.Това е най-характерно за полседните три години за участъка на отряда.

От анализа на данните на задържаните последни трима турски граждани уличени като агенти показват,че турските разузнавателни органи вербуват млади хора с перспектива,които подготвят и изпращат на наша територия за решаване на разузнавателни задачи.

3.Установените два случая на задържане на наши граждани от съседната стража показва,че са възобновили старите методи използувани преди около 25-30 години.Тези форми и за в бъдъще ще бъдат използувани.

Има опасност при движение на отделни военнослужащи по границата също да бъдат задържани,с цел извличане на данни за ГВ или да бъдат използувани за решаването на тяхни задачи.

Изхождайки от горните данни и с цел противодействие на турското разузнаване в провеждането на подривна дейност срещу подразделенията на 6 ГО-Елхово,вниманието ни ще бъде насочено към следното:

1.Активизиране на работата по обучението и възпитанието на наличната агентура в отделението за своевременно прихващане сигналите за опит от страна на противника да установява контакти и във взаимодействие с командуването и ПО не се допусне осъществяването на такива.

Архивите на ДС

12.

Провеждане на активни съвместни мероприятия с органите на МВР и РО за разкриване агентурата и разузнавачите на РП и тяхната практическа дейност по границата.

2.Да се подобри взаимодействието с териториалните органи на МВР на територията на отряда и Разузнавателното отделение като се провеждат активни мероприятия съобразно измененията на формите и методите на турските разузнавателни органи в провежданата подривна дейност.

Да се подобри сигналната функция между посочените поделения с цел своевременно разкриване и разобличаване на турската агентура изпращана на наша територия.

3.С помоща на командването на отряда да се вземат мерки и подобри охраната,наблюдението на полосата между С-100 и границата с цел разкриване и задържане на лица от съседна територия изпращани за изпълнение на разузнавателни задачи.

4.Чрез командването да се вземат мерки за подобряване работата по физическата охрана и наблюдение на лицата пребиваващи зад системата "С-100",като особенно внимание се обърне на уязвимите места където е възможно отвличането на наши граждани.

Да се проведат мероприятия за повишаване на бдителността на личния състав,да се вземат мерки за недопускане самостоятелно движение на военнослужащи по границата и не се създават условия за отвличане на същите.

5.На съвместно съвещание с РУ и РО се направи анализ на случаите през последните години и се набележат конкретни мероприятия за противодействие на турските разузнавателни органи.

НАЧАЛНИК НА
ОТДЕЛЕНИЕ 07-ДС
ПОЛКОВНИК:
(С.Чобанов)

Отпечатано в 2 екз.
№ 1 - адресата
№ 2 - лит.дело
Изп.и нап.Чобанов
25.02.1982 год.

Паспортно-граничен режим.

360

СЕКРЕТНО!
Екз. №

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

СЪДЪРЖАНИЕ: За изменение и допълнение на Инструкцията по паспортно-граничния режим и заповед № 3000/1974 година.

№ Т-54 София, 26.04. 1982 г.

Отменена с зап. 140/82 г. Минстр.

В изпълнение на Решение № 46 от 9 април 1982 година на Бюрото на Министерския съвет относно усъвършенствуване граничния режим на южната и западната граница на Народна република България и с цел да се облекчи живота на населението и стопанската дейност в приграничния район,

З А П О В Я Д В А М :

Изменям и допълвам "Инструкцията за осъществяване на паспортно-граничния режим в забранената и двукилометровата гранична ивица и граничната зона на НР България", както следва:

1. Към точка 5 се създава нова втора алинея със следното съдържание:

"Местните жители, които постоянно живеят между границата и съоръженията, могат да преминават през порталите на съоръжението през всяко време от денонощието на територията на своята и съседната селищни системи и в двукилометровата гранична ивица и граничната зона на своя и съседните окръзи с личните си паспорти, щемпеловани с установения нов щемпел № "А" (приложение № 1).

2. Алинея първа на точка 28 да придобие следното съдържание:

Из архивите на ДС

"Всички граждани, които не са жители на населените места, включени в граничната зона, двукилометровата гранична ивица и между съоръжението и границата, но им се налага да се установят на постоянна или сезонна работа, или поради естеството на работата им трябва да пътуват в тях получават, след задълбочена проверка по ДС и НМ, удостоверение от окръжното, градското или районното управление на МВР по местожителство на лицето (приложение № 12 от Инструкцията)."

3. Към точка 10 се създава нова втора алинея със следното съдържание:

"На местните партийни, държавни и стопански ръководители, както и на специалистите, работата на които е свързана с граничните райони, да им се издават от съответните окръжни, градски или районни управления на МВР удостоверение (приложение № 2) за свободно движение в граничната зона и двукилометровата гранична ивица, за които отговарят. На онези от тях, които ще обслужват населени места и обекти между границата и съоръжението в долния десен ъгъл на удостоверението се поставя щемпел "А" (приложение № 1)."

4. Точка 1, буква "б" от Заповед № I-3000/6.09.1974 г., която допълва точка 8 от Инструкцията, се изменя и добива следното съдържание:

"Граждани от вътрешността на страната, които имат роднини и близки, както и собствени имоти в граничната зона и двукилометровата гранична ивица, могат да посещават същите, като на паспортите им се постави съответно щемпел № 1 или № 2. Когато техните близки, роднини и имоти са между границата и съоръжението, техните паспорти се щемпеловат с щемпел № А."

5. Командуващият на Гранични войски до 30.08.1982 година да създаде необходимата организация за изпълнение на точка 1, буква "в" и "г" и точка 2 от Решение № 46 от 09.04.1982 година на Бюрото на Министерския съвет.

Из архивите на ДС

362

Изпълнението на заповедта възлагам на Директора на Народната милиция, Командуващия Гранични войски и началниците на Софийско градско, окръжните и районните управления на МВР, а по отношение осигуряването (направата) на щемпели и удостоверения – на Началник Управление "Тил" на МВР.

Настоящата заповед да се доведе до знанието на целия офицерски и сержантски състав от Министерството.

Препис от заповедта да се изпрати на всички поделения, които са получили инструкция № I-3740/1973 г. и да се приложи към нея.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Образец щемпел "А" и образец удостоверение.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК
/Д.СТОЛНОВ/

Р змн. в 705 екз.
и изпратена по приложен
към оригинала списък

Подлежи на отчет в дневник-приложение № 6

Из архивите на ДС

1. Образец щемпел "А".

Жител (живеещ) № А с..... между съоръжението и границата .....198...г. Началник МВР

2. Образец-удостоверение

Окръжно (районно) управление на МВР гр..... УДОСТОВЕРЕНИЕ №..... Важи за свободно движение на местен ръководител (специалист) в района на	Не важи без паспорт! (име, бащино и фамилно) Роден на ..... гр.(с)..... л.п.серия...№.... издаден от..... работи в..... длъжност.....	Удостоверението е валидно за времето от..... до .....198.... г. Началник – МВР Продължен срока до ..... Началник – Място за щем № А

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
СЕКРЕТНО!

ПОДЛЕЖИ – 56440
Рег. № 646 екз. 1
30.6.1982 г.
2850 - ПЕТРИЧ

56300-V
3772 2.7 82

С П Р А В К А

ОТНОСНО: получени данни за действията на нарушители на границата – граждани на Г Д Р

В 15.30 ч. на 21.6.1982 г. на 1 км. южно от с.Вракуповица, окръг Благоевградски бе задържан гражданина на ГДР, ЮРГЕН ХАУСМАН – роден на 3.10.1958 г. гр.Рохлитц-ГДР, жител и живущ в с.Носвитц на ул."Хаунтщрасе" 19, по професия стругар, неженен, неосъждан, при опит да наруши границата за СФРЮ. Това той призна при разпита в РО- ОЗ ГРО. След написването на протокола за разпит, в обстановка за непринуден разговор той даде още следните показания:

Подготовката си за този опит започнал още през 1980 г. Сред някои среди в ГДР се говорело, че най- голями шансове за успех в такова начинание има в НРБ. Затова той търпеливо и методично започнал да изучава районите по границата, където би могъл да разчита на успех. През 1980 г. посетил южното ни черноморие и огледал този район и част от сухоземната ни граница в участъка на гр.Малко Търново. Съзнателно проникнал в граничната зона, с цел да изучи обстановката в непосредствена близост до границата и как се осъществява ПГР. В едно село /името не помни/ бил задържан. В момента там имало сватба и под давление на сватбарите граничния наряд го освободил, като му казали да напусне граничната зона. Поради това, обаче бил поканен на трапезата и го гостили, което му направило силно впечатление.

През 1981 г. отново посетил България и този път целта му била да изучи районите на град Смолян и град Гоце Делчев. Това правел чрез наблюдение на отделни направления, без да нарушава граничната зона. От тези наблюдение и от информацията, която имал възможност да събере в ГДР направил извода, че южната ни граница е добре охранявана и шансовете му за успех в тази непозната местност, при добре развитото чувство за бдителност у

Из архивите на ДС

931

местните хора са малки.

През тази година обект на неговото внимание станала границата ни със СФРЮ. Предварително в ГДР успял да разбере, че вследствие на особените отношения на нашата страна със СФРЮ, югославяните посрещали добре бегълците от НРБ. Освен това чул да се говори, че в района северозападно от град Петрич, границата се охранявала сравнително по-слабо. Затова след като за легенда посетил град Сандански и град Мелник тръгнал в западна посока към границата, използувайки за предлог, че желае да опознае Огражден планина, така както познава Пирин/в същност Пирин е изучавал повече по карта, но знае много подробности и може да води разговор и да се ориентира почти безупречно из него/.

Наред с избора на направлението за движение, старателно е избирал и маршрута си. В следствие на това, че заобикалял населени места и такива където работели хора в деня на задържането му /по негови думи/ бил изминал повече от 50 км. Това значително го дезориентирало и го принудило да търси контакт с хора, за да разбере къде се намира, още повече, че населените пунктове в този район са отдалечени един от друг, нямат табели с надпис на името на селището. Именно този контакт с нашия гражданин той счита за фатален за разкриването и задържането му. Като друга причина посочи и силното му физическо изтощение от дългия поход.

В станалия коментар за причините за опита му недвусмислено подчерта, че те са политически. Заяви, че като него мислят и при възможност/не биха се колебали да избягат на Запад поне 20 % от младежите от ГДР.

Този случай е характерен и носи белезите на типичния подход на нарушителите на границата, граждани на ГДР, а именно, добра предварителна осведоменост, прилежна и задълбочена подготовка, чувство за ориентиране на непознатата местност с обикновени туристически карти и други средства.

Това се потвърждава и от направения опит за нелегално преминаване границата на страната на 26.6.1982 г. от лицата:

1. ФОЛКЕР НОЙМАН- роден на 25.12.1943 г. в с.Шьонборн-ГДР жител и живущ в гр.Хале Заале, професор по биология в същия град, женен, неосъждан, безпартиен.

2. КАРЛ ШНАЙДЕВИНТ- роден на 8.3.1934 г. в гр.Хале Заале, жител и живущ в същия, със средно образование, майстор в завода за каруцерии в гр.Хале, безпартиен.

Из архивите на ДС

По-характерно от техните действия беше, че те подходиха към граничната зона, след като убедили милиционерския старшина АНГЕЛ СЛАВЧЕВ ЧОРБАДЖИЙСКИ от РУ-МВР-гр.Сандански, служащ в района на град Мелник, че с научна цел професора искал да посети за няколко часа с.Виноградi. По този начин опровергаха обвинението, че незаконно са влезли в граничната зона. Освен това професора заяви, че до 12.6.1982 г. бил в служебна командировка в Австралия-т.е., че нямал причина да бяга нелегално през границата.

От посочените по-горе примери могат да се направят следните изводи:

1. Наред с другите източници на информация, като - граждани на ГФР и др.западни граждани, каналите, подготвяни от чуждото разузнаване за извеждане граждани от социалистическите страни на Запад, съществуващите официални източници, в това число и изготвяните подробни туристически карти, нарушителите, граждани на ГДР използват рационално и планомерно информацията добита на(място и това им позволява да прилагат някои хитрости и понякога успяват да заблудят граничните наряди или проверяващите ги длъжностни лица в граничната зона.

2. Може да се очаква, че част от нарушителите - граждани на ГДР ще се пpориентират от южната към западната граница.

3. Повечето от задържаните нарушители заявяват, че"знаят" че в България границите се охраняват сравнително по-слабо.Това налага наред с работата по разобличаването на нарушителите да се извършва и пропагандна дейност, с цел ликвидиране на тези им убеждения.

4. Наложително е също така да се реагира на всеки опит за проникване в граничната зона от граждани на ГДР и задълбочено да се проверяват всички обстоятелства около действията им.

Отп. в два екз.
1 - РО-УГВ
2 - КД
Изп. З.Петров
Нап.Бузова- 128
30.6.1982 година

КОМАНДИР НА
ОЗ ГРАНИЧЕН ОТРЯД
Полковник:
/Ангелов/

ЗАМ.КОМАНДИР ПО
РАЗУЗНАВАНЕТО- ОЗ ГРО
Подполковник:
/Иванов/

ПОДЕЛЕНИЕ - 56570
Рег. № 1520 екз. 1
4-09 1982 г.
2900 - Г.ДЕЛЧЕВ

РД-ч 92

СТРОГО - СЕКРЕТНО!

МВР - ПОДЕЛЕНИЕ - 56300
В № 4986 6.9 1982 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Ако всичко това реално участва в охраната на границата добре по тана ни е в действия екзост.

Д О
НАЧАЛНИКА НА
ПОД.56570 - МВР
ГР. ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ

С П Р А В К А

ОТНОСНО:-Организацията на ежедневния оперативен поиск в Доспатския район,провеждан от РО - 16 ГО-МВР и РУ на МВР гр.Девин.

ДРУГАРЮ ПОЛКОВНИК,

Граничната зона в Доспатската комендатура варира от 8 до 15 км.

Най активни направления за движения на нарушители на границата се явяват направленията Доспат - Касъка - Барутин .- Чавдар - 12 и 13 гранична застава и Борино - Тешел - Ягодина - Чала - Буйново - Кожаре - 14 и 15 гранични застави.Двете направления покриват почти целия участък от комендатурата.Това е видно от направените 36 опита за бягство през границата през последните 5 години,като само 6 опита има през настоящата.

Направлението за 14 и 15 гранични застави се очертава да се активизира още повече за в бъдеще поради това,че официално се откри Ягодинската пещеря,която ежедневно се посещава от десетки наши и чуждестранни граждани.Още повече,че за движение на чуждестранните туристи е оказан маршрут за движение от Балкантурст на 4 км.от границата.Това обстоятелство създава естествени предпоставки за легендирано приближаване на нарушителите до границата.

Из архивите на ДС

934

С цел оперативно обезпечаване на направлението за недопускане на практически опити за бягство се извършват следните мероприятия от РО на 16 ГО и РУ на МВР гр.Девин:

I.Провеждат се превантивно профилактични мероприятия състоящи се в следното:

а/Създадена е специализирана група от 23 доверени лица снабдени със специални схеми на немски език,с цел предупреждаване на чуждестранните туристи пребиваващи в района. Групата е изградена от магазинери,кантонери,сервитьори,аптекари,библиотекари,бензинаджии и други.

б/Органите на НМ и КАТ със схеми на немски език указват движението на чужденците,с цел недопускане навлизането им в граничната зона.

в/Изградени са средношколски наряди със същата цел.

г/По пътя Доспат - Тешел са поставени 40 предупредителни табели на български и немски език за граничната зона.

д/Инструктирани са почти 100% шофьорите,овчарите, кантонерите,горските,бригадирите,членовете на ДОТ и други за провеждане на профилактична ~~мероприятия~~ дейност и задържане на нарушетели или сигнализирането ни.

II.Оперативни сили и средства.

А/ Агентура:

В указаните направления са придобити 39 агенти от РО и МВР,като на всички е поставена конкретна задача за охраната на границата,както и действието им при среща или забелязване на нарушители.

РО разполага в това направление с 14 агента,ДС - 17 агента и НМ - 8 агента.

Б/.Доверени лица:

С цел по плътно прикритие на тила на заставите от граничната комендатура са придобити и инструктирани 149 ДЛ от които 131 ДЛ на РО,17 ДЛ на ДС и 1 ДЛ на НМ.

Агенти и ДЛ действуващи в направлението възлизат на 188.

На 20.VIII.1982 година бе допуснато безнаказано нарушение на границата в участъка на 14 гранична застава от гражданин на ГДР.

От архивите на ДС

Движението на нарушителя е установено с точност от гр.Разлог до гр.Гоце Делчев тъй като е пътувал с рейс и е вземал билет от автогарата.От Гоце Делчев до Доспат нарушителя е пътувал на автостоп.При движението си по този маршрут е невъзможно да не е профилактиран поради това,че е слезнал на автогарата където имаме ДЛ със схема на немски език.Вероятно е предупреден и от други лица но независимо от това е предприел опит за бягство.

Предполагам,че нарушителя е направил опит за бягство от района на " Хайдушки дол " за 14 гранична застава или от Ягодинската пещеря.Ако е тръгнал от Хайдушки дол за границата е възможно да не е засякан от наши ДЛ или други граждани тъй като този район е обезлюден,а ние разполагаме с 10 ДЛ и то намиращи се там сутрин от 07.00 часа до около 20.00 часа.Възможно е да се е движил само нощем,като през деня се е укривал.

Нарушителя ако е посетил Ягодинската пещеря то е имал възможност да излезе в непосредствена близост до граничното съоръжение движейки се в ляво от с.Чала и то през нощта тъй като в това направление разполагаме с 23 ДЛ и агенти,а и местното население добива сено,дърва,картофи и други.

За недопускане навлизането на немски граждани в с.Буйново е необходимо да има постоянен ГН на"Хаджиларско дере" а ДЛ на пещерята да има телефон,с цел бързото ни сигнализиране.

З К Р 1 / 16 ГО — М В Р
СТ.ЛЕЙТЕНАНТ
/ П.Дачев

Отпечатено в 2 екз.
Екз.№ 1 -
Екз.№ 2 - ЛД № 3615/74г.
И/Н - ОР ст.лейт.Дачев.
4.IX.1982 година.
гр.Доспат.

935

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

Из архивите на ДС

МВР
ПОДЕЛЕНИЕ – 56570
Рег. №1522 екз. 1
7-09. 1982 г.
2900 Т.ДЕЛЧЕВ

56300-V
Стр 95
4988 0.9 82

С Х Е М А

за организиране на ежедневен оперативен поиск в Буйновско оперативно направление

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

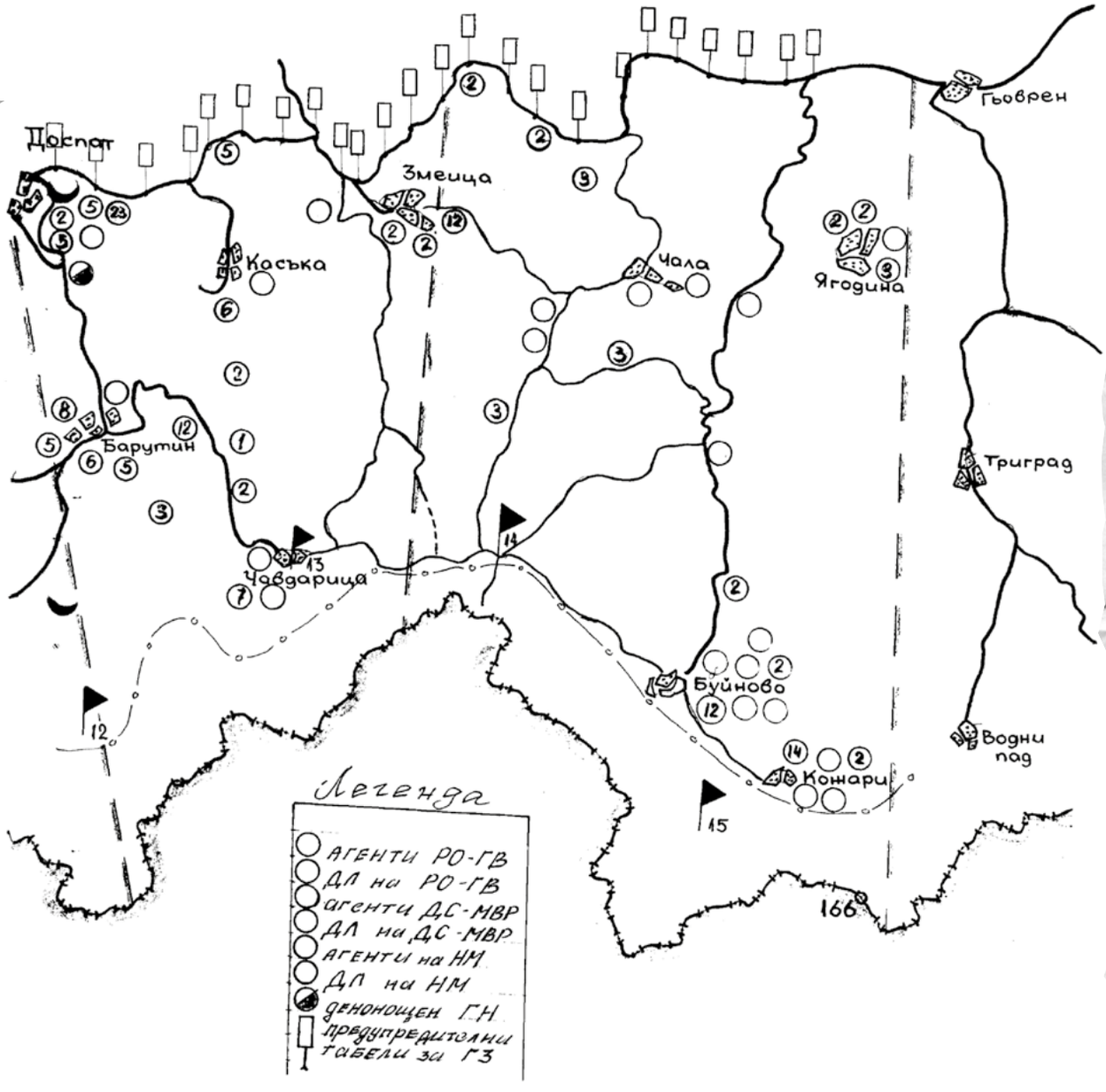

110

МВР – ПОДЕЛЕНИЕ – 565700
Вх. № 686 09.12. 1982 г.

СТРОГО СЕКРЕТНО!

1554
08.12. 82

МВР ОДЕЛЕНИЕ – 56300 – V
В № 6744 13.12.82

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
НАЧАЛНИК ПОД. 56550-МВР
гр. Смолян

Донасям, че доколкото си спомням през лятото на 1979 година с полк. Даракчиев бяхме в командировка в района на Триград. Възникна гранична обстановка. Овчар съобщи, че е забелязал група от четирима немски граждани в района на местността "Портата", участъка на 15 гранична застава от 16 ГО. Полковник Даракчиев проведе мероприятие за блокиране на района, а заставите преминаха към усилена охрана на границата и отпочна издирването то на забелязаните.

След около 2–3 часа в района над Триград бяха задържани от местни жители четирима немци. Същите бяха без раници. Последв разпит от полк. Даракчиев. Немците обясниха, че са се заблудили. Въз основа на обстоятелството, че не носеха раници полк. Даракчиев направи извод, че не са нарушители, предупреди ги и ги освободи. Спомням си, че в групата имаше една или две жени.

Горното Ви донасям за сведение.

Отпечатано в 2 екз.
Екз.№ 1 – под. 56570
Екз.№ 2 – КД

Донесъл:
/С-на Атанасов/

105

КД. № 4

МВР
ОДЕЛЕНИЕ – 56570-V
Рег. № 1922 екз. 1
09.12.1982 г.
2900 Г.ДЕЛЧЕВ

СТРОГО СЕКРЕТНО!

МВР ОДЕЛЕНИЕ 56300-V
Вх. № 6746 13.12.82

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О
КОМАНДУВАЩИЯТ
ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ – М В Р
С О Ф И Я

СПЕЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ

ОТНОСНО: Намерени раници на немски граждани в тила на 15 гранична застава.

На 01.12.1982 година лицето СИЛКО КАВЛАКОВ от село Буйново, Смолянски окръг съобщи, че е намерил четири раници укрити под една скала и коренището на голям бор в района на местността "Портата". Района където е намерен багажа отстои на около 4 км. от кльона и на 6-7 км от граничната бразда. От извършения оглед на раниците от ОР Дачев се установи следното: Същите пренадлежат на неизвестни немски граждани, което е видно от намиращият се в тях багаж. Самите раници и намиращите се в тях вещи са напълно изгнили, а металическите такива силно ръждясали, което обстоятелство дава основание да се направи извода, че багажа е укрит преди повече от 2-3 години. Скалата и намиращият се над нея бор са закривали добре багажа и са пречели на атмосферните влияния за бързото му изгниване. Раниците са намерени в очерталия се маршрут за движение на нарушителите на държавната граница -"Портата". От огледа на вещите и постъпилата допълнителна информация се направи извод, че същите са оставени от нарушители, които не са успели да преминат през държавната граница, а са се върнали обратно. Основание за този извод дава обстоятелството, че в багажа се намират вещи, които от досегашното

От архивите на ДС

106

поведение на нарушители на границата немски граждани е установено, че при практически опит ги вземат със себе си, като компаса, лекарства, лек дъждобран и дамско бельо.

От рапорта на старшина Атанасов е видно, че през есента на 1979 година местен жител на с.Кожаре, овчар е сигнализирал за забелязани четирима немски граждани в района на "Портата". По сигнала са били взети необходимите мерки, района е бил блокиран, а заставите са преминали в усилена охрана. Два-три часа след възникване на обстановката местни жители от Триград задържат четиримата немци на 3-4 км. западно от Триград. Задържаните са били подложени на разпит от полк.Даракчиев, но не са били разобличени и са освободени. Старшина Атанасов си спомня, че главно основание да бъдат пуснати е било обстоятелството, че лицата не са носели със себе си багаж и са казали, че са се заблудили. Спомня си, че в групата е имало жени, но дали са били една или две не помни. Рапорта на старшина Атанасов дава основание да се счита, че намерените вещи в района на "Портата" са притежание на четиримата немци разпитвани от полк.Даракчиев. Основание за този извод дават следните факти: Раниците са намерени в същия район в който овчара от Кожаре е забелязал и сигнализирал за четирмата немци. Намерените раници са четири и броя на разпитваните от полк.Даракчиев лица са също четири. Сред разпитаните при тази обстановка е имало жени. Намерения багаж съдържал дамски вещи.

От гореизложеното става ясно, че намерените вещи са укрити от лицата, които през 1979 година са задържани и разпитани от полк.Даракчиев.

Отпечатано в 2 екз.
Екз.№ 1-УТВ
Екз.№ 2- ЛД № 3615
Изп.:Дачев
Нап.:Бусарова-136
08.12.1982 година

КОМАНДИР:
Полковник:
/Ат.Гюров/

939

НЕКЛАСИФИЦИРАНО!

~~СЕКРЕТНО!~~

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР — УПРАВЛЕНИЕ ... 931. 30.5.84

1004
23.5.1984

Длъжност: държ. експерт
Подпис:
Фамилия: /Йорданов/

Да се запознати зам. 12 - ... 06.06.

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Вероятно предадена на противника информация от бегълци и невъзвращенци служили в поделенията на БНА и ГВ през периода 1963-1983 година.

От осъществилите бягства и невъзвращенства български граждани над 720 лица са служили в поделенията на БНА и ГВ през периода 1963-1983 г., от които около 70 от БНА и ГВ, по време на службата си

Местослуженето им по видове войски и гарнизони показва, че за този период чрез тях противника е могъл да събере точна информация за дислокацията, явните и секретните наименования и до известна степен организационната структура на БНА.

Този извод се налага поради това, че почти няма поделение до нивото на полк (за ПВО и ВВС) дивизион, от които да няма един или няколко лица избягали зад граница. Още повече, че над 50 лица са служили като свързочници, някои от които в щабовете на дивизии и полкове. Изтеклите чрез тях данни за дислокацията, секретните наименования и характера на поделенията, почти изцяло са актуални и сега.

Из архивите на ДС

Сравнително по-точна информация, касаеща дислокацията, въоръжението, личен състав, данни за командния състав и други въпроси, противниковите разузнавателни служби са могли да съберат чрез бегълците военнослужещи, осъществили бягствата по време на службата си през последните 10 год. Общо от поделенията на БНА, ГВ и ДВ през този период са избягали зад граница 115 военнослужещи. От тях 76 са служили в Строителни войски, 8 в ГВ и 29 в поделения на БНА. По категории се разпределят: 1 ст.офицер; 2 - сержанти; 2 в.служители и останалите войници. По видове войски и армии в които са служили: 1 А - 9; 2 А - 2; 3 А - 4; ПВО и ВВС - 2; ГВ - 8; ВСС-МНО - 7; ВВМИ , ЦСКА и АФД "Тракия" по 1.

По-голяма част от бягствата са осъществени през територията на Югославия, след това Гърция и Турция. Бегълците и невъзвращенците са се установили предимно в Италия, Австрия, ГФР, Франция, САЩ, Гърция.

Данните показват, че за същия период в поделенията на БНА и ГВ са служили и над 70 лица, които са изменили на Родината в различни периоди след уволнението си. Те се разпределят така: 1 А- 11; 2 А - 14; 3 А - 19; ПВО и ВВС - 8; ГВ - 7; ВМФ - 6; поделенията пряко подчинени на КСВ - 7, а останалите в спортни дружества, ВВМИ и др.

Всички избягали лица са предали на противника сравнително точни данни предимно за поделенията, в които са служили, а както се потвърждава и от разпитите на върнатите бегълци и всичко онова, което са могли да научат по време на службата си и за други поделения на БНА.

Чрез бегълците и невъзвращенците военнослужещи и граж-

941

Из архивите на ДС

942

ански лица, противника е събирал информация за състоянието във войските, като е доуточнявал и проверявал настъпващите промени в дислокацията на някои поделения, създаването на нови такива за въоръжението и бойната техника.

Такива данни са могли да получат за 3, 7, 17, 2 мсц; 13 и 21 тбр, 2, 4, 11, 13, ГВ, за създаването на някои нови поделения на БНА (парашутния полк), за зенитно-ракетните дивизиони на ПВО и ВВС, а вероятно и за други поделения на БНА.

Освен чрез посочените до тук категории бегълци и невъзвращенци противника е получавал данни от военен характер и от изменници на родината, които през последните години са мобилизирани за участие в различни войскови учения или за преподготовка.

Анализа на изтеклите данни показва, че информацията за секретните наименования, дислокацията на частите и съединенията и някои от настъпващите промени са придобити от противниковите разузнавания предимно от бегълци и невъзвращенци, а в последствие са уточнявани чрез други методи и средства.

Горното налага управлението да продължи работата по разкриване на агентурните източници, пресичане опитите за визуално и техническо разузнаване и предотвратяване на бягства зад граница и невъзвращенства.

НАЧАЛНИК ОПЕРАТИВЕН ЩАБ
Полковник: (Д.Дичев)

Отп. в 2 екз.
№ 1 -
№ 2 -
Изп.: К.Иванов
Нап.: Тянкова - 784
22.05.1984 г.
Размножено в 2 екз.на 30.5.84 година

НЕКЛАСИФИЦИРАНО!

~~СТРОГО СЕКРЕТНО!~~

МВР
УПРАВЛЕНИЕ III-4-ДС
№ 566/71
8.5.1985
СОФИЯ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Длъжност: държ. експерт
Подпис:
Фамилия: /Йорданов/

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Състоянието ~~и работата~~ и проблемите на работата в отдел 04 по опазване на тайната в Гранични войски.

Въпросите по опазването на тайната в ГВ са стояли постояннс на вниманието на ръководния и оперативен състав в отдела.

С командуването на УГВ и ГО по места е изградено и се поддържа добро взаимодействие, своевременно се разкриват всички предпоставки и условия, способствуващи за изтичане на секрети ~~на~~ за УГВ, щабовете на ГО и граничните застави.

Ръководството на отдела и отделенията по места полагат усилия за създаване на по-добра организация и контрол по въпроса за провеждане съвместно с командуването и политорганите целенасочени и ефективни организационни, идейно-политически и възпитателни мероприятия за повишаване бдителността във Войските.

В изградените за щаба на УГВ и ГО системи от контраразузнавателни мерки са залегнали комплекс от мероприятия за надеждно опазване на държавната и военната тайна.

От ръководния и оперативен състав е извършена сериозна работа за определяне най-важните секрети в щабовете на УГВ, ГО и граничните застави, начина на изработване на секретните документи, използуване, места на съхранение и охрана.

Установени са каналите, по които може да изтича секретна информация за Войските и са вземани мерки за тяхното овладяване и стесняване базата на противника за проникване и набиране на информация.

Обръщано е сериозно внимание по подбора на лицата, работещи в шифровите служби, ЗАС, секретните секции и машинописните бюра. Всички лица, работещи в тези сектори са изучени и допуснати да работят със секретни материали. Не е издаван допуск за работа със

Из архивите на ДС

секретни материали на служителката при РО на 8 ГО-Бургас.

В по-голямата си част състава, работещ в тези сектори е обезпечен с агентура и ДЛ. Офицерите от УГВ и щабовете на ГО допуснати да работят по изготвянето на документи от особена важност също са уточнени и обезпечени с агентура и ДЛ.

Най-важните секрети в УГВ, ГО и граничните застави като планове за действие при видовете бойна готовност, мобилизационни планове, шифър и други се съхраняват съгласно изискванията на инструкциите. Не е допуснато изгубването на секретни документи

Постигнати са известни резултати в подобряването на режима и пропускателната система, както и физическата охрана на щабовете. Своевременно се долавят всички предпоставки и условия за нарушения при работа с радиотехническите средства. Получени са положителни резултати при агентурно-оперативната и профилактичната работа по опазване на тайната. От ръководния и оперативен състав е натрупан положителен опит при обезпечаването на провежданите от УГВ и щабовете на ГО командно-щабни и полеви занятия и учения, както и при мобилизационните сборове.

Ежегодно се работи за подобряване на взаимодействието с териториалните органи на МВР и РО.

Необходимо е работата по опазването на тайната в ГВ да бъде издигната на по-високо ниво и да бъде проведена в съответствие с новите идеи и виждания, разработени в лекциите и изказванията на др. Т. Живков за нов поврат в мисленето и практическата дейност.

Независимо от постигнатите резултати работата по опазването на тайната в ГВ все още не отговаря на повишените изисквания, произтичащи от постоянно усложняващата се оперативна обстановка и засилената подривна дейност на противника.

Констатирани са редица слабости и нарушения по опазването на секретите в УГВ, ГО и граничните застави. Не се отстраняват своевременно предпоставките и условията, довеждащи до изгубването на секретни документи, запознаването с тайни на лица извън тяхната компетенция, изтичането на информация при работата с шифъра и кодоворазговорните таблици, при работата с радиотехническите средства и други. Не са отработени докрай всички въпроси, произтичащи при агентурно-оперативното обезпечаване на мобилизационните сборове със запасните чинове.

От архивите на ДС

Агентурно-оперативната и профилактичната работа по опазването на тайната и секретните документи често е неефективна. На агентурния апарат не се поставят конкретни и целенасочени задачи, преди всичко по своевременното долавяне на всички предпоставки и условия, довеждащи до изгубване на секретни документи или неправилна работа с тях, за разкриване и овладяване на всички канали, по които може да изтече информация до противника.

Само през периода 1980-1985 година бяха допуснати бягства зад граница на военнослужещи от 11 ГО (през 1980 и 1984 г.), 5 ГО и 13 ГО и 7 ГО през 1982 година. Избягалите военнослужещи, независимо че са от редовия състав са носители на тайни, които директно предават на противника. Чрез тези бегълци до голяма степен е разкрита щатно-длъжностната структура на тези отряди, местостоянки на щабовете граничните застави и комендатури, начина на охрана на границата в съответните отряди, тилни постове и ИТС, използувани в охраната и въоръжение и материално-техническа съоръженост, личен състав и обучение. Противникът е получил за редица офицери от УГВ и ГО конкретни данни за техните лични, делови и политически качества.

Бягствата на военнослужещи зад граница дават възможност на турските, гръцките и югославските разузнавателни органи периодически да проверяват и опресняват безпрепятствено информацията си за Войските.

Необходимо е борбата на органите на ВКР срещу бягствата на военнослужещи от ГВ и занапред да заема първостепенно място в цялостната им контраразузнавателна дейност.

При изработването на документи от особена важност в УГВ и ГО няма строго определени помещения. Допуска се изработването им да става в работните канцеларии на офицерите. Често са случаите, когато канцеларииите се оставят без контрол. Най-често такива нарушения се допускат от офицерите, работещи в отдел "Оперативен" и "Бойна подготовка" на УГВ. Чести са случаите, когато началниците на тези отдели (или отделения) възлагат изработването на документите на други лица или запознават лица, които не са включени в списъка за работа по такива документи.

Констатирани са случаи, когато получени от секретна секция материали се предават между отделни офицери без подпис. Извършват

Из архивите на ДС

се записки на незасекретени тетрадки и отделни листове. В УГВ се правят фотокопия на материали от секретен характер и не се завеждат своевременно от изпълнителите, което е предпоставка за изнасяне или загубване. Констатирани са случаи в ГО при провеждане на командно-щабни занятия с офицери от граничните застави, същите да носят със себе си в хотелите секретни тетрадки, наставления, топографски карти и други, което крие опасност за открадване, загубване и други произшествия.

Не се спазва изискването при започване на работа по изготвяне на документи с особена важност, предварително да бъде уведомявани от командването.

През последните години в УГВ и ГО текучеството на служителите от секретните секции и машинописните бюра е голямо, ~~което е нарушение на точка~~ 25 от Наставлението по секретната работа и деловодството в БНА за мирно и военно време. Съгласно ~~тази точка~~, всеки служител, постъпващ на работа в тези сектори трябва да подписва декларация образец 13, че се задължава да работа най-малко 5 години. (1) ой стр 6

В машинописното бюро на УГВ работи служителка с близки в Гърция, военна служителка от щаба на 13 ГО има близки ИР, ~~а други~~ двама офицери от щаба, ~~имащи достъп до тайни, също~~ имат близки ИР. През 1981 година в 1 ГО ~~като машинописка~~ е освободена военната ~~та~~ служителка, ~~произхождаща~~ от вражеско настроено семейство. В щабовете на някои отряди служат офицери ~~носители на тайни и имащи~~ родински връзки в Гърция и СФРЮ.

Необходимо е да се извърши отново прецизна проверка на всеки служител носител на секретна информация и включен към ОИЛ. Своевременно да се търсят пътища и начини за извеждането им от тези сектори или освобождаване от ГВ.

Независимо от това, ~~че~~ сакторите, където са съсредоточени най-важните секрети на УГВ; щабовете на ГО, комендатурите и граничните застави до голяма степен са обезпечени в агентурно отношение, необходимо е придобиването на допълнително агентура и ДЛ. Това особено се отнася за 2,7 и 8 гранични отряди.

Необходимо е да продължи практиката в комисиите за годишните ~~проверки~~ и други проверки на секретните деловодства да се включва агентура и ДЛ. С конкретни задачи да бъде заангажиран всеки агент

Из архивите на ДС

и ДЛ при контролиране движението, поведението и проявите на служителите - носители на секретни в извънработното им време. В тази насока активно да се търси съдействието и използуват възможностите на териториалните органи на МВР и РО към отрядите. Съгласно МЗ № I-1760 този въпрос трябва да намира място в съвместните планове.

Необходимо е отделът да взаимодействува с органите на РЕБ и отдел Четвърти-ДС. Периодически да се извършва проверка за наличие на излъчващи средства особено в сградата на УГВ, местата където се провеждат заседанията на Военния съвет и кабинетите на отговорни командири.

Особено тревожно стои въпроса за опазване на секретите в граничните комендатури и застави. Във всички гранични отряди се допускат нарушения по съхранението на шифровите материали и работата с тях, съхранението на граничната книга и плана за охрана. Същите се оставят незаключени по бюра и чекмеджета, не се спазват изискванията при работа с шифъра, като се допуска работа от заместници или ключовете на касите, където се съхранява остават без контрол.

Сериозни нарушения се допускат в организацията и осъществяването на пропускателния и охранителен режим. В по-голямата си част помещенията където се изработват, съхраняват и ползуват секретни документи, шифър, засекретяваща и друга апаратура са оборудвани с решетки на вратите и прозорците. През деня се охраняват от самите служители и часовия, охраняващ щаба на отряда. Все още във всички отряди помещенията на секретните секции, шифъра, машинописно бюро и ЗАС не са оборудвани със сигнални инсталации и същите дават изведени в дежурните стаи.

Не е решен напълно въпроса с определянето и оборудването на приемни стаи в УГВ и ГО. Често цивилни лица се допускат да търсят самостоятелно служители от щабовете и подразделенията, без придружител или издаването на временен пропуск. Не се води отчет на посещенията на такива лица. Това важи и за посещенията на близки на служители, посещаващи медицинските пунктове в УГВ и отрядите.

В отделни отряди (4 ГО) се допуска заловени нарушители на границата в това число и чужди граждани, да се разпитват в канцеларии на щаба.

Из архивите на ДС

948

Тези въпроси се отнасят и за граничните комендатури и застави, където местни жители безпрепятствено влизат в райони и помещения на базата на приятелски или други връзки с командирите.

Недостатъчно внимание се обръща при подбора и назначаването на временни работници, като строители, овчари, градинари и други, които също безпрепятствено се движат из районите и щабовете на отрядит

Допуска се нарушение и на т. 38 от Инструкцията по опазване на тайната във ВС на НРБ, касаеща въпроса за културните бригади, телевизионните екипи и други, посещаващи отрядите и граничните застави. Чести са случаите, когато с лица от шефствуващи предприятия, учреждения, жилища и други се организират и провеждат срещи, банкети и други мероприятия в канцеларии и други помещения на отряди и застави. В редица случаи сме информирани със закъснение от командуването и ПО по тези въпроси.

Независимо, че в годишните планове на отдела и отделенията залягат мероприятия за нашето участие в повишаване политическата бдителност на военнослужещите и военните служители резултатите по линия на опазване на тайната в ГВ не удовлетворяват.

Получаваната от нас информация за констатирани нарушения или предпоставки за изтичане на секретна информация за обслужваните поделения не се подава своевременно до командуването и ПО за вземане на мерки и отношение към конкретните лица. Провежданите от нас по оперативен път мероприятия за опазване на секретите в поделенията не всякога ги съгласуваме с тези на командуването и политотдела.

За подобряване на работата по опазването на секретите и тайната в Гранични войски усилията на ръководния и оперативен състав ще бъдат насочени за решаване на следните основни задачи:

1. Подобряване агентурно-оперативното обезпечаване на най-важните секрети и техните носители в УГВ и щабовете на ГО, както и носителите им.

2. Работа за усъвършенствуване и подобряване взаимодействието по въпроса с териториалните органи на МВР и РО при отрядите.

3. Подобряване сигналната функция към командуването и провеждане на съвместни мероприятия за повишаване политическата бдителност на личния състав на Гранични войски.

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

№ Т-156 гр.
19.06.1985 г.
СОФИЯ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СЕКРЕТНО!

ДО
НАЧАЛНИЦИТЕ НА ЦЕНТРАЛНИТЕ ОПЕРАТИВНИ ПОДЕЛЕНИЯ, СОФИЙСКОТО ГРАДСКО, ОКРЪЖНИТЕ И РАЙОННИТЕ УПРАВЛЕНИЯ НА МВР

Разгърнатата на Запад широкомащабна антибългарска кампания и действията на протурските националистически елементи в страната стимулират формирането на настроения и предприемането на опити за бягства на български граждани зад граница и невъзвращенства. Особена опасност за сигурността и политическия престиж на НР България представляват бягствата и невъзвращенствата на лица с възстановени български имена. От началото на годината досега са предприели опит за бягство 148 лица, от които 43 са избягали. Голяма част от избягалите са цели семейства, включително и децата.

Наред с опитите за физическо преодоляване на държавната граница се предприемат бягства с чужди и подправени паспорти и чрез укриване в различни транспортни средства.

Бегълците и невъзвращенците активно се използват от турските реакционни политически кръгове, специалните служби и средствата за масова информация за раздухване на нападки срещу НР България, за подхранване на чуждата пропаганда с груби фалшификации и клевети, за предоставяне на клеветнически материали в различни международни организации

Из архивите на ДС

950

182

и изопачаване политиката на партията.

През последните месеци зачестиха опитите за бягства и през северната граница. Въпреки предприеманите мерки от Гранични войски, поради недостиг на сили и средства, цялостната охрана на северната част от държавната граница не е осигурена. Само през първото шестмесечие на тази година в СР Румъния са преминали нелегално 22 лица от различни окръзи. На 3 юни т.г. беше осъществено групово бягство от 17 български граждани (четири семейства с девет деца).

С настъпването на летния сезон се очаква да бъдат активизирани опитите за бягства и на чужденци, пребиваващи в НР България като гости и туристи.

Това налага органите на МВР да вземат допълнителни мерки за подобряване на работата по охраната на държавната граница и недопускане на бягства и невъзвращенства, особено на лица с възстановени български имена, които могат да затруднят външнополитическата дейност на НРБ и политиката на партията за национално осъзнаване на потомците на насилствено потурчените в миналото българи.

~~Във~~ Във връзка с това

Н А Р Е Ж Д А М :

1. Да се засилят взискателността и контролът за изпълнението на основните ръководни документи за работата на органите на МВР по разкриване, предотвратяване и пресичане на бягства през границата /МЗ I-4240/1974 г., Дирек-

тива № I-60/1982 г. и др./.

2. Да се активизира агентурно-оперативната работа на органите на Държавна сигурност и Народната милиция за долавяне на сигнали за намерения, подготовка и опити за бягства през граница и невъзвращенства, особено на лица с възстановени български имена. Такива сигнали бързо и качествено да се изясняват, като едновременно с това на лицата се осигурява надежден агентурно-оперативен контрол.

3. Командуването на Гранични войски, съвместно с ръководствата на окръжните управления на МВР в приграничните райони, да приемат допълнителни мерки за повишаване надеждността на физическата и оперативната охрана на държавната граница.

Да се засили паспортно-граничният режим и ангажират всички поделения на МВР, за контрол и наблюдение на съмнителни лица в граничните райони.

Съвместно с партийните и държавните органи да се активизира политическата и възпитателната работа за повишаване бдителността и активността на доброволните отряди на трудещите се и местното население в охраната на границата.

За недопускане на бягства с плавателни съдове да се предложат мерки на окръжните и общинските народни съвети за установяване на режим по използването на лодките, лодкостоянките и пристаните на Дунав и Черно море.

Из архивите на ДС

184

4. Да се осигури надеждно и ефективно взаимодействие и координация между оперативните и войсковите поделения на МВР в работата по охраната на държавната граница и недопускане на бягства.

МИНИСТЪР:
/Д.Стоянов/

Отп. в 1 екз.
Изп.: С.Любенов
Нап.:Сл.Атанасова-1248
17.06.1985 г.

Размножено в 290 екз. и изпратено по приложен към оригинала списък

Дръжавна сигурност
ЕКЛАСИФИЦИРАНО!
§ 9 1 33
16

~~СТРОГО СЕКРЕТНО!~~

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР
УПРАВЛЕНИЕ III-4-ДС
№ 854(1)
04.07.85
София

УТВЪРЖДАВАМ:
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ 04
ПОЛКОВНИК
(Л. Атанасов)
София, 11.М.1985 г.

СПРАВКА

ОТНОСНО: Система от контраразузнавателни мерки за обезпечаване сигурността на щаба на Управление Гранични войски

Гранични войски са създадени на 27.08.1946 година по личното указание на вожда и учителя на нашия народ Георги Димитров. До 1962 година са били в подчинение на МВР, а след това до 1971 година на МНО, след което отново са подчинени на МВР.

Щабът на УГВ се намира в София. Същият организира, ръководи и направлява служебната дейност на 1 ГО-Видин, 2 ГО-Драгоман, 11 ГО-Кюстендил, 3 ГО-Петрич, 16 ГО-Гоце Делчев, 4 ГО-Смолян, 5 ГО-Момчилград, 13 ГО-Любимец, 6 ГО-Елхово, 7 ГО-Малко Търново, 8 ГО-Бургас, 18 ГО-Ивайловград, СШИСК-Берковица и БОО-София.

През последните години турското, гръцкото и югославското разузнавания засилиха интереса си към Гранични войски. По указание на американското и английското разузнавания проявяват интерес от конкретни въпроси за Войските: организационна структура, дислокация и номерация на граничните отряди, подчиненост на Войските към МНО или МВР, ново въоръжение и бойна техника, нови ИТС, личен състав до застава, командни кадри, кадри на РО и други.

От две години сградата на щаба на УГВ се премести на ул. "Княз Борис"I № 124, в близост до сградата на АБПФК. Към същата в последно време се забелязва засилен (особен) интерес от противни-

Из архивите на ДС

954

ковите разузнавания. В близост до сградата на няколко пъти са засичани да паркират за неопределено време дипломатически автомобили на САЩ, Гърция и други държави, в които е възможно да е монтирана електронна апаратура с цел прихващане на данни от секретен характер.

Освен това сградата на щаба е в близост с жилищни кооперации, в които живее проявен контингент и ОИЛ на СГУ по МВР. Също така от прозорците на жилищните сгради е възможно да се снимат данни от секретен характер, удобно е и за монтиране на техника за подслушване и други.

Всичко това налага да се вземат конкретни агентурни и други мерки за своевременно прихващане проявения подозрителен интерес от противника, вземане необходими мерки за опазване на секретите, държавната и военната тайна.

В щаба се съхраняват плановете за бойна и мобилизационна готовност на Войските, плана за взаимодействие с КСВ, плана за военновременните формирования, шифъра, данни за личния състав, обобщени данни за противника, получени от РО, сведения за безнаказаните нарушения и произшествия и други. Към тези данни противникът би проявил особен интерес и до тях може да се добере само по агентурен път.

Оборудван е със ЗАС и друга свързочна техника. Поддържа постоянна връзка с ГО, МВР и МНО.

Личният състав на управлението в политическо отношение е добре подготвен. Лицата, работещи със строго секретни материали са проверени и имат издаден допуск за работа в обема на служебните им задължения.

Установено е, че в Централните и Секторните гранични комисии болшинството от членовете са разузнавачи и контраразузнавачи. Противникът умело използува отделни граждани, посещаващи нашата страна и им поставя задачи за събиране данни за поделенията на ГВ. Контролират войсковите мероприятия по визуален път, установяват гранични застави, личен състав, пропускателен режим, изграждане или усъвършенствуване на ИТС, командни пунктове, отделни слабости на офицери и т.н. Голяма част от изтеклите данни за ГВ са изтекли чрез извършилите бягства зад граница военнослужещи от ГВ.

Из архивите на ДС

Противниковите разузнавания разполагат с отделни данни за местостоянката на щаба на УГВ, някои от основните му задачи и отчасти организационната му структура.

От щаба на УГВ няма допуснато бягство на военнослужещ или военен служител. Има ИР като бившият полковник Свръдлев – служил 15 години в ГВ и бившият фотограф [illegible]; който се обяви за невъзвращенец.

Анализирайки последните случаи на допуснати бягства на военнослужещи в Турция, Гърция и СФРЮ, се вижда че техните разузнавания събират подробни данни за дислокацията на граничните поделения, системата за охрана на границата, данни за личния и команден състав, количеството на съветски войски и т.н. Характерен е факта, че почти всички ИР ги принуждават да попълват специални картони за офицери от УГВ и граничните отряди, от което можем да направим извода, че същите водят пълна картотека за наши отговорни офицери.

Физическото обкръжение на щаба е изучено, съвместно с ОР от III РУ на МВР-София. Заделен е контингента и ОИЛ и са обезпечени.

За разкриване, предотвратяване и пресичане провеждането на подривна дейност към щаба на УГВ ще бъдат проведени следните

955

М Е Р О П Р И Я Т И Я:

I. МЕРКИ СРЕЩУ РАЗУЗНАВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ НА ПРОТИВНИКА

Агентурно проникване на противника в щаба на УГВ е възможно да се осъществи:

1. Чрез вербовка на агентура из средите на военнослужещи, военни служители, членове на техните семейства, осъществена в нашата страна или зад граница.

2. Внедряване на такава из средите на новопостъпващите в щаба военни служители.

3. Вербовка на агентура из средите на физическото обкръжение на щаба или това на военнослужещите, военните служители и членове на семействата им.

Из архивите на ДС

4. Чрез установяване на контакти и поддържане на връзки на военнослужещи, военни служители и членове на семействата им с временно пребиваващи у нас чужденци и използуването им на "тъмно".

С цел разкриване и недопускане в щаба на противникова агентура ще се провеждат следните контраразузнавателни мерки:

1. Агентурният апарат и ДЛ ще продължи да се обучава по признаците за шпионаж и разкриване на дълбоко законспирирана агентура из средите на военнослужещите, военните служители и членовете на семействата им.

2. Непрекъснато да се изучават военнослужещите и военните служители, работещи в най-важните секретни сектори и носителите на такива секрети като основно внимание се обръща на връзките и проявите им след работно време. За лица с компрометиращи ги данни ще се взема незабавно оперативно отношение.

3. Да се установят лицата уволнени в запаса и уволнени по наше предложение, които са носители на важни секрети и се обезпечат с агентурно наблюдение и контрол съвместно със съответните районни управления на МВР.

4. Контролиране промените на лицата от офицерския състав, имащи мобилизационно назначение на горните поделения. Неподходящите съвместно с ОМО да бъдат заменени.

5. Съвместно с командуването да се вземат необходимите мерки за поддържане на строг порядък по пропускателната система в сградата на щаба.

6. Съвместно с Трето районно управление на МВРи други органи на МВР непрекъснато да се изучава обкръжението на военнослужещите както и физическото обкръжение на щаба и се провеждат целенасочени мероприятия за недопускане провеждането на шпионска дейност.

7. Чрез агентурно контролиране поместването на данни във вестник "Граничар" за техническите съоръжения, използувани в охраната на границата, уязвими места, ново въоръжение и други данни, представляващи интерес за противниковите разузнавания.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

Из архивите на ДС

957

II. МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ДЪРЖАВНАТА И ВОЕННАТА ТАЙНА

Най-вероятни канали за изтичането на данни, представляващи държавна и военна тайна до противника са следните:

1. Допускани нарушения и слабости на изискванията на заповедите, инструкциите и установения ред при работа със секретни материали.

2. Нарушения правилата за използуване шифровите документи ЗАС, радио- и телефоните и други технически средства.

3. Разгласяване на данни със секретен характер от военнослужещи и военни служители сред близки, приятели и роднини, а така също и чрез личната кореспонденция.

4. Чрез визуално наблюдение, подслушване на радио и телевизионните разговори, фотографиране с телеапаратура и други.

5. Чрез запасните офицери, сержанти и войници по време на провежданите мобилизационни сборове.

Изхождайки от горното и от интереса на противника към щаба на ГВ е необходимо да не се допусне изтичането на данни, представляващи държавна и военна тайна чрез провеждането на следните основни агентурно-оперативни и технически

М Е Р О П Р И Я Т И Я:

1. Чрез агент

да се организира контрол върху поведението, проявите на военнослужещите, военните служители и обкръжението им на работещите в ОМО, шифъра, ЗАС, секретно деловодство и машинописно бюро.

2. Поставяне на конкретни задачи и инструктаж на агентурата и ДЛ за разкриване случаи при разгласяването на секретни сведения от военнослужещи, военни служители и членове на семействата им. При получаване на такива данни да се извършва незабавно анализ

Из архивите на ДС

958

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

и оценка на същите и се взема оперативно отношение към засечените лица.

3. Чрез агент

своевременно да се разкриват, предотвратяват и пресичат нарушенията, предпоставките и условията за изтичане на данни, представляващи военна тайна чрез радиосредствата и телефоните, неспазване на СУВ, като спрямо нарушителите се вземат незабавни мерки и провеждат профилактични мероприятия.

4. При извършване проверка на секретното деловодство и секретните библиотеки в комисиите с подходяща линия на поведение да се включва агентура, чрез която да се изясняват слабостите по съхранението и отчета на секретните материали.

5. Лично запознаване от ОР на местата където се съхраняват най-важните секрети, реда за работа с тях и опазването им.

6. Съгласуване с командуването допускането на цивилни лица за временна работа в щаба, командния пункт и ВВО и агентурното обезпечаване на същите.

7. Съвместно с командуването провеждане на профилактични мероприятия по новопостъпилите сержанти, войници и военни служители с цел вземане на превантивни мерки и недопускане изтичането на данни от секретен характер.

8. За опазването на най-важните секрети в щаба да се изготвят планове за агентурна и физическа охрана на същите. Периодически да се опресняват и попълват измененията на данните.

9. Оперативният работник да участвува в провеждането на контрола по СУВ.

III. МЕРКИ ПРОТИВ ВИЗУАЛНОТО И ТЕХНИЧЕСКОТО РАЗУЗНАВАНЕ НА ПРОТИВНИКА

Щаба на УГВ и работата в него може най-добре да се наблюдава от срещуположните обществени сгради и жилищни кооперации. Лица, поставили си за цел събиране на данни за същия могат да събират такива чрез наблюдение и снимане с технически средства. Най-важните секретни материали и документи се изработват в оперативния отдел, ОМО, отдел "Бойна подготовка" и други, като отпечатването

От архивите на ДС

959

и придвижването им става в машинописно бюро и секретно деловодство, които са уязвими в това отношение.

Щаба поддържа радиовръзка с граничните отряди, МНО и МВР. Същата се поддържа на сеанси в определени часове. Всичко се кодира и се изпраща във вид на радиограми, които се излъчват за максимално най-кратко време. Проводна връзка поддържа с граничните отряди, МНО и МВР. Същата минава по следния път: от щаба на УГВ отива в централна поща, след това в окръжните станции на съобщенията, до районните градски и оттам до щабовете на граничните отряди по специален съобщителен канал.

Най-уязвимите места за подслушване на нашите разговори се явяват:

- шкафовете, таблата и проводната връзка, които не са контролирани от наши техници и онези сектори, където няма възможност да се контролират;

- таблата и съответните АТЗ, през които минава проводната връзка, посредством репатриторите. Случва се при отделни повреди работниците от пощите да се включват в наша линия. Някои от техниците знаят позивните на отделни наши поделения.

- радиорелейна връзка има от София до Бургас и от Бургас до Варна. В щаба има 6 радиотелефона, които са монтирани в леките коли на командуването. По домовете на офицерите няма радиотелефони.

С цел недопускане изтичането на информация, представляваща държавна и военна тайна по горепосочените канали и за ефикасно противодействие на противника ще се провеждат следните

М Е Р О П Р И Я Т И Я:

1. Чрез радиоконтрола своевременно се долавят нарушения на радиодисциплината и чрез командуването се вземат ефикасни мерки за отстраняване на същите.

2. Съвместно с командуването да продължи да се вземат превантивни мерки с цел недопускане изтичането на данни чрез телефонните разговори.

3. Да се поддържа редовен контрол с териториалните органи

Из архивите на ДС

на МВР, обслужващи АТЦ с цел установяване проявява ли интерес към водените разговори по нашите канали от служителите, имащи достъп до репатриторите.

4. Съвместно с подполковник Труканов от управлението и други специалисти да се извърши проверка на щаба и се набележат мероприятия за отстраняване на констатираните слабости.

5. Да се контролира използването на мрежестите пердета на прозорците по предназначението им.

960

IV. МЕРКИ ЗА НЕДОПУСКАНЕ И ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ БЯГСТВА ЗАД ГРАНИЦА

За недопускане и предотвратяването бягства на военнослужещи, военни служители и членове на семействата им ще се проведат следните мероприятия:

1. Установяване на лицата склонни към авантюристични действия, попаднали под идеологическото въздействие на противника и склонните към БПГ. Своевременното им обезпечаване с агентурен контрол и изучаване на проявите им.

2. Системно обучение на агентурата и ДЛ по признаците за бягство зад граница и уточняване начините за бърза двустранна връзка при получаване на такъв сигнал.

3. Съвместно с командуването и ПО да се провеждат целенасочени разяснителни и профилактични мероприятия за недопускане на такъв вид вражеска дейност.

4. Чрез агентурата и ДЛ своевременно да се разкриват предпоставките и причините, подкитващи отделни лица към извършване на бягство и вземане на своевременни мерки за отстраняването на същите.

V. МЕРКИ СРЕЩУ ДИВЕРСИОННО-ТЕРОРИСТИЧНАТА ДЕЙНОСТ НА ПРОТИВНИКА

Като обекти на диверсионно-терористична дейност се явяват: сградата на щаба, складовете с оръжие, боеприпаси, взривни и отровни вещества, склада за ГСМ, автомобилната и свързочната техника,

Из архивите на ДС

водоизточниците на поделенията, командуващия ГВ, началник ПО на УГВ и представителя на съветските Гранични войски у нас.

С цел недопускане диверсионно-терористични актове от противника ще бъдат проведени следните

М Е Р О П Р И Я Т И Я:

1. Ще продължи обучението на наличната агентура и ДЛ по признаците за диверсионно-терористична дейност и ще им се поставят конкретни задачи за своевременно долавяне на замислящи, подготвяща се или провеждаща се такава дейност в щаба на УГВ.

2. Чрез агентурата и ДЛ да се разкриват слабости и нарушения по охраната на складовете за оръжие и боеприпаси, взривни и отровни вещества, бойна техника и други и чрез командуването ще се вземат мерки за тяхното отстраняване.

3. Инструктаж на агентурата и ДЛ за разкриване на лицата, даващи въоръжен наряд, проявяващи интерес към оръжието, боеприпасите и взривните вещества.

4. Набелязване на конкретни мероприятия за недопускане на диверсионно-терористични действия срещу командуващия ГВ, началник ПО на ГВ и представителя на съветските ГВ, като за целта се изготви отделен план.

5. Установяване на лицата, склонни към извършване на диверсионно-терористична дейност и обезпечаването им с агентурен контрол.

6. Съвместно с ОР и РИ от Трето районно управление на МВР установяване лицата от обкръжението на щаба, годни към извършване на такава дейност и вземане на съвместни мерки по обезпечаването им с цел недопускане провеждане на такава дейност.

7. Съвместно с командуването на поделението ще се ограничи до минимум лицата, имащи достъп до складовете за оръжие, боеприпаси, взривни и отровни вещества.

8. Доуточняване на уязвимите места в щаба, БОО и СШИСК в диверсионно-терористично отношение и вземане мерки съвместно с командуването по обезпечаването им.

961

Из архивите на ДС

VII. ОКАЗВАНЕ ПОМОЩ НА КОМАНДУВАНЕТО

За осигуряване на висока бойна и мобилизационна готовност, поддържане на строг уставен ред, надеждна охрана на складовете с оръжие, боеприпаси, взривни и отровни вещества, подобряване пропускателния режим и опазването на секретите в щаба на УГВ ще се провеждат следните

М Е Р О П Р И Я Т И Я:

1. Чрез наличната агентура и ДЛ да се доловят слабости и нарушения по следните въпроси:

а) по бойната и мобилизационната готовност;

б) по дисциплината и извращенията на дисциплинарната практика;

в) по отработването, предвижданото и отпечатването отчета и съхранението на най-важните секрети;

г) нарушения по охраната на границата, носенето на граничната и караулната служба и други;

д) по морално-политическото състояние на личния състав;

е) за допуснати злоупотреби с финансови и материални средства;

ж) вземане на мерки по подобряване на пропускателния режим в щаба, БОО, СШИСК.

Из архивите на ДС

2. Подобряване взаимодействието с командуването, ПО и териториалните органи на МВР в издирвателната работа по отношение на военнослужещи, извършили отклонения от военната служба, бягства с и без оръжие, по/изгубено оръжие, боеприпаси, взривни и отровни вещества, секретни документи.

3. Чрез наличната агентура и ДЛ и съвместно с командуването вземане на мерки за спокойно отпразнуване на националните и други празници с цел недопускане провеждането на диверсионно-терористична дейност и друг вид вражеска дейност.

963

VIII. ДРУГИ МЕРОПРИЯТИЯ

1. При извършване проверка на бойната и мобилизационната готовност задействуване на системата от контраразузнавателни мерки с цел прихващане насочеността на интереса на противника.

2. Ежегодно да извършва анализ и оценка за ефективността на създадената система от контраразузнавателни мерки и при необходимост да се допълва с нови мероприятия.

ОПЕРАТИВЕН РАБОТНИК
КАПИТАН
(М.Младенов)

Отпечатено в 2 екз.
№ 2-отдела
№ 1-лит.дело
Изп.кап.Младенов
Нап.Иванова-747
04.07.1985 година

НЕКЛАСИФИЦИРАНО

~~СТРОГО СЕКРЕТНО!~~

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Длъжност: държ. експерт
Подпис:.....
Фамилия:/Йорданов/

МВР
УПРАВЛЕНИЕ III-4-ДС
№ 4350/II
27.12.1986
СОФИЯ

ДО
НАЧАЛНИЦИТЕ НА ОТДЕЛЕНИЯ
И СТАРШИ ОР ОТ ОТДЕЛЕНИЕ 01

От анализа на постъпващата информация в отдела могат да се направят изводи за рязко засилване интереса и насочеността на противниковите разузнавателни служби към Гранични войски.

През 1985 година Разузнавателното управление на Военното министерство на САЩ е разработило и изпълнява "Програма за всестранно и целенасочено събиране на сведения за въоръжените сили на Варшавския договор". Интересът към Гранични войски се изразява в: установяване местата на дислокация на частите, тяхната щатна структура и въоръжение; системата за охрана на границата; войсковите и оперативни мероприятия на Гранични войски; реда за пропускане на чужди граждани и товари през границата; политико-моралното състояние на личния състав, дисциплината, степен на обученост на военнослужещите с особено внимание на офицерските кадри, тяхната професионална и политическа подготовка, делови и лични качества.

Още през 1982 година в САЩ е била утвърдена правителствена директива с указания към ЦРУ и ФБР да планират специални операции за организиране на бягства през граница и невъзвращенства от граждани на социалистическите страни. На тази основа ЦРУ е разработило "Програма за организиране на бягства на Запад" с препоръки за активизиране на антисоциалистическата пропаганда, подкупите, ласкателствата, заплахите, шантажирането, а когато се наложи и насилието. Само за 1985 година за правителствения пропагандан апарат на САЩ са изразходвани 3 милиарда долара. За 1986 година са отпуснати 887,9 милиона долара само по линия на ЮСИА. За 1986-1987 година са заделени 250 милиона

От архивите на ДС

долара за подривната радиокорпорация "Свободна Европа-Свобода".

Турските разузнавателни органи засилват дейността си за събиране с предимство на информация за хода на възродителния процес; за уличени в сътрудничество с ДС български граждани; за охраната на границата и изградените по нея съоръжения (като сведенията по възможност бъдат подкрепени от снимки и скици); за всички поделения на територията на Ямболски и Кърджалийски окръзи и пр.

За да не попаднат в полезрението на ДС се дават указания на агентите си да се държат коректно в обществото. Стриктно да изпълняват нарежданията на властите, да печелят доверието им и да се стремят да заемат отговорни партийни и административни постове.

965

В някои райони на граничната зона се разпространяват твърдения, че наред с инструкциите и указанията за събиране на информация за възродителния процес, турските специални служби снабдявали пътуващите през България турски шофьори с малогабаритни взривни материали, камуфлирани в химикалки, запалки и други предмети, които да оставят на оживени места в НР България.

Получени са данни, че югославското разузнаване прави опити да привлече към сътрудничество български граждани на проскопска сепаратистка основа. На привлечените към сътрудничество поставяли задачи да обработват в такъв дух жители от Благоевградски окръг и за установяване имената на лица, които са преследвани от властите, като македонци.

Във връзка с горното е необходимо да се организира агентурно-оперативната работа за долавяне на опити за придобиване на информация и интерес по отбелязаните въпроси, за разкриване на противниковата агентура.

Да се конкретизират задачите на агентурата за своевременно прихващане на противниковия интерес.

Да се съгласуват мероприятия с РО на граничните отряди и териториалните органи на МВР.

Из архивите на ДС

Чрез командуването и политорганите да се засилят мерките за опазване на военната тайна и недопускане проникване в секретите за охраната на границата.

Всички получавани данни да се анализират и своевременно да се изпращат в отдела с предложение за вземане отношение.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ 04
ПОЛКОВНИК
(Л.Атанасов)

Отпечатено в 1 екз.
№ 1-КД
Изп.Лулчев
Нап.Иванова-1184
23.10.1986 година

Размножено в 12 екз.
за отделенията и
старши ОР от 01

ПОЛЕ
Рег. № 118 3
15. I. 87

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

за подбора, изучаването, обучението
и възпитанието на младите граничари
в учебните пунктове и мерки за отстраняване
на слабостите и нерешените въпроси

Усилията на командуванията, щабовете и политотделите на граничните отряди бяха насочени за решително преустройство на стила и методите за работа по предварителното изучаване и подбора на донаборниците. Създадени бяха необходимите условия обучението в учебните пунктове да протича в съответствие с изискванията на МЗ № I-162, ОМУ, писмо № 2458/15.07.1986 г., програмата за подготовка на младите граничари и постигане на по-високи резултати в чест на 150-годишнината от рождението на Васил Левски и 70 години от ВОСР.

I. По подбора и предварителното изучаване на младите граничари

Съгласно спуснатият разчет от ГЩ - БНА, попълнението на Гранични войски с набор 1968 г. се извърши на 20.09.1986 година.

Беше създадена добра предварителна организация за изучаването на техните качества в окръжните военни управления. Всички гранични отряди подготвиха и изпратиха групи офицери за изучаване и проверка на морално-политическите качества и здравословното състояние на донаборниците. Активно се включиха в тази дейност офицерите от ОМО, ПО, БОО и комисарско отделение. В резултат на задълбочената проверка в окръжните военни управления по местоживеене и използуване помощта на ОУ (РУ) - МВР бяха разкрити и изключени от списъците повече от 180 неподходящи за служба във Войските новобранци (сираци, с разведени родители, далтонисти, с нервни

Из архивите на ДС

968

заболявания, участвували и извършили кражби и с роднини в капиталистическите страни и СФРЮ). По-големи слабости при подготовка на командите бяха допуснати в Габровско, Великотърновско, София-4 и други ОВУ.

В поделенията на Войските бяха приети за изслужване на действителната си военна служба общо 3 322 души, от които 36 души бяха изпратени за обучение и се намират в санитарната школа в гр. Русе. И тази година беше спазено изискването комплектуването на командите да става с младежи от първа режимна група по способа на приемане "дом-поделение". Попълването на командите със специалисти (шофьори, багеристи, компресористи и др.) отговаря на изискванията. По-незадоволително е попълнението с готвачи, завършили техникум по обществено хранене, които са в по-малко 16 души и бяха заменени с военноотчетната специалност мотострелкови. Не можаха да издължат целия си наряд от готвачи Великотърновско и Плевенско ОВУ, поради липса на такива учебни заведения на територията на окръзите.

Бяха подадени в повече от необходимата бройка на поделенията 42 шофьори, което позволява извършването на по-задълбочен подбор и назначаването за водачи добре подготвени и с практика шофьори. Слабост е, че една част от тях са завършили донаборната шофьорска школа в последния месец преди влизането в казармата и нямат необходимата практика по кормуване.

Приетите млади граничари са членове на ДКМС над 99 %. Със завършено средно образование са 93 % и над 80 % са от работнически и селски произход.

Физически приетите граничари са сравнително добре развити. Има обаче и такива, които са скрили на приемателните комисии за заболявания, противопоказни на "Разписанието за болестите и физическите недостатъци", като язвена болест, хипертония, нощно напикаване. Това се отнася най-много за ОВУ - Русе, Видин, Перник, София-11 и други.

Архивите на ДС

969

10

Сериозно стои в ОМУ - ГЩ въпросът за недостига на младежи за режимните поделения и в частност за Гранични войски. Има не малко такива с роднини в СФРЮ и капиталистическите страни, участвували във валутни афери, извършвали кражби, следствени по други престъпления, особено в периода след завършване на образованието си до влизане в казармата (Ст. Загора, В. Търново, Пазарджик, Благоевград, София-5 и др.). На същите ОУ - МВР са издали допуск за режимност първа група, поради което се затрудняваше работата на нашите групи. Налагаше се да се търси помощта на началниците на ОУ - МВР, завеждащите отдел "Военноадминистративен" на ОК на БКП и т.н. (Габрово, Пазарджик и др.). Въпреки това някои от окръжните военни управления изпратиха за служба в поделенията ни донаборници извадени от командите от нашите групи (София-4, В. Търново, Пазарджик).

II. Резултати от обучението на младите граничари

В резултат на положените усилия от командуванията, щабовете, политотделите на граничните отряди и офицерите от учебните пунктове, бяха постигнати определени резултати при обучението на младите граничари. За това допринесоха и проведените учебно-методически сборове с кадъра на учебните пунктове.

Своевременно и сравнително правилно беше извършено планирането на учебния процес в съответствие с ръководещите документи.

В учебните пунктове беше създадена добра организация за нормално протичане на цялостната учебновъзпитателна работа.

Извършените проверки от УГВ, щабовете на отряди, осъществявания контрол и оказваната помощ способствуваха за по-пълно разкриване и отстраняване на съществуващите слабости.

С отчитане реалните възможности беше организирано и социалистическото съревнование. Проведените мероприятия за неговото

Из архивите на ДС

970

//

разгаряне допринесоха за сравнително по-добрите резултати в обучението на младите граничари (1, 2, 3, 6, 11, 13 и др. ГО). На проведените отчетни проверки от комисии от УГВ (1 и 16 ГО) и от щабовете на останалите гранични отряди от всичките 99 взвода 57 показаха добри резултати, 41 удовлетворителни и слаби - 1. По бойната и политическа подготовка 210 млади граничари показаха отлични резултати.

През време на обучението младите граничари придобиха необходимите теоретически познания за носене службата на различните видове гранични наряди.

Могат да действуват в състава на отделението в настъпателния и отбранителния бой и сравнително добре изпълняват нормативите по тактическа подготовка и защита от оръжията за масово поразяване на противника.

По огнева подготовка придобиха необходимата натренираност за водене на огън по появяващи и движещи се цели, като повече внимание е обръщано на стрелбата по движещи се цели, където и резултатите са по-добри. Познава се материалната част на ръчните гранати и автомата. По-успешно се изпълняват нормативите с него. Сравнително по-високи резултати по огнева подготовка бяха постигнати във 2, 4, 6, 8, 11 и 13 ГО.

В занятията по строева подготовка и ежедневните мероприятия младите граничари придобиха определени строеви навици, осигуряващи изпълнението на задълженията им в състава на подразделенията. Постигнаха се определени резултати и във физическата подготовка, като най-високи са резултатите в 4, 7, 11 и 13 ГО.

Теоретическият материал по Устави на Въоръжените сили на НРБ се познава.

Из архивите на ДС

971

Специалната подготовка на шофьорите, готвачите, санитарите, електросигнализационните механици, радиометристите, прожектористите и моряците е провеждана редовно и придобитите знания позволяват успешно изпълнение на задълженията им.

Наличната учебно-материална база способствуваше за нормалното протичане на учебния процес.

Независимо от постигнатото в обучението на младите граничари и през тази година се повториха някои слабости.

Допуснати бяха известни неточности в планирането свързани с количеството и времето за провеждане на стрелбите, както и количеството часове по отделните подготовки и други.

Не се отчете в достатъчна степен, че една значителна част от командирите на взводове бяха дошли за първи път в учебните пунктове от военните училища и запаса, с недостатъчна методическа подготовка и практически опит в обучението на личния състав. Като се прибави и обстоятелството, че в недостатъчна степен им беше оказвана непосредствена практическа помощ при организирането и провеждането на занятията, се откроява една от основните причини за недостатъчната подготовка на младите граничари.

Въпреки че контрола и помощта както от щабовете на отряди, така и от командуванията на учебните пунктове беше добре организиран, в повечето случаи поради сравнително общия му характер той не способствуваше за разкриване на съществуващите слабости и провеждането на конкретни мерки за отстраняването им. В редица случаи след извършването на контрол и оказването на помощ от щабовете на отряди, продължаваха да съществуват предишните слабости по съставяне на седмичните разписания, формалното изготвяне на план-конспектите, допускане на груби методически грешки при организиране и провеждане на различните занятия и други. Отделни офицери проявяваха занижени критерии при проверка и оценка.

Из архивите на ДС

972

Показателни в това отношение са резултатите постигнати в 16 ГО през миналата година, когато по огнева подготовка 6 взвода показаха отлични резултати, а 3 добри и по физическа подготовка 5 добри и 4 удовлетворителни, докато тази година при проверката от комисия от УГВ се получиха съответно 6 добри и 3 удовлетворителни по огнева и 6 удовлетворили и 3 слаби по физическа подготовка. По отделни подготовки аналогично е положението в 7 и някои други гранични отряди.

Сериозна слабост беше и това, че не се обръщаше необходимото внимание на предварителната подготовка на ръководителите на занятия. Не се изучаваха пълно изискванията на наставленията, уставите, инструкциите и другите документи, което се отразяваше върху точността и качеството при усвояването на материала.

Инструкторско-методическите занятия и практическите инструктажи с командирите на отделения в редица случаи се провеждаха при ниско качество, опростено в резултат на което някои действия и хватки са заучени неправилно от младите граничари. Не се използуваше напълно утвърдилата се сравнително добра подготовка на командирите на отделения и не винаги им се предоставяше възможност за поемане задълженията и носене на отговорността за обучението на поверените им отделения.

Въпреки че беше заповядано за преминаване на младите граничари през учебни гранични застави и включване в състава на различни видове гранични наряди, то практическата им подготовка е недостатъчна. В състава на граничните наряди същите действуват плахо и неуверено. Недостатъчни са практическите им навици по правилното разчитане на следи и други признаци за нарушение на границата оставени върху КСП и местността. Не се познават всички документи даващи право за влизане в граничната ивица и зона и зад системата "С-100" и "Скала", а практическата им проверка се извършва неуверено.

Из архивите на ДС

973

14

По тактическа подготовка сравнително по-слабо са усвоени въпросите за настъпление в дълбочина на противниковата отбрана, а действията по отразяване на противниковата атака са неуверени и нерешителни.

Недостатъчно внимание е обърнато на темите за действие на отделението в походно и стражево охранение и други.

Допускат се грешки в последователността при изпълнение на нормативите, индивидуални и колективни, както по тактическа подготовка, така и по защита от оръжията за масово поразяване на противника.

Недостатъчно време се отделяше от часовете за самоподготовка по ЗОМП.

Независимо, че при обучението е обръщано особено внимание на занятията по огнева подготовка, то същите в недостатъчна степен са усвоили начините и правилата за стрелба от различни положения. Неудовлетворява напълно натренираността на граничарите във водене на огън по появяващи се цели от място и във време на движение, както и хвърлянето на ръчни гранати. Това е причината за сравнително по-ниските резултати в 5, 6, 8 и 16 ГО. Тревожи и фактът, че голяма част от офицерите не са изучили точно реда за изпълнение на упражненията в резултат на което се допускат грешки и неточности при изпълнението им. По същата причина не се познава задълбочено материалната част на леката картечница и ръчната противотанкова гранатохвъргачка. Със затруднение се изпълняват и нормативите с тези две оръжия.

В занятията по строева подготовка по-малко внимание е обръщано на единичната строева подготовка и една част от граничарите нямат затвърдени необходимите строеви навици. До известна степен е подценяван въпроса за точното изпълнение изискванията на Строевия устав в ежедневния живот. Недостатъчно са усвоени

Из архивите на ДС

974

въпросите за излизане от строя, подхождане към началника, отдаване на чест, както и стегнатото изпълнение на строеви песни, а броя от заучените такива е недостатъчен.

Въпреки известните на всички повишени изисквания към физическата подготовка на личния състав, то решителен поврат в това отношение при обучението в учебните пунктове не настъпи. Със затруднение се изпълняват упражненията от раздела гимнастика, а резултатите на крос 1000 м в една част от отрядите са едва удовлетворителни. Не се използуваха пълноценно и останалите форми за издигане нивото на физическата подготовка. Не беше изцяло подчинено в интерес на тази задача и покриването на нормативите от ВСК. По-ниски са резултатите в 5, 6, 8 и 16 ГО. Заслужава внимание опита на 7 и 11 гранични отряди които (сравнение в таблицата) съпоставени с миналата година са постигнали чувствителни успехи.

В резултат на недостатъчното взискание младите граничари нямат твърди навици за строгото и точно изпълнение изискванията на уставите, а една част от тях не познават редица теоретически постановки от същите.

При обучението на специалистите по-слабо внимание е обръщано на практическото усвояване на материала и същите с известни затруднения изпълняват самостоятелно практически задачи. Слабостите в практическата подготовка на шофьорите се крият и в недостатъчното предказармено обучение на същите.

В недостатъчна степен се познава от граничарите материала по инженерна подготовка и особено практическата работа по устройване на противотанкови минни полета. Подценяван е и въпроса със самоокопаването.

Недостатъчната конкретност при воденето и отчитането на социалистическото съревнование доведе до чувствително намаляване броя на взводовете, отделенията и граничарите постигнали отлични

Из архивите на ДС

975

резултати. Общия характер на различните мероприятия за разгарянето му е попречило те да способствуват за постигане на по-високи резултати. В месечните и седмични анализи, както и ежедневното и ежечасно отчитане съревнованието е било съпътствувано от слабости, което е попречило да бъдат използувани всичките му възможности и скрити резерви за разгаряне на творческата енергия и инициатива на младите граничари, за създаване на обстановка за благородна надпревара за постигане на по-високи резултати.

Въпреки че няма провалени занятия поради липсваща или неизправна учебно-материална база, то съществуващата такава не винаги се поддържаше и използуваше най-пълноценно.

Независимо от посочените слабости допуснати при обучението на младите граничари същите са придобили необходимите теоретически познания, които след целенасоченото им въвеждане в служба осигуряват изпълнение на задачите по охраната на границата.

III. Политиковъзпитателна работа

Политиковъзпитателната работа в учебните пунктове се организираше и провеждаше в съответствие с конгресните решения, Директива № 45 за идеологическата работа и указанията за партийно-политическата работа.

На основата на дадените указания и разработени планове от политотдела на Войските и тези в граничните отряди се проведоха политиковъзпитателни мероприятия за правилното изучаване, възпитание и приспособяване на младите граничари към войсковия живот. През периода на обучение се извършваше редовно разясняване на сложната и взривоопасна международна обстановка, политиката на САЩ и НАТО за нейното изостряне и конкретно разобличаване на антибългаризма в Турция по повод на възродителния процес. Същевременно се пропагандираше мирната и принципна политика на СССР, ярко

Из архивите на ДС

976

показана на срещата в Рейкявик, както и мирната политика на нашата страна на Балканите.

Основната тематика по политическа подготовка бе премината при сравнително добра организация и добро методическо равнище. Изучавания материал допринесе до издигане и по-нататъшно формиране на класово-партийното, патриотичното и интернационално възпитание у воините. По-добре се усвоиха темите за военната клетва, създаването и бойния път на Гранични войски и традициите на Войските, военната дисциплина и някои актуални политически събития.

В болшинството от учебните пунктове се изнасяха редовно планираните политинформации, като се привличаха компетентни лектори от централните и местни идеологически институти.

Развърната бе широка масово-политическа и културно-възпитателна работа във връзка с 40-годишнината на Гранични войски и другите бележити дати и годишнини. Организираните срещи с бойните знамена, посещението на музеите, исторически места, вечери по различни теми, концертни програми и други мероприятия изиграха положителна роля в цялостния възпитателен процес. С подходящи форми на идейновъзпитателната работа бе отбелязан и месеца на българския революционер.

В болшинството от учебните пунктове се проявяваше стремеж за засилване на правното възпитание и индивидуалната политическа работа, като се изнесоха подходящи лекции от работници във военната прокуратура, съда и други юридически инстанции.

Като цяло по-добра организация в провеждането на политиковъзпитателната работа се създаде в 4, 5, 11 и 8 ГО.

Наред с положителните страни във воденето на идейновъзпитателния процес се допуснаха и редица слабости и нерешени въпроси.

Из архивите на ДС

Отделни политотдели не създадоха цялостна предварителна организация за по-доброто планиране и провеждане на целенасочени и действени политиковъзпитателни мероприятия в учебните пунктове. Съществени пропуски се допуснаха в провеждането на политическите занятия. Същите опират до предварителната подготовка на ръководителите, която не винаги е задълбочена, целенасочена и пълна. В проведените постоянно действуващи семинари се проявяваше на моменти формализъм, опростенчество, без да се търсят по-ефективни методи за активизиране на младите ръководители на занятия. Същите слабости впоследствие се пренасяха и в провежданите занятия като липсата на достатъчно нагледни пособия и технически средства, неизползуването постоянно на активните форми на обучение, подценяване емоционалния и творчески характер при обсъждането на проблемите и други.

977

И тази година не можа да се утвърди практиката за провеждане открити уроци по политическа подготовка. Ръководителите на групи при свързочните и сапьорните роти не винаги се привличаха на постоянно действуващи семинари.

По-незадоволително бяха усвоени темите свързани с бойното другарство, за империализмът като заплаха за мира и неговата подривна дейност, както и някои актуални въпроси на външнополитическата дейност на СССР, НРБ и другите братски страни.

Провежданите масово-политически и културно-възпитателни мероприятия в някои случаи бяха твърде общи, без нужния възпитателен ефект. Болшинството от политотделите подцениха организацията и провеждането на единните политически дни в учебните пунктове. В политическите информации лекционната пропаганда и другите форми на политиковъзпитателната работа е недостатъчно участието на командирите и офицерите от щаба, отделенията и службите и тила на отрядите. Провежданите политиковъзпитателни мероприятия не винаги бяха тясно обвързани и с провеждания учебен процес. На места се

Из архивите на ДС

978

подценява и контрапропагандния характер на провежданата учебно-бойна дейност.

Слабости се допускаха и в провежданата индивидуална политическа работа с младите граничари, командирите на отделения и младите офицери. В редица отряди се закъсня с проучването на новопостъпилия набор, с цялостното изучаване на идейнополитическите и психо-физическите качества на воините, с особеностите на характерите, таланта и възможни прояви по време на адаптационния период. Макар, че груби извращения и издевателства във воинските колективи да не се допуснаха, то предпоставките за същите съществуваха и не бяха винаги навреме преодолявани.

По-слаби резултати в организацията и провеждането на политиковъзпитателната работа показаха 16, 2, 7 ГО.

Основните причини за слабостите и недостатъците опират до бавното преустройство в стила и методите на работа от страна на командирите и политорганите, в подхода им към проблемите на политиковъзпитателната работа. Недостатъчна е конкретната и навременна помощ от страна както на политотдела на Войските, така и на отрядите на младите политработници в учебните пунктове. Не докрай се използува времето за тяхната работа с младите граничари като школа за усъвършенствуване теоретико-практическата и методическа подготвеност на същите. Политотделите не докрай успяха да преустроят цялостната база за политиковъзпитателната работа, което се отрази негативно върху нейната ефективност и действеност.

За недопускане на посочените слабости по изучаването, подбора, обучението и възпитанието на младите граничари и довеждане докрай работата за цялостното им изграждане като истински защитници на държавната граница е необходимо:

1. Командуванията на граничните отряди да проявяват по-голяма загриженост, като сами оглавяват някои от групите в ОВУ, откъдето поделенията получават по-голяма част от наряда си.

Из архивите на ДС

2. Да се подобряват шефските връзки между поделенията и ОВУ и на тази основа се подобри подбора. Да се изпращат нагледни материали, бойни листове и други с които да се популяризира граничната служба сред донаборната младеж.

3. Да се отстранят слабостите допускани от съответните длъжностни лица на ОУ-МВР при проверката на подлежащите за влизане в казармата младежи и при издаване на допуск за служба в режимни поделения.

4. Осъзнаване и претворяване в дела необходимостта от разширяване на постигнатите знания и обогатяване практическият опит на младите граничари за носене на служба по охрана на границата на основата на редовното и качествено провеждане на учебния процес в граничните застави в строго съответствие със седмичното разписание, твърдо и неотклонно при всякакви условия на обстановката.

5. Политотделите на граничните отряди на базата на натрупания положителен опит и констатираните слабости и недостатъци, да създадат по-добра организация за провеждането на съдържателна и действена политиковъзпитателна работа в граничарските колективи, за по-доброто въвеждане в служба на младите граничари и по-бързото им приспособяване към войсковия живот.

979

ПРИЛОЖЕНИЕ: Таблица за резултатите по БПП от обучението на младите граничари - рег.№ 122 / 13.01 1987 г. екз.№ 3 от 1 листа.

ЧЛЕН НА ВОЕННИЯ СЪВЕТ, ТОЙ И НАЧАЛНИК НА ПОЛИТОТДЕЛА НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР:
/БЕЛЧЕВ/

ЗАМ.-КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ПОЛКОВНИК:
/Ст. АНГЕЛОВ/

Отп. в 1 екз.
Изп.: Ст. Ангелов
Нап.: Атанасова - 159
13.01.1987 год.
Размн. в 10 екз.

М В Р
ПОДЕЛЕНИЕ - 59430-V
Рег. № 7 126 дес. 1 а
18.02.1989 г.
8000 - Бургас

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
ЗАМ.МИНИСТЪРА НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ДР.ГЕНЕРАЛ ПОЛКОВНИК
МИНКО МИНКОВ
С О Ф И Я

С П Р А В К А 22958 03.11.89

ОТНОСНО: Извършени нарушения от турски плавателни средства, търгуващи с външно-търговско предприятие "КИНТЕКС" гр.БУРГАС

В изпълнение на Ваша устна заповед донасям следното:

От месец септември 1986 година външно-търговско предприятие "КИНТЕКС" гр.БУРГАС значително активизира дейността си с турски граждани. В резултат на това турски плавателни съдове, предимно гемии и скутери, започнаха все по-често да посещават пристанище БУРГАС, за да товарят стока. Същите почти при всички свои преходи до БУРГАС и обратно извършват груби нарушения на териториалните ни води и ПГР, като се движат близо до брега, често поради лошо време, повреда или измислени от тях претексти спират в близост до брега и влизат в закрити пристанища по южното Черноморие.

В други случаи ние не получаваме предварителна информация от "КИНТЕКС" че очакват скутер или гемия и изкарваме на море наши гранични кораби за проверка на тези плавателни средства, засечени от РЛС като непознати цели.

Освен това при движението си турските плавателни средства търгуващи с "КИНТЕКС" се движат на разстояние от 1 до 3 мили от бреговата ивица, което съвпада с района определен за риболов от

Из архивите на ДС

981

наши граждани, с което се притъпява бдителността на местното население, създават се условия за извеждане на хора зад граница, стоварване на оръжие и боеприпаси и извършване на разузнаване на Черноморското крайбрежие и закритите пристанища.

Във връзка с това Ви докладвам по-характерните случаи на извършени нарушения от турски плавателни съдове търгуващи с "КИНТЕКС" и случаите, когато наши гранични катери са излизали да опознават такива плавателни средства, за периода от 23.09.1986 г. до 18.02.1987 година:

1. На 23.09.1986 година в 19.40 часа по "погрешка" турска гемия вместо в пристанище БУРГАС влиза в пристанище НЕСЕБЪР и престоява там до 16.00 часа на 24.09.1986 година. По време на престоя си в пристанище НЕСЕБЪР е охранявана от наш военнослужащ и съпроводена до пристанище БУРГАС от ГК № 523.

2. На 25.09.1986 година от пристанище БУРГАС отбълъсва турски скутер за ТУРЦИЯ. В 22.15 часа поради лошо време влиза и пристава в пристанището на гр.ПРИМОРСКО, където престоява до 10.00 часа на 26.09.1986 година.

3. На 28.09.1986 година в 07.00 часа турска гемия пътуваща за БУРГАС прави опит да влезе в пристанище АХТОПОЛ, но е пресрещната от ГК № 512 и отпратена за БУРГАС.

4. На 03.11.1986 година турски скутер идващ от ТУРЦИЯ за БУРГАС на около 0.5 мили от "МАСЛЕН НОС", срещу резиденция "ПЕРЛА", застава на стоп и престоява в този район 1.5 часа, като имитира повреда в двигателя. На място бе изпратен ГК № 521, след което скутера продължи движението си за БУРГАС.

5. На 12.11.1986 година в 16.00 часа турски скутер идващ от БУРГАС за ТУРЦИЯ спира на 1.8 мили срещу гр.МИЧУРИН. В 17.00ч. влиза в пристанище МИЧУРИН, като имитира повреда в двигателя.

6. На 15.12.1986 година в 05.45 часа турски скутер пътуващ от БУРГАС за ТУРЦИЯ спира на стоп в продължение на един час срещу

Из архивите на ДС

правителствената резиденция "ПЕРЛА". След намесата на ГК № 512 продължава движението си в южна посока, но прави опит да влезе в пристанище АХТОПОЛ, където е пресрещнат и изгонен от наш ГК № 523.

7. На 16.02.1987 година турска гемия в 20.20 часа е засечена на стоп срещу пристанище МИЧУРИН, където престоява до идването на наш гр.катер в 21.45 часа, след което продължава движението си към пристанище БУРГАС. Сутринта на 17.02.1987 година същата гемия подминава пристанище БУРГАС и излиза на централния плаж на града, където контактува с наши граждани, в последствие установени от ОУ-МВР.

982

8. В 08.00 часа на 16.02.1987 година РК № 21 Несебър ни информира по радиото, че вижда цел на 8 мили източно от нос ЕМИНЕ. Наложи се да се проведе поиск на море с три гранични кораба с номера 511, 513 и 522 за опознаване на целта. В 09.00 часа целта бе открита и се оказа, че е скутер идващ от ТУРЦИЯ по линия на "КИНТЕКС". Същата бе насочена за пристанище БУРГАС, но поради мъгла се яви в района на нос "КОЛКИТА", на 2 мили югоизточно от СОЗОПОЛ, от където извършши поворот и се яви в пристанище БУРГАС.

На периода от 23.09.1986 година до 17.02.1987г. гранични кораби са излизали да опознават плавателни средства на "КИНТЕКС" 20 пъти, при което са изразходвали 30 моточаса и ГСМ на стойност 30,000 лева.

Горното Ви донасям за сведение и отношение, тъй като движението на турските плавателни средства до пристанище БУРГАС и обратно се осъществява в близост до бреговата ивица, с което се създават условия за извършване на различна по характер подривна дейност срещу нашата страна.

За недопускане и пресичане извършването на подривна дейност от турските плавателни средства и екипажите им, търгуващи с "КИНТЕКС БУРГАС, най-целесъобразно е посрещането и обработването на турските гемии и скутери да се извършва в с.СИНЕМОРЕЦ, където "КИНТЕКС" има изградена известна база.

Отпечатано в 2 екз.
Екз.№ 1 - адресанта
Екз.№ 2 - към дело
Изпълнил: к-н Деков
Написала: ТН - 47
18.02.1987 година

КОМАНДИР 8 ГРАНИЧЕН ОТРЯД - МВР
Полковник:
/Ст.Георгиев/

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

ЦИРКУЛЯРНА НОТА

Министерството на външните работи на Народна република България поднася своите почитания на дипломатическите мисии, акредитирани в София, и има честта да съобщи, че се отменят всички циркулярни ноти, определящи закритите зони за движение на членовете на дипломатическите мисии, акредитирани в НР България и, че начиная от 1 май 1987 г. пътуванията на служителите при дипломатическите и консулските представителства на чужди държави са свободни с изключение на следните зони:

1. По протежение на западната граница.

Граничната зона от устието на река Тимок до гр. Петрич – Благоевградски окръг.

Свободно е пътуването без право на отклонение по шосейните магистрали, водещи до изходните и входни гранични пунктове Калотино – Софийски окръг и Гюешево – Кюстендилски окръг.

2. По протежение на южната граница.

На юг от шосето, свързващо гр. Петрич, гр. Мелник и с. Рожен Благоевградски окръг. Южно от линията, свързваща с. Рожен и гр. Девин Смолянски окръг. На юг от шосето, свързващо гр. Девин, с. Широка лъка и гр. Смолян. Източно от шосето, свързващо гр. Смолян, Пампорово и гр. Чепеларе – Смолянски окръг. Южно от линията, свързваща гр. Чепеларе, гр. Кърджали, с. Малево и Симеоновград – Хасковски окръг. Източно от шосейната магистрала, свързваща Симеоновград, гр. Гълъбово и гр. Раднево. Южно от линията, свързваща гр. Раднево, гр. Кермен – Сливенски окръг, и гр. Ямбол. Южно от шосето, свързващо гр. Ямбол и с. Зимница Ямболски окръг. Южно от линията, свързваща с. Зимница с гр. Камено – Бургаски окръг, и гр. Бургас.

ДО ДИПЛОМАТИЧЕСКИТЕ МИСИИ
София

./.

Из архивите на ДС

60

Свободно е движението, без право на отклонение, по шосейната магистрала от граничния пункт Малко Търново до гр. Приморско.

Свободно е пътуването, без право но отклонение, през изходните и входни гранични пунктове Кулата – Благоевградски окръг, Капитан Андреево и Свиленград – шосе за Република Гърция /след откриването му/ – Хасковски окръг.

3. По протежение на източната граница.

Свободно е посещението на всички черноморски курортни селища от гр. Приморско – Бургаски окръг до граничния пункт Дуранкулак – Толбухински окръг.

Свободно е пътуването през граничните пунктове на международните черноморски пристанища.

4. По протежение на северната граница.

Граничната зона от граничния пункт Дуранкулак до гр. Силистра.

Свободно е пътуването през граничните пунктове Дуранкулак и Кардам – Толбухински окръг, гр. Силистра, моста на р. Дунав – гр. Русе и ферибота – гр. Видин.

5. Свободно е пътуването по всички международни и вътрешни аеролинии, осъществявани от територията на НР България.

Министерството на външните работи се ползува от случая за да поднови пред уважаемите дипломатически мисии уверенията в отличната си към тях почит.

София, 27 март 1987 г.

984

М...
ПОДЕЛЕНИЕ - 50...
Рег. № 1522 ... 3
11.05.77

СЕКРЕТНО!

81

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ИНФОРМАЦИЯ

за състоянието на електросигнализационните системи "С-100" и "Скала" и мерки за по-ефективното им използуване в охраната на границата

Едно от най-силните и ефективни технически средства, кои то се използуват и създават по-голяма сигурност в охраната на гра ницата са електросигнализационните системи (ЕСС) "С-100" и "Скала Във Войските към настоящия момент се използуват 177 броя ЕСС, от които 90 броя "С-100" и 87 броя "Скала". Всички са в работно състояние с изключение на системите на някои високопланински застави (18 гз от 1 ГО, 3 гз от 4 ГО, левия фланг на 9 гз и двата фланга на 10 гз от 11 ГО).

Полагат се необходимите грижи за непрекъснато подобряван работоспособността и повишаване надеждността на ЕСС. В по-голяма част от граничните застави системите работят стабилно, особено електросигнализационните системи "Скала". Най-добре и по всяко вр ме се поддържат комплексно ЕСС в 7, 13 и 16 ГО и някои гранични застави от другите гранични отряди.

Постигнаха се положителни резултати и по отношение намаляване броя на задействията на ЕСС поради влошени атмосферни усло вия, по технически причини и от животни. Този въпрос беше решен главно чрез подобряване и поддържане в норми на изолационното съ ротивление на линейната част и поставянето на оградна мрежа от ед ната или двете страни. За тази цел се внедриха пластмасови изолатори за закрепване на бодливите проводници към летвите и се премина към премахване на допълнителните летви против животни на някои участъци усилени с оградна мрежа. В много гранични застави въздушните захранващи линии бяха заменени с екраниран кабел П-290 и П-270.

Из архивите на ДС

986

За стабилизиране работата на ЕСС оказа влияние и подобряването грижите за ежедневното им поддържане, профилактика, укрепване и ремонт в някои гранични застави (10 гз от 13 ГО, където при три съоръжения задействията в сравнение с миналата година са намаляли 6 пъти, 14 гз от 4 ГО, където системата по цели седмици не дава задействия и др.).

В резултат на тези мерки задействията през първото тримесечие на 1987 г. в сравнение с периода месец май - октомври 1986 са намаляли повече от 1,5 пъти.

За усилване на ЕСС против безсигнално преодоляване бяха построени и електрически включени втори козирки за подаване на сигнал при сплитане, а някои и при срязване. В 6 ГО се експериментира съоръжение, изградено от ниска оградна мрежа и четири проводника електрически включени към линейната част на системите. Най-уязвимите участъци са усилени против подкопаване.

Изградени са стабилни мостове и водостоци по трасетата на системите които надеждно са затворени с железни решетки които включени към системите. Подобрени са мерките за стабилизиране на порталите.

Постигнаха се определени резултати по своевременното разработване и поддържане на контролно-следовите полоси и контролните валове по ЕСС. Полагат се усилия за подобряване на пътеките за граничните наряди и служебните кучета и построяване на стълби, стъпала и парапети на стръмните участъци на системите.

За осигуряване непрекъснатост в работата на ЕСС на всички гранични отряди, комендатури и междинни телефонни станции са достъвени правотокови бензинови агрегати за зареждане на акумулаторните батерии. В перспектива същите ще се доставят и на най-трудните и оперативни гранични застави.

С цел решително повишаване корозионната устойчивост на линейната част на системите и намаляване обема на работа за нейно

поддържане (сега ежегодно се отделят сили за подмяна на 600-700 т корозирала бодлива тел) се експериментира възможността за използването на лигирана немска бодлива тел за която цел са разработени два технически варианта. Сега това реално се изпробва в 5 гз от 2 ГО и дава обнадеждаващи резултати.

Формираните аварийни и ремонтно-възстановителни групи по своевременно и с по-голяма отговорност работеха при отстраняването на възникнали аварии и повреди.

Наред с положителното са налице редица слабости в строителството, експлоатацията и поддържането, вследствие на което една част от електросигнализационните системи не отговарят на необходимите технически и електрически изисквания.

Незадоволително е състоянието на трасетата на ЕСС на 18 от 1 ГО, десния фланг на 1 гз от 2 ГО, 1, 9, 10 и 19 гз от 11 ГО, 3 гз от 4 ГО и други.

По линейната част на много ЕСС има наклонени железобетонни колове, счупени, с намалено изолационно съпротивление и нестабилно закрепени импрегнирани летви и трупчета. Налице са силно корозирали, разхлабени и единични бодливи проводници и нарушено разстоянието между тях. Неправилно са изпълнени възлите между 4 и 5 проводник, 24 проводник на системите "С-100" не лежи плътно н земята, а на системите "Скала" същият не е повдигнат 4 см над земята. Липсват спирали на ъгловите колове, допълнителни петлици и капаци на секционните стълбове. Налице са още уязвими за подкопаване места по линейната част, трева, бурени и храсти под телената заграждение и други. Сравнително по-често тези слабости се срещат в 1, 2, 3, 5 ГО и други.

При преустройството на системите "С-100" в "Скала" не навсякъде се спазват изискванията на инструкцията и технологичната дисциплина, главно по устройването на гръмозащитата и заземяването (2, 3, 4, 5 ГО и др.).

Из архивите на ДС

987

При подмяна на корозирали проводници в отделни случаи със закъснение се възстановява устроената гръмозащита по линейната част на системите "Скала". Не винаги се запояват спайките на сменените проводници.

В редица случаи при затлачване на линейната част участъците не се почистват, а проводниците се повдигат нагоре. Вследствие на това разстоянието между тях се намалява, нарушава се изолационното съпротивление и се увеличават задействията. Това е причината в отделни случаи да се изключват електрически част от най-долните проводници.

Към линейната част на системите в отделни гранични застави се поставят значително количество различни допълнителни устройства и приспособления, които оказват отрицателно влияние върху електрическите параметри и стабилността на същите.

При строителството на мостовете и водостоците не навсякъде са направени точни разчети за дебита на водата, а на много места няма баражи пред тях. Не всички решетки отговарят на изискванията по отношение на дебелината на елементите и разстоянието между тях. Една част от решетките не са приспособени за отваряне. Имат случаи на невключване на решетките след ремонт и почистване.

На отделни портали крилата не са закрепени стабилно към носещите колове, голямо е разстоянието между тях, същите не са обезопасени против повдигане, а при някои от тях неправилно са монтирани бодливите проводници. Една част от порталите не са усилени с оградна мрежа, а на някои липсват възпрепятствуващи ежове. В отделни гранични застави все още се допуска умишлено увеличаване на разстоянието между четвъртия проводник и петлика на петия проводник, поставяне на клечки между тях и изключване на проводници.

Контролно-следовите полоси и контролните валове на много места са стеснени, не са отводнени и почистени от камъни. Не се поддържат винаги в работно състояние. В повечето случаи командири

на гранични застави не ръководят работата на трактористите, не следят как се обработват контролно-следовите полоси и не ги приемат след завършване на работата. Нарушава се следователно дисциплина

В по-голямата част от граничните застави покрай контролн следовите полоси липсват пътеки за служебните кучета. Съществуващите пътеки не се почистват своевременно от висока трева, храсти и други. Не на всички стръмни участъци са направени стъпала и парапети. Част от построените не са направени качествено или не се поддържат и своевременно ремонтират.

Недостатъчни са грижите за стационарното оборудване на ЕСС. Акумулаторните батерии на някои гранични застави са с намале на продължителност на работа (вместо 5-6 денонощия захранват системите 1-2 денонощия).

Нередовно се почистват трасетата на захранващите въздушн линии.

Всичко това не изчерпва слабостите по ЕСС, но това са на характерните и най-често срещани до сега.

Причините за тези слабости и нерешени въпроси са преди всичко от субективен характер и се свеждат до:

- недостатъчната отговорност, конкретност, настойчивост и целенасоченост в работата на една голяма част от командирите от всички степени, щабовете и политорганите от граничните отряди и офицерите от Управлението на Войските и особено тези, функционал отговарящи за това;

- недостатъчно задълбоченото познаване от целия офицерск състав на електросигнализационните системи и техните електрическ и технически характеристики;

- недостатъчната компетентност на контрола и помощта при строителството, преустройването, поддържането и извършването на ремонтно-възстановителните работи и други;

- понижената взискателност на една значителна част от офицерския и сержантския състав към длъжностните лица, допускащи посочените слабости и други.

989

Из архивите на ДС

990

Какви мерки е необходимо да се вземат за по-ефективното използуване на електросигнализационните системи "С-100" и "Скала"

1. През месеците май - юни във всеки граничен отряд да с формират комисии от офицери, главно специалисти, оглавявани от член на командуването, които да обходят ЕСС, проверят тяхното със тояние, определят и организират конкретната работа за отстраняван на слабостите и сроковете за това.

2. При частични, комплексни и инспекторски проверки да с провеждат изпити с офицерите и сержантите на свръхсрочна служба от граничните застави по познаване на системите, изискванията за тяхната експлоатация и ремонт и реда за действие при получаване на сигнал за нарушение.

3. Електросигнализационните системи да се устройват при пълно спазване технологичната дисциплина и техническите изисквани Преустроените системи "С-100" в "Скала" да се приемат от комисия от щаба на отряда начело с командира или началник щаба на отряда

4. Още по-решително да се работи за намаляване излишните задействия на електросигнализационните системи чрез привеждане в норми на изолационното съпротивление на линейната част и усилване на същата с оградна мрежа против животни преди всичко на стыкове между граничните застави, където се изразходват много сили и вре за изясняване на обстановката.

5. Непрекъснато комплексно да се укрепват системите про безсигнално преодоляване. Широко да се внедри във всички граничн застави съоръжението, което се експериментира сега в 6 граничен отряд.

6. Задълбочено да се преоцени ефективността на включени към линейната част на системите най-различни допълнителни прибор и устройства и в бъдеще да се включват само тези, които са утвърдени от компетентните органи и има заповед за това.

7. Внедряване печатащо устройство с микропроцесор към ЕСС "Скала" за автоматично отчитане на всички задействия с указване мястото и времето на задействието. След успешен експеримент изработване и внедряване на устройства за автоматично включване на високоговорители на задействувания фланг.

8. Периодически назначаване в граничните застави ГП "Дежурен свързочник" за привеждане на стационарната част в необходимите параметри.

9. Създаване по-добра организация за най-ефективно използуване труда на специалистите: войниците-кльнисти от граничните застави; старшините-техници от граничните комендатури (МТС) и граничния отряд; офицерите-техници, командния и редови състав от сапьорните роти и инженерната техника.

10. Непрекъснато повишаване отговорността на командирите на граничните застави за изпълнение изискванията на уставите и инструкциите при експлоатацията, поддържането, проверките и ремонта на електросигнализационните системи.

11. Провеждане конкретна организаторска и политическа работа за недопускане случаи на бездействие при получаване на сигнал за нарушение от електросигнализационните системи и довеждане до автоматизъм действията на личния състав на граничните застави при задействие на системите.

Отп. в 1 екз.
Изп.: Георгиев
Нап.: Атанасова - 1658
11.05.1987 год.
Размн. в 29 екз.

НАЧАЛНИК ШАБ НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР:
/ГЕОРГИЕВ/

Из архивите на ДС
991

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Поверително!

3-767 142
3. VII 88

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
Др.Георги Атанасов

16694 28.87

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от Славчо Трънски народен представител на 165 Трънски избирателен район, Перишки окръг, относно решение 273 на МС от 21.07.1972 година

56290
в 4350/5.8.87

ДРУГАРЮ АТАНАСОВ,

Като народен представител на Трънски и Брезнишки район в почти всички срещи избирателите поставят пред мен неизменно въпроса за затрудненията и неприятностите, които им създава охраната на границата и режима, установени при влизането в оградената от съоръженията територия. Вярно е че не малко се прави от страна на Гранични войски за облекчаване на режима, и все пак режимът си е режим и той не може да не се спазва. Другото води до обезсилване на документа. По тези причини реших да поставя този въпрос пред МС да го разгледа отново и ако намери за основателни моите доводи да отмени решение № 273 от 1972 г. Да дам известно пояснение:

До 1972 г. Гранични войски бяха в системата на МНО, а с решение на МС под № 273 от 21.07.1972 г. те бяха включени в системата на МВР. Докато бяха към МНО българо-югославската граница само се наблюдаваше, т.е. отделни патрули минаваха в определени часове от денонощието по границата. След преминаване на Гранични войски към МВР, границата се охранява, което доведе до изграждане на съоръжения; кльон, телена ограда и следова полоса. Оградата сега е прокарана на разстояние 500 до 5 000 метра от граничната бразда, така че редица села и

143

принадлежащата към тях територия остават зад нея и влизането става със специални пропуски. Там пък където селата са изключени от системата, територията не се използува от наша страна за нищо и тя по същество е "ничия", или по-скоро тя е достъпна само за югославския добитък и недостъпна за нашия. Не без основание югославяните подхвърлят шегата, че ние българите доброволно сме им отстъпили територия, а тя съвсем не е малко.

Освен това прокарването на следовата полоса доведе до изсичането на много гора, разораването на големи територии земя, /разбира се не за засяване/, да не говорим за скъпо струващата ограда, в която се влагат огромни количества бетонни колове, телена мрежа и бодлива тел, а като прибавим и издръжката на войската, която охранява границата и скъпо струващата техника /булдозери, багери, плугове и др./ ще видим, че това струва на държавата огромни средства, които според мен са неоправдани.

Не мога да кажа колко са случаите и опитите за измяна на родината по българо-югославската граница, но факт е че голяма част от тези, които са решили да бягат, намират други начини да го реализират, включително и чрез преодоляване на съоръжението.

Пример: На 12.07. т.г. имаше събор на българо-югославската граница в района на село Стрезимировци, Трънско и преминаха границата трима души /един отделен гражданин и едно семейство/ с открити листове, издадени им от органите на МВР.

Не се поддържат постоянно в необходимата изправност и готовност самите съоръжения по границата. Не се освежава своевременно следовата полоса, поради което не личат следите на нарушителите, оставят се да ръждясват катинарите на порталните

993

Из архивите на ДС
994

144

врати, което забавя отварянето им, а всичко това улеснява преминаването на границата от нарушителите и не оправдава средствата, които държавата изразходва.

Като излагам всичко това, моля да се преразгледа въпроса - целесъобразно ли е да изграждаме съоръжения по българо-югославската граница, като се има предвид: а/ че това е граница между две социалистически държави; б/ че охраната, строителството и поддръжката на съоръженията струва много скъпо на държавата; в/ че голяма част от българската земя зад съоръженията е ничия земя, дори достъпна за югославското и недостъпна за българското гранично население; г/ че самото съоръжение създава големи усложнения на населението край границата при влизане и излизане от заградената територия; д/ че хората, които правят опит за измяна на родината не са така много, а решилите да бягат намират и други канали за реализиране.

Уверен съм, че МС ще се отнесе с разбиране по повдигнатия въпрос и ще отмени решението си от 1972 г. Ако ли не намери за възможно да го отмени, моля да се въведат значителни облекчения за пограничното население с оглед да влиза по-свободно в заградената територия и да използува нейните блага. Тези облекчения ще се приемат и разберат от него като грижа от страна на правителството и ще оказва значително по-голямо съдействие на Гранични войски в борбата им с нарушителите.

СЛАВЧО ТРЪЙСКИ

29.07.1987 г.
С о ф и я
Размножено в 1 екз.

СЕКРЕТНО!

146

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР
ПОДЕЛЕНИЕ – 50300
Рег. № 2494 екз. 1
6.8.1987 г.
1000 – СОФИЯ

ДО
ПОДЕЛЕНИЕ 72000

Т У К

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТР. РАБОТИ
ОТДЕЛ ИНФ. ОРГ. УСЛУГИ
Дн. № 17196 от 10.8.87

По повод докладната записка на другаря СЛАВЧО ТРЪНСКИ до Председателя на Министерския съвет на НР България др. ГЕОРГИ АТАНАСОВ, давам следното мнение за отговор:

В интерес на добросъседските отношения и други политически съображения за известен период до 1972 година граничният режим на българо-югославската граница бе снет, а охраната бе символична.

Това обстоятелство улесняваше криминалния контингент и други лица, изменнически настроени, да осъществяват бягства, които достигнаха над 300 души годишно само регистрирани.

Оперативността на тази граница сериозно се активизира след като югославските власти спряха да ни връщат преминалите български граждани на тяхна територия, а възприеха линия да им съдействуват за препращане в желаните от тях капиталистически страни.

Имайки предвид горното и вероятно и други политически и оперативни съображения, през 1972 година излиза Решение на Министерския съвет № 273 и Решение № Б-9 на Политбюро на ЦК на БКП през 1974 година за усилване охраната на западната ни граница.

В изпълнение на горните партийни и правителствени решения Министерството на вътрешните работи чрез Гранични войски, на които с Указ е възложена задачата за охрана и отбрана границите на НРБ, се взеха мерки за охраната на границата,

Из архивите на ДС

в това число възстановяване граничния режим, контролните полоси и строителството на инженерни съоръжения, но при отчитане особеностите на този участък от държавната ни граница. Така например граничната зона на южната граница е 15 км, а тук - 6 км, на южната граница има установена двукилометрова гранична ивица, а на западната няма; на южната граница ИТС са построени на значителна дълбочина, а тук на по-малка, а на отделни участъци и до самата гранична линия, каквито са една част и в района на Трънската селищна система.

За облекчаване на режима за живот и работа на местното крайгранично население, включително и улесняване селскостопанските работи между ИТС и границата по предложение на ръководството на МВР и ГВ излезна специално Решение на Министерския съвет през 1981 година.

Що се отнася за големия разход на средства по поддържането на ИТС и тяхното строителство, това е необходимо, независимо че изискват немалко сили и средства.

Поради редица субективни и обективни причини действително съществуват слабости в поддържането на ИТС и в охраната на границата, по които командуването на Гранични войски взема мерки, а ръководството на министерството оказва необходимата помощ.

Усложнената международна обстановка в момента и особено провежданата диверсионно-терористична вълна от западните разузнавателни централи срещу НРБ, както и сложната вътрешна обстановка, продиктувана от несъгласието на отделни националистически протурски елементи по отношение политиката на БКП по възродителния процес и други оперативни съображения - налагат вземане допълнителни мерки за усилване охраната включително и на западната граница, а не нейното отслабване или снемане.

Независимо от всичко, Гранични войски ще вземат

мерки за облекчаване местното крайгранично население да живее и работи спокойно за изпълнение стопанските задачи и съвместно да охраняват държавната граница на нашата родина – НР България.

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ:
/ЦАНОВ/

Отп. в 2 екз.
Изп.: ген.-л-т Цанов
Нап.: Манчева – 3049
06.08.1987 година

Из архивите на ДС
997

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ НА
НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ДРУГАРЯ ГРИГОР СТОИЧКОВ

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от Димитър Стоянов –
министър на вътрешните работи

ДРУГАРЮ СТОИЧКОВ,

Охраната на държавната граница сега се осъществява с физически сили в съчетание с оперативни, инженерно-технически и режимни мероприятия.

До 1955 г. границата се охраняваше главно с физически сили, оперативни и режимни мероприятия. Гранични войски тогава са разполагали с 24 000 души личен състав и са имали възможности да осигуряват охраната на границата с по-голям брой гранични наряди.

В резултат на извършените няколко съкращения, личният състав на войските е намален около три пъти. Това наложи ускореното внедряване и използуване в охра-

Из архивите на ДС

999

ната на границата на инженерно-технически съоръжения /електросигнализационни съоръжения, радиолокационни и прожекторни станции, кораби, свързочна, инженерна, автомобилна и друга техника/.

Основни електросигнализационни съоръжения на южната и западната граница сега са "С-100" и "Скала". При преминаване на нарушителите през тях те подават сигнал в граничната застава, като показват участъка, където е извършено нарушението на границата, с точност 350-500 метра. Изграждат се на дълбочина средно около два километра от държавната граница. Това дава възможност заставата да прикрие необходимото направление преди преминаване на нарушителите през границата и да организира тяхното задържане.

Построяването на съоръженията на два километра от границата осигурява маскировката им от противника и скрито носене на службата от граничните наряди. В мирно и военно време затруднява разкриването на системата за охрана и отбрана на границата, скритото прехвърляне на терористи, диверсионно-разузнавателни групи, оръжие, боеприпаси и взривни вещества на наша територия. Намалява възможността за внезапно проникване на противникови разузнавателни и охранителни подразделения от територията на съседни държави. Осигурява скритост и маскировка на изградените отбранителни съоръжения.

По данни на общинските народни съвети и АПК между електросигнализационните съоръжения и границата е

Из архивите на ДС

1000

включена около 260 000 дка обработваема земя, 187 000 дка пустееща земя и 1 515 000 дка горски фонд. На тази територия има 82 населени пункта и махали, с население 6920 души.

При строителството на съоръженията, наред със спазване изискванията за сигурност в охраната на границата, са взети под внимание и интересите на местното население и стопанската му дейност. С участието на местните партийни, държавни и стопански органи са определени месторазполагането на съоръженията, броят и местата на порталите за преминаване на населението, при което се осигурява възможност да се обработва всяко парче от обработваемата земя. Пречки за най-ефективното използване на тази земя няма.

С цел недопускане на враждебно-престъпни лица безпрепятствено да се доближават и безнаказано да преодоляват границата, е установена гранична зона и е въведен паспортно-граничен режим. В нея Гранични войски, във взаимодействие с другите поделения на МВР и МНО и със съдействието на ДОТ, провеждат маньовър със силите и средствата при преследване и задържане на нарушителите на границата. Организират службата на граничните наряди по паспортно-граничния режим за прикриване на възловите пътища и вероятните направления, водещи към границата.

Граничната зона на южната граница има предназначение и да ограничава достъпа на чужди граждани за изучаване подготовката на страната за отбрана в приграничната ивица. В нея са изградени редица отбранителни райони,

Из архивите на ДС

1001

съоръжения, пътища и инженерни заграждения.

Дълбочината на граничната зона на западната граница и на сухоземния участък от северната граница е около 6 километра, а на южната – до 15 километра.

На източната граница няма гранична зона, не са изграждани електросигнализационни съоръжения, а има установен режим на плаване във вътрешните и териториалните води на НР България. Промишленият риболов от държавните и кооперативните организации и частни лица по черноморската граница се разрешава по всяко време на денонощието и без ограничение на дълбочината, а на любителите-риболовци и риболовците-спортисти – от разсъмване до стъмване и на разстояние до 2 мили от брега.

За режима на плаване във вътрешните и териториалните води при риболов, туризъм, спорт, водолазна дейност и други са издадени от различни ведомства много нормативни документи, някои от които с противоречиви разпоредби. Тези въпроси предстоят да бъдат уточнени при утвърждаването от Министерския съвет на Правилника за прилагане на новия закон за морските пространства на НР България.

Естествено е мерките, които се вземат за охрана и отбрана на държавната граница, да създават и някои затруднения. Те обаче не са основна причина за миграционните процеси и непълното използване на обработваемите земи в близост до нея.

Из архивите на ДС

1002

През 1982 година този въпрос беше изучен и проверен на място. Бюрото на Министерския съвет на НРБ прие решение № 46/1982 г. за усъвършенстване граничния режим на южната и западната граница, а Министерството на вътрешните работи преработи Инструкцията за паспортно-граничния режим.

Установените опити за нелегално преминаване през границата последните години бележат тенденция на устойчивост. Така например през 1984 г. са направени опит 315 души, 1985 г. - 392, а през 1986 г. - 350. За тези три години от извършените опит 1057 души 366 са с възстановени имена и 280 са граждани от социалистическите страни, дошли по различни поводи в НР България. През този период нелегално са преминали от съседните страни у нас 186 души, от които 108 са от Турция и Гърция.

Най-голяма активност се проявява на западната граница, на която са направени около една трета от опитите за нарушения.

Местоположението на НР България на южния фланг на страните от Варшавския договор, нейната вътрешна икономическа и политическа стабилност, верността ѝ към Съветския съюз и социалистическата общност, интернационалната помощ, която оказва на революционните движения и страни, в голяма степен обуславят засиленият стремеж на САЩ и НАТО за нейното дестабилизиране и отслабване. Поради тези обстоятелства, както отбеляза преди няколко

Из архивите на ДС

1003

години др. Тодор Живков, нашата страна се оказа на острието на подривната дейност на империалистическите централи.

Данните, с които разполагаме, показват, че за постигане на своите подривни цели специалните органи на САЩ и техните съюзници от НАТО и занапред ще продължават да осъществяват опити за пренасяне на терористичната вълна от Запад на наша територия.

Неотслабват стремежите за оказване на широкомащабен дипломатически, политически и пропаганден натиск срещу НР България във връзка с възродителния процес. Пропагандните органи на Турция и страните от НАТО и в бъдеще ще използват всяко бягство на български граждани с възстановено име за дискредитиране на възродителния процес и на нашата страна пред световното обществено мнение. Допускането на единични или групови бягства на български граждани с възстановени имена може да се използва от турската и западната пропаганда за подхранване на антибългарската кампания на Запад и в Турция, за активизиране на протурските националистически елементи вътре в страната.

Под въздействието на западните специални служби продължават опитите на българската вражеска емиграция за изграждане на нелегални канали и проникване на наша територия с цел внасяне на оръжие и средства за подривна дейност, както и за нелегално организиране и насочване дейността на вражеските и престъпни елементи за подриване сигурността на страната. Ето защо ръководство-

Из архивите на ДС

то на Министерството на вътрешните работи счита, че и занапред следва да се полагат необходимите усилия и грижи за укрепване защитата и охраната на границата на НР България.

Същевременно, в изпълнение на направените препоръки от Политбюро на ЦК на БКП за облекчаване режима в граничната зона предлагаме:

1. Да се намали дълбочината на граничната зона на южната граница от 15 км на около 8–10 км.

2. Да се отмени двукилометровата гранична ивица на южната граница.

3. Да се запази установената гранична зона на западната граница със средна дълбочина около 6 км.

4. Точното очертаване граничната зона на южната граница, включването и изключването на населените пунктове, селскостопанските и минните обекти в нея да се извърши отново, съгласувано с местните партийни, държавни и стопански органи, като се съобразяват с новото административно-териториално деление и се осигурят нормални условия за стопанска и обществена дейност на населението.

5. На местното население, което живее постоянно между съоръжението и границата, да се разреши да се движи между съоръжението и границата в рамките на областта само с личния си паспорт, без да му се изискват други документи.

6. На населението, което живее постоянно в граничната зона, да се разреши да се движи в зоната на

цялата област, без преминаване през електросигнализационните съоръжения, само с личния си паспорт, без да му се изискват други документи.

7. Електросигнализационните съоръжения да се запазят, както са изградени сега. След тяхното износване и при възможност за усилване на Гранични войски с личен състав, съгласувано с местните партийни, държавни и стопански органи в отделни направления да се преместват в по-голяма близост до границата.

8. При разработването на Правилника за прилагане Закона за морските пространства на НР България да се обсъдят със заинтересованите ведомства въпросите за режима на плаване във вътрешните и териториалните води на НРБ, като се вземат под внимание интересите на охраната и отбраната на черноморската граница и най-целесъобразното използуване на морето.

9. Министерството на вътрешните работи да внесе предложение в Министерския съвет за изменение на Постановление № 16 от 1973 г. за утвърждаване на гранични ивици и гранична зона на държавната граница на НР България и преработи Инструкцията за осъществяване на паспортно-граничния режим.

МИНИСТЪР:
/Д. Стоянов/

Из архивите на ДС
1005

37

~~СТРОГО СЕКРЕТНО!~~

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

НЕКЛАСИФИЦИРАНО
§ 9 ...

Длъжност: гл. експерт
...
...кубанов/

МВР
УПРАВЛ... ДС
№ 1212/п
13 II. 87
София

УТВЪРЖДАВАМ:
НАЧАЛНИК НА
ОТДЕЛ 04, ТРЕТО У-НИЕ ДС
ПОЛКОВНИК: /Ст.Папаризов/
С о ф и я, 12.11. 1987 год.

С И С Т Е М А

ОТНОСНО: Мерките за контрол и опазването на оръжието, боеприпасите, взривните и отровни вещества в щаба на УГВ, БОО и СШИСК.

Оръжието и боеприпасите в обслужваните поделения се съхранява в специално отделени и пригодени за тази цел складове. Същите отговарят на изискванията. Оръжието на срочнослужещия състав се съхранява в определените за тази цел дежурни стаи, които се охраняват денонощно от физическа охрана, а също така има и монтирана звънчева система. Личното оръжие на офицерите и старшините от щаба на УГВ се съхранява лично от тях, а в БОО и СШИСК от дежурните по поделения и се получава срещу подпис при застъпване в наряд, при гранична обстановка и проверка на бойната готовност.

Независимо от мерките, които се вземат от страна на командуването и по наша линия все още съществуват редица предпоставки за кражба на оръжие и боеприпаси, както и за изгубването им. Съхраняването на оръжието от офицерите и старшините от УГВ лично от тях създава предпоставки за изгубване, а така също и за кражба на същото от домовете им, тъй като не се съхранява в заделени за целта металически шкафове. Освен това в БОО и СШИСК се допускат редица нару-

Из архивите на ДС

шения при раздаването на оръжието и боеприпасите от дежурните по роти,допускат се нарушения от денонощния наряд при охраната на складовете и дежурните стаи,съществуват реални предпоставки за кражба на боеприпаси по време на провеждане на бойни стрелби и др.

С цел недопускане кражба и изгубване на оръжие и боеприпаси и използуването на същите от лица замислящи или подготвящи извършването на вражеска дейност усилията ми ще бъдат насочени в следните,

Н А П Р А В Л Е Н И Я:

1.МЕРКИ ЗА НЕДОПУСКАНЕ КРАЖБА НА ОРЪЖИЕ И БОЕПРИПАСИ В ЩАБА НА УГВ:

1.По оръжието и боеприпасите числящи се на дежурната част и обслужващия персонал.

- инструктаж на агентурата от щаба на УГВ за долавяне на слабости,нарушения и предпоставки за кражба и изгубване на оръжие и боеприпаси;

- уточняване с командуването на УГВ за извършване на ежедневни проверки от ОД на числящото се оръжие и боеприпаси;

- агентурно обезпечаване на обслужващия персонал/шофьорите на командуването/ за начина на ползуването и съхранението на оръжието

- чрез аг."[illegible]" и аг."[illegible]" контрол над оръжието и ползуването на същото от сержантския състав даващ дежурства на пропуски на щаба;

- периодически провеждане на занятия с фелдегера на секретната поща по ползуването на пистолета и инструктаж за случаите на ползуването от същия;

- уточняване с началник щаба на УГВ ежемесечно да се извърш ва проверка от офицер от отделение"Артелерийско въоръжение" за наличността и начините за съхранение на оръжието и боеприпасите от дежурната част и обслужващия персонал.

2.По опазването на личното оръжие числящо се на офицерския и сержантския състав.

- ще се предложи на командуването на УГВ да се изготвят сейфове за съхранение на личното оръжие на офицерския и сержантския състав в дежурната стая на щаба;като същото се получава при застъпване в наряд,при командировки,при гранични обстановки и при проверка на бойната готовност;

- при командировка по граничните отряди след завършване на същата да се уточни с командуването старшите на групи да извършват проверка за наличността на оръжието;

- при проверка на бойната готовност след приключване на

1007

Из архивите на ДС

1008

мероприятията да се извършва проверка за наличността на оръжието;

- ще бъде инструктирана агентурата за долавяне на слабости нарушения и предпоставки за кражба на оръжието от състава по домовете им;

- уточняване с командуването реда за сдаването на оръжието и боеприпасите от излизащите в домашен отпуск, постъпващи в болници и на санаториално лечение.

II. МЕРКИ ЗА НЕДОПУСКАНЕ КРАЖБА НА ОРЪЖИЕ, БОЕПРИПАСИ И АВТОТРАКТОРНА ТЕХНИКА ОТ БОО И ЦЕНТРАЛНИЯ АВ СКЛАД:

1. По оръжието и боеприпасите съхранявани в централния склад.

- чрез ~~аг.~~ " " и ~~аг.~~ " " ще продължи контролиране интереса на лица проявяващи интерес по пропусквателния режим в склада, стремеж за снабдяване с оръжие и боеприпаси, както и за реда за движението на същото;

- инструктаж на агентурата и ДЛ от БОО за долавяне на слабости, нарушения и предпоставки за кражба на оръжие и боеприпаси от склада, както и за нарушения по раздаването на същото;

- уточняване на лицата имащи право да работят и влизат в склада и изготвянето на списъци на същите; отчет на използуваните за работа в склада.

- уточняване на граничарите, които няма да бъдат назначавани в караул по охрана на склада;

- осигуряване на необходимата охрана от подходящи военнослужащи при предвижването на оръжие и боеприпаси и водене на сторг отчет на движението на същото в специално пригоден за целта дневник;

- извършване на периодическа проверка от о.р. за реда по охраната, раздаването и движението на оръжието и боеприпасите, както и за състоянието на ел. захранване и противопожарните средства.

2. По оръжието и боеприпасите съхранявани в дежурните стаи на подразделенията и при оперативния дежурен.

- инструктаж на агентурата и ДЛ за долавяне на нарушения по приемането, сдаването и раздаването на оръжие и боеприпаси;

- уточняване на склонните към кражба на оръжие и боеприпаси и тяхното оперативно обезпечаване;

- използуване на наличната агентура и доверени лица за установяване нарушения на реда за излизането на автотракторна техника от парка, по охраната на парка и сигнали за използуване на техниката за извършване на вражеска дейност;

- уточняване на граничарите, които ще бъдат назначавани за дежурни по роти;

- съвместно с командирите на роти извършване на ежемесечни

Из архивите на ДС

проверки за наличността и начините на съхранение на оръжието в дежурн
те стаи;

-изнасяне на беседи пред личния състав от БОО за повишаване бдителността по опазването на оръжието и боеприпасите.

3.По опазването на оръжието,боеприпасите и имитационните средства по време на занятия,стрелби и гранични обстановки.

- инструктаж на агентурата и ДЛ за долавяне на предпоставки за кражба на боеприпаси по време на стрелби и изгубването на оръжие;

- предварително уточняване с командира на БОО за деня на про веждане на стрелби,с цел вземане на конкретни мерки по обезпечаване на същите;

- вземане на мерки по създаване на стройна организация от ръководителя на стрелбата,с цел недопускане кражбата на боеприпаси;

- извършване на проверки от командирите провеждащи занятия с оръжие след завършването на всяко занятие за наличността на същото;

-чрез агентурата и ДЛ ще се извършва контрол по използуването и отчетността на артелерийските гръмове и др.имитационни средства по време на занятия,провеждането на зари и др.;

- чрез агентурата,ДЛ и командуването ще се извършва контрол за недопускане съхранението на оръжие и боеприпаси от граничарите в числящите им се автомобили.

III.МЕРКИ ПО ОПАЗВАНЕТО НА ОРЪЖИЕТО,БОЕПРИПАСИТЕ,ИМИТАЦИОННИ-ТЕ СРЕДСТВА И АВТОТРАКТОРНАТА ТЕХНИКА В СШИСК - гр.БЕРКОВИЦА:

1.По оръжието,боеприпасите,имитационните средства и автотрактор ната техника съхранявани в склада и парка на поделението.

- инструктаж на агентурата и ДЛ за долавяне на предпоставки з за кражба на оръжие,боеприпаси,имитационни средства и автотракторна техника;

- уточняване на лицата имащи право да работят в склада и назначаваните в караул по охраната на склада и автопарка;

- съвместно с началник щаба на СШИСК извършване проверка/на тримесеца по веднъж/ за състоянието на охраната,реда за раздаване и наличността на оръжието и боеприпасите в склада;

- ежедневни проверки от ОД на оръжието и боеприпасите намиращи се в дежурната стая;

- извършване на ежемесечни проверки от о.р.за наличността на оръжието съхраняващо се в дежурната стая.

2.По оръжието и боеприпасите съхранявани в пирамидите на школ ните роти и обслужваните подразделения.

- инструктаж на агентурата и ДЛ за долавяне на предпоставки

1009

Из архивите на ДС

1010

за кражба на оръжие и боеприпаси от пирамидите,за реда по сдаването, приемането и раздаването на оръжието от дежурните по роти;

- съвместно с командирите на роти извършване на ежемесечни проверки за наличността на оръжието и воденето на отчетността на същото

- уточняване на граничарите назначавани за дежурни по роти;

- уточняване на граничарите на които няма да се зачислява оръжие от взвод "питомник"; обезпечаване ОИЛ и гимнастическа слабост към оръжие и бр.

-чрез агентурата,ДЛ и командирите контролиране и недопускане съхраняването на оръжие и боеприпаси в автомобилите.

3.По опазването на оръжието,боеприпасите и имитационните средства по време на занятия,стрелби,гранични обстановки и провеждането на зари.

-инструктаж на агентурата и ДЛ за долавяне на предпоставки за кражба на боеприпаси и изгубването на оръжие и боеприпаси по време на стрелби,гранична обстановка и зари;

- предварително уточняване на дните за провеждане на стрелби, с цел по пълното им оперативно обезпечаване;

- ежедневна проверка от ръководителите на занятия за наличността на оръжието;

-агентурно обезпечаване по използуването на имитационните средства по време на занятия и недопускане съхраняването на боеприпаси в складовете на ротите;

- извършване на предварителен инструктаж от старшите по време на гранични обстановки,с цел недопускане изгубването на оръжие и боеприпаси;

- създаване на стройна организация по време на провеждането на стрелби,като за целта бъдат назначавани подходящи лица за раздаването на боеприпасите и воденето на точна отчетност на същите.

IV.ПО ПРЕВАНТИВНАТА И ОБЩОПРОФИЛАКТИЧНА ДЕЙНОСТ СЪВМЕСТНО С КОМАНДУВАНЕТО И ПОЛИТОРГАНИТЕ НА ПОДЕЛЕНИЯТА:

1.Своевременно информиране на командуването за констатирани слабости и нарушения по съхранението,опазването и отчетността на оръжието и боеприпасите.

2.Излизане с предложения за устройване на допълнителни технически средства и подобряване охраната на складовете с оръжие и боеприпаси и автопарковете.

3.Съвместно с политорганите и следователи от РУ на МВР провеждане на беседи ,с цел повишаване бдителността на личния състав.

Отпечатано в 1 екз.
Екз. - към л.д.
Изп.и нап.- Младенов

ОПЕРАТИВЕН РАБОТНИК:
МАЙОР:
/М.Младенов/

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

145

Министерство на вътрешните работи
ПОДЕЛКИНА ТЕКА
Рег. № Т4944 Изд. № 2
18.12.1987 г.
СОФИЯ

ДО
ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
ДР. ГРИГОР СТОИЧКОВ

И Н Ф О Р М А Ц И Я

от Димитър Стоянов –
министър на вътрешните работи

ОТНОСНО: Проведените мероприятия за облекчаване режима в граничната зона

ДРУГАРЮ СТОИЧКОВ,

Във връзка с изпълнение указанията на Политбюро на ЦК на БКП от 1987 г. за намаляване дълбочината на граничната зона на южната граница на 7 километра и облекчаване режима по границата е извършено следното:

Проведени са срещи с местните партийни и административни органи от крайграничните райони, на които бяха уточнени линията на тилната граница на новата гранична зона и населените пунктове, които трябва да се включат в нея.

18.12.1987 г.

Преместени са граничните постове от досегашните местостоянки и са разположени на новата линия на седемкилометровата гранична зона. Снети са всички табели и пояснителни надписи, с които беше обозначена старата, и са поставени на подстъпите към новата зона.

Взети са допълнителни мерки за облекчаване пропускателния режим на влизане и пребиваване в зоната и на порталите на електросигнализационните съоръжения с цел да не се създават затруднения на населението за изпълнение на стопанските си задачи.

Гранични войски са взели всички мерки за облекчаване на режима по охраната на границата в новите условия на намалена гранична зона.

Независимо от това отделни длъжностни лица на различни нива продължават да поставят въпроса за режима по границата и най-вече за изключване населените пунктове от електросигнализационните съоръжения. С риск за сериозно влошаване сигурността на охраната на държавната граница ще изключим населените пунктове от електросигнализационните съоръжения. Ще останат само малки села и махали пръснати с по няколко къщи в близост до граничната линия – общо 47 с 1764 жители.

Изместването на съоръженията ще стане постепенно в зависимост от: финансовото осигуряване; възможностите на икономиката за подаване на бодлива тел, железобетонни колове, цимент и дървен материал; вноса на електросигнализационна апаратура от СССР и физическото време за изграждането им на новия рубеж.

Във връзка с облекчаване на граничния режим внасяме съответен проект за постановление на Министерския съвет.

МИНИСТЪР: /п/ К. Сталинов

Из архивите на ДС

6

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
ДР. ГЕОРГИ АТАНАСОВ

Т.109
6.1 33 2

Д О К Л А Д

от Димитър Стоянов – министър
на вътрешните работи

ОТНОСНО: Отменяне постановление № 16 от 25 април 1964 г. и допълненията към него и утвърждаване на гранична ивица и гранична зона на държавната граница на Народна република България

ДРУГАРЮ АТАНАСОВ,

В настоящия момент охраната на държавната граница се осъществява с физически сили в съчетание с оперативни, инженерно-технически и режимни мероприятия. Поради намаления личен състав на Гранични войски се наложи ускорено внедряване и използуване в охраната на границата на инженерно-технически съоръжения (електросигнализационни системи, радио-

Из архивите на ДС

1015

локационни и прожекторни станции, кораби, свързочна, инженерна, автомобилна и друга техника).

Основни електросигнализационни съоръжения на южната и западната граница са системите – 100, "Скала".

Построяването на системите на два километра от границата осигурява надеждната им маскировка от противника и скритото носене на службата от граничните наряди. В мирно и военно време те затрудняват разкриването на системата за охрана и отбрана на границата, възпрепятствуват скритото прехвърляне на терористи, диверсионно-разузнавателни групи, оръжие, боеприпаси и взривни вещества на наша територия. Намаляват възможността за внезапно проникване на противникови разузнавателни и охранителни подразделения от територията на съседни държави. Осигурява се скритост и маскировка на изградените отбранителни съоръжения.

При строителството на съоръженията наред със спазване изискванията за изпреварващи действия на граничните застави и за по-голяма сигурност в охраната на границата,са взети под внимание и интересите на крайгранично местно население и стопанската му дейност. С участието на партийни, държавни и стопански органи са определени месторазположенията на съоръженията, броят и местата на порталите за преминаване на населението, с което се осигурява възможност да се обработва всяко парче от обработваемата земя.

С цел недопускане на враждебно-престъпни лица безпрепятствено да се доближават и безнаказано да преминават границата с постановление № 16 на Министерския съвет от

Из архивите на ДС

25.04.1964 г. е установена сегашната гранична зона и е въведен паспортно-граничен режим. В нея Гранични войски, във взаимодействие с другите поделения на Министерството на вътрешните работи и Министерството на народната отбрана и с активното съдействие на доброволните отряди, провеждат маньовър със силите и средстзата при преследване и задържане на нарушителите на границата. В граничната зона се организира службата на граничните наряди по паспортно-граничния режим за прикриване на възловите пътища и вероятните направления, водещи към границата.

Граничната зона на южната граница има предназначение и да ограничава достъпа на чужди граждани за изучаване подготовката на страната за отбрана в приграничната полоса. В нея са изградени редица отбранителни райони, съоръжения, пътища и инженерни заграждения.

Понастоящем дълбочината на граничната зона на западната граница и на сухоземния участък от северната граница е около 6 километра, а на южната – до 15 километра.

На източната граница няма гранична зона и не са изграждани електросигнализационни съоръжения. Граничният режим на черноморската граница се урежда със Закона за морските пространства на НРБ (приет от Деветото народно събрание на 8 юли 1987 г.) и Правилника за прилагането му.

Установените опити за нелегално преминаване през границата в последните години бележат тенденция на устойчивост.

Най-голяма активност е регистрирана на западната граница, на която са направени около една трета от опитите

9

за нарушения.

Данните, с които разполагаме, показват, че за постигане на своите подривни цели специалните органи на САЩ и техните съюзници от НАТО и занапред ще продължават да осъществяват опити за пренасяне на тероризма на наша територия.

Не отслабват стремежите за оказване широкомащабен дипломатически, политически и пропаганден натиск срещу НР България във връзка с възродителния процес. Допускането на единични или групови бягства на български граждани с възстановени имена може да се използува от турската пропаганда за засилване антибългарската кампания на Запад и в Турция, за активизиране на протурските националистически елементи в страната.

Под въздействието на западните специални служби продължават опитите на българската вражеска емиграция за изграждане на нелегални канали и проникване на наша територия с цел внасяне на оръжие и средства за подривна дейност, както и за нелегално организиране и насочване дейността на вражеските и престъпните елементи за подриване сигурността на страната. Ето защо ръководството на Министерството на вътрешните работи счита, че и в бъдеще следва да се полагат необходимите усилия и вземат мерки за укрепването, защитата и охраната на държавната граница на НР България.

Същевременно, считаме че в изпълнение на направените препоръки от Политбюро на ЦК на БКП за облекчаване режима в граничните райони е целесъобразно да се намали граничната зона на южната граница от 15 км на 7 км и да се отмени дву-

Из архивите на ДС

1017

Из архивите на ДС

километровата гранична ивица. Да се запази установената гранична зона на западната граница със средна дълбочина около 6 км и на сухоземния участък от границата със Социалистическа република Румъния.

Постепенно ще стане изключването на една част от населените пунктове, намиращи се между електросигнализационните съоръжения и границата в зависимост от: финансовото осигуряване; снабдяването с бодлива тел, железобетонни колове, цимент и дървен материал; вноса на електросигнализационна апаратура от СССР. За целта Министерството на икономиката и планирането ежегодно да осигурява необходимите финансови средства, материали и строителна (инженерна) техника.

1018

Ръководството на Министерството на вътрешните работи предлага да бъдат изключени извън съоръженията 29 села и 4 махали с население 5020 души. При това положение между електросигнализационните съоръжения и границата ще останат 25 села и 13 махали с население 1498 души, от които 1093 души са на възраст над 50 години.

Разстоянието от оставащите зад съоръженията населени пунктове и границата е средно 600 метра.

Предвид изложените съобръжения предлагам Министерският съвет, ако счете за целесъобразно да приеме следното

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е:

Чл. 1. /1/ Утвърждава гранична ивица и гранична зона на държавната граница на Народна република България както следва:

1. Забранена гранична ивица с дълбочина от 10 до 300 м по границата със Социалистическа федеративна република Югославия, Гърция и Турция и с дълбочина до 10 м на сухоземния

участък от границата със Социалистическа република Румъния;

2. Гранична зона с дълбочина 7 км по границата с Гърция и Турция и около 6 км по границата със Социалистическа федеративна република Югославия и по сухоземния участък от границата със Социалистическа република Румъния;

/2/ Дълбочината на забранената гранична ивица и на граничната зона на сухоземната граница се определя от линията на държавната граница, а на речните граници – от линията на брега, като островите и българската част от водите на тези реки се включват в забранената гранична ивица. Тази разпоредба не се прилага за р. Дунав.

/3/ Точното очертание на ивицата и зоната и включването на населените пунктове и други обекти в тях, се извършва от Министерството на вътрешните работи съгласувано с Министерството на народната отбрана и изпълнителните комитети на съответните областни и общински народни съвети, като се отчита административно-териториалното деление и се осигуряват нормални условия за стопанска и обществена дейност на населението;

/4/ Обозначението на ивицата и зоната с табели (указатели) се извършва от съответните общински народни съвети, съгласувано с поделенията на Гранични войски.

Чл. 2. Забранената гранична ивица се предава в пълно разпореждане на Министерството на вътрешните работи, Селскостопански и други работи в нея се извършват с разрешение и при условия, установени от граничните войски.

Чл. 3. Местните жители които живеят и работят постоянно между инженерно-техническите заграждения и границата,

Из архивите на ДС
1019

Из архивите на ДС

12

могат да се движат на тази територия в рамките на съответната област с паспортите си, на които е поставен щемпел "А".

Чл. 4. /1/ Жителите на населените места в граничната зона могат да се движат в нея на територията на съответната област с паспортите си, на които е поставен щемпел № 1, без право на преминаване през инженерно-техническите заграждения.

1020

/2/ Когато центърът на общината се намира в гранична зона и обхваща територия от граничната зона и извън нея, на паспортите на жителите от населените места извън зоната се поставя щемпел № 2, което им дава право да се движат в граничната зона на територията на съответната община, без да преминават през инженерно-техническите заграждения.

/3/ Когато в една област държавната граница е с две държави, свободното движение на местното население от граничната зона и между инженерно-техническите заграждения и границата се ограничава само в участъка от държавната граница с едната държава.

Чл. 5. Непълнолетни лица на възраст от 14 до 16 години, постоянни жители на населените места в граничната зона и между инженерно-техническите заграждения и границата или извън тях, по смисъла на членове 3, 4 и 5, когато са без родителите си, се движат с удостоверение за раждане или с ученическа карта, на които е поставен съответният щемпел (А, № 1 или № 2). На удостоверенията за раждане се поставя

13

снимка със заверка на общинския народен съвет (кметството) по местожителството на лицето.

Чл. 6. Граждани, които не са жители на граничната зона, но имат роднини (по права линия без ограничения и съребрена до четвърта степен) и собствени имоти в нея и между инженерно-техническите заграждения и границата, могат да ги посещават с паспортите си и удостоверение, което се издава за срок от една до три години.

Чл. 7. /1/ Жители на граничната зона, които имат земи между инженерно-техническите заграждения и границата, могат да отиват да работят там с паспортите си, на които по преценка на съответния началник на териториалното поделение на МВР е поставен щемпел "А". Гражданите, които отиват в населените места между инженерно-техническите заграждения и границата или в граничната зона по служебна или друга работа и не са техни жители, са длъжни да имат открит лист и паспорт. Непълнолетните лица от 14 до 16 години, ако пътуват без родителите си, представят удостоверение за раждане или ученическа карта. На удостоверенията за раждане се поставя снимка със заверка от общинския народен съвет (кметството) по местожителство на лицето;

/2/ Съобразно с нуждите на гражданите откритите листове се издават за еднократно или многократно влизане и пребиваване в зоната и между инженерно-техническите заграждения и границата;

Из архивите на ДС
1021

Из архивите на ДС

/3/ Документите за отиване в населените места в граничната зона и между инженерно-техническите заграждения и границата се издават за определен срок от един месец до три години, от органите на Министерството на вътрешните работи по местожителството на гражданите. По изключение такива документи могат да се издават по местожиеене или по месторабота.

1022

Чл. 8. /1/ Служителите при дипломатическите и консулските представителства на чужди държави и членовете на чуждестранните представителни делегации могат да посещават населените места в граинната зона и между инженерно-техническите заграждения и границата с листове (служебни бележки), които се издават от Министерството на външните работи, след съгласуване с Министерството на вътрешните работи.

/2/ Чужденците, които пребивават в Народна република България могат да посещават граничната зона по ред, установен за българските граждани.

/3/ Чужденците, установени на постоянно пребиваване в граничната зона и между инженерно-техническите заграждения и границата могат да се движат в населените места на територията на съответната община с документите си за самоличност, на които е поставен определеният щемпел.

Чл. 9. Заверката на откритите листове на граждани, пристигнали в населени места в граничната зона и между инженерно-техническите заграждения и границата се извършва при адресната им регистрация.

Чл. 10. Всички лица при влизане или излизане от страната по официален път преминават през граничната зона и между инженерно-техническите заграждения и границата с документите, необходими за преминаване на границата.

Чл. 11. Граждани, които не са жители на населени места в граничната зона и между инженерно-техническите заграждения и границата, но се установяват на постоянна или сезонна работа в тях, или поради естеството на работата им се налага постоянно да пътуват в граничната зона, и между инженерно-техническите заграждения и границата получават съответно удостоверение от териториалното поделение на Министерството на вътрешните работи по местожителство.

Чл. 12. Забранява се на административни и стопански ръководства да приемат на работа в населените места, в граничната зона и между инженерно-техническите заграждения и границата лица, които нямат редовни документи за самоличност и за пребиваване в тях.

Чл. 13. Министърът на вътрешните работи определя с инструкция кои лица могат да посещават населените места и обекти в граничната зона и между инженерно-техническите заграждения и границата без открити листове. Редът за влизане и пребиваване на военнослужещи от поделенията извън системата на Министерството на вътрешните работи се определя от министъра на вътрешните работи, съгласувано с министъра на народната отбрана.

Из архивите на ДС

1023

Из архивите на ДС

16

Чл. 14. Приемането на лица от вътрешността на страната за жители на населените места, намиращи се в граничната зона и между инженерно-техническите заграждения и границата се разрешава след съгласуване със съответното териториално поделение на Министерството на вътрешните работи.

Чл. 15. /1/ Движението между инженерно-техническите заграждения и границата и извършването на селскостопанска и друга работа се разрешава като правило от изгрев до залез слънце. В случай че е крайно необходимо да се извършва селскостопанска работа през нощта или при други спешни случаи, разрешение се издава по ред, установен от министъра на вътрешните работи.

/2/ При усложняване на обстановката министърът на вътрешните работи, след съгласуване с Министерството на народната отбрана и с местните административни органи, може временно да въвежда допълнителни режимни мероприятия извън зоната в отделни направления на приграничните райони.

Чл. 16. На черноморската граница се прилага режим съгласно Закона за морските пространства на НРБ и правилника за прилагането му.

Чл. 17. Гражданите могат да ловят риба или да посещават българските острови в река Дунав през всяко време на денонощието с разрешение на председателите на общинските народни съвети, риболовните организации или районните държавни инспекции по корабоплаване.

1025

Из архивите на ДС

Чл. 18. За приставане и съхраняване на рибарските и спортни лодки и другите плавателни средства по брега на река Дунав се изграждат водни бази. Местата им се определят и оборудват от общините и спортните организации, съгласувано с Гранични войски. На всяка водна база се назначава ръководител и денонощна охрана.

Чл. 19. /1/ В граничната зона ловуването от членовете на Българския ловно-рибарски съюз става по ред, установен от общинските народни съвети и съгласувано с командира на граничното поделение.

/2/ Ловуване между инженерно-техническите заграждения и границата не се разрешава.

Чл. 20. /1/ Забранява се издаването на билети за транспортните средства на пътници, пътуващи за населени места в граничната зона и между инженерно-техническите заграждения и границата без наличието на редовни документи за влизане и пребиваване в тях.

/2/ Министерството на вътрешните работи да уведомява Министерството на транспорта за населените места, включени в граничната зона и между инженерно-техническите заграждения и границата, за които ще се изисква от пътниците да представят открити листове, удостоверение или паспорти с щемпели "А", № 1 или № 2;

/3/ Забранява се на водачите на обществени и лични моторни превозни средства да превозват лица до населените места в граничната зона и между инженерно-техническите за-

Из архивите на ДС

1026

граждения и границата, които нямат необходимите документи за влизане и пребиваване там.

Чл. 21. /1/ Лицата, които нарушават разпоредбите на това постановление се наказват съгласно чл. 32 от Закона за административните нарушения и наказания, ако деянието не съставлява престъпление.

/2/ Нарушенията се установяват с актове, съставени от органите на Министерството на вътрешните работи, общинските народни съвети и районните държавни инспекции по корабоплаване.

/3/ На основа на съставените актове в зависимост от подчинеността на длъжностното лице, съставило акта, се издават наказателни постановления. За маловажни нарушения органите на Министерството на вътрешните работи и общините могат да налагат глоба по квитанция в размер до 5 лв.

Чл. 22. Министърът на вътрешните работи издава Инструкция за прилагането на това постановление.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Отменя Постановление № 16 на Министерския съвет от 1964 г. (ДВ бр. 42 от 1964 г.) за утвърждаване на гранична ивица и гранична зона на държавната граница на Народна република България (изм. и доп. ДВ бр.68 от 1974 г., бр.53 от 1985 г. и решение № 46 на Бюрото на Министерския съвет от 1982 г.).

Изпълнението на постановлението се възлага на министъра на вътрешните работи, областните и общинските народни съвети.

МИНИСТЪР: /п/

/Д.Стоянов/

Из архивите на ДС
1027

МВР
ПОДЕЛЕНИЕ – 56300
Рег. № 704 екз. 1
18. 3. 1988 г.
1000 - СОФИЯ

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК Д. СТОЯНОВ
Т У К

6602 22.3.88

О Ц Е Н К А
за оперативната обстановка по Дунавската граница за времето от 20.12.1987 година до 15.03.1988 година

В оперативната обстановка по Дунавската граница през периода не настъпиха промени.

Извършен беше един опит за преминаване в СР Румъния от четири лица – семейство с възстановени имена, временно работещи в гр. Видин. През същия период на миналата година опити за нарушение на границата не е имало.

Няма лица от крайбрежните райони, заведени на отчет в подготовка за бягство. Данни за откраднати плавателни съдове не са постъпили, с изключение на горепосочения случай, когато семейството преодоля реката с открадната лодка.

Благоприятните климатични условия позволяваха плаване по реката без прекъсване. През периода по р. Дунав са преминали по течението 10 капиталистически, 8 югославски и 86 социалистически съда, а са преминали срещу течението по 8 капиталистически и югославски и 101 социалистически съда.

Архивите на ДС

1029

С наличните сили и средства частично са съпроводени 15 капиталистически и 4 югославски кораба. Гранична проверка е осъществена на 7 плавателни средства и не са установени нарушения на граничния режим.

На котвена стоянка в пристанищата са извършени входни и изходни ревизии на всички спирали кораби.

Не са констатирани незаконно стоварване или приемане на лица, стоки, средства за извършване на диверсионно-терористични действия, забранена литература и други. Не са получени данни за подготовка на диверсионно-терористични актове.

Шафетното съпровождане на плавателните средства продължава да бъде незадоволително. Причините са: малкия брой гранични кораби и техните ниски качествени характеристики, липсата на предварителна информация за навлизането в наши води на кораби от капиталистическите страни и СФРЮ, неустойчивата телефонна свръзка и липсата на постоянно дежурство в някои кметства.

През периода са констатирани незаконни пресичания линията на държавната граница от наши и румънски риболовци и ловци в районите на с. Мартен, Русенска община и с. Байкал, община Долна Митрополия.

Нарушава се режима на плаване по реката от рибари и особено ловци. Същите бракониерстват на островите Голям Бръшлян, Алеко, Батин, Белене, Байкал и Цибър.

Граничният отряд Видин съвместно с териториалните поделения на МВР изясняват случаите и вземат мерки на място за тяхното пресичане

Незадоволително е състоянието на охраната на лодкостоянките, което създава реални предпоставки за незаконно преминаване на реката. Поради незаинтересованост голяма част от кметствата не осигуряват тяхната охрана. Където има охрана е от възрастни пазачи, не се осъществява денонощно и е ниско ефективна. Констатирани са 10 случая за съхраняване на лодки извън лодкостоянките. Нарушителите са санкционирани.

Из архивите на ДС

1030

С цел подобряване охраната на р. Дунав се работи за повишаване ефективността от използуване на оперативните и други сили и средства. Продължава добиването на оперативни средства и обучението им за използуване.

Охраната на реката се осъществява в тясно взаимодействие с териториалните поделения на МВР за предотвратяване незаконните действия. Със съдействието на РУ-МВР-Силистра са осигурени 7 бр. вишки, които ще бъдат монтирани за наблюдение на реката и бреговата ивица.

От 22.12.1987 г. новоназначените старшини-отговорници на участъци, след преминаване двадесет дневен курс на обучение заеха поверените им участъци и отпочнаха работа с ДОТ и местното население.

За изпълнение утвърдените мероприятия по подобряване охраната на реката и за оказване помощ на място системно се командироват служители от УГВ и 1 ГО-Видин. Редовно се провеждат срещи и инструктажи със старшините-отговорници на участъци, собствениците на лодки, ловците и местното население. С членовете на ДОТ се провеждат планираните занятия. Търси се помоща на местните партийни и административни органи.

Продължават да са налице някои слабости и нерешени въпроси.

Липсва единен документ регламентиращ режима на плаване и риболов на малките плавателни средства,леководолазните и други подводни дейности, оборудването и охраната на лодкостоянките. Това сериозно затруднява контрола и създава реални предпоставки за нарушение на държавната граница.

Повишаването цените на телефонните услуги у нас и ограниченият лимит на кметствата затрудняват протичането на информация между отговорниците на участъци и ГК-Свищов.

Щабът на 1 граничен отряд - Видин не получава графици от

Из архивите на ДС

ВГУ и четвърто управление – ДС за предстоящите плавания на туристически кораби, яхти и други плавателни средства от несоциалистическите страни и СФРЮ.

Мудно се придвижва въпроса със строителството на планираните вишки за наблюдение и с охраната на лодкостоянките, поради незаинтересованост и липса на средства.

УГВ взема всички мерки за изпълнение на мероприятията за охрана на р. Дунав и недопускане безконтролното й преминаване и използуването и за диверсионно-терористични и други вражески цели.

1031

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ:
/ЦАНОВ/

Отп. в 2 екз.
Изп.: Цанов
Нап.: Паунова – 985
18.03.1988 г.

МВР
ПОДЕЛЕНИЕ – 56300
Рег. № 1174 екз. 3
11. 5. 1988 г.
1000 - София

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

за физическата подготовка и психическото състояние на личния състав от Гранични войски и мерки за подобряването им

Осъществяването на охраната на държавната граница е многостранен процес, който включва в себе си преодоляването на изключително сложни ситуации изискващи голямо нервно-психично и физическо напрежение на личния състав. Това предявява нови по-големи изисквания към морално-политическите, нравствените, физическите и психическите характеристики на граничарите. Нарушаването устойчивостта на психиката и физическата закалка влияе отрицателно на действията и постъпките на войника, сержанта и офицера, на тяхната боеготовност и боеспособност.

Въпросите за физическата подготовка и психическата устойчивост на личния състав от Войските на настоящия етап са особено актуални, което произтича от тяхното несъответствие на сложността на решаваните задачи и напрежението във войсковия живот. То се обуславя и от това, че във Войските постъпват младежи с незадоволителна физическа закалка и психическа устойчивост и недостатъчната ни работа за тяхното повишаване.

По данни на Социологическия институт на МНО и Висшия военномедицински институт над 70% от постъпващите донаборници във Въоръжените сили са с констатирани психически и физически отклонения в една или друга степен. Така за последните три години /от набори 1965-68 г./ бяха извадени и подменени от

1033

командите като неподходящи за Гранични войски средно по 130-180 души. Завиши се броят на тези /около 150 души/, които по морално-политически и други причини са неподходящи за служба в граничните застави и се намират в щабните подразделения.

През периода 1976 - 1986 г. във Войските са водени на диспансерен отчет 586 души с психични отклонения, като за последните две години /1987-88 г./ те са 32 от които са уволнени 15 души. Също така на отчет и лечение се водят още 45 граничари страдащи от логоневроза и нощно напикаване. От набор 1969 г. първично са открити 44 човека с психични отклонения, логоневроза и други.

Проведената проверка на физическите възможности на младите граничари при постъпване в учебните пунктове показа, че само 10-15% могат да изпълняват упражненията. На извършените от Управлението отчетни проверки за зимния период на тази година, на двадесет и две гранични застави бе констатирано, че само 30% от младите и 40% от старослужещите граничари имат готовност да изпълняват упраженията за летния период на обучение. От носещите в момента службата граничари около 10% са с физическо развитие под нормата, а над 60% от тях не са упражнявали физически труд и са с недостатъчна физическа закалка. Освен това 71% от набор 1968 г. и 65% от набор 1969 г. са пушачи.

Вследствие на простудни заболявания само през последните три години /1985-87 г./ са допуснати 7854 трудозагуби или средно по 2618 човекодни годишно.

Особено показателни за състоянието на психическата устойчивост и физическата закалка са данните за извършените във Войските от 1976 г. до сега 22 самоубийства и 15 опита. За същия период са изменили на Родината 13 души. Най-много са случаите на самоубийства и измяна на Родината в 5, 13 и 16 гранични отряди.

Из архивите на ДС

Посочените данни все още не дават истинската картина на психофизическото състояние на личния състав. При извършеното през месец декември 1987 г. в 1 граничен отряд проучване от специалисти /психиатър и психолог/ върху 29 млади граничари от щабните подразделения от които 14 практически здрави и 15 формиращи рисков контингент /нощно напикаване, заекване и деца на разведени родители/се установи, че от рисковата група 4 граничари са за лечение и 4 са със затруднени адаптационни възможности, а от практически здравите един е за лечение, а 4 също са с нарушени адаптационни възможности. Това още веднъж доказва необходимостта от задълбочено изследване на всички млади граничари в учебните пунктове от лекари специалисти.

В своята дейност Военния съвет, командирите, щабовете и политорганите са изхождали от определящата роля на физическата закалка и психическа устойчивост на личния състав за успешно изпълнение на задачите по охраната на държавната граница. Насочвали са своите усилия за формиране на психическа готовност, устойчивост и стабилизиране нервно-психическата и физическата издръжливост за активни, смели и решителни действия при сложни условия на граничната служба. От 1977 г. във Войските са въведени и утвърдени в практиката тестове за тревожност на Тейлър и за невротичност на Кокошкарова, което дава възможност за разкриване и завеждане на отчет граничарите с психически отклонения. Медицинските служби в граничните отряди съвместно с командуванията на учебните пунктове изготвят психологически характеристики за всеки млад граничар. Преработена беше и Методиката за индивидуалната политическа работа. След утвърждаването на физическата подготовка, като основна дисциплина се повиши физическата натренираност на една част от личния състав за преодоляване на единната пътека с препятствия и кросовете.

В етапа на преустройството и нарасналата политическа значимост на охраната на границата и задълбоченият анализ на

От архивите на ДС

1035

физическата подготовка и психическо състояние на личния състав показват, че те все още не отговарят на партийните решения, МЗ № I-170/87 г. и Постановление № 67 на Министерския съвет.

Продължава да се подценява взаимната връзка и определяща роля на физическата подготовка за изграждане на психическа устойчивост. Занятията, сутрешните физически упражнения и спортно-масовата работа не винаги водят до издигане на физическата закалка и повишаване психическата устойчивост на граничарите. Физическото и психическо натоварване на личния състав още от началото на службата не е научно обосновано и диферинцирано по периоди и личностни особености.

Причините за недостатъчната физическа подготовка и психическа устойчивост на личния състав от Войските са преди всичко от субективен характер и се свеждат до следното:

1. Бавно и изключително трудно се преустройват стилът и методите на работа на командирите и политорганите, а повишаването на физическата и психическа закалка на личния състав не са изведени като основен въпрос. Недостатъчно се познават от офицерския състав основните ръководящи документи - МЗ № I-170/87г. Наставлението за физическата подготовка, Методиката за индивидуалната, политическата работа и др. Методическата подготовка и педагогическата култура на една част от офицерите и сержантите е значително под изискванията. Вследствие на командирско неумение и методическо неразбиране в много случаи физическата подготовка се превръща за войника в бреме и средство за принуда и извращения. Особено незадоволителна е тяхната лична физическа подготовка, поради което го няма принципа "Прави това, което правя аз". Много рядко явление е да се види офицер непосредствено да организира и лично да участвува в часовете за спортно-масова работа и същите не се превръщат в часове за физическо и психическо разтоварване на личния състав. Редица командири недостатъчно отчитат влиянието на социално-психологическия климат в колективите, условията

Из архивите на ДС

1036

91

на службата, състоянието на дисциплинарната практика и задоволяването на всички потребности на граничарите за повишаване психическата им устойчивост и по-лесно адаптиране на младите граничари към живота в граничните застави. Налице е откъснатост от хората, не се познава истинското състояние в колективите, личните физически и психически проблеми на граничарите и не винаги законосъобразно се решават техните искания и предложения по отношение на бита и службата. В това отношение не се изпълняват изискванията на т.т. 130, 132, 134, 140 и 144 от Устава за вътрешната служба на ВС на НРБ и Методиката за индивидуалната политическа работа в Гранични войски.

2. Слабата предварителна физическа подготовка и психическа нагласа на постъпващите в редовете на Гранични войски младежи. Една значителна част от тях не са упражнявали физически труд или някакъв вид спорт. Пропуските в това отношение предопределят трудностите в усвояването на умения и навици и водят до смущения и отклонения в първите месеци на службата в учебните пунктове, а впоследствие и в граничните застави. Няма развърната програма за формиране на висока физическа закалка и психическа устойчивост от приемането до уволнението на граничарите. Редица ръководители на занятия не изучават в първите дни индивидуалните физически възможности на младите граничари и поставят воички при еднакви условия за натоварване, което води до извращения и издевателства. Учебните програми все още не са напълно съобразени с изискването физическата закалка и психическата устойчивост да се формират в учебните пунктове, а на граничните застави да се повишава тяхното състояние. Не се поставят на задълбочен анализ ефективността и целесъобразността на провежданите мероприятия и няма научно обоснована концепция, кои от тях оказват положително влияние при формирането на тези качества у граничарите.

Из архивите на ДС

1037

3. Липсата на строг уставен ред и нарушени взаимоотношения в някои колективи. Не рядко на войника се гледа с бездушие, сухо се администрира неговата дейност, изолира се вместо да се приобщава в колектива и постоянно се изтъкват неговите физически и психически "недъзи".

Отрицателно въздействие на психиката оказват преместванията на граничари от едно в друго поделение или подразделение и ходатайствата в това отношение.

Налице е голямо физическо и психическо пренатоварване на личния състав от граничните застави, а не се осигурява необходимото време за почивка и възстановяване. На много застави личния състав изразява недоволство от качеството и разнообразието на храната. От проведените с ХЕИ изследвания в 13 граничен отряд, където няма високопланински застави се установи при всички изследвани недостиг на витамин "С" поради нерационално хранене на личния състав и липсата на зеленчуци.

4. Недостатъчно строгия научен подход и използуването на най-подходящи тестове при личностното изследване на младите граничари в учебните пунктове. Не навсякъде лекарите се отнасят с нужното разбиране и задълбоченост при отчитане на резултатите от използуваните до сега тестове. Голяма част от кадъра на учебните пунктове не притежава минимума от психологични знания и подценяват важността на въпроса за психологическото проучване на всеки отделен войник и сержант.

5. Все още са занижени критериите при проверка и оценка на физическата подготовка и бавно се изменя научния подход при планирането, подготовката и провеждането на занятията. Наличната учебно-материална база не създава най-оптимални условия за преодоляване условностите в учебния процес, изграждане на физическа издръжливост, психическа устойчивост, висок професионализъм и увереност в собствените сили от всеки граничар.

Из архивите на ДС

1038

93

За подобряване работата по повишаване на физическата подготовка и психическата устойчивост на личния състав е необходимо:

1. До 30.09.1988 г. политотделът, отдел "Бойна подготовка" и медицинският отдел на Управлението да разработят и внесат за обсъждане в командуването на Войските "Инструкция за психопрофилактиката в Гранични войски".

2. До 30.06.1988 г. в граничните отряди, комендатури, застави /МГ, роти/ и СШИСК да се анализира състоянието на физическата подготовка и психическа устойчивост на личния състав и набележат мерки за повишаването им.

Да се създадат групи по психопрофилактика в състав - началник щаба, офицер от политотдела и лекаря на отряда, които да заведат на строг отчет всички граничари рискови по отношение на физическо и психическо здраве и отклонения в поведението.

Решително да се повишат конкретността и настъпателността на политиковъзпитателната и индивидуалната политическа работа с граничарите имащи недостатъчна физическа и психическа закалка.

3. В 5 и 13 гранични отряди да се извърши изследване за физическото натоварване и психическото напрежение на младите граничари през първите 45 дни на службата, както и за процеса на адаптация в граничните застави. Въз основа на това да се изготвят научно обосновани норми и система от диферинцирани за Войските занятия с цел осигуряване методическа последователност, равномерно разпределение на часовете, конкретност и индивидуален подход за решително повишаване привлекателността

Из архивите на ДС

94

на физическата подготовка и подобряване психическата устойчивост на командния и редови състав.

4. По време на командирските занятия и учебно-методическите сборове с офицерите и сержантите да се планират и провеждат занятия за повишаване методическата и лична психофизическа подготовка.

По-пълно обвързване цялостната дейност за повишаване на физическата подготовка и психическа устойчивост и конкретните условия на живот и служба, с трезвеното възпитание на личния състав и борбата против употребата на алкохол, тютюнопушенето и закононарушенията.

1039

5. Решително да се подобри подбора на младите граничари като се изисква от оперативно-техническите групи за служба в Гранични войски да определят физически здрави и укрепнали младежи и с добро семейно положение.

Да се изготвят професиограми за основните длъжностни лица - командири на отделения, старши на гранични наряди, инструктори и водачи на служебни кучета, кльонисти, телефонисти, шофьори, радиометристи и прожектористи и се използуват при подбора и обучението им.

6. Усъвършенствуване на учебно-материалната база, особено тази за занятията по физическа и огнева подготовка и използуването ѝ за повишаване физическата подготовка и психическа устойчивост на личния състав.

Отп. в 1 екз.
Изп.: Ангелов
Нап.: Николова-1592
11.05.1988 г.
Размн. в 30 екз.

ЗАМЕСТНИК КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ПОЛКОВНИК: /АНГЕЛОВ/

УТВЪРЖДАВАМ:
ЗАМ.-МИНИСТЪР НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал-полковник:
/М.Минков/
.....7.7..... 1988 год.

П Р О Г Р А М А

за извършване на инспекторска проверка на
1 граничен отряд

КД
пост. [signature]
18.07.89 г.

I. Цел на проверката, да се установи:

- Изпълнението на задачите на преустройството, произтичащи от решенията на Националната партийна конференция, пленумите на ЦК на БКП и ръководните документи за Гранични войски;

- Състояние на бойната и мобилизационна готовност;

- Състояние на охраната на границата;

- Нивото на бойната и политическата подготовка;

- Преустройство на организаторската работа на командирите, щабовете и политорганите по ръководството на цялостния войскови живот;

- Организация и провеждане на политико-възпитателната работа и политико-моралното състояние на личния състав;

- Състояние на дисциплината и войсковия ред; работа с кадрите. Организация и провеждане на социалистическото съревнование;

- Състояние на тила, въоръжението и техниката.

II. Учебни въпроси, по които се извършва проверката:

1. По състоянието на бойната и мобилизационна готовност

Проверяват се:

- Работата на командирите, щабовете, политорганите, тиловите органи по планирането на бойната и мобилизационна готовност;

- Организация на оповестяването на щабовете и войските. Състояние и използуване на техническите средства за оповестяване;

- Подготовка на командирите и щабовете за управление на подразделенията при привеждането им в различните степени на бойна готовност.

- Управление на войските при напускането на казармените райони, при изнасянето, средни скорости и дисциплина;

- Редът за разполагане в заповяданите райони, организиране и носене на бойната служба, защита и инженерното оборудване на районите /ПУ, ОП и РНО/ и маршрута за напускането им;

- Организацията на взаимодействието с частите и съединенията на БНА и териториалните поделения на МВР за действие при гранична обстановка и в началото на войната;

- Спазване на изискванията на СУВ при оповестяването и управлението;

- Състоянието на ПУ в свързочно и битово отношение;

- Пълнота и качество на комплектоването на подразделенията с личен състав от запаса и техника от народното стопанство;

1041

Из архивите на ДС

1042

- Натренираност на командирите, щабовете и подразделенията да решават задачите по практическото разгръщане и мобилизиране, привеждане в различни степени на бойна готовност и бойно сглобяване в определените срокове и привеждане на граничен поиск и бойни действия в началото на войната;

- Наличието, състоянието и организацията на съхранението на въоръжението, техниката и запасите от материални средства, срокове за разконсервиране и извеждането на техниката.

2. По преустройството на охраната на държавната граница

Проверяват се:

- Организация на охраната на държавната граница и ръководство на службата.

- Състояние и ефективно използуване на силите и средствата в охраната на границата;

- Организирането на взаимодействието и съвместната работа с другите поделения на МВР, местните партийни, административни и стопански органи. Контрол по паспортно-граничния режим и облекчаване пропускането на порталите;

- Въвеждане в служба на младите граничари и новоназначените сержанти и офицери;

- Организиране и осъществяване на войсковото наблюдение;

- Подготовка и носене на службата от ГН. Ефективността на контрол върху службата на ГН;

- Действията на щаба, ГрК и граничните застави по сигнал за нарушение на границата и при преминаване към усилена охрана на границата;

- Вземане на частни решения и действията при рязко изменение на обстановката;

- Осигуряване на охраната на границата /техническо, тилово, медицинско и политическо/;

- оперативни показатели по охраната на границата - задържани нарушители и безнаказани нарушения.

3. Подготовката на командирите и щабовете

Проверява се:

- Организация и провеждане на командирската подготовка;

- Знанието на бойните устави, наставленията, курса за стрелбите, уставите и инструкциите по охраната на границата;

- Практическите навици на командирите по управлението на мобилизацията и войските в боя при сложна обстановка, организиране и ръководене на службата по охрана на държавната граница;

- Умението да се поддържа постоянно бойна и мобилизационна готовност на подразделенията, събиране и анализиране данните по обстановката и вземане правилни решения.

- Подготовката на щабовете за планиране и организиране на охраната на държавната граница и управление на бойните действия. Разработване на бойните документи, организиране бойното и другите видове осигуряване и осъществяване контрол за изпълнение решенията на командира и поставените задачи;

- Обученост за работа с щатните средства за свръзка;

- Методически знания, умения и навици за обучение и възпитание на подчинените;

- Познаване и използуване на техниката и въоръжението, числяща се на подразделенията;

1043

Архивите на ДС

Из архивите на ДС

- Познаване на ОМП и провеждане на мероприятията за защита от тях;

- Как се познава дислокацията, организацията, въоръжението и оперативно-тактическите схващания на противника за водене на бойни действия.

1044

4. По преустройството на организаторската работа на командирите, щаба и политорганите

Проверява се по:

- планиращите и отчетните документи и по разултатите от практическата работа по поддържане на постоянна бойна и мобилизационна готовност, сигурна охрана на границата, провеждане на редовен и висококачествен учебен процес и осигуряване висока дисциплина и войскови ред;

- Организиране изучаването и знанието на партийните решения и служебните ръководни документи и организиране изпълнението им при конкретните условия. Извършване преустройство в дейността на командирите, щабовете, политорганите, демократизиране на войсковия живот и утвърждаване на гласността в работата.

- Качество на перспективното, годишното и текущо планиране във всички звена -всеобхватност, целенасоченост, конкретност за осигуряване изпълнението на основните задачи. Съгласуваност и обвързаност на дейността между щаба: политотдела, отделенията, службите и старшия щаб;

- Организация на свеждане и изпълнение на задачите и планираните мероприятия;

- Ефективност на контрола и помощта. Станал ли е той

Из архивите на ДС
1045

превантивен. Утвърден ли е стил да се изучава истинското състояние на подразделенията, да се разкриват и отстраняват слабостите на място. Оказване помощ на подчинените командири, особено на тези с по-малко опит;

- Издигане ролята и взискателността на командира-единоначалник, на щаба, политорганите, началниците на отделения и служби за качествено изпълнение на уставите, заповедите, инструкциите и плановете;

- Вне дряване на постиженията на научно-техническия прогрес и практически резултати в бойната готовност, охраната на границата и другите дейности.

- Отчет за изпълнение на поставените задачи и анализ на командировките и оказаната помощ в граничните застави;

- Работата на командирите и политорганите по подбора, издигането, идейното, нравственото изграждане на кадрите, повишаване на тяхната професионална подготовка. Подготовката и изграждането на свръхсрочнослужащите сержанти;

- Организация и отчет на социалистическото съревнование;

- Работата на командирите и политорганите с партийните организации, комсомолските дружества и профорганизацията при решаване основните задачи:

- Ефективност в дейността на политорганите по политическото осигуряване изпълнението на задачите по бойната готовност, охраната на държавната граница, учебния процес, укрепването на дисциплината и работата с ДОТ и местното население;

- Взаимодействие с областните и общинските партийни и адмичистративни органи, ОУ и РУ на МВР, поделенията на МНО, ДОТ и местното население. Преустройва ли се главно взаимодействието с общините;

Из архивите на ДС

1046

- Спазване на лимитната дисциплина и резултати от борбата за икономии на моторесурси, ГСМ, гориво за битови нужди, електроенергия, вода, финансови и други средства;

- Организиране на обмяната и внедряването на челния наш и съветски опит.

- Критично анализиране резултатите от командно-организаторската и политическата работа и даване гласност;

- Практически резултати от преустройството в различните дейности на командирите, щаба, политорганите и тила за утвърждаване правилен стил и метод на работа.

5. По граничната подготовка

Поделенията се проверяват на занятия и учения и чрез провеждане на изпит по преминатите теми от учебната програма.

а. на занятията и ученията с подразделенията и поделението

По действията на граничарите в различните видове гранични наряди:

- Отдаване на допълнителни разпореждания от старшия на граничния наряд;

- Ред за движение на наряда до мястото за носене на службата;

- Организиране на службата от старшия на наряда;

- Приемане на участъка за охрана, проверка /раставяне на средствата за усилване/ и докладване на заставата;

- Действия на наряда при откриване на следи /признаци за нарушение/ или сигнал от сигнализационните средства;

- Действия на наряда при откриване на нарушителите;

- Задържане и обиск на нарушителите. Докладване в заставата;

- Конвоиране на задържаните.

По действията на заставата при търсене и задържане на нарушители на границата и терористични групи

- Подготовка на заставата /на групата за бързи действия/ за действие по командата "в оръжие";

- Оценка на обстановката от командира на заставата, вземане на решение и поставяне на задачи на нарядите;

- Усилване на охраната на границата/прикриване на вероятните направления за движение на нарушителите/;

- Действие на тревожната група /групата за бързи действия/ преследване, откриване и задържане на нарушителите на границата /ликвидиране на терористични прояви/.

По действията на дивизиона гранични кораби при откриване, преследване и задържане на нарушители на море /река/.

По действията на ПТВН и ПНП.

По действията на ГО /Грк/ при провеждане на граничен поиск при нормална и сложна военнополитическа обстановка.

- Отдаване на предварителни разпореждания;

- Вземане на решение за поиск, отдаване разпореждания и организиране на взаимодействието;

- Действия на подразделенията при заемане рубежа за блокиране и действие при провеждане на поиска;

- Действия на резервите при излизането на нарушителите от блакирания район, прегрупиране на силите за блокиране на нов район;

- Управление на подразделенията в поиска.

По действията на ГО /Грк/ и застава при организиране на охраната на границата при различните степени на бойна готовност и в началото на войната.

1047

Из архивите на ДС

1048

б. Провеждане на изпитите с личния състав от щаба и граничните подразделения.

Проверяват се теоретическите знания като се отделя главно внимание на практическите умения, навиците за действия при конкретна обстановка;

в. Работата на всички служебни кучета да се провери лично от председателя на подкомисията.

г. Прожектористите и радиометристите се изпитват по познаването и поддържането на материалната част и умението да я използуват в охраната на границата; водене на целта, подаване на данни; връзка и взаимодействие с другите ГН и гранични кораби;

д. За матросите-граничари: държавна граница и режим; териториални и вътрешни води на НРБ, режим на плаване и престой в тях; ред за спиране и проверка на плавателен съд; ред за употреба на оръжието от личния състав на проверяващата група; действията при проверка на съдове - нарушители; задържане и конвоиране на невоенен съд; действия на личния състав от надпалубните /откритите/бойни постове при носене на ходовата вахта за откриване съдове - нарушители и предмети на море; контрол и пропускане спортно-туристически и риболовни съдове; ред за леководолазната дейност в Черно море и р.Дунав; действия за ликвидиране на терористични групи;

6. По тактическата подготовка

Проверяват се тактически занятия и учения

а. на тактическите занятия се проверява:

Отделението в походно охранение - подготовка за марш;

организиране и водене на бой;

- Заставата /взвода, отделението/ в настъпление - организация и водене на бойни действия;

- Заставата /взвода, отделението/ в отбрана - организация и водене на бойни действия

б. Изпълнение на нормативи: при действия в пеши строй № 10,11,12 и 13 подразделения с БТР № 5,6,7 и 8.

в. Освен въпросите проверяване на тактически занятия се проверява още:

- Организиране и водене на настъпателния бой от батальона, ротата /граничната застава/;

- Организиране и водене на отбранителния бой от батальона, ротата /граничната застава/;

- Организиране и водене бойните действия от граничната застава в началото на войната;

- Организиране на бойните действия на ГО в началото на войната във взаимодействие с мотострелковите съединения и части.

<u>7. По защитата от оръжията за масово поразяване</u>

Проверява се чрез провеждане на изпити и в хода на тактическите и специалните занятия.

а. подготовката на командирите, офицерите от щабовете и подразделенията;

б. подготовка на подразделенията. Теоретическа подготовка на командирите на отделения и химизираните войници;

в. сержантите и войниците се проверяват за практическите им навици за действия при различните видове сигнали и

1049

Из архивите на ДС

изпълнение на нормативите № 1,2,3,5,7,10,11 за подразделенията с БТР и № 13 и 14.

д. по химическата техника и имущество

Проверява се състоянието и се дава оценка съгласно изискванията на ръководството за съхраняване на химическото въоръжение, техниката и имуществото във военните части, базите и складовете на БНА.

1050

8. Огневата подготовка

Проверява се огневата подготовка със стрелковото оръжие в системата на курсовите стрелби и на изпитите с офицерите.

а. сержантите и войниците се проверяват по познаване на числящото се оръжие и бойните припаси и нормативи за действие с оръжието: № 1,2,3,4,5,6,12,13,14 и 15; изпълнение на изискванията на курса за стрелбите, ред и дисциплина и спазване на мерките за безопасност при стрелбите.

б. на изпитите с офицерите се проверяват познанията на: курса за стрелбите, методиката на огневата подготовка; основите и правилата за стрелба; устройство на оръжието; подготовка за стрелба; отстраняване на задръжки и неизправности и действие с него; стрелба с пистолет и оръжието в подразделението /до командир на комендатура вкл./; обслужване на оръжието след стрелба;

в. организиране и провеждане на стрелбите:

- всички офицери и свръхсрочнослужещи, сержанти от управлението на ГО. изпълняват 1-во упражнение с пистолет; и контролно упражнение с АК.

- офицерите и свръхсрочнослужещите сержанти от подразделенията освен изпълнението на 1-во упражнение с пистолет

стрелят и с едно от останалите видове оръжие на въоръжение в заставите /подразделенията/; Видът на оръжието се определя от председателя на подкомисията;

г. всички срочно служащи с щатното си оръжие изпълняват упражненията от курса за стрелбите, както следва:

- с автомат - контролно упражнение /стр. 95/

- с лека картечница - контролно упражнение /стр. 95/ стрелят щатните мерачи;

- с гранатохвъргачка /РПГ-7/ - контролно упражнение /стр. 114/ - стрелят щатните мерачи;

- специалните подразделения /свързочници, сапьори/ моряци и шофьори, изпълняват 1-во упражнение /стр. 83/ дневно с автомат за родовете и специални войски.

9. По специалната /тактико-специална/ подготовка:

а. на сапьорните подразделения

Специалната подготовка на сапьорите и инженерната подготовка на другите подразделения се проверява чрез провеждане на изпити и в хода на тактически и тактико-специалните занятия и учения.

Проверяват се теоретическите знания на личния състав, сглобеността и полевата тренираност за изпълнение задачите по инженерното осигуряване в рамките на определените норми по следните въпроси:

- Познаване на противотанковите, противопехотните и специалните мини на въоръжение у нас и във вероятните противници; средства за миниране, разминиране и подривни работи; умение за устройване на миновзривни заграждания включително и

1051

Из архивите на ДС

1052

проходи по различни способи, при подготовка и в хода на бойните действия; построяване и оборудване на укрития на опорните пунктове, пунктовете за управление, електросигнализационните, контролните, възпрепятствуващите и други съоръжения;

- Пътностроителните подразделения: устройство и експлоатация на зачислените машини, изпълнение на задачите по инженерното осигуряване, извършване поредните технически обслужвания и ремонт на машини при полеви условия;

- Тактико-специална подготовка: напускане на гарнизона и заемане на заповядан район; оценка на обстановката и вземане на решения; организиране изпълнението на заповяданите задачи; оформяне на документите; управление на подразделението, материално осигуряване и мероприятия по защита от ОМП;

- За другите подразделения /взводове, роти, гранични застави и щабни подразделения/, средства за миниране и разминиране, взривни вещества и средства за взривяване, умения за устройване и за преодоляване на заграждения и разрушения, оборудване и маскировка на окопи, позиции и райони, строителство и поддържане на инженерно-технически съоръжения.

Провежда се практическо занятие по устройване на противотанково минно поле по строевия разчет.

Изпълнение на нормативи: 1,2 и 12.

<u>б. на свързочните подразделения</u>

Свързочната подготовка на свързочниците-специалисти се проверява на тактико-специални занятия и учения. Чрез провеждане на изпити и практическа работа със свързочните средства.

Из архивите на ДС

1053

Проверяват се теоретическите знания и практическите навици на личния състав, сглобеността и полевата тренираност на екипажите /отделенията, разчетите/ и свързочните възли /МТС/ по следните въпроси:

- по тактико-специалната подготовка: развръщане на свързочните възли, построяване на свързочни линии и установяване на свръзки; осигуряване на свръзка с всички видове свързочни средства, числящи се на поделението; оборудване и маскировка на свързочните възли и свързочните линии; осигуряване на свръзката при създаване на радиосмущения от противника;

- по специална подготовка: развръщане и подготовка на станция /апаратура/ за работа: установяване на свръзка, изпълнение на задачи по работа на свързочните средства от различните профили свързочни специалисти в съответствие със сборника единни нормативи и учебни задачи на свързочните подразделения и части от сухопътните войски на БНА; спазване изискванията на наставленията и ръководствата по видовете свръзки при работа на свързочните средства;

- по техническата подготовка: тактико-технически данни, омплектуване, възможности и общо устойство на изучаваната свързочна техника, устройство и действие на отделните възли, стъпала и механизми; блокове и принципни схеми на изучаваната апаратура; подготовка на апаратурата за работа в съответствие с определените нормативи;

- за другите подразделения /гранични застави и щабни подразделения/: тактико-технически данни, общо устройство,

Из архивите на ДС

експлоатация и обслужване на щатните свързочни средства. Правила и техника на безопасност при разгръщане и работа със свързочна техника; експлоатация и обслужване на ЕСС, апарата "Ехо", токоизправители, зарядни устройства и акучулаторни батерии. Правила и техника на безопасност при работа със свързочните средства и киселините.

1054

в. на шофьорите и механик-водачите

- Специалната подготовка се проверява с изпитване на подразделенията по следните въпроси:

- Общо устройство, правила за експлоатация и технология на обслужване на агрегатите, механизмите и системите; отстраняване на характерни неизправности по време на път; видове технически обслужвания и подготовка на машините за съхранение; уставни задължения на личния състав по подготовка на машините за път и вътрешния ред в парковете; правилата за безопасност на движението и мерки за безопасност при работа с техниката; кормуване с машиньте и способи за реализиране на икономии на ГСМ; тактически действия в състава на подразделението.

г. по тактико-специална подготовка на морските подразделения

- специалната подготовка /за граничните кораби/ се проверява чрез провеждане на корабни бойни и тактически учения;

дивизионна /звеното/ гранични кораби: способност да решава задачи по подготовка и водене на бойни действия;

- морска подготовка /за граничните кораби/ се проверява чрез провеждане на изпити и проверка на практическите умения на личния състав;

- борбата за живучест /за граничните кораби/ се проверява чрез провеждане на изпити и в хода на корабни бойни и тактически учения;

- специалната подготовка на радиометристите и прожектористите се проверява главно по основи на електротехниката, радиотехниката, импулсната техника и радиолокацията; основи на сигнално-наблюдателното дело; устройство на прожекторната и радиолокационна станция и бойната работа на тях.

18. По физическата подготовка

- Проверява се чрез провеждане на изпити по изпълнението на упражненията от наставлението по физическа подготовка;

- физическата подготовка на военнослужащите се проверява по два комплекса, съответствуващи на периода на обучение, като всяко подразделение се проверява на един от комплексите, който се определя от комисията. Задължително личния състав на групите за бързи действия се проверява по изпълнение на техниката на специализирания ръкопашен бой;

- офицерите и сержантите извън строя се проверяват по един от комплексите за съответната възрастова група.

Методическата подготовка на офицерите и сержантските ръководители на занятия се проверява по: медицински контрол на физическата подготовка и спорт; организация и провеждане на спортната работа и покриване на нормативите от военноспортния комплекс;

11. По строевата подготовка

- Проверява се чрез провеждане на изпит по изпълнение на строевите хватки и действия в съответствие с изискванията на строевия устав;

1055

Из архивите на ЦС

1056

- офицерите и сержантите се проверяват: външен вид и носене на облеклото снаряжението; познаване на строевия устав; команди за изпълнение на строевите хватки и действия без и с оръжие на място и в движение; сигнали за управление на строевете и машините;

- срочнослужащите се проверяват: външен вид и носене на облеклото, снаряжението; познаване на строевия устав, команди за изпълнение на строевите хватки и действия без и с оръжие на място и в движение; сигнали за управление на строевете и машините;

- срочнослужащите се проверяват: външен вид и носене на облеклото и снаряжението; излизане от строя, подхождане към началника и отдаване на военна чест, хватки и действия без и с оръжие на място и в движение, действия в състава на подразделението, сигнали за управление на строевете и машините; изпълнение на строеви песни.

12. По военномедицинската подготовка

Личният състав от подразделенията се проверява по спазването на личната и колективната хигиена и предпазване от заразни болести; самопомощ и оказване на взаимопомощ при наранявания, кръвоизливи, счупване на кости, изгаряне, измръзване, отравяне, ухапване от змии, кърлежи и др.; превръзки с личен превързочен пакет и подръчни средства; шок-предпазване, изкуствено дишане, външен сърдечен масаж; нараняване от оръжие за масово поразяване - частична санитарна обработка с индивидуален защитен пакет; издирване и извличане на ранени от бойното поле, вътрешна корабна евакуация на ранените от корабите на брега.

Изпълнение на нормативите №№ 1,2,3,4,5 и 11.

Из архивите на ДС

1057

13. По политико-моралното състояние на личния състав

- Отношението на личния състав към политиката и решенията наЦК на БКП, законите, постановленията на Държавния съвет и правителството и готовността му да работи за претворяването им в живота на войските;

- Каква е отговорността и активността на личния състав при изпълнение на задачите на бойната и мобилизационна готовност, охраната на границата, подготовката на подразделенията;

- Работа по укрепване на единоначалието и военната дисциплина;

- Състоянието на войсковите колективи и как се води борбата с тях срещу отрицателните явления;

- Организация и провеждане на индивидуална политическа работа с личния състав и участие на всички командири в нея.

Изучаване и решаване въпросите, които вълнуват личния състав и полагане грижи за подобряване на материално-битовите условия и задоволяване на културните му потребности.

14. Политико-възпитателната работа

/Проверява се по отделен инструктаж./

15. По работата на командирите с комсомолските организации

- Работа на командирите, ЗКПЧ и щаба по оказване помощ на комсомолските дружества;

- Създаване условия за преустройство и засилване самодейността на комсомолските дружества;

- Участие в разясняване на най-важните задачи, произтичащи от партийните решения, правителствените документи, уставите, инструкциите, министерски и командирски заповеди за комсомол-

Из архивите на ДС

1058

ните;

- Грижи за повишаване на методическото умение на младите офицери за работа с комсомолските комитети и актива;

- Усъвършенствуване на подхода за издигане ролята на комсомолските дружества, актива, авторитета на Дружествения комитет и комсомолския секретар;

- Съгласуваност на съвместните възпитателни мероприятия с местните партийни и комсомолски ръководства.

16. По състоянието на уставния ред и дисциплината

Проверява се чрез:

- Провеждане изпити по уставите;

- Проверка състоянието на изпълнителността при охраната на границата.

Състояние на:

- Войсковия ред и носенето на службата от длъжностните лица в ЩГО;

- Дисциплинарната практика, количеството и характер на дисциплинарните нарушения, извънредни произшествия и издевателства, прилагане на наказанието "арест";

- Състояние на учебната дисциплина в подразделенията;

- Работата на командирите, щабовете и политорганите по укрепване на съзнателната войнска дисциплина; превантивност, целенасоченост, комплексен подход при планиране на мероприятията. Утвърдена ли е постоянна взискателност от всички и към всеки. Изпълнение на инструкция № 160 от 29.06.1985 год.

- Използуват ли се обществените органи и създадена ли е обществена непримиримост към отрицателните явления и нарушенията на уставите, инструкциите и заповедите;

Из архивите на ДС

1059

- Организация и провеждане на индивидуална работа с всеки военнослужащ; личният пример на командния състав;

- Качество на анализите за състоянието на дисциплината и ефективност на допълнителните мерки;

- Резултати от командно-организаторската и политическата работа за привеждане на живота в подразделенията в пълно съответствие с изискванията на уставите, инструкциите и заповедите;

Дисциплината осигурява ли качествено изпълнение на задачите.

17. По състоянието и развитието на учебно-материалната база

- Устройване на кабинетите /залите, стрелбищата, полигоните, учебните полета, физкултурните площадки, поддържане и отчетност;

- Изпълнението на плана за програмиране на нова и ремонт на съществуващата учебно-материална база.

18. По състоянието на въоръжението и техниката

Проверяват се:

- Техническото състояние и поддържането. Работа на командирите и техническите служби по планиране и експлоатацията на въоръжението и техниката;

- Състояние на запас от моторесурси; отчетност и съхранение, състояние на складовете и парковете, и носенето на службата в тях;

- Разход и отчет на разрешените моторесурси и лимит от бойни припаси; спазване на гаранционните и междуремонтните срокове;

- Състояние на техниката на безопасност и противопожарната защита;

Из архивите на ДС

1060

- Усвояване на новопостъпващата техника и въоръжение;

- Знание и изпълнение от личния състав на ръководните документи за експлоатация, ремонт, съхранение и недопускане на произшествия с въоръжението и техниката;

- Внедряване постиженията на научно-техническия прогрес;

- При даване на оценка за резултатите от проверката да се спазват изискванията на действуващите наставления и инструкции.

19. По състоянието на тила

- Комплектованост на тила и способност да се привежда в готовност за изпълнение задачи на тиловото осигуряване при бойна обстановка;

- Планиране на дейността на тила;

- Организация на материално-техническото и медицинско осигуряване;

- отчетност, съхранение, ремонт, експлоатация на сградите, тиловата техника и другото имущество;

- Здравно състояние на личния състав;

- Осигуреност на личния състав с вещево имущество /текуща и МНЗ/; бално-перално обслужване;

- Организация на храненето на личния състав при стационарни и полеви условия - състояние на хранителният блок;

- Организация и работа на помощните стопанства;

- Организация на снабдяване с ГСМ; спазване на лимитната дисциплина; отчет и отчетност; мероприятия за реализиране на икономии;

- Извършване на ветеринарно-санитарен контрол, ветеринарно-профилактична и противоепизотична дейност; състояние на

Из архивите на ДС

1061

ветеринарното имущество;

- Планиране и изпълнение на ремонта на казармения фонд, икономии на електроенергия, противопожарно състояние на сградата и войсковите райони;

- Механизация на разтоварно-разтоварителните работи;

- Общото войсково състояние на спалните помещения, баните, умивалните, тоалетните и войсковите райони;

20. По състоянието на финансовата служба

- Дейността по реалното и срочното планиране на финансовите средства; правилно осигуряван ена личния състав с парични доволствия; финансово осигуряване на различните мероприятия и дейности в поделението;

- Състояние на касовата и разплащателната дисциплина; законосъобразно и ефективно изразходване на финансовите средства; мероприятия за икономии;

- Водене на счетоводната отчетност; състояние на щатната дисциплина; финансово-мобилизационна готовност; вътрешен финансов контрол;

- Контрол на материалните и финансови средства получени по шефска линия.

21. По научно-изследователската и рационализаторската дйност

- Актуалност на темите за разработване, брой и качество на разработените; участие на командния кадър;

- Внедряване и резултати от научно-изследователската работа;

- Информация за новостите във военното дело и използването на информационните бюлетини;

Из архивите на ДС

1062

- Изобретателска и рационализаторска дейност, техническо и научно-творчество на младежта; планиране дейността, използуване на предложенията;

- Планиране на дейността на съветите за ТНТМ.

22. По работата с кадрите

- Принципност при подбора, подготовката и възпитанието на офицерските кадри;

- Попълнение с офицерски и сержантски състав и анализ на основните командни звена;

- Работа по прогнозирането, ръководене на процеса и внасяне корекции, периодичен анализ на резултатите;

- Водене на отчет, подготовката и реализацията на резервните кадри прогнозирани за развитие по ускорен път;

- Подбор на офицерите за курсове и слушатели в академията;

- Атестиране на офицерския състав, запознаване с атестацията, участие на партийния секретар в атестирането; решаване на жалбите по кадрови въпроси;

- Извършване на оценки и провеждане на годишни беседи /когато няма атестиране/;

- Контрол и ръководство от командира на кадровата дейност, обсъждане доклад за работата с кадрите /най-малко един път в годината/;

- Дейност по обучението и нравственото възпитание на офицерските кадри и главно на младите офицери и старшини-школниците;

- Подбор, изучаване, обучение, възпитание и нравствено изграждане на сержантските и волнонаемни кадри;

- Изпълнение графика за отпуските на командния и вол-нонаемен състав.

23. По опазване на тайната

а. По скритото управление на войските. Устроена ли е цялостната дейност съгласно изискванията на правилника за работа с шифровите пособия;

- Състояние на апаратурата; техническо обслужване.

б. По опазването на тайната и секретността

- Изпълнение на мероприятията по опазването на тайната;

- Състояние на бойната готовност на секретното деловодство;

- Организация на работа на секретното деловодство;

- Вътрешни проверки: отчет и съхранение на документите от изпълнителите;

в. По режима на секретност. Разработване на документи, регламентиращи режима на секретност.

г. По безопасността на засекретената свръзка.

24. По оперативната работа

Проверява се по отделен план от комисия на РО на Гранични войски

25. Обхват на личния състав в изпита на проверяваните подразделения

а. офицерите и сержантите на свръхсрочна служба се изпитват по марксистко-ленинска /политическа/ тактическа, гранична, огнева, физическа и строева подготовка, защита от ОМП и устави на въоръжените сили на НРБ - 100 %. По чужди армии и ръководни документи се изпитват само офицерите - 100 %.

б. Срочнослужащите от подразделенията се изпитват:

1063

Из архивите на ДС

по политическа, гранична /специална/, тактическа /тактико-специална/, физическа, огнева /стрелби/, защита от ОМП - 100 %, а огнева /материална част/ устави и мерки за безопасност, военно-медицинска и инженерна подготовка по едно отделение от подразделение, а по останалите дисциплини - 80 %.

На всяко подразделение се извършва инспекторско изпитване и строеви преглед.

По изпълнение на нормативите се проверява само срочнослужащия състав.

1064

НАЧАЛНИК ЩАБ НА КОМИСИЯТА:
Ген.-майор:
/Георгиев/

2052 · 2
23.09 · 88 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СЕКРЕТНО!

26280 30.12.88

ДОКЛАД

за състоянието на работата по преустройството на цялостната дейност на Войските за повишаване бойната и мобилизационната готовност, подобряване охраната на границата, бойната и политическата подготовка и дисциплината през учебната 1988 година и задачите за 1989 година

През отчетния период цялостната дейност на Военния съвет, командирите, щабовете и политорганите беше насочена за изпълнение на задачите, произтичащи от решенията на XIII конгрес на БКП, Юлския и Ноемврийския пленуми на ЦК на партията и Националната партийна конференция, Директива ОВ-25/1986 г., МЗ I-170/1987 г., указанията на др.министър на Националното съвещание на МВР (м.юли 1987 г.) и Директива 3000/1987 г. за преустройство във всички области на войсковия живот и издигане равнището на бойната готовност, охраната на границата, бойната и политическата подготовка и дисциплината.

Изпълнението на задачите се извършваше в условията на сложна международна и активна оперативна обстановка. Особено отражение върху изпълнението на задачите даде подетия курс от ЦК на БКП и правителството на страната за преустройство във всички сфери на общественоикономическия ни живот и по-нататъшно демократизиране на социалистическото общество.

В резултат на извършената работа по преустройството и разгърналото се социалистическо съревнование се постигнаха определени резултати, но като цяло процесът на преустройството настъпва бавно, особено в охраната границата и дисциплината, което се потвърждава от крайните резултати.

Из архивите на ДС

1066

I. ПО БОЙНАТА И МОБИЛИЗАЦИОННАТА ГОТОВНОСТ НА ВОЙСКИТЕ

Основните усилия бяха насочени за задълбочено изучаване и осмисляне на партийните решения и качествено изпълнение на задачата поставена в МЗ № I-170/1987 г. за издигане на бойната и мобилизационната готовност на равнището на съвременните изисквания и задачите от извършените проверки от 05 отдел ОБМГ при МВР във 2, 3, 4, 5, 8 ГрО и УГВ.

Въпросите на бойната и мобилизационната готовност по-системно, целенасочено и конкретно бяха поставяни за обсъждане и решаване от Военния съвет, на съвещания в УГВ и граничните отряди, на командирските занятия и учебно-мобилизационните сборове, щабните тренировки, на заседания и събрания на партийните органи и организации. Повишиха се критериите към проблемите на бойната готовност.

По-системно, целенасочено и творчески се работеше за комплексното решаване на въпросите на бойната и мобилизационната готовност, особено в 3, 5, 6 и 7 ГрО. Плановете се привеждаха своевременно в съответствие с настъпилите организационно-щатни изменения, конкретизираха се графиците и разчетите за действие на длъжностните лица при привеждане на Войските от мирно на военно положение. Утвърдените графици за тренировките и проверките се изпълняваха по-редовно. Към тренировките на подразделенията се подхождаше по-отговорно, с по-добра предварителна подготовка. Проявяваше се стремеж за създаване на сложна и разнообразна обстановка. Тези мероприятия способствуваха за по-пълното усвояване на функционалните задължения от офицерския състав, съкращаване сроковете за оповестяването, напускането на казармените райони от личния състав и техниката, заемането на пунктовете за управления, опорните пунктове и районите за непосредствена отбрана.

Повиши се натрениращостта и полевата сглобеност на щабовете, политотделите, тиловите органи, оперативните групи, командуванията на граничните батальони и подразделенията.

Поддържаха се по-близки и тесни контакти с ОТГ на областните военни управления за подобряване качествения състав

Из архивите на ДС

на запасните и тяхното райониране.

Подобри се организацията и реда за развръщане на ВПП и приемането на запасните и АТТ от народното стопанство.

По-конкретно и настойчиво се работеше в отрядите за окомплектуването и поддържането в постоянна бойна готовност на групите за бързи действия. Във 2, 3, 5, 7, 11 и 16 гранични отряди дежурните стаи са преустроени в съответствие с показаното на Военния съвет в гр.Елхово през 1987 г. и са създадени условия за нормална работа на дежурния състав.

1067

Продължи по-успешното решаване на задачите по взаимодействието с първоешелонните части и съединения на Сухопътните войски на БНА.

Полагаха се по-системни грижи за поддържане на постоянна бойна готовност в заставите и резервите за действие по охрана и отбрана на държавната граница.

Независимо от положените усилия една част от задачите по бойната и мобилизационната готовност не се решаваха своевременно, пълно и качествено, а отделни слабости се повтаряха. Постигнатите резултати не съответствуват на възможностите на Войските. Недостатъчна е полевата натренираност и сглобеност на щабовете на 1, 4 и 8 ГрО и УГрО.

Не е решен докрай въпроса с подготовката на офицерите и сержантите застъпващи оперативни и помощник оперативни дежурни, което е решаващо условие за бързо и организирано вдигане на личния състав (2, 3, 13 ГрО, УГрО и др.). Подценява се подготовката на граничарите, застъпващи дежурни по застава, вследствие на което те допускат грешки и не умеят да ръководят действията на личния състав до пристигането на офицерския състав.

Все още някои от планираните тренировки и проверки на бойната готовност нямат комплексен характер. Изостава подготовката на звеното граничен батальон. Щабовете на граничните отряди не следят за разхода на офицерите от тях, поради което при привеждането им в по-висока степен на бойна готовност, отделни

Из архивите на ДС

1068

щабове на батальони трудно се формират и сглобяват.

Редица командири на гранични батальони и застави допускат съществени слабости при организирането на бойните действия.

Най-много слабости по бойната и мобилизационната готовност се допускат по управлението на войските. Отделни командири и щабове подценяват предварителната подготовка за вземане на решение. Докладите на началниците на отделения и служби са непълни, откъснати от конкретната обстановка и неточни. Трудно протича информацията между граничните батальони, щабовете на отряди и УГВ. Няма стремеж за лично общуване между командирите за своевременно и пълно свеждане на взетото решение до подчинените и контрол за изпълнение на поставените задачи. В голяма част от оперативните групи на командирите на отряди офицерите нямат навици за водене обстановката по карта.

Дейността на някои командири и щабове при гранична обстановка и провеждането на граничен поиск не винаги е организирана, вземат се непълни решения, не се използуват разработените план-варианти, разчетите са неточни и нереални. Предварителните указания са непълни и общи (1 и 8 ГрО). Не се проявява настойчивост за събиране на допълнителни данни по обстановката и твърдо управление през цялото време на изясняването и поиска.

Недостатъчно се работи с личния състав от ВПП за изучаване на функционалните задължения и изпълнението им в пълен обем - 2, 3, 5, 11, 16 ГрО. Незадоволителна е реалната практическа помощ от щабовете за бързо организационно-строево и бойно сглобяване на резервните гранични батальони.

Въпреки провежданите мероприятия част от допуснатите безнаказани нарушения в 1, 2, 3, 11, 13 и 16 ГрО опират до неудовлетворителната бойна готовност на граничните застави за действие при сигнал от ЕСС. Особено показателни са безнаказаните нарушения в 4 грз от 1 ГрО, 15 грз от 3 ГрО, 10 грз от 11 ГрО, 6 грз от 13 ГрО и 14 грз от 16 ГрО.

Не се провеждат редовно тренировки с личния състав от сапьорните роти и граничните застави по устройване на планираните противотанкови минни полета. Не е решен в пълен обем въпроса

Из архивите на ДС

за херметизацията на убежищата в пунктовете за управление. Бавно се работи по оборудването на КНП за граничните батальони и застави и за облицоването на окопите за отделенията.

Проблемите на бойната и мобилизационната готовност все още не са станали първостепенна задача в ежедневната организаторска работа на командирите, щабовете, отделенията, службите и политорганите. Преустройството в работата за повишаване състоянието на бойната и мобилизационната готовност настъпва бавно и мудно. Не е преодоляно опростенчеството и формализма при тренировките и проверките по бойната и мобилизационната готовност.

1069

II. ПО ОХРАНАТА НА ГРАНИЦАТА

През отчетния период цялата служебна дейност по охраната на границата протичаше под влиянието на практическите мерки по преустройството и демократизирането на нашето общество и изпълнение решението на ПБ на ЦК на БКП за намаляване дълбочината на граничната зона на южната граница и облекчаване граничния режим за населението.

В изпълнение изискването на тези решения беше извършена значителна по обем работа от Военния съвет, УГВ, командирите, щабовете и политотделите на граничните отряди за разясняване техния смисъл и изпълнение на задачите, които стоят пред Войските.

Предприети бяха редица практически мерки за облекчаване пропускането на местното крайгранично население през порталите на ЕСС. Извършена бе рекогносцировка на всички трасета за новите ЕСС за изключване на отделни населени пунктове.

На разширеното заседание на Военния съвет през месец май 1988 г. в град Петрич бяха подготвени и показани занятия и инженерни средства за повишаване сигурността на охраната на границата, произтичащи от изискванията на преустройството и очакваното активизиране на оперативната обстановка.

Усилията на разузнавателните органи през отчетния период бяха насочени главно към доуплътняване с оперативни сили на НВДНГ, уязвимите и слабоохраняемите участъци на държавната граница, по-

Из архивите на ДС

1070

добряване качеството на агентурно-оперативната работа, усъвършенствуване на единната разстановка и активизиране на агентурния апарат по ежедневния оперативен поиск.

Независимо от положените усилия все още преустройството в мисленето и практическите действия по охраната на границата настъпва по-бавно и изостава от влиянието, което оказват върху службата новите реалности на границата и високата активност на опитите за нарушение. В голяма част от отрядите продължават да се повтарят едни и същи слабости и предпоставки, водещи до безнаказани нарушения. Това не позволи на много гранични отряди и на Войските като цяло успешно да изпълнят главната задача по охраната на границата, поставена в МЗ I-170/1987 г.

През отчетната година (от 01.09.1987 г. до 31.08.1988 г.) са направили опити за нарушение на границата в 238 случая 395 нарушители. За същия период на 1986/1987 г. са направили опити в 209 случая 311 нарушители, което показва една значително по-висока активност в сравнение с миналата година.

Най-много опити са направени на южната граница - 109 случая със 167 нарушители. Висока е активността и на западната граница - 96 случая със 176 нарушители. До колко е била по-голяма активността на южната и западната граница показва и това, че нарушителите са със 101 повече от миналата година. Активността на източната граница почти се е запазила - 5 случая с 10 нарушители, а на северната - бележи определено снижаване - 28 случая с 42 нарушители срещу 37 случая с 59 нарушители за миналата година.

Най-много опити за нарушение на границата са направени във 2 ГрО - 41 случая с 80 нарушители, 1 ГрО - 38 случая с 63 нарушители, от които 18 случая с 25 нарушители на северната граница, 11 ГрО - 31 случая с 51 нарушители, 13 ГрО - 28 случая с 42 нарушители, 3 ГрО - 22 случая с 36 нарушители.

Характерна особеност в опитите за бягства е, че една значителна част от тях имаха групов характер с двама и повече нарушители.

Предприетите мерки за активизиране на личния състав във връзка с преустройството не доведоха до подобрение в охраната на

Из архивите на ДС

1071

границата. Допуснаха се безнаказани нарушения в почти всички гранични отряди (без 6 и 7 ГрО), при това с едно значително влошаване в сравнение с миналата година главно на западната граница, където безнаказаните нарушения са с 5 случая и 10 нарушители повече в сравнение с миналата година.

Общо бяха допуснати в 40 случая 68 лица да нарушат безнаказано границата, от които в 18 случая 29 нарушители на северната граница, докато през миналата година са в 38 случая 67 нарушители.

Най-много безнаказани нарушения допуснаха 11 ГрО - 7 случая с 12 нарушители, 2 ГрО - 5 случая с 10 нарушители, 1 ГрО - 17 случая с 25 нарушители (от които 13 случая с 19 нарушители на северната граница).

Командирът на 11 ГрО подполковник Иванов да докладва - защо стана отряда носител на толкова много безнаказани нарушения? Защо почти в 1/3 от заставите се допуснаха безнаказани нарушения?

Обяснение трябва да дадат и командирът на 2 ГрО подполковник Станев и командирът на 1 ГрО подполковник Георгиев, където безнаказаните нарушения са също немалко.

Във вашите отряди, другари офицери, се допуснаха близо 70 % от безнаказаните нарушения на Войските за южната и западната граници.

Въпреки сериозното предупреждение направено към командния състав на Войските на разширеното заседание на Военния съвет през м.май тази година, че се очаква рязко активизиране на обстановката през летния период, не всички командири и щабове предприеха практически мерки за укрепване охраната на границата. Особено показателно е, че след Военния съвет бяха допуснати безнаказани нарушения в 4, 5 и 8 ГрО, а още през първите часове и дни на месец септември бяха допуснати безнаказани нарушения за новата отчетна година в 1, 3 и 11 ГрО. Командирите на тези отряди трябва да обяснят пред Военния съвет защо се получава така? Какви са причините за повторението на това, което се случи миналата година през месец септември и октомври? Тези безнаказани нарушения показват, че продължава подценяването на слабостите в охраната на границата, не се подлага на задълбочена оценка конкретната обста-

Из архивите на ДС

1072

новка и не се вземат практически мерки за недопускане на безнаказани нарушения. Допуснатите втори безнаказани нарушения в 11 и 3 ГрО показват до къде може да доведе този стил на работа.

Анализът на допуснатите през отчетната година безнаказани нарушения показва, че повече от 50 % са по вина на командния състав от граничните застави (4, 8 и 18 грз от 1 ГрО, 1, 4 и 8 грз от 2 ГрО, 6, 10, 15 грз от 11 ГрО, 14 грз от 16 ГрО, 4 грз от 8 ГрО). Началник щабовете на 1, 2, 11, 16 и 8 ГрО да станат и обяснят - защо подготовката на офицерите е незадоволителна? Защо офицерът предрешава обстановката? Доложете какво правите с вашите щабове? Тревожен е фактът, че зачестиха и случаите, в които при получаване на данни или сигнал за готвещо се или извършено нарушение същите се подценяват, не се вземат незабавни мерки за прикриване на границата, тревожните групи се изнасят към участъка с предубеждението, че задействието е от животно, не се търсят признаците за нарушение и се създават условия за допускане на безнаказани нарушения (1, 4, 11 ГрО).

През отчетния период са направили опити да нарушат границата по река Дунав в 18 случая 25 нарушители, от тях само в 5 случая 6 нарушители са задържани, а в 13 случая 19 лица успешно са нарушили границата и върнати от румънските власти. През миналата година са направили опити в 20 случая 29 нарушители, задържани са в 8 случая 9 нарушители и безнаказано са нарушили в 12 случая 20 лица, което показва устойчивост на опитите за нарушение. Значителният процент на допуснатите безнаказани нарушения е показател, че няма решително подобряване на охраната, независимо, че беше създадена гранична комендатура с щатен команден и оперативен състав и нещатни оперативни работници. Следователно усилията на командуването на отряда, комендатурата и ДГК за повишаване активността и бдителността на личния състав и населението са недостатъчни.

Все още цялостната агентурно-оперативна дейност не е приведена в съответствие с изискванията на политическата и оперативната обстановка.

Някои командири на отряди и заместник командири по разузнаването продължават да не създават необходимата организация, контрол и помощ за рязкото подобряване качеството и ефективността на агентурно-оперативната дейност. Не са отработени детайлно всички

Из архивите на ДС

1073

въпроси по единната разстановка на оперативните средства, участието на териториални поделения на МВР и обвързването на физическите мерки с разстановката на оперативните сили.

Поради занижения контрол от страна на КГО и ЗКР и недостатъчната помощ от оперативния състав, продължава да не се използуват напълно възможностите на доверените лица предадени на командирите на застави. Работата с тях се води формално и шаблонно.

За негативните резултати допринесе и нарушения микроклимат в някои разузнавателни отделения и допуснатите слабости от отделни оперативни работници по спазването на воинската дисциплина, социалистическата етика и морал, оронващи достойнството на офицера.

По тези причини все още голяма част от нарушителите достигат до ЕСС без да бъдат прихванати от оперативните сили, поради което бяха допуснати редица безнаказани нарушения.

Особено тревожно е състоянието в участъците на 1, 11 и 2 ГрО.

Подобни слабости се допускат и от разузнавателните отделения на 3, 16, 4, 5 и 8 ГрО.

Все още е голям процентът на допуснатите безнаказани нарушения чрез подкопаване или преодоляване ЕСС с други хитрости. Особено тревожно е положението на западната граница, където 50 % от всички нарушения станаха по този начин. Допуснатите безнаказани нарушения в 1, 2, 4, 5, 11 и 16 ГрО показват, че не се вземат решителни мерки за укрепване на ЕСС. Изключително голям е броят на задействията от животни, което сериозно нарушава цялостния нормален ритъм в заставите, преуморява личния състав и притъпява неговата бдителност, а щабовете на граничните отряди не вземат мерки за ограничаването им.

Недостатъчните грижи за поддръжката в работно състояние на КСП доведоха до възникване на много фиктивни обстановки, трудно изясняване причините за сигналите от ЕСС, а в някои случаи и неоткриване следите на нарушителите. По тази причина за редица безнаказани нарушения, допуснати на оборудвани с ЕСС участъци, се получиха данни от други източници (1, 2, 11, 3, 4 и 5 ГрО), а местата на извършените нарушения останаха неизвестни. Изясняването на подобни случаи се затруднява не само от лошото състояние на КСП, но и от липсата на други заграждения (оградни мрежи, контролни плетове и др.), по които да се установи преминаването

Из архивите на ДС

1074

на нарушителите на съседна територия, там където няма или прекъсва КСП. Работата в това направление е крайно недостатъчна.

От допуснатите безнаказани нарушения в 1 случай 1 нарушител е от съседна за наша територия (14 гранична застава от 11 граничен отряд). Начинът, по който беше допуснато, показва, че много трудно и с голямо закъснение се реагира, когато нарушението не е по изградената тактика за действие, при която всички усилия са насочени за прикриване на границата. В тези случаи граничните застави нямат необходимата нагласа за бързо реагиране, организирани и съгласувани действия и взаимодействие с другите поделения на МВР и ДОТ. В това отношение е необходимо да се обърне по-голямо внимание особено на заставите, прикриващи направленията към ГКПП.

Решението на ПБ на ЦК на БКП за намаляване граничната зона на южната граница на 7 км наложи една значителна част от тилните постове да се снемат и преместят по-близо до границата. Това беше извършено и на западната граница с тилните постове, които бяха извън граничната зона. Много щабове се оказаха неподготвени да се преустроят като активно и творчески използуват силите на щабните подразделения. По тази причина в някои направления процентът на достигналите нарушители до ЕСС през зимния период беше по-голям.

Работата с ДОТ и местното население от крайграничните общини все още не е достатъчно диференцирана и конкретна, независимо че около 1/3 от нарушителите са задържани от тях или по техен сигнал.

През отчетния период в22 случая резултатно бяха използувани служебните кучета, което в сравнение с миналата година говори за определено съживяване на работата с тях. Подобри се развъдната и гледаческата дейност и учебния процес в СШИСК - Берковица, но след завършването на школата в заставите със служебните кучета не се работи системно и това сега е основната причина за незавидното състояние, в което се намират. До колко това зависи от работата с тях в заставите, може да се посочи за пример 3 грз от 8 ГрО, чийто водач на служебното куче за един месец след преработване на следа задържа 8 нарушители, които пробиха системата, в това число и на съседните две застави.

Не така стоят нещата в 4 и 8 грз от 1 ГрО, 4 и 8 грз от 2 ГрО, 10, 14 и 15 грз от 11 ГрО, 6 и 14 грз от 16 ГрО, 6 грз от 13 ГрО, където служебните кучета не преработиха следите оставени от нарушителите. Началник щабовете на 1, 2, 11, 16, 13 ГрО да доложат в състояние ли са те да създадат условия, при които да се изключи проваляне на занятие със служебните кучета или не? Какво се прави от щабовете, с какво се занимава офицерът отговарящ за работата с тях? Много са все още случаите, когато по тази причина се провеждат гранични поиски и се изразходват излишно сили и средства.

Тревогата за допуснатите безнаказани нарушения, констатираните слабости в охраната не се свеждат до всеки командир на застава, не стигат до последния по списъка граничар. Не е преодолян констативния подход при контрола и помощта, което създава условия слабостите да се повтарят и предпоставките, водещи до безнаказани нарушения да не се отстраняват. До колко е неконкретна работата в заставите показва фактът, че от общо 19 застави, в които се допуснаха безнаказани нарушения, 10 са оперативни.

За всяко безнаказано нарушение не се разкриват пълно причините и до кого опират те, което не позволява да се вземат конкретни мерки за отстраняване предпоставките, водещи до безнаказани нарушения. Този подход личи в изпратените заключения за безнаказани нарушения и в работата на щабовете в граничните застави.

Изостава професионалната подготовка на личния състав от нарастващата активност на оперативната обстановка. Подценява се подготовката на офицерския състав, поради което много безнаказани нарушения се допуснаха по негова вина. Недостатъчна и конкретна е работата на командирите, щабовете и политотделите за издигане на граничната подготовка на равнището на изискванията на оперативната обстановка.

В какви направления трябва да се насочи работата за изпълнение на задачите по охраната на границата през 1989 година?

До 10.11.1988 г. да се разработи за всяка гранична застава вариант за действие за прикриване на границата в дълбочина при нарушение за наша територия. На заставите, прикриващи направленията към ГКПП, тренировките да се ръководят лично от командирите на отряди.

Усъвършенствуване службата на граничните наряди, носещи службата на порталите и тилните гранични постове, с цел об-

1075

Из архивите на ДС

1076

лекчаване влизането и движението на гражданите в граничната зона и пропускането им през порталите на ЕСС. Конкретизиране и подобряване системата за бързо събиране и съсредоточаване на резерви от другите гранични застави в направленията, където е извършен пробив от нарушители.

Решително подобряване граничната подготовка на личния състав и особено на офицерите. Ежемесечно с тях да се провеждат занятия по гранична подготовка и следотърсачество.

Продължаване работата по поддържането на ЕСС с главно внимание намаляване задействията, укрепването против безсигнални преодолявания, конкретизиране участъците от ЕСС, на които да не се поддържа контролен вал или КСП, построяване контролиращи заграждения в утвърдените райони със заповед № 88/1986 г.

Отпочване диференцирана работа с цялото местно население за по-активното му привличане в охраната на границата, като се отчитат интересите на различните групи - пионери, младежи, механизатори, ловци и риболовци.

Насочване усилията за решително подобряване изменящия контрол и помощ в граничните застави и преодоляване на констативния подход в работата на офицерите от УГВ, щабовете на граничните отряди и командуванията на граничните комендатури.

III. ПО БОЙНАТА И ПОЛИТИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА

За реализирането на главната задача поставена с МЗ I-170/1987 година, основното направление в обучението и възпитанието на личния състав беше усъвършенстване тактиката на действие при гранична обстановка и различните видове бойни действия, за повишаване бдителността, граничарското и чекисткото им майсторство.

В една част от граничните отряди се подобри работата по планирането, организирането и ръководството на учебно-възпитателния процес.

Изучаването на ръководещите документи, тяхното познаване и практическо приложение внесе известно подобрение в обучението и възпитанието на личния състав. Настъпиха положителни изменения в ръководството, контрола и помощта по учебния процес в 4, 5, 6, 7 и 8 ГрО. В една част от граничните отряди по-добре се организираха и проведоха методическите съвещания, инструкторско-методическите занятия, анализите и инструктажите, с което се повиши ефек-

тивността на учебния процес в някои от техните подразделения.

Независимо от постигнатите резултати в планирането, организирането и ръководството на учебния процес се допуснаха слабости, които се отразиха негативно върху подготовката на личния състав. Значителна част от тях се дължат на това, че някои командири и щабове като тези във 2, 11, 13 и 16 ГрО, незадълбочено изучаваха и непълно прилагаха изискванията на всички ръководещи документи по подготовката на подразделенията. Не се създаваше стройна организация за пълно и качествено изпълнение на всички планирани учебни мероприятия.

Месечните анализи за резултатите от учебния процес и социалистическото съревнование не се изготвяха задълбочено. Поради недостатъчните и повърхностни проверки по хода на учебния процес и личното участие в него, не се посочваха основните причини за допусканите слабости и не се набелязваха мерки за тяхното отстраняване. В повечето случаи инструктажите за следващия месец се изготвяха и провеждаха непълно и не водеха до повишаване методическото ниво на занятията.

Контролът и помощта в някои гранични отряди (2, 3, 11, 13, 16) се извършваше при незадоволителна предварителна подготовка и не в строго съответствие с ръководещите документи, поради което същият в недостатъчна степен съдействаше за разкриване и отстраняване на съществуващите слабости. Проявяваше се занижен критерий при проверка и оценка на подразделенията.

В началото на м.август 1988 година, комиси от щабовете на граничните отряди провериха и представиха за проверка от Управление Гранични войски за отлични 100 подразделения. От тях бяха проверени 89, а потвърдиха резултатите си само 34 подразделения.

За какво друго, освен за нисък критерий на оценка говори фактът, че 2 ГрО предложи за проверка 7 подразделения, нито едно не потвърди резултатите; 3 ГрО - от 13 потвърди само едно; 11 ГрО - от 8-потвърдиха две; 13 и 16 ГрО по 9 предложени потвърдиха по две подразделения.

Горните цифри будят безпокойство. То се засилва и от факта, че няма подготовка с удовлетворителна оценка в нито един граничен отряд, а броят на безнаказаните нарушения продължава да бъде голям.

Началниците на щабовете на 2 ГрО - полк.Жеков, на 3 ГрО - подп.Гугулянов, на 11 ГрО - майор Георгиев, на 13 ГрО - полк.Стоянов и на 16 ГрО - подп.Маджаров, доложете пред Военния съвет кога вашите щабове ще преустроят критериите си за оценка на подразделенията?

1077

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

1078

Подготовката на офицерите в системата на командирските сборове и занятия, щабни тренировки, командно-щабни учения и учения с войски се организираше и провеждаше на по-високо ниво, което до известна степен способствуваше за повишаване знанията, методическия опит и практическите им навици по провеждането на учебния процес, организиране охраната на границата и общовойсковия бой, за осъществяване непрекъснато управление на Войските, при сложна и бързо изменяща се обстановка. Обръщаше се особено внимание за пълното усвояване на функционалните задължения от младите и назначените на нови длъжности офицери.

Независимо от това командирските занятия и сборове не допринесоха напълно за повишаване професионалната подготовка на офицерския състав. Редица групови, показни, инструкторско-методически и други занятия с тях бяха проведени на ниско методическо ниво. Не се проявяваше необходимата взискателност за пълно и качествено отработване на планираните занятия по оперативно-тактическа подготовка. Незадоволителна е подготовката на една част от офицерите по организиране действията на заставата, комендатурата и отряда при разкриване признаци за нарушение на границата. Някои от командирите със затруднение организираха и управляваха действията и защитата на подразделенията в условията на използуване на оръжие за масово поразяване. Нередовно се провеждаха занятията с офицерите и сержантите, поради което не се повиши на необходимото равнище техническата, физическата и огневата им подготовка, основна вина за което имат командирите и началник щабовете на граничните отряди. Те не изхождаха от изискването, че трябва да бъдат организатори и ръководители на ежедневните занятия. С тяхното негативно отношение съдействуваха за нередовното им провеждане.

Бойната подготовка на войниците в подразделенията се организираше и провеждаше в съответствие с изискванията на програмите, инструкциите и другите ръководещи документи. Основно вниманието беше насочено за подобряване на практическото умение и навици на личния състав за изпълнение на задачите по охраната и отбраната на границата, за повишаване на сглобеността и полевата натренираност на подразделенията. По-високи резултати по бойната и политическата подготовка постигнаха 4, 5, 6 и 8 ГрО.

Из архивите на ДС
1079

В обучението на личния състав се допуснаха и редица слабости. Основната причина за това е незадоволителната работа по преустройството в духа на новите изисквания, обстановката и времето, в което живеем и работим. Подценява се ролята на учебния процес за повишаване надеждността на охраната на границата и укрепване на дисциплината. Само така можем да си обясним многото безнаказани нарушения, както и преобладаващото мнозинство от извънредни произшествия и дисциплинарни нарушения в 1, 2, 11, 16 и други гранични отряди. Предварителната подготовка на една част от ръководителите на занятия и особено на командирите на отделения, не беше задоволителна. В някои подразделения учебният процес се провеждаше на ниско методическо ниво, при нисък обхват и непълно материално осигуряване. Нередовно и некачествено се провеждаха допълнителните занятия с личния състав и тези със специалистите, старшите на граничните наряди и други.

По-незадоволителни резултати по бойната и политическата подготовка показаха 2, 3, 11, 13 и 16 ГрО.

ПО ГРАНИЧНА ПОДГОТОВКА обучението на личния състав беше насочено за създаване на трайни практически навици за действие при гранична обстановка. Изучиха се общите положения от инструкциите за охрана на границата и се придобиха известни практически умения и навици по носенето на службата и при действия за задържане на нарушители на държавната граница.

По-незадълбочено се познават случаите на употреба на оръжие от граничните наряди, някои от изискванията на Инструкцията по паспортно-граничния режим, особено при проверка на лица и транспортни средства на порталите на ЕСС, носенето на службата от постоянните и тилните гранични постове. Някои от старшите на граничните наряди със затруднение управляват действията на нарядите при конкретно създадена гранична обстановка.

Занятията и тренировките по следотърсачество в част от подразделенията не са провеждани редовно, поради което граничарите не умеят да разкриват и разчитат точно следи и други признаци оставени на КСП и на местността. Това е и главната причина да има не малко и то сериозни нарушения на следовата дисциплина.

Из архивите на ДС

1080

Допуснатите безнаказани нарушения показват, че сериозно се подценява граничната подготовка на личния състав.

ПО ТАКТИЧЕСКА ПОДГОТОВКА личният състав е изучил основните теоретични положения по подготовката и воденето на бойните действия и има известни практически навици за действие в състава на отделението и заставата (взвода) в отбрана.

В една част от подразделенията занятията са провеждани при опростена обстановка без пълно натоварване на личния състав. Някои от командирите със затруднение организират и управляват действията на подразделенията. Липсват навици за самоокопаване, маскировка и наблюдение. Проявява се недостатъчно умение да се водят бойни действия за унищожаване на вклинил се противник и за излизане от обкръжение. Допускат се слабости при организиране на взаимодействието и огневата система.

ПО ЗАЩИТА ОТ ОРЪЖИЯТА ЗА МАСОВО ПОРАЗЯВАНЕ по-добре са изучени поразяващите свойства на ядреното и химическото оръжие и действията с индивидуалните средства за защита.

Недостатъчна е натренираността на личния състав за продължителни действия в заразени зони, за оказване помощ и взаимопомощ при поразяване и реда за извършване на специална обработка. Една част от химизираните войници не умеят да работят с приборите за радиационно и химическо разузнаване.

ПО ОГНЕВА ПОДГОТОВКА в редица подразделения се постигнаха отлични и добри резултати. Една част от личния състав има необходимата натренираност за воденето на огън по движещи се и появяващи се цели денем от място и след придвижване.

Независимо от това не навсякъде обучението се извършваше системно и комплексно. Стрелковите тренировки не са провеждани редовно. Не се водеше системна борба за поразяване на целите с първите редове и изстрели. Част от войниците не са усвоили напълно начините и правилата за стрелба, не умеят да разпределят боеприпасите, да коригират огъня и да хвърлят гранати в точност

(2, 3, 13 и 16 ГрО). Стрелбата на офицерите и сержантите на свръхсрочна служба с личното им оръжие е слаба.

Материалната част на оръжието (ПК-46, РПГ-7 и ръчните гранати) не е изучена в пълен обем.

ФИЗИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА на личния състав бе насочена за твърдо понасяне на физическите натоварвания, нервно-психическите напрежения и неблагоприятните фактори при носенето на службата по охраната на границата. По-добре се изпълняват упражненията по гимнастика и преодоляване на пътеката с препятствия.

Една част от командирите на подразделения в недостатъчна степен познаваха физическите възможности на личния състав, не се работеше конкретно и диференцирано с войниците с по-слаба физическа издържливост и психическа устойчивост, поради което една значителна част от тях показаха незадоволителни резултати по изпълнение на упражненията и покриването на нормативите на крос на 1 и 3 км (3, 13 и др.ГрО).

Тревожно е състоянието на физическата подготовка на офицерите и сержантите на свръхсрочна служба.

Занятията, сутрешната физическа зарядка и спортно-масовата работа невинаги водеха до подобряване на физическата закалка и психическа устойчивост на граничарите.

Не е създадена добра организация и недостатъчно се работеше за покриване на нормативите от Военно-спортния комплекс.

ПО СТРОЕВА ПОДГОТОВКА личният състав е усвоил основните положения от строевия устав. По-добре се изпълняват строевите хватки и действия при единичната подготовка и по-незадоволително в състава на подразделението.

Външният вид на една част от командния и редовия състав не е добър. Нередовно и формално са провеждани строевите прегледи. В голяма част от началническия състав липсва личен пример в поведението, държанието, формата на облеклото и целия външен вид.

Из архивите на ДС
1081

Из архивите на ДС

1082

В някои от подразделенията недостатъчно внимание е обръщано на изучаването и правилното изпълнение на строевите песни.

Въпреки, че резултатите по Устави на Въоръжените сили на НРБ са добри, практиката показа, че голяма част от командния и редовия състав не познава изискванията на същите, поради което се допускат много дисциплинарни нарушения и неправилна дисциплинарна практика. Незадоволителна е взискателността на една част от командирите за строгото и точно изпълнение на уставите и устройване на ежедневния войскови живот в строго съответствие с тях.

СПЕЦИАЛНАТА ПОДГОТОВКА на свързочните роти беше насочена за сглобяването на екипажите и подразделенията за осигуряване свръзката на щабовете при полеви условия. Значително се подобри организацията на оперативно-техническата служба на свързочните възли. Успешно се усвои осигуряването на свръзка в закрит режим по радио, радиорелейни и проводни канали.

Придобитите практически навици все още не осигуряват изпълнението на задачите по свръзките при нощни условия при въздействие на радиоелектронни смущения. Нередовно се провеждаше учебният радиообмен между граничните отряди и междинните телефонни станции (МТС). Съществени слабости се допускаха по воденето на учебния процес в междинните телефонни станции, провеждане на заповяданите радиосеанси и дублиране на оповестяването по войсковите радиосредства във 2, 3, 5, 7 и 11 ГрО.

Планираният материал по специална и тактико-специална подготовка със сапьорните роти е преминат в пълен обем.

По-незадоволително са усвоени въпросите по строителството на пътищата и мостовете, добиването на вода и особеностите при изграждането на инженерно-техническите съоръжения. Повърхностни са познанията по устройството и експлоатацията на част от инженерната техника, особено в 3, 4 и 13 ГрО.

Не са привличани редовно сержантите на свръхсрочна служба в занятията, поради което тяхната подготовка се отрази негативно на крайния успех на ротите.

Материалът по специална подготовка на матросите от дивизионите гранични кораби е усвоен добре. Същите сдадоха курсовите, огневите и специалните задачи с отлични и добри резултати, като 22 % от ДГК на 1 ГрО и 68 % от 8 ГрО станаха носители на класна специалност.

Изостава подготовката в обучението по плуване на личния състав от ДГК на 1 ГрО. В двата дивизиона не изпълниха задачата - от всеки граничен кораб да обучат по един моторист, първа година на служба, като нещатен леководолаз.

РАДИОМЕТРИСТИТЕ И ПРОЖЕКТОРИСТИТЕ по-добре са усвоили въпросите по теоретическите основи на електротехниката, общото устройство на станцията и тактико-техническите данни на обслужващата материална част.

Недостатъчно се познава принципната електрическа схема на станцията и електромагнитния регулатор на напрежението на генератора.

Незадоволителна е подготовката на офицерите, сержантите и войниците от ПВТН от граничните застави по р.Дунав и Черно море по ръчен, флажен и светлинен семафор, знаците, звуковите и светлинните сигнали, както и сигналите за бедствие подавани от корабите, организацията и задачите на брегового наблюдение по определяне на мястото (координатите) и елементите на движение на целите.

Не са усвоени напълно въпросите по взаимодействието между ПВТН и корабите и вертолетите.

По специална подготовка шофьорите са придобили необходимите практически умения и навици по управлението, обслужването на зачислените им автомобили и отстраняване на техническите неизправности възникнали при тяхната експлоатация.

Незадоволително са усвоени въпросите по отстраняването на елементарни технически неизправности по видовете системи. Не се познават в пълен обем техническите изисквания за нормална експлоатация на автомобила, което е особено характерно за шофьорите от 4 ГрО.

Из архивите на ДС
1083

Из архивите на ДС

1084

Незадоволителна е специалната подготовка на шофьорите от граничните комендатури и застави, а така също и на свръхсрочнослужещите сержанти.

Социалистическото съревнование във Войските се организира съгласно Директивата, но същото не стана постоянен стил и метод в работата на командирите, щабовете и политорганите по неговото разгаряне и популяризиране. Продължи да се допуска формализъм в организацията, воденето и отчитането му. В началото на годината в някои гранични отряди (1, 2, 3, 13 и 16) се поеха нереално високи обещания, а в други - по-ниски от възможностите на личния състав.

Незадоволителен бе контролът и оказваната помощ по изпълнението на поетите индивидуални и колективни обещания. Това се потвърждава от факта, че от поелите за отлични 124 подразделения изпълниха само 34, от 209 отделения - 98 и от 1234 индивидуални отличници изпълниха 677. Тази година броят на отличните подразделения е с 11, на индивидуалните отличници със 181 и класните специалисти с 81 по-малко в сравнение с миналата година.

Съществуващата учебно-материална база създаваше необходимите условия за провеждане на интензивен и висококачествен учебен процес. За нейното усъвършенстване по-добре се работеше в 3, 5, 6, 8 ГрО и УГрО. Независимо от това в някои гранични отряди същата не е напълно изградена и не винаги се поддържа в изправност. Не навсякъде са оборудвани полигони за провеждане на специалните занятия по видовете подготовки, не е решен и въпроса с оборудването на кабинети за обучението на различните категории специалисти. По-незадоволително в това отношение се работеше в 1, 13 и 16 ГрО. Не се използуват рационално и пълноценно и съществуващите физкултурни салони.

Въпреки слабостите и формализма в учебния процес личният състав може успешно да изпълнява задачите по охраната и отбраната на държавната граница, но постигнатите резултати в обучението му не ни удовлетворяват.

Не настъпи решително преустройство в командно-организаторската работа на някои командири, щабове и политоргани по пла-

Из архивите на ДС

1085

нирането, ръководството и провеждането на учебния процес. Все още не е изживяна вредната практика същият да се подценява, което се отрази отрицателно пряко на бойната подготовка и косвено на резултатите в охраната на границата и състоянието на дисциплината.

Недостатъчно ефективни и целенасочени бяха помощта, контролът и взискателността по обучението и възпитанието на личния състав. Критериите за оценка на постигнатите резултати не съответствуваха напълно на повишените изисквания и не разкриваха действителното състояние на подготовката на подразделенията.

Организацията и структурата на занятията и тренировките не винаги позволяваха да се реализират високи учебно-възпитателни задачи. Не се водеше борба за пълен обхват на личния състав в занятията и не винаги се спазваше разпределението на учебното време.

Методите и методическите похвати на обучаващите командири не осигуряваха пълно интелектуално, физическо и психическо натоварване на личния състав.

Социалистическото съревнование не се използуваше от командирите, щабовете и политотделите за повишаване активността на личния състав, разпространяване и внедряване на нашия и съветския челен опит за постигане на високи резултати в учебно-възпитателния процес.

За отстраняване на допуснатите слабости по обучението на личния състав, усилията на командирите, щабовете и политорганите да се насочат за подобряване на учебната дисциплина и контрола по изпълнение на министерската заповед, Организационно-методическите указания, учебните планове и програми, повишаване на методическата подготовка и професионалната компетентност на ръководителите на занятия, взискателността и обективността в оценката на реалното състояние на подготовката на личния състав и за пълно използуване възможностите на учебната техника и учебно-материалната база.

Из архивите на ДС

1086

Цялостната политиковъзпитателна работа бе насочена за мобилизиране усилията на личния състав за практическото изпълнение на задачите, произтичащи от решенията на XIII партиен конгрес, Националната партийна конференция, МЗ № I-170/1987 г., Директива № 3000 на КГВ за извършване на дълбоко и всестранно преустройство в цялостния живот на Войските за по-нататъшно повишаване ролята на човешкия фактор по издигане на качествено ново равнище бойната и мобилизационната готовност, сигурността в охраната на границата, обучението и възпитанието на личния състав и укрепването на дисциплината.

Главното, което характеризира дейността на командването и политотдела на Войските и тези на поделенията, бе изучаването и осмислянето на Юлската концепция, оценките, изводите и решенията на Националната партийна конференция, която обобщи хода и правилността на новия стратегически курс на партията и страната и отражението му във Въоръжените сили и органите за сигурност.

Значителна работа се извърши за изясняване на съдържанието и насоките по преустройството във всички сфери от живота и дейността на Войските за решително подобряване на организацията, реда и дисциплината, за повишаване активността, бдителността и отговорността на личния състав в решаването на задачите.

Определено място в политиковъзпитателната работа заеха задачите по разясняването на съвременната военнополитическа и оперативна обстановка, същността, целите и задачите на идеологическата диверсия на империализма и провежданата антибългарска пропаганда от органите за масова информация в Турция, Гърция и СФРЮ. По-целенасочени и конкретни мероприятия се проведоха за цялостното осветляване политиката на БКП и народното правителство за формирането на единната българска социалистическа нация и засилване приноса на Войските в създаването на благоприятни условия за утвърждаването на възродителния процес в страната.

Военният съвет, командуването и политотделът, отчитайки навлизането на преустройството във всекидневния живот и органическата връзка със социалистическата демокрация, своевременно набелязаха конкретни мерки за изпълнение указанията на ПБ на ЦК

Из архивите на ДС

1087

на БКП за облекчаване режима на границата. Проведената значителна организаторска и политическа работа от командирите, политорганите, щабовете, партийните и комсомолските ръководства с местните партийни и административни органи и организации от приграничните области и общини, доведоха до издигане политическата бдителност и активност на ДОТ и местното население в охраната на границата.

Нарасна влиянието и приносът на политиковъзпитателната работа за усъвършенствуване стила и методите на работа и ръководство на командирите, политорганите, партийните и комсомолските ръководства за повишаване активността, отговорността и граничарското майсторство на личния състав, за сигурна охрана на държавната граница, израз на което са правилните действия при задържането на нарушители на границата в 5, 7, 8 и други ГрО.

В по-голяма част от граничните отряди (3, 5, 6, 7 и 8) с повече настойчивост и методическо майсторство се провеждаха занятията по марксистко-ленинска и политическа подготовка с личния състав. В учебните групи с ръководители подп.Върбанов, полк.Ст. Георгиев, подп.Попов занятията се провеждаха при по-добра предвари телна подготовка, по-тясно обвързване на изучавания материал със задачите на Войските и войсковите колективи и същите се превръщаха в задълбочен и откровен диалог по актуалните проблеми на нашата съвременност.

По-високи резултати по политическа подготовка показаха 6, 5 и 8 ГрО. По-добре са усвоени темите свързани със създаването и бойния път на ГВ, всестранното сближаване и сътрудничество със Съветския съюз, освобождението на България - славен връх в нашата история, борбата на българския народ против асимилаторската политика на турските поробители и др.

Командирите, политорганите, партийните и комсомолските ръководства проведоха съдържателни и разнообразни масово-политически и културно-просветни мероприятия във връзка със 70-годишнината на ВОСР, 110-годишнината от Освобождението на България от османско робство, 70-годишнината на Съветските гранични войски и 42-годишнината от създаването на Войските, които съдействуваха за издигане на класово-партийното,патриотичното и интернационалното възпитание на личния състав.

Из архивите на ДС

1088

Наличието на редица слабости и нерешени въпроси в бойната и мобилизационната готовност и охраната на границата показва, че е недостатъчен приносът и въздействието на политиковъзпитателната работа за цялостното решаване на главната задача на Гранични войски.

Най-съществена слабост при организацията и провеждането на политиковъзпитателната работа е недостатъчната ефективност и резултатност за активизиране на човешкия фактор в охраната на границата. Като цяло политиковъзпитателната работа не доведе до решително издигане на съзнателността, отговорността и бдителността на част от военнослужещите от Войските. Същата в недостатъчна степен мобилизираше и активизираше личния състав при изпълнение на служебните задачи.

Бавно се осъществява преустройството в организирането и провеждането на ежедневната политическа работа с граничните наряди. Политиковъзпитателната работа недостатъчно воюваше със своите специфични форми и средства за редовното и качествено провеждане на занятията с различните категории граничари. Не се използуват пълно възможностите на партийнополитическата работа за издигане отговорността на целия личен състав и за формиране на висок професионализъм и компетентност и за повишаване на граничарското майсторство и дисциплина на граничните наряди и издигане другарството в същите.

Тези слабости в политиковъзпитателната работа в голяма степен са в основата на допуснатите безнаказани нарушения на границата, поради несвоевременни, неправилни действия и бездействие от страна на субективния фактор - човека, в 1, 3, 11 и др.ГрО.

През изтеклата година политиковъзпитателната работа остана в дълг към идейното и нравственото изграждане на кадрите, особено на младите и новоназначени офицери за засилване любовта към граничарската професия, издигане чувството на дълг и отговорност, стремеж за пълна реализация, борба срещу застоя и инерцията и нежеланието и неумението да се работи по новому.

Из архивите на ДС

1089

Недостатъчно с политически средства се работеше с ония кадри, които бягат от служба на границата, създават настроения и рушат нравствената атмосфера в колективите.

Незадоволителен е приносът на политиковъзпитателната работа за укрепването на законността, дисциплината, създаване и поддържане на строг уставен ред и здрав социално-психологически климат във войсковите колективи, поради което бяха допуснати тежки извънредни произшествия, извращения, издевателства към личния състав, лъжи, кражби (2, 16, 4 и други ГрО).

Необходимо е другарите майор Стефанов - 2 ГрО, подполковник Попов - 16 ГрО и майор Хорозов - 4 ГрО да подложат на анализ и преоценка тези и други негативни явления и набележат съответни мерки.

Сериозни слабости се допускат и в организирането и провеждането на индивидуалната политическа работа с хората. Същата недостатъчно е насочена към офицерите, сержантите и граничарите с тежко семейно положение, с тези, които са едно дете в семейството, към военнослужещите с трудни характери и склонни към извращения, издевателства и произшествия, както и физически неукрепналите и психически неустойчиви граничари (2, 3, 1, 16, 5 ГрО). Част от началническия състав се е откъснал от подчинените си и не познава истинското състояние на нещата в колективите (16, 2, ДГК - 1 ГрО).

Някои от занятията по марксистко-ленинска подготовка не преминават ефективно, при пълен обхват, други се провалят, като лична вина тук имат ръководителите на групи (КГО, НЩ и другите офицери от командуването на отрядите). Констатирани бяха неоправдан разход на офицери и старшини от занятия. Като цяло марксистко-ленинската подготовка се подценяваше неоправдано на места.

В част от занятията по марксистко-ленинска и политическа подготовка продължава да се проявява просветителството, формализма и опростенчеството. Плахи са опитите за използуването на технически средства и нагледни материали в занятията. Съще-

Из архивите на ДС

1090

ствени са слабостите и в провежданите ПДС, което се отразява негативно на политическата подготовка.

По-незадоволителни резултати по политическа подготовка показаха граничарите от 2, 3, 16 и 11 ГрО. Незадоволително е усвоен материалът по Юлската концепция, решенията на Националната партийна конференция, възродителния процес и други. Все още е незадоволително участието на редица офицери от управлението на Войските, отрядите и граничните застави в организирането и провеждането на масовополитическата работа.

В редица поделения не настъпиха съществени подобрения в контрапропагандната дейност за разобличаване агресивната същност на империализма, за формиране на класова омраза у личния състав към противника, поради което се допуснаха контакти със съпределната гранична стража в 13 ГрО, гледане на чужди телевизионни предавания и слушане радиопредаванията на западните пропагандни централи.

Основните причини за съществуващите слабости в политиковъзпитателната работа опират главно до недостатъците в стила и методите на работа на политорганите, командирите, партийните и комсомолските ръководства до непълното внедряване на партийната повеля за решително преустройство на дейността си за издигане на качествено ново равнище сигурността в охраната на границата. На моменти се принизяваха контрола и помощта на политотдела на Войските, командирите и политорганите на поделения и тяхната взискателност за редовно провеждане на идеологическите мероприятия.

Недостатъчни са грижите от страна на политорганите за издигане квалификацията на ЗКПЧ на граничните комендатури и застави и на ръководителите на ПДС и учебни групи по марксистко-ленинска и политическа подготовка.

Из архивите на ДС

1091

В какви направления да се насочи работата?

Да се издигне решително отговорността и творчеството в работата на политотделите за преодоляване формализма и безцелността в провеждането на политиковъзпитателната работа, за по-ефективна подготовка на ръководителите на учебни групи и участниците в същите.

Командирите, политорганите, партийните и комсомолските ръководства решително да изменят отношението и непосредственото си участие в идеологическата работа, като подобряват нейната организация, съдържание, качество и ефективност, за да може да произвежда всяка дейност за висока бойна и мобилизационна готовност и сигурна охрана на държавната граница.

IV. ПО СЪСТОЯНИЕТО НА ДИСЦИПЛИНАТА

През изтеклата 1987/1988 г. Военният съвет, командването и политотделът на Войските, командирите, щабовете и политорганите проведоха редица мероприятия по укрепване на дисциплината и спазването на социалистическата законност. В резултат на това се постигнаха известни успехи в това направление. Повиши се вниманието по правната пропаганда, взеха се мерки по психическата устойчивост и физическа закалка на личния състав. По-настойчиво се воюваше срещу извращенията на дисциплинарната практика и нарушенията на социалистическата законност. На редовни и извънредни заседания на Военния съвет, на XXI общогранична партийна конференция, по време на срещите на членовете на Военния съвет с офицерите от граничните отряди и застави на комплексни (във 2, 5 и 13 ГрО) и частични проверки в по-голяма част от поделенията се поставиха на задълбочен анализ, съществени страни от преустройството на стила и методите на работа по укрепване на дисциплината. На разширеното заседание на Военния съвет проведено през м.май 1988 г. в град Петрич бяха показани отделни елементи по войсковия ред, строеви преглед и се направи анализ на психо-физическата закалка на личния състав. Разработиха се и конкретни мерки на командването и политотдела на Войските за работа в това направление.

Из архивите на ДС

1092

За лични слабости и незадоволителна дисциплина беше предявено персонално взискание към командуванията на 3, 11, 16 ГрО, към командири на гранични комендатури от 3 и 11 ГрО и други офицери. Анализирано беше състоянието на дисциплинарната практика. Проведени бяха индивидуални беседи с военнослужещи на различни длъжности за тяхната роля и място в укрепване на дисциплината. На 38 комунисти е потърсена партийна отговорност.

Независимо от всичко това състоянието на дисциплината в Гранични войски не съответствува на високите партийни изисквания и постановки. Преустройството в това направление протича бавно и без необходимата настойчивост, особено във 2, 3, 11, 4, 16 ГрО. През отчетната година бяха допуснати 33 извънредни произшествия при 25 за 1986/1987 г. Доложете кога ще се преустроите?

Следователно извънредните произшествия бележат устойчивост и особено тези свързани с човешки жертви и осакатявания - 1, 2, 3, 6, 7, 4 и други отряди. Допуснаха се самоубийства (2, 3, 6 ГрО), отравяне, удавяния (1, 8 ГрО), автопроизшествия (2, 3, 7 ГрО) и наранявания, при които бяха дадени небоеви загуби.

Буди тревога устойчивостта на извращенията, издевателствата и грубостите, с които на този етап не успяхме да се преборим. През годината са регистрирани 10 случая (2, 11, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ГрО и БОО - София), като 70 % от тях са от офицери и сержанти. Извършените проверки показват, че извращенията, издевателствата, недругарските взаимоотношения са много повече от регистрираните, за които не е направена необходимата политическа оценка, а за част от тях не е докладвано.

Извънредните произшествия и дисциплинарни нарушения са преди всичко вследствие на употреба на алкохол, не спазване мерките за безопасност и непълно изпълнение на служебните задължения.

Характерни са случаите с отделни и групови пиянства и побои между военнослужещи в 13 грз и инженерна служба на 2 ГрО, ДГК - 1 ГрО, 14 грз от 11 ГрО, УП на 3 ГрО, 2 грз от 16 ГрО, 9 грз от 5 ГрО и други. В някои поделения като СШИСК - Берко-

вица, тила на 16 ГрО, ГК - Доспат, Симитли и други се допуснаха нарушения на социалистическата законност с отклонение на материални средства и бракониерства. В отделни случаи се нарушаваха уставите, инструкциите и наставленията по съхранението и използуването на оръжието и боеприпасите. Недостатъчни бяха мерките по опазването на военната тайна и скритото управление на войските. Поради слаб контрол на движението на личния състав се допуснаха 5 самоотлъчки (1, 16 и 5 ГрО - НЩ доложете защо?)

Дисциплинарните нарушения в сравнение с миналата учебна година бележат увеличение. Най-голям е процентът (около 34 %) на нарушенията свързани с непълно и некачествено изпълнение на заповеди, разпореждания и функционалните задължения. Нарушенията на дисциплината в граничната служба са 27 %. Нарушенията допуснати от командири и началници са 14 %.

Причините за незадоволителното състояние на дисциплината през отчетната година се свеждат до недостатъчната конкретност и ефективност на командно-организаторската и политическата работа на редица управленчески звена от Войските. Планират се на брой много мероприятия, но същите не са изпълнени с конкретно съдържание, поради което в повечето случаи не въздействуват за подобряване на изпълнителността. С въпросите на дисциплината и уставния ред не се занимават всички отдели, отделения и служби в УГВ и част от отделенията и службите в граничните отряди. Този проблем не е станал дело на голяма част от офицерите. Не се използува пълноценно ролята на сержантския състав и на обществените органи за въздействие.

Недостатъчна е превантивната взискателност. В някои случаи не се привеждат в изпълнение изискванията на редица устави, наставления, заповеди и разпореждания. Продължава да се допускат компромиси, либерализъм, оневиняване на провинили се военнослужещи, криворазбран началнически подход. Често пъти взискателността се прехвърля на висшестоящи органи, вместо непосредствените командири да прилагат в своята дисциплинарна практика цялата си власт. Понижи се ефективността на възпитателните и служебните мерки по трезвеното възпитание.

Из архивите на ДС
1093

Из архивите на ДС

1094

Индивидуалната работа с хората не напълно е преустроена. В повечето случаи тя се провежда след допускането на произшествията и другите отрицателни прояви. В някои случаи при нейното организиране и провеждане се допуска формализъм и шаблон. Поради това нарушенията не се разкриват в зародиш, не се воюва настойчиво срещу предпоставките за допускането им. Значителна част от офицерския и сержантския състав не умеят да работят с хората, да ги сплотяват, да ги мобилизират. Понякога самите те вършат извращения, побоища, уронват достойнството на своите подчинени. Изследването на причините за извращенията и издевателствата в 4 и 5 ГрО, УГрО и СШИСК - Берковица показаха, че голяма част от анкетираните граничари сочат като сериозна причина старите подходи за работа на офицерите и старшините, неизпълнение на уставите, заповедите и разпорежданията, недостатъчния личен пример и ниската интелектуална и общовойскова подготовка на някои командири и старослужещи граничари, наличие на "традиции" по делене на млади и стари граничари. Освен това част от извращенията са свързани с недостатъчната физическа закалка и психическа устойчивост на младите граничари.

Незадоволителна е работата по укрепване на единоначалието, особено на звеното командири на гранични застави. Все още голяма част от командния състав, в това число командири на гранични застави и комендатури и началник щабове, използуват преди всичко административни силови методи, не прилагат умело политическия подход, не се опират системно на партийните организации, дружествата на ДКМС и органите за обществено въздействие. Не е преодоляно увлечението за налагане на наказанието "арест" в 1, 2, 11, 3, 4, 13 ГрО - командирите докога с този подход?

Не е достатъчно конкретна и действена провежданата политиковъзпитателна работа. Тя все още не е целенасочена и настъпателна и не въздействува ефективно на всички военнослужещи. Редица от провежданите политиковъзпитателни мероприятия по дисциплината са еднообразни по форма и съдържание и ниска резултатност.

Отделни командири подценяват редица въпроси свързани с конкретните социално-битови условия на живот и дейност и не пола-

Из архивите на ДС

1095

гат необходимите грижи за удовлетворяване на материалните и културни потребности на военнослужещите.

В какви насоки трябва да продължи по-нататък нашата дейност, за да се осигури ръст в качеството на дисциплината?

През следващата година усилията следва да бъдат насочени за подобряване практическата дейност на командирите и политработниците за укрепване на дисциплината. В цялостната командно-организаторска и партийнополитическа работа на преден план да се изведат политическите аспекти на дисциплината.

Да се издигне ролята и значението на командира-единоначалник. Умело да се работи с хората. Административните методи и подходи да се заменят с жива индивидуална работа с отделния военнослужещ. Настойчиво да се работи за изграждане личностното качество дисциплинираност у всеки воин. Да се приведат в строго съответствие с изискванията на войсковите устави и комунистическата нравственост, взаимоотношенията командири, командири - подчинени. В това отношение ударението да падне върху изпълнителността.

Решително повишаване на взискателността и превантивността в работата по укрепване на дисциплината. Създаване във войсковите колективи на такъв климат и обстановка изключващи прояви на извращения, издевателства и недругарски взаимоотношения. Да се води остра и непримирима борба срещу нарушенията на социалистическата законност и другите отрицателни прояви. Да се внесе решителен прелом в дисциплинарната практика на командния състав и в работата за недопускане на употреба и злоупотреба с алкохол.

Вземане на мерки за изучаване на военнослужещите (особено на тези от новото попълнение) и вникване в техните проблеми. Провеждане на пълноценна и съдържателна политиковъзпитателна работа и повишаване нейния принос за подобряване на дисциплината.

Да се засили индивидуалната политическа работа с физически неукрепналите и психически неустойчивите граничари.

Това са проблемите, които поставя пред вас Военният съвет. Високите партийни изисквания налагат ускоряване процеса

Из архивите на ДС

на преустройството във Войските за по-нататъшно издигане на бойната готовност, надеждността в охраната на границата, качеството на учебния процес и поддържане на войскови ред във всички подразделения.

ПРИЛОЖЕНИЯ: 1. Справка за оперативните показатели от 01.09.1987 г. до 31.08.1988 г.

2. Таблица за резултатите по бойната и политическата подготовка за 1988 г. Рег.№ 2022/ 19.09.1988 г. екз.№ 3 от 1 лист.

3. Таблица за допуснатите извънредни произшествия и дисциплинарни нарушения през учебната 1987/1988 г. Рег.№ 1988/13.09. 1988 г. екз.№ 3 от 1 лист.

1096

Отп. в 1 екз.
Изп.Цанов
Нап.Александрова - 3205
22.09.1988 г.
Размн. в 2 екз.

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ:

(ЦАНОВ)

Държавна сигурност и граничните войски
216
Из архивите на ДС

МВР
ПОДЕЛЕНИЕ – 56
Рег. № 2234 екз. 1
14.10 1988 г.
1000 - СОФИЯ

65

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СЕКРЕТНО!

ДО
МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК ДИМИТЪР СТОЯНОВ

Т У К

Вх. № 2176 от 20.10.86

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от командуващия Гранични войски –
генерал-лейтенант СТЕФАН ЦАНОВ

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР,

Процесите на преустройство на охраната на границата, новите реалности на границата и изискванията за по-нататъшно демократизиране на живота в нашата страна и повишаване активността на субективния фактор налагат да се внесе изменение в отделни положения от инструкциите за охрана на държавната граница на НРБ (граничен отряд, гранична комендатура, гранична застава, служба на граничните наряди).

В съответствие с това предлагам да бъдат изменени и допълнени следните положения от инструкциите за охрана на държавната граница на НРБ:

1. В т.140, глава VI от Инструкцията за охрана на държавната граница на НРБ (граничен отряд, гранична комендатура) е указано, че командирът на отряда взема решение за охрана на границата в срок от 3 месеца. С цел по-пълно да се отчитат особеностите в охраната на границата през зимния и летния

Из архивите на ДС

период и подготовката на подразделенията, спестяване на сили, средства и време на командирите и щабовете на гранични отряди през годината беше експериментирано решението да се взема на периоди, през 6 месеца (есенно-зимен и пролетно-летен период).

Считам, че утвърждаването на това изменение е целесъобразно и в бъдеще командирите на гранични отряди да вземат решение за охрана на границата два пъти в годината - през м. октомври за есенно-зимния и м.април за пролетно-летния период.

1098

2. Съгласно т.142, глава IV от Инструкцията за охрана на държавната граница на НРБ (гранична застава) командирите на граничните застави ежедневно, не по-късно от 18.00 часа, вземат решение за охрана на границата, съставят план за охраната и правят разчет на силите и средствата. Решението се взема за срок от едно денонощие от 20.00 часа на текущото до 20.00 часа на следващото денонощие.

Като изхождам от това, че в оперативната обстановка в участъка на заставата не настъпват ежедневни изменения и с цел намаляване на книжнината, предлагам командирите на застави да вземат решение за охрана на границата при нормална обстановка за една седмица. Решението да се взема всеки петък във времето от 10.00 часа до 13.00 часа за срок от 20.00 часа на този ден до 20.00 часа на следващия петък. Планът за охраната и разчетът на силите и средствата да се изготвят ежедневно както досега.

За преминаване към усилена охрана на границата и при рязко изменение на обстановката командирите на застави вземат незабавно ново решение.

3. Сега на всеки войник и сержант на срочна служба съгласно т.29, глава I от Инструкцията за охрана на държавната граница на НРБ (гранична застава) се дават ежемесечно по два почивни дни. На офицерите и сержантите на свръхсрочна служба от граничните застави при нормална охрана съгласно т.32, глава I от същата инструкция се дава по един почивен ден ежеседмично (4 дни в месеца).

Измененията на условията на живот в нашата страна, увеличените социални придобивки като преминаването на петдневна работна седмица, високото напрежение при изпълнение на задачите, изискванията за по-широка демокрация и за активизиране на субективния фактор налагат да се увеличи времето за почивка на посочения състав.

Предлагам на всеки войник и сержант на срочна служба от граничните застави да се дават по три почивни дни ежемесечно, в които те се освобождават от служба, занятия и домакинска работа.

На офицерите и сержантите на свръхсрочна служба от граничните застави да се дават по шест почивни дни в месеца, които с разрешение на командира на отряда да могат да се ползуват на три или четири пъти.

4. За облекчаване пропускането на местните жители при извършване на селскостопанска и друга работа е целесъобразно на неактивните и отдалечените от заставата портали на сигнализационните системи, на които няма възможност да се изпрати граничен наряд, ключовете да се дават на местни жители. Същите да се определят съгласувано с кметствата и общинските управления на МВР.

Ако утвърдите това предложение с този текст е необходимо да се допълни т.166, глава IV от Инструкцията за охрана на държавната граница на НРБ (гранична застава).

5. В т.404, глава XI от Инструкцията за охрана на държавната граница на НРБ (гранична застава) е записано, че излизането на любители риболовци в морето и в българската част от водите на граничните плавателни реки се разрешава в зависимост от местните условия от щаба на граничния отряд или с негово разрешение от командира на комендатурата или командира на заставата. Разрешение се издава само на онези любители риболовци, които имат регистрирани моторни и безмоторни плавателни съдове на установени пристанища. При това им се разрешава излизане в морето от разсъмване до стъмване на отдалечение до 2 мили от брега в морето и със задължително завръщане в определените пристанища.

Из архивите на ДС
1099

Из архивите на ДС

Отразеното в тази точка вече не съответствува на Правилника за прилагане на закона за морските пространства на НРБ, което налага същата да се измени, както е в Правилника, а именно:

Лодките на предприятията, кооперативните организации и на гражданите могат да извършват риболов по всяко време на денонощието, а яхти, лодки и други плавателни средства за спорт, туризъм и развлечение могат да се използуват само през светлата част на денонощието (от изгрев до залез) на разстояние до 5 мили от изходните линии, от които се измерва териториалното море.

Риболов, спорт, туризъм и развлечение с посочените плавателни средства с разрешение на компетентните органи може да се извършва на разстояние по-голямо от 5 мили и по всяко време на денонощието.

6. В т.42, глава II от Инструкцията за охрана на държавната граница на НРБ (служба на граничните наряди) е посочено, че по указание на командира на заставата могат да почиват през деня, като се редуват, само граничарите от наряд, състоящ се от трима и повече човека и изпратен за повече от 12 часа. При това почиващите не трябва да бъдат повече от 1/3 от състава на наряда.

Намаления личен състав (особено след уволнението на набора), а оттам и по-малкия състав на граничните наряди (преобладават нарядите в състав до двама граничари, изпращани със срок на службата повече от 12 часа) е в противоречие с това.

Това води до нарушаване на изискванията на Инструкцията за охраната на границата на НРБ и налага да се внесе изменение в посочената точка, като се разреши на граничарите от наряд, състоящ се от двама и повече граничари и изпратен за повече от 12 часа да почиват посменно по график изготвен от командира на заставата.

Изменението на посочените положения от Инструкциите за охрана на държавната граница на НРБ ще ускори процесите на

1100

преустройството, ще способствува за създаване на по-добра организация за изпълнение на задачите, активизиране на целия личен състав, разширяване на демократизма, подобряване на пропускателния режим и повишаване сигурността в охраната на границата.

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ:
/ЦАНОВ/

Отп. в 1 екз.
Изп. Цанов
Нап. Йонкова - 3401
14.10.1988 г.
Разпространен в 1 екз.

1101

Из архивите на ДС

Държавна сигурност и граничните войски
2I7
Из архивите на
1102

СЕКРЕТ( )

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

30
04.01.89
1000 - София

П Л А Н

за строителството и поддържането на ИТС по границата през 1989 г.

№ по ред	Наименование на съоръженията	Мярка	Количество	Разпределение по отряди											
				1	2	11	3	16	4	5	13	6	7	8	УГО
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	I. ПО ОДГ														
1	Капитален ремонт и реконструкция на "С-100" в "Скала"	бр.	3	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	-	
2	Подмяна на бодлива тел	т	400	40	30	50	30	30	40	60	40	40	30	10	
3	Усилване на ЕСС														
	а) против подкопаване	км	25	2	2	3	3	2	3	3	2	2	2	1	
	б) с втора козирка	км	26	2	2	2	3	3	2	3	3	3	2	1	
	в) с гладък проводник	км	110	12	8	10	10	9	10	11	12	14	10	4	
	г) с оградна мрежа	км	19	3	3	3	2	1	2	1	1	1	2	-	
	д) с контролен плет от бодлива тел	км	21	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	
4	Съоръжение тип "Елхово"	км	17	2	2	2	1	1	1	3	1	2	1	1	
5	Построяване на вишки	бр.	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	
6	Ремонт на вишки	бр.	36	4	2	3	4	4	3	4	3	4	3	2	
7	Път с твърда настилка	км	10	-	-	-	-	-	3	-	-	4	3	-	
8	Телени заграждения на РП	км	21	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	II. ПО БМГ														
1	КП за щаб на ГрО	бр.	1	1											
2	КНП за командир ГрБ	бр.	3						2	1					
3	Изграждане на РНО на грз	бр.	10	6	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
4	Облицоване на окопи за отделение	бр.	33	-	2	-	4	4	4	4	4	4	4	3	
5	Изграждане гараж за ИТ	бр.	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	

Отп. в 1 екз.
Изп.Славков
Нап.Александрова - 33
04.01.1989 г.
Размн. в 12 екз.

НАЧАЛНИК ИНЖЕНЕРЕН ОТДЕЛ - УГВ
ПОЛКОВНИК:
(ПЕТКОВ)

1103

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от началника на инженерния отдел - УГВ полковник ПЕТКОВ

ОТНОСНО: Внесените във Военния съвет за обсъждане и приемане планове за инженерно-техническото оборудване на държавната граница през 1989 и 1990 г.

Особеното в планирането на инженерното строителство е, че планът и проектопланът не са единни. За обсъждане и приемане са внесени два плана и два проектоплана:

1. План за строителството и поддържането на ИТС по границата през 1989 г. и проектоплана за строителството и поддържането на ИТС по границата през 1990 г.

2. План за преместване електросигнализационни системи на нови трасета съгласно Министерско постановление № 36/17.11.1988 г. през 1989 г. и проектоплана за 1990 г.

Вторият план и проектопланът са подработени в изпълнение на чл.1 (1), т.4 и чл.14 от постановлене № 36 от 17.11.1988 г. на Министерския съвет. Отделянето на този план от първия е целесъобразно и наложително, тъй като планираните за неговата реализация финансови средства са строго целеви, а и планираните за изпълнение мероприятия са с конкретна целенасоченост.

При подработването на плана за строителството и поддържането на ИТС по границата през 1989 г. видовете инженерни мероприятия и тяхното количество се определяха в зависимост от размера на финансовите средства, които ни се определят устно от Управление "Тил" - МВР, а именно:

м.април 1988 г. - на базата на 1 900 000 лв. в края на същия месец сумата се намали с 400 000 лв. (това е стойността на

Из архивите на ДС

1105

отбранителното строителство) и остана 1 500 000 лв.

8 декември 1988 г. - на базата на 1 150 000 лв.
(сумата се намали с 350 000 лв.)

20 декември 1988 г. - на базата на 800 000 лв.
(сумата се намали с още 350 000 лв.)

Поради намалението на финансовите средства планът по съдържание се обособи в план за текуща поддръжка на ИТС.

Ново строителство (т.1 и т.5) е планирано само в 4, 6 и 7 ГрО, където през 1989 г. няма да се изпълняват мероприятия съгласно МП № 36.

В раздела за БМГ е планирано отбранително строителство, но само като количество. За него финансови средства не са предвидени. Строителството ще се извърши със строителни материали, които са в наличност.

Изразявам мнение, че планираните за подмяна 400 тона бодлива тел са недостатъчни и е възможно да се създадат ситуации с неблагоприятни последици.

Проектопланът за строителството и поддържането на ИТС по границата през 1990 г. е подработен на базата на 1 750 000 лв. (1 150 000 лв. за ИТС по охраната на границата и 600 000 лв. за отбранително строителство).

Финансовите средства за ИТС по охраната на границата макар и недостатачни, дават възможност за известно разширяване на инженерните мероприятия: завишена е със 100 тона бодливата тел за подмяна; планира се ново строителство на съоръжения от 3-метрова оградна мрежа - 15 km; завишено е количеството на съоръжението тип "Елхово" и др.

От проектоплана е видно, че и през 1990 г. на граничните отряди, незаангажирани с мероприятия по МП № 36, строителната програма е по-натоварена.

В плана е включено и отбранително строителство продиктувано от увереността, че въпросът за финансирането на това строителство за 1990 г. ще се реши положително.

Из архивите на ДС

1106

В изпълнение на чл.1 (1) т.4 от постановление № 36 от 17.11.1988 г. на Министерския съвет за поетапното изключване до 1991 г. от полосата между електросигнализационните системи и границата на 38 населени места (34 села и 4 махали) и 3 обекта е разработен тригодишен план.

Изпълнението на тригодишния план е планирано както следва:

1. През 1989 г. да се изключат 14 села, 2 махали, 2 обекта. Общата дължина на новото трасе на ЕСС е 100 км.

2. През 1990 г. да се изключат 9 села и 1 махала. Дължината на новото трасе на ЕСС е 70 км.

3. През 1991 г. да се изключат 9 села и 1 махала. Дължината на новото трасе на ЕСС е 70 км.

В тригодишния план не са залегнали за изключване:

- две села - с.Кършле и с.Драбишна, тъй като първото не е заградено с ЕСС, а второто е изключено през 1988 г.;

- един обект - Минен обект "Осогово", поради невъзможност за ново строителство на ЕСС. Обектът ще се изключи, а охраната на границата ще се осъществява по други способи.

Извън изискванията на постановление № 36, по нареждане на други инстанции, в тригодишния план е залегнало изключването на:

- 1 ГрО - ГКПП - Връшка чука (9 грз);

- 11 ГрО - ГКПП - Станке Лисичково (14 грз);

- 3 ГрО - ГКПП - Златарево (6 грз);
  - пътя за с.Голешево (17-18 грз).

За изпълнението на тригодишния план са планирани 19 500 000 лв., които ще се усвоят както следва:

- 1989 г. - 7 800 000 лв.;
- 1990 г. - 5 790 000 лв.;
- 1991 г. - 5 910 000 лв.

Из архивите на ДС

1107

В плана за преместване електросигнализационни системи на нови трасета съгласно МП № 36/17.11.1988 г. през 1989 г. е планирано да се изключи упоменатия брой села, махали, обекти, плюс трите ГКПП, при което да се построят нови ЕСС и други ИТС по протежение на 100 км.

Разпределението по отряди е следното:

1 ГрО - 3 грз -	с.Куделин	- 5 км
4 грз -	с.Балей	- 3 км
7 грз -	с.Бориловец	- 5 км
9 грз -	ГКПП - Връшка чука	- 5 км
11 грз -	Раковишки манастир и пионерски лагер край с.Раковица	- 6 км
13 грз -	мах.Крачимир, с.Стакевци и пионерски лагер край с.Стакевци	- 5 км
	ВСИЧКО	29 км
2 ГрО - 6 грз -	ляв фланг	- 3 км
7 грз -	с.Круша и с.Гръльска падина	- 7 км
8 грз -	с.Врабча	- 8 км
	ВСИЧКО	18 км
11 ГрО - 2 грз -	с.Метохия, Долно Кобиле	- 8 км
3 грз -	с.Горно Кобиле	- 1 км
7 грз -	с.Бобешино	- 9 км
10 грз -	мах.Полеганска	- 5 км
14 грз -	ГКПП - Станке Лисичково	- 5 км
	ВСИЧКО	28 км
3 ГрО - 2 грз -	с.Клепало	- 8 км
6 грз -	ГКПП - Златарево	- 2 км
	ВСИЧКО	10 км
16 ГрО - 2 грз -	с.Нова Ловча	- 6 км

5 ГрО - 17 грз - с.Горно Луково - 4 км

13 ГрО - 15 грз - с.Маточина - 5 км

При определянето на населените места и обекти за изключване през 1989 г. се изхождаше от следно:

- съобразяване с интересите на местното крайгранично население;

- вземане под внимание предимно важността на обектите - манастири, пионерски лагери, ГКПП и др.;

- ускоряване облекчаването на ПГР по някои направления - Трънското, Брегавското;

- съобразяване с необходимостта от сигурна охрана на границата в период, когато не е придобит още опит за такова преустройство: подбор на села сравнително по-отдалечени от границата, терени осигуряващи висок темп на строителство с наличната инженерна техника (в по-къси срокове ще бъде доставена по-високо ефективна и производителна техника) и др.

Останалите мероприятия, залегнали в плана са в строга зависимост от количествените показатели на планираното строителство на ЕСС на нови трасета.

Планирано е новопостроените ЕСС да бъдат усилени (по текста на т.2) на 100 %, а 80 % от цялата дължина да се прикрие с триметрова оградна мрежа и съоръжение тип "Елхово".

Възпрепятстващите съоръжения на рубежите за прикриване се предвижда да се построят в границите на 20-30 % от дължината на ЕСС, което е напълно достатъчно за прикриване на НВДНГ.

Планира се строителство на пътища с твърда настилка по цялото протежение на ЕСС и на границата, с което рязко ще се повиши маньовъра със сили и средства, а от там и надеждността в охраната на границата.

В проектоплана за преместване електросигнализационни системи съгласно МП № 36 през 1990 г. е планирано да се изключат 9 села и 1 махала, при което да се построят нови ЕСС и други ИТС по

Из архивите на ДС

протежение на 70 километра.

Разпределението по отряди е следното:

1 ГрО - 12 грз - мах.Куцарова махала		- 5 км
2 ГрО - 2 грз - с.Бърля		- 4 км
3 грз - с.Станенци		- 9 км
	ВСИЧКО	13 км
11 ГрО - 3 грз - с.Горно Кобиле, с.Долно Кобиле, с.Уши		- 8 км
4 грз - с.Горни Кортен		- 4 км
5-6 грз - с.Ивановци		- 11 км
	ВСИЧКО	23 км
3 ГрО - 17-18 грз - пътя за Голешево		- 8 км
16 ГрО - 6 грз - с.Теплен		- 8 км
4 ГрО - 7 грз - с.Потока		- 5 км
6 ГрО - 14 грз - с.Белеврен		- 8 км

Съображенията при определяне населените места за изключване, вида и дължината на другите инженерни мероприятия в проектоплана са идентични с тези, които са изразени във връзка с подработването на плана.

Особеното тук е, че под № 10 фигурира мероприетие "Нова гранична застава - с.Врабча". Това мероприятие не е инженерно строителство. Включено е в проектоплана, тъй като планировката за изместването на ЕСС съгласно МП № 36 е единна и се извършва от инженерния отдел - УГВ.

С цел повишаване ролята и успешното решаване на задачите на инженерното осигуряване

1109

Из архивите на ДС

1110

П Р Е Д Л А Г А М:

1. Военният съвет да утвърди предложените два плана за инженерно строителство през 1989 г. и два проектоплана за 1990 г.

2. Разпределението на инженерната техника, която предстои да закупим, да бъде следното:

а) инженерна техника планирана за закупуване допълнително за изпълнение на постановление № 36/17.11.1988 г. на Министерския съвет

Булдозер Д-355 - Комацу - 3 бр.

Заявени - 1989 г. - 3 бр.
Разпределение: на 11, 16 и 5 ГрО по 1 бр.

Булдозер - ДЗ-109 (на трактор Т-130/Т-170) - 5 бр.

Заявени - 1989 г. - 3 бр., 1990 г. - 2 бр.
Разпределение: 1989 г. - 1 ГрО - 2 бр.; 3 ГрО - 1 бр.
1990 г. - 2 ГрО - 1 бр.; 3 ГрО - 1 бр.

Екскаватори - ЭО-44-21 - 4 бр.

Заявени: 1989 г. - 2 бр.; 1990 г. - 2 бр.
Разпределение: 1989 г. - 11 ГрО - 1 бр.; 3 ГрО - 1 бр.
1990 г. - 5 ГрО - 1 бр.; 13 ГрО - 1 бр.

Фургони - 16 бр.

Заявени: 1989 г. - 14 бр.; 1990 г. - 2 бр.
Разпределение: 1989 г. - 11 ГрО - 4 бр.; 1, 2, 3, 5 ГрО по 2 бр.; 16, 6 ГрО по 1 бр.
1990 г. - 4 ГрО - 2 бр.

б) инженерна техника планирана за закупуване съгласно заявките по установения планов ред през 1989 г.:

Трактор Т-130 - 1 бр. - за 11 ГрО

Трактор Т-150-К - 1 бр. - за 2 ГрО

Екскаватор ЭО-4421 - 1 бр. - за 6 ГрО

Валяци - 2 бр. - за 1 и 11 ГрО по 1 бр.

Автокран - 2573 - 1 бр. - за 2 ГрО

Крановопробивна машина ХК-6500 - 1 бр. - за 1 ГрО

Краз 257 - 2 бр. - за 11 ГрО и БОО по 1 бр.

Ремаркета 20-тонни - 2 бр. - за 2 и 13 ГрО по 1 бр.

Освен това разполагаме с финансови средства и ще закупим извънпланово:

а) Сонда - МБК-4 - 4 бр.
- за 1, 2, 11 и 16 ГрО по 1 бр.

б) Ямкокопатели - ГЯУ-100 - 4 бр.
- за 1, 2, 11 и 3 ГрО по 1 бр.

3. Да се усилят 1, 2 и 11 ГрО както следва:

а) с инженерна техника:

2 ГрО - с булдозер С-100 - 1 бр. от 6 ГрО

11 ГрО - с булдозер Т-109 - 2 бр. от 4 ГрО
с трактор Т-150-К - 1 бр. от 1 ГрО

б) с личен състав:

1 ГрО - 50 души
- от сапьорната рота на 6 ГрО - 15
- сборна команда от грз - 35

2 ГрО - 50 души
- от сапьорната рота на 7 ГрО - 15
- сборна команда от грз - 35

11 ГрО - 120 души
- от сапьорните роти на:
4 ГрО - 15
13 ГрО - 3
8 ГрО - 2
- сборни команди от грз
11 ГрО - 25; 4, 5, 13, 6, 7 ГрО по 15 = 100

1111

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

4. Групите от сапьорните роти на 4, 13, 6 и 7 ГрО да се оглавяват от инженерен офицер, а сборните команди от граничните застави от мл.сержанти.

5. В сапьорните роти на 1, 2, 11 ГрО да се назначат ЗКПЧ - офицери, за целия строителен период.

6. Да се утвърди количествения състав на команди от срочнослужещи военнослужещи, които при допълнително съгласуване да се изпращат в граждански предприятия както следва:

- за производство на бодлива тел - до 10 души;
- за направа на железобетонни изделия - до 10 души.

7. Да се задължат командирите, политотделите и тиловите органи още по-отблизо да ръководят политическото и тиловото осигуряване на подразделенията, изпълняващи задачи по строителството и поддържането на инженерно-техническите съоръжения.

1112

Отп. в 1 екз.
Изп.Петков
Нап.Александрова - 75
05.01.1989 г.
Размн. в 12 екз.

НАЧАЛНИК ИНЖЕНЕРЕН ОТДЕЛ - УГВ
ПОЛКОВНИК:
(ПЕТКОВ)

МВР
УПРАВЛЕНИЕ ВП-4-ДС
№ 077/81
24.9.1990
СОФИЯ

~~СТРОГО СЕКРЕТНО!~~

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СЕКРЕТНО!
.....
.....

Длъжност: държ. експерт
Подпис:.....
Фамилия:/Йорданов/

24
10.01.89

Н А С О К И

на зам.-командуващия по разузнаването, той и началник на РО-ГВ и началника на отдел ВКР за Гранични войски

ОТНОСНО: Усъвършенствуване взаимодействието между разузнавателния отдел и отдел ВКР за Гранични войски и отделенията за граничните отряди

На 21.11.1988 година във връзка с Указания рег. № 62 от 30.01.1980 година се проведе съвещание на ръководния състав на двата отдела. На съвещанието се направи кратка оценка на оперативната обстановка и състоянието на взаимодействието. Бяха направени следните изводи:

1. Оперативната обстановка през последните години се характеризира с все по-засилваща се дейност на разузнавателните органи на Турция, Гърция и СФРЮ.

- турските разузнавателни органи, използувайки всички свои възможности и средства за масова информация, активизираха антибългарската пропаганда с цел дискредитиране на НРБ пред външния свят и въздействуват на българите-мюсюлмани, призовавайки към противодействия, подклаждане надежди за изселване, вярата им в "майка родина Турция" и антибългарски настроения. Тази обстановка се използува за активизиране на разузнавателната и контраразузнавателната дейност в приграничната полоса;

- гръцките разузнавателни органи, независимо от настъпилото разведряване в добросъседските отношения продължават активно да провеждат подривна дейност срещу нашата страна. На границата

Из архивите на ДС

1114

и в приграничната полоса под най-различни форми продължават да търсят и осъществяват контакти с наши военнослужещи и местно население с цел изучаване и вербовка за събиране информация за охраната на границата, агентурната и военнополитическа обстановка;

– югославските разузнавателни органи засилиха дейността си срещу нашата страна. Зачестиха случаите на вербовка на български граждани. Особено брутални, придружени с провокации, шантаж и репресии са някои от опитите за вербовка на наша граждани, временно пребиваващи в СФРЮ. Забелязва се активизиране дейността им по границата и в граничната полоса, където използуват свои кадрови разузнавачи и поставили се в тяхна услуга югославски граждани, имащи роднински и приятелски връзки на наша територия.

2. По взаимодействието между двата отдела досега не са възниквали сериозни проблеми. Всичко, което са решавали е било в интереса на контраразузнавателното осигуряване охраната на границата.

Отчетено беше, че независимо от постигнатите успехи има значителни резерви, които не се използуват пълноценно и от двете страни, които се изразяват в следното:

– все още се допуска по места да не се обменя своевременно информация, касаеща дейността на двата отдела;

– по делата на оперативен отчет и сигналните преписки не винаги се планират и провеждат конкретни и целенасочени мероприятия за своевременното им изясняване и приключване;

– по някои лица на списъчен отчет и ОИЛ, по които съществуват възможности за използуване на агентура и ДЛ от двата отдела не се съгласуват задачите и мероприятията;

– в някои отряди съществува неразбиране по отношение на функционалните задължения на оперативния състав за пълно и своевременно изясняване на причините за допуснати безнаказани нарушения на държавната граница;

– не винаги се съгласуват усилията при необходимост в контраразузнавателно отношение за осигуряване провежданите агентурно-оперативни и технически мероприятия по границата;

– в някои отряди се допуска нарушаване взаимоотношението между отделенията, което сериозно затруднява взаимодействието за успешното решаване на задачите.

Край

МВР
ПОДЕЛЕНИЕ – 59300
№ 126 отд. 3
10.02.1989 г.
1000 - СОФИЯ

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ПРОЕКТОПРЕПОРЪКИ

За по-нататъшно подобряване цялостната работа по изучаването на младите граничари в граничните застави, повишаване тяхната подготовка и качественото им въвеждане в служба вносителите на материала предлагат за обсъждане следните ПРЕПОРЪКИ:

1. До 05.02.1989 г. командуванията на граничните отряди да направят задълбочена оценка на подготовката и психо-физическата закалка на младите граничари и проведат целенасочени мероприятия в хода на обучението и въвеждането им за повишаване техните знания, умения и практически навици за изпълнение на задачите по охрана на държавната граница.

2. Командирите и политорганите на граничните отряди да създадат организация за цялостно изучаване на младите граничари в подразделенията, изграждане и укрепване на воинските колективи за недопускане извращения, издевателства и недругарски взаимоотношения между двата набора.

3. До 10.02.1989 г. да се заведат на отчет физически неукрепналите и психически неустойчивите млади граничари и се засили дейността на групите за психопрофилактика и цялостната работа за тяхното укрепване.

4. Провеждане конкретна и целенасочена политиковъзпитателна и индивидуална политическа работа с целия личен състав за повишаване неговата бдителност, изпълнителност и отговорност в процеса на адаптирането на младите граничари към новите условия и в хода на въвеждането им в служба.

Отп. в 1 екз.
Изп.Христов
Нап.Александрова - 133
10.01.1989 г.
Размн. в 9 екз.

32 1

ПОВЕРИТЕЛНО

Екз. № 9

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИТЕТА ЗА ДЪРЖАВЕН
И НАРОДЕН КОНТРОЛ
ТУК

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТИ
ЦЕНТР. ИНФ. ОРГ. УНИ.
Вх. № 1684 от 26.01.89

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от ген.-майор инж. ПЕНКО МАРИНОВ - зам.-
председател на Комитета за държавен и
народен контрол

ОТНОСНО: Резултатите от комплексна проверка на Гранични и Вътрешни войски на Министерството на вътрешните работи по изпълнение на социалните програми

ДРУГАРЮ ПРЕДСЕДАТЕЛ,

В изпълнение на Заповед № 1146 от 08.11.1988 г. на Комитета за държавен и народен контрол направление "Специални дейности" съвместно с представители на отдел "Социална и национална сигурност" на ЦК на БКП, през м.м. ноември и декември 1988 г. извърши комплексна проверка на Гранични и Вътрешни войски на Министерството на вътрешните работи по изпълнение на социалните програми.

Проверката обхвана Управление гранични войски, шест гранични отряда, четири гранични комендатури, Дивизон гранични кораби,

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВЕН И НАРОДЕН КОНТРОЛ
II

Из архивите на ДС

1117

23 гранични застави и 22 подразделения в учебните пунктове на войските, Управление вътрешни войски и шестте самостоятелни оперативни батальона в страната.

Целта на проверката беше да се изучи и анализира работата на командуванията, политорганите, командирите, щабовете и тиловите служби по изпълнението на социалните програми на войските.

В проверката бяха привлечени редица специалисти и проведени предварителни консултации и разговори с научни работници по въпросите на храненето. Такива бяха проведени и с някои специализирани звена от Тила на БНА. Активно участие взеха и органите за държавен и народен контрол на Гранични и Вътрешни войски. Проведоха се срещи с отговорни длъжностни лица, партийни и комсомолски ръководства и служители. Разкрити бяха временни приемни, в които се изслушваха много военнослужещи и членове на техните семейства. Осигурени бяха открити линии за връзка с командири и бойци от граничните застави. На място беше оказана помощ за отстраняване на някои слабости и недостатъци по изпълнение на социалните програми.

При проверката бе установено, че ръководството на Министерството на вътрешните работи и командванията на войските в съответствие с Декемврийската програма на ЦК на БКП /1972 г./, новите партийни подходи и постановки за преустройството, са създали благоприятни условия за развитие на воинските колективи. Всичко това допринася за успешното изпълнение на задачите, поставени пред Гранични и Вътрешни войски.

Новата отбранителна доктрина на страните-участнички във Варшавския договор поставя отговорни задачи пред Гранични и Вътрешни войски за по-нататъшно укрепване на отбранителната способност, обществения ред и сигурността на страната. Тези задачи обуславят

Из архивите на ДС

1118

21

необходимостта от всестранно осигуряване на войските, в т.ч. и в социалната сфера. Те намират място в утвърдените от министъра на вътрешните работи дългосрочни програми за решаване на социалните проблеми на войските. Ръководството на Министерството на вътрешните работи полага усилия за тяхното ресурсно осигуряване. В резултат на концентрацията на силите и средствата, организаторската работа на командирите и щабовете във Вътрешни войски /ВВ/ и конкретната помощ на местните партийни и държавни ръководства, за сравнително кратки срокове са решени основните социални проблеми. За периода 1986-1988 г. са усвоени планираните общо 11 640 хил.лв. Изградени са два нови казармени района, извършени са голям обем ремонтни и възстановителни работи на съществуващ сграден фонд за битови нужди и учебно-материална база. Това е позволило да се създаде строг уставен ред и дисциплина, да се организира и провежда ефективен учебен процес. Самочувствието на личния състав е високо, войните упорито се подготвят за изпълнение на стоящите пред тях сложни задачи. Почти напълно е решен и жилищният проблем на свръхсрочнослужещия състав.

През последните години са налице положителни изменения в битовото осигуряване предимно на войнишкия състав от Гранични войски /ГВ/. Топлофицирани са 50 на сто от граничните застави. Подобрено е и хигиенно-битовото състояние на личния състав на ГВ и ВВ. Полагат се грижи за банно-пералното обслужване и поддържане на личната хигиена на войниците. Разкрити са допълнителни водоизточници.

Продоволственото и вещевото осигуряване на личния състав е организирано в съответствие с регламентиращите документи в системата на МВР. Вземат се мерки за организирано снабдяване с продукти и стоки от първа необходимост за семействата на офицерите и

Из архивите на ДС

1119

сержантите, особено на тези от граничните застави. Осигурява се необходимото зимно запасяване с продукти. Поделенията на ВВ са съоръжени със съвременно кухненско оборудване, а в ГВ такова се внедрява по нов табел от средата на 1988 година. Полагат се усилия за разнообразяване асортимента от стоки във войнишките лавки за задоволяване потребностите на личния състав.

През последните години е разработено и внедрено във войските ново камуфлирано облекло.

Отделя се внимание за здравеопазването, като във ВВ са създадени по-добри условия, здравните служби са напълно комплектувани в кадрово и материално-техническо отношение. При необходимост се ползуват военно-медицинските заведения на МНО и МВР, а в отделни случаи и местните граждански болници. Хронично болните се изпращат на санаториално лечение. Извършват се психо-физически изследвания на младите войници за тяхната пригодност да носят военната служба. С показалите отклонения от съответните нормативни изисквания се провеждат лечебни и възпитателни мероприятия за по-бързото им адаптиране към живота и дейността на войсковите колективи. Осигурено е необходимото ветеринарно обслужване на служебните кучета и коне.

Полагат се усилия за подобряване на организирания отдих на войнишкия състав. По-добре тези въпроси са решени в батальоните на ВВ и граничните отряди. За това допринасят установилите се шефски връзки с колективи на предприятия, обществени организации и учебни заведения.

Важна социална придобивка за ВВ е петдневната работна седмица, която повишава възможностите за подобряване на отдиха и почивката на личния състав. Тези въпроси с някои ограничения и особе-

Из архивите на ДС

1120

ности се решават в Управление гранични войски и граничните отряди.

Значителен е приносът на помощните стопанства за самозадоволяването на ГВ с месо /90 на сто/, зеленчуци /92 на сто/,мляко, сено и др. За първите две години на петилетката са произведени 1167 т месо, 380 т зеленчуци, 71 т мляко, 180 х.бр.яйца и 546 т сено. Общата продукция е на стойност 3294 хил.лв, а реализираната печалба - 865 хил.лв, като 15 на сто от печалбата се използува за подобряване храната на войниците, а за столуващите служители в отрядите поевтиняването е до 50 на сто. Във ВВ е разработена програма и е създадена организация за ускорено изграждане на материалната база на помощните стопанства до края на 1989 година.

Наред с положителните изменения в социалната сфера, съществуват нерешени докрай проблеми и някои слабости при изпълнение на програмите, свързани с решаването на жизненоважни въпроси за личния състав.

<u>В голяма част от граничните комендатури и застави не са създадени условия за съвременен войскови бит.</u> Личният състав на граничните застави работи при голямо физическо и психическо натоварване, което ще нараства във връзка с изпълнение на Постановление № 36 на Министерския съвет от 17.11.1988 г. за утвърждаване на гранична ивица и гранична зона на държавната граница на НРБ. В значителна степен войсковият труд е твърде напрегнат. Задачите по битовото обслужване,осигуряването на сигналната система и поддържането на контролно-следовата полоса на труднодостъпните участъци, се изпълняват предимно ръчно,с което се отнема част от времето за отдих и почивка на личния състав. Средната дневна продължителност на службата на офицерите и сержантите от граничните застави е 16 - 18 часа или месечно достига до 500 часа.За военнослужещите от други

ВЕДОМСТВА ТАЗИ ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ Е ДО 10 ЧАСА, А НА ЗАЕТИТЕ В МАТЕРИАЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО - 8,5 ЧАСА. С ТОВА СЕ ОБЯСНЯВА И ВИСОКАТА СТЕПЕН НА ЗАБОЛЕВАЕМОСТ НА КОМАНДНИЯ СЪСТАВ, КОЙТО Е ЗАТРУДНЕН ДА ВЪЗСТАНОВЯВА НАПЪЛНО СВОИТЕ СИЛИ. В ГВ ХРОНИЧНО БОЛНИ СА 20 НА СТО, А ВЪВ ВВ - 22 НА СТО. В ДИВИЗОНА ГРАНИЧНИ КОРАБИ - АТИЯ ПОРАДИ СПЕЦИФИЧНИЯ ХАРАКТЕР НА НОСЕНЕТО НА СЛУЖБАТА 75 НА СТО ОТ ОФИЦЕРСКИЯ СЪСТАВ Е С ХРОНИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ.

ХАРАКТЕРНИ ЗА СРОЧНОСЛУЖЕЩИТЕ ОТ ГВ СА ПРОСТУДНИТЕ ЗАБОЛЯВАНИЯ ОТ ПРОДЪЛЖИТЕЛНОТО СТОЕНЕ НА ОТКРИТО, ТРАВМИТЕ И НАРАНЯВАНИЯТА НА КРАЙНИЦИТЕ ПОРАДИ ХЛЪЗГАВИ И ЗАЛЕДЕНИ УЧАСТЪЦИ ПРИ НОСЕНЕТО НА ДЕЖУРСТВОТО И ПОДДЪРЖАНЕТО НА СЪОРЪЖЕНИЯТА. ОСОБЕНО ВИСОКА Е ЗАБОЛЕВАЕМОСТТА В ЩАБНИТЕ ПОДЕЛЕНИЯ НА ГРАНИЧНИ И ВЪТРЕШНИ ВОЙСКИ В СОФИЯ. НАПРИМЕР ЗА БАТАЛЬОНА НА ГВ ОТ М.ДЕКЕМВРИ 1987 Г. ДО ПРОВЕРКАТА ПОРАДИ ЛОШИ БИТОВИ УСЛОВИЯ ТРУДОЗАГУБИТЕ ВЪЗЛИЗАТ НА 2282 ДНИ ИЛИ СРЕДНО НА ЧОВЕК ОКОЛО 28 ДНИ ГОДИШНО.

НЕДОСТАТЪЧЕН Е СРЕДНИЯТ МЕДИЦИНСКИ ПЕРСОНАЛ В ОТРЯДИТЕ. ТЕХНИЧЕСКАТА СЪОРЪЖЕНОСТ НА МЕДИЦИНСКИТЕ СЛУЖБИ НЕ ПОЗВОЛЯВА ОТКРИВАНЕТО НА РАННИ СТАДИИ НА ЗАБОЛЯВАНИЯ, КАКТО И ОТКЛОНЕНИЯ В ЗДРАВОСЛОВНОТО СЪСТОЯНИЕ. НИСКА Е СТЕПЕНТА НА ТЕХНИЧЕСКА ГОДНОСТ НА НАЛИЧНИТЕ ЛИНЕЙКИ, ОГРАНИЧЕН Е АСОРТИМЕНТЪТ ОТ ЛЕКАРСТВЕНИ СРЕДСТВА, СЛАБА Е КВАЛИФИКАЦИЯТА НА ГОЛЯМА ЧАСТ ОТ САНИТАРНИТЕ ИНСТРУКТОРИ.

В ЗАСТАВИТЕ НЕ ВСИЧКИ СВРЪХСРОЧНОСЛУЖЕЩИ ИМАТ ВЪЗМОЖНОСТ ДА ПОЛЗУВАТ ОПРЕДЕЛЕНИТЕ С МИНИСТЕРСКА ЗАПОВЕД 6 ДНИ МЕСЕЧНА ПОЧИВКА, ПОРАДИ НЕОКОМПЛЕКТУВАНОСТ С ЛИЧЕН СЪСТАВ И ГОЛЯМАТА ИМ ЗААНГАЖИРАНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕИЕТО НА ОПЕРАТИВНИТЕ ЗАДАЧИ, ОТДАЛЕЧЕНОСТТА ОТ НАСЕЛЕНИ МЕСТА, НЕРЕДОВЕН МЕЖДУСЕЛИЩЕН ТРАНСПОРТ, ТЕЖКИ ТЕРЕННИ И МЕТЕРЕОЛОГИЧЕСКИ УСЛОВИЯ И ДР. ЗАТРУДНЕНИ СА И СРОЧНО-

Из архивите на ДС
1121

Из архивите на ДС

1122

служещите да излизат в отпуск до най-близкия населен пункт. От проверката на войнишките книжки се установи, че някои срочнослужещи повече от 20 месеца не са ползували гарнизонен отпуск.

Не е създадена ефективна система за почивка и профилактика на кадровия състав на ГВ. Предоставяните карти за почивка на море в активния курортен сезон са недостатъчни. Нецелесъобразно се предлагат голям брой карти за почивка на планина, които на практика почти не се използуват. По статистически данни средно едно граничарско семейство има възможност да почива веднъж на 5 - 6 години, за разлика от другите войски на Въоръжените сили, където положението е по-добро. Крайно ограничен е броят на местата в пионерските лагери, като съотношението на предоставените карти към желаещите е 1 към 15. Все още не е решен въпросът за семейното санаториално лечение и използуването на профилакториуми, каквато практика съществува в системата на Министерството на народната отбрана.

Културният отдих, който се организира на заставите,не постига поставените на този етап високи идейно-възпитателни и нравствено-естетически цели. Недостатъчни са необходимите съвременни технически средства, имущества и съоръжения. В това отношение се изостава от достиженията в БНА.

Състоянието на казармения и жилищния фонд в Гранични войски е незадоволително. Над 50 на сто от наличната база е строена преди повече от 35 години, а тази по западната граница не е поддържана до излизането на решението на Политбюро на ЦК на БКП от 1974 г. за охрана на граничната полоса със СФРЮ. Анализът показва, че от общия брой гранични застави 40 на сто са в лошо състояние, като 13 на сто от тях следва да бъдат изградени наново и 6,8 на сто да бъдат основно реконструирани. Остра е нуждата на заста-

вите от изграждане на 14 нови и от преустройство и разширение на 50 жилища. Подобно е състоянието по този въпрос в комендатурите и в голяма част от отрядите. Състоянието в казармения район на щабните поделения от управлението на Гранични и Вътрешни войски в София е незадоволително. Помещенията, в които е настанен личният състав не осигуряват спазването на уставните изисквания за здравословен начин на войскови живот. Нерешени докрай са проблемите с отоплението и осветлението на спалните и сервизни помещения.

Предвидените средства за капитално строителство на ГВ за трите години на IX-та петилетка са усвоени едва 19 на сто и за жилищно строителство на заставите 35 на сто. Това се дължи на обстоятелството, че липсват самостоятелни строителни звена в ГВ, а строителните организации, които работят на вътрешно-стопанска сметка нямат икономическа изгода да вземат малки обекти и то отдалечени от населени места, с лоша пътна мрежа и работа при тежки атмосферни условия. Целесъобразно е да се прилага чл. 13 на ПМС № 31/05.10.88 г. за развитие на населените места, разположени по южната и западната граница, за изграждането на обекти на ГВ като държавни поръчки.

Сериозни трудности съществуват и в строителството по стопански начин. Управление "Тил" на МВР за 1986 - 1988 г. е отпуснало за Управление гранични войски само 3390 хил.лв. - 48,5 на сто от необходимите финансови средства. Това е принудило командирите на гранични отряди да потърсят съдействието на шефствуващите предприятия, от които са получили 838 хил.лв.В бъдеще този източник все повече ще се ограничава, като се има в предвид действието на икономическите регулатори при новите условия.

Жилищният проблем в ГВ, особено в Управление гранични

1123

Из архивите на ДС

1124

войски - София и отрядите Бургас, Кюстендил, Драгоман и Смолян, стои с голяма острота. Общият недостиг от жилища е 225 апартамента. Не е решен справедливо въпросът за осигуряване на жилище и жителство на военнослужещите, излизащи в пенсия. Същите придобиват правото да кандидатстват по общия ред едва след излизане от войските. Това влияе отрицателно на съзнанието на командния състав и преди всичко на перспективата за служба на младите офицери. Вътрешните нормативни актове на МВР не дават възможност цялостно да се решат тези проблеми в ГВ.

Съществуват някои нерешени въпроси и по продоволственото и вещевото осигуряване на войските. Срещат се затруднения в снабдяването на граничните застави с месо и месни произведения, нишесте, мед, захар, мляко и млечни продукти, плодове и зеленчуци и др. Сравнително ограничен е асортиментът от месни, рибни и други консерви, с което се затруднява научно-обоснованото, рационално и диетично хранене на личния състав. В незначителна степен се използват достиженията на съвременната наука за създаване на специализирани дажбени комплекти за граничните наряди.

Вещевото доволствие не отговаря на всички изисквания свързани със специфичните особености и задачи, изпълнявани от войските. Така например за ГВ не са осигурени допълнителни приспособления и принадлежности към облеклото и обувките за носене на службата при лоши атмосферни и теренни условия /качулки, непромокаеми дъждобрани, олекотени прожектори, метални уреди за катерене по трудно достъпни участъци и др./. Не е добро и качеството на обувките, които по форма не са най-функционални и не отговарят на сроковете за износване. Доставени са от управление "Интендантско осблужване" - МНО партиди зимни ушанки за ГВ с размери,които не съответ-

ветствуват на номерата и практически не се използуват. Вътрешни войски не са осигурени със специални средства - щитове, шлемове, защитни очила, бронирани жилетки, алпийско оборудване и др.

Налице са известни затруднения и в банно-пералното обслужване на войнишкия състав. На повечето от проверените застави липсват перални машини, недостатъчно е количеството на перилните препарати и сушилните им не отговарят на съвременните изисквания. Някои поделения на ВВ имат съвременна механизация в това отношение, но същата не се използува поради неосигуреност с необходимите щатни бройки за обслужването й.

Из архивите на ДС

1125

Неблагоприятно влияние оказват върху изпълнението на социалната програми и някои проблеми, свързани с комплектуването на войските с личен състав и техника, надеждността на инженерно-техническите съоръжения, отпусканите лимити и ресурси от гориво-смазочни материали, състоянието на пътната мрежа и др. Ежегодно ГВ не се комплектуват с определения наборен контингент от войници /1986 г. - в по-малко 175 души, 1987 г. - 337 души и 1988 г. - 342 души/. Една част от постъпилите са негодни или неподходящи за служба на граничните застави /1986 г. - 180 души и 1987 г. - 190 души/, а други се отклоняват за допълнителни нужди на МВР, включително и за физкултурно дружество "Левски-Спартак". Това е една от причините за допълнителното натоварване на личния състав на заставите. Относително малък е кадровият офицерски и сержантски състав на част от заставите и в някои от службите за осигуряване и поддържане техниката, въоръжението, съоръженията и имуществото в самите отряди. Всичко това затруднява работата и усилията им за последователно решаване на най-важните въпроси от социалната сфера.

Сериозни затруднения произтичат от недостига на необходи-

Из архивите на ДС

1126

6

мата автотракторна и специализирана инженерна техника за прокарване на пътища и тяхното поддържане. Близо 40 на сто от леките автомобили с повишена проходимост на граничните застави са с изминат експлоатационен пробег. Машините за поддържане на пътната мрежа в охраняемите полоси не са универсални, имат малка производителност и са с ограничена проходимост. При това положение някои застави са затруднени в изпълнението на своите задачи и в оказването помощ на местното население при тежки условия и извънредни ситуации.

Непопълнените щатни бройки и големият обем ръчен труд за поддържането на инженерно-техническите съоръжения по границата, води до допълнително натоварване на личния състав и намаляване на времето му за отдих и почивка. Така например в ГВ поради лошо качество ежегодно се подменя около 600 тона бодлива тел, докато в другите социалистически страни тази подмяна се извършва на 6 - 8 години.

При определянето на лимитите на ГСМ не се отчитат диференцирано сложните теренни и атмосферни условия и специфичните задачи за работата на техниката, особено на заставите и комендатурите. Въпреки усложняване на оперативната обстановка в граничната полоса и нарастване броят на нарушителите, лимитите от километри и ГСМ непрекъснато намаляват. През последните години за преразход на ГСМ, без да е констатирана злоупотреба, са привличани към материална отговорност редица командири и длъжностни лица /1986 г. - общо за 3570 лв., 1987 г. - 2792 лв. и 1988 г. - 17 462 лв./. Това основателно създава недоволство сред целия команден състав. Управление "Тил" - МВР не осигурява свои представители в комисиите при съставяне протоколите за извършени преразходи в изпълнение на МЗ I-403 от 1983 година.

Пътната мрежа до повечето от граничните застави е слабо развита и не се поддържа от местните народни съвети. Това чувствително затруднява обучението,снабдяването с необходимото имущество и продоволствие, отиването на работа до близки населени пунктове, медицинско обслужване, ползуване на различни видове услуги и др. Особено тежко е състоянието за извършване на тези дейности през зимата, когато пътищата до някои от заставите са практически непроходими за продължителен период от време.

В сравнение с работещи в същите райони други специалисти, реалните доходи на служителите от ГВ са по-ниски. Анализът показва, че средният размер на заплатите на млади семейства в районите на Симитли и Малко Търново превишава с над 100 лева размера на заплатите на съответните граничарски семейства. Постановление № 31 на Министерския съвет от 05.10.1988 г. за развитие на населените места, разположени по южната и западната граница,също не предоставя социални предимства, привилегии и допълнителни възнаграждения на служителите от ГВ и членовете на техните семейства. В Управление гранични войски не се заплаща 10 на сто върху основната заплата съгласно ПМС № 520 от 1955 година. Освен това, при заплащане и стимулиране на граничаския труд не се отчитат различните условия, образователният ценз и резултатите от охраната и отбраната на границата; не се поощряват проявите на инициатива от личния състав и неговите усилия за постигане на високи успехи по бойната и политическата подготовка; не се способствува за задържане и развитие на място на командния състав. От тук и нежеланието на офицери, старшини и сержанти да служат при по-трудни условия и на важни в оперативно отношение застави. Нещо повече, има случаи на искания за преминаване на работа в други органи.

Из архивите на ДС
1127

Из архивите на ДС

1128

Значителни са трудностите за осигуряване работата на съпругите на офицерите, старшините и сержантите от граничните застави и комендатури. В момента 110 съпруги на служители от ГВ не работят. По този начин те губят квалификацията си като специалисти, закъсняват с натрупване на изискуемия пенсионен стаж, затруднява се продължаването на задочно образование, не ползват правата си по майчинство и др. Недостатъчно е съдействието и помощта на местните държавни органи за решаването на тези въпроси.

През последните години има влошаване в организацията и провеждането на културния отдих на служителите от ГВ и техните семейства. Поради ограничените лимити и допълнителни забрани предоставените автобуси на граничните отряди не се използуват за подобряване политико-възпитателната и културно-масовата работа със свръхсрочнослужещия състав, за обучение на актива, за разгръщане дейността на женсъветите, за разширяване и укрепване на връзките с други организации и колективи и за обмяна на положителния опит.

Условията на граничните застави пораждат много конфликти от личен и семеен характер. Има немалко случаи на развоДи. Проверката констатира, че 163 семейства на офицери и старшини от заставите живеят разделено.

Посочените нерешени проблеми в ГВ убедително показват,че в основните сфери на социалната и жизнена дейност - труд, бит и потребление, е налице чувствително изоставане в сравнение с другите войски от въоръжените сили и социалните общности в крайграничните райони. Главно по тези причини в последните години се оформя тенденция за намаляване авторитета и престижа на граничарската професия. Някои офицери изразяват готовност да преминат на по-ниско платени длъжности в други органи на МВР. През 1987 г. са постъпи-

ли 26 рапорта за уволнение, а през 1988 г. този брой е 68, т.е. има увеличение 2,6 пъти. Расте броят и на рапортите за преместване по други семейни причини,свързани предимно с гледане на болни и стари родители.

Ежегодно намаляват кандидатите за курсанти във ВНВУ "Васил Левски" по специалност "Гранични войски". За попълване на необходимия брой се извършва агитационно-разяснителна работа и допълнителен подбор от резерва. Общо взето кандидатите са със сравнително по-нисък бал. Нежелание за постъпване в този профил има и от страна на граничарите, които кандидатстват във военните училища.

В писмата, сигналите и жалбите на военнослужещите преобладава социалният елемент. Особено голяма е групата на личните въпроси, отнасящи се до служебното положение, условията на живот и уреждането на жилищния въпрос. На отчетно-изборните събрания и конференции на партийните организации 75 на сто от предложенията са от такъв характер.

Изградените органи за държавен и народен контрол във войските имат своя принос за изпълнение на социалните програми. Недостатъчни са обаче подкрепата и близките връзки с тях от страна на командирите и политорганите. Чувства се на места подценяване и омаловажаване на техните контролни функции. Не навсякъде е създадена обстановка на нетърпимост към причините и условията, които пречат за изпълнение на мероприятията и задачите с важно социално значение, отнасящи се до грижата за човека.

Недостатъчна е все още работата в ГВ за по-нататъшно разгръщане на демокрацията и гласността във връзка с изпълнение на социалната програма. В комплексната проверка и в организираните по места приемни, в. "Граничар" не участвува със свой представител.

Из архивите на ДС
1129

Из архивите на ДС

1130

8

Голяма част от причините за нерешените докрай проблеми и допуснати слабости по изпълнение на социалните програми имат преди всичко вътрешно-организационен и субективен характер. По-важни от тях са: недостатъчната помощ и съдействие от съответните ресорни и специализирани органи и звена на МВР; несъответствието между разпоредбите на някои нормативни актове и вътрешно-ведомствени документи, регламентиращи потребности на Гранични и Вътрешни войски, с развитието и достиженията в обществото и другите войски от Въоръжените сили на НРБ; ограничените финансови и материални ресурси, които се разпределят за техните нужди; недостатъчната активност и настойчивост от страна на командирите, политическите и тилови органи и др.

Сложният характер и диалектическата взаимозависимост на причините, изисква прилагането на програмно-целевия и комплексен подход в осъществяване на стратегията и политиката на партията и правителството за издигане на качествено ново равнище бита и живота на войските. Ускореното решаване на всички назрели социални проблеми и преодоляването на задържащите в тази насока процеси и явления до голяма степен зависят от:

- системната организаторска и политическа работа на командирите, политработниците и тиловите органи на войските за изпълнение на Декемврийската програма /1972 г./ на партията за повишаване жизненото равнище на народа и произтичащите задачи от Юлската стратегия на ЦК за преустройството и по-нататъшното изграждане на социализма в нашата страна;

- оптималното решаване на кадровия проблем, свързан с условията за перспективно развитие на кадрите, за повишаване на тяхното образование и квалификация и усъвършенствуване системата за стимулиране на труда им;

- ОСЪЩЕСТВЯВАНЕТО НА СЪВРЕМЕННИ ОРГАНИЗАЦИОННО-СТРУКТУРНИ ПРОМЕНИ, КОМПЛЕКТУВАНЕТО С НЕОБХОДИМИЯ ЛИЧЕН СЪСТАВ И ОСИГУРЯВАНЕТО НА ТЕХНИЧЕСКА БАЗА ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ, ПОМОЩНИ И РЕМОНТНИ РАБОТИ В ГРАНИЧНИТЕ ОТРЯДИ;

- ПОСЛЕДОВАТЕЛНОТО ВНЕДРЯВАНЕ НА ВИСОКОЕФЕКТИВНА МЕХАНИЗАЦИЯ И ТЕХНИЧЕСКИ СЪОРЪЖЕНИЯ НА ОСНОВАТА НА НАЙ-ВИСОКИТЕ ДОСТИЖЕНИЯ НА НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИЯ ПРОГРЕС С ОГЛЕД МАКСИМАЛНО ЗАМЕНЯНЕ НА РЪЧНИЯ ТРУД И ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОВЕЧЕ ВРЕМЕ ЗА ПОЧИВКА И ЗА ИДЕЙНО И НРАВСТВЕНО ИЗРАЗСТВАНЕ НА ВОИНСКАТА ЛИЧНОСТ;

- СЪЗДАВАНЕТО НА НЕОБХОДИМИТЕ УСЛОВИЯ ЗА УКРЕПВАНЕ НА СЕМЕЙСТВАТА НА ВОЕННОСЛУЖЕЩИТЕ, ОСИГУРЯВАНЕТО ИМ С ЖИЛИЩА И ЖИТЕЛСТВО, ТРУДОВАТА И СОЦИАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ НА СЪПРУГИТЕ И НОРМАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ И ВЪЗПИТАНИЕ НА ТЕХНИТЕ ДЕЦА;

- ИЗУЧАВАНЕТО И ШИРОКОТО ВНЕДРЯВАНЕ НА ЧЕЛНИЯ ОПИТ НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ, Гранични войски и Вътрешни войски на СССР и на ДРУГИТЕ БРАТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ СТРАНИ.

ДРУГАРЮ ПРЕДСЕДАТЕЛ,

От проучването и анализа на явленията и процесите в социалната сфера на Гранични и Вътрешни войски се вижда, че е извършена значителна работа по претворяване в живота на Декемврийската програма /1972 г./ на партията и повишените изисквания на XIII конгрес, последвалите го пленуми и задачите, произтичащи от Юлската концепция и Декемврийския пленум /1988 г./ на ЦК за коренно обновление на общественото ни развитие. Въпреки краткия срок от създаването на Вътрешни войски /1985г./ същите са постигнали значителни резултати по комплексното решаване на социалните въпроси. Много техни поделения и някои от Гранични войски могат да служат в по-нататъшната работа за положителен пример в това отношение.

Из архивите на ДС
1131

Из архивите на ДС

9

Независимо от направеното досега налице са нерешени докрай проблеми и някои слабости по социално-битовото осигуряване на всички категории военнослужещи и на техните семейства. В хода на проверката част от тях бяха отстранени. За по-нататъшно подбяряване на дейностите от социалната сфера във войските и в съответствие с основните насоки за преустройство на органите на МВР, предлагам Председателството на Комитета за държавен и народен контрол да

1132

Р Е Ш И:

1. Оценява положително усилията, активната и непосредствена помощ на ръководството на Министерството на вътрешните работи за своевременното решаване на основни социални проблеми на Вътрешни войски. Заедно с това счита за необходимо да отбележи значителното изоставане в изпълнението на социалната програма на Гранични войски.

2. Командуванията на Гранични и Вътрешни войски да обсъдят на военни съвети резултатите от комплексната проверка,да анализират причините за слабостите и проявят взискателност към командири и длъжностни лица за неизпълнените задачи и мероприятия от социалните програми. Да извършат в тях необходимата актуализация и вземат действени мерки за ускореното решаване на важните социални проблеми.

3. Предлага:

а/ <u>на Министерството на вътрешните работи:</u>

- да направи предложение до Министерския съвет на НРБ за: актуализиране на разпоредбите и нормативните актове относно Статута на Гранични войски, осигуряването на Гранични и Вътрешни войски с личен състав, техника и въоръжение в съответствие с тяхната роля и място в укрепването на отбранителната готовност, обществения ред

И СИГУРНОСТТА НА СТРАНАТА; УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ СИСТЕМАТА ЗА ЗАПЛАЩАНЕ И СТИМУЛИРАНЕ ТРУДА НА ЛИЧНИЯ СЪСТАВ В Гранични и Вътрешни войски; ДОПЪЛНЕНИЕ КЪМ РАЗПОРЕДБИТЕ НА Постановление № 31 НА Министерския съвет от 05.10.1988 г., КОИТО ДА СЕ ОТНАСЯТ И ЗА СЛУЖИТЕЛИТЕ ОТ СЪОТВЕТНИТЕ ПОДЕЛЕНИЯ НА Гранични и Вътрешни войски И ТЕХНИТЕ СЕМЕЙСТВА;

- ДА ВНЕСЕ ЦЕЛЕСЪОБРАЗНИ ИЗМЕНЕНИЯ В ОРГАНИЗАЦИОННАТА СТРУКТУРА НА Гранични войски, КОИТО ДА СПОСОБСТВУВАТ ЗА САМОСТОЯТЕЛНО ИЗВЪРШВАНЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ РАБОТИ ПО СТРОИТЕЛСТВОТО, РЕМОНТА И ПОДДЪРЖАНЕТО НА КАЗАРМЕНИЯ И ЖИЛИЩНИЯ ФОНД, ПО ОБСЛУЖВАНЕТО НА ТЕХНИКАТА, ВЪОРЪЖЕНИЕТО И ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКИТЕ СЪОРЪЖЕНИЯ, ПО СНАБДЯВАНЕТО С ВИДОВЕТЕ ИМУЩЕСТВА;

- ДА ПРЕРАЗГЛЕДА И АКТУАЛИЗИРА НОРМАТИВНАТА УРЕДБА ЗА: РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ, НАСТАНЯВАНЕ И ПРОДАЖБА НА ЖИЛИЩА; РАЗХОДНИТЕ НОРМИ ЗА ГСМ И ЛИМИТИТЕ ОТ КИЛОМЕТРИ НА АВТОТРАКТОРНАТА И ИНЖЕНЕРНА ТЕХНИКА В Гранични войски; ПОВИШАВАНЕ НА МАТЕРИАЛНАТА ЗАИНТЕРЕСУВАНОСТ ОТ РАЗВИТИЕТО НА ПОМОЩНИТЕ СТОПАНСТВА ОТ Гранични И Вътрешни войски;

- ДА ОБСЪДИ И ПРИ ВЪЗМОЖНОСТ ДА РЕШИ ВЪПРОСЪТ ЗА ПОСЛЕДОВАТЕЛНО ВНЕДРЯВАНЕ НА ВИСОКО ЕФЕКТИВНА ТЕХНИКА, ЗА МЕХАНИЗИРАНЕ НА НАЙ-ТЕЖКИЯ ФИЗИЧЕСКИ ТРУД И УВЕЛИЧАВАНЕ СВОБОДНОТО ВРЕМЕ НА ЛИЧНИЯ СЪСТАВ;

- ДА УСЪВЪРШЕНСТВУВА СИСТЕМАТА ЗА ПОДБОР,РАЗСТАНОВКА И РАЗВИТИЕ НА КАДРИТЕ ОТ Гранични И Вътрешни войски, КАТО СЕ ОСИГУРИ ВЪЗМОЖНОСТ ЗА ПРЕМИНАВАНЕТО НА НЯКОИ ОТ ТЯХ В ДРУГИ ОРГАНИ НА МВР;

Б/ <u>НА Министерството НА ИКОНОМИКАТА И ПЛАНИРАНЕТО:</u>

- ДОПЪЛНИТЕЛНО ДА ОСИГУРИ ЦЕЛЕВИ СРЕДСТВА И РЕСУРСИ ЗА УСКОРЕНО РЕШАВАНЕ НА ЖИЗНЕНО ВАЖНИ СОЦИАЛНИ ВЪПРОСИ НА Гранични войски;

1133

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

1134

10

- СЪВМЕСТНО С ЦЕНТРАЛНИЯ СЪВЕТ НА БЪЛГАРСКИТЕ ПРОФЕСИОНАЛНИ СЪЮЗИ ДА АКТУАЛИЗИРА НОРМАТИВНАТА УРЕДБА С ОГЛЕД КОМПЛЕКСНОТО РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИТЕ НА ГРАНИЧАРСКИТЕ СЕМЕЙСТВА В СФЕРАТА НА ТРУДА, СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ И ОБРАЗОВАНИЕТО;

В/ <u>НА МИНИСТЕРСТВОТО НА НАРОДНАТА ОТБРАНА:</u>

- СЪВМЕСТНО С КОМАНДВАНИЯТА НА ВОЙСКИТЕ ДА ПОДОБРИ РАБОТАТА ПО КАЧЕСТВЕНОТО КОМПЛЕКТУВАНЕ С ЛИЧЕН СЪСТАВ СЪОБРАЗНО ПОВИШЕНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ Гранични и Вътрешни войски, произтичащи от НОВАТА ОТБРАНИТЕЛНА ДОКТРИНА НА СТРАНИТЕ-УЧАСТНИЧКИ ВЪВ ВАРШАВСКИЯ ДОГОВОР;

- ДА ПРОУЧИ ВЪЗМОЖНОСТТА ЗА УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ НА СИСТЕМАТА ЗА ПОДГОТОВКА И ПОВИШАВАНЕ КВАЛИФИКАЦИЯТА НА КАДРИТЕ ЗА Гранични и Вътрешни войски ВЪВ ВОЕННО-УЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ;

- ДА ОКАЗВА КВАЛИФИЦИРАНА ПОМОЩ НА Гранични и Вътрешни войски С НАУЧНИТЕ СИ ИНСТИТУТИ И ЗВЕНА ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА КАЧЕСТВЕНО НОВ РАСТЕЖ В СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО;

- ДА ПРЕДОСТАВЯ ПРИ НЕОБХОДИМОСТ, ВЪЗМОЖНОСТ ЗА ОБСЛУЖВАНЕ И РЕМОНТ НА ВЪОРЪЖЕНИЕТО, ТЕХНИКАТА И СПЕЦИАЛНИТЕ ИМУЩЕСТВА НА ВОЙСКИТЕ В СВОИТЕ СПЕЦИАЛИЗИРАНИ БАЗИ И РАБОТИЛНИЦИ;

- ВОЕННО-КУЛТУРНИТЕ ИНСТИТУТИ И УЧРЕЖДНИЯ ПРИ СВОЯТА ДЕЙНОСТ В БНА ДА ПРИВЛИЧАТ И ЛИЧНИЯ СЪСТАВ ОТ СЪОТВЕТНИТЕ ПОДЕЛЕНИЯ НА Гранични и Вътрешни войски;

Г/ <u>НА ЦЕНТРАЛНИЯ СЪВЕТ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА ЗА СЪДЕЙСТВИЕ НА ОТБРАНАТА:</u>

- СЪГЛАСУВАНО С УПРАВЛЕНИЯТА НА Гранични и Вътрешни войски ДА ПРОУЧИ ВЪЗМОЖНОСТТА ЗА ПО-ПЪЛНОТО ЗАДОВОЛЯВАНЕ НУЖДИТЕ НА ВОЙСКИТЕ С НЕОБХОДИМИТЕ НАБОРНИЦИ-СПЕЦИАЛИСТИ;

Д/ <u>НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА КОМСОМОЛА:</u>

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВЕН И НАРОДЕН КОНТРОЛ

- ДА РАЗШИРИ ОБХВАТА И ОБОГАТИ СЪДЪРЖАНИЕТО НА ПОЕТОТО ШЕФСТВО НАД Гранични и Вътрешни войски в съответствие с новите постановки и практически подходи на Декемврийския пленум на ЦК на БКП /1988 г./.

4. Задължава командванията на Гранични и Вътрешни войски:

- ДА ПОДОБРЯТ РЪКОВОДСТВОТО И КОНТРОЛА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДАЧИТЕ И МЕРОПРИЯТИЯТА ОТ СОЦИАЛНИТЕ ПРОГРАМИ КАТО В ТОВА ОТНОШЕНИЕ ПО-ШИРОКО ИЗПОЛЗУВАТ ОРГАНИТЕ ЗА ДЪРЖАВЕН И НАРОДЕН КОНТРОЛ;

- ПЕРИОДИЧНО ВОЕННИТЕ СЪВЕТИ ДА АНАЛИЗИРАТ И ОТЧИТАТ РАБОТАТА НА КОМАНДИРИТЕ, ТИЛОВИТЕ ОРГАНИ И СЛУЖБИТЕ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ БЛАГОСЪСТОЯНИЕТО НА ЛИЧНИЯ СЪСТАВ И ГРИЖИТЕ ЗА УКРЕПВАНЕ НА ВОИНСКИТЕ КОЛЕКТИВИ И НА СЕМЕЙСТВАТА НА ВОЕННОСЛУЖЕЩИТЕ;

- ДА СЕ ВЪВЕДАТ НЕОБХОДИМИТЕ ИЗМЕНЕНИЯ И ОСИГУРИ МАЛКА МЕХАНИЗАЦИЯ ЗА ОБЛЕКЧАВАНЕ ТРУДА НА ГРАНИЧАРИТЕ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СЛУЖЕБНИТЕ ИМ ЗАДЪЛЖЕНИЯ;

- ДА ВЗЕМАТ ЕФЕКТИВНИ МЕРКИ ЗА КОРЕННО ПОДОБРЯВАНЕ НА МАТЕРИАЛНО-ТЕХНИЧЕСКАТА БАЗА ЗА ИДЕЙНО-ВЪЗПИТАТЕЛНА, КУЛТУРНО-МАСОВА И СПОРТНА ДЕЙНОСТ С ГЛАВНО ВНИМАНИЕ НА ГРАНИЧНИТЕ ЗАСТАВИ И КОМЕНДАТУРИ;

- СВОЕВРЕМЕННО ДА РЕШАТ ПОСТАВЕНИТЕ ОТ ВОЕННОСЛУЖЕЩИТЕ И ВОЛНОНАЕМНИ СЛУЖИТЕЛИ ВЪПРОСИ НА ПРИЕМНИТЕ И ПО ВРЕМЕ НА ПРОВЕДЕНИТЕ РАЗГОВОРИ,СЪГЛАСНО ДАДЕНАТА СПРАВКА ОТ НАПРАВЛЕНИЕ "Специални дейности" на КДНК, за което да уведомят Комитета за държавен и народен контрол;

- ДА ПОДОБРЯТ ФОРМИТЕ И ПОДХОДИТЕ СИ НА РАБОТА ЗА ЗАСИЛВАНЕ НА ИНТЕРЕСА КЪМ ПОВИШАВАНЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО И КВАЛИФИКАЦИЯТА НА ВОЕННОСЛУЖЕЩИТЕ И ВОЛНОНАЕМНИ СЛУЖИТЕЛИ;

- ДА ПОВИШАТ ЗНАЧЕНИЕТО НА КАЧЕСТВЕНИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ ПО ИЗ-

Из архивите на ДС
1135

Из архивите на ДС

1136

пълнението на социалната програма в системата на социалистическото съревнование;

- да информират писмено Комитета за държавен и народен контрол до 30.06.89 г. за взетите мерки, произтичащи от настоящето решение и изпълнението им.

5. Направление "Специални дейности" да продължи систематичния контрол по изпълнение на актуализираните социални програми на Гранични и Вътрешни войски и взетите решения от Председателството на КДНК.

6. Възлага на заместник-председателя на КДНК ген.-майор инж. Пенко Маринов да обмени положителния опит по изпълнение на социалните програми във войските от Въоръжените сили на НРБ.

7. Решението и докладната записка за резултатите от комплексната проверка да се изпратят на ръководствата на Министерството на вътрешните работи, Министерството на народната отбрана, Министерството на икономиката и планирането, Управление гранични войски и Управление вътрешни войски за изпълнение, а на члена на Политбюро на ЦК на БКП и председател на Министерския съвет на НРБ Георги Атанасов и на завеждащия отдел "Социална и национална сигурност" на ЦК на БКП ген.-полк. Велко Палин - за сведение.

ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ:
/ГЕН.-МАЙОР П. МАРИНОВ/

Напечатано в 1 екз.
РЕГ. № 8/25.01.1989 г.
Размножено в 20 екз.
Написала: Стефанова

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

76

~~СТРОГО СЕКРЕТНО!~~

СЕКРЕТНО!

МВР
УПРАВЛЕНИЕ III-4-ДО
№ 78 (1)
10.02.1989
СОФИЯ

МВР
УПРАВЛЕНИЕ III-4-ДО
№ 173 (1)
27.5.1990
СОФИЯ

Длъжност: държ. експерт
Подпис:
Фамилия: /Йорданов/

БЕЛЕЖКИ

за задачите и организационната структура на Гранични войски съгласно МЗ № I-1740 от 30.05.1974 година

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Гранични войски са част от въоръжените сили на НРБ и имат предназначение да охраняват и съвместно с БНА да отбраняват държавната граница в мирно и военно време.

2. Гранични войски осъществяват своята дейност въз основа на решенията на ЦК на БКП, законите и указите на Държавния съвет, постановленията на Министерския съвет, заповедите и разпорежданията на ръководството на МВР.

3. Гранични войски охраняват държавната граница със дъдействието на другите органи на МВР, на частите и съединенията от БНА, дислоцирани в граничните райони, местните (партийни и) административни органи и народните съвети, като широко се опират на помощта на доброволните отряди и граничното население.

II. ЗАДАЧИ НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

1. Гранични войски изпълняват следните основни задачи:

а) охраняват и участвуват в отбраната на държавната граница на НРБ в мирно и военно време;

б) не допускат преминаването на държавната граница от лица без разрешение, както и изнасянето и внасянето на каквито и да е стоки, предмети или добитък освен през определените гранични контролно-пропускателни пунктове и съгласно предвидения в законите ред;

Из архивите на ДС

в) контролират паспортно-граничния режим за плаване и риболов, както и българските и чуждестранните плавателни средства в териториалните и вътрешните води на НРБ.

г) поддържат в изправност граничните знаци и граничната линия на държавната граница и не допускат разрушаване, изместване или други действия, които са във вреда на териториалната цялост на НРБ;

д) изпълняват договорите, конвенциите, съглашенията, спогодбите и споразуменията по въпросите на режима по държавната граница, съдействуват за изпълнението на други съглашения на НРБ със съседните страни по граничните въпроси и уреждат граничните нарушения и инциденти, възникнали на държавната граница;

1138

е) пазят съвместно с другите държавни органи реда, общественото спокойствие и безопасността на населението в граничната зона, доколкото това няма да наруши сигурността на охраната на границата.

5. За изпълнение на основните задачи командирите, щабовете и политорганите в Гранични войски:

а) организират охраната на държавната граница и целия войсков живот в съответствие с изискванията на уставите, инструкциите, наставленията, правилниците, заповедите и разпорежданията, като широко използуват съветския опит;

б) организират отбраната на държавната граница в мирно и военно време във взаимодействие с частите и съединенията на БНА, съгласно утвърдените планове за съвместни действия;

в) провеждат мероприятия за поддържане на войските в постоянна бойна и мобилизационна готовност;

г) организират разузнаване в интерес на охраната и отбраната на държавната граница;

д) усъвършенствуват непрестанно бойната и политическата подготовка на войските, укрепват войнската дисциплина и всемерно повишават комунистическата съзнателност на личния състав;

е) организират инженерното, материално-техническото и медицинското осигуряване на охраната на държавната граница.

78

III. ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ. ПОПЪЛВАНЕ И ПОДГОТОВКА НА КАДРИТЕ

6. Гранични войски организационно влизат в състава на Министерството на вътрешните работи. (От 62-71 г в съст. на БКП)

7. Структурата на Гранични войски се утвърждава от ЦК на БКП. Численият състав на Войските се утвърждава от Министерския съвет, а щатовете им се определят от министъра на вътрешните работи.

8. Гранични войски се състоят от управление, гранични отряди, самостоятелни комендатури и школа за инструктори на служебни кучета. — Охраната на гр. се съвещ. като следва: 3 г. [illegible]

9. Управлението на Гранични войски има ранг на общовойсково обединение и включва в състава си командуване (командуващ и заместници), политотдел, щаб, тил, отдели, отделения и служби.

10. По въпросите на партийното строителство и организацията на партийно-политическата работа политотделът на ГВ се ръководи от ЦК на БКП.

11. Разузнавателните органи в ГВ провеждат агентурно-оперативна работа с цел осигуряване охраната и отбраната на държавната граница.

12. По решение на Секретариата на ЦК на БКП към управлението на ГВ се създава военен съвет като съвещателен орган на командуващия войските. Военният съвет разглежда основните въпроси по охраната и отбраната на границата, бойната готовност, бойната и политическа подготовка, политико-моралното състояние, дисциплината, материално-техническото и битовото осигуряване на личния състав.

13. Граничните отряди имат ранг на общовойскови съединения, а самостоятелните комендатури и сержантската школа за инструктори на служебни кучета - на самостоятелни части.

14. Граничните отряди и самостоятелните части организационно имат командуване (командир и заместници), политотдел (политсекция), щаб, тил, отделения и служби, гранични комендатури, гранични застави и щабни подразделения.

Из архивите на ДС
1139

Из архивите на ДС

1140

79

15. Гранични войски се попълват с личен състав в съответствие със Закона за всеобщата военна служба в НРБ.

16. Гранични войски се комплектуват с офицерски състав от военноучебните заведения на Министерството на народната отбрана и Висшата ~~специална школа~~ Институт "Георги Димитров"-МВР. Медицинските и ветеринарните лекари се набират от завършилите съответните висши учебни заведения.

IV. ВЗАИМООТНОШЕНИЯ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НА ГВ С ПАРТИЙНИТЕ И ДЪРЖАВНИТЕ ОРГАНИ

19. Командуващият Гранични войски информира периодично отдел "Военен" на ЦК на БКП, а командирите на граничните отряди и самостоятелните поделения - първите секретари на окръжните комитети на БКП за състоянието на охраната на границата и търсят тяхното съдействие за нейното подобряване.

Отпечатено в 2 екз.
№ 1-
№ 2-
Нап.Иванова-90
09.02.1989 година

Б Е Л Е Ж К И

по оценката за оперативната обстановка по Дунавската граница през месец януари, февруари и март 1989 год.

Оценката е направена в изпълнение указанията на др. министър.

В сравнение с досега изпращаните има известно подобрение в подработването ѝ, но все още то е незначително.

В основни линии разкрива оперативната обстановка, но не са достатъчни оценъчните моменти на изпълнението на задачите. Не е отразена организаторската и политическата работа провеждана от управлението на отряда във Видин, по подобряване оперативното осигуряване и взаимодействието с териториалните органи на МВР, с ГКПП, общинските партийни и административни органи, ДОТ и местното население, за извършване преустройство в охраната на границата. Не е посочено осъществяван ли е някакъв контрол и каква помощ е указана на граничната комендатура в Свищов. Нещо повече - комендатурата като основно звено в охраната на границата дори не е спомената. Не е оценена работата на командуването на комендатурата със сержантите старши контрольори по ПГР, с ДОТ и местното население по месторабота и местоживеене. Отразени са само общинските съвещания на ДОТ. Не се прави анализ колко наряди са излъчвани за охрана на границата, в кои участъци работата в това отношение е по-добра и къде е по-незадоволителна.

Из архивите на ДС

1142

Не е даден отговор как са изпълнени изискванията на чл.11 т.2 от 36 ПМС и чл.25 от Инструкцията по паспортно-граничния режим, относно регистрирането на плавателните средства и завеждането им на отчет към пристанищата или водните бази.

Неправилно извършеното нарушение от двамата български граждани на 30.01.1989 г. се характеризира като "преминаване на съседна територия".

Неефективно са използувани силите и средствата на ДГК. Все още продължава старата практика да се изпращат най-много два кораба за патрулиране или за носене на службата по способа "дозор" на устието на река Тимок и при Козлодуй. През тримесечието са преминали 41 плавателни съда от капиталистически страни и 42 югославски, но са съпроводени само 16 капиталистически и 14 югославски.

Все още обстановката по река Дунав и крайбрежието не се владее напълно. Недостатъчен е приносът на негласния апарат.

Службата не е организирана така, че по всяко време на денонощието да се знае къде има плавателни средства, особено от капиталистически страни, да им се организира съпровождане и наблюдение с цел недопускане стоварване на отделни лица или групи, на оръжие и взривни вещества, и извеждане на нарушители от страната ни. Това може да се постигне преди всичко чрез подобряване организацията на службата и взаимодействието между силите и средствата: комендатура, дивизион, териториални поделения на МВР, старши-контрольорите по ПГР, ПТВН, корабите, ДОТ и местното население.

Очевидно важно условие за всичко това е по-задълбочено да се оценяват съществуващите слабости, да се разкриват причините за наличието им и пътищата за тяхното отстраняване, а не както е подходено при разработването на настоящата оценка.

С оглед засилване контролът върху режима на плаване в средното и долното течение от българската част на реката следва да се ускори разсъсредоточаването на ДГК на няколко групи, всяка от които да има поверен участък за охрана и наблюдение. Това още повече се налага от обстоятелството, че в Североизточна България има съсредоточена голяма компактна маса от българи-мюсюлмани, част от които поради несъгласие с възродителния процес продължават да предприемат опити за бягства през граница в т.ч. и в СРР.

Из архивите на ДС
1143

П А М Е Т Н А Б Е Л Е Ж К А

ОТНОСНО: Проведена среща на др. Йордан Величков, началник на отдел Консулски с г-н Йомер Лютем, извънреден и пълномощен посланик на Република Турция у нас

На 25 април 1989 година в 15 часа в отдел Консулски др. Йордан Величков прие г-н Йомер Лютем, посланик на Република Турция у нас по наше искане.

Др. Величков заяви:

"Добре са известни нашите отношения с Република Турция. За съжаление към тези негативни моменти в двустранните ни отношения се прибави още един момент - вчерашният инцидент за нарушение на териториалните ни води от страна на турски плавателни съдове. Както е известно, една риболовна гемия, а след това още пет, навлизат в териториалните ни води в район близо до р.Резовска, което предизвиква намесата на нашата гранична охрана. При това положение първият нарушител, заедно с другите пет риболовни гемии са били принудени да се оттеглят от българските териториални води. В същото време се намесва турски кораб от бреговата охрана.Достигнало се е до едно твърде неприятно положение. Следва да отбележа, че само благодарение на сдържаността и благоразумието проявени от капитана на българския кораб от граничната охрана е бил предотвратен един по-сериозен граничен инцидент.

Министерството на външните работи на НР България счита този случай за нарушение на териториалната неприкосновеност на нашата страна,а бързата намеса на военния кораб като преднамерена провокация.И това нещо се извършва в момент когато са налице сериозни процеси за подобряване на международния климат.Бих искал от името на М-вото на външните работи на НРБ да заявя,че подобни актове и в бъдеще ще се считат за сериозни нарушения и съответните компетентни органи на НР България ще вземат всички необходими мерки за предотвратяване

на подобни гранични провокации. Искам да изразя увереност, че турската страна ще вземе необходимите мерки за ограничаване на всякакви подобни нарушения. Ние сме дълбоко убедени, че единственият начин за решаване на каквито и да било въпроси от двустранен характер, е мирният път и добрата воля на двете страни. В същност в подобен дух е и нотата която Министерството на външните работи изпраща до посолството на Република Турция, отбелязвайки споменатото нарушение.

Това е, което искам да съобщя на г-н посланика. Надявам се, че това ще бъде един от последните сериозни неприятни случаи, които ще разглеждаме в бъдещите наши срещи!

Турският посланик не прие нотата и каза, че преди половин час в турското Министерство на външните работи е връчена нота на българския посланик в Анкара, в която се съдържали същите неща, но обвини НРБ, че един български военен кораб е стрелял по шест малки риболовни кораба, така също и по турски кораб от брегоната охрана, който от своя страна отговорил на огъня и е принудил българският военен кораб да се оттегли в български териториални води.

Посланикът изтъкна, че и други подобни случаи имало през последните 2-3 години, но за първи път български военен кораб употребява оръжие и то в турски териториални води срещу цивилни плавателни съдове и турски военен кораб.

Др. Величков не прие обясненията на посланика, изтъквайки, че даже според турските СМИ шестте риболовни плавателни съда са се намирали в български териториални води по време на появяването на българския военен кораб. Освен това добави, че всяко поемане на защита на нарушители, независимо дали са цивилни, военни или други лица и независимо по чие указание би поощрило и други подобни гранични нарушения с непредсказуеми тежки последици.

Накрая посланика поздрави др.Величков с назначаването му на този пост.Каза, че щял да си замине след 2 месеца и за това малко време, което му оставало, се надявал, че ще има добри нормални контакти с др.Величков.

От своя страна др.Величков благодари за пожеланията и изказа на г-н посланика пожелания за успех в неговата

1145

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

1146

бъдеща работа на отговорния пост, който предстои да заеме в Анкара и да даде своя дял за едно позитивно развитие на българо-турските отношения.

Срещата продължи 45 минути. На нея присъствуваха Христо Михайлов Николов, съветник в отдел Консулски и Василка Антонова - преводач на френски език.

ИЗГОТВИЛ:

Отп. в 7 екз.
- др. Л.Гоцев
- др.Ив.Ганев
- отдел Трети
- Секретариат
- МВР-Секретариат
- МВР-Гранични войски
- КД

ХМ/МП

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СЕКРЕТНО! 94

МВР
ПОДЕЛЕНИЕ – 56300
Рег. № 1168 екз. 1
28.04 1989 г.
1000 – СОФИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТР. РАБОТИТЕ
Вх. № 5724 от 28.4 1989 г.

СПЕЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ

ОТНОСНО: Инцидентът за нарушение на териториалните води на НР България от страна на турски плавателни съдове на 24.04.1989 г.

На 24.04.1989 г. турска риболовна гемия наруши българските териториални води и в 07,50 часа достигна до точка с координати 42 градуса 01 минути и 12 секунди северна ширина и 28 градуса 12 минути и 06 секунди източна дължина (около 2,2 мили северно от паралела на р.Резовска и на 8 мили от брега).

При опит да бъде задържана и поради неподчинение на подадените сигнали от българския граничен кораб № 513 са дадени предупредителни изстрели във въздуха. За възпрепятстване на задържането в същото време към българския граничен кораб се насочват още пет турски риболовни гемии, а след около 20 минути и жандармерийски кораб № 33, който в 09,30 часа достига до точка с координати 42 градуса 00 минути и 12 секунди северна ширина и 28 градуса 15 минути 00 секунди източна дължина (около 1,7 мили северно от паралела на р.Резовска и на 9,5 мили от брега).

С цел избягване на по-сериозен инцидент на българския граничен кораб е заповядано да изостави целите и се изтегли в северно направление.

За случая своевременно беше информирано МВнР и военноморското поделение в Атия.

Извикан бе в МВнР извънредния и пълномощен посланик на Република Турция у нас и му е връчена протестна нота, а на

Из архивите на ДС

турските гранични органи е връчено протестно писмо.

Развитието на целия случай, бързото явяване на другите гемии и военния кораб и незабавната реакция от турска страна в средствата за масова информация показва преднамерения характер на извършеното нарушение в българските териториални води.

От Гранични войски са взети допълнителни мерки за недопускане в бъдеще на инциденти и за надеждна охрана на териториалното море в този район на границата.

1148

ПРИЛОЖЕНИЕ: 1. Схема на района на инцидента.

2. Паметна бележка за проведената среща в отдел "Консулски" на МВнР.

Отп. в 3 екз.
Изп.Станойков
Нап.Александрова - 1471
28.04.1989 г.

ВРИД КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР:
(ГЕОРГИЕВ)

ФОТОКОПИЕ В 25 екз.

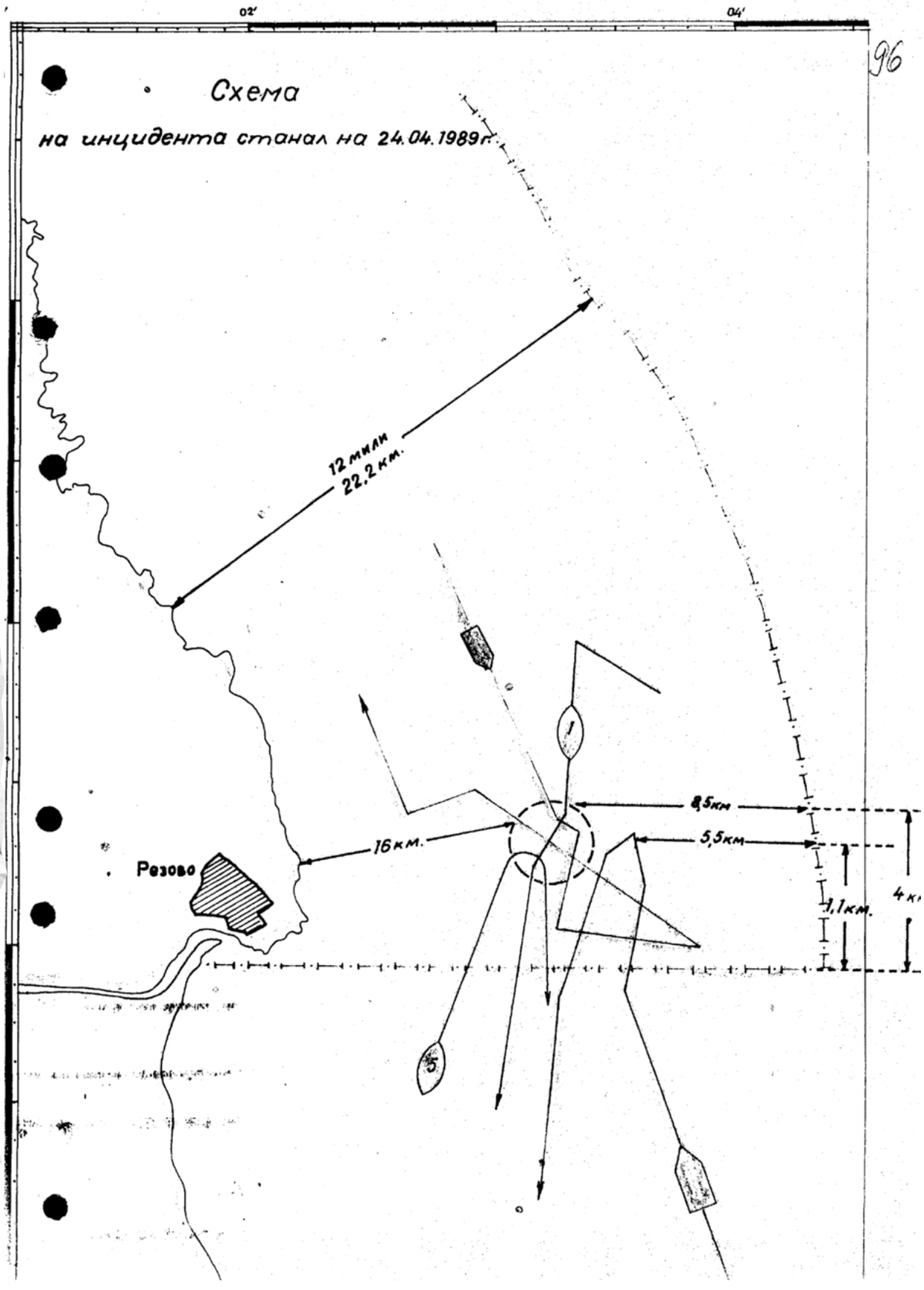
02'
04'
96
Схема
на инцидента станал на 24.04.1989г.
12 мили
22,2 км.
16 км.
Резово
8,5км
5,5км
3,1км.
4 к
1
5

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

149

~~СТРОГО СЕКРЕТНО!~~

СЕКРЕТНО!

Длъжност: държ. експерт
Подпис:
Фамилия:/Йорданов/

МВР
УПРАВЛЕНИЕ III-4-ДО
№ 447
20/07 1989
СОФИЯ

МВР
УПРАВЛЕНИЕ III-4-ДО
№ 50175/31
24.9 1990
СОФИЯ

П Р И З Н А Ц И

които да се използуват в работата с агентурата за разкриване интереса на противниковите разузнавания към Гранични войски.

1. Интерес към кадровите промени в УГВ и ГО:
- изменения в щатно-организационната структура на ВС във връзка с преустройството и новата военна доктрина;
- предстоящи кадрови размествания и съкращения;
- личен състав на поделенията, промени;
- морален и политически облик на кадровия състав;
- взаимоотношенията на личния състав към извършващото се в страната преустройство.

2. Интерес към охраната на държавната граница:
- нови инженерно-технически и отбранителни съоръжения на ГВ и мсд-БНА;
- планове за охрана на държавната граница;
- план-варианти за действия на поделенията при усложнена военнополитическа обстановка;
- новите моменти от инструкцията по ПГР.

3. Интерес към пунктовете за управления на УГВ, ГО и първоешелонните мотострелкови подразделения на БНА:
- местонахождение, оборудване, охрана;
- системи за управление и уязвимост на средствата за свръзка и шифровите пособия.

4. Интерес към съвместните планове и изменения по взаимодействието на ГВ с първоешелонните съединения и части на БНА,

Из архивите на ДС

1151

150

съгласно новата военна доктрина.

5. Интерес към разузнавателните органи на ГВ:
- личен състав;
- изпълнявани задачи;
- дейност на границата и в обкръжението;
- агентура на РО и ТО на МВР.

6. Интерес към мерките, касаещи повишаването на бойната готовност на ГВ:
- действия на Войските при различните степени на бойна готовност;
- структурни и организационни изменения на щабовете на граничните отряди и застави;
- мобилизационни и оперативни планове за действия на Войските;
- мобилизационни сборове и ресурси и други;
- ново въоръжение, бойна техника и съоръжения на ГВ и БНА в приграничната полоса.

7. Използуване на официалните срещи на смесените гранични комисии за събиране на информация от военен характер.

8. Използуване на икономическото и научно сътрудничество за получаване на информация от военен характер:
- използуване на съвместните предприятия за проникване в граничната зона, особено свободните икономически зони;
- опити за разполагане на съвместни предприятия в обкръжението на граничните отряди и застави, където преди това не са имали достъп;
- опити за сътрудничество с онези предприятия, с които ГО имат шефствуващи връзки и служебни взаимоотношения, особено с членове на семействата на военнослужещи;
- използуване на българо-гръцките и югославски събори за събиране на военна информация чрез участници в съборите военнослужещи, членове на семействата и други.

Отпечатено в 1 екз.
Изп.Динков
Нап.Иванова-403
20.07.1989 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ 04
ПОЛКОВНИК (Ст.Папаризов)

Размножено в 36 екз.

Размножено в 1 екз. за у-нието.

СРАВНЕНИЕ

НА ПОКАЗАТЕЛИТЕ ОТ 19 88/89 Г. КЪМ 19 87/88 Г.

ОТ ...01.09..... ДО ...31.08..... 19..... Г.

ГРАНИЦИ	ПОДЕЛЕНИЯ	19 88/89 Г.								19 87/88 Г.							
		Опити	Задържани нарушители			Безнаказани нарушения				Опити	Задържани нарушители			Безнаказани нарушения			
			Всичко	От тях		Всичко	От тях		% на б/н		Всичко	От тях		Всичко	От тях		% на б/н
				за НРБ	от НРБ		за НРБ	от НРБ				за НРБ	от НРБ		за НРБ	от НРБ	
ЗАПАДНА ГРАНИЦА	56420	9/20	6/15	2/8	4/7	3/5	-	3/5	33/25	20/38	16/32	2/2	14/30	4/6	-	4/6	20/16
	56530	50/96	46/89	4/4	42/85	4/7	-	4/7	8/7	41/80	36/70	5/5	31/65	5/10	-	5/10	12/13
	56460	30/76	20/60	5/5	15/55	10/16	-	10/16	30/20	31/51	24/39	4/4	20/35	7/12	1/1	6/11	20/22
	56440	2/4	-	-	-	2/4	-	2/4	100/100	4/7	4/7	1/1	3/6	-	-	-	-
	Всичко западна граница	91/196	72/164	11/17	61/147	19/32	-	19/32	20/16	96/176	80/148	12/12	68/136	16/28	1/1	15/27	16/16
ЮЖНА ГРАНИЦА	56440	16/26	13/24	1/1	14/23	1/2	-	1/2	6/8	18/29	17/28	-	17/28	1/1	-	1/1	6/3
	56570	2/3	2/3	-	2/3	-	-	-	-	8/12	6/8	-	6/8	2/4	-	2/4	33/40
	56550	9/9	8/8	2/2	6/6	1/1	-	1/1	11/11	8/17	7/14	-	7/14	1/3	-	1/3	13/18
	56520	5/11	4/10	1/1	3/9	1/1	-	1/1	20/9	11/11	10/10	2/2	8/8	1/1	-	1/1	9/9
	56590	44/69	44/69	26/36	18/33	-	-	-	-	28/42	27/40	21/28	6/12	1/2	-	1/2	3/5
	56480	13/20	13/20	4/4	9/16	-	-	-	-	7/13	7/15	3/4	4/11	-	-	-	-
	56510	12/22	11/20	1/5	10/15	1/2	-	1/2	8/9	19/27	19/27	2/2	17/25	-	-	-	-
	56430	15/28	14/27	-	14/27	1/1	-	1/1	7/5	10/14	9/13	-	9/13	1/1	-	1/1	10/7
	Всичко южна граница	116/188	111/181	35/49	76/132	5/7	-	5/7	4/4	109/167	102/153	28/36	74/119	7/12	-	7/12	6/7
Източна граница	56430	5/9	4/8	2/5	2/3	1/1	-	1/1	20/11	5/10	5/10	3/5	2/5	-	-	-	-
ВСИЧКО		212/393	187/353	48/71	139/282	25/40	-	25/40	11/10	210/353	187/313	43/53	144/260	23/40	1/1	22/39	10/11
СЕВЕРНА ГРАНИЦА	56430	18/31	14/22	13/21	1/1	4/9	1/3	3/6	21/27	10/17	6/8	6/8	-	4/9	-	4/9	36/44
	56420	12/19	6/8	5/6	1/2	6/11	-	6/11	45/44	18/25	5/6	1/1	4/5	13/19	-	13/19	72/76
	Всичко сев.гр.	30/50	20/30	18/27	2/3	10/20	1/3	9/17	30/32	28/42	11/14	7/9	4/5	17/28	-	17/28	58/65
Всички граници		242/443	207/383	66/98	141/285	35/60	1/3	34/57	14/13	238/395	198/327	50/62	148/265	40/68	1/1	39/67	14/27

От архивите на ДС

СПРАВКА

за оперативните показатели

от 01.09.88г до 31.08 1989 г.

Граници	Поделения	Опити	Задържани нарушители							Безнаказани нарушения				
			Всичко	От тях		Задържани от			По данни от ДОТ, МН и др.	Всичко	От тях		% на б/н	В кои застави са б/н
				за НРБ	от НРБ	ГН	Др. органи на МВР	ДОТ, МН и МНО			за НРБ	от НРБ		
Западна граница	56420	9/20	6/15	2/8	4/7	3/9	2/5	1/1	1/2	3/5	-	3/5	33/25	7, 8, 15
	56530	50/96	46/89	4/4	42/85	35/67	7/14	4/8	5/8	4/7	-	4/7	8/7	1, 10, 12, 13
	56460	30/76	20/60	5/5	15/55	16/53	1/3	3/4	3/5	10/16	-	10/16	30/20	3, 8, 9, 10, 11, 16
	56440	2/4	-	-	-	-	-	-	-	2/4	-	2/4	100/100	5, 7
	Всичко зап. гр.	91/196	72/164	11/17	61/147	54/129	10/22	8/13	9/15	19/32	-	19/32	20/16	-
Южна граница	56440	16/26	15/24	1/1	14/23	12/19	2/4	1/1	4/10	1/2	-	1/2	6/8	15
	56570	2/3	2/3	-	2/3	2/3	-	-	-	-	-	-	-	-
	56550	9/9	8/8	2/2	6/6	4/4	-	4/4	-	1/1	-	1/1	11/11	5
	56520	5/11	4/10	1/1	3/9	2/4	1/4	1/2	-	1/1	-	1/1	20/9	8
	56590	44/69	44/69	26/36	18/33	36/52	3/6	5/11	4/9	-	-	-	-	-
	56480	13/20	13/20	4/4	9/16	10/14	-	3/6	3/7	-	-	-	-	-
	56510	12/22	11/20	1/5	10/15	9/16	-	2/4	1/2	1/2	-	1/2	8/9	13
	56430	15/28	14/27	-	14/27	8/21	3/3	3/3	4/7	1/1	-	1/1	7/5	2
	Всичко юж. гр.	116/188	111/184	35/49	76/132	83/133	9/17	19/38	16/35	5/7	-	5/7	4/4	-
Изт. гр.	56430	5/9	4/8	2/5	2/3	3/7	1/1	-	-	1/1	-	1/1	20/11	4
ВСИЧКО		212/393	187/353	48/71	139/282	144/269	20/40	27/44	25/50	25/40	-	25/40	19/10	-
Северна граница	56430	18/31	14/22	13/21	1/1	3/9	5/7	6/6	-	4/9	1/3	3/6	21/27	10, 11
	56420	12/19	6/8	5/6	1/2	1/1	3/5	1/1	1/1	6/11	-	6/11	45/44	-
	Всичко сев. гр.	30/50	20/30	18/27	2/3	4/10	8/12	7/7	1/1	10/20	1/3	9/17	30/32	-
Всички граници		242/443	207/383	66/98	141/285	147/279	28/52	34/51	26/51	35/60	1/3	34/57	14/13	-

ПВ-5126-1000-87г.

МВР
ПОДЕЛЕНИЕ – 56300
Рег. №2142 екз. 3
18.09.1989 г.
1000 – СОФИЯ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2
СЕКРЕТНО!

ТАБЛИЦА

за допуснатите извънредни произшествия в Гранични войски през 1988/1989 г.

№по ред	Отряди	Извънредни произшествия									Арест	Поощрения
		Самоубийства	Извращения, издевателства	Изгубване секретни документи и оръжие	Кражби на вещи и боеприпаси	Скандална публ. място след алкохол	Катастрофи с МПС с и без алкохол	Самоотлъчки	Наранявание и самонараняване	Всичко за 1989 г.		
1.	1 ГрО	–	–	–	1	–	1/1	–	–	2/1	58/415	1225
2.	2 ГрО	–	–	–	–	–	1	–	–	1	45/263	1016
3.	11 ГрО	1/1	1	–	–	1	1	–	1	5/1	42/186	976
4.	3 ГрО	–	1	1	–	–	1/1	–	–	3/1	44/227	969
5.	16 ГрО	–	2	–	–	–	1	1	–	4	41/178	537
6.	4 ГрО	1/1	–	–	–	–	–	–	2	3/1	75/255	772
7.	5 ГрО	–	1	–	1	–	–	–	–	2	41/263	573
8.	13 ГрО	–	–	1	–	–	2/1	–	1	4/1	70/341	891
9.	6 ГрО	–	–	1	–	–	–	–	–	1	41/219	675
10.	7 ГрО	–	–	–	–	–	–	–	–	–	27/94	728
11.	8 ГрО	1/1	1	–	–	–	–	–	–	2/1	23/102	406
12.	УГрО	1/1	–	–	–	–	–	–	–	1/1	21/106	645
13.	СШИСК	–	–	–	–	–	–	–	–	–	17/61	609
14.	БОО	–	–	–	–	–	–	–	–	–	7/36	250
	Всичко:	4/4	6	3	2	1	7/3	1	4	28/7	552/2746	10272
	Офицери	–	5	2	–	1	4	–	–	12		
	Сержанти	–	–	1	1	–	–	–	–	2		
	Войници	4/4	1	–	1	–	3/1	1	4	14/5		
	Грежд. лица	–	–	–	–	–	/2	–	–	/2		
	Всичко:	4/4	6	3	2	1	7/3	1	4	28/7		

ЗАБЕЛЕЖКА: В знаменател са посочени небоевите загуби.

СЕКРЕТНО!

ПОДЕЛЕНИЕ – 56300
2382 2
12-10 89
1000 - СОФИЯ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Р Е П О Р Ъ К И

на Военния съвет на Гранични войски
от заседанието проведено на 06.10.1989 г.

19. 10.

1. Военният съвет на Гранични войски приема оценките и изводите отразени в доклада, внесен за обсъждане на заседанието за резултатите от дейността на командирите, щабовете и политорганите по преустройството на работата за повишаване на бойната и мобилизационната готовност на Войските, охраната на границата, бойната и политическата подготовка и укрепване на дисциплината през учебната 1989 г. и задачите през 1990 г.

Въз основа на разискванията, направените допълнения и предложения по време на заседанието Военният съвет на Гранични войски,

П Р Е П О Р Ъ Ч В А:

1. До 30.10.1989 г. командирите на граничните отряди, имайки предвид направените оценки и изводи от Военния съвет, конкретната обстановка и резултати при тях да направят задълбочен анализ на резултатите от дейността по преустройството на работата за повишаване на бойната и мобилизационната готовност, охраната на границата, бойната и политическата подготовка и укрепването на дисциплината през учебната 1989 г. и набележат конкретни мерки за отстраняване на съществуващите слабости.

2. Да се изучат задълбочено основните задачи поставени в МЗ № I-в-130/21.09.1989 г., Организационно-методическите указания за новата учебна година, Директива № 2222/18.09.1989 г. и Указанията за партийнополитическата работа в Гранични войски през

учебната 1990 г. и се създаде стройна организация за тяхното изпълнение.

До 20.10.1989 г. всички офицери от УГВ и управленията на отрядите да положат изпит по ръководещите документи, а тези от граничните застави до 29.11.1989 г.

3. До 20.10.1989 г. да завърши планирането на новата учебна година в УГВ, управленията на граничните отряди, отделите, отделенията и службите.

1156

При изготвянето на месечния план в отрядите учебната седмица да се планира в една от командировъчните седмици на УГВ.

4. До 30.10.1989 г. под ръководството на командирите на отряди да се извърши преработване и освежаване на плановете за бойна готовност и мобилизация и плановете за взаимодействие с първоешелонните части и съединения на Сухопътни войски.

До 30.11.1989 г. да се извърши сверка във военните управления и се заменят запасните офицери с незадоволителна военна подготовка, войници и сержанти, които не отговарят на условията за служба в поделенията на МВР, преминали в друг разряд, служилите в Строителни войски и неотговарящите по ВОС.

5. Продължаване работата за завършване инженерното оборудване на опорните пунктове, районите за непосредствена отбрана и пунктовете за управление.

Щабът на УГВ да изучи възможностите и предложи план за създаване на центрове за изработване на панели за облицоване на опорните пунктове със съответната техника и работни групи.

6. Да продължи работата по внасяне изменение в организацията на охраната на границата, тактиката на службата и действията на граничните застави и наряди в съответствие с новите реалности и оперативната обстановка. Особено внимание да се обърне на НВДНГ, направленията, където са снети ТГП и участъците, където няма изградени електросигнализационни системи.

7. Усъвършенстване и поддържане на непрекъснато взаимодействие с териториалните поделения на МВР и ГКПП в интерес на охраната на границата, активизиране работата с ДОТ и местното население за повишаване бдителността и непосредственото му ангажиране в служба по охраната на границата.

8. Да се вземат строги мерки за укрепване на електросигнализационните системи и привеждане на инженерно-техническите съоръжения за експлоатация в есенно-зимни условия.

Да се разширят и удължат КСП по ЕСС и държавната граница и там, където не е възможно тяхното поддържане да се изградят допълнителни контролиращи и възпрепятствуващи съоръжения.

До 20.11.1989 г. под ръководството на командирите на отряди да се обходят ЕСС и се донесе в УГВ на кои места по ЕСС и държавната граница не може да се поддържа контролно-следова полоса и с какви други ИТС ще се извършва контрол на тези участъци, като покрай ЕСС задължително на тези места се изгради и поддържа контролен вал.

До 30.11.1989 г. щабът на УГВ да подготви проект за внасяне необходимите промени в заповед № 88.

9. Подобряване подготовката и възпитанието на инструкторите (водачите) и дресировката на служебните кучета за найрезултатното им използуване в охраната на границата.

До 30.10.1989 г. да се направи оценка за работните качества на служебните кучета и тези, които нямат данни да се отдадат в заповед за стражеви.

10. В учебните пунктове да се изучат ръководещите документи и се проведе изпит по тях и на тази основа да се създадат условия за провеждане на качествен и практически насочен учебен процес, изучаване на младите граничари, с особено внимание на психо-физическата закалка, недопускане извращения и издевателства и строго спазване на мерките за безопасност.

Из архивите на ДС
1157

Из архивите на ДС

11. Да отпочне работата по преустройване на гарнизонните стрелбища и тези на граничните застави в съответствие с новото приложение на курса за стрелбите, като стрелбищата на учебните центрове да се готови до 30.12.1989 г., а в граничните застави до 15.05.1990 г.

12. Провеждане на целенасочена политиковъзпитателна работа за разгръщане на творческите сили, всеотдайността, отговорността и професионализма на целия личен състав при изпълнение на задачите.

1158

Да се засили идеологическото въздействие за класово-партийното, патриотичното, интернационалното и воинското възпитание на граничарите за по-нататъшно единение на българската социалистическа нация и даване на решителен отпор на антибългарската пропаганда на Турция и идеологическата диверсия на империализма.

Решително да се подобри работата за укрепване на дисциплината и превръщането ѝ в мощен ускорител на преустройството. Специално внимание да се отдели за провеждане на индивидуална политическа работа с граничарите, подлежащи на уволнение и склонните за нарушения за недопускане на извънредни произшествия и други отрицателни явления.

13. Командуванията на граничните отряди да създават строй на организация за цялостно въвеждане в служба и оказване помощ на новоназначените и издигнати в нови длъжности офицери.

ЧЛЕНОВЕ НА ВОЕННИЯ СЪВЕТ НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР: (ГЕОРГИЕВ)

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР: (БЕЛЧЕВ)

ПОЛКОВНИК: (АНГЕЛОВ)

ПОЛКОВНИК: (ИВАНОВ)

ПОЛКОВНИК: (БОЖИЛОВ)

ПОЛКОВНИК: (СТЕФАНОВ)

Отп. в 2 екз.
Изп.Кубратов
Нап.Александрова - 3458
11.10.1989 г.

Д-63

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР РАБОТИ
ЦЕНТР ИНФ. ОРГ. У-НИЕ
Вх. № 4614 от 04.4.1987

Секретно!
Екз. № 6

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ТУК – МВР
ген. лейт. Коларов

КОМАНДНО-СИГНАЛНА СИСТЕМА – ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ, РЕШАВАНИ ЗАДАЧИ, ФУНКЦИОНАЛНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ТЕХНИЧЕСКИ ПАРАМЕТРИ. ВРЪЗКИ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ОАСО.

В досегашните указания за разработването на структурно-функционалния и информационен модел на вашата подсистема като съставна част на Комплексната автоматизирана система (КАС) за управление на страната и въоръжените сили не беше включена отделна функционална командно-сигнална система. Възгледите за функционалната декомпозиция на КАС се изменят, като се използува богатия опит на Съветската армия в разработването на автоматизирани системи за управление. В интерес на управлението в реално време, където управленските процеси изискват време за реакция от порядъка на десетки секунди (до няколко минути) се налага обособяване в рамките на КАС на командно-сигнална система с използуването на средства за автоматизация и свръзка с висока надеждност.

По тази причина Ви изпращаме допълнително информация за предназначението, задачите, структурата, техническата база и мястото на командно-сигналната система в КАС, за да я имате предвид и добавите във Вашия структурно-функционален модел като отчетете Вашите специфични условия.

042

Из архивите на ДС

1160

Командно-сигналната система (КСС) се явява главна функционална подсистема на КАС, която се базира на системата за обмен на данни и е тясно свързана с информационно-разчетната подсистема.

Предназначена е да повиши оперативността, скритостта и устойчивостта на централизираното и децентрализираното управление на страната и въоръжените сили в мирно време и в условията на водене на бойни действия.

Командно-сигналната система не ще замени изграждана-та понастоящем система за оповестяване. Двете системи не се изключват, а взаимно се допълват. Командно-сигналната система е по-универсална и по-гъвкава, но със силно ограничена структура по сравнение със системата за оповестяване и структурно-технически обхваща само органите за управление.

ОСНОВНИ РЕШАВАНИ ЗАДАЧИ

Командно-сигналната система като цяло ще осигурява:

1. Предаването на формализирани команди за управление, включително и команди за преминаване на въоръжените сили и страната в определените степени на бойна готовност.

2. Осъществяването на непрекъснат контрол за състоянието на бойната готовност и осигуреността на страната и въоръжените сили.

3. Събиране, запомняне, обработка и предоставяне на определени длъжностни лица, информация за готовността, осигуреността на управляваните обекти, за степента на поставените им задачи.

4. Осъществяването на организационни и технически мероприятия за защита на информацията и недопускане на несанкционирано предаване на команди.

5. Осъществяване на контрол и управление функционирането на техническите средства.

ФУНКЦИОНАЛНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ТЕХНИЧЕСКИ ПАРАМЕТРИ

1. Обмен на информация между пунктовете за управление във вид на условни сигнали (команди).

2. Предаване и приемане на потвърждения за получените команди.

3. Обмен на формализовани и неформализовани съобщения.

4. Командите и съобщенията могат да се предават централизирано до всички,до определена група органи за управление или индивидуално.При предаването до адрес през инстанция,съгласно иерархическата подчиненост,то командите и съобщенията се индикират във всички междинни инстанции за контрол и дублиране на предаването при необходимост.

5. Потвържденията за получена команда и донесенията за изпълнение на поставена задача достигат до органа за управление,който е предал командата или поставил задачата.Потвържденията и донесенията се предават от пунктовете за които са предназначени, като се индикират във всички междинни пунктове по иерархическата подчиненост.

6. Апаратурата на КСС формираща,предаваща,приемаща и обработваща команди и съобщения работи в два режима "дежурен" и "боен".В дежурен се предават и обработват команди и съобщения,които не са свързани с бойни действия на въоръжените сили и изпълнение на плановете на обектите от народното стопанство за военно време.

7. Защитата на информацията и недопускането на несанкциониран достъп до апаратурите на системата се решава чрез

Из архивите на ДС
1161

организационни мерки, апаратни и програмни средства като използването на пароли и лични ключове, ограничение на достъпа до различните видове информация, логическа защита при неправилни действия за въвеждане или извеждане на информация, организиране на строга система за отчет на документите и ключовете за работа в системата.

8. Време за получаване на командата (съобщението) от кой и да е обект от системата при вероятност за получаване P = 0,999 – не повече от десетки секунди.

9. Време за получаване на потвържденията при вероятност за получаване P = 0,99 – до една минута.

10. Вероятност за загуба на командите и потвържденията при преминаването им по свързочните канали – 10^{-5}.

11. Вероятност за поява на "лъжлива" команда – 10^{-9}.

12. Вероятност за трансформация на една команда в друга – 10^{-9}.

КОМАНДНО-СИГНАЛНАТА СИСТЕМА И ОАСО

Командно-сигналната система ще осигурява бързо и надеждно предаване на формализирани предварително, условни сигнали (команди) за нуждите на управлението на страната и въоръжените сили, в това число и сигналите (командите) за оповестяване. Но тъй като в структурата на КСС са включени само пунктовете за управление на въоръжените сили (МНО, МВР) и основните пунктове на страната, то и за в бъдеще оповестяването на останалите пункове на ведомствата, ръководния и родовия им състав и населението, ще се извършва чрез изградените технически системи на ОАСО. Даже и във ведомствата, изграждащи свои командно-сигнални системи, ще има пунктове за управление (във второстепенни обекти и периферията), които няма да бъдат

Из архивите на ДС
1162

включени в структурата на КСС и ще се оповестяват чрез специализираните технически подсистеми на ОАСО.

В пунктовете за управление, в които ще се монтират техническите средства на КСС ще трябва да се осигури стиковка между апаратурите оповестяващи органите за управление и съществуващите технически подсистеми за оповестяване от състава на техническия комплекс за оповестяване (ТК-О).

В близко бъдеще (следващите 1÷2 години) ще започне проучвателна работа за разработка на нови технически средства от състава на ТК-О, тъй като експлоатиращите се понастоящем към (1995 ÷ 2000 г.) ще бъдат морално и физически амортизирани.

1163

Из архивите на ДС

ГЛАВЕН КОНСТРУКТОР НА "ГРАМАДА"
генерал-майор ст.н.с. _____
/СПАСОВ/

№ 042/13.02.1989 г.
Отпечатано в 1 екз.
Размножено в 29 екз.

56

1

Министерство на вътрешните работи
ГЛАВНО СЛЕДСТВЕНО У-НИЕ
Рег. № II 4078 Екз. № 1
22.12.1989 г.
1040 – СОФИЯ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СЕКРЕТНО!

По вх.№ 12 716/18.10.1989 г.

ДО
НАЧАЛНИКА НА
ПОДЕЛЕНИЕ 72 000-МВР

На рег.№ I-3390/18.10.1989 г.

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЦЕНТР ЗИФ ОРГ У-НИЕ
Вх. № 18666 от 22.12.1989 г.

РАЗСЛЕДВАНИ БЯГСТВА И ОПИТИ ЗА БЯГСТВА ПРЕЗ ГРАНИЦИТЕ НА СТРАНАТА. НЕЗАКОННО ПРЕМИНАВАНЕ НА ЧУЖДИ ГРАЖДАНИ.

Анализът на разследваните дела за незаконно преминаване през границите на страната през последните три години 1987 – 1989 г., показва, че тези престъпления бележат относителна устойчивост. През 1987 г. е проведено разследване срещу 137 български граждани, от които българи-мюсюлмани – 51, тези цифри за 1988 г. са съответно 148 и 40, а неокончателните данни за настоящата година – 108 и 36 лица.

Нарушенията на държавните граници на НР България в преобладаващата си част са лишени от класово-политически цели и нямат такива неблагоприятни последици като типичните противодържавни престъпления.

В редица случаи бягствата се предхождат или са съпроводени с извършването на други престъпления. Обикновено за набавяне на средства извършителите прибягват към кражби, грабежи, валутни престъпления и др.п. Нерядко към незаконно преминаване на границата се насочват лица, които виждат в това единствената възможност да избягнат наказателната отговорност за свои престъпни деяния.

Нарушителите на държавната граница са предимно младежи на възраст между 16 и 25 години, с основно или средно образование, авантюристично настроени. Не са изключение лицата, които са били вече един или повече пъти осъждани за такива престъпления, но наказанието не е изиграло спрямо тях нужната превъзпитателна роля.

Архивите на ДС

Сред разследваните за такива престъпления значителен е броят на лицата, възстановили българските си имена. Данните сочат, че от началото на годината до м.май 11 от всички разследвани лица принадлежат към тази група от населението, а от май до октомври те са 25. Преимуществена част от тях са военнослужещи - 17. Организираните групови бягства в последните години се извършват предимно от такива лица.

1165

Поради повишената опасност, която крият за сигурността на страната, особен интерес представляват опитите за бягства на срочнослужещи от поделения на МНО, чийто дял в общия брой разследвани лица остава сравнително постоянен.

Главното направление за нарушаване на държавната граница е Република Турция, докато повечето лица, имащи намерение да заминат за страни в Западна Европа се насочват към СФР Югославия. Регистрирани са отделни опити за нарушаване и на преминаване на границата със СР Румъния - това са предимно българи-мюсюлмани.

След влизането в сила на Закона за изменение и допълнение на Закона за задграничните паспорти най-характерното в оперативната обстановка по охраната на държавната граница и оттам - в разследването на дела за такива престъпления е намаляването на броя на нарушителите - български граждани, с изключение на донаборниците, стремящи се да преминат в Турция при заминали там членове на семействата им.

Нарег с нарушенията на границата от български граждани следствените органи разследват и тези, извършени от чужди граждани, за които през трите години се констатира тенденция към увеличение. Те се извършват двупосочно: опити за влизане в страната предимно по политически и икономически причини на граждани на Турция и някои развиващи се страни, и за незаконно напускане на страната на влезли официално като туристи граждани на социалистически страни - основно от ГДР.

Разследваните лица се разпределят както следва: през 1987 г.- общо 46 чужденци, от които 29 турски граждани, 5 на

Из архивите на ДС

1166

58

ГДР и останалите - на други социалистически страни; 1988 г.- 146 лица: 29 турски граждани, 83 на ГДР и 1989 г. - 79 лица: 39 турски граждани и 25 - на ГДР.

Измененията в законодателствата на някои социалистически страни, свързани с облекчаване режима на загранични пътувания, доведоха до забележимо намаляване на броя на техните граждани /преди всичко на ГДР/, които правят опити за преминаване на границите на НРБ за да заминат за Западна Европа.

През 1987/1989 г. са регистрирани редица случаи на незаконно влизане в страната на граждани на СР Румъния, които изтъкват за това причини от икономически характер. Срещу тях обикновено не се предприема наказателно преследване, а се връщат по официален ред на румънските власти.

Заслужава да се отбележат новите тенденции при разследването на дела за извършени нарушения на държавната граница и опити за това:

- Разширява се обхвата на профилактичната дейност на следствените органи при разследване срещу български граждани, като специално внимание се отделя на българите-мюсюлмани. В случаите, когато тези престъпления са извършени от непълнолетни лица, предварителни производства не се образуват, а нарушителите се предават на родителите им;

- Разследването срещу българските граждани е насочено преди всичко към изясняване на причините и условията, способствували за извършване на престъпленията с цел диференцирано да се приложат административни, профилактични и други мерки;

- По отношение на чужденците, предимно турски граждани, влезли нелегално в страната, се търси решение във всеки конкретен случай, с оглед събиране на значима разузнавателна и контраразузнавателна информация;

- Създадена е организация в териториалните следствени подразделения, с участието на квалифицирани следователи от линейните отдели на ГСУ-МВР и във взаимодействие със

Архивите на ДС

заинтересованите оперативни поделения на Държавна сигурност, за създаване на условия за оперативен подход към чужди граждани, изявили желание и притежаващи възможности за сътрудничество;

- В редица случаи лицата с леви убеждения, членове на кюрдски и прогресивни организации, подложени на преследване от турските власти, са били използувани според възможностите им за пропагандни цели, без да бъдат предавани на съд;

- По съображения за политическа и оперативна целесъобразност на някои турски прибежчици е оказвано съдействие за избягването им от страната и устройването им на Запад;

- Турските граждани, които не представляват оперативен интерес и незаконното им влизане в страната е било продиктувано от лични съображения или случайни обстоятелства, се връщат по официален ред.

1167

НАЧАЛНИК НА
ГЛАВНО СЛЕДСТВЕНО УПРАВЛЕНИЕ-МВР
Генерал-майор: /Коцалиев/

Нап. в 2 екз.
№ 1 - ЦИОУ-МВР
№ 2 - ГСУ-МВР
Изп.Ал.Александров
Нап.К.Симова - 1040
София, 19.12.1989 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

65

СЕКРЕТНО!

45

МВР
ПОДЕЛЕНИЕ – 56300
Рег. № 316 екз. 1
07.02.1990 г.
1000 - СОФИЯ

вх. № 1844 от 15.02.90

С Ъ О Б Р А Ж Е Н И Я

ОТНОСНО: Снемането на съоръженията на границата и премахването на откритите листове.

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР,

I. За повишаване надеждността на охраната на държавната граница и изпълнение на задачите поставени на Гранични войски с Указ № 359 от 1952 г., при значително намаления състав на Войските, по опита на другите социалистически страни се наложи строителството на електросигнализационните заграждения на границата. Едновременно с това те затрудняват и дейността на противниковото разузнаване, контрабандата и пренасянето на епизоотични заболявания през границата.

С приемането на Закона за задграничните паспорти и ускореното му влизане в сила за тюркоезичното население не настъпиха съществени изменения в опитите за нарушение на държавната граница. За периода от 01.06.1989 г. до 31.01.1990 г. са направени 166 опита с 298 нарушители (тук не са включени задържаните 80 донаборници от тюркоезичен произход), а през същия период на 1987/1988 г. – 190 опита с 307 нарушители. Може да се очаква, че и в бъдеще активността на опитите за нарушение на държавната граница ще се запази.

За посочения период за около 1/2 от опитите за нарушение е получен сигнал от електросигнализационните заграждения. Следователно тяхното снемане,при сегашния намален състав, рязко ще влоши сигурността на охраната на държавната граница.

Из архивите на ДС

1169

Значително ще се понижи и ефективността на работата на ГКПП в борбата им срещу опитите за незаконно пренасяне през границата на оръжие, стоки, наркотици и други, тъй като нарушителите ще имат възможност да обхождат техните райони. Контрабандна дейност ще се извършва и на другите участъци от границата.

При положение че бъде взето решение да се снемат заграждения по държавната граница, за постигане по-голяма сигурност в охраната е необходимо Войските да се усилят допълнително със сили и средства или да се промени съдържанието на поставените задачи и отговорности на Гранични войски (от охрана и отбрана... на наблюдение и отбрана на държавната граница).

На настоящия етап е възможно да се снемат електросигнализационните заграждения на западната граница, ако със СФР Югославия се постигне договореност за двустранна охрана на границата, както е на румънската граница.

Практиката показа, че при усложняване на оперативната обстановка в страната, значително се повишава активността на опитите за нарушение на южната граница. Може да се очаква при усложняване на военно-политическата обстановка да се предприемат опити за масово нарушаване на границата, прехвърляне на терористи, оръжие и боеприпаси за терористична дейност. Това налага на този етап заграждения да не се снемат, като решително се облекчи граничния режим.

Ако горното е невъзможно, то да се снемат на българо-гръцката граница, но поради особените взаимоотношения с Република Турция - да се запазят на българо-турската граница - от река МАРИЦА до устието на река РЕЗОВСКА. (В такъв случай зад заграждения ще останат 5 населени места с около 350 души и 5 обекта).

За да не се допусне разхищение и злоупотреба с дефицитните на пазара материали, снемането на заграждения да се извърши по график изготвен от Гранични войски. Силно пресечените теренни условия, сложният характер и трудоемкост на работите по снемането им и малобройният личен състав налагат тази

Из архивите на ДС

47

дейност да се извърши за един по-продължителен период от време – на западната граница до края на 1990 година, а на българо-гръцката – до края на 1991 година. (На тази граница има устроени специални заграждения, което налага допълнителното им обезопасяване за недопускане навлизането в тях на хора и добитък.)

Целесъобразно е част от материалите да се предоставят за ползуване от народното стопанство.

II. За по-нататъшното облекчаване на граничния режим е целесъобразно:

1170

– да се премахне граничната зона на сухоземния участък на границата с РУМЪНИЯ. Ако се снемат електросигнализационните заграждения на западната граница, да се премахне и граничната зона, тъй като нейното съществуване става безпредметно. С това ще отпадне необходимостта от открити листове за посещение на приграничните райони по тези граници;

За южната граница въпросът за премахване на граничната зона да се съгласува с МНО.

– в случай че се снемат електросигнализационните заграждения и на българо-гръцката граница да се премахне граничната зона и се възстанови двукилометровата гранична ивица, в която ще останат 22 села и махали и 15 обекта.

При всички случаи наличието на гранична зона и двукилометрова гранична ивица, независимо на коя граница са те, налагат необходимостта от открити листове. Съгласно параграф 4, чл. 7 от Закона за изменение и допълнение на Закона за задграничните паспорти на определена част от българските граждани няма да се издават задгранични паспорти. Някои от тях, използувайки премахването на граничната зона и контрола в нея ще могат безпрепятствено да се доближават до държавната граница и преминават безнаказано на територията на съседните страни.

При обсъждането и решаването на този въпрос следва да се има предвид, че на територията на всички съседни държави

48

(СФР Югославия, Република Гърция и Република Турция) има установени забранени гранични ивици (полоси) от 100 до 500 метра и гранична зона до 15 км с определен граничен режим.

III. Вземането на решение по направените съображения ще наложи:

1. Да се разработи и внесе за утвърждаване от Народното събрание Закон за държавната граница на НРБ и Гранични войски, в който да се определят правата, новите задачи, задълженията и отговорностите на Войските.

2. Да се внесе предложение пред Министерския съвет за изменение и допълнение на Постановление № 36/1988 г. Да се отмени изпълнението на чл. 1, ал. 4, с което ще се освободят около 17 милиона лева, предвидени за поетапното изключване от полосата между електросигнализационните заграждения и държавната граница на населените места и обектите, включени в приложението към него.

3. Да се преработи Инструкцията за паспортно-граничния режим и контрола за спазването му в забранената гранична ивица и граничната зона на НРБ (№ I-8/08.02.1989 г.).

ЗАМ.-КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ПОЛКОВНИК:
/АНГЕЛОВ/

Отп. в 2 екз.
Изп.: Хрисимов
Нап.: Манчева - 425
07.02.1990 година

Из архивите на ДС
1171

63

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР
ПОДЕЛЕНИЕ – 56
Рег. № 482 екз. 1
09.03 1990 г.
1000 - СОФИЯ

ДО
МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК АТАНАС СЕМЕРДЖИЕВ

Т У К

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТР. РАБОТИ
ЦЕНТР. ОБ... ...
Вх. № 2590 от 09.3 1990 г.

На картон за задача №900003/21.02.1990 г.

С Ъ О Б Р А Ж Е Н И Я

ОТНОСНО: Необходимостта от снемане на електросигнализационните заграждения на западната граница.

Извършените съкращения на личния състав на Гранични войски след Женевските споразумения и през 1963 г. наложиха да се внедрят електросигнализационните заграждения за повишаване сигурността в охраната на границата.

На западната граница тяхното строителство започна след влизане в сила на Решение "Б" № 9 на ПБ на ЦК на БКП от 1974 г.

Динамичните демократични промени в страната след 10 ноември 1989 г. изискват и преоценка на необходимостта от тяхното използуване на западната граница. Това се налага още повече от факта, че почти всички социалистически страни, които имаха подобни заграждения, ги снеха и преминаха към физическа

Архивите на ДС

1173

охрана на границата. Всичко това се използува умело от опозицията за манипулиране на местното крайгранично население. Забавянето на процеса в нашата страна поражда определено напрежение и недоволство сред местното население в отделни села по западната и южната граница. Това се проявява и сега, независимо от предприетите мерки за облекчаване на граничния режим и изключване на редица населени пунктове, намиращи се между граничната линия и електросигнализационните заграждения. Проявилото се напрежение води и до охлаждане на взаимоотношенията между местното население и Гранични войски.

По-нататъшното забавяне на решаването на този въпрос сериозно ще затрудни работата на Правителството, в това число и на "кръглата маса". Тези настроения ще се използуват от опозицията за решаването на политическите й цели в предстоящата изборна борба.

Наред с това при вземане на решение за тяхното снемане трябва да се отчитат и някои вероятни усложнения в охраната на границата.

Снемането на загражденията при този намален личен състав рязко ще влоши сигурността на охраната на западната граница, която през последните петнадесет години има по-голяма активност в опитите за нарушение, отколкото южната граница.

Умишленото разпалване на т.н. "Македонски въпрос" от ръководните среди в СФР Югославия крие много неизвестности и непредсказуеми моменти в охраната на границата. Независимо че западната граница на НР България е граница между две социалистически държави, то югославските разузнавателни и гранични органи продължават да водят активно разузнаване срещу нашата страна.

Ще се понижи значително и ефективността на работата на ГКПП в борбата им срещу опитите за незаконно пренасяне през границата на оръжие, взривни вещества, стоки, наркотици и други, тъй като нарушителите ще имат възможност да обхождат техните райони. Липсата на стоки на пазара, големите различия в икономическото развитие на страните вероятно ще доведе до появяване на

Из архивите на ДС

контрабандна дейност и на другите участъци от границата.

Значително ще нарастне опасността от пренасяне на епизоотични заболявания през държавната граница, вследствие на свободното и неконтролируемо движение на домашните животни.

В случай че се вземе решение за снемане на електросигнализационните заграждения, предлагам:

Снемането да стане поетапно, като най-напред се снемат тези край пътните магистрали, водещи към ГКПП, пред големите населени пунктове и в районите, където се извършва активна селскостопанска работа. По време този етап да бъде от 15.03 до 30.05 или от 15.03 до 30.04.1990 г.

На втория етап да се пристъпи към снемане на заграждения в пресечените и планински райони и там, където същите са в непосредствена близост до граничната линия. При това, след изпълнението на първия етап в продължение на три до пет или един-два месеца, съвместно с общинските управления на МВР и ГКПП да се наблюдава и анализира обстановката и ако не се прояви контрабандна дейност, да се пристъпи към изпълнение на втория етап.

По всяка вероятност Гранични войски няма да бъдат усилени с личен състав за създаване необходимата плътност за охрана на границата без електросигнализационните заграждения, което налага да се промени съдържанието на поставената задача и отговорност за охрана на западната граница (от охрана и отбрана... на наблюдение и отбрана на държавната граница).

След снемането на заграждения и премахването на граничната зона на западната граница и сухоземния участък от границата с Румъния отпада необходимостта от открити листове.

Силно пресечените теренни условия, сложният характер и трудност на работите по снемането на заграждения и малобройния личен състав налагат тази дейност да се извърши за един по-продължителен период от време - до края на годината или месец юли 1990 г.

Целесъобразно е да се разреши част от материалите да се предоставят за ползуване от народното стопанство или местното население срещу заплащане. Този въпрос е съгласуван с Управление Тил на МВР и ще се определи реда за продажба, като постъпилите средства се привеждат на Гранични войски.

За укрепване охраната на западната граница след снемането на електросигнализационните заграждения ще се извърши следното:

Съгласувано е с отдел "Автотранспорт" при Управление Тил на МВР при внос на заявеното количество 20 броя УАЗ-469 за 1990 г. на Гранични войски да се отпуснат 13 до 15 броя.

На този етап само на западната граница в крайно лошо техническо състояние са 66 броя УАЗ-469 и отговарят на условията за подмяна. Ето защо предлагам целият внос на министерството за 1990 г. да се предостави на Войските, с което ще може да се подменят най-амортизираните автомобили по границата.

Впредвид строгите ограничения на бюджета на министерството, а оттам и възможностите за внос, във Войските ще се извърши вътрешно прегрупиране за пренасочване на прожекторна и радиолокационна техника на западната граница. За сметка на предвидените средства за внос на 2 броя прожекторни станции ще организираме да ни бъдат доставени от СССР планираните за 1990 г. 40 броя бинокли за нощно виждане - "Блик".

С началника на Управление Тил на МВР е уточнен реда за използуване на звеното вертолети към МВР за нуждите на охраната на сухопътната граница на НР България (отделно от вертолета, който се предава през лятото на 8 ГрО - Бургас за наблюдение на морската граница).

От консултациите с МВнР - отдел "Консулски" за възможностите за подписване на двустранен протокол за съвместна охрана на границата между НР България и СФР Югославия се изясни, че на този етап поставяне на въпроса за подписване подобен протокол е нецелесъобразно, поради силната антибългарска

1175

Из архивите на ДС

 67

пропаганда, провеждана в СФРЮ. От друга страна подходът по този въпрос ще се сметне от тях за намеса във вътрешните им работи (особено за СР Македония). Освен това Югославия е страна по международни договори уреждащи и правата на човека. В Белград има Комисариат на ООН за бежанците, който контролира спазването им.

На основание на изложените съображения Ви предлагам:

1. Проект за Постановление на Министерския съвет.
2. Проект за заповед.

1176

КОМАНДУВАЩ ВОЙСКИТЕ НА МВР
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР:
/АНГЕЛОВ/

Отп. в 2 екз.
Изп.: ген.-м-р Ангелов
Нап.: Манчева - 684
06.03.1990 година

фк в 18 екз.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

~~СТРОГО СЕКРЕТНО!~~ СЕКРЕТНО!

ОДЕЛЕНИЕ
Вх. № 12/16.05

МВР
УПРАВЛЕНИЕ III-4-ДО
№ 21 ес
СОФИЯ

Длъжност: старш. експерт
Подпис:
Фамилия:/Йорданов/

ДО
НАЧАЛНИЦИТЕ НА ~~ОТДЕЛЕНИЯ~~
И СТАРШИ ОР ОТ ОТДЕЛЕНИЕ 01
По вх. № 00310/1990 година

В управлението са получени данни, че по-голяма част от донаборниците – български мюсюлмани, заминали в Турция през лятото на 1989 година са получили специализирана подготовка, организирана със съдействието на турските разузнавателни органи. В Истанбул това обучение се е извършвало в "Кантона" – бивше горско училище, намиращо се в околностите на града. След завършване на курса младежите са получили указания да се завърнат в НР България, за да отслужат военната си служба в БНА. Всички от тях, които са показали по-високи интелектуални качества са били обект на задълбочени разпити. С голяма част от посочените лица са проведени вербовъчни беседи, предоставени са им начини за връзка и са им поставени задачи със съответна линия на поведение. Дадени са им указания да запазят в тайна от нашите органи дейността, проведена с тях, което те спазват.

Успоредно с това значително се е увеличила активността на турските дипломатически представителства в нашата страна за събиране на военна информация. Информацията събират в контактите си с местни жители и от лица, посещаващи представителствата за визи.

Началникът на управлението разпорежда горните данни да се използуват с цел създаване на организация за разкриване на военнослужещите, поставили се в услуга на турското разузнаване.

Из архивите на ДС

1178

37 ~~75~~ 34

Началниците на отделения да създадат организация сред тази категория военнослужещи за доизясняване кои от тях имат близки, посетили или готвещи се да посетят Турция.

ЗАМ.-НАЧАЛНИК ОТДЕЛ 04
ПОЛКОВНИК
(Д. Динков)

Отпечатено в 1 екз.
Изп.Динков
Нап.Иванова-96
06.04.1990 година

Размножено в 11 екз.
за отделенията
и ОР от 01

Държавна сигурност и граничните войски
235

От архивите на ДС

1179

69

М О Т И В И

към проекта за постановление за изменение и допълнение на Постановление № 36 от 1988 г. за утвърждаване на гранична ивица и гранична зона на държавната граница на Народна република България

Обновителните демократични процеси в нашата страна след 10 ноември 1989 г. налагат да се преоцени съществуването на изградените инженерно-технически заграждения на западната граница.

Снемането на тези заграждения ще облекчи свободното движение в граничните райони и извършването на селскостопанска и друга дейност.

Ще отпадне необходимостта от заделяне на средства от държавния бюджет за тяхното поддържане и изместване за изключване на определените населени пунктове от полосата между загражденията и граничната линия, утвърдени в ПМС № 36/1988 г.

Премахването на граничната зона ще доведе до отпадане на необходимостта от открити листове, което е в духа на международните договорености от Заключителния акт на Виенската среща.

МИНИСТЪР:

/Ат. СЕМЕРДЖИЕВ/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Проект!

СЕКРЕТНО!

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

СЪДЪРЖАНИЕ: Снемането на електросигнализационните заграждения на западната граница и изменение съдържанието на задачите изпълнявани от Гранични войски.

№..... София,.....1990.....г.

1180

Извършващите се динамични промени на цялостния обществено-политически живот и по-нататъшното разширяване на демокрацията в нашата страна наложиха Колегиумът на МВР да преоцени необходимостта от съществуването на изградените електросигнализационни заграждения на западната граница и вземе решение за тяхното снемане.

За създаване необходимата организация за ускорено снемане на електросигнализационните заграждения на западната граница и привеждане на задачите, изпълнявани от Гранични войски в съответствие с наличните сили и средства,

З А П О В Я Д В А М :

1. От 15.03.1990 г. Гранични войски да започнат поетапно снемане на електросигнализационните заграждения на западната граница.

На първия етап – до 30.05.1990 г. – да се снемат електросигнализационните заграждения на направленията, водещи към граничните контролно-пропускателни пунктове (ГКПП), пред големите населени места и в районите на активна селскостопанска работа.

На втория етап – до края на 1990 г. – да се снемат електросигнализационните заграждения на останалите участъци на западната граница.

Из архивите на ДС

Изпълнението на втория етап да започне от месец юни 1990 г. През този период съвместно с общинските управления на МВР и ГКШ да се изучава и анализира оперативната обстановка в районите, където са снети загражденията за своевременно разкриване опити за контрабандна дейност и активизиране на бягствата през границата.

До 15.07.1990 г. да се преработят съвместните планове с общинските управления на МВР за подобряване оперативното осигуряване охраната на границата при новите условия.

1181

За решението да се снемат загражденията на западната граница да се информират местните държавни органи и да се търси тяхната помощ и съдействие за практическото му изпълнение.

До 30.06.1990 г. Управление Гранични войски да разработи тактиката на действие на граничните застави и отряди от западната граница за охраната ѝ без електросигнализационни заграждения и мотивирано предложение за оптимизиране тяхната организационно-щатна структура.

2. Управление Гранични войски и Управление "Тил" на МВР да подготвят нормативна база за предоставяне на част от снетите материали срещу заплащане на държавни организации и частни лица и недопускане разхищения и закононарушения. Постъпилите средства да се привеждат на Гранични войски.

3. Да се измени съдържанието на изпълняваните задачи от Гранични войски и техните отговорности по отношение на западната граница. Основна задача на Войските за тази граница да се счита "Наблюдение и отбрана на държавната граница със СФР Югославия".

Изпълнението на заповедта възлагам на първия заместник-министър, командуващия Войските на МВР и началника на Управление "Тил" на МВР.

Из архивите на ДС

3

Препис от заповедта да се изпрати на Управление Гранични войски, Управление "Тил" на МВР, Софийско и Михайловградско областни управления на МВР, 1, 2, 3 и 11 гранични отряди.за изпълнение.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК:
/АТ.СЕМЕРДЖИЕВ/

Из архивите на ДС

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

С Х Е М А

ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

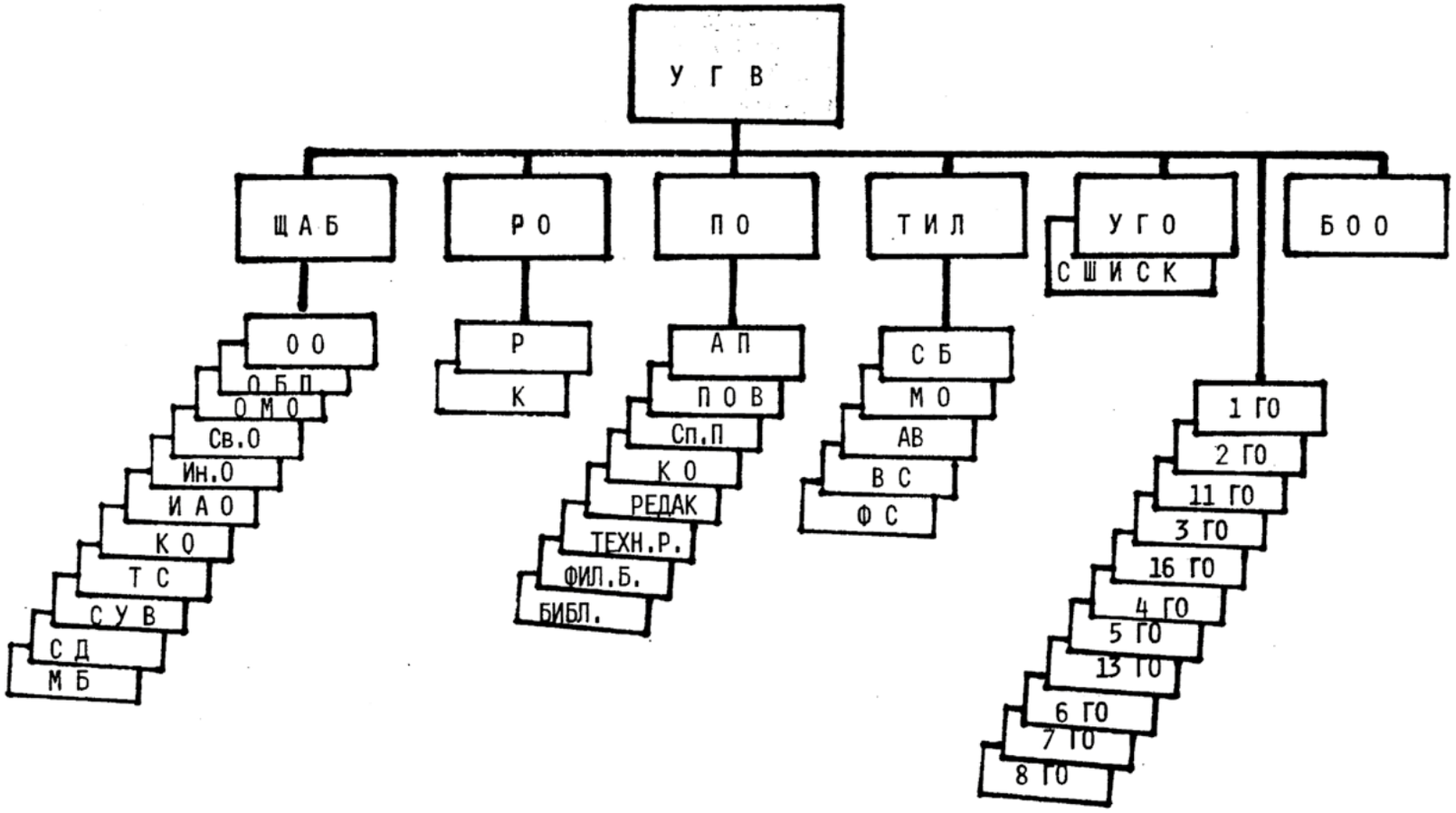

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

Секретно!
Екз.единствен

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С Х Е М А

За изграждането на Информационният масив и картотечната дейност в Разузнавателният отдел към управлението на Гранични войски

РАЗДЕЛ II

РАЗДЕЛ I

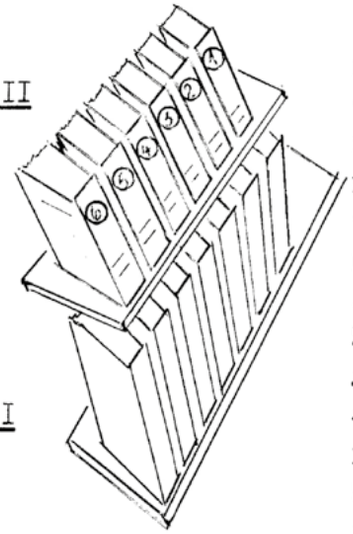

Раздел II от Информационния масив съдържа следната информация:

1. За състоянието на охраната на границата от гръцките и турските подразделения.
2. За дислокацията, организацията, въоръжението и дейността на първоешелонните съединения на гръцката и турската армия и изменение на ТВД
3. За военно-политическото положение.
4. За контраразузнавателния, граничен и визов режим.
5. За дейността на разузнавателните и контраразузнавателни органи на границата
6. За дейността и резултатите по оперативното осигуряване охраната на границата.

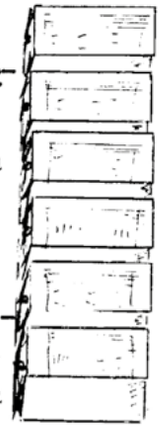

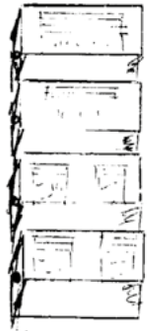

Сигнално-анотационна картотека

1. За гръцките и турски батальони охраняващи границата
2. За първоешелонните **съединения**
3. За военно-политическото положение
4. За състоянието на ТВД
5. За оперативната об**становка** (РП, полицейско-жандармерийски управл., диверсионно-разузнавателни батальони и батальони - ТЕА)
6. За засечените лица:
   а) Сътрудници на чуждото разузнав.
   б) Подходящи за изучаване и вербовка.

Статистическа картотека

1. За изградената агентурна мрежа
2. За заведените оперативни дела
3. За заведените на първичен сигнал
4. За профилактираните **лица**

№ V 0819/29.12.1975 год.
Отпечатано в 1 екз.

СЪСТАВИЛ:
ПОЛКОВНИК: (ПЕТРОВ)

Из архивите на ДС

1186

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

Схема № 1

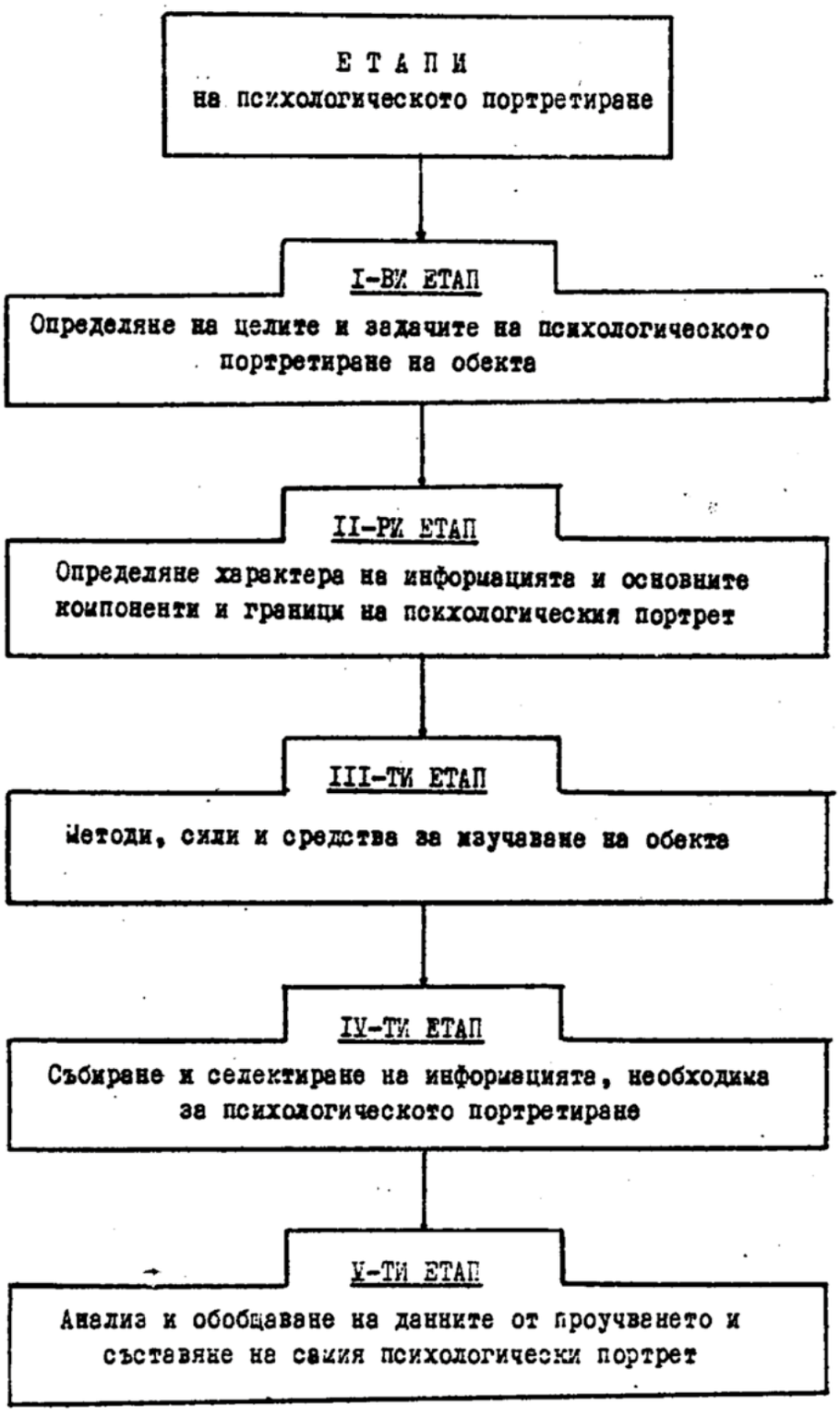

Схема № 2

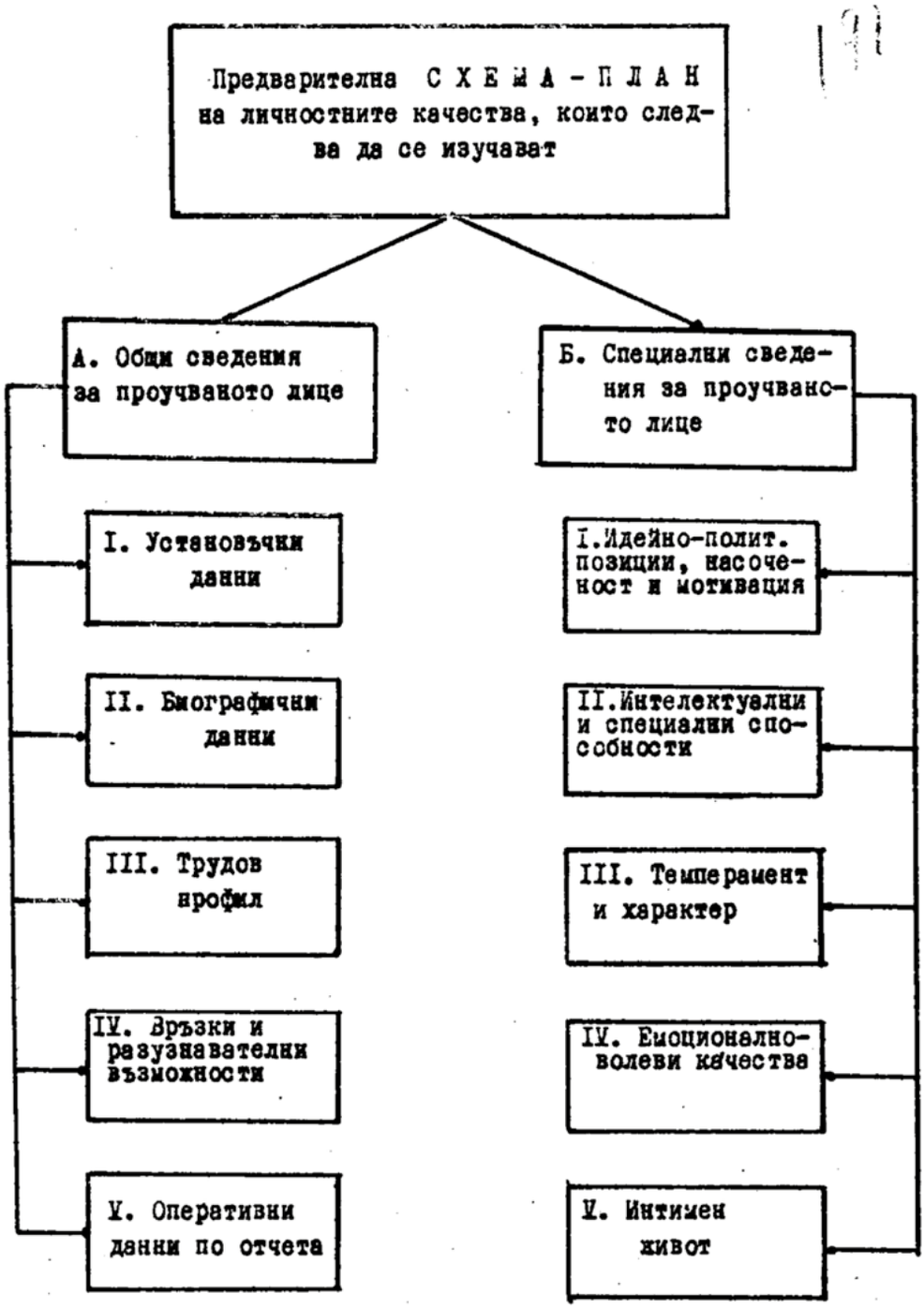
Предварителна СХЕМА-ПЛАН на личностните качества, които следва да се изучават
А. Общи сведения за проучваното лице
Б. Специални сведения за проучваното лице
I. Установъчни данни
II. Биографични данни
III. Трудов профил
IV. Връзки и разузнавателни възможности
V. Оперативни данни по отчета
I. Идейно-полит. позиции, насоченост и мотивация
II. Интелектуални и специални способности
III. Темперамент и характер
IV. Емоционално-волеви качества
V. Интимен живот

Схема № 4

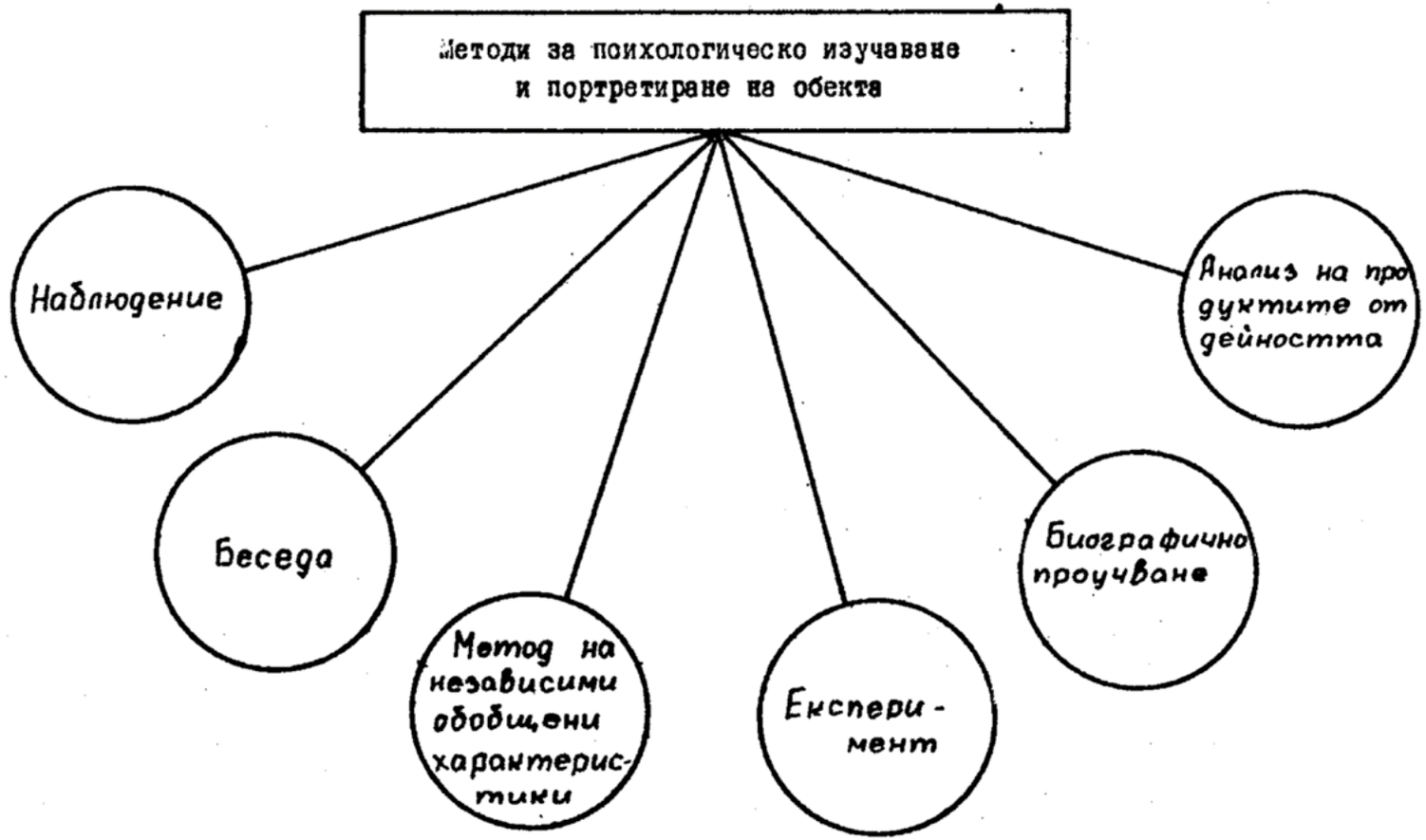
Методи за психологическо изучаване и портретиране на обекта
Наблюдение
Беседа
Метод на независими обобщени характеристики
Експери-мент
Биографично проучване
Анализ на продуктите от дейността

СПИСЪК НА ПО-ВАЖНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ И ТЕРМИНИ

„Алфа-2“ – военното разузнаване на Гърция.

Асфалия – контраразузнавателната служба на Гърция.

Безнаказано нарушение на границата – нарушение, при което няма заловен нарушител.

БОО – батальон за обслужване и осигуряване.

БРТБР – бронетанкова бригада.

БПП – бойна и политическа подготовка.

ВАИ – военна автомобилна инспекция.

ВГС – всички гранични сектори.

ВСК – военни спортни клубове.

ГДВ – група от доверени връзки.

ГДЛ – група от доверени лица.

ГЗ – гранична застава. От 1948 г. е основното войсково подразделение за охрана на държавната граница. Има различен числен състав и въоръжение. Разполага се на известно разстояние от граничната линия, близо до населено място и в район, свързан с пътна мрежа. Охранява непрекъснато определен участък от държавната граница, като изпраща различни по вид и състав гранични наряди.

Гранична зона. За придвижването в нея е необходим специален открит лист, издаван от ДНМ. Дълбочината ѝ е различна, но най-често започва на 15 км. преди държавната граница. Придвижването в нея става с открити листове или специални щемпели в паспортите.

ГКПП – граничен контролно-пропускателен пункт.

ГлПУНА – Главно политическо управление на Народната армия.

ГН – граничен наряд. Най-малката бойна единица в състава на ГВ. Състои се от един, двама и повече въоръжени граничари. Нарядите биват: часови на границата, пост за наблюдение, оглеждач, секрет, засада, патрул, заслон, ловна група.

ГО – граничен отряд. Войскова единица в Гранични войски, отговаряща за охраната и отбраната на определен участък от границата. Тя се създава като военно формирование на базата на граничните сектори в 1950 г. В състава на всеки граничен отряд в зависимост от характера и от големината на охранявания участък влизат съответен брой гранични комендатури, гранични застави, щабни, обслужващи и осигуряващи подразделения, щаб, тил и различни по название отделения и служби. В отряда са съсредоточени цялата служебно-оперативна дейност, обучението на личния състав, а така също и административно-домакинската работа.

ГП – гранична пирамида.

Гранична бразда – линията на държавната граница, на която на определено разстояние се поставят т. нар. каменни гранични пирамиди с издълбан надпис НРБ от страната на българската територия.

Гранична обстановка – опит за нарушение на границата.

ГрБ – граничен батальон.

ГС – групи за съдействие.

ДГК – дивизион гранични [морски] кораби (базиран във Военноморска база „Атия“)/ дивизион гранични [стражеви] катери.

ДДС – Дирекция Държавна сигурност.

ДКО – Държавен комитет по отбраната.

ДНМ – Дирекция на Народната милиция.

ДОТ – доброволни отряди на трудещите се.

ЕОП – единна оперативна подготовка.

ЕСС – електросигнализационна система.

З/А – задграничен агент.

ЗКПЧ/ още ЗНПЧ – заместник-командир (-началник) по политическата част.

ЗКР – заместник-командир по разузнаването.

ЗОМП/ ЯХБЗ – Защита от оръжия за масово поразяване/ Ядрена, химична и биологична защита.

ИПЕА – службата за национална сигурност на Гърция.

ИТ – инженерна техника.

ИТС – инженернотехнически съоръжения.

КАС – комплексна автоматизирана система (за управление на страната и въоръжените сили).

КГЗ – командир на гранична застава.

КГО – командир на граничен отряд.

КИП – Централна разузнавателна служба на Гърция.

КНП – контролно-наблюдателен пункт.

КП – контролен пункт.

КСП – контролно-следова полоса. Разорана ивица земя от вътрешната страна на кльона, предназначена да „запечатва“ следите на евентуалните нарушители на границата.

КСС – командно-сигнална система.

МГ – маневрена група.

МС – моторизирана (механизирана) дивизия.

МИТ – Националната разузнавателна организация на Турция.

НВДНГ – направление за движение на нарушителите на границата.

Неутрализиране на нарушител – ликвидиране на нарушител на границата.

НШЗО – народна школа за запасни офицери „Христо Ботев“ – Плевен.

ПО – политическо отделение.

ПГР – паспортно граничен режим.

ПД – пехотна дивизия.

ПТВН – постове за техническо и визуално наблюдение.

Р/КР на ГВ – разузнавателни/ контра-разузнавателни органи на Гранични войски.

РЛС – радиолокационни станции.

РО на ГВ – разузнавателно отделение на ГВ.

СКК – съюзна контролна комисия.

ССМУ – средно сержантско милиционерско училище Пазарджик.

„С-100“ и „Скала“ – електросигнализационна система за охрана на държавната граница (т. нар. кльон), поставена на около 3 км. от граничната бразда. Ограда от бодлива тел, по която тече слаб ток, който при допир образува верига и в граничната застава се получава сигнал за опит за нарушение на границата.

Стик – място в кльона, откъдето започва охранителният участък на друга застава.

С/ ШИСК – сержантска/ школа за [подготовка на] инструктори на служебни кучета в Берковица.

ТГ – тревожна група. Няколко въоръжени граничари със служебно куче, командвани от офицер.

ТЕА – гръцки групи за национална сигурност.

ТКО – технически комплекс за оповестяване.

ТП – трудова повинност.

Т/ ППО – териториални/ партийни първични организации.

УГВ – Управление гранични войски.

УДБ – Управление за държавна сигурност (на сръбски: Управа државне безбедности).

ЧГ – часови на границата.

ЦРДП – централен развъдно-дресировъчен пункт [за служебни кучета] в София

ЩГРО – щаб на гранично разузнавателно отделение.

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФОНДОВЕ И АРХИВНИ ЕДИНИЦИ

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 201, 309, 309Д, 606, 612, 651, 654, 655, 792, 1059, 1084, 1168, 1260, 1268, 1272, 1666, 1667, 1736, 1738, 1968, 2158, 2160, 2163, 2165, 2306, 2479, 2632, 2760, 2761, 2766, 2772.

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 2, а. е. 114.

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 5, а. е. 10, 68.

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 7, а. е. 139, 157.

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп 11, а.е. 2, 4, 5, 9, 10, 11, 14, 15, 40, 50, 52, 55, 298, 315, 333, 337, 349, 350.

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 297, 298, 299, 301, 548, 549, 550, 551, 552, 623, 741, 745, 748, 783, 785, 787, 912.

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 12, а. е. 233, 263, 974.

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 10, оп. 2, а. е. 102.

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 10, оп. 5, а. е. 452, 1059.

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 11.

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 14, оп. 1, а. е. 1, 22, 26, 30, 31, 35, 36, 43, 52, 61, 113,129, 221, 222, 223, 284, 346, 359, 410, 457, 646, 852, 893, 895.

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 14, оп. 3, а. е. 1, 10, 40, 43, 44, 48, 52, 67, 68, 96, 102, 112, 114, 134, 190.

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 27, оп. 1, а. е. 27.

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 66, оп. 1, а. е. 10, 15, 22.

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 35, оп. 1, а. е. 4, 6, 73.

АКРДОПБГДСРСБНА–М, СДОТО, служебен архив, а. е. 66.

АКРДОПБГДСРСБНА–ВК, IV - И-1, т. 1.

АКРДОПБГДСРСБНА–ВК, IV-И-9, т. 3.

АКРДОПБГДСРСБНА–ВК, IV-И-18, т. 1, т. 2, т. 3, т. 5.

АКРДОПБГДСРСБНА–Р, ф. 9, оп. 2, а. е. 126.

1193

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

Документален сборник

Първо издание

Формат 60x90/8
Печатни коли 62
Тираж 500

Печат "БИК - Българска издателска компания" АД

ISBN 978-954-2986-48-5